Bible. New Testament.

TASTAMANTITÂK,

tássa

nâlagkavta ánáussissivta

Jîsusip Kristusip

tastamantianik

agdlagkat ivdlernartut.

nugtigkat sujugdlît narĸigdlugit nugterĸigsârsimassut, agdlagsimassoĸatainigdlo nalerĸútunik kapitalitdlo ĸanoĸ imaĸarssusînik ilalersorsimassut.

Kjøbenhavn.

A. Rosenbergs Bogtrykkeri.

1893.

uko tastamantitâp agdlagartai palasinik misigssuissut naĸiterĸussarait. ilarssue agdlagsimarĸârssusiánit nugterĸigpai ***Sam. Kleinschmidt***-iuga--luap, ikíngitsut palasitdlo palasiúngitsutdlo ĸavdlunâtdlo kalâtdlitdlo ikior--tigissardlugit; ilánguinik Jăkup Pĭtrusivdlo Jûtarsivdlo agdlagainik nugte--rissoĸ, nugterîgkat migssingiutiginiardlugit palaseĸatíkalo Chr. Rasmussen J. Kjer-ilo ilagalugit. tássauvunga autdlarĸautânit nugtereĸatâ

H. F. Jørgensen,
palasigssat ajoĸersortât
kalâtdlit oĸausînik,
nûngme palasiugaluaĸ.

tastamantitâmut

atassut agdlagkat imáiput:

îvangkîlio
Matîusip agdlagâ.

kapitale 1.

Jîsusip nagguvê tugdlerîgsitat; inúngortoĸ.

1 Jîsusip Kristusip, Dâvip ernerata, Aaperâp ernerata, inú- Lúk. 3,23-38.
-ngorneranik agdlagkat. 1 nal. 2,1-15.
2 Aaperâp ernertârâ Iisaĸ. Iisâp ernertârâ Jãko. Jãkup er- 1 nal. 3,1-19.
-nertârâ Jùta ĸatángutailo. 3 Jûtap ernertârâ Pârase Sâralo Tã- Rút. 4,18-21.
-marimit. Pârasip ernertârâ Esrûm. Esrûmip ernertârâ Aaram.
4 Aaramip ernertârâ Aminâta. Aminâtap ernertârâ Nagásût. Na-
-gásûp ernertârâ Salmûn. 5 Salmûnip ernertârâ Bûarse Râggamit. Jôrs. 2,1.
Bûarsip ernertârâ Oupate Rútimit. Oupatip ernertârâ Jísai. 6 Jí-
-saip ernertârâ kúnge Dâve. kúngip Dâvip ernertârâ Sâlumô 2 Sâm. 12,24.
Ueriap nulianit. 7 Sâlumûp ernertârâ Rûpuât. Rûpuâp erner-
-târâ Aapia. Aapiap ernertârâ Aasa. 8 Aasap ernertârâ Jûsavfat.
Jûsavfatip ernertârâ Jôrât. Jôrâp ernertârâ Usia. 9 Usiap erner-
-târâ Jùatât. Jùatâp ernertârâ Aagarse. Aagarsip ernertârâ
Isikia. 10 Isikiap ernertârâ Mánarse. Mánarsip ernertârâ Aa-
-mûn. Aamûnip ernertârâ Jôrsia. 11 Jôrsiap ernertârâ Jiggúnia
ĸatángutailo Bâpalimut autdlarússaulerfiata nalâgut. 12 Bâpa-
-limut autdlarússaulerfiata kingornagut Jiggúniap ernertârâ Salã-
-tiale. Salãtialip ernertârâ Sorupàpale. 13 Sorupàpalip ernertârâ Esr. 3,2.
Aapio. Aapiup ernertârâ Eliãkît. Eliãkîp ernertârâ Asôre.
14 Asôrip ernertârâ Sâtùk. Sâtûp ernertârâ Aggît. Aggîp erner-
-târâ Elio. 15 Eliup ernertârâ Eliâsare. Eliâsarip ernertârâ Má-
-tâne. Mátânip ernertârâ Jãko. 16 Jãkup ernertârâ Jûserfe Mâ-
-riap uvia. Jîsusip Kristusimik taissap arnâta. 17 tauva katitdlu-
-git Aaperâmit Dâvimut kinguârît arĸaneĸ-sisamáuput; Dâvimitdlo
Bâpalimut autdlarússaulerfiánut kinguârît arĸaneĸ-sisamáuput; Bâ-

-palimutdlo autdlarússaulerfiánit Kristusimut kinguârît arĸaneĸ-
-sisamáuput.
[18]Jîsusivdle Kristusip inúngornera imáipoĸ: arnâ Mâria Jû-
-serfimut angerêrame, sule katitínatik malungnarsivoĸ nârtuler-
-dlune anernermit ivdlernartumit. [19]Jûserfile uvigssâ sualugku-
-mángíname mitangnarsisíkumángínamiugdlo, oĸarnane isumákîler-
-ssârpâ. [20]taimale isumalermat, ata, Nâlagkap íngiliata sarĸú-
-merfigâ singnagtortitdlugo oĸardlune: Jûserfe-â, Dâvip ernera,
sujôranak nuliagssat Mâria ilingnut pisísavdlugo, iluniua anerner-
Lúk. 2,21. -mit ivdlernartumit pingmat. [21]ernertârumârpordlo, táuna Jîsu-
-simik atsísavat, ínugtane ánáusangmagit ajortainit. [22]tamánale
tamarme taimailivoĸ, Nâlagkap pruvfîtíkut oĸauserissâ erĸôrĸuv-
Is. 7,14. -dlugo, oĸarmat: [23]ata, niviarsiaĸ nârtulísavoĸ ernertârumârdlu-
-nilo, táuna atsisavât Imânuilimik; nugterdlugo imáipoĸ: Gûte
ilagârput. [24]Jûserfile siningminit iterame taimailiorpoĸ, sôrdlo
Lúk. 2,7.21. Nâlagkap íngiliata inákâne, nuliagssilo ingminut pisípâ. [25]ilisa-
-ríngilâle pernáuminik ernertârtínago; Jîsusimigdlo atserpâ.

kapitalit 2.

ilisimassut pavángarnitsat. Jûserfíkut Egivtinimut ĸimâssut. nâlungiat Herûtasip toĸorartíkai. Jûserfíkut utertut.

[1]Jîsusile erniungmat Bîtdlîmime Jûtiamîtume Herûtase kú-
-ngiutitdlugo, ata, ilisimassut pavánga Jerûsalâmut píput oĸar-
-dlutik: [2]inôrdlâĸ Jûtit kúngigssât sumîpa? uvdloriâ pavane ta-
-kugavtigo patdlorfigiartorparput. [3]kúngile Herûtase taima tu-
-sarame ánilârpoĸ, Jerûsalâmiutdlo tamarmik; [4]palasiuneritdlo
agdlagkanigdlo ilisimassut inungnîtut tamaisa katerssortíkamigit,
kigdlisiorpai Kristusimik sume inúngúsassumik. [5]akivât: Bîtdlî-
Migg. 5,1. -mime Jûtiamîtume, pruvfîtikut ima agdlagsimangmat: [6]ivdlit
Bîtdlîme Jûtap nunâne, mingnertâungeĸautit Jûtap sujulerssugaine,
ilingnit písangmat sujulerssuissoĸ, inugtavnik Israîlíkúnik pârssi-
-ssugssaĸ. [7]tauva Herûtasip ilisimassut táuko ĸaerĸuvai ángior-
-tumik aperssorĸigsârniardlugitdlo uvdlorissamik ĸanga takutitu-
-mik; [8]Bîtdlîmimutdlo perĸuvai oĸardlune: autdlardluse nâlungiaĸ
aperĸutigerĸigsârniarsiuk, naniguvsiugdlo nalunaerfigisinga, uvangá-
-taoĸ patdlorfigiartúsagavko. [9]kúnge tusaramíko autdlarput; atalo,
uvdloriaĸ pavane takussartik sujulerât, nâlungiavdlo inâta ĸulânut
pigame unigpoĸ. [10]uvdloriaĸ takuleramíko tipaitsungâleĸaut, [11]ig-

-dlumutdlo iserdlutik nâlungiaĸ arnamine Mâriame itoĸ nâpíka-
-míko nunamut patdlorfigât, igdlerfisigdlo magperdlugit pajuguti-
-nik tunivât: kûltimik tipigigsáumigdlo ĸaĸortumik morramigdlo.
[12]singnagtortitdlutigdle Gûtimit oĸausek pigamíko Herûtasimut
uterĸunatik, avĸutíkut avdlákut nunamingnut angerdlarput.

[13]autdlarmatale, ata, Nâlagkap íngiliata Jûserfe sarĸúmer-
-figâ singnagtortitdlugo oĸardlune: makitdlutit nâlungiardlo arnâlo
ilaseralugit Egivtinimut ĸimâgit, tássanītuardlutitdlo uvavnut oĸar-
-figitserdlutit, Herûtasip nâlungiaĸ tokúniarumásangmago. [14]tauva
makípoĸ nâlungiardlo arnâlo ilaseralugit únuame, Egivtinimutdlo
autdlarpoĸ. [15]tássanītuarpordlo Herûtase toĸutserdlugo, Nâlagkap
pruvfítíkut oĸauserissâ erĸôrĸuvdlugo, oĸarmat: ernera Egivtini- Hós. 11,1.
-mit ĸaerĸugiga.

[16]Herûtasile malugigame ilisimassut sagdloĸitarâne, kamag-
-torssuángordlune autdlartitsivoĸ, nâlungiat tamaisa Bítdlîmime
erĸânilo tamagingne ítut toĸorĸuvdlugit, mardlungnik ukioĸartut
inortutdlo, ĸanganisáussusia ilisimassunit sujunersiutigissane nâper-
-tordlugo. [17]tauva erĸûpoĸ pruvfítip Jerimiap oĸausia oĸarame: Jer. 31,15.
[18]Râmame nipe tusarssauvoĸ, upíneĸ ĸianerdlo nivdlianerssuar-
-dlo; Râgîtdlip ĸitornane ĸiavai tugpatdlersagagssaunanilo, peĸá-
-ngingmata.

[19]Herûtasile toĸungmat, ata, Nâlagkap íngiliata Egivtinime
Jûserfe sarĸúmerfigâ singnagtortitdlugo oĸardlune: [20]makítit, nâ-
-lungiardlo arnâlo ilaseralugit Israîlip nunânut autdlarit, nâlungiap
inûssusianik ĸinugingnigtut toĸungmata. [21]tauva makípoĸ nâlu-
-ngiardlo arnâlo ilaseralugit, Israîlivdlo nunânut pivoĸ. [22]tusara-
-miugdle Arrilause Jûtiame nâlagaulersoĸ angúne Herûtase ki-
-nguàrdlugo, tássunga pineĸ sujôralerpoĸ; singnagtortitdlunile Gû-
-timit oĸausek pigamiuk Galilîap ilânut autdlarpoĸ, [23]igdlorpa-
-lingmutdlo Nãsarámik atilingmut pivdlune tássane nunaĸalerpoĸ,
erĸôrĸuvdlugo pruvfítitigut oĸauserissaĸ: Nãsarámiumik taineĸá- Is. 11,1.
-sangmángôĸ.

kapitalit 3.

Juánase kuississoĸ. Jîsuse kuisitoĸ.

[1]taimáineragut Juánase kuississoĸ oĸalûssiartorpoĸ Jûtiap Lúk. 3,1-18.
puilassuitsuane oĸardlune: [2]avdlamik isumatâritse, kilangmiup Mák. 1,1-8.
nâlagauvfia ĸanigdlingmat. [3]tássauvorme pruvfítip Isaiap oĸau- Juán. 1,6 il.il. 4,17. Is. 40,3.

-tigissâ oĸarame: puilassuitsume tordlulassup nipigâ: Nâlagkap
avĸutigssâ iluarsarsiuk, tungmissagssailo nardlorsarsigik. [4]Juána-
-sile táuna ánorâĸartoĸ ĸatigagtûp merĸuinik ĸiteruteĸardlunilo
amiminermik, pigdlertatdlo tungusungnitsûtdlo nunáinarme navssâĸ
neĸigai. [5]tauva Jerûsalâmiut ánivigât, Jûtiamiutdlo tamarmik
Jòrtanivdlo erĸânîtut tamarmik; [6]kuisíputdlo táussumúnga Jôr-
-tanime ajortimingnik ángîardlutik. [7]farisîaritdle satusîaritdlo
ilarpagssue takugamigit kuissivingminut ornigkãne, oĸarfigai: tau-
-tùko pulateriàrssuit piarait, kia únersûpâse níngangnigssaĸ nag-
-dliútugssaĸ ingalásagigse? [8]taimáitumik iluartunik ineritítaĸa-
-ritse avdlamik isumatârnerup pînik. [9]isumaĸinasilo iluvsigut oĸa-
Juán. 8,39. -rumavdluse: Aaperât atâtagârput; oĸáupavsime: ujarĸanit máku-
-nánga Gûtip Aaperât ĸitornagssarsigínauvâ. [10]ulimaut orpît tú-
7,19. -ngavînut tugterèrpoĸ, taimáitumik orpik nalingínaĸ ajúngitsunik
inerititaĸángitsoĸ kipísavoĸ, ingnermutdlo igíneĸásavoĸ. [11]uvanga i-
-mermik kuissaràvse avdlamik isumatârĸuvdluse; kingunivk...dle pi-
-ssugssaĸ naĸûneruvoĸ uvavnit, táuna ĸíngarĸuvfigeĸâra aloĸutai-
-nik tigumiutísavdlugulũnît; táussuma kuiumârpâse anernermik iv-
-dlernartumik ingnermigdlo. [12]niváune terĸalatitsit tigumiarpâ,
iserterivinilo salísavâ, ĸajûssiagssautinilo ĸuimut katerssorumârpai;
ĸalipakuile ikivkarumârpai ingnermik ĸamiuitsumik.
Mák. 1,9-11. Lúk. 3,21-22. [13]taimane Jîsuse Galilîamit Jôrtanimut piartorpoĸ Juánasi-
-mut táussumúnga kuerĸuvdlune. [14]Juánasivdle inerterpâ oĸar-
-dlune: uvanga ilingnut kuisítariaĸaraluarpunga, taimáitoĸ ivdlit
ornigparma? [15]Jîsusivdle sãpâ oĸarfigalugo: mãna akuerĩnánga,
taimailivdlugo iluartugssaĸ tamarme uvavtínut nãmagsissariaĸarmat;
tauva akuerâ. [16]Jîsusilo kuisíkame ernerdlune imermit ĸaĸivoĸ; ata-
-lo, ĸilak angmartoĸ ĸulâgut, Gûtivdlo anernera takuvâ tuínguatut
arĸartoĸ ĸulânutdlo pissoĸ. [17]atalo, nipe ĸilangmit oĸalugtoĸ:
tássa ernera asanartoĸ nuánarissara.

kapitalit 4.

Jîsuse ússerneĸartoĸ; Galilîamut autdlartoĸ; oĸalũssissalersoĸ; aulisartut sisamat ĸaerĸugai; Galilîamîtdlune tusâmassaulersoĸ.

Mák. 1,12.13. Lúk. 4,1-13. [1]Jîsuse tauva anernerup puilassuitsumut pisípâ, mamar-
-dlîssorssuarmut* ússerĸuvdlugo. [2]uvdlutdlo sisamanik ĸuligdlit
únússatdlo sisamanik ĸuligdlit îsingíname kîsa kâlerpoĸ. [3]ússî-
-ssuvdlo ornigpâ oĸardlune: Gûtip ernerigpatit ujarĸat uko timiu-

* tôrnârssungmut, Diâvulumut.

-ssángorĸúkit. 4 akivâle oĸardlune: agdlagsimavoĸ: timiussáinaĸ inûp 5 Mór. 8,3.
inûtigíngila, oĸauserdle nalingínaĸ Gûtip ĸarnanit anissoĸ [inûtigi-
-ssarâ]. 5 tauva mamardlîssorssûp* autdlarúpâ igdlorpagssualingmut
ivdlernartumut, nâlagfiup kârfanut ĸeĸartitdlugo 6 oĸarfigalugulo:
Gûtip ernerigpatit samunga nákaigit, agdlagsimangmat: íngiline tgs. 91,11.
perĸúsavai pivdlutit, táukualo kivssumiásavãtit, isigkatit ujarĸamut
kagdluterĸunagit. 7 Jîsusip oĸarfigâ: ãma agdlagsimavoĸ: Nâlagaĸ
Gûtit ússísángilat. 8 ãma mamardlîssorssûp* autdlarúpâ ĸáĸar- 5 Mór. 6,16.
-ssuarmut kingigtorssuarmut, silamiutdlo nâlagauvfê tamaisa pi-
-ngârtorssũssutâtdlo táussumúnga ĸimerdlôrtípai 9 oĸarfigalugulo:
máko tamaisa ilingnut túniúkumârpáka, nunamut patdlorfigigungma.
10 tauva Jîsusip sãpâ: nigorit, Sãtane-â; agdlagsimangmat: Nâlagaĸ 5 Mór. 6,13.
Gûtit patdlorfigísavat kivfartûtdlugulo táuna kisiat. 11 tauva ma-
-mardlîssorssûp* ĸimagpâ: atalo, íngilit ornigpât kivfartorfigalugulo.
12 Juánasile pisitaussoĸ Jîsusip tusaramiuk Galilîamut aut- Mák. 1,14.15.
-dlarpoĸ. 13 Nãsaratdlo ĸimagdlugo Kapernaumimut nunasiartor- Lúk. 4,14.15.
-poĸ, taserssûp sinâne Sîpulũkutdlo Navtalîkutdlo nunâta kigdli-
-ngane ítumut, 14 erĸôrĸuvdlugo pruvfîtíkut Isaiákut oĸauserissaĸ,
oĸarmat: 15 Sîpulûp nunâ Navtalîvdlo nunâ, ímap avĸutâne Jôrtanip Is. 9,1.2.
tungâne ítut, Galilîalo akimángitsut piat, 16 inuiait târmiugaluit
ĸaumassorssuaĸ takuvât, toĸuvdlo nunâne târtitâne nunagdlit ĸau-
-massup nuivfigai. 17 tássánga autdlarnîvdlune Jîsuse oĸalũssi-
-ssalerpoĸ oĸardlune: avdlamik isumatâritse, ĸilangmiup nâlagauv- 3,2.
-fia ĸanigdlingmat.

18 ilãnilo Jîsuse Galilîap taserssuata sinâgut pisugkame nu- Mák.1,16-20.
-karît mardluk takuvai, Sîmût, Pîtrusimik taissaĸ, ĸatángutâlo Lúk. 5,1-11.
Antriarse, ĸagssusersut, aulisartûgamik. 19 oĸarfigailo: maligsinga, Juán.1,35-43.
inungnik aulisartúngortíkumârpavse. 20 tauva ĸagssutitik ernînaĸ
ĸimagpait maligdlugulo. 21 tássángalo sujuatsialerame nukarît
mardluk avdlat takuvai, Jãko Sipitîusip ernera ĸatángutâlo Juá-
-nase, angutertik Sipitîuse ilagalugo umiatsiâmîtut, ĸagssutitigdlo
ilârtorait; ĸaerĸuvailo. 22 tauva umiatsiaĸ angutertigdlo ernînaĸ
ĸimagpait maligdlugulo.

23 Galilîalo tamât Jîsusip saĸivâ nâlagiartarfîne ajoĸersui-
-ssardlune, îvangkîliulo nâlagauvfingmik oĸalũssíssutigalugo, inuit- Mák. 1,28.
-dlo nápautait nalingínait ajûtaitdlo nalingínait katsorsartardlugit.
24 tusâmassaulerpordlo Sêriame tamarssuarme; iluaitdlissutdlo na-
-lingínait táussumúnga ãpait, nalingínarnik nápautigdlit ániagdlit-

* tôrnârssûp, Diâvulup.

Mák. 3,7 il. il. -dlo, anernipilugdlitdlo itivdligtartutdlo tumartorsimassutdlo; kat-
Lúk. 6,17. -sorsartarpailo. 25 inugpagssuitdlo amerdlasût maligpât Galilîamit
Dikãpulimitdlo Jerûsalâmitdlo Jûtiamitdlo Jôrtanivdlo ungatânit.

kapitalit 5.

Jîsuse ĸáĸame oĸalûssissoĸ (pivdluarneraissoĸ; nâlagtaisa akigssarsiagssainik ilerĸugssainigdlo; inatsisinik pruvfîtinigdlo nãmagsisitsiartortoĸ).

Lúk. 6,20. il. il. 1 inugpagssuitdle takugamigit ĸáĸamut majuarpoĸ, inging-
-matdlo ajoĸersugaisa ornigpât. 2 tauva ĸarne angmarpâ ajoĸer-
Lúk. 6,20. 21. -sulerdlugit oĸardlune: 3 pivdluarput anernermíkut pîtsut, kilang-
-miup nâlagauvfia pigigamíko. 4 pivdluarput aliasugtut, tugpat-
-dlersarneĸásagamik. 5 pivdluarput ĸanilârtut, nuna pigísagamíko.
6 pivdluarput kâgtut imerusugtutdlo iluarnermut, ĸârsitdlásagamik.
7 pivdluarput nagdligtuissut, nagdligtorneĸásagamik. 8 pivdluarput
mingnitsumik ũmatigdlit, Gûte takúsagamíko. 9 pivdluarput er-
-ĸigsisitsissut, Gûtip ĸitornainik taineĸásagamik. 10 pivdluarput
ĸinugineĸartut iluarneĸ píssutigalugo, kilangmiup nâlagauvfia pigi-
Lúk. 6,22. -gamíko. 11 pivdluarpuse uvanga pivdlunga mitautigigpase ĸinu-
Lúk. 6,23. -galusiio, nalinginarnigdlo oĸautiginerdlugpase sagdluvdlutik. 12 ti-
-paitsugdluse ĸĩmagtaritse, akigssarsiagssarse angeĸingmat kilang-
Lúk. 14. 34. 35. -me. mássa pruvfîtit sujulise taimatut ĸinugissarpait. 13 nunap
Mák. 9,50. tarajorâse. tarajordle kimêrugpat, sumik kingumut kimeĸartitâu-
-sava? avdlamut atugagssaujungnaeraraoĸ, kisiáne igitdlugo inung-
Lúk. 11,33. -nutdlo tugdlagagssángordlugo. 14 silarssûp ĸaumassorâse. igdlor-
Lúk. 8,16. Mák. 4,21. -palik ĸáĸap ĸânĩtoĸ issertorneĸarsínáungilaĸ. 15 nanerûtdlũnît ikí-
-taríngilât nápartap atânut ilivdlugo, kisiáne nanerûserfingmut; tauva
igdlumĩtut tamarmik ĸáumarĸutigissarât. 16 taimátaoĸ ĸaumassorse
ĸaumale inungnut, ajúngitsuliase táukumúnga takorĸuvdlugit atâ-
-tarsilo kilangmiussoĸ únersiutigerĸuvdlugo. 17 isumásángilase
inatsisitdlũnît pruvfîtitdlũnît atorungnaersísavdlugit tikiútunga;
Lúk. 16,17. atorungnaersitsiartúngilanga, nãmagsisitsiartorpunga. 18 ilumut o-
Lúk. 21,33. -ĸáupavse: kilagdlo nunalo nungutserdlugit agdlangnínguardlũnît
mingneĸ titarnínguardlũnît inatsisit ilât nungúsángilaĸ, kisiáne ta-
-marmik taimailigpata. 19 taimáitumik inássutit tamákua mingne-
-rit ilãnik atorungnaersitsissoĸ inungnigdlo taima ajoĸersuissoĸ
mingnermik taineĸásavoĸ kilangmiup nâlagauvfiane; nâlagtordle
taimalo ajoĸersuissoĸ angisûmik taineĸásavoĸ kilangmiup nâla-
-gauvfiane. 20 oĸáupavsime: iluarssuserse agdlagkanik ilisimassut

farisîaritdlo piánit angnerungãngigpat, ĸilangmiup nâlagauvfianut
písángilase. [21] tusarpuse sujugdlît ima oĸáuneĸarmata: inuásángila- 2 Môr. 20,13.
-tit, inuarsimassordle erĸartũssúmik pitdlagagssauvoĸ. [22] uvangale
oĸáupavse: ĸatángúminut patsiseĸarane níngagtoĸ erĸartũssúmik
pitdlagagssauvoĸ; ĸatángúminutdlo oĸarnigtoĸ inorujungmik taiv-
-dlugo, táuna kigdlisiuissoĸatigîngnit pitdlagagssauvoĸ; silaitsu-
-migdle taiguniuk ĸernualassut ĸôruata ingneranik pitdlagagssáu-
-savoĸ. [23] taimáitumik tunissutigssat tunissivingme pigdliutigiar-
-torugko, tássanilo erĸaileruvit ĸatángúpit sumik patsisigigâtit,
[24] tauva tunissutigssat tunissiviup sânut ĸimagdlugo ĸatángutit
sáimarsariartorĸâratdlauk, kingornalo tunissutigssat pigdliutigiarto-
-ruk. [25] saĸitsaissigissat naleritíkasuarniaruk avĸusinerme áipari- Lúk. 12, 58. 59.
-titdlugo; saĸitsaissigissavit piseĸinavâtit erĸartũssissumut, erĸar-
-tũssissuvdlo piseĸinavâtit kivfaminut, parnaerússivingmutdlo iser-
-teĸinavâtit. [26] ilumut oĸáupavkit: tássánga anísángilatit, kisiáne
aningaussâránguaĸ naggatigssaĸ akiliutigerêrugko. [27] tusarpuse su- 2 Môr. 20,14.
-jugdlît ima oĸáuneĸarmata: arnauneĸásángilatit. [28] uvangale o-
-ĸáupavse: pileritsautdlugo arnamut issigissup ũmámigut arnau-
-nererêrpa. [29] issivit talerpigdliup aserorsârĸajarpatit, pêruk igit- 18,9.
-dlugulo; iluanârnerúsagavit timivit ilâ atauseĸ aserorpat, timit Mák. 9,47.
tamarme ĸernualassut ĸôruánut igitaunane. [30] agssavit talerpig- 18,8.
-dlît aserorsârĸajarpátit, kipíkit igitdlugitdlo; iluanârnerúsagavit Mák. 9,43.
avativit ilât aserorpat, timit tamarme ĸernualassut ĸôruánut igi-
-taunane. [31] oĸauseĸarpoĸ: nuliaminik avítup agdlagkanik aví- 5 Môr. 24,1.
-ssutigssanik tunísavâ. [32] uvangale oĸáupavse: nuliaminik uver- 19,9.
-ssángitsumik avítup táuna angúnuneĸartípâ, avitamigdlo nuliar- Mák. 10,11.
-toĸ arnauneĸarpoĸ. [33] ãma tusarpuse sujugdlît ima oĸáune- 2 Môr. 20,7. 5 Môr. 23,21.
-ĸarmata: sagdluvdlutit ugpernarsáisángilatit, ugpernarsautigissa-
-titdlo Nâlagkamut nãmagsísavatit. [34] uvangale oĸáupavse: ugper-
-narsáingitdluínásause; ĸilagdlũnît narĸigsigalugo písángilase, Gû-
-tip igsiavfigingmago; [35] nunaĩũnît nâme, isigaisa tungmarfigingmá-
-ssuk; Jerùsalàtdlũnît nâme, kúngerssûp igdloĸarfigingmago; [36] niar-
-ĸutdlũnît narĸigsigalugo ugpernarsáisángilatit, nujaĸ atauserdlũnît
ĸaĸorsarsínaunagulo ĸernersarsínáungínagko. [37] oĸauserse imáikile: Jăk. 5,12.
âp, âp; nâgga, nâgga; ilaliússat ajortumit píput. [38] tusarpuse 2 Môr. 21,24.
oĸauserineĸarmat: isse issimik, kigut kigúmik naleĸartitáusassoĸ.
[39] uvangale oĸáupavse: akerssûterĸunase ajortuliorfigissivsínut; ki- Lúk. 6,29.
-siáne kialũnît ulússagkut talerpigdlíkut erssârpatit igdluátaoĸ ma-
-niuk; [40] saĸitsautdlutitdlo ánorângnik arsârumagpatit ĸagdlersautí-

-taoĸ piliuk; 41 erdlorĸugpatitdlo mîlitut atautsitut ungasigsigissu-
Lúk. 6,30. -mut áipariumavdlutit, mardlugtut ungasigsigissumut áiparûk.
42 ilingnit ĸinussoĸ tuniuk, erdligũnagulo ilingnit átartoruma-
3 Mòr. 19,18. -ssoĸ. 43 tusarpuse oĸauserineĸarmat: tugdlit asásavat, ĸíngar-
Lúk. 6,27 il.il. -ssortitdlo ùmigssúsavat. 44 uvangale oĸáupavse: ĸíngarssortise
asaniarsigik; ilivsínik perdlorĸussissut pivdluarĸusigik; ilivsínik
ùmigssuissut ajúngitsuliorfigisigik; ilivsínik ínardlîssut ĸinugingnig-
-tutdlo tugsiúsigik; 45 ĸitornarerĸuvdluse atâtavsínut ĸilangmiussu-
-mut; táussumame seĸerne nuerĸussarâ ajortunutdlo ajúngitsu-
-nutdlo, siagdlerĸussissardlunilo iluartunutdlo iluaitsunutdlo.
46 mássa ilivsínik asangnigtut asaguvsigik, sumik tauva akileria-
-ĸásavise? ilángauserissútaoĸ taimáitaríngínerdlutik? 47 ĸatángu-
-tisilo kisîsa ilagsiguvsigik, suna pingârtoĸ tauva ilerĸoraisiuk?
5 Mòr. 18,13. ilángauserissútaoĸ taimáitaríngínerdlutik? 48 taimáitumik inûserse
tamarmiúsavoĸ, sôrdlo atâtavse ĸilangmiussup inûsia tamarmiussoĸ.

kapitalit 6.

**Jîsusip ĸáĸame oĸalũssinera nangítoĸ (iluartuliortut takorĸusârĸúngíkai; tugsiarner-
-mik; îsíngíniarnermik; nuname peĸûtinik aseruĳassunik ĸilangmilo peĸûtinik
aserujuitsunik; isumanerdlorĸussíngitsoĸ).**

1 misigssorniaritse iluartuliase nivtarĸunagit inungnut, táuku-
-núnga takorĸunermit; taimáikuvse akilerneĸásángínavse atâtavsí-
-nit ĸilangmiussumit. 2 taimáitumik pîtsut tunissarângagkit su-
-junigkut ĸardlortarĸussísángilatit, sôrdlo ilumòrtûssârniartut ilior-
-tut nâlagiartarfingne igdlutdlo akornáne inungnut nersorĸuvdlutik.
ilumut oĸáupavse: akigssarsiagssaraluartik perèrpât. 3 ivdlitdle
pîtsut tunissarângagkit, sâmît arajutsile talerpigpit suliânik, 4 tu-
-nissutit issertugaorĸuvdlugo; tauva atâtavit issertortumut issigi-
-ssup akilísavâtit tamarmik tákuáne. 5 tugsiarângavitdlo ilu-
-mòrtûssârniartutut ísángilatit, táuko tugsiarumatdlâraut nâlagiar-
-tarfingne igdlutdlo akornisa katínerine ĸeĸardlutik inungnut ma-
-lugerĸuvdlutik. ilumut oĸáupavse: akigssarsiagssaraluartik pe-
-rêrpât. 6 ivdlitdle tugsiarângavit, iníngiuangnut iserit matualo
parnaerdlugo, atâtatdlo tugsiarfigûk issertortumĩtoĸ; tauva atâtavit
issertortumut issigissup akilísavâtit tamarmik tákuáne. 7 tugsia-
-rângavsile oĸautsise amerdlanãsángilase Gûtimik nalussutut, táu-
-ko tusarneĸásasorissarmata amerdlasûnik oĸauseĸarângamik. 8 tai-
-máitumik táukuatut iliúsángilase; atâtavse ajorssautise ilisimang-

-magit ĸínuvigíngíkatdlaruvsíne. 9 taimáitumik ima tugsiásause: Lúk. 11,2-4.
atâtarput ĸilangmiussutit, arĸit ivdlernarsile; 10 nâlagauvfít tikiut-
-dle; perĸussat ĸilangmisut nunamísaoĸ pile; 11 inûtigssavtínik
uvdlume tunisigut; 12 pitdlagagssautítugutdlo* isumákêrfigitigut, sôr-
-dlo uvagútaoĸ isumákêrfigigivut uvavtínut pitdlagagssautítut†; 13 ú-
-ssernartumutdlo pisínata; ajortumitdle ánáutigut; nâlagauvfik pí-
-ssaunerdlo nâlangnarssuserdlo ivdlit pigigagkit nâgssáungitsumik.
ãman. 14 inuit támartarnerinik isumákêrfigiguvsigik, atâtavsísaoĸ 18,35.
ĸilangmiussup isumákêrfigísavâse; 15 inuitdle támartarnerinik isu- Mák. 11,26.
-mákêrfigíngíkuvsigik, atâtavsísaoĸ támartarnivsínik isumákêrfigísá-
-ngilâse. 16 îsíngíniarângavse táutordlúsángilase ilumôrtûssâr-
-niartutut, táukua kĩnatik avdlanartítarmatigik îsíngíssutsimingnik
inungnut malugerĸuvdlutik. ilumut oĸáupavse: akigssarsiagssara-
-luartik perêrpât. 17 ivdlitdle îsíngíniarângavit niarĸut taníssuk
ermigdlutitdlo, 18 îsíngíssutsingnik malugerĸunatit inungnut, atâ-
-tangnutdle issertortumĩtumut; tauva atâtavit issertortumut issi-
-gissup akilísavâtit tamarmik tákuáne. 19 peĸûtinik katerssui-
-niásángilase nuname, oĸuitdlo mángertorneruvdlo aserugagssai-
-nik tigdligkajugtutdlo angmarterivfigissagssainik tigdligagssainik.
20 peĸûtinigdle katerssuiniaritse ĸilangme, oĸuitdlo mángertorne- Lúk. 12,
-ruvdlo aserúsángisainik tigdligkajugtutdlo angmarterivfigísángi- 33. 34.
-sainik tigdlísángisainik; 21 peĸûtise najortarmatigik ũmativse. —
22 isse timip ĸáumarĸutigâ. taimáitumik issit perĸusersuigpat, ti- Lúk. 11,
-mit tamarme ĸaumassormiúsavoĸ; 23 issitdle ajorpat, timit tamar- 34-36.
-me târmiúsavoĸ. ĸaumassordle ilungnĩtoĸ târpat, târtoĸ ĸa-
-norme tauva agtigísava? 24 nâlagkanut mardlungnut kivfartor- Lúk. 16,13.
-sínaussoĸángilaĸ: ardlât ûmigiguniuk áipâ asásavâ, ardlâtdlũnît
ungagigunik áipâ asigínásavâ. Gûtilo pisũssutitdlo kivfartorfigigí-
-náungilase. 25 tamána pivdlugo oĸáupavse: inûnerse isumaner- Lúk. 12,
-dlûtigísángilarse, suna nerísagigse sunalũnît imísagigse; timisilũ- 22-31.
-nît isumanerdlûtigísángilase, suna atísagigse. inûneĸ angnerú-
-ngila neĸigssanit? timilo angnerúngila ánorássanit? 26 tingmí-
-ssat ĸilaup atânĩtut issigisigik: siaruarterinatigdlo katerssuina-
-tigdlo ĸuinutdlo ĸimatulíngitdlat; taimáitoĸ atâtavse ĸilangmiu-
-ssup nerisítarpai. táukunánga pingârnerúngínerpise? 27 kina ar- 10,31.
-dlarse tatdlisut takitigissumik ingminut tagdlisísínauva isuma-
-nerdlûtigigaluardlugo? 28 sôrme ánorássat isumanerdlûtigaisigik?
assorutit nuname naussut ilíniarfigisigik, ĸanoĸ naujartortartut:

* akîtsugkavtínigdlo † isumákêrfigigivut akîtsortivut;

suliniarnatigdlo perdlaissaríngitdlat. 29 oĸáupavsile: Sâlumûlũnît
nâlagaunerssûgaluartoĸ táukua ilâtut atitíneĸángilaĸ. 30 nunap
merĸue uvdlume aulángitsut aĸagule kíssarssũmut ĸissugissagssat
Gûtip taima atitíkamigit, angnerungârtumik ilivse pisángínerpâse,
ugpernikitsuse? 31 taimáitumik isumanerdlúsángilase oĸardluse:
suna nerísavarput? suna imísavarput? suna atísavarput? 32 ta-
-máko tamaisa Gûtimik nalussut piniarsínararait: atâtavsile ĸi-
-langmiussup ilisimavâse tamákuninga tamanik ajorssartartuse.
33 Gûtip nâlagauvfia iluarnerdlo táussumane atortoĸ piniarĸârsigik,
tauva tamáko tamaisa ilángutdlugit piumârpase. 34 taimáitumik
aĸagugssaĸ isumanerdlûtigeĸinasiuk, aĸagugssaĸ piminik isuma-
-nerdlûtigssaĸásangmat. uvdlup erdloĸinarnera uvdlormut nãmag-
-tarpoĸ.

kapitalit 7.

Jîsusip ĸáĸame oĸalũssinera nâssoĸ (erĸartũsserĸussíngitsoĸ; ĸinussoĸ ĸinulugsinásá-
-ngitsoĸ; isertarfingmik nerukitsumik isertarfingmigdlo nerutusûmik; pruvfîtiorĸusersu-
-nik; malingnigtine angúmut sianisûmut ássersũkâ); nâlagtariaĸartutut ajoĸersuissûssoĸ.

Lúk. 6,37.38. 1 erĸartũssinavêritse erĸartũneĸarĸunase. 2 mássa erĸar-
-tũssisigissavsínik erĸartũneĸarumârpuse, ûgtûtigissavsínigdlo ûg-
Lúk. 6,41.42. -tuivfigineĸarumârpuse. 3 suvdlutit ĸatángúpit íssiutâ issiginiar-
-piuk, páukarut issingnîtoĸ maluginago? 4 suvdlutitdlũnît ĸatá-
-ngutit ima oĸarfigigínauviuk: unigkatdlait, íssiutit pêratdlardlara;
mássalo páukarut issingnîtoĸ? 5 ilumôrtûssârniartutit ûmâ, páu-
-karut issingnîtoĸ pêrĸâratdlauk, kingornalo ĸatángúpit íssiutâ
pêrniaraluarumârpat. 6 ivdlernartoĸ ĸingminut túniúsángilarse,
sapángarigsûtisilo pûlukinut nalugtásángilase; isigkamingnik tug-
Lúk. 11,9-13. -dlaĸinavait sâgfigalusilo aligtordlusilo. 7 ĸinugitse, tunineĸá-
-sause tauva; ujardleritse, nanissísause tauva; kasugtuigitse, ma-
-tuerfigineĸásause tauva. 8 mássa ĸinussoĸ nalingínaĸ pissaraoĸ,
ujardlersordlo nanississaraoĸ, kasugtuissordlo matuerfigineĸararaoĸ.
9 kialũnit inûp ardlavse ernerme timiussamik ĸínuvigigpane ujar-
-kamik tunísanerpâ? 10 aulisagkamigdlũnît ĸínuvigigpane pulate-
-riârssungmik tunísanerpâ? 11 tauva ilivse nauk ajortuse ĸitornase
tuníssutinik ajúngitsunik tunigínaugavsigik, ímaĸa angnerussumik
atâtavse ĸilangmiussup ajúngitsunik tunísagai ingminit ĸinussut?
Lúk. 6,31. 12 taimáitumik inungnut ĸanordlũnît iliorfigerĸuguvse, ilivsísaoĸ tai-
-matut iliorfigisigik; taimáiput inatsisit pruvfîtitdlo agdlagait. —
Lúk. 13,24. 13 isertarfikut nerukitsúkut iserniaritse; isertarfik nerutoĸingmat

avкusinerdlo silekingmat aserorsimavfingmut sangmissoк, tássûnalo
ingerdlassut amerdlaкaut; 14 isertarfigdle nerukípoк avкusinerdlo
ameкaoк inûnartumut sangmissoк, táussumíngalo nanississut ike-
-кaut. 15 misigssoritse pruvfîtiorкusersunut, táukua ornigtarpâse
savatut atissaкardlutik, ilumíkutdle amarũput kîsortut. 16 ineriti- Lúk. 6,41.
-tainit ilisarísavase. vĩnigssanik katerssuisínaunerpat kakitdlarna-
-кutinit, figinigdlũnît orpigkanit kĩnarigsunit? 17 taima orpik ajú- 12,33.
-ngitsoк nungutdlugit ajúngitsunik ineritítaкartarpoк, orpigdle ajor- Lúk. 6,43.
-toк ajortunik ineritítaкartarpoк. 18 orpik ajúngitsoк ajortunik
ineritítaкarsínáungilaк, orpigdlo ajortoк ajúngitsunik ineritítaкarsí-
-náungilaк. 19 orpît ajúngitsunik ineritítaкángitsut tamaisa kipí- 3,10.
-savait ingnermutdlo igitdlugit. 20 taimáitumik inerititainit ilisa-
-rísavase. 21 uvavnut oкartut: Nâlagaк, Nâlagaк, кilangmiup nâla- Lúk. 6,46.47.
-gauvfianut tamákísángitdlat, kisiáne atâtama кilangmiussup per-
-кussânik malingnigtut. 22 uvdlugssame ivssumane кavsêrssuit u-
-vavnut oкarumârput: Nâlagaк, Nâlagaк, atigkut pruvfîtisut oкa-
-lúnginerpugut? atigkut anernipilungnik anisitsínginerpugut? atig-
-kut кavsînik kivdlingnartuliúnginerpugut? 23 uvangale tauva na- Lúk. 13,27.
-lunaerfigiumârpáka [oкardlunga]: ilisaríngisáinarpavse; кimagsinga,
iluaitsuliorumatûssuse-â. 24 taimáitumik nalingínaк oкautsivnik Lúk. 6,48.49.
tamákuninga tusartoк malingnigtordlo ássersũsavara angúmut sia-
-nisûmut кaersume igdluliortumut. 25 siagdlersorssuángormat,
kûgssuaкalermatdlo, anorerssuitdlo pitorardlutik sakangmáne igdlo
úpíngilaк, кaersumut túngavilerneкarame. 26 nalingínardle oкaut-
-sivnik tamákuninga tusartoк malingníngitsordlo ássersũneкásavoк
angúmut sianîtsumut siorкane igdluliortumut. 27 siagdlersorssuá-
-ngormat, kûgssuaкalermatdlo, anorerssuitdlo pitorardlutik sakang-
-máne igdlo úpípoк úperujugssuardlune.

28 oкautsitdlo tamáko Jîsusip nâsimangmagit, ajoкersûtai inuit Mák. 1,22.
ánilârutigait; 29 nâlagtariaкartutut ajoкersormatik, agdlagkanik ili- Lúk. 4,32.
-simassutut pinane.

kapitalit 8.

pupigsoк Jîsusip papêrutíkâ. sákutût nâlagâta kivfâ ajorungnaersíkâ. Pîtrusip sakia anernipilugdlît amerdlasût katsorsarai. Jîsusimik malingningnermik. ano-
-rerssuaк Nâlagkap кatsortíkâ. anernipilugdlit mardluk nalaungmáne anernipiluit anisíkai pûlukinut pulatitdlugit.

1 кáкamitdle atermat, inugpagssuit maligpât. 2 tauvalo pupig- Mák. 1,40-44.
-sup ornigdlugo patdlorfigâ oкardlune: Nâlagaк, piumaguvit pupê- Lúk. 5,12-14.

-rutísinauvarma. 3 Jîsusivdlo agssane isagtitdlugit agtorpâ oĸar-
-dlune: piumavunga, pupêrútit. ernĩnardlo pupingnerminik pêrú-
-poĸ. 4 Jîsusivdlo oĸarfigâ: mianerssorit, avdlamut tamána oĸau-
3 Môr. 14,2. -tigeĸinago; palasimutdle takutíkiartorit, tuníssutdlo Môrsasip per-
-ĸússutigissâ pigdliutigûk nalujungnaerutigssãnik.
Lúk. 7,1-10. 5 Jîsusile Kapernaumimut isermat, sákutût nâlagaisa ilâta
ornigpâ ĸínuvigalugo oĸardlunilo: 6 Nâlagaĸ, kivfara tumartorsi-
-massoĸ igdlume nalavoĸ ániaĸalunilo. 7 Jîsusivdlo oĸarfigâ:
katsorsariartorumârpara. 8 sákutûtdle nâlagâta akivâ oĸardlune:
Nâlagaĸ, ĸíngarĸuteĸaunga ilingnik isertitsineĸ igdluvnut; oĸaut-
-simik oĸarsínait, kivfara tauva ajorungnáisavoĸ. 9 uvangátaoĸ
inûgama nâlagaĸardlunga, sákutûnigdlo nâlagkersugaĸardlunga; ilã-
-nutdlo oĸaruma: autdlarit, tauva autdlararaoĸ; avdlamutdlo oĸa-
-ruma: ĸarrît, tauva aggeraraoĸ; kivfavnutdlo oĸaruma: imailiorit,
tauva taimailiorararaoĸ. 10 tamána Jîsusip tusaramiuk tupigusugpoĸ,
Lúk. 13, maligtinilo oĸarfigai: ilumut oĸáupavse: ugpernermik taima agti-
28-29. -gissumik Israîlíkúnilũnît navssãngilanga. 11 oĸáupavsile: amerdla-
-sôrssuit pavángalo samángalo tikiúkumârput, Aaperâtdlo Iisârdlo
Jãkulo nerrivingmut ingeĸatigalugit ĸilangmiup nâlagauvfiane. 12 nâ-
-lagauvfingmilo ĸitornagssaugaluit silatânut ajagtorneĸásáput târ-
-nerssuarmut, tássane ĸiavdlutigdlo ĸorsarĸortásáput. 13 sákutût-
-dlo nâlagât Jîsusip sãpâ: angerdlarit; sôrdlo ugpertutit, taima
Mák.1,29-34. pineĸarit. taimailissordlo kivfâ ajorungnaerpoĸ.
Lúk.4,38-40. 14 Jîsusilo Pîtrusip igdluanut pigame sakia takuvâ nalassoĸ,
ĸanimanartumik náparsimassoĸ. 15 agssaisigutdlo agtormago, ĸani-
-manartup ĸimagpâ; makitdlunilo tauva kivfartorfigilerpai. 16 ú-
-nungmatdle anernipilugdlit amerdlasût táussumúnga ãpait; aner-
-neritdlo anisípai oĸausĩnarnik, iluaitdlissutdlo nalingínait katsor-
Is. 53,4. -sarpai; 17 erĸôrĸuvdlugo pruvfítíkut Isaiákut oĸauserissaĸ, oĸar-
-mat: ajuliutivut ingminut pisípai, nápautivutdlo erssugpai.
Mák. 4,35. 18 inugpagssuitdle ilusimagãne Jîsusip takugamigit akianut
Lúk.9,57-60. ikârĸussivoĸ. 19 tauva agdlagkanik ilisimassut ilâta ornigpâ oĸar-
-figalugo: ajoĸersuissoĸ, malísavavkit, sumutdlũnît autdlaraluaru-
-vit. 20 Jîsusivdle oĸarfigâ: teriangniat siseĸartarput, tingmíssat-
-dlo ĸilaup atânîtut ineĸartarput; inûvdle ernera niarĸuminut îgar-
-figssaĸángilardlũnît. 21 avdlavdlo ajoĸersugaisa ilâta oĸarfigâ: Nâ-
-lagaĸ, iluarigugko atâtaga iliartoratdlarumagaluarpara. 22 Jîsusiv-
Mák.4,35-41. -dle akivâ: maligsínánga, toĸungassut toĸussortatik iliartordlisigik.
Lúk.8,22-25. 23 umiatsiâmut tauva ikivoĸ, ajoĸersugaisalo maligpât. 24 tau-

-valo taserssuarme pitorartorssuángoкaoк, magdlitdlo umiatsiaк
кâtdlarpât, táunale sinigtoк. 25 ajoкersugaisalo ornigpât, itersar-
-dlugulo oкarfigât: Nâlagaк, ánáutigut, umiulerpugut. 26 oкarfigaile:
ugpernikitsuse, sôк nangiarpise? tauva makípoк, anorilo taser-
-ssuardlo agpisalũpai; tauvalo кatsordluínarpoк. 27 inuitdle tupi-
-gusugput oкardlutik: kiname-una? anorivdlo ímavdlo nâlagkât.
28 akianutdlo pingmat Gerrîsamiut nunãnut, anernipilugdlit Mák. 5,1-17.
mardluk naláupât ilivernit pissut, táuko ersinartorssûngmata avкut Lúk. 8,26-37.
tamána inuit atorneк saperpât. 29 atalo, nivdlitdlardlutik oкalerput:
Jîsuse-â, Gûtip ernera, súsagavtigit? nagdliúngíkatdlartitdlugo
ániartíkiartorpisigut? 30 táukuale asiáne pûlukerpagssuit ítut neri-
-ssut. 31 anernipiluit tauva кínuvigât oкardlutik: anisíkumaguv-
-tigut pûlukerpagssuarnut ukunúnga pularкutigut. 32 oкarfigailo:
autdlaritse. tauva anivdlutik pûlukerpagssuarnut puláput. tauvalo
pûlukerpagssuit tamákerdlutik ivnamit taserssuarmut tingíput tat-
-sime ipivdlutik. 33 pârssissutdle кimãput, igdloкarfingmutdlo piv-
-dlutik tamaisa oкalugtuarait, кanordlo anernipilugdlit pineкartut.
34 tauvalo tássanimiut tamarmik aníput Jîsuse pâriartordlugo; ta-
-kugamíkulo inalerpât erкartik кimarкuvdlugo.

kapitalit 9.

tumartorsimassoк Jîsusip ajorungnaersitdlugulo isumákêrfigigâ ajortainik; Matîuse кaerкugâ; ajoкersugai îsíngíniarneк ajortut; arnaк aunârsínartoк ajorungnaersíkâ Jaerusivdlo pania ũmartitdlugo; tagpîtsut mardluk oкajuitsordlo katsorsarai; katerssugagssat amerdlaкissut sulissugssatdlo ikeкissut.

1 tauva umiatsiâmut ikivdlune kingumut ikârpoк igdloкar-
-fingminutdlo pivdlune. 2 atalo, tumartorsimassoк ínángavingmine Mák. 2,3-12.
nalassoк táussumúnga ãpât. ugperssusiatdlo Jîsusip takugamiuk Lúk. 5,18-26.
tumartorsimassoк oкarfigâ: tugpatdlerit, erneк-â, ajortingnik isu-
-mákêrfiginekarputit. 3 atale, agdlagkanik ilisimassut ilait ilumí-
-kut oкalulerput: una Gûtimut кaкajardlerpoк. 4 Jîsusivdle er-
-кarsautait issigigamigit oкarpoк: sôк ũmativsigut ajortumik er-
-кarsarpise? 5 suna ajornángíneruva, imalũnît oкardlune: ajor-
-tingnik isumákêrfiginekarputit; imalũnît oкardlune: makitdlutit
ingerdlagit? 6 ilisimarкuvdlusiugdle inûp ernera nuname ajorti-
-nik isumákîsínaussoк, tauva (tumartorsimassoк sãpâ): makitdlutit
ínángavît tigûk angerdlardlutitdlo. 7 tauva makitdlune angerdlar-
-poк. 8 inuitdle tamána takugamíko tupigusugput, Gûtilo úner-
-siutigât, inuit taima piginãngortingmagit.

Mák.2,14-17. Lúk.5,27-32 9 tássángalo Jîsuse autdlarame inuk takuvâ ilángauserivfingme
igsiassoĸ, Matîusimik taissaĸ; táuna oĸarfigâ: malínga; tauva ni-
-kuípoĸ maligdlugulo. 10 pivordlo nerrivingme igsiatitdlugo ig-
-dlume, tauva ilángauserissut ajortuliartutdlo amerdlasût iserput
Jîsusilo ajoĸersugailo nerrivingmut ingeĸatigalugit. 11 farisîaritdle
tamána takugamíko ajoĸersugainut oĸarput: sôĸ ajoĸersortivse
ilángauserissut ajortuliartutdlo nereĸatigai? 12 Jîsusivdle tamána
tusaramiuk oĸarfigai: perĸigsut katsorsaissumik pissariaĸángitdlat,
Hús. 6,6. kisiáne náparsimassut. 13 matumale isumâ ilíniariartorsiuk: nã-
-kingningneĸ iluarâra, tuníssutitdle pinagit. mássa iluartut pinagit
ajortuliartut ĸaerĸujartorpáka avdlamik isumatârĸuvdlugit.
Mák.2,18-22. Lúk.5,33-38. 14 tauva Juánasip ajoĸersugaisa ornigpât oĸardlutik: sôĸ u-
-vagut farisîaritdlo ĸavsînik îsíngíniararaugut, ajoĸersugkatitdle
îsíngíniarnatik? 15 Jîsusivdlo sãpai: katítugssanut ĸaerĸussat alia-
-sugsínáupat uvigssaĸ najortigalugo? uvdlutdle nagdliúkumârput,
tauva uvigssaĸ táukunánga autdlarúneĸásavoĸ, tauvalo îsíngíniaru-
-mârput. 16 ánorâtoĸaĸ ilârtortaríngilât ánorâminermik nutâving-
-mik, ilârtornerminit ánorâĸ alerĸigkumârmat alingneralo ajorne-
-rulerdlune. 17 vînilo nutâĸ pôrusisorĸanut ímiútaríngilât, pôrutsit
ĸãsangmagit, vîne kuilugsínardlune pôrutsitdlo aserordlutik; kisi-
-áne vîne nutâĸ pôrusisânut ímiútarât, tauva tamarmik aseror-
-tailissáusáput.
Mák.5,22-43. Lúk.8,41-56. 18 taima oĸalugfigingmagit, ata, misigssuissut ilâta ornig-
-dlugo patdlorfigâ oĸardlune: paniga aitsât toĸuvoĸ, agssangnigdle
patigkiartoruk, tauva ũmásavoĸ. 19 Jîsusivdlo nikuitdlune maligpâ
ajoĸersugkane ilagalugit. 20 atalo, arnap ukiut arĸaneĸ-mardluk
aunârsínartup ornigpâ tunuanit ánorâta kilúngautâ agtordlugo,
21 ilumigut oĸarame: ánorâlũnît agtorsínaruvko ajorungnáisaunga.
22 Jîsusivdle kiviardlune takugamiuk oĸarfigâ: tugpatdlerit, panik-â,
ugpernerpit ánáupâtit. taimailissordlo arnaĸ táuna ajorungnaer-
-poĸ. 23 Jîsusilo misigssuissup igdluanut pigame kardlortartut-
-dlo inuitdlo perpalugtut takugamigit oĸarfigai: 24 avssaeritse, ni-
-viarsiaraĸ toĸúngingmat, sinigsínardlunile. táukuale igdlautigât.
25 inuitdle anisitaungmata, iserdlune agssaisigut tigũvâ; tauva ni-
Lúk. 7,17. -viarsiaraĸ makípoĸ. 26 tamánalo tusâmassaulerpoĸ nuname táu-
-ssumane tamarssuarme.
27 tássángalo Jîsuse autdlarmat, tagpîtsut mardluk maligpât
tordlulavdlutik oĸartut: Dâvip ernera ũmâ, nãkigitigut. 28 igdlu-
-mutdlo pingmat, tagpîtsut táukua ornigpât; Jîsusivdlo oĸarfigai:

taimailiorsínaussunga ugperpise? akivât: âp, Nâlagaĸ. 29 tauva
issaisigut agtordlugit oĸarpoĸ: ugperssuserse nâpertordlugo pine-
-ĸaritse. 30 tauva issait uisitáuput; Jîsusivdle inertingârpai oĸar-
-dlune: mianerssoritse, tamatumínga tusartoĸarĸunago. 31 aniga-
-migdle nuname táussumane tamarssuarme tusardliúpât.
32 táukulo aningmata, tauva inuk oĸajuitsoĸ anernipilulik táu- 12,22.
-ssumúnga ãpât. 33 anernipilugdlo anisitaungmat, oĸajuitsoĸ oĸa- Lúk. 11,14.
-lulerpoĸ. inuitdlo tupigusugput oĸardlutik: taimailissoĸ Israîlí-
-kúne takuneĸángisáinarpoĸ. 34 farisîaritdle oĸarput: anernipiluit 12,24.
anisítarpai anernipiluit nâlagât ikiortigalugo. Lúk. 11,15.
35 Jîsusivdlo igdlorpagssuagdlit nunaĸarfínguitdlo tamaisa sa-
-ĸivai, nâlagiartarfîne ajoĸersuissardlune ìvangkîliulo nâlagauvfing-
-mik oĸalũssíssutigalugo, inuitdlo nápautait nalingínait ajûtaitdlo
nalingínait katsorsarpai. 36 inugpagssuitdlo takugamigit nagdligi- Mák. 6,34.
-lerpai, pissaríssersugauvdlutigdlo isumákîgaungmata savatut pâr- 1 Pît. 2,25.
-ssissoĸángitsutut. 37 tauva ajoĸersugkane oĸarfigai: katerssugag- 4 Môr. 27,17.
-ssat amerdlaĸaut, sulissugssatdle ikeĸaut. 38 taimáitumik kater- Lúk. 10,2.
-ssugagssat inuat kínuvigisiuk sulissugssanik autdlartitserĸuvdlugo
katerssuivfingminut.

kapitalit 10.

apustilit arĸaneĸ-mardluk Jîsusip únersûtdlugitdlo Jûtinut autdlartíkai.

1 ajoĸersugkanilo arĸaneĸ-mardluk ingminut ĸaerĸuvai, pigí- Mák. 3,14. il.
-náussuseĸartípailo anernernut mingugtûnut, anisísínaorĸuvdlugit il. 6,7. Lúk. 9,1.
nápautitdlo nalingínait ajûtitdlo nalingínait katsorsarsínaorĸuvdlugit.
2 tamássalo apustilit táukua arĸaneĸ-mardluk arĸe: sujugdleĸ Sî- Mák. 3,16-19.
-mût, Pîtrusimik taissaĸ, ĸatángutâlo Antriarse; Jãkulo Sipitîusip Lúk. 6,14-16.
ernera, ĸatángutâlo Juánase; 3 Pilípulo Bartulumîusilo Tûmalo
Matîusilo ilángauserissûgaluaĸ; 4 Jãkulo Alfîusip ernera, Lipîusilo
Tatîusimik ateĸusilik; Sîmûtdlo ilungersornertôĸ Jûtarsilo Iskâ-
-riôĸ, táuna pisitsissâ. 5 táuko arĸaneĸ-mardluk Jîsusip autdlar-
-típai inatdlugitdlo oĸardlune: Gûtimik nalussut avĸutãnut pinase
Samâriamiutdlo igdloĸarfînut isernase, 6 angnerussumigdle savat
támarsimassut Israîlip inoĸutaisa ilagissait ornigsigik. 7 oĸalũ-
-ssiartoritsile oĸardluse: ĸilangmiup nâlagauvfia ĸanigdlivoĸ. 8 ná- Lúk. 9,2.
-parsimassut katsorsarsigik, pupigsut pupîarsigik, toĸussut maki- 10,9.
-tísigik, anernipiluit anisísigik. akeĸartínago pigavsiuk akeĸartína- 11,5
-gútaoĸ túniúsiuk. 9 kûltimigdlũnît sîlvimigdlũnît kangnúsangmig- Mák. 6,8-11.
Lúk. 10,4-12. 9,3.

-dlûnît ĸiterúmioĸarniásángilase; 10 taĸuarfilissásángilase ardlaut-
1 Tim. 5,18. -sissarnasilo kamilissarnasilo ajáupialissarnasilo; sulissoĸ nerissag-
-ssaminik pigssarsissariaĸarmat. 11 sumutdle igdlorpalingmutdlûnît
nunaĸarfingmutdlûnît pigângavse, sujunersiuissaritse, ĸíngarĸúnángit-
-sumik tássanîtoĸarnersoĸ, táussumanîtuaritsilo autdlarserdluse.
12 sumutdlo igdlumut iserângavse erĸigserĸussissaritse. 13 igdluvdlo
táussuma inue ĸíngarĸúnángigpata, erĸigserĸússutivse písavai; ĸí-
Lúk. 9,5. -ngarĸúnarpatale, erĸigserĸússutivse uterfigísavâse. 14 sumilo ilag-
-siunángigpase oĸautsisilo tusarumanagit, tauva anigitse tássánga
11,24. igdlumit nunaĸarfingmitdlûnît, isigkasilo ĸassîarsigik. 15 ilumut
oĸáupavse: Sûtumamiut Gumòramiutdlo nunât erĸartûtivfigssame
atugssaunerussumik pineĸásavoĸ nunaĸarfingmit táussumánga.
Lúk. 10,3. 16 ata, savatut autdlartípavse amarĸut akornánut; taimáitumik si-
24,9. -lagssorigitse pulateriârssugtut perĸusersuitdlusilo tuínguatut.
Mák. 13, 17 mianerssoritsile inungnut, kigdlisiorfingnut pisísangmase iperar-
9-13.
Lúk. 21,12- -tordlusilo nâlagiartarfingmingne. 18 nâlagarssuarnutdlo kúnginutdlo
17. 12,11. pisíkumàrpâse uvanga pivdlunga táukualo inuiaitdlo nalujungnae-
-rutigssãnik. 19 taimale pisigpase, isumanerdlúsángilase ĸanordlûnît
sumigdlûnît oĸalúsassuse, taimailissúkut oĸausigssavsínik tunineĸá-
-sagavse. 20 ilivse oĸalugtûngínavse, atàtavsile anernerata iluvsigut
oĸalugtigâse. 21 ĸatángúne ĸatángutàta toĸuterĸúsavâ, ĸitornilo
angutàta, angajorĸâtigdlo ĸitornaisa akerartúsavait toĸutitdlugitdlo;
24, 9. 13. 22 tamarmigdlo ùmigssúsavâse atera pivdlugo. naggatigssamutdle
aulajangersoĸ ánagkumàrpoĸ. 23 nunaĸarfîtdle ardlãne ĸinugigpase,
avdlamut ĸimàgitse. ilumut oĸáupavse: Israîlíkut nunaĸarfè tamá-
Lúk. 6,40 -kernaviásángilase inùp ernera tikisínago. 24 ajoĸersugaĸ ajoĸersor-
Juán. 13,16. -timinit angnerúngilaĸ, kivfardlûnît nâlagkaminit angnerúngilaĸ.
25 ajoĸersugaĸ ajoĸersortimisut íkune, kivfardlo nâlagkamisut íkune,
Lúk. 12,2-9. nãmagpoĸ. igdlup nâlagà Bîlsipùlimik taigamíko, ímaĸa aitsât
Mák. 4,22. inoĸutai taima táisagait. 26 taimáitumik ersigeĸinasigik; issertug-
Lúk. 8,17. -kamik sarĸúmísángitsoĸángingmat, ángigissamigdlo ilisimaneĸá-
-sángitsoĸángingmat. 27 tàrtume ilivsínut oĸauserissáka ĸauma-
-ssume oĸauserisigik; isuvssùtitdlo tusagkase igdlut ĸaine tordlu-
-lássutigisigik. 28 ersigisángilase timimik toĸutsissut, tarnimigdle
toĸutsigínaunatik; angnerussumigdle ersigisiuk timimigdlo tarnimig-
-dlo aserortitsigínaussoĸ ĸernualassut ĸòruáne. 29 ĸupanavarssuit
mardluk aningaussat mingnertãnik akeĸartarínginerpat? táukualo ilàt
atauserdlûnît nunamut nákarnaviángilaĸ atàtavse perĸúngigpane.
30 ilivsile nutsasilûnît tamarmik kisísimáput. 31 taimáitumik erse-

-ĸinase; ĸupanavarssugpagssuarnit pingârneruvuse. 32 taimáitumik 6,28.
uvavnik inungnut ángîautigingnigtoĸ uvangátaoĸ ángîautigiumârpara
atâtavnut ĸilangmiussumut; 33 uvavnigdle inungnut miserratiging-
-nigtoĸ uvangátaoĸ miserratigiumârpara atâtavnut ĸilangmiussu-
-mut. 34 isumásángilase erĸigsinermik nuname nagdliutitsiartor- Lúk. 12,
-tunga; erĸigsinermik pinanga panamik nagdliutitsiartorpunga. 51-53.
35 mássa tikiúpunga inuk agssuardlersísavdlugo angutânut panig- Migg. 7,6.
-dlo arnânut ukuardlo sakianut, 36 inûvdlo igdloĸatine ĸingarssor-
-tigísavai. 37 angúminigdlũnît arnaminigdlũnît uvavnit asangningne- Lúk. 14,26.
-russoĸ ĸingarĸúnaĸaoĸ uvavne; ernerminigdlũnît paningminigdlũ- il. il.
-nît uvavnit asangningnerussoĸ ĸingarĸúnaĸaoĸ uvavne; 38 sáninga- 16,24.
-ssulingminigdlo erssugkumángitsoĸ maligkumanangalo, táuna ĸí-
-ngarĸúnaĸaoĸ uvavne. 39 inûssutsiminik navssârtup inûssutse á- Juán. 12,25.
-naiumârpâ; uvangalo pivdlunga inûssutsiminik ánaissup inũssutse Lúk. 17,33.
navssârísavâ. 40 ilivsínik ilagsissup uvanga ilagsivânga, uvavnigdlo Juán. 13,20.
ilagsissup autdlartitsissiga ilagsivâ. 41 pruvfîte inûp ilagsiguniuk Lúk. 10,16.
prùvfîtiungmat, pruvfîtisut akigssarsísavoĸ; iluartordlo ilagsiguniuk
iluartùngmat, iluartutut akigssarsísavoĸ. 42 ukualo mingnínguit Mák. 9,41.
ilât imermik nigdlertumik ermutsip imáinânik ímíkuniuk ajoĸer-
-sugaungmat, ilumut oĸáupavse: akilerneĸángísángilaĸ.

kapitalit 11.

Juánasip kuississup parnaerússauvfingminit ajoĸersugkaminik mardlungnik Jîsuse autdlartitsivigigâ; Juánasimik Jîsuse oĸalugtoĸ. nunaĸarfît kivdlingnartuliorfigi-ssane avorĸârigai; atâtane únersiutigigâ erdloĸissutdlo ingminut ĸaerĸuvdlugit.

1 pivordlo Jîsuse inatserêrame ajoĸersugkaminut táukunúnga
arĸaneĸ-mardlungnut, tauva tássánga autdlarpoĸ ajoĸersuiartor-
-dlune oĸalũssiartordlunilo igdloĸarfîne.
2 Juánasile Kristusip suliainik parnaerússivingme tusarame, Lúk. 7,18-35.
ajoĸersugkane mardluk autdlartípai aperiartorĸuvdlugo ima: 3 iv- 5 Mór. 18,15
-dlit táunauvit tikiútugssaĸ, avdlamigdlũnît utarĸísanerpugut?
4 Jîsusivdlo akivai oĸardlune: Juánase oĸarfigiartorsiuk tusagkav-
-sínik takussavsínigdlo: 5 tagpîtsut tagpigsíput, tusiagtut pisugput,
pupigsut pupèrúput, tusilartut tusarput, toĸussut makíput, pît-
-sutdlo îvangkîliumik oĸalugfiginekarput; 6 pivdluarpordlo uvav-
-nik mamiatsángitsoĸ. 7 táukule autdlarmata, Jîsuse inungnut Lúk. 7,24-28.
Juánasimik oĸalulerpoĸ: suna puilassuitsumut takujartorpisiuk?
suvdlortôĸ anorip tamanut aulatitâ? 8 sunalũnît takujartorpisiuk?

inuk ánorârigsoк? ata, ánorârigsut kúngit igdluinîtaraut. 9 suna-
Mal. 3,1. -lũnît takujartorpisiuk? pruvfîtiussoк? âp, oкáupavse: pruvfîtimit
Mák. 1,2. angnerussoк. 10 táunauvorme agdlagkat oкautigissât: ata, íngiliga
sujunigkut autdlartípara avкutigssat sujunigkut iluarsarкuvdlugo.
11 ilumut oкáupavse: arnanit erniussune Juánasimit kuississumit
angnerussumik sarкúmersoкángilaк; кilangmiuvdle nâlagauvfiane
Lúk. 16,16. mingnerussoк táussumánga angneruvoк. 12 Juánasivdle kuississup
uvdlue autdlarniutigalugit mánalo tikitdlugo кilangmiup nâlagauvfia
angutauserfiginekarpoк, angutausersutdlo ingmingnut nutsugpât.
13 mássa pruvfîtit tamarmik inatsisitdlo takordlûgkerssârput Juá-
Mal. 3,23. -nase tikiutserdlugo. 14 tamánalo ugperiumaguvsiuk: táunauvoк
Lúk. 7,31-35. Elia tikiútugssaк. 15 tusarsínaussunik siutilik tusardle. 16 kimut-
-dle erкardlerît uko ássersũsaváka? merdlertut ássigait niuveriar-
-tortarfingme igsiassut ilamingnutdlo tordlulassut 17 oкardlutik:
кardlortarfigigaluarivse taparumángilase; upíkaluaravtalo кiajumá-
Juán. 10,20. -ngilase. 18 mássa Juánase tikiungmat nerinanilo imernanilo, o-
-кarput: anernipiloкarpoк. 19 inûp ernera tikiungmat nerivdlunilo
imerdlunilo, oкarput: takuvarse inuk una nerrersôк vĩnimigdlo
imertorssuaк, ilángauserissut ajortuliartutdlo ikíngutigissât. kisi-
-áne ilisimássut кitornaisa iluartûtítarpât.
Lúk. 10, 13-15. 20 tauva nunaкarfît avorкârilerpai kivdlingnartuliorfigingâgkane,
avdlamik isumatãngingmata. 21 erкanaк Korâtsît, erкanaк Bît-
-saita; kivdlingnartuliat ilivsíne pisimassut Tôrumilo Sîtûmilo pi-
-simagaluarpata, кangarssuardle pûgssiamik atissivdlutik arssanig-
-dlo sauvdlutik avdlamik isumatârкajaкaut. 22 oкáupavsime: Tô-
-rulo Sîtûtdlo erкartûtivfigssame atugssaunerussumik pineкásáput
ilivsínit. 23 ivdlitdlo, Kapernaume-â, кutsigsisitaugaluartutit кilak
tikitdlugo, unerivfingmut arкartíneкásautit. kivdlingnartuliat i-
-lingne pisimassut Sûtumame pisimagaluarpata, sule uvdlume tá-
10,15. -ssaorкajaкaoк. 24 oкáupavsime: Sûtumap nunâ erкartûtivfigssame
atugssaunerussumik pineкásavoк ilingnit.
Lúk. 10,21. 25 taimanikut Jîsuse pilerpoк oкardlune: кutsavigâvkit atâ-
-taк, кilauvdlo nunavdlo nâlagât, ilisimatûnut sianisûnutdlo ta-
-mána issertoragko merdlertúnguanutdlo sarкúmersitdlugo. 26 má-
Lúk. 10,22. -ssame, atâtaк, taima iluarigagko ilingne. 27 sût tamaisa atâtama
uvavnut túniúpai. avdlap erneк ilisaríngilâ, atâtap kisime; ãma
avdlap atâtaк ilisaríngilâ, ernerup kisime, erneruvdlo nalunaer-
-figiumassaisa. 28 ornigsinga tamavse erdloкissuse nanertugaussu-
-silo, кasuersísavavse. 29 nangmautara ilivsínut pisísiuk ilíniarfi-

-galungalo, ĸanilàrama ũmativkutdlo makitajuíkama; tauva ĸasuer-
-figssarsiumàrpuse tarnivsínut. 30 nangmautara iluaĸingmat, nang-
-magkiússaralo oĸeĸalune.

kapitalit 12.

sapâtiutitdlugo Jîsusip ajoĸersugai karrinik nutsuissut; toĸungassunik agssalik Jî-susip katsorsarâ; nigoriartortoĸ; tagpîtsoĸ oĸajuitsoĸ ajorungnaersikâ farisiaritdlo agpisalûtdlugit; anernermut ivdlernartumut agssortuissoĸ isumákérfiginekásángitsoĸ; pruvfîte Júna nalunaerkutaussoĸ; anerneĸ mingugtòĸ ilatârtartoĸ; Nâlagkap ilavînik.

1 taimaníkut Jîsusip nautsîat avĸutigai sapâtiutitdlugo, ajo- Mák. 2,23-28 Lúk. 6,1-5.
-ĸersugailo kâleramik karrinik nutsuilerput nerivdlutigdlo. 2 fari- 5 Môr. 23,25.
-sîaritdle tamána takugamiko oĸarfigàt: ata, ajoĸersugkatit sapà- 2 Môr. 20,10.
-tíkut perĸussáungitsumik iliorput. 3 oĸarfigaile: atuáinginerpise
Dàve ĸanoĸ iliortoĸ ilagissanilo kâleramik? 4 ĸanoĸ Gûtip ig- 1 Sâm. 21,6. 2 Môr. 29,33.
-dluanut iserdlune timiussat kĩnerĸússutit nerigai, nauk táussu-
-múngalũnît ilagissainutdlũnît nererĸussáungitsut, palasinut kisiáne?
5 inatsisinilũnît atuáinginerpise, sapàtiugaluartúkut palasit nâlag- 4 Môr. 28,9.10.
-fingme sapàt nalinginautítarât, pissútinekarnatigdle? 6 oĸáupav-
-sile: nâlagfingmit angnerussoĸ tamànîpoĸ. 7 ilisimaguvsiugdle 9,13. Hús. 6,6.
matuma isumà: nãkinguningneĸ iluarâra, tunissutitdle pinagit, tauva
pingitsut pitdlagagssautingerĸajaĸâse. 8 mássa inûp ernera sapã-
-mútaoĸ nâlagauvoĸ.
9 tássángalo autdlarame nâlagiartarfiánut iserpoĸ. 10 atalo, Mák. 3,1-6. Lúk. 6,6-11.
inuk tássanîtoĸ, táussuma agssaisa igdlue toĸungassut. aperâtdlo
oĸardlutik: sapàtíkut katsorsaivdlune iluarpa? tássa pasigdleru-
-mavdlugo. 11 akivaile: kia ardlavse savatuamik pigdlup, sapâtíkut
iterssamut nákarpat, tigúsángínerpà ĸaĸivdlugulo? 12 atale inuk
savamit pingârnerungârmat. taimáitumik sapâtíkut ajúngitsulior-
-dlune iluarpoĸ. 13 tauva inungmut táussumúnga oĸarpoĸ: agssatit
isagtíkit; isagtingmatigdlo kingumut iluarsíput igdlumigsut iler-
-dlutik. 14 tauva farisîarit anivdlutik isumalioĸatigîlerput pivdlugo,
ĸanoĸ ilivdlutik toĸúniásagigtik. 15 Jîsusivdle malugileramigit
tássánga autdlarpoĸ, inugpagssuitdlo malingmáne tamaisa katsor-
-sarpai. 16 inertingârpaile nalunaerutigerĸunane; 17 erĸôrĸuvdlugo
pruvfîtíkut Isaiákut oĸauserissaĸ, oĸarmat: 18 âjuna kivfara ĸini- Is. 42,1-4.
-gara, asassara tarnima nuánarissâ; anernera táussumúnga túniú-
-kumârpara, erĸartũssisigssardlo inuiaĸatigîngnut okáussutigísavâ.
19 saĸitsáisananilo nivdliásángilaĸ, nipâlo tusarssáusángilaĸ igdlut
akornáne. 20 suvdlortôĸ nagfalik navdlorĸisángilâ, iperardlo ĸa-

-milersoĸ ĸamivísángilâ, erĸartũssisigssaĸ nãmagsitserdlugo aju-
-gaunikut. 21 inuiaĸatigîtdlo arĸa neriugfigísavàt.
Lúk. 11, 22 taimane anernipilulik tagpîtsoĸ oĸajuitsoĸ táussumúnga ã-
14-23. -pàt; ajorungnaersípàlo, tagpîtsoĸ oĸajuitsoĸ oĸalulersitdlugo tag-
-pigsisitdlugulo. 23 inuitdlo tamarmik ánilârput oĸardlutik: tá-
Mák. 3,22-30. -ssáungínerpa táuna Dâvip ernera? 24 farisîaritdle tamána tusara-
-míko oĸarput: táuna anernipilungnik anisitsíssuteĸángilaĸ avdla-
-mik, kisiáne Bîlsipûle anernipiluit nâlagât ikiortigalugo anisítar-
9,34. -pai. 25 erĸarsautaitdle Jîsusip ilisimagamigit oĸarfigai: nâlagauv-
-fiup nalingínaup inue ilagîgkungnaerunik nungúnaviaĸaut; nuna-
-ĸatigîtdlũnît igdloĸatigîtdlũnît ilagîgkungnaerunik atásángitdlat.
26 Sãtanivdle Sãtane anisíkuniuk ingminik ilagiungnáisavoĸ; ĸanor-
-me tauva nâlagauvfia atásava? 27 uvangalo anernipiluit anisíkuvkit
Bîlsipùle ikiortigalugo, kiname tauva ikiortigalugo ĸitornavse ani-
-sítarpait? taimáitumik táukua erĸartũsavâse. 28 anernipiluitdle
anisíkuvkit Gùtip anernera ikiortigalugo, tauva Gùtip nâlagauvfiata
tikísimásavâse. 29 ĸanordlũnît ilivdlune inuk nakuarssùp igdluanut
isersínauva peĸutainik pîaivfigalugo? kisiáne nakuarssuaĸ ĸiler-
-ssorĸâruniuk, tauvalo igdlua pîaivfigisínauvâ. 30 ilagíngisama nu-
-ngutdlutik akerartorarãnga, katerssueĸatigíngisákalo nungutdlutik
saggaissaraut. 31 taimáitumik oĸáupavse: ajortuliainik ĸaĸajardler-
-nerinigdlo tamanik inuit isumákêrfigineĸásáput; anernermutdle
Lúk. 12,10. ĸaĸajardlernerinik inuit isumákêrfigineĸásángitdlat. 32 inûvdlo er-
-neranut agssortuivdlune oĸalugtoĸ isumákèrfigineĸásavoĸ; aner-
-nermutdle ivdlernartumut agssortuivdlune oĸalugtoĸ isumákèrfi-
7,16-18. Lúk. 6,43.44. -gineĸásángilaĸ, silame matumanilũnît áipànilũnît nàme. 33 ímaĸa
orpik ajúngitsùgpat, tauva inerititáisaoĸ ajúngitsũsáput; ímaĸalũnît
orpik ajortûgpat, tauva inerititáisaoĸ ajortũsáput; mássa ineriti-
-tainit orpik ilisarineĸartarpoĸ. 34 tautûko pulateriârssuit piarait,
ajortuse ĸanoĸ ilivdluse ajúngitsumik oĸalúsavise? mássa ũmatip
Lúk. 6,45. ulivkârutânit ĸaneĸ oĸalugtaraoĸ. 35 inûp ajúngitsup ajúngitsut a-
-nisítarai ũmáme peĸûsivianit ajúngitsumit; inûvdle ajortup ajortut
anisítarai peĸûsivingminit ajortumit. 36 oĸáupavsile: erĸartûtivfig-
-ssame inuit navsuerĸuneĸásáput oĸauserissatik piúngitsut tamaisa
pivdlugit. 37 oĸautsingnit iluartûtíneĸásautit, ãma oĸautsingnit
pitdlagagssautíneĸásautit.

38 tauva agdlagkanik ilisimassut farisîaritdlo ilaisa sãpât oĸar-
16,4 -dlutik: ajoĸersuissoĸ, nalunaerĸúmik ilingnit takujumagaluaĸaugut.
Lúk. 11, 29-32. 39 akivaile oĸardlune: erĸardlerît uko ajortut uverssartut nalunaer-

-ĸúmik takujumáput, avdlamigdle nalunaerĸúmik tuninеĸásángit-
-dlat, kisiáne pruvfîte Jûna nalunaerĸutigísavât. 40 sôrdlume Jûna Jûn. 2,1.
uvdlut pingasut únússatdlo pingasut imarmiorssûp iluanĩtoĸ, taimá-
-taoĸ inûp ernera uvdlut pingasut únússatdlo pingasut nunap ilua-
-nĩsavoĸ. 41 Nînivimiut erĸartũssivingme sarĸúmerumârput erĸar-
-dlerît uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo, Jûnap oĸalũssi-
-neragut avdlamik isumatâramik; atale, mânĩpoĸ Jûnamit angne-
-russoĸ. 42 kujatâta kúngia arnaĸ erĸartũssivingme sarĸúmeru- 1kúng. 10,1.
-mârpoĸ erĸardlerît uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo,
nunap isuanit aggerame Sâlumûp ilisimássusia tusariartordlugo;
atale, mânĩpoĸ Sâlumûmit angnerussoĸ. 43 anerneĸ mingugtôĸ Lúk. 11,
inungmit anissarângame, imeĸángitsutigut ingerdlassaraoĸ ĸasuer- 24-26.
-figssarsiordlune, nanissinanile. 44 tauva oĸararaoĸ: igdluvnut ĸi-
-magarigaluavnut utísaunga; tikíkângamiugdlo takulerarâ inigine-
-ĸángitsoĸ saligsimassordlo pínersarsimassordlo. 45 tauva autdla-
-raraoĸ anernernik avdlanik arfineĸ-mardlungnik ilatârdlune ing-
-minit ajornerussunik; iserângamigdlo tássane initâraraut, inugdlo
táuna kingorna ajornerulераraoĸ sujornanit. taimátaoĸ uko erĸar-
-dlerît ajortut ísáput.

46 sule taima inungnut oĸalugtitdlugo, ata, arnâlo ĸatángutailo Mák. 3,31-35.
tauva silatangiúput oĸaloĸatigiumavdlugo. 47 tauva ilâta oĸarfigâ: Lúk. 8,19-21.
ata, arnatdlo ĸatángutititdlo silatangiúput oĸaloĸatigiumavdlutit.
48 oĸarfigissinile akivâ oĸardlune: kina arnarâra, kíkutdlo ĸatángu-
-tigâka? 49 agssanilo ajoĸersugkame tungãnut isagtitdlugit oĸar-
-poĸ: tamássa arnara ĸatángutíkalo. 50 mássa atâtama ĸilangmiu-
-ssup perĸussânik malingnigtoĸ tássa nukara najagalo arnaralo.

kapitalit 13.

Jîsuse ássersûtitigut oĸalugtoĸ: nautsîagssanik siaruarterissumik; nautsîagssapilung-
-nik ĸajûssiagssat akornánîtunik; sînupip nautsîagssartânik; timiussiagssat sèrnar-
-sautigssãnik; peĸũmik issertugkamik; sapángarigsumik akisûmik; ĸagssutinik
piniutigssanik; pruvfîte nunamine asigínarneĸartoĸ.

1 uvdloĸ táuna Jîsuse igdlumit anigame taserssûp sinânut Mák. 4,1-9.
ingípoĸ. 2 inugpagssuitdle katerssorfigilermáne umiatsiàmut ikiv- Lúk. 8,4-8.
-dlune ingípoĸ, inugpagssuitdlo tamarmik tatsip sinânĩtuarput.
3 tauva oĸalugfigiualerpai ássersûtitigut oĸardlune: ata, nautsîag-
-ssanik siaruarterissoĸ siaruarteriartortoĸ. 4 siaruarterisitdlugulo
ilait avĸusernup sanianut tugput, tingmíssatdlo pukulugkiartorpait
nungutdlugitdlo. 5 ilaitdlo ujaragtûmut ivssoĸardluángitsumut tug-

-put naulertordlutigdlo itisùmik ivssoĸángínamik. [6]seĸinerdle
nuingmat ũput, sordlaĸángínamigdlo toĸúput. [7]ilaitdlo kakitdlar-
-naĸutit akornánut tugput, kakitdlarnaĸutitdlo naujartoramik táuko
ipitípait. [8]ilaitdle ivssorigsumut tugput ineritítaĸalerdlutigdlo,
ilait untritileriagkanik, ilait arfinilingnik ĸuleriagkanik, ilait pinga-
Lúk. 8,9-15. -sunik ĸuleriagkanik. [9]tusarsínaussunik siutilik tusardle.
Mák. 4,10-20. [10]ajoĸersugaisalo ornigpât oĸarfigalugo: sôĸ ássersûtitigut
oĸalugfigaigit? [11]akivaile oĸardlune: ilivse tunineĸarpuse ángigissat
25,29. ĸilangmiup nâlagauvfiata pè ilisarerĸuvdlusigik, táukule taima tuni-
Lúk. 8,18. -neĸángitdlat. [12]mássa peĸartoĸ tunineĸásavoĸ peĸangâlersitdlugo,
peĸángitsordle arsârneĸásavoĸ pianik agdlât. [13]taimáitumik á-
-ssersûtitigut oĸalugfigissarãka, mássa issigigaluardlutik takung-
Is. 6,9. il. il. -níngitdlat, tusaraluardlutigdlo tusãngitdlat pàsissaĸarnatigdlo.
Juán. 12,40. [14]táukunúngalo erĸũpoĸ Isaiap takordlùgkerssârutà imáitoĸ: siu-
ap. sul. 28, 26. il. il. -tivsínik tusásause pàsissaĸarnasilo, issivsínigdlo issigísause taku-
-ssaĸarnasilo; [15]mássa inuiait ukua ũmatait mángertitáuput, siu-
-timingnigdlo tutsarĩput, issimingnigdlo pigdlitsíput, issimingnik
takungningnaviásanatik siutimingnigdlo tusásanatik ũmatimingnig-
-dlo pàsissaĸásanatik sãsanatigdlo uvavnutdlo katsorsartísanatik.
Lúk. 10,23. il. il. [16]ilivsile issise pivdluarput takungnigtaramik, siutisilo tusaissara-
-mik. [17]ilumut oĸáupavse: pruvfítitdlo iluartutdlo amerdlasût
takussarse takujumagaluarât takunagulo, tusagarsilo tusarumaga-
-luarât tusarnagulo. [18]tauva ilivse ássersût siaruarterissumik
tusarsiuk. [19]nâlagauvfingmik oĸausek inûp tusarângago pâsinagu-
-lo, tauva ajortup ivssuma píariartorarai ũmatânut siaruartersi-
-massut; tássa avĸusernup sanianut siaruartersimassut. [20]ujarag-
-tûmutdle siaruartersimassut tássa oĸautsimik tusartoĸ, táussuma
tipaitsugdlune pigilerasuarará; [21]ilumigutdle sordlaĸángíname so-
-raiavoĸ; oĸauserdlo píssutigalugo nâgdliugtitsissoĸalerângat ĸinu-
-gingnigtoĸalerângatdlo, katsornane mamiatsaleraraoĸ. [22]kakit-
-dlarnaĸutitdle akornánut siaruartersimassut tássa oĸautsimik tu-
-sartoĸ, silap matuma pè táussuma isumanerdlûtigigamigit pisũ-
-ssutitdlo sagdloĸítarmáne, oĸausek ipitítarà ineritítaĸarnanilo.
[23]ivssorigsumutdle siaruartersimassut tássa oĸautsimik tusartoĸ
pàsivdlugulo, tauvalo ineritítaĸalerdlune, ilât untritileriagkanik, ilât
arfinilingnik ĸuleriagkanik, ilât pingasunik ĸuleriagkanik.

[24]avdlamigdlo ássersũmik oĸalugfigai: ĸilangmiup nâlagauvfia
sòrdlo inuk nautsîagssarigsunik siaruarterissoĸ nautsívingminut.
[25]inuitdle sinigtitdlugit ĸíngarssortâ nautsîagssapilungnik siaruar-

-teriartorpoĸ ĸajûssiagssat akornánut autdlardlunilo. [26]nautsîatdlo
naujartordlutik ineritítagssaĸalermata, nautsîapiluítaoĸ malungnar-
-síput. [27]tauva igdlup nâlagâ kivfaisa ornigpât oĸardlutik: nâla-
-gaĸ, nautsîagssarigsunik siaruarteríngínerpit nautsîvingnut? su-
-míme tauva nautsîapiloĸarnerpa? [28]akivailo: ĸíngarssuissup tai-
-mailisimavâ. kivfaisa tauva aperât: tamákuninga nutsuiartorĸu-
-visigut? [29]akivaile: nâgga; nautsîapiluit nutsugkaluaruvsigik ĸa-
-jûssiagssâtaoĸ sordlaiaĸinavase. [30]tamarmik naoĸatigîgkilit ka-
-terssuivfik nagdliutserdlugo, katerssuivfigdlo nagdliutilerpat, ka-
-terssuissugssat oĸarfigiumârpáka: nautsîapiluit katerssorĸârsigik,
ĸilerssordlugitdlo ĸilertángortardlugit ikivkarĸuvdlugit; ĸajûssiag-
-ssatdle ĸuivnut katerssorsigik. [31]avdlamigdlo âssersûmik o- Mák. 4,31. il. il.
-ĸalugfigai: ĸilangmiup nâlagauvfiata âssigâ sînupip nautsîagssar- Lúk. 13,19.
-tà, tamána inùp tiguvdlugo nautsîvingminut nautsîagssiarâ. [32]ta-
-mánalo nautsîagssat tamarmik mingnertarigaluarpât, naulerànga-
-mile nautsîaĸatiminit angneruleraraoĸ orpíngordlunilo, tingmíssat
ĸilaup atânîtut initâriartulersitdlugit avaleĸutaine. [33]avdla- Lúk. 13,21.
-migdlo âssersûmik oĸalugfigai: ĸilangmiup nâlagauvfiata âssigâ
timiussiagssat sèrnarsautigssât, tamána arnap tiguvdlugo ĸajûssa-
-nut ûgtûtit pingasut imãnut akuliúpà tamât sèrnalersitdlugo.
[34]tamákuninga tamanik Jîsuse inungnut oĸalugpoĸ âssersù- Mák. 4,33 il. il.
-titigut, âssersûtáungitsutigutdlo oĸalugfigíngilai; [35]erĸôrĸuvdlugo
pruvfîtíkut oĸauserissaĸ, oĸarmat: ĸanera angmarumârpara âsser- tgs. 78,2.
-sùtitigut oĸalugdlunga; silarssûp túngavilerĸârneranit issertugkat
anísaváka.
[36]tauva Jîsusip inuit ingminit autdlartípai igdlumutdlo piv-
-dlune. ajoĸersugaisalo ornigpât oĸardlutik: navsuiaivfigitigut â-
-ssersûmik táussumínga nautsîapiluit nautsîvingmĩtut pivdlugit.
[37]akivailo oĸardlune: nautsîagssarigsunik siaruarterissoĸ tássa
inùp ernera. [38]nautsîvik tássa silarssuaĸ. nautsîagssarigsut tá-
-ssa nâlagauvfingme ĸitornaussut. nautsîapiluit tássa ajortup ĸi-
-tornai. [39]ĸíngarssuissoĸ táukunínga siaruarterissoĸ tássa ma-
-mardlîssorssuaĸ*. katerssuivfik tássa silap matuma naggatigssà.
katerssuissugssat tássa íngilit. [40]sòrdlume nautsîapiluit kater-
-ssortarait ingnermik ikivkardlugit, taimátaoĸ silap matuma nagga-
-tigssâne íkumàrpoĸ. [41]inûp ernerata íngiline autdlartíkumàrpai,
táukualo aserorsârutit tamaisa iluaitsuliortutdlo nâlagauvfianit ka-
-terssorumàrpait, [42]augtitsivingmutdlo ikualassumut igísavait, tá-

* tôrnârssuk, Diâvulo.

-ssane kiavdlutigdlo korsarkortásáput. 43tauva iluartut sekiner-
-tut kaumatigísáput atàtamik nâlagauvfiane. tusarsínaussunik siu-
-tilik tusardle. 44ãma kilangmiup nâlagauvfiata ássigâ pekût
nautsîvingme issertugak, táuna inùp navssàrigamiuk issertorkigpâ,
tipaitsùtigingàramiugdlo pigissane tamaisa tuniartorpai nautsîvik
táuna pisiaralugo. 45ãma kilangmiup nâlagauvfiata ássigâ inuk
niuvertùssok sapángarigsorsiortok pitsaunernik; 46sapángarigsordlo
atausek akisôrssuak takugamiuk pigissane tamaisa tuniartorpai
táuna pisiaralugo. 47ãma kilangmiup nâlagauvfiata ássigai kag-
-ssutit ímamut nalugsimassut, nalingínarnik piniutigssat. 48táto-
-kilerângatalo sigssamut kakítarait, ingitdlutigdlo ajúngitsut ná-
-partanut igssorararait, ajortutdle erkararait. 49taimátaok silap
matuma naggatigssâne íkumârpok: íngilit autdlarumârput ajortut
pîariartordlugit iluartut akornánit; 50augtitsivingmutdlo ikualassu-
-mut igísavait, tássane kiavdlutigdlo korsarkortásáput. 51Jîsusip
okarfigai: tamáko tamaisa pâsivisigik? akivàt: âp, Nâlagak. 52tau-
-va okarfigai: taimáitumik agdlagkanik ilisimassup nalingínaup ki-
-langmiup nâlagauvfianut ajokersugaussup ássigissarâ inuk ig-
-dlume nâlagaussok, nutânigdlo pisorkanigdlo pekûsivingminit a-
-nisitsissartok.

53ássersûtitdlo tamáko Jîsusip nâgamigit tássánga autdlar-
Mák. 6,1-6. -pok. 54nunaminutdlo pigame nâlagiartarfiáne ajokersorpai, áni-
-lâlersitdlugit; tauva okarput: sumit una taima ilisimatigilerpa
taimalo kivdlingnartuliorsínauvdlune? 55sanassup ivssuma erne-
-ríngínerpâ? arnâ Mâriamik atekángínerdlune? Jãkulo Jôrsasilo
Sîmùtdlo Jûtaısilo katángutigíngínerpai? 56najailo tamarmik uvav-
-tínîngínerpat? sumíme tauva tamáko tamaisa pivai? 57mamiat-
Juán. 4,44. Lúk. 4,24. -sautigâtdlo. Jîsusivdle okarfigai: pruvfíte asigínarnekaráingilak
kisiáne nunamine igdluminilo. 58tássanilo amerdlasûnik kivdling-
-nartuliúngilak ugpíngíssusiat pissutigalugo.

kapitalit 14.

Juánase kuississok Herûtasip niakuersíkâ. angutit tatdlimanik tûsintigdlit Jîsusip nerdlerai; tatsip kâgut pisugtok; iluaitdlisimassut agtormáne ajorungnaersíkai.

Mák. 6,14-29. Lúk. 9,7-9. 1taimaníkut Herûtase nunamut iláinarmut nâlagaussok Jîsu-
-simik tusâmalerpok. 2kivfaminutdlo okarpok: tássa Juánase
kuississok; tokussunit makísimagame kivdlingnartulissutit táussu-
Lúk. 3,19. il. il. -mane súnîput. 3mássa Herûtasip Juánase tigutísimagâ kiler-
-ssortitdlugulo parnaerússivingmutdlo pisitdlugo Herûtiarse nug-

-kame Pilípup nulia pivdlugo, 4 Juánasip oĸarfigingmane: iluá-
-ngilaĸ ivdlit pigileragko. 5 toĸutíkumagaluaramiugdlo inuit er-
-sigai, pruvfîtiusoringmássuk. 6 ilãnile Herûtasip inûvfine nag- 21,26.
-dliússigamiuk, Herûtiarsip paniata taparfigingmatik Herûtasip
nuánarâ. 7 tamánalo pivdlugo únersûkâ ugpernarsaivdlune piu-
-massânik tuniumavdlugo. 8 arnamilo pilerisârsimangmane oĸar-
-poĸ: Juánasip kuississup niaĸuanik maunga tunínga pùgútamut
ilisimavdlugo. 9 tauva kúnge aliasulerpoĸ, ugpernarsáunile piv-
-dlugo nereĸatinilo pivdlugit táussumínga tunerĸuvâ; 10 autdlartit-
-sivdlunilo Juánase parnaerússivingme niaĸuersípâ; 11 niaĸualo ã-
-pât pûgútamut ilisimavdlugo niviarsiamut túniutdlugo, táussumalo
arnaminut ãpâ. 12 tauva ajoĸersugai tikiúput timâ tiguvdlugo ili-
-vermutdlo ilivdlugo; Jîsusimutdlo oĸautigiartorpât. 13 tamána
Jîsusip tusaramiuk umiatsiâmik tássánga asimut autdlarpoĸ
inoĸángitsumut; inuitdle tusaramíko nunaĸarfingnit ĸuterordlutik
maligpât.

14 Jîsusilo niugame inugpagssuitdlo takugamigit nagdliginer- Mák.6,34-44.
-pai, náparsimassortaitdlo katsorsarpai. 15 únungmatdle ajoĸersu- Lúk.9,12-17. Juán. 6,1-13.
-gaisa ornigpât oĸardlutik: tamána inoĸángilaĸ, uvdlordlo nâler-
-poĸ; inuit uko ilingnit autdlartíkit, nunaĸarfingnit nerissagssar-
-siniariartorĸuvdlugit. 16 Jîsusivdle oĸarfigai: autdlartítariaĸángit-
-dlat; ilivse nerdlersigik. 17 akivâtdle: timiussat tatdlimáinait ta-
-mâne pigâvut aulisagkatdlo mardluk. 18 sãpaile: ĸaitdlit. 19 tauva
inuit nunamut ingerĸuvai, timiussatdlo táuko tatdlimat aulisagkat-
-dlo táuko mardluk tiguvai ĸilangmut ârdlordlune pivdluarĸu-
-ssivdlunilo, timiussatdlo avgordlugit ajoĸersugkaminut túniúpai,
ajoĸersugaisalo inuit tuniorarpait. 20 tamarmigdlo neríput ĸârsit-
-dlardlutik; agfakutdlo sivnerussut katerssoramíkik nuioragkat ar-
-ĸanek-mardluk ímerpait. 21 mássalo nerissut angutit tatdlimanik
tùsintigdlit m.gssiliorait, arnatdlo merdlertutdlo kisínagit.

22 Jîsusivdlo ernĩnaĸ ajoĸersugkane tuavisârpai umiatsiâmut Mák.6,45-56.
ikerĸuvdlugit, akianut sujuarĸuvdlugit, inuit ingminit autdlartitser- Juán.6,14-21.
-dlugit. 23 inuitdlo ingminit autdlartíkamigit ĸáĸamut asiarpoĸ
tugsiarniardlune; únungmatdlo tássane kisíngorúpoĸ. 24 umiat-
-siaitdle taserssuarme avasigdlerérsut malingnitdlo ajulerdlutik,
anore agssoramíko. 25 únuákutdle pigârfît sisamãne Jîsusip tikí-
-pai tatsip ĸâgut pisugdlune. 26 ajoĸersugaisale takuleramíko tat-
-sip ĸâgut pisugtoĸ ánilârput oĸardlutik: tássa aliortugauvoĸ;
ersinermitdlo nivdlialeĸaut. 27 Jîsusivdle ernĩnaĸ oĸalugfigilerpai

okardlune: tugpatdleritse, uvangauvunga, ersekinase. 28 Pîtrusiv-
-dle akivâ okardlune: Nâlagak, ivdliuguvit uvavnut ornerkugit tat-
-sip kâgut. 29 akivâlo: karrît. Pîtruse tauva umiatsiâmit arkar-
-dlune tatsip kâgut pisulerpok Jîsuse orningniardlugo. 30 pito-
-ralersordle takuleramiuk nangialerpok, kivileramilo nivdlialerpok
okardlune: Nâlagak, ánáunga. 31 Jîsusivdle isagtorasuardlugo ti-
-guvâ okarfigalugulo: tautûna ugpernikitsok, sôk nakimavit?
32 umiatsiâmutdlo ikingmata katsorpok. 33 umiatsiâmîtutdle ornig-
-dlugo patdlorfigât okardlutik: ilumut Gûtip ernerâtit.
Mák.6,53-56. 34 ikâramigdlo nunamut Ginĩsarámut píput. 35 tássanimiut-
-dlo ilisarigamíko autdlartitsíput erkamingnut tamarmut, iluaitdli-
-ssutdlo nalingínait táussumúnga ãpait. 36 kínuvigât tauva áno-
-râme kilúngautáinâlũnît ingmingnut agtorterkuvdlugo; tamarmig-
-dlo táussumínga agtuissut ajorungnaerput.

kapitalit 15.

farisîarit maligagssarsiait Jîsusip agsṗuarigai. arnamik Kânãkut ilãnik. inugpagssuit iluaitdlisimassortait Jîsusip ajorungnaersíkai; angutit sisamanik tûsintigdlit nerdlerai.

Mák. 7,1-23. 1 taimane agdlagkanik ilisimassut farisîaritdlo Jerûsalâmit
pissut Jîsuse ornigpât okardlutik: 2 sôk ajokersugkavit sujugdler-
-nit maligagssarsiat sanerkútarpait? agssatik assagtaríngínamíkik
nerissarângamik. 3 akivai okardlune: sôrme tauva ilivse Gûtip
2 Mòr. 20,12. & 21,17. inássutai sanerkútarpisigik maligagssarsiase pivdlugit? 4 Gûte ima
perkussingmat: atâtatdlo anânatdlo atarkíkit; imalo: atâtaminut-
-dlũnît anânaminutdlũnît okarnigtok tokúsavok. 5 ilivsile okara-
-rause: angúminutdlũnît arnaminutdlũnît ima okartokarpat: uvav-
-nit pissagssaraluit tuníssutauvok; táussuma angúnilo arnilo atar-
-kissariakartísángilai. 6 taimalo Gûtip inássutâ sakigtíparse ma-
Is. 29,13. -ligagssarsiase pivdlugit. 7 tautûko ilumôrtûssârniartut, Isaiap er-
-kordluarsimassumik takordlûgkerssârutigâse okarame: 8 inuit u-
-kua patdligtarãnga kanermingnik, atarkissarãngalo kardlumingnik,
ũmataisale ungasigpãnga; 9 asulĩnak kivfartũtarãnga, ajokersûtit
inuínait inatsisigissait ajokersûtigissaramíkik. 10 inuit tauva
kaerkuvai okarfigalugit: tusarnâritse pâsiniardlugulo: 11 kaníkut
isertut inuk mingugtítaríngilât, kaníkutdle anissut inuk mingugtí-
-tarât. 12 tauva ajokersugaisa ornigpât okarfigalugo: ilisimavigit
farisîarit mamiatsagtut, okausek tamána tusaramíko? 13 akivaile
okardlune: naussut atâtama kilangmiussup íkússugaríngisai tamar-

-mik mángumingnut agdlât nutsungneкásáput. 14 alarsigik; tag- Lúk. 6,39.
-pîtdlutik tagpîtsoкatitik tasiorpait. tagpîtsuvdle tagpîtsoкáne ta-
-sioruniuk iterssarput nákaкatigīsáput. 15 Pîtrusip tauva sãpâ
oкardlune: ássersũmik tamatumínga navsuiaivfigitigut. 16 Jîsusile
oкarpoк: ilivsilũnît sule sujuneкángilase? 17 sule misigíngilase кa-
-níkut isertut tamarmik nássanut pissarmata samûnalo anissar-
-dlutik? 18 кaníkutdle anissut ũmámit pissaraut, tamákualo inuk
mingugtítarât. 19 ũmámit pissarmata isumapiluit, toкutsinerdlo
arnauneкarnerdlo uverssainerdlo tigdlingnerdlo nalunaiautitdlo
sagdlussut кaкajardlerneritdlo. 20 tamákua inuk mingugtítarât.
agssanile assagsimanagit inuk nerigaluarune tássánga mingugtí-
-sángilaк.

21 Jîsusilo tássánga autdlarame Tôruvdlo Sîtûvdlo erкãnut Mák.7,24-30.
piartorpoк. 22 atalo, arnaк Kânãkut ilât táukua erкãnit aggerpoк
tordlulavfigalugulo oкardlune: Nâlagaк, Dâvip ernera, nãkigí-
-nga; paniga anernipilûp nâgdliugtingârpâ. 23 akíngilâle oкaut-
-simigdlũnît. ajoкersugaisa tauva ornigpât inalerdlugulo oкar-
-dlutik: ilingnit autdlartíssuk, nivdliavfigingmatigut. 24 sãpaile
oкardlune: avdlanut autdlartitáungilanga, kisiáne savanut támar- 10,6.
-simassunut Israîlip inoкutaisa ilagissainut. 25 táussumale or-
-nigdlugo patdlorfigâ oкardlune: Nâlagaк, ikiúnga. 26 akivâle o-
-кardlune: iluángilaк merdlertut nerissagssainik arsârdlugit, кing-
-mínguanutdlo erкardlugit. 27 arnavdle sãpâ: mássame, Nâlagaк;
taimáitoк nákâlanikut nâlagkamik nerriviánit nákartut кingmínguisa
nerissarpait. 28 tauva Jîsusip akivâ oкardlune: arnaк ûmâ ugper-
-ssutsit angeкaoк; piumassangnik pineкarit. taimailissordlo pania
ajorungnaerpoк.

29 tássángalo Jîsuse autdlarame Galilîap taserssuanut pivoк; Mák.7,31-37.
кáкamutdlo majuardlune tássunga ingípoк. 30 inugpagssuitdlo or-
-nigpât tusiagtunik tagpîtsunigdlo oкajuitsunigdlo ilokíssersunigdlo
avdlanigdlo кavsêrssuarnik ilaкartut, táukulo Jîsusip isigaisa sãnut
ilingmatigik ajorungnaersípai. 31 inuitdlo tupigusulerput takuga-
-míkik oкajuitsut oкalulersut ilokíssersutdlo ajorungnaersut tu-
-siagtutdlo pisugtut tagpîtsutdlo tagpigsissut; Israîlivdlo Gûtia
únersiutigât.

32 Jîsusivdle ajoкersugkane кaerкuvai oкardlunilo: inuit uko Mák. 8,1-10.
nagdligeкãka, uvdlut pingasut najormánga nerissagssaкaratigdlo;
îsisínagitdlo uvavnit autdlartíkumángiláka, ingerdlatitdlutik tumá-
-ngorкunagit. 33 tauva ajoкersugaisa oкarfigât: sumit nãmagtunik

neĸigssarsísaugut tamâne inoĸángitsume inugpagssuit ukua ĸâr-
-sitdlautigssainik? [34]Jîsusivdle sãpai: ĸavsinik timiussauteĸarpise?
akivât: arfineĸ - mardlungnik aulisagánguanigdlo ĸavsínguanik.
[35]tauva inuit nunamut ingerĸuvai, [36]timiussatdlo arfineĸ-mardluk
aulisagkatdlo táuko tiguvai, ĸujavdlunilo avgorpai ajoĸersugkaminut
túniutdlugit, ajoĸersugaisalo inuit tuniorarpait. [37]tamarmik tauva
nerípul ĸârsitdlardlutigdlo, agfakutdlo sivnerussut katerssoramíkik
nuioragkat arfineĸ-mardluk ímerpait. [38]mássalo nerissut angutit
sisamanik tûsinteĸartut, arnatdlo merdlertutdlo kisínagit. [39]tauva
inuit ingminit autdlartíkamigit umiatsiâmut ikivoĸ Magtalap er-
-ĸânut pivdlune.

kapitalit 16.

nalunaerĸúmik ĸilangmit takuterĸussut. farisîarit sêrnarsautigssiãnik. Pîtruse Kristusimik ilisarssissoĸ. ilagîgsine Jîsusip únersorfigigai ajoĸersugkanilo oĸaorĸigsârdlugit.

Mák. 8,11-13. Lúk. 12, [1]tauva farisîaritdlo satusîaritdlo ornigpât, ússerdlugulo na-
54-56. -lunaerĸúmik ĸilangmit takuterĸúput. [2]akivaile oĸardlune: ú-
-nugkângat oĸararause: aĸago silagigsísavoĸ, ĸilak augpitdlaĸing-
-mat. [3]ĸaussarângatdlo oĸararause: uvdlume silardlúsavoĸ, ĸilak
augpitdlaĸingmat nuísserdlunilo. tautûko ilumôrtûssârniartut, ĸilak
takuvdlugo avdláussusè nalussaríngilase, uvdlutdle mákua nalu-
12,39. -naerĸutait saperpase? [4]erĸardlerît uko ajortut uverssartut nalu-
-naerĸúmik takujumáput, avdlamigdle nalunaerĸúmik tunineĸásá-
-ngitdlat, kisiáne pruvfîte Jûna nalunaerĸutigísavât. tauva ĸimag-
-dlugit autdlarpoĸ.
Mák. 8,15-21. Lúk. 12,1. [5]ajoĸersugailo akianut ikâramik timiussissásavdlutik puior-
-put. [6]Jîsusivdle oĸarfigai: mianerssorniaritse farisîaritdlo satu-
-sîaritdlo sèrnarsautigssiãnut. [7]tauva ilumíkut erĸarsalerput o-
-ĸardlutik: tássa timiussissánginavta. [8]Jîsusivdle malugilerami-
-git oĸarfigai: tautûko ugpernikitsut, sôĸ iluvsigut erĸarsarpise
timiussissánginavse? [9]sule misigíngilase? erĸáingilisigigdlũnît ti-
-miussat táuko tatdlimat inungnut tatdlimanik tûsintilingnut, nuio-
-ragkatdlo ĸavsit taimane ímeravsigik? [10]ivkulũnît timiussat arfi-
-neĸ - mardluk inungnut sisamanik tûsintilingnut, nuioragkatdlo
ĸavsit taimane ímeravsigik? [11]ĸanorme tauva misigíngilase timiu-
-ssaĸ píngíkiga, oĸarama farisîaritdlo satusîaritdlo sêrnarsautig-
-ssiãnut mianerssorĸuvdluse? [12]tauva pâsilerpât timiussiagssat

sêrnarsautigssãnut mianerssorĸuvdlutik píngingmatik, kisiáne fari-
-sîaritdlo satusîaritdlo ajoĸersûtãnut.

13 tauva Jîsuse Kaisâriap Pilípup piata erĸânut pigame ajo- Mák.8,27-30.
-ĸersugkane aperai oĸardlune: uvanga inûp ernera inuit kinauso- Lúk.9,18-21.
-rãnga? 14 akivât: ilaisa Juánasiusorâtit kuississoĸ, ilaisalo Eliau-
-sorâtit, ilaisalo Jerimiausorâtit, avdlausorâtitdlũnît pruvfîtit ilât.
15 oĸarfigailo: ilivsime kinausoraisinga? 16 tauva Sîmûp Pîtrusip
akivâ oĸardlune: Kristusiuvutit Gûtip ûmassup ernera. 17 Jîsusip Juán. 6,69.
tauva sãpâ oĸarfigalugo: pivdluarputit Sîmût Jûnap ernera, uving-
-nuvdlo auvdlo tamatumínga nalujungnaersíngingmatit, atâtamale
ĸilangmiussup. 18 uvangalo oĸáupavkit: Pîtrusiuvutit, ĸaersumut-
-dlo tamatumúnga igdluliariumârpáka ilagîgsíka, táuko unerivfiup
isâvfîsa artúsavait. 19 ilingnutdlo túniúkumârpáka ĸilangmiup nâ-
-lagauvfiata matuersautai: nuname ĸilerssugkatit nungutdlutik ĸi-
-langmísaoĸ ĸilerssorsimásáput, nunamilo ĸilerússaigkatit nungut- 18,18.
-dlutik ĸilangmísaoĸ ĸilerússaersimásáput. 20 tauva ajoĸersugkane
inerterpai oĸautigerĸunane Kristusiugame.

21 tamatuma kingorna Jîsusip ajoĸersugkane nalunaerfigilerpai Mák.8,31-33.
Jerûsalâmut písagame ániangârtíneĸásavdlunilo utorĸaunernit pa- Lúk. 9,22.
-lasiunernitdlo agdlagkanigdlo ilisimassunit, toĸutitaujumârdlunilo
uvdlutdlo pingajuáne makíkumârdlune. 22 Pîtrusip tauva ingminut
pisípâ, inertingâlerdlugulo oĸarfigâ: sernigilisit, Nâlagaĸ, taimaise-
-ĸinak. 23 ĸiviardlunile Pîtruse oĸarfigâ: tunuvnut nigorit, Sãtane-â,
mamiatsautigâvkit; Gûtip pê pinagit inuit pê isumagigagkit.

24 tauva Jîsusip ajoĸersugkane oĸarfigai: uvavnik malingnig- Mák. 8,34-
-kumassoĸ ingminik isumákĩsavoĸ, sáningassulinilo erssugdlugo 9,1.
malísavânga. 25 inũssutsiminik ánagtitsiumassup inũssutse ánaiu- Lúk.9,23-27.
-mârpâ; uvangalo pivdlunga inũssutsiminik ánaissup inũssutse 10,39.
navssârísavâ. 26 silarssuardlũnît tamât inûp pigileraluaruniuk, tar- Lúk. 17,33.
-nimigutdle aserortôrdlune, sugssarísagâ tauva? sunalũnît inûp Juán. 12,25.
akigísavâ tarnine utertíkumavdlugo? 27 inûp ernera aggerumârmat
atâtame nâlangnarssusia pigalugo íngilinilo ilagalugit; tauvalo ta-
-maisa akilísavai nungutdlugit ĸanoĸ iliornere nâpertordlugit.
28 ilumut oĸáupavse: ukua mânĩtut ilaisa toĸo misigísángilât inûp Rûm. 2,6.
erneranik takutínatik nâlagauvdlune aggersumik.

kapitalit 17.

Nâlagaĸ ĸáĸame avdlamik táutunigtoĸ seĸinertut ĸaumatigilerdlune; nukagpiaraĸ itivdligtartoĸ ajorungnaersikâ; toĸutitaunigsse oĸautigigâ; aningaussaĸ túniútariaĸ aulisagkame amussame Pîtrusimut navssâritíkâ.

Mák. 9,2-10. Lúk. 9,28-36. [1] uvdlutdlo arfinigdlit nângmata, Pîtrusilo Jãkulo ĸatángutâlo
Juánase Jîsusip ilaserai ĸáĸamut kingigtumut asiaĸatigalugit.
[2] issigititdlugitdlo avdlamik táutunigpoĸ, kînâlo seĸinertut ĸauma-
-tigilerpoĸ, ánorailo ĸáumarĸutaussutut ĸaĸortigilerput. [3] atalo,
Môrsasilo Elialo táukunúnga takutíput oĸaloĸatigalugulo. [4] tauva
Pîtruse pilerpoĸ Jîsusimut oĸardlune: Nâlagaĸ, tamânîkumina-
-ĸaoĸ; iluarigugko tamâne pingasunik iniliorumârpugut, ilingnut
atautsimik Môrsasimutdlo atautsimik Eliamutdlo atautsimik. [5] sule
taima oĸalugtitdlugo, ata, nuiap ĸaumassup uligpai; atalo, nipe
3,17. 2 Pît. 1,17. nuiamit oĸalugtoĸ: tássa ernera asanartoĸ nuánarissara, táuna
tusarsiuk. [6] ajoĸersugaisa tamána tusaramíko patdlorput ersi-
-ngâlerdlutik. [7] Jîsusivdle ornigdlugit agtorpai oĸardlune: makit-
-dluse, erseĸinase. [8] issitigdlo ârdlortíkamíkik avdlamik inugsí-
-ngitdlat, Jîsuse kisiat takuvât. [9] ĸáĸamitdlo atileramik Jîsusip
inerterpai oĸardlune: takussarse oĸautigísángilarse inûp ernera
toĸussunit makísimatínago. [10] tauva ajoĸersugaisa aperât oĸar-
-dlutik: ĸanorme tauva agdlagkanik ilisimassut oĸartarpat: Elia
sujugdliuvdlune tikiutísassoĸ? [11] Jîsusivdle akivai oĸardlune: Elia
sujugdliúsavorme tamaisa iluarsariartúsavdlugit. [12] oĸáupavsile:
Elia tikiuterêrpoĸ, ilisaríngilâtdle, kisiáne piumassamingnik ilior-
-figât. taimátaoĸ inûp ernera táukua nâgdliugtísavât. [13] tauva
ajoĸersugaisa pâsivât, Juánasimik kuisissumik oĸalugfigingmatik.
Mák. 9,14-29. Lúk. 9,37-42. [14] inungnutdlo pingmata, inûp ornigdlugo sèrĸumiarfigâ oĸar-
-dlune: [15] Nâlagaĸ, ernera nãkigûk, itivdligtardlune nâgdliungârmat,
ĸavsêrssuarnigdlo ingnermutdlũnît imermutdlũnît ordlussaraoĸ.
[16] ajoĸersugkangnutdlo pisíkaluariga katsorsarneĸ saperpât. [17] Jî-
-susivdle sãpâ oĸardlune: tautûko erĸardlerît ugpíngitsut mumi-
-ngassutdlo; ĸanoĸ sivisutigissumik najúsavavse? ĸanordlo sivi-
-sutigissumik kamagísavavse? uvavnut ĸáisiuk. [18] Jîsusivdlo avor-
-kâringmane anernipilûp anivdlune ĸimagpâ; taimailissordlo nu-
-kagpiaraĸ ajorungnaerpoĸ. [19] tauva ajoĸersugaisa Jîsuse or-
-nigpât avdlamik najorteĸángisitdlugo oĸardlutigdlo: suname pí-
-ssutigalugo uvagut anisíneĸ saperparput? [20] Jîsusivdle akivai:
ugpíngíssuserse píssutigalugo. ilumut oĸáupavse: sînupip naut-

-sîagssartâtut agtigissumik ugperssusekaruvse, kákamut ûmúnga
okarsínáusassuse: tássánga nugterit ûnga; nugterumârpok tauva,
ajugakásángilasilo. [21] taimailissartutdle anissaríngitdlat kisiáne
tugsiarníkut îsíngíniarníkutdlo.

[22] Galiliamile angalatitdlutik Jîsusip okarfigai: inûp ernera Mák. 9,30-32.
inuit agssainut pisitáusavok; [23] táukualo tokúsavât, uvdlutdle pi- Lúk. 9,43-45.
-ngajuáne makíkumârpok. tauva aliasungâlerput.

[24] Kapernaumimutdle pingmata, aningaussanik túniútaríssanik
katerssuissartut Pîtruse ornigpât okardlutik: ajokersortivse ani-
-ngaussak túniútariak túniútaríngínerpâ? akivai: nâgga. [25] igdlu-
-mutdlo isermat Jîsusip ingiarpâ okardlune: kanok isumavit, Sî-
-mût, nuname kúngiussut kíkúnit ilángautinigdlûnît akilerârutinig-
-dlûnît tigusissarpat? kitornamingnitdlûnît takornartanitdlûnît?
[26] Pîtrusip akivâ: takornartanit. Jîsusip sãpâ: tauva kitornait
akilîssugssáungitdlat. [27] mamiatsagterkunatigigdle taserssûp sinâ-
-nut pivdlutit kivsagtoriartorit, aulisagardlo amussat sujugdlek
tiguvdlugo aitsartíkugko aningaussak mardloriautigssak navssâriu-
-mârpat, táuna tiguvdlugo uvavnitdlo ilingnitdlo tuníssutigûk.

kapitalit 18.

kilangmiup nâlagauvfiane kina angnerúsassok; aserorsârutinik; savaut atauserdlûnît támarune ujarnekásassok; apustilit nuname kilerssugait kilangmísaok kilerssorsimá-sassut; kivfamik akiligagssalingmik.

[1] taimaníkut ajokersugaisa Jîsuse ornigdlugo aperât: kiname
kilangmiup nâlagauvfiane angneruva? [2] tauva Jîsusip merdlertú- Mák. 9,33-37.
-nguak kaerkuvdlugo táukunúnga akúnermiliúpâ [3] okardlunilo: Lúk. 9,46-48.
ilumut okáupavse: uterdluse merdlertúnguatut ilíngíkuvse kilang-
-miup nâlagauvfianut písángilase. [4] taimaingmat merdlertúnguatut
ûmatut ilivdlune ingminik nikanartítok kilangmiup nâlagauvfiane
angneruvok. [5] merdlertúnguamigdlo taima ítumik atautsimik ilag- Lúk. 17,2.
-sissokarpat atera pivdlugo, táussuma uvanga ilagsivânga. [6] ukua- Mák. 9,42.
-le uvavnut ugpertut mingnínguit ilãnik aserorsaissokarpat,
táuna iluanârnerorkajakaok aserorteriviup ujaragssua kungasianut
nivíngardlugo ímap itinerssânut kivisíkáine. [7] erkanak silar- Lúk. 17,1.
-ssuak aserorsârutit pivdlugit. aserorsârutekángísángilarme, er-
-kanardle inuk aserorsârutinik aggersitsissok. [8] agssavitdlûnît 5,30.
isigkavitdlûnît aserorsârkajarpatit, kipíkit igitdlugitdlo; iluanâr- Mák. 9,43.45.
-nerúsautit tusiagdlutitdlûnît iláinauvdlutitdlûnît inûnartumut ise-
-ruvit, igdlugtut agssakarnermit igdlugtutdlûnît isigakarnermit

ingnermutdlo nâgssáungitsumik ikumassumut igitauvdlutit. 9i-
5,29. Mák. 9,47. -ssivitdlũnît aserorsârĸajarpatit, pêruk igitdlugulo; iluanârnerú-
-sautit igdluínarmik isseĸardlutit inùnartumut iseruvit, igdlug-
-tut isseĸarnermit ĸernualassutdlo ĸôruata ingneranut igitauv-
-dlutit. 10mianerssoritse ukua mingnínguit ilât asigínarĸu-
-nasiuk; oĸáupavsime: táukua íngilîsa ĸilangme atâtama ĸilang-
-miussup kînâ issigítuínarpât. 11mássa inùp ernera tikiúpoĸ tá-
Lúk. 15,4-7. -martut ánáusavdlugit. 12ĸanoĸ isumavise: inuk untritilingnik
savauteĸarune, táukualo ilât atauseĸ támarpat, ilai arfineĸ-sisa-
-manik ĸuligdlit arfineĸ-sisamatdlo ĸáĸanut ĸimagdlugit támartoĸ
ujariartúsánginerpâ? 13naniguniugdlo, ilumut oĸáupavse: ilainit
arfineĸ-sisamanik ĸulilingnit arfineĸ-sisamanitdlo támángitsunit
tipaitsùtiginerúsavâ. 14taimátaoĸ atâtavse ĸilangmiussup sâne
perĸússutiginеĸángilaĸ ukua mingnínguit ilât atauserdlũnît támar-
-ĸuvdlugo. 15katángúpitdle ajortuliorfigigpatit, ornigdlugo na-
-lujungnaersíniaruk ivdlitdlo táunalo kisimîtdluse; tusarpatit ĸa-
5 Môr. 19,15. 2 Kor. 13,1. -tángutit ilatârilísavat. 16tusarumángigpatitdle atautsiinigdlũnît
mardlungnigdlũnît ilaĸardlutit orniguk, sujunersiutigissaĸ ĸanoĸ-
ítordlũnît nalunaiaissut mardlugdlũnît pingasutdlũnît oĸausiánik
aulajangersarneĸarĸuvdlugo. 17táukulo tusarumángigpagit ilagîng-
-nut oĸautigûk; ilagîtdle tusarumángigpagit ĸûtimik nalussutut
16,19. ilángauserissututdlo isumaĸartísavat. 18ilumut oĸáupavse: nuna-
-me ĸilerssugkase nungutdlutik ĸilangmísaoĸ ĸilerssorsimásáput,
nunamilo ĸilerússaigkase nungutdlutik ĸilangmísaoĸ ĸilerússaersi-
-másáput. 19ãma oĸáupavse: ilase mardluk nuname isumaĸatigî-
-lerunik suna ĸanoĸ ilissugssaĸ ĸínutigiumavdlugo, ĸínutigissartik
písavât atâtavnit ĸilangmiussumit. 20mássa mardlugdlũnît pinga-
-sutdlũnît atera tunâralugo katisimassarângata akornánîtaraunga.
Lúk. 17,3. 4. 21tauva Pîtrusip ornigdlugo aperâ: Nâlagaĸ, ĸatángutiga ĸav-
-sinik uvavnut ajortuliortartitdlugo isumákèrfigissásavara? arfineĸ-
mardlungnik agdlât? 22Jîsusip akivâ: oĸáupavkit: arfineĸ-mar-
-dlungnik pinatit, arfineĸ-mardlungnik ĸulilingnik arfineĸ-mardlo-
-riagkanik agdlât. 23tamána pivdlugo ĸilangmiup nâlagauvfiata
ássigà inuk kúngiussoĸ, táussuma kivfane pârissainik nautsorssue-
-ĸatigísagai. 24nautsorssueĸatigilermagitdlo ilât savssartitauvoĸ
talantinik ĸulinik tùsintilingnik akiligagssalik. 25akigssaĸánging-
-matdle nâlagâta táuna akigerĸuvâ nulialo ĸitornailo pigissailo
tamaisa, akilerĸuvdlune. 26tauva kivfâta táussuma nunamut pat-
-dlorfigà oĸardlune: nâlagaĸ, kamajuerdlutit pinga, tamaisa iling-

-nut akilerumârpáka. 27 tauva kivfaĸ táuna nâlagâta nagdligile-
-ramiuk autdlartípâ, akiligagssainigdlo isumákêrfigà. 28 kivfardle
táuna anigame kivfaĸatime ilât nâpípâ aningaussánguanik untriti-
-lingnik ingminut akiligagssalik; táuna tiguvâ ĸimíniardlugulo oĸar-
-dlunilo: uvavnut akiligagssatit akilíkit. 29 tauva kivfaĸatâta pat-
-dlordlune ĸínuvigâ oĸardlune: kamajuerdlutit pínga, tamaisa
ilingnut akilerumârpáka. 30 piumángilardle, autdlardlunilo par-
-naerússivingmut isertípà akiligagssai akilerserdlugit. 31 kivfaĸa-
-taisale tamána takugamíko aliasungâlerput, nâlagartigdlo ornig-
-dlugo tamákunínga taimailissunik tamanik nalunaerfigât. 32 nâla-
-gâta tauva ĸaerĸuvâ oĸarfigalugulo: tautùna kivfaĸ ajortoĸ, aki-
-ligagssatit ivko tamarssuisa isumákêríka ĸínuvigigangma; 33 ivdlí-
-taoĸ kivfaĸatit nãkigísángiliuk, sôrdlo uvanga nãkigigivkit? 34 nà-
-lagâtalo kamautdlugo ániartitsissunut pisípâ akiligagssai ta-
-maisa akilerserdlugit. 35 taimátaoĸ atâtama ĸilangmiussup ilivse
písavàse, nungutdluse ĸatángutise ũmativsigut isumákêrfigissarí-
-ngíkuvsigik támartarnerinik.

kapitalit 19.

Jîsusip nuliarit avigsârĸúngíkai; merdlertúnguit pivdluarĸugai; inûp ánangnigssânut pisũssutit ajornaĸutaussartut; Jîsusip malingnigtaisa usornarsinigssãnik.

1 pivordlo oĸautsit :amáko Jîsusip nâgamigit, Galilîamit aut- Mák. 10,1.
-dlardlune Jùtiap ilânut pivoĸ Jôrtanip ungatànut. 2 inugpag-
-ssuitdlo malingmáne tássane katsorsarpai.
3 tauva farisîarit ornigpàt ússerdlugulo aperalugo: iluarpa Mák. 10.
inùp nulè avíkuniuk suna nalingínaĸ patsisigalugo? 4 akivaile o- 2-12.
-ĸardlune: atuáingilase: pilerĸârnerane píngortitsissup píngortíkai
angutdlo arnardlo? 5 oĸartordlo: tamána pivdlugo inùp angúnilo 1 Mòr. 1,27.
arnilo ĸimásavai nulîlo átavigalugo, táukulo mardluk uviniúsáput 1 Mòr. 2,24.
atauseĸ. 6 tamána pivdlugo mardlûjungnaerdlutik uviniúput atau-
-seĸ. taimáitumik Gùtip katititai inùp avigsârtísángilai. 7 oĸar-
-figàt: sòrme tauva Mòrsase agdlagkanik avíssutigssanik tunisser- 5,31.
-ĸussiva arnaĸ averĸuvdlugo? 8 akivai: ũmatise mángertorssùng- 5 Mòr. 24,1.
-mata Môrsasip akueràse nuliase averĸuvdlugit; pilerĸàrneranitdle
taimáingilaĸ. 9 uvangale oĸáupavse: nuliaminik uverssángitsumik 5,32.
avítoĸ avdlamik nuliarune arnauneĸarpoĸ, avitamigdlo nuliartoĸ Lúk. 16,18.
arnauneĸarpoĸ. 10 ajoĸersugaisa oĸarfigât: angutip nuliaminut pat-
-sisigissagssà taimáisagpat, nuliardlune iluanârĸajânángilaĸ. 11 o-

-ĸarfigaile: oĸausеĸ tamána sujunersigssauvoĸ tamanut pinane,
[sujunersíssúmik] tuninеĸartunut kisiáne. [12]mássa angutáussusê-
-rútoĸarpoĸ ilainik arnamik timâta iluanit taimaitdlutik erniussu-
-nik; ãma angutáussusêrútoĸarpoĸ ilainik inuit taimáitúngortitainik;
ãma angutáussusêrútoĸarpoĸ ilainik ingmingnik taimáitúngortítunik
ĸilangmiup nâlagauvfia pivdlugo. sujunersigínaussup sujunersiliuk.
Mák. 10, [13]taimane merdlertúnguit táussumúnga ãpait, agssangminik
13-16. Lúk. 18, paterĸuvdlugit tugsiuterĸuvdlugitdlo; ajoĸersugaisale avorĸârait.
15-17. [14]Jîsusile oĸarpoĸ: merdlertúnguit ilagínarsigik, uvavnut piuma-
-ssúnguit pitsailinagit; ĸilangmiup nâlagauvfia taimáitut pigingmá-
-ssuk. [15]agssangminigdlo patigkamigit tássánga autdlarpoĸ.
Mák. 10, [16]tauvalo inûp ornigpâ oĸardlune: ajoĸersuissoĸ ajúngitsoĸ-â,
17-22. Lúk. 18, sumik ajúngitsuliúsaunga inũssut nâgssáungitsoĸ pigilerumavdlugo?
18-23. [17]oĸarfigâle: sôĸ ajúngitsumik taivinga? avdlamik ajúngitsoĸángi-
-laĸ, Gûte kisime ajúngitsûvoĸ. inûnartumutdle iserumaguvit iná-
-ssutit maleruákit. [18]tauva aperâ: sût? Jîsusile oĸarpoĸ: uko:
inuásángilatit; arnaunеĸásángilatit; tigdlísángilatit; nalunaiáisángi-
-latit sagdluvdlutit; [19]atâtatdlo anânatdlo atarĸíkit; unalo: tugdlit
iligtut asásavat. [20]tauva inûsugtup táussuma oĸarfigâ: tamáko
tamaisa malingniarpáka merdlertûnivnit; suna sule píngilara?
[21]Jîsusip akivâ: inûtsit tamarmiorĸugugko, autdlardlutit pisit ta-
-maisa akigíkit pîtsunutdlo túniutdlugit, tauva ĸilangme peĸûte-
-ĸalerumârputit; tauvalo ĸaivdlutit malínga. [22]inûsugtuvdle táu-
Mák. 10, -ssuma oĸausеĸ tamána tusaramiuk autdlarpoĸ aliasugdlune pi-
23-27. Lúk. 18, -sôrssûgame. [23]Jîsusivdle ajoĸersugkane oĸarfigai: ilumut o-
24-27. -káupavse: ĸilangmiup nâlagauvfianut pineĸ ajornaussaĸaoĸ pisû-
-mut. [24]ãma oĸáupavse: ĸatigagtôĸ merĸutip issâgut putorĸutí-
-sassoĸ ajornartoĸángíneruvoĸ pisûmit Gûtip nâlagauvfianut písa-
-ssumit. [25]ajoĸersugaisa tamána tusaramíko ánilângârput oĸar-
-dlutik: kiname tauva ánagsínauva? [26]Jîsusivdle issigalugit oĸar-
-figai: inungne tamána ajornaĸaoĸ, Gûtimile ajornartoĸángilaĸ.
Mák. 10, [27]tauva Pîtrusip sãpâ oĸardlune: ata, tamaisa ĸimagdlugit
28-31. Lúk. 18, maligpavtigit; susíssutigísavarput? [28]Jîsusivdle oĸarfigai; ilumut
28-30. oĸáupavse: ilivse uvavnik malingnigtuse, píngorĸigfingme inûp er-
-nera igsiavfingmine ĸilâlingme nâlangnarssutsime piane igsiagpat,
ilivsísaoĸ igsiásause igsiavfingne ĸilâlingne arĸaneĸ-mardlungne
Lúk. 22,30. Israîlip nagguveĸatigîgsortai arĸaneĸ-mardlûssut erĸartûtdlugit.
[29]inûvdlo igdlunilũnît ĸatángutinilũnît angúnilũnît arnilũnît nulîlũ-
-nît ĸitornanilũnît nunautinilũnît ĸimagkaluarunigit atera pivdlugo,

untritileriardlugit písavai inũssutdlo nâgssáungitsoĸ kingornússa-
-ralugo. 30 ĸavsêrssuitdle sujugdliugaluartut kingugdlíngúsáput,
kingugdliugaluartutdlo sujugdlíngúsáput.

kapitalit 20.

nautsîvingme vĩneĸutilingme sulissunik; Nâlagkap toĸunigsse makínigssilo sujuligtû-tigigai; Sipitîusip ernere arnâta akimaníngorterĸugaluarai; tagpîtsut mardluk Jîsusip tagpigsisíkai.

1 mássa ĸilangmiup nâlagauvfiata ássigâ inuk igdlume nâla-
-gaussoĸ, uvdlârordlune anissoĸ nautsîvingminut vĩneĸutilingmut
sulissugssarsiordlune. 2 sulissugssatdlo akueringmáne aningau-
-ssánguamik tuniumangmatik uvdloĸ nâvdlugo sulerĸuvdlutik,
nautsîvingminut vĩneĸutilingmut autdlartípai. 3 nalunaerĸútap a-
-kúnerisa pingajuáne anigame avdlat takuvai niuveriartortarfing-
-me napáinartut; 4 oĸarfigailo: ilivsísaoĸ nautsîvingmut vĩne-
-ĸutilingmut autdlaritse; iluartumik tuniumârpavse. tauva aut-
-dlarput. 5 ãma anissarpoĸ nalunaerĸútap akúnerisa arfernáne
arfineĸ-sisamãnilo taimatut iliortardlune. 6 nalunaerĸútavdle a-
-kúnerisa arĸarnáne anigame avdlat nâpípai napáinartut, oĸarfi-
-gailo: sôĸ uvdloĸ nâvdlugo tássane napáinarpise? 7 akivât: su-
-lissugssarsiarineĸángínavta. oĸarfigai: ilivsísaoĸ nautsîvingmut
vĩneĸutilingmut autdlaritse, iluartumik piumârpuse. 8 únungmat-
-dle nautsîviup vĩneĸutigdlup inuata igdlumine angneĸ oĸarfigâ:
sulissut ĸaerĸuvdlugit akilíkit, kingugdlernit autdlardlugit sujug-
-dlernut nâvdlugit. 9 tauva savssarput nalunaerĸútap akúnerisa
arĸarnáne sulissugssarsiarineĸartut, nungutdlutigdlo atautsimik a-
-ningaussánguarsíput. 10 sujugdlîtdle savssaramik angnermik pi-
-sasoralutik, táukútaoĸ nungutdlutik atautsimik aningaussánguar-
-síput. 11 pigamíkule igdlup nâlagâ oĸalorujugfigilerpât oĸardlutik:
12 uko kingugdlît nalunaerĸútap akúnerínâ sulissut uvavtínut ássi-
-gitípatit, nauk uvdlup artornartua kiangneralo atorigput. 13 aki-
-vaile ilât oĸarfigalugo: úmâ, akilernerdlúngilavkit; aningaussá-
-nguamik akilerumavdlutit oĸarama akueríngilinga? 14 pissagssat
tigúk autdlardlutitdlo. unale kingugdleĸ iligtut tuniumavara.
15 pikalũnît isumavnik pigínáungínerpáka? angnerússivitdlũnît a-
-júngínama? 16 taima kingugdliugaluartut sujugdlíngúsáput, sujug-
-dliugaluartutdlo kingugdlíngordlutik; ĸaerĸusimassut amerdla-
-ĸingmata, ĸinigkatdle ikigtúngûvdlutik.

Mák. 10, 32-34. Lúk. 18, [17]tauva Jîsuse Jerûsalâmut majualerpoĸ, ingerdlatitdlutigdlo
31-33. ajoĸersugkane táuko arĸanek-mardluk asiaĸatigalugit oĸarfigai:
[18]ata, Jerûsalâmut majualerpugut, tauva inûp ernera pisitáusavoĸ
palasiunernut agdlagkanigdlo ilisimassunut, táukualo toĸutagssau-
-tísavât, [19]Gûtimigdlo nalussunut pisísavât mitautigititdlugo ipe-
-rartortitdlugulo sáningassulingmutdlo kikiagtortitdlugo, uvdlutdlo
Mák. 10, pingajuáne makíkumârpoĸ.
35-45. [20]taimane Sipitîusip ernerisa arnâta ornigpâ ernine ilagalu-
-git patdlorfigalugulo sumik ĸínuvigiumavdlugo. [21]aperâlo: sumik
piumavit? akivâ: oĸarna erníka uko mardluk nâlagauvfingne ig-
-siarĸuvdlugit ardlât talerpigpit tungâne áipâlo sâmigpit tungâne.
[22]Jîsusivdle sãpâ oĸardlune: ĸínutigissarse naluvarse. ermutsip
imâ imigagssara imersínauvisiuk? kuíssutigissavnigdlo kuisísínau-
-vise? akivât: pisínauvugut. [23]oĸarfigaile: ermusigissama imâ i-
-mísavarsime kuíssutigissavnigdlo kuisíkumârdluse, kisiáne taler-
-pingmalo sâmingmalo tungâne igsianigssaĸ uvanga perĸússutig-
-ssaríngilara, atâtamale taimaerĸussai taimáisáput. [24]ilaisa ĸu-
Lúk. 22, -lit tamána tusaramíko nukarît táuko mardluk ùmitsautigait.
25-27. [25]Jîsusivdle ĸaerĸuvai oĸarfigalugitdlo: ilisimavuse inuiaĸatigît su-
-julerssortaisa nâlagauriarfigissarait, angnertaisalo nâlagkersortarait.
23,11. [26]ilivsínile taimáisángilaĸ; kisiáne ilivsíne angisũngorumassup kiv-
Mák. 9,35. -fartûtdlise, [27]ilivsínilo sujugdliujumassoĸ ilaminut kivfáinaugile.
[28]sôrdlume inûp ernera tikiutíngitsoĸ kivfartorfigerĸuvdlune, ki-
-siáne kivfartúsavdlune inûssutsilo akigssatut túniúsavdlugo amer-
-dlasût utertíneĸautigssãnik.
Mák. 10, [29]Jèrriggumitdlo aningmata inugpagssuit maligpât. [30]atalo,
46-52. Lúk. 18, tagpîtsut mardluk avĸusinerme igsiassut, táukua Jîsuse sanerkú-
33-43. -toĸ tusaramíko tordlulavdlutik oĸarput: Nâlagaĸ Dâvip ernera,
nãkigitigut. [31]inuitdle avorĸârait nipangerĸuvdlugit; táukule ang-
-nermik tordluláput oĸardlutik: Nâlagaĸ Dâvip ernera, nãkigitigut.
[32]tauva Jîsuse unigpoĸ ĸaerĸuvdlugitdlo oĸardlune: ĸanoĸ ilior-
-figerĸuvise uvavnut? [33]akivât: Nâlagaĸ, issivut uisitaorĸuvavut.
[34]Jîsusip tauva nagdligilerpai, issaisigutdlo agtorpai: ernĩnardlo
tagpigsilerput maligdlugulo.

kapitalit 21

Jîsuse Jerûsalâmut iseriartortoĸ; nâlagfingme nuisitsissut anisíkai; fîgeĸússuaĸ ine-
-rititanik navssârfigíngisane toĸutíkâ; pigínáussuseĸarfianik palasiunerit aperigât;
nautsîvingmut vĩneĸutilingmut sulioriartorĸussaussunik mardlungnik ássersût;
vĩneĸutilerissunik sorĸusaitsorssuarnik ássersût.

[1] Jerûsalâtdlo patdlileramíko, Bîtfâgilo tikilerdlugo ûliap ĸá- Mák. 11,
-ĸânut pigamik, ajoĸersugkat mardluk Jîsusip autdlartípai oĸar- 1-10.
-figalugit: [2] autdlaritse igdlorpángualingmut sujunivsínĩtumut; tau- Lúk. 19,
-va ernĩnaĸ siutitôĸ nâpísavarse pitugsimassoĸ, norrâlo sanianĩtoĸ; 29-38.
pitũssaerdlugit uvavnut pisísigik. [3] ĸanordlo oĸarfigineĸaraluaruvse Juán. 12,
oĸarumârpuse: Nâlagkap atúsavai; tauva ernĩnaĸ autdlartíkumâr- 12-15.
-pai. [4] tamákule tamarmik taimailíput erĸôrĸuvdlugo pruvfîtíkut
oĸauserissaĸ, oĸarmat: [5] Sîunip pania oĸarfigisiuk: ata, kúngivit Sagg. 9,9.
ornigpâtit ĸanilârdlune siutitûp ĸâne ĸimugserdlune, nerssutip Is. 62,11.
nangmagtartup norrâta ĸâne. [6] ajoĸersugkatdlo autdlarput tai-
-mailiordlutik, sôrdlo Jîsusip inákâtik; [7] siutitôrdlo norrâlo aggiú-
-pait, ánorâmingnigdlo ĸagdlermássuk ĸânut ingípoĸ. [8] inuitdlo
ilarpagssuisa ánorássatik avĸutigssânut isuvterpait, ilaitdlo orpît
avaleĸutainik kivdluíput avĸutigssânut siaruarterdlugit. [9] inug-
-pagssuitdle sujulerssortut malingnigtutdlo tordluláput oĸardlutik:
ùsiánâ Dâvip ernera, pivdluardle Nâlagkap arĸa pigalugo tikiútoĸ; tugs. 118,26.
ùsiánâ ĸutsingnerme. [10] Jerûsalâmutdlo isilermat, tássanimiut
tamarmik pikigtorssuángorput oĸardlutik: kinauna? [11] inuitdle
oĸarput: tássa Jîsuse, pruvfîte táuna Nãsarámit Galilîamĩtumit
pissoĸ. [12] tauva Jîsuse Gûtip nâlagfiutânut iserpoĸ, nâlagfingmilo Mák. 11,
nuisitsissut pisiniartutdlo tamaisa anisípai, aningaussanigdlo taor- 15-17.
-sîssut ilissivê tuínguanigdlo nuisitsissut igsiavfê úpitípai; [13] oĸar- Lúk. 19,45
-figailo: agdlagsimavoĸ: igdluga tugsiartarfingmik taineĸásavoĸ; il. il.
ilivsile ujajaivfíngortíparse. [14] tagpîtsutdlo tusiagtutdlo nâlagfing- Juán. 2,
-mut orningmáne ajorungnaersípai. [15] palasiuneritdle agdlagkanig- 13-17.
-dlo ilisimassut tupingnartuliai takugamíkik. merdlertutdlo nâlag- Is. 56,7.
-fingme tordlulangmata oĸardlutik: ùsiánâ Dâvip ernera, ùmitsau- Jer. 7,11.
-tigait oĸarfigalugulo: [16] uko ĸanoĸ oĸartut tusarpigit? Jîsusivdlo
akivai: âp; imáitut atuángisáinarpisigik: merdlertúnguit milugtut- tugs. 8,3.
-dlo ĸarninit nersûtigssaĸ piarêrsarpat? [17] tauva ĸimagpai, ig-
-dlorpagssualingmitdlo anivdlune Bitâniamut únuiartorpoĸ.

[18] ĸaungmatdle kingumut igdlorpagssualingmut ingerdlatitdlu-
-ne kâlerpoĸ. [19] fîgeĸússuardlo avĸusernup sanianĩtoĸ takugamiuk Mák. 11,
12-14 & 19-24.

ornigpâ, avdlamigdlo navssârfigíngínamiuk pilutanik kisiáne oĸar-
-figâ: kingorna ineritítaĸásaivigdluínásautit. fîgeĸússuardlo tássá-
-ngáinaĸ toĸuvoĸ. 20 ajoĸersugaisalo takugamíko tupigusugput o-
-ĸardlutigdlo: ĸanoĸ ilivdlune fîgeĸússuaĸ tássángáinaĸ toĸoĸâ?
21 Jîsusivdle akivai oĸardlune: ilumut oĸáupavse: ugperssuseĸa-
-ruvse nakimanasilo, tauva tamánáináungitsoĸ nãmagsiumârparse
fîgeĸússuaĸ taimailisitdlugo; ĸáĸamutdle ûmúnga oĸaruvse: ĸangá-
-tarit, ímamutdlo nákarit, tauva taimailiumârpoĸ. 22 tamaisalo
Mák. 11, tugsiautivsigut ĸínutigissase písavase ugperuvse.
27-33. 23 nâlagfingmutdlo isermat, ajoĸersuisitdlugo palasiunerit inuit-
Lúk. 20,1-8. -dlo utorĸaunertaisa ornigpât oĸardlutik: ĸanoĸ ítumik pigínáu-
-ssuseĸardlutit taimailiorpit? kialo tamatumínga pigínáussuseĸar-
-típâtit? 24 Jîsusivdle akivai oĸardlune: uvangátaoĸ aperísavavse
atautsimik; tamatumínga oĸarfigiguvsinga uvangátaoĸ oĸarfigiumâr-
-pavse ĸanoĸ ítumik pigínáussuseĸardlunga taimailiortunga. 25 Juá-
-nase kuississarame sumit taimáissuteĸarpa, ĸilangmitdlũnît inung-
-nitdlũnît? tauva erĸarsalerput oĸardlutik: ĸilangmit pisimane-
-raruvtigo oĸásavoĸ: sôrme tauva ugperíngilisiuk? 26 inungnitdlo
pisimaneraruvtigo inuit ersinásáput, tamarmik Juánase pruvfîtiu-
-soringmássuk. 27 Jîsusilo akivât oĸardlutik: naluvarput. tauva
oĸarfigai: taimáitumik uvangátaoĸ oĸarfigísángilavse ĸanoĸ ítumik
pigínáussuseĸardlunga taimailiortunga. 28 ĸanordle isumaĸarpi-
-se? inuk mardlungnik erneĸartoĸ, táukualo ardlât ornigdlugo
oĸarfigigâ: erneĸ-â, uvdlume nautsîvivnut vĩneĸutilingmut sulioriar-
-torit. 29 akivâle oĸardlune: písángilanga. kingornale perĸigsi-
-milerame autdlarpoĸ. 30 áipâlo ornigdlugo taimatut oĸarfigâ; táu-
-ssumalo akivâ oĸardlune: písaunga, nâlagaĸ; autdlaranile. 31 táu-
-kua ardlâta kia angúme perĸussâ maligpâ? akivât: sujugdliup.
Jîsusip oĸarfigai: ilumut oĸáupavse: ilángauserissut uverssartutdlo
Gûtip nâlagauvfianut ingiásavâse. 32 Juánasip iluarnermut avĸu-
-taussumik pingmase ugperíngilarse, ilángauserissutdle uverssar-
-tutdlo ugperât; ilivsilo taimailissut takugaluardlugit kingornatigut
Mák. 12, perĸigsimíngilase ugperilernagulo. 33 ássersût avdla tusarniar-
1-12. Lúk. 20, -siuk: inuk igdlume nâlagaussoĸ vĩneĸutiligssamik nautsîviliortit-
9-19. -sissoĸ ungalulerdlugulo tunguiaivfigssardlo tássane agssagdlugo
Is. 5,1.2. ĸaĸivfiliordlunilo, naussorigsaissunutdlo átartortíkamiuk nunamut
avdlamut autdlarpoĸ. 34 tauva ineritítaĸarfia ĸanigdlingmat, kiv-
-fane autdlartípai naussorigsaissunut, ineritítai tigujartorĸuvdlugit.
35 naussorigsaissutdle tiguvait kivfai, ilait unatardlugit ilaitdlo to-

-ĸutdlugit ilaitdlo ujarĸanik mitdlôrdlugit. 36 ãma kivfat avdlat
sujugdlernit amerdlanerussut autdlartingmagit táukútaoĸ taimailior-
-figait. 37 kingornale erne táukunúnga autdlartípâ oĸardlune: er-
-nera igtôrísavât. 38 naussorigsaissutdle ernera takugamíko oĸa-
-loĸatigîlerput: tássa kingornússissugssaĸ; ĸâ, toĸoĸisigo kingor-
-nússagssaralue uvavtínut pisitdlugit. 39 tiguvâtdlo, nautsîvingmit-
-dlo anisitdlugo toĸúpât. 40 tauvale nautsîviup inua tikíkune nau-
-ssorigsaissut táuko ĸanoĸ písavai? 41 akivât: perdlungmik nu-
-ngutitdlásavai perdluliortut táuko, nautsîvinilo naussorigsaissunut
avdlanut átartortísavâ ineritítainik inerivfiatigut túniússissartunut.
42 Jîsusip oĸarfigai: agdlagkane imáitut atuángisáinarpisigik: ujarak tugs. 118,
igdluliortut sugssaríngisât teĸerĸugssángordlune ujaraulerpoĸ. Nâ- 22. 23.
-lagkamit taimailivoĸ tupingnaĸalunilo issivtínut. 43 tamána piv-
-dlugo oĸáupavse: Gûtip nâlagauvfia ilivsínit pêrneĸásavoĸ, inui-
-angnutdlo avdlanut túniúneĸásavoĸ ineritítainik nãmagtitsissunut.
44 ujarĸavdlo táussuma ordluvfigissine arĸunartísavâ, nákarfigissanilo
seĸumitdluínásavâ. 45 palasiuneritdlo farisîaritdlo ássersûtai tu-
-saramíkik malugâ̂t oĸautigigâtik. 46 tiguniaraluaramíkule inuit
ersigait, pruvfîtiusoringmássuk.

kapitalit 22.

ássũmik katítorsiúmik; aningaussamik akilerârutigssamik; toĸussut makivfigssãne nu-
-liarîngneĸ atúsángitsoĸ; inatsisit angnerssãnik; Kristuse kia ernerigâ.

1 Jîsusivdlo sãpai, ãma oĸalugfigilerdlugit ássersûtinik, oĸar-
-dlune: 2 kilangmiup nâlagauvfia sôrdlo inûp kúngiussup erne ka- Lúk. 14,
-títugssaĸ nerdlîagssiorâ. 3 kivfanilo autdlartípai nuliarîgsug- 16-24.
-ssanut neriartorĸussat ĸaerĸujartorĸuvdlugit; aggerumángitdlatdle.
4 ãma kivfat avdlat autdlartípai oĸardlune: neriartorĸussat oĸarfi-
-gisigik: ata, nerdliutigssáka piarêrpáka, ugsiutíka nerssutauti-
-kalo puatdlarsagkat pilarêrput, tamarmik piarêrput; nuliarîg-
-sugssanut neriartoritse. 5 soĸutigíngilâtdle, ilaisalo nunautitik
ornigpait, ilaisalo suliagssatik. 6 ilaisale kivfai tiguvait asigssor-
-dlugitdlo toĸutdlugitdlo. 7 kúngivdle tusaramigit kamalerpoĸ,
katerssanilo autdlartípai inuartut táuko nungutitdlugit, igdloĸar-
-fiatdlo ikivkartípâ. 8 kivfane tauva oĸarfigai: nuliarîgsugssanut
nerdlîagssiat piarêraluarput, neriartorĸussatdle kíngarĸúnaĸaut
táukunúnga. 9 taimáitumik autdlaritse avĸusernit pârdlangavînut,
nàpitasilo tamaisa nuliarîgsugssanut neriartorĸusigik. 10 tauva kiv-

-fat táukua avkusinernut autdlardlutik nâpitatik tamaisa kater-
-ssorpait, ajortutdlo ajúngitsutdlo, nuliarîgsugssatdlo nerdlîviat ta-
-marme neriartortunik inokalerpok. [11]tauva kúnge iserpok ne-
-riartorsimassut takujartordlugit, tássanilo inuk takugamiuk ássût
katítorsiut atisimángíkâ, [12]okarfigâ: ûmâ, kanok ilivdlutit tamaunga
iserpit ássût katítorsiut atisimanago? táunale nivdlíngilak. [13]kú-
-ngip tauva kivfat okarfigai: niuilo talîlo kilerssordlugit pêrsiuk
silatànut ajagtordlugo târnerssuarmut. tássane kiavdlutigdlo kor-
20,16. -sarkortásáput. [14][illegible]massut amerdlakingmata, kinigkatdle
ikigtúngûvdlutik.
Mák. 12, [15]tauva farisîarit anvdlutik isumaliokatigîlerput, kanok iliv-
13-17. -dlutik okautsinik napitíniásagigtik. [16]ajokersugkatigdlo táussu-
Lúk. 20, 20-26. -múnga autdlartípait Herûtasip ínugtainut ilagititdlugit, okarkuv-
-dlugit: ajokersuissok, ilisimavavtigit ilumôrtutit Gûtivdlo avkuti-
-gerkussâ ilumôrdlutit ajokersûtigigit nâlangniagakarnatitdlo inung-
-mik, inûp táunáussusia sokutigíngínagko. [17]taimáitumik okarfi-
-gitigut; kanok isumakarpit: kaisare akilerârutinik tunivdlugo i-
-luarpalûnît iluángilalûnît? [18]ajorssusiatdle Jîsusip ilisimagamiuk
okarpok: ilumôrtûssârniartuse ukorsê, sôk ússerpisinga? [19]ani-
-ngaussak akilerârutigssak takulara. tauva aningaussánguamik
àtsivigât. [20]aperailo: kiauna ássinga, kialo titarkussai uko? [21]a-
-kivât: kaisarip. tauva okarfigai: taimáitumik kaisare tunisiuk
kaisarip pigssânik, Gûtilo Gûtip pigssânik. [22]tamána tusaramíko
tupigusugput kimagdlugulo autdlardlutigdlo.
Mák. 12, [23]uvdlok táuna satusîarit ornigpât, makivfigssakángitsumik
18-27. Lúk. 20, okartartut, aperssorpàtdlo okardlutik: [24]ajokersuissok, Môrsase
27,39. 5 Môr. 25,5. ima okarpok: angut kitornakarane tokugpat, táussuma nulia katá-
-ngutàta katísavà katángúne kinguàrdlugo katángúminut kinguàg-
-ssiúsavdlune. [25]tássa uvavtíne nukarît arfinek-mardlûssut. su-
-jugdlersàt nuliarame tokuvok, kinguàgssíngínamilo nulê katángú-
-minut kingornutípà. [26]taimátaok áipà pivok pingajuatdlo ilailo
arfinek-áipãnut agdlàt. [27]táukuale tamarmik kingornatigut arnar-
-taok tokuvok. [28]tauva makivfigssak nagdliugpat táukua arfinek-
mardluk ardlàta kia nuliarísavà? mássa tamarmik pigigaluaràt.
[29]Jîsusivdle akivai okardlune: támangàrpuse agdlagkat nalugavsi-
-gik Gûtivdlo píssaunera naluvdlugo. [30]mássa makivfigssak nag-
-dliugpat nuliásanatigdlo uvinísángitdlat, Gûtivdle íngilîsut kilang-
-mîtutut ísáput. [31]atuáingilasile tokussut makivfigssãnik Gûtip
2 Môr. 3,6. kanok okarfigigàse okarame: [32]Aaperàp Gûtigânga, Iisàvdlo Gûti-

-gânga, Jãkuvdlo Gûtigânga? Gûte toĸussut Gûtigíngilât, inûssut-
-dle Gûtigât. [33]inuitdlo tamána tusaramíko ajoĸersûtai ánilâ-
-rutigait.
[34]farisîaritdle tusaramíko satusîarit oĸausigssaerutíkai, ataut- Mák. 12, 28-31.
-simut katilerput. [35]ilâtalo inatsisinik ilisimassup ússerdlugo a- Lúk. 10,
-perâ oĸardlune: [36]ajoĸersuissoĸ, suna inássut angneruva inatsi- 25-27.
-sine? [37]Jîsusivdle sãpâ: Nâlagaĸ Gûtit asásavat ũmatigkut ilũ- 5 Môr. 6,5.
-ngardlutit tarnigkutdlo ilũngardlutit isumagkutdlo ilũngardlutit.
[38]tássa inássut sujugdleĸ angnerussordlo. [39]áipâtalo taimaeĸati-
-gâ: tugdlit iligtut asásavat. [40]inássutit tamáko mardluk inatsi- 3 Môr. 19,18.
-sit tamarmik nârĸavigait pruvfîtitdlo agdlagaisa.
[41]farisîaritdle katisimangmata Jîsusip aperssorpai oĸardlune: Mák. 12, 35-37.
[42]ĸanoĸ isumaĸarpise Kristusimik? kia ernerâ? akivât: Dâvip. Lúk. 20,
[43]oĸarfigai: ĸanorme tauva Dâvip anernîkut nâlagkaminik taivâ 41-44.
oĸarame: [44]Nâlagaĸ nâlagkavnut oĸartoĸ: talerpingma tungânut tugs. 110,1.
ingíkatdlait, ĸíngarssortitit isigkangnut tungmagagssángortíkatdlá-
-sagavkit. [45]Dâvip taima nâlagkaminik taigamiuk ĸanorme tauva
ernerâ? [46]tamarmigdle akineĸ ajordluínarpât, sapîsersoĸángitdlat-
-dlũnît kingorna aperssorĸísavdlugo.

kapitalit 23.

Jîsuse farisîarinik agssuardlersoĸ Jerûsalâtdlo ilungersûtigalugo.

[1]tauva Jîsusip inuitdlo ajoĸersugkanilo oĸalugfigilerpai oĸar- Mák. 12,38.
-dlune: [2]Môrsasip igsiavfiane agdlagkanik ilisimassut farisîaritdlo Lúk. 20,45.
igsiassaraut. [3]taimáitumik ilivsínut maleruarĸussait tamaisa ma-
-leruarsigik taimailiordluse, suliaitdle malisángilase. mássa oĸa-
-raluardlutik taimailiortaríngitdlat. [4]erssugagssanik oĸimaitsunik Lúk. 11,46.
erssungneĸ artornartunik ĸilerssuissaraut inuitdlo tuvînut ilivdlu-
-git, nangminerdle agssangmigdlũnît nûgkumassaríngilait. [5]su-
-liatigdle tamaisa suliarissarait inungnut íssigerĸuvdlutik. kú-
-kunavèrsautiginiagkatik siligtúngortítarait ánorássamigdlo kilú-
-ngautait angisũngortitdlugit. [6]nereĸatigîgsume sagdliujumatdlâ- Mák. 12,38
-raut, nâlagiartarfingnilo igsiavfît sagdlît ingivfigiumassarait. it. il.
[7]iluaritdlârât niuveriartortarfingme inûvdluarĸuneĸarângamik, i- Lúk. 11,43.
-nuitdlo ajoĸersuissumik taissarângatik. [8]ilivsile ajoĸersuissumik 20,46.
taerĸúsángilase, atauseĸ tasíssersortigigavsiuk, Kristuse; iliv-
-sile tamavse ĸatángutigîgpuse. [9]nunamiussordlo atâtavsínik
táisángilarse, atauseĸ atâtagigavsiuk, ĸilangmĩtoĸ. [10]tasíssersui-

-ssunigdlo taerĸúsángilase, atausеĸ tasíssersortigigavsiuk, Kristuse.
20,28. 11 kisiáne angnertarse kivfarísavarse. 12 mássa akitsiniartoĸ nika-
-narsísavoĸ, nikanartítordlo akitsísavoĸ.
Lúk. 11,52. 13 erĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisîaritdlo, ilumôr-
-tûssârniartuse, ĸilangmiup nâlagauvfia parnaersaravsiuk inungnut;
mássa ilivse isísángilase, iserumassutdlo iserĸúngilase. 14 erĸanaĸ
ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisîaritdlo, ilumôrtûssârniartuse,
uvigdlarnerit igdlue nungútaravsigik tugsiámersordlusilo ilumûngit-
-sumik; taimáitumik erĸartûssúmik angnermik pineĸásause. 15 er-
-ĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisîaritdlo, ilumôrtûssâr-
-niartuse, nunákutdlo ímákutdlo angalassaravse atautsimik ilasia-
-ĸarumavdluse, ilagileruvsiugdlo ĸernualassut ĸôruánut pissugssá-
-ngortítarârse mardloriagkamik ilivsínit sualungnerussúngordlugo.
16 erĸanaĸ ilivse tasiuissut tagpîtsut, oĸartaravse: nâlagfik narĸigsi-
-galugo ugpernarsaissoĸ ĸanoĸ píngilaĸ, kisiáne nàlagfiup kûltia
narĸigsigalugo ugpernarsaissoĸ uniúngisagssaĸarpoĸ. 17 tautûko
sianîtsut tagpîtsut, suna angneruva, kûltilûnît nàlagfigdlûnît kûlti-
-mik ivdlernartitsissoĸ? 18 âma [oĸartaravse]: tunissivik narĸig-
-sigalugo ugpernarsaissoĸ ĸanoĸ píngilaĸ, kisiáne tunissut ĸânîtoĸ
narĸigsigalugo ugpernarsaissoĸ uniúngisagssaĸarpoĸ. 19 tautûko
sianîtsut tagpîtsut, suna angneruva, tunissutdlûnît tunissivigdlûnît
tunissúmik ivdlernartitsissoĸ? 20 taimáitumik tunissivik narĸigsi-
-galugo ugpernarsaissoĸ ugpernarsaissaraoĸ táunalo ĸânîtutdlo ta-
-maisa narĸigsigalugit. 21 nâlagfigdlo narĸigsigalugo ugpernarsaissoĸ
ugpernarsaissaraoĸ táunalo tássanilo ineĸartoĸ narĸigsigalugit.
22 ĸilagdlo narĸigsigalugo ugpernarsaissoĸ ugpernarsaissaraoĸ Gù-
-tip igsiavfia ĸilàlik narĸigsigalugo ĸânilo igsiassoĸ táputdlugo.
Lúk. 11,42. 23 erĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisîaritdlo, ilumòrtù-
-ssârniartuse, nautsìat akugssat ĸasilitsuarĸatdlo kumaussatdlo
ĸulinginik túniússississaravse inatsisit pissariaĸarnerussortait isu-
-mákèrdlugit, uko: erĸartûssisigssaĸ isumagssuinerdlo ugpernerdlo.
tamáko nãmagsivdlugit ivkulo isumákèrnagit pissariaĸarpoĸ. 24 tau-
-tùko tasiuissut tagpîtsut, ípernat kinerissaravsigik ĸatigagtùtdlo
Lúk. 11,39. ìssardlugit. 25 erĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisîaritdlo,
ilumòrtùssàrniartuse, ermutsitdlo pùgútatdlo ĸaisigut saligtaravsi-
-gik, ilumíkutdle tigdligkanik piumatùvatdlârnermigdlo imaligssũ-
-put. 26 ùmà farisìare tagpîtsutit, ermuserdlo pùgutardlo iluisigut
Lúk. 11,44. salerĸâratdlákit, ĸàmikútaoĸ ipèruterĸuvdlugit. 27 erĸanaĸ ilivse
agdlagkanik ilisimassuse farisìaritdlo, ilumôrtùssârniartuse, ilerfit

arrartigkat ássigigavsigik, táuko ĸâmíkut pínersûssâraluarput,
iumikutdle toĸussut saorninik mingungnartunigdlo nalingínarnik
imaligssũput. 28 taimátaoĸ ilivse ĸâvsigut iluartûssâraluarpuse i-
-nuit tákuáne, iluvsigutdle ilumôrtûssârniarnermik iluaitsuliorner-
-nigdlo imaligssûvuse. 29 erĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse Lúk. 11,
farisîaritdlo, ilumôrtûssârniartuse, pruvfîtit ilerfe sanassaravsigik 47. 48.
iluartutdlo erĸaineĸautait pínersardlugit oĸardlusilo: 30 sujuaissavut
inôĸatigigaluaruvtigik pruvfîtit auinut pissôĸatigíngerĸajaĸâvut.
31 taimaitdluse ingmivsínik nalunaerpuse pruvfîtinik toĸutsissut
ĸitornarigâse. 32 tauvátaoĸ sujuaissavsínut ûgtûtigissaĸ ulivkâru-
-mârparse. 33 tautûko pulateriârssuit, pulateriârssuit piarait, ĸa-
-noĸ ilivdluse ĸernualassut ĸôruánut pisitaunigssaĸ ingalásavisiuk? Lúk. 11,
34 tamána pivdlugo ata, ilivsínut autdlartitsivunga pruvfîtinik ilisi- 49-51.
-matûnigdlo agdlagkanigdlo ilisimassunik: táukua ilait toĸúkumâr-
-pase sáningassulingmutdlo kikiagtordlugit, ilaitdlo iperartorumâr-
-pase nâlagiartarfivsíne malerssordlugitdlo nunaĸarfingmit nuna-
-ĸarfingmut avdlamut: 35 ilivsínut perĸuvdlugit iluartut aue nuna-
-mut kuissat tamaisa, Aapilip iluartup auanit Saggariavdlo auanut
Baraggiap ernerata, táuna toĸúparse nâlagfiuvdlo tunissiviuvdlo
akornáne. 36 ilumut oĸáupavse: tamáko tamarmik erĸardlerîng-
-nut ukunúnga nagdliúsáput.

37 Jerûsalât, Jerûsalât-â, pruvfîtinik toĸutsissutit ujarĸanigdlo Lúk. 13,
mitdlôrdlugit ilingnut autdlartitat, ĸavsiningme tauva ĸitornatit 34. 35.
katerssorumagaluaríka, taimatut sôrdlo tingmiautip piarĸane ka-
-terssortarai sulungme atãnut, piumángitsusile. 38 ata, igdlorse
ilivsínut ĸimagáusavoĸ inuerútoĸ. 39 oĸáupavsime: matuma ki- tugs. 118,26.
-ngornagut takúsángilavsinga ima oĸartínase: pivdluardle Nâlag-
-kap arĸa pigalugo tikiútoĸ.

kapitalit 24.

Jerûsalâp piunêrúnigssânik silavdlo naggatigssânik inûvdlo ernerata tikiúnigssânik Nâlagaĸ sujuligtuissoĸ.

1 Jîsusilo anivdlune nâlagfingmit autdlalermat, ajoĸersugaisa Mák. 13,1-9.
ornigpât nâlagfiup igdlorssualiáussusianik tíkuartûtdlugo. 2 Jîsu- Lúk. 21,5-12.
-sivdle oĸarfigai: tamáko tamaisa issigâse ilâ? ilumut oĸáupavse:
ujarĸat ĸalerîgsuerutdlugit inguvterneĸásáput. 3 úliavdlo ĸáĸâne
igsiangmat, ajoĸersugaisa ornigpât avdlamik najorteĸángisitdlugo
oĸardlutik: oĸarfigitigut: ĸaĸugo tamáko taimailísápat, sunalo na-

-lunaerкutáusava tikiuvfigssangnik silavdlo matuma naggatigssâ-
-nik? 4 Jîsusivdlo akivai oкardlune: misigssoritse kimut támar-
-terкunase. 5 amerdlasût tikiúkumârmata atera atordlugo oкar-
-dlutik: Kristusiuvunga; amerdlasûnigdlo támartitsiumârput. 6 sor-
-ssugtunik tusarumârpuse sorssungnernigdlo kalerritdluse; mia-
-nerssoritse, ánilâкinase, tamáko tamarmik taimailísangmata, nag-
-gatigssardle tássáungíkatdlarpoк. 7 mássa inuiait pikigtitsiumâr-
-put inuiaкatimingnut, nâlagauvfigdlo nâlagauvfeкatiminut; kâng-
-nerdlo toкorarnerdlo nagdliútarumârput nunalo sajugtardlune ta-
-matigut tamauna. 8 tamákule tamaisa erкanârnartup aitsât aut-
10,22. -dlarкautigai. 9 tauva nâgdliungnartumut pisíkumârpâse toкúku-
Mák. 13,13. -mârdlusilo, inuiaкatigîtdlo tamarmik ûmigssúsavâse atera piv-
Lúk. 21,19. -dlugo. 10 tauvalo amerdlasût mamiasúsáput pisítaкátautdlutigdlo
ûmigssoкatigîgdlutigdlo. 11 pruvfîtiorкusersutdlo amerdlasût sar-
-кúmerumârput amerdlasût támartitdlugit. 12 iluaitsuliorneritdlo
amerdliumârmata, asangningneк amerdlasûne nigdlertúngorumârpoк.
10,22. 13 naggatigssamutdle aulajangersoк ánagkumârpoк. 14 îvangkîliulo
Mák. 13,10. tamána nâlagauvfingmik oкalûssissutiginekásavoк inuit najugâne
tamarssuarme inuiaкatigît tamarmik nalujungnaerutigssânik; tau-
Mák. 13, -valo naggatigssaк nagdliúsavoк. 15 taimáitumik maujungnartoк
14-23. nungutitsissoк pruvfîtíkut Dânialíkut oкautigissaк inime ivdler-
Lúk. 21, -nartume ítoк takuleruvsiuk, (tamákuninga atuaissup erкarsauti-
20-24. -giniardligit): 16 tauva Jûtiamîtut кákanut кimâlit, 17 igdluvdlo кâ-
Dân. 9,27. -nîtoк arkángíkile igdluminit sumik aigdlerumavdlune, 18 nunauti-
Lúk. 17,31. -minîtordlo utíngíkile ánorássane aiumavdlugit. 19 erкanardle nâr-
-tussut milugtitsissutdlo, uvdlut táuko nagdliugpata. 20 tugsiarit-
-sile кimâvfigssarse ukiumutdlûnît sapâтutdlûnît erкûterкunago.
21 taimaníkut nâgdliungnartoкangâsangmat silarssuaкalerкârneranit
mánalo tikitdlugo nalekángisáinartumik kingornalûnît nalekásá-
-ngitsumik. 22 uvdlutdlo táuko ikigdlisínekángigpata inungmik a-
-tautsimigdlûnît ánagtoкángerкajaкaoк; кinigkatdle pivdlugit uv-
-dlut táuko ikigdlisínekásáput. 23 tauva imalûnît oкarfigigpase:
ata, Kristuse mânîpoк; imalûnît: uvanîpoк; tauva ugperísángi-
-lase. 24 mássa Kristusiorкusersut pruvfîtiorкusersutdlo sarкú-
-merumârput, angisûnigdlo nalunaerкutiliordlutik tupingnartulio-
-rumârput; кinigkat agdlât támartísagaluarait ajornáugigpat. 25 ata,
Lúk. 17, sujornatigut tamákuninga oкarfigerêrpavse. 26 taimáitumik imalû-
22-24. -nît oкarfigigpase: ata, puilassuitsumîpoк; tauva anísángilase:
imalûnît: ata, inínguanîpoк; ugperísángilase tauva. 27 sôrdlume

ingnâtdlangneĸ pavánga pissartoĸ samungalo ingnâtdlagtardlune,
taimátaoĸ inûp ernerata tikiuvfigssà íkumârpoĸ. 28 mássa ĸigdlu- Lúk. 17,37.
-lingmut nagtoragdlit katerssoraraut.
29 uvdlutdle táukua nâgdliungnartut kinguninguatigut seĸineĸ Mák. 13,
târsísavoĸ ĸáumatdlo ĸaumajungnaerdlune, uvdlorissatdlo ĸilang- 24-31. Lúk. 21,
-mit nákarumàrput ĸilauvdlo pissaunere aulajumârdlutik. 30 tau- 25-33.
-valo inûp ernerata nalunaerĸutà takugssáusavoĸ ĸilangme; tau- sarĸ. 1,7.
-valo nuname nagguveĸatigît tamarmik ĸernualajumârput, issigiu-
-mârpâtdlo inûp ernera ĸilaup nuiaisigut aggersoĸ píssarssûvdlune
nàlangnartorssûvdlunilo. 31 ingilinilo autdlartísavai nipitôrssuarnik
ĸardlortausissartut, táukualo katerssorumârpait ĸinigai anordler-
-sarfingnit táukunánga sisamanit, ĸilaup isuanit isuatalo áipànit.
32 figeĸússuaĸ ássersûmik iliniarfigisiuk: avaleĸutai ivseĸalerdlutik
pilutaĸalerângata aussaĸ ĸanigdlissoĸ ilisimassarparse. 33 taimá-
-taoĸ tamáko tamaisa takuleruvsigik ĸanigdlissoĸ ilisimásavarse.
34 ilumut oĸáupavse: erĸardlerît uko nungúsángitdlat tamáko ta-
-maisa nãmagsisínagit. 35 ĸilagdlo nunalo nungúsáput, oĸautsí-
-kale nungúsángitdlat. 36 uvdlugssamigdle táussumínga uvdluvdlû- Mák. 13,32.
-nît ĸanoĸ ilinigssânik ilisimassoĸángilaĸ, ingilitdlûnît ĸilangmîtut
ilisimángilât; atàtama kisime nalúngilà. 37 sôrdlule Nûa inùtit- Lúk. 17,
-dlugo ítoĸ, taimátaoĸ íkumàrpoĸ inûp ernerata tikiuvfigssâne. 26. 27.
38 sôrdlume uvdlune táukunane ulerssûp sujornagut iliortut neriv-
-dlutigdlo imerdlutigdlo nuliardlutigdlo uvinigdlutigdlo uvdloĸ táuna
tikitdlugo Nûap umiarssuarmut iserfia, 39 misiginatigdlo, kisiáne
ulerssuaĸ nagdliungmat tamaisa pîardlugit: taimátaoĸ íkumârpoĸ
inûp ernerata tikiuvfigssâne. 40 taimaníkut angutit mardluk naut-
-sîvingmèkatigîsáput; ardlât ilasiarineĸásavoĸ, áipâle ĸimagáu-
-savoĸ. 41 arnat mardluk aserorterivingme aserortereĸatigîsáput; Lúk. 17,35.
ardlât ilasiarineĸásavoĸ, áipàle ĸimagáusavoĸ. 42 taimáitumik er-
-ĸumagitse, nàlagkavse tikiuvfigssâ nalugavsiuk. 43 imáitordle ili- Lúk. 12,
-simásavarse: tigdligtup únuákut tigdligkiartorfigssà igdlup nàla- 39. 40.
-gâta nalúngíkuniuk pigârĸajaĸaoĸ igdluminik angmarterissoĸar-
-navêrsardlugo. 44 taimáitumik ilivsísaoĸ pigínângoritse, inûp er-
-nera tikiúsangmat ilimagíngisavsigut. 45 kiname tauva ilumôr- Lúk. 12,
-dlunilo silaĸardlunilo kivfauva nâlagàta kivfaminut pàrssissú- 42-46.
-ngortitâ pigssainik tunissarĸuvdlugit nerivfigssàt nagdliútarângat?
46 pivdluarpoĸ kivfaĸ taimailiortoĸ nâlagkame tikigpane. 47 ilumut
oĸáupavse: pigissaminut tamanut pârssissúngortísavà. 48 ivnale
kivfaĸ ajortoĸ ũmámigut oĸarpat: nâlagara mulugatdlarpoĸ; 49 kiv-

-fakatinilo unatalerpagit nerivdlunilo imerdlunilo imerajugtut ila-
-galugit: [50]tauva kivfap táussuma nâlagâ tikiúsavok uvdlorme
táussuma ilimasugfigíngisâne nalunaerкútavdlo akúnerane táussuma
nalussâne, [51]avgúsavâlo pigssakartitdlugulo ilumôrtússârniartunut
ilagititdlugo; tássane кiavdlutigdlo кorsarкortásáput.

kapitalit 25.

niviarsianik sianiasûnik sianîtsunigdlo ássersût; talantinik kivfanut pâritítanik ássersût; erкartûtivfigssamik.

[1]taimaníkut кilangmiup nâlagauvfia taimáikumârpok sôrdlo
niviarsiat кulit, táuko кutdlilissardlutik uvigssaк pâriartordlugo
ánivigigât. [2]táukuale ilait tatdlimat sianisût, tatdlimatdlo sia-
-nîtsut. [3]sianîtsut кutdlilissaraluardlutik iginerusissángitdlat.
[4]sianisûtdle кutdlilissaramik pûgútamingnilo iginerusissarput. [5]u-
-vigssardle mulungmat tamarmik uernalerput sinilerdlutigdlo.
[6]únuardle кiterarmat suaorpalulerput: ata, uvigssaк aggerpok, pâ-
-riartordlugo ánivigisiuk. [7]tauva niviarsiat táuko tamarmik iter-
-put, кutdlisigdlo iluarsarniarpait. [8]sianîtsutdle sianisûnut okar-
-put: iginerutivsínik tunisigut, кutdlivut кamilermata. [9]sianisût
tauva akivait okardlutik: uvavtínutdlo ilivsínutdlo amigaкinavok;
niuvertunit pisiniariartoritse pigssavsínik. [10]pisiniariartortitdlu-
-gitdle uvigssaк tikiúpok, pigínãngorsimassutdlo ilagalugo iserput
nuliarîgsugssanut neriartordlutik; matulo parnaerpât. [11]kingor-
-natigutdle niviarsiat ivko tikiúpútaok okardlutik: nâlagaк, nâla-
-gaк, matuerfigitigut. [12]akivaile okardlune: ilumut okáupavse:
Lúk. 13,27. ilisaríngilavse. [13]taimáitumik erкumagitse, uvdlordlûnît uvdlup
Lúk. 19, 11-27. кanok ilinigssâlûnît naлugavsiuk inûp ernerata tikiuvfigssâ. [14]tai-
-máisavok sôrdlo inûp nunamut avdlamut autdlalersup kivfane
кaerкugai pigissanilo táukunúnga pisitdlugit. [15]ilâtdlo tunivâ ta-
-lantinik tatdlimanik, ilâtdlo mardlungnik, ilâtdlo atautsimik, nu-
-ngutdlugit pigínáussusiat nâpertordlugo, tauvalo nunamut avdla-
-mut autdlarpok. [16]tauva talantinik tatdlimanik pissup táuko
niorкutiginiariartoramigit talantinik tatdlimanik avdlanik ilagssar-
-sivai. [17]taimátaok mardlungnik pissup ãma mardlungnik avdla-
-nik ilagssarsivai. [18]atausînarmigdle pissup nuna iterssalioriar-
-torpâ nâlagkame aningaussautâ issertordlugo. [19]kingunerssua-
-gutdle kivfat táukua nâlagât tikípok pârissainik nautsorssueka-
-tigilerdlugit. [20]tauva savssarpok talantinik tatdlimanik pissok,

talantitdlo tatdlimat avdlat sarĸúmiutdlugit oĸarpoĸ: nâlagaĸ, ta-
-lantinik tatdlimanik tunigingma; ata, talantinik tatdlimanik av-
-dlanik ilagssarsiváka. [21] nâlagâta tauva oĸarfigâ: ĸujanaĸ ajú-
-ngitsumik ilumôrtumigdlo kivfaussutit, ĸavsínguanut ilumôrtutit
amerdlasúnut pârssissúngortíkumârpavkit; nâlagkavit tipaitsugfia-
-nut iserit. [22] tauvátaoĸ savssarpoĸ talantinik mardlungnik pi-
-ssoĸ oĸardlune: nâlagaĸ, talantinik mardlungnik tunigingma;
ata, talantinik mardlungnik avdlanik ilagssarsiváka. [23] nâlagâta
tauva oĸarfigâ: ĸujanaĸ ajúngitsumik ilumôrtumigdlo kivfaussutit,
ĸavsínguanut ilumôrtutit amerdlasúnut pârssissúngortíkumârpavkit;
nâlagkavit tipaitsugfianut iserit. [24] tauvátaoĸ savssarpoĸ talantimik
atautsimik pissoĸ oĸardlune: nâlagaĸ, ilisimavavkit angutauser-
-sûssutit, kivdluissartutit siaruarterivfigíngisangne katerssuissartu-
-titdlo siámarterivfigíngisangne; [25] sujôravdlungalo talantiutit nu-
-namut issertoriartoriga; auna pigissat. [26] nâlagâta tauva akivâ
oĸardlune: tautûna kivfaĸ ajortoĸ eĸiasugtordlo, ilisimagingma
kivdluissartunga siaruarterivfigíngisavne katerssuissartungalo siá-
-marterivfigíngisavne: [27] tauva aningaussautiga túniúsagaluarit ani-
-ngausserissunut, tikíkumalo piga perĸajariga akiliutinik ilasima-
-ssoĸ. [28] taimáitumik talantisiânik arsârsiuk, ĸulinigdlo talantiu-
-tilik tamatumínga tunisiuk. [29] mássa peĸartoĸ tunineĸásavoĸ 13,12.
peĸangâlersitdlugo, peĸángitsordle arsârneĸásavoĸ pianik agdlât.
[30] kivfardlo atungitsoĸ ajagtorsiuk silatânut târnerssuarmut, tássane
ĸiavdlutigdlo ĸorsarĸortásáput.

[31] inûvdle ernera tikiúkune nâlangnarssutse atisimavdlugo í-
-ngilitdlo ivdlernartut tamaisa ilagalugit, tauva igsiásavoĸ igsiav-
-fingmine ĸilâlingme nâlangnarssutsime piane; [32] inuiaĸatigîtdlo
tamarssuarmik sânut katerssúsáput, avigsârtísavailo sôrdlo sava-
-nik pârssissup savatdlo savarssuitdlo avigsârtítarai. [33] savatdlo
talerpingme tungânut pisísavai savarssuitdlo sâmingme tungânut.
[34] tauva kúngip talerpingme tungânĩtut oĸarfigiumârpai: ĸaigitse
atâtama pivdluarĸussai ukorsè, nâlagauvfik silarssûp túngaviler-
-ĸârneranit ilivsínut piarêrsimassoĸ kingornússarisiuk. [35] mássa
kâgtunga nerisípavsinga; imerusugtunga ímípavsinga; tikeraussunga
igdlusisípavsinga; [36] tamaĸángitsunga ánorârtípavsinga; náparsima-
-ssunga takusarpavsinga; parnaerússivingmĩtunga ornigpavsinga.
[37] tauva iluartut akiumârpât oĸardlutik: Nâlagaĸ, ĸanga takugav-
-tigit kâgtutit, nerdlerdlutitdlo? imerusugtutitdlũnît, ímitdlutit-
-dlo? [38] ĸanga takugavtigit tikeraussutit, igdlusisitdlutitdlo? ta-

-maĸángitsutitdlũnît, ánorârtitdlutitdlo? 39 ĸanga náparsimassu-
-titdlũnît parnaerússivingmĩtutitdlũnît takugavtigit ornigdlutitdlo?
40 kúngivdlo akiumârpai oĸardlune: ilumut oĸáupavse: ukua ĸa-
-tángutima mingnínguit ilât sumik pigigse tamatumínga uvanga
pivavsinga. 41 tauvalo sâmingme tungânĩtútaoĸ oĸarfigísavai: uvav-
-nit autdlaritse perdlorĸussaussuse ukorsè, ingneĸ nâgssáungit-
-sumik ikumassoĸ mamardlîssorssuarmut*) íngilînutdlo piarêr-
-simassoĸ ornigsiuk. 42 mássa kâgtunga nerisíngilavsinga; imeru-
-sugtunga ímíngilavsinga; 43 tikeraussunga igdlusisíngilavsinga; ta-
-maĸángitsunga ánorârtíngilavsinga; náparsimassunga parnaerú-
-ssivingmĩtungalo takusángilavsinga. 44 tauva táukuátaoĸ akiu-
-mârpât oĸardlutik: Nâlagaĸ, ĸanga takugavtigit kâgtutitdlũnît
imerusugtutitdlũnît tikeraussutitdlũnît tamaĸángitsutitdlũnît ná-
-parsimassutitdlũnît parnaerússivingmĩtutitdlũnît, kivfartorfigina-
-titdlo? 45 tauva akiumàrpai oĸardlune: ilumut oĸáupavse: ukua
mingnínguit ilât sumik píngíkigse tamatumínga uvangátaoĸ píngi-
-lavsinga. 46 autdlarumârputdlo táuko pitdlagáusavdlutik nâgssáu-
-ngitsumik, iluartutdle inũsavdlutik nâgssáungitsumik.

kapitalit 26.

palasiunerit Jîsuse toĸutínialerssârât; Bitâniame arnap taníkâ; Jûtarsip pisíkumalerâ; pôrskisiúmik nerisitdlutik nerdlîvine ivdlernartoĸ Jîsusip atorĸârtíkâ; Pîtrusip mi--serratigiumârâne nalunaersoĸ; Gitsîmanimĩtoĸ; tigugât; toĸutagssángortíkât; Pîtrusip miserratigissarâ.

1 pivordlo Jîsusip oĸautsine tamáko tamaisa nàgamigit, tauva
Mák. 14,1. ajoĸersugkane oĸarfigai: 2 ilisimavarse uvdlut mardluk nâgpata
Lúk. 22,1. pôrske nagdliúsassoĸ, tauva inùp ernera pisitáusavoĸ sániugassu-
-lingmut kikiagtorneĸarĸuvdlugo.
Mák. 14,1 3 taimane palasiunerit agdlagkanigdlo ilisimassut inuitdlo u-
il. il. -torĸaunertait katisimajartulerput palasiunerup Kàjavfarsimik atig-
Lúk. 22,2. -dlup igdlússârssuanut, 4 isumalioĸatigîgputdlo ĸanoĸ ilivdlutik
Juán. 11,47. Jîsuse terdlinganit tigúsagigtik toĸutdlugulo. 5 oĸarputdle: nag-
-dliússivíkut pinago, inuit pikigtorssuángorĸunagit.
Mák. 14,3-9. 6 Jîsusile Bitâniamîtitdlugo Sîmùp pupigsùgaluap igdluane
Juán. 12,1-8. 7 arnap ornigpâ uvkusigssaussamik puiaussánguauteĸardlune tar-
-nutigssamik akisùmik imalingmik, táuna niaĸuanut kuivà nerri-

* tôrnârssungmut, Diâvulumut.

-vingme igsiatitdlugo. 8 ajokersugaisale takugamíko ûmitsautigât
okardlutigdlo: sôk taima kuilugsínarpa? 9 tarnutigssak tamána
tuninekarune akisorkajartok pîtsunut tuníssutigssarsiutauvdlune.
10 Jîsusivdle malugigamigit okarfigai: sôk arnak una erdlokisípi-
-siuk? mássa ajúngitsumik iliorfigânga. 11 pîtsunik najortekái-
-narpuse, uvangale najortigítuínásángilavsinga. 12 tarnutigssardle
mána timivnut kuigamiuk, tássa ilivermut ilissáusagama taimailior-
-pok. 13 ilumut okáupavse: sumilũnît silame tamarssuarme î-
-vangkîlio tamána okalûtiginekarângat, táunátaok okautigísavât ka-
-nok iliorsimassok erkaivdlugo.
14 tauva táukua arkanek-mardluk ilât Jûtarsimik Iskâriûmik Mák. 14,
atilik palasiunernut autdlarpok 15 okardlune: sumik tuniumavisi- 10. 11. Lúk. 22,3-6.
-nga? ilivsínut pisíkumârpara. tauva sîlvinik pingasunik kuli- Sagg. 11,12.
-lingnik kisitsivigât. 16 tamánalo kigdligalugo nautsorssuivok pi-
-síkumavdlugo.
17 sêrnakángitsunigdle timiussartortarfiata uvdluisa sujugdliá- Mák. 14,
-ne ajokersugaisa Jîsuse ornigpât aperalugulo: sume savârkamik 12-16.
pôrskisiutigssamik nerissagssangnik piarêrsaerkuvisigut? 18 akivai- Lúk. 22,
-lo igdlorpagssualingmut piartordluse imáitok ornigsiuk okarfigalu- 7-13.
-gulo: ajokersuissup ima okarfigerkuvâtit: pivfigssara kanigdlivok;
ilingne pôrskisiordlanga ajokersugkáka ilagalugit. 19 ajokersugkat-
-dlo taimailiorput sôrdlo Jîsusip inákâtik, savârardlo pôrskisiu-
-tigssak piarêrsarpât. 20 únulermatdlo nerrivingmut ingípok táuko
arkanek-mardluk ilagalugit. 21 nerisitdlutigdlo okarpok: ilumut Mák. 14,
okáupavse: ilavse pisíkumârpânga. 22 aliasungâlerput tauva, nu- 17-25.
-ngutdlutigdlo aperssulerpât: Nâlagak, uvanga táunaunerpunga? Lúk. 22,
23 akivaile okardlune: pûgútamut misugsekatima pisíkumârpânga. 14-23.
24 inûp ernera ingerdlagaluarpok ingminik agdlagsimassut erkor-
-dlugit; erkanardle inuk táuna inûp erneranik pisitsissok. inuk
táuna iluanârkajakaok inúngúngíkune. 25 tauva Jûtarsip sãpâ, pi-
-sitsissâta, okardlune: uvanga táunaunerpunga, ajokersuissok? a-
-kivâlo: sôrdlo okartutit. 26 nerisitdlutigdle Jîsusip timiussak 1 Kor. 11,
tiguvâ, pivdluarkussivdlunilo avgorpâ ajokersugkaminutdlo túniut- 23-25.
-dlugo okardlunilo: tigusivdluse nerigitse, tássa timiga. 27 ermu-
-serdlo tiguvâ, kujavdlunilo táussumínga tunivai okardlune: ta-
-mavse tássánga imeritse, 28 tássaungmat auga, tastamantitâmut
auk, amerdlasût pivdlugit kuissok ajortit isumákêrnekautigssãnik.
29 okáupavsile: matuma kingorna imísáisaunga matumánga vĩneku-

-tip inerititânit uvdloк ivna nagdliutserdlugo, nutaussoк imeru-
Mák. 14, -mâruvko ilagaluse atâtama nâlagauvfiane.
26-31. 30 кujaniutdlo tugsiautigerêramíko ûliap кáкânut aníput. 31 tau-
Lúk. 22,39. -va Jîsusip oкarfigai: únuaк mána tamavse mamiatsautigiumâr-
Sagg. 13,7. -pavsinga; agdlagsimangmat: pârssissoк patigkumârpara, savatdlo
ungûgkat siámarumârput. 32 makerêrumale sujulerísavavsinga Ga-
-lilîamut. 33 Pîtrusivdle sãpâ oкarfigalugo: tamákerdlutik mamiat-
-sautigileraluarpatit, uvanga mamiatsautiginaviásángilavkit. 34 Jî-
Juán. 13,38. -susip oкarfigâ: ilumut oкáupavkit: únuaк mána tingmiautit a-
Lúk. 22,34. -ngutiviartât кardlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma.
35 Pîtrusip oкarfigâ: toкoкatigísagaluaruvkitdlûnît miserratigísángi-
-lavkit. taimátaoк ajoкersugkat tamarmik oкarput.
Mák. 14, 32-42. 36 ilagalugit tauva Jîsuse ungalulingmut pivoк Gitsîmanimik
Lúk 22, taissamut, ajoкersugkanilo oкarfigai: tamaunga ingíkatdlaritse iku-
40-46. Juán. 18,1. -nga tugsiariartorsîvdlunga. 37 Pîtrusilo Sipitîusivdlo ernere táuko
mardluk ilaserai, tauvalo aliasulerdlune кugsalangâlerpoк. 38 tau-
-va oкarfigai: tarniga aliasungâкaoк toкumut agdlât; tássanîtua-
-ritse pigâкatigalungalo. 39 кimatdlatsiardlugitdlo kînaminik pat-
-dlorpoк tugsiardlunilo oкardlune: atâtaga, ajornángigpat ermu-
-seк una uvavnit pêrdle; kisiánile uvanga perкussavtut pinane iv-
-dlit perкussagtut pile. 40 ajoкersugkanilo ornigkamigit tikípai
sinigtut, Pîtrusilo oкarfigâ: tássa sivikitsúnguamigdlûnît pigâкati-
-gisínáungilisinga? 41 erкumaniardlusilo tugsiaritse úsernartumut
perкunase. anerneк kajumigkaluarpoк, uvinigdle sángîpoк. 42 ãma
tugsiariartorpoк áipagssânik oкardlune: atâtaga, ermuseк una u-
-vavnit pêrsínáungigpat, kisiáne imísaguvko, tauva perкussat pile.
43 uteramilo ãma tikípai sinigtut, uernarnermit uisaneк ajulermata.
44 taimaititdlugitdlo ãma tugsiariartorpoк pingajugssânik oкautsine
oкausererкigdlugit. 45 tauva ajoкersugkane tikípai oкarfigalugitdlo:
sôrme sinigsínaritse кasuerserdlusilo; tássa кanigdlivoк, inûp er-
-nera ajortuliartut agssainut pisitáusangmat. 46 nikuitdlusilo aut-
-dlarta, tássa кanigdlivoк uvavnik pisitsissugssaк.
Mák. 14, 47 sulilo oкalugtitdlugo tauva Jûtarse tikiúpoк táukua arкa-
43-50. Lúk. 22, -neк-mardluk ilât inugpagssuit ilagalugit panalissartut unatausi-
47-53. -ssartut, palasiunernit inuitdlo utorкaunertainit [ilaserissane]. 48 pi-
Juán. 18,2. -sitsissâtalo nalunaerкutigssaкartíkai oкardlune: kunigagssara táu-
-naujumârpoк, táuna tigusiuk. 49 ernînaк tauva Jîsuse ornigpâ
oкardlune: pivdluarna ajoкersu'ssoк; kunigdlugulo. 50 Jîsusivdle
oкarfigâ: ûmâ, suvdlutit tamaungnarpit? tauva patdligutdlutik Jî-

-suse isagtorpât tiguvdlugulo. 51 tauvale Jîsusip najortaisa ilâ- Juán. 18,
-ta isagdlune panane amuvâ, palasiuneruvdlo kivfâ panarpâ siu- 10. 11.
-taerdlugo. 52 tauva Jîsusip oĸarfigâ: panat inânut mangúniaruk,
panamik tigusissut nungutdlutik panamik pîarneĸásangmata. 53 i-
-sumaĸarnerpitdlũnît mãna atâtaga ĸínuvigisínáungíkiga íngilinik
autdlartitsivigerĸuvdlunga arĸaneĸ-mardlungnik lîgiûnigdlit amer-
-dlarĸinginik? 54 ĸanordle tauva ilivdlutik agdlagkat erĸũsápat?
mássame taima ilísassoĸ. 55 taimaníkut inugpagssuit ivko Jî-
-susip oĸarfigai: sôrdlo ínungniartumut anissuse panalissardluse
unatausissardlusilo tiguniardlunga. uvdlut tamaisa ilivsíne igsia-
-ssartunga nâlagfingme ajoĸersuivdlunga, tigúngíkivsingalo. 56 ta-
-mákule tamarmik taimailíput pruvfîtit agdlagait erĸôrĸuvdlugit.
tauva ajoĸersugaisa tamarmik ĸimagpât ĸimâvdlutigdlo. Mák. 14,
57 Jîsusimigdle tigusissut palasiunermut Kâjavfarsimut aut- 53-65.
-dlarúpât, tássane agdlagkanik ilisimassut utorĸaunertatdlo kati- Lúk. 22,54.
-simassut. 58 Pîtrusivdle asianit maligpâ palasiunerup igdlorssuata
kaujaluissâ tikitdlugo, iserdlunilo kivfat akornánut ingípoĸ nagga-
-tigssà takujumavdlugo. 59 palasiuneritdle utorĸaunertatdlo kig- Lúk. 22,
-dlisiuissoĸatigîtdlo ilũngardlutik sagdlussunik nalunaiaissugssar- 66-71.
-siorput Jîsusimut toĸutíkumavdlugo, angilugtordlutigdle. 60 uv-
-nitdlo nalunaiaissut sagdlussut ĸavsît savssartut, taimáitoĸ angi-
-lugtorput. kîsale nalunaiaissut sagdlussut mardluk savssarput
oĸardlutigdlo: 61 una oĸarpoĸ: Gûtip nâlagfiutâ inguvtersínauvara, 27,40.
uvdlutdlo pingasut nâgínardlugit ĸarmarĸigsínauvara. 62 palasiu- Juán. 2,19.
-nerup tauva nikuitdlune oĸarfigâ: akiniángilatit? ukua ĸanoĸ
pasigdlerpâtit? 63 Jîsusile nivdlíngilaĸ. palasiunerup tauva sãpâ
oĸardlune: Gûte ûmassoĸ narĸigsigalugo ugpernarsaerĸuvavkit o-
-ĸarfigerĸuvdluta: ivdlit táunaunersutit Kristuse Gûtip ernera.
64 Jîsusip akivâ: sôrdlo oĸartutit. oĸáupavsile: matuma kingor-
-nagut inûp ernera takujumârparse píssaunerup talerpiata tungâne
igsiassoĸ ĸilauvdlo nuiaisigut aggersoĸ. 65 tauva palasiunerup
ánorássane aligpai oĸardlune: Gûte ĸaĸajaringmago avdlamik na-
-lunaiaissumik pissariaĸarnerpa? tássa ĸaĸajardlernera mãna tu-
-sarparse. 66 ĸanoĸ isumavise? akivât oĸardlutik: toĸuterĸussa-
-riaĸarpoĸ. 67 tauva kînâgut ĸitserarpât tigdlugdlugulo; ilaisale Lúk. 22,
erssàrpât 68 oĸardlutik: Kristuse-â, erĸuiniarfigitigut, kia patigpâtit? 63-65. Mák. 14,
69 Pîtrusile tarĸamane igsiavoĸ igdlorssûp kaujaluissâne; arnav- 66-72.
-dlo kivfaussup ornigpâ oĸardlune: ivdlítaoĸ Jîsusip táussuma Lúk. 22,
Galilîamiup ilagâtit. 70 misiarpordle táuko tamaisa najortitdlugit 55-60. Juán. 18,16
il. il.

oкardlune: oкautigissat naluvara. [71] silardlianutdlo anisimassoк
arnap avdlap takugamiuk tássanītut oкarfigai: unátaoк Jîsusip
táussuma Nãsarámiup ilagâ. [72] ãmalo misiarpoк ugpernarsaivdlu-
-nilo: inuk táuna ilisaríngilara. [73] tássûgutsiángormatdlo tássanī-
-tuartut ornigúput, Pîtrusilo oкarfigât: ilumut ivdlítaoк táukua ila-
-gâtit, mássa oкautsivitdlũnît nalunaerpâtit. [74] tauva pilerpoк ing-
-minik perdlugterкuvdlune ugpernarsaivdlunilo: inuk táuna ilisa-
-ríngilara. tauvalo tingmiautit angutiviartât кardlorpoк. [75] tauva
Pîtrusip erкailerpâ Jîsusip oкausia, oкarfigingmane: tingmiautit
angutiviartât кardlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma.
anivdlunilo кiangâlerpoк.

kapitalit 27.

Jûtarse perкigsimilerdlune ingminut кimítoк; Jîsuse Pilâtusip erкartûtdlugulo sáni-
-ngassulingmut kikiagtugagssángortíkâ; mitautigalugulo sáningassulingmut kikiagto-
-rât; anerningersoк nunalo sajugtoк; timâ ilineкartoк; ilerfa pârerкigsârtíkât.

Mák. 15,1. [1] кaulermatdle palasiunerit inuitdlo utorкaunertait tamáker-
Lúk. 23,1. -dlutik isumalioкatigîlerput Jîsuse pivdlugo toкutíkumavdlugo.
Juán. 18,28. [2] кilerssordlugulo autdlarúpât nunap nâlagânut Puntiuse-Pilâtusi-
-mut pisitdlugo.
[3] pisitsissâtale Jûtarsip toкuterкussaulersoк takugamiuk per-
-кigsimilerpoк, sîlvitdlo táuko pingasunik кuligdlit utertíkiartorpai
palasiunernut utorкaunertanutdlo, oкardlune: [4] ajortuliorpunga pí-
-ngitsup aua pisíkavko. oкarputdle: sugssarput? ivdlit pigât.
[5] sîlvitdlo táuko nâlagfingmut nalugkamigit nigorpoк, autdlardlu-
ap. sul. 1,18. -nilo ingminik nivíngardlune кimípoк. [6] palasiuneritdle sîlvit
5 Mòr. 23,19. táuko tiguvait oкardlutigdlo: máko nâlagfiup akigssausivianut iliv-
-dlugit iluángilaк, aungmut akigissaungmata. [7] isumalioкatigîg-
-kamigdlo marriortut nunautãnik pisiniutigait tikeraussunut ilive-
ap. sul. 1,19. -karfigssamârdlugo. [8] tamána pivdlugo nunaut tamána augtaling-
Sagg. 11,13. -mik taissarpât sule tamássa. [9] tauva erкũpoк pruvfîtíkut Jeri-
Jer. 18,1. -miákut oкauserissaк, oкarmat: sîlvit pingasunik кuligdlit tiguvait
naligssaкartitaussup naligssai, naligssaкartíkamíko Israîlip kinguai-
-nit; [10] marriortutdlo nunautãnut akigait, sôrdlo Nâlagkap oкar-
-кugânga.
Mák. 15,2-5. [11] Jîsusile кeкarpoк nunap nâlagâta sâne, nunavdlo nâlagâta
Lúk. 23,3. aperssulerpâ oкardlune: ivdlit táunauvit Jûtit kúngiat? Jîsusivdle
Juán. 18,33. akivâ: sôrdlo oкartutit. [12] palasiuneritdle utorкaunertatdlo pasig-

-dlermáne akíngitdluínarpoĸ. [13]tauva Pilâtusip oĸarfigâ: tusángi-
-latit ĸanoĸ agtigissumik pasigdlerâtit? [14]akíngilâle oĸautsimik
atautsimigdlũnît nâme, nunap nâlagâ tupigusungâlersitdlugo. [15]nu- Mák.15,6-15.
-navdle nâlagâta ilerĸorâ parnaerússat ilât inuit piumassât nag- Lúk. 23,
-dliússivíkut parnaerússaujungnaersitdlugo. [16]parnaerússaĸarpor- 17-25.
-dle taimane ilaminit tusâmassaussumik, Barapamik atilingmik. Juán. 18,
[17]katisimangmatalo Pilâtusip aperai: kina parnaerússaujungnaer- 39. 40.
-serĸuvisiuk, Barapalũnît Jîsusilũnît Kristusimik taissaĸ? [18]nalú-
-ngínamigit síngatdlugo tássunga pisíkât. [19]igsiavfingmilo erĸar-
-tũssivingme igsiatitdlugo nuliata arpârtitsivigâ oĸarfigerĸuvdlugo:
iluartoĸ táuna sunavêruk, uvatsiaĸ singnagtordlunga erdloĸíssuti-
-geĸigavko. [20]palasiuneritdle utorĸaunertatdlo inuit kajumigsâler-
-pait Barapa ĸínutigerĸuvdlugo, Jîsusile toĸuterĸuvdlugo. [21]tau-
-va nunap nâlagâta sãpai oĸardlune: ukua ardlât kina parnaerú-
-ssaujungnaerserĸuvisiuk? oĸarput: Barapa. [22]Pilâtusip aperai:
ĸanorme tauva písavara Jîsuse Kristusimik taissaĸ? tamarmik
akivât: sáningassulingmut kikiagtortíneĸardle. [23]nunavdle nâlagâ
oĸarpoĸ: sumingme ajortuliva? sualungnerussumigdle nivdliavdlu-
-tik oĸarput: sáningassulingmut kikiagtortíneĸardle. [24]Pilâtusiv-
-dle malugileramigit ajulerine, pikigtorssuángorsínarmatalo, tauva
imermik tigusivoĸ, agssanilo assagpai inuit issigititdlugit oĸardlu-
-nilo: píngitsûvunga iluartup táussuma auanut, ilivse pigârse.
[25]tauva inugpagssuit tamákerdlutik akivât oĸardlutik: aua uvav-
-tínut pile ĸitornavtínutdlo. [26]tauva Barapa parnaerússaujung-
-naersípâ, Jîsusile iperartortípâ sáningassulingmut kikiagtugag-
-ssángortitdlugo. [27]tauva nunap nâlagâta sákutûisa Jîsuse ing- Mák. 15,
-mingnut pisípât nunap nâlagâta igdlorssuanut, sákutôĸatitigdlo 16-20.
tamaisa táussumúnga katerssorpait; [28]mátardlugulo ĸagdlersáumik Juán. 19,2.
augpatdlarigsumik atitípât; [29]kakitdlarnaĸutinigdlo perdlaivdlutik il. il.
niaĸorutigssiorput niaĸuanutdlo ivertitdlugo; suvdlortûmigdlo tigu-
-misserpât agssaisigut talerpigdlîsigut, sê[illegible] miarfigalugulo mitau-
-tigalugulo oĸardlutik: pivdluarna Jûtit kúngiat. [30]ĸitserarpâtdlo,
suvdlortôrdlo tiguvdlugo niaĸuagut tamatumínga anauvât. [31]mi-
-tautigisimagamíkulo ĸagdlersautânik ánoraiarpât nangmineĸ áno-
-rainik atititdlugo, autdlarúpâtdlo sáningassulingmut kikiagtoriar-
-túsavdlugo.

[32]anileramigdlo inuk nâpípât Kerînimiussoĸ Sîmûmik atilik, Mák. 15,
táuna erdlorĸúpât sáningassuligssâ erssorĸuvdlugo. [33]ornigartig- 21-28.
-dlo tikíkamíko, Gûlkãtamik, tássa imáipoĸ: niaĸortalingmik tai- Lúk. 23,26 il. il.

Juán. 19,17 -ssaк, 34 tauva sêrnartumik íminiarpât sungarnitsumik akúniling-
il. il. tugs. 69,22. -mik; ôкátâraluaramiugdle imerumángilâ. 35 sáningassulingmutdle
kikiagtoramíko ánorai ingmingnut avguarpait ímerautigalugitdlo;
tugs. 22,19. erкôrкuvdlugo pruvfítíkut oкauserissaк: ánorássáka ingmingnut
avguarpait, atissaralo ímerautigât. 36 tássanilo igsiauardlutik ala-
-pernaerssorpât. 37 niaкuatalo кulânut ivertísimagât pasigdligáu-
-ssutâ, ima agdlagsimassoк: tássa Jîsuse Jûtit kúngiat. 38 tauva
Mák. 15, 27-32. táussumúnga ilagititdlugit ínungniat mardluk sáningassulingnut ki-
Lúk. 23,32. -kiagtorpait, ardlât talerpiata tungânut áipâlo sâmiata tungânut.
il. il. 39 tássûnale sanerкútut кaкajarât ileкimisârfigalugulo oкardlutigdlo:
Juán. 19,18. 40 nâlagfingmik inguvterissutit кarmarкigdlugulo uvdlut pingasut
il. il. nâgínardlugit: ingminik ánáuniarit; Gûtip ernerigpatit sáningassu-
-lingmit arкarit. 41 taimátaoк palasiunerit mitautigât agdlagkanik
ilisimassut utorкaunertatdlo ilagalugit oкardlutik: 42 avdlat ánáu-
-taraluaramigit ingminik ánáuneк sapilerpoк; Israîlíkut kúngigig-
-páne mãna sáningassulingmit arкardle, tauva ugperiumârparput.
tugs. 22,9. 43 Gûte tatigâ, táussuma ánautdliuk mãna nuánariguniuk; Gûtip
ernerigâne oкarmat. 44 taimátaoк kikiagtorsimaкataisa ínungniat
Mák. 15, 33-36. táukua mitautigât. 45 nalunaerкútavdlo akúnerisa arfernánit nu-
Lúk. 23,44. -na tamarme târtorssuángorpoк akúnerisa a[illegible]neк-sisamât tikit-
-dlugo. 46 nalunaerкútavdle akúnerisa arfineк-sisamãne Jîsuse
tugs. 22,2. nivdlingârpoк oкardlune: Elî, Elî, lámâ sapagtânî? imáipoк: Gû-
-tiga, Gûtiga, sôк кimagpinga? 47 tássanîtutdle ilaisa tusaramíko
Lúk. 23,36. oкarput: ûma Elia tordlulavfigâ. 48 tauvalo ilâta arpagdlune mit-
Juán. 19,29. -dluartoк tiguvâ sêrnartumik ímerdlugo, suvdlortûmutdlo káput-
-dlugo ímípâ. 49 ilaile oкarput: uvatse, ímaкa Eliap ánáukiartú-
Mák. 15, 37-39. -sanerâ. 50 Jîsusile ãma nivdlingârpoк anerningerdlunilo. 51 a-
Lúk. 23, -talo, nâlagfiup umigssua sîgpoк mardlúngordlune pavánga samu-
45-47. -ngalo agdlât; nunalo sajugpoк, кaersutdlo кuvdlorput; 52 ilerfitdlo
angmarput, ivdlernartutdlo sinigpârtut кavsît timait makíput; 53 i-
-livernitdlo anivdlutik igdlorpagssualingmut ivdlernartumut píput
makivfiata kingornagut, кavsînutdlo takutíput. 54 sákutûtdle nâ-
-lagâta ilagissaisalo Jîsusimik alapernaerssuissut nuna sajugtoк
takugamíko кanordlo ilissoк, ersingâlerput oкardlutik: ilumut táu-
Mák. 15, 40. 41. -na Gûtip ernerisimavâ. 55 arnatdlo кavsît tássanîput asianit
Lúk. 23,49. issigingnârtut, Jîsuse Galilîamit maligkamíko kivfartorfigissardlugo.
Juán. 19,25. 56 táukua ilagait Mâria Magtalîna Mârialo Jãkuvdlo Jôrsasivdlo
arnât, Sipitîusivdlo ernerisa arnât.

57 únulermatdle angut pisôĸ tikiúpoĸ Arimatîamit, Jûserfimik Mák. 15,
atilik, táunátaoĸ Jîsusip ajoĸersugarigâ. 58 táussuma Pilâtuse or- 42-47.
-nigpâ Jîsusip timânik ĸínuvigalugo; tauva Pilâtusip táussumúnga Lúk. 23,
túniorĸuvâ. 59 Jûserfivdlo tiguvâ timâ ilupâgssiamut atorneĸajuit- 50-56.
-sumut ímutdlugo; 60 ilivigssartâminutdlo ĸaersume ilugdlisitami- Juán. 19,
-nut ilivâ; ujaragssuardlo ilerfup pânut agssakâtíkamiuk autdlar- 38-42.
-poĸ. 61 Mâriavdle Magtalînap Mâriaĸatâtalo najorpât ilerfup na-
-lâne igsiavdlutik.

62 aĸaguanile upalungaersarfiup tugdliane palasiunerit farisîa-
-ritdlo katíngarmik Pilâtuse ornigpât 63 oĸardlutik: nâlagaĸ, erĸai-
-varput sagdloĸítaissoĸ ivna inûgatdlarame oĸartoĸ: uvdlut pinga-
-súngorpata makíkumârpunga. 64 taimáitumik iliveĸ pârerĸigsâr-
-ĸugiuk uvdlut pingasúngorserdlugit; ajoĸersugaisa tigdligkiarto- 28,13.
-ĸinavât inungnutdlo oĸardlutik: toĸussunit makísimavoĸ; tauvalo
sagdloĸítaineĸ kingugdleĸ sujugdlermit ajornerulеĸinavoĸ. 65 Pilâ-
-tusip oĸarfigai: pârssissugssaĸartíparse; isumavsínik pârerĸigsâr-
-tíkiartorsiuk. 66 tauva autdlarput iliveĸ pârssissunut pârerĸig-
-sârtitdlugo ujaragdlo naĸíssuserdlugo.

kapitalit 28.

Jîsuse toĸussunit makítoĸ; ilerfane pârssissut aningaussanik tunigait timâ sagdlussu-
-mik oĸautigerĸuvdlugo tigdlingneĸartoĸ; Nâlagkap inuiaĸatigît ajoĸersugángorter-
-ĸuvdlugit kuerĸugai.

1 sapâtivdle uvdlue nângmata, sapâtip uvdluisa sujugdliáne Mák. 16,1-8.
kaulâlermat, Mâriap Magtalînap Mâriaĸatâtalo iliveĸ takusariar- Lúk. 24,1-9.
-torpât. 2 atale, nuna sajugtorssuángorpoĸ, Nâlagkap íngilia ĸi-
-langmit arĸarmat patdligutdlune ujaragdlo ilerfup pânit agssa-
-kâtitdlugo ingivfigalugulo. 3 táutualo ingnâtdlagíssatut ípoĸ, ati-
-ssâlo aputitut ĸaĸortigaoĸ. 4 alapernaerssuissutdle ûlilerput táu-
-na ersiginermit toĸussututdlo ilivdlutik. 5 íngilivdle arnat táuko
sãpai oĸardlune: ilivse erseĸinase; Jîsuse sáningassulingmut ki-
-kiagtorsimassoĸ ujarigse ilisimavavse. 6 tamânĩngilaĸ; makísi-
-mavoĸ, sôrdlo oĸartoĸ. ĸaivdluse Nâlagkap ínangavigigalua ta-
-kujartorsiuk. 7 autdlarasuardlusilo ajoĸersugai oĸarfigiartorsigik
toĸussunit makísimangmat. tássalo Galilîamut sujulerísavarse, tá-
-ssane takujumârparse. tássa oĸarfigâvse. 8 táukule ilivermit
aninasuarput, ersivdlutigdlo tipaitsungârdlutigdlo arpagdlutigdlo a-

-joĸersugai oĸarfigiartorpait. [9]táukule ajoĸersugainut oĸariartor-
-titdlugit ata, Jîsusip tauva naláupai oĸardlune: pivdluaritse. or-
-nigpâtdlo isigailo eĸíniardlugit patdlorfigât. [10]Jîsusip tauva oĸar-
-figai: erseĸinase; ĸatángutíka oĸarfigiartorsigik Galilîamut aut-
-dlarĸuvdlugit, tássane takujumârpãnga.
[11]ingerdlatitdlugitdle ata, pârssissut ilait tauva igdlorpagssua-
-lingmut píput, tamákulo taimailissut tamaisa palasiunernut oĸau-
-tigiartorpait. [12]táukuale utorĸaunertat atautsimêĸatigigamíkik,
isumalioĸatigîgkamigdlo sákutût aningaussanik nãmagtunik tunivait
27,64. oĸardlutigdlo: [13]ima oĸásause: ajoĸersugai únuame tikiúkamik si-
-nigtitdluta tigdligpât. [14]nunavdlo nâlagâta tusaraluarpago sáimar-
-sarniarumârparput, ilivsilo píngitsûtíniásavavse. [15]táukualo ani-
-ngaussat tiguvait taimailiordlutigdlo sôrdlo ajoĸersorâtik. oĸa-
-lûserissâtdlo tamána Jûtine ilerĸûlerpoĸ uvdlumimut agdlât.
[16]ajoĸersugkatdle táuko arĸanigdlit Galilîamut autdlarput
ĸáĸamut Jîsusip ornerĸussânut. [17]takugamíkulo patdlorfigât, ilait-
-dle nakimáput. [18]Jîsusivdle ornigpai oĸalugfigalugitdlo oĸardlu-
-ne: ĸilangmilo nunamilo pigínauneĸ tamarme uvavnut túniússau-
Mák. 16,15. -voĸ. [19]taimáitumik autdlaritse, inuiaĸatigîtdlo tamaisa ajoĸer-
-sugángortísigik kuivdlugit atâtap erneruvdlo anerneruvdlo ivdler-
-nartup arĸanut [ilángutitdlugit]; [20]ajoĸersorsigigdlo ilivsínut per-
-ĸussáka tamaisa maleruarĸuvdlugit. atalo, uvdlut tamaisa najor-
-pavse silap naggatigssânut agdlât.

îvangkîlio
Mákorsip agdlagâ.

kapitale 1.

**Juánnase kuississoĸ; Jîsuse kuisítoĸ; ússerneĸartoĸ; aulisartut sisamat ajoĸersugag-
-ssángordlugit ĸaerĸugai; Kapernaumime ajoĸersuivdlune mingugtûmik anernilik ajo-
-rungnaersíkâ; Sîmûp sakia nalingínarnigdlo nápautigdlit katsorsarai; pupigsoĸ
pupêrutíkâ.**

1 tamássa îvangkîliup Jîsuse-Kristusimik Gûtip ernerânik
autdlarĸautâ; 2 sôrdlo pruvfîtit agdlagaine agdlagsimassoĸ: ata, Mal. 3,1.
íngiliga sujunigkut autdlartípara, avĸutigssat ilingnut iluarsarĸuv- Mat. 11,10.
-dlugo. 3 puilassuitsume tordlulassup nipigâ: Nâlagkap avĸutig- Lúk. 7,27.
-ssâ iluarsarsiuk, tungmissagssailo nardlorsarsigik. 4 Juánase pui- Is. 40,3.
-lassuitsume kuissivoĸ oĸalũssíssutigalugulo kuíssut avdlamik isu- Mat. 3,1-12.
-matârĸússut ajortit isumákêrneĸautigssãnik. 5 Jûtiamiutdlo Je- Lúk. 3,2-17.
-rùsalâmiutdlo tamarmik ánivigât, tamarmigdlo táussumúnga kui- Juán. 1,6-27.
-síput kùgssuarme Jôrtanime ajortitik ángîautigalugit. 6 Juánasile
ánorâĸartoĸ ĸatigagtûp merĸuinik ĸiterutеĸardlunilo amiminermik,
pigdlertatdlo tungusungnitsûtdlo nunáinarme navssâĸ neĸigai. 7 o-
-ĸalũssivordlo oĸardlune: kingunivkut pissoĸarumârpoĸ uvavnit
nakûnerussumik, táuna ĸíngarĸuvfigeĸâra síkivigísavdlugo singîlo ap. sul. 13,25.
ĸilerússáisavdlugit. 8 uvanga imermik kuissarâvse, táussumale
kuiumârpâse anernermik ivdlernartumik.

9 pivordlo taimáineragut, tauva Jîsuse Nãsarámit Galilîamî- Mat. 3,13-17.
-tumit tikiúpoĸ Juánasimutdlo kuisitdlune Jôrtanime. 10 imer- Lúk. 3,21 t.
-mitdlo ĸaĸigame ernĩnaĸ ĸilak takuvâ angmartoĸ anernerdlo tuí- Juán. 1,29 tt.
-nguatut ĸulânut arĸartoĸ. 11 nipilo ĸilangmit pivoĸ: ivdlit tássa
ernera asanartoĸ nuánarissara.

12 ernĩnardlo anernerup puilassuitsumut autdlartíp.. 13 uv- Mat. 4,1 tt.
-dlutdlo sisamanik ĸuligdlit tássane puilassuitsumĩpoĸ Sãtanimit Lúk. 4,1 tt.
ússerneĸardlune nerssutinîtdlunilo; íngilitdlo kivfartorfigât.

14 Juánasile pisitaungmat kingorna Jîsuse Galilîamut pivoĸ, Mat. 4,12-17.
îvangkîliulo Gûtip nâlagauvfianik oĸalũssíssutigâ 15 oĸardlune: uv- Lúk. 4,14 t.
-dlut nagdlersîssat nagdliúput, Gûtivdlo nâlagauvfia ĸanigdlivoĸ;

Mat. 4,18-22. avdlamik isumatâritse, îvangkîliulo ugperisiuk. 16 ilãnilo Galilîap
taserssuata sinâgut pisugkame, Sîmût katángutâlo Antriarse taku-
-vai kagssusersut, aulisartûgamik. 17 Jîsusivdlo okarfigai: malig-
-singa. inungnik aulisartúngortíkumapavse. 18 tauva kagssutitik
ernĩnak kimagpait maligdlugulo. 19 tássángalo sujuatsialâlerame,
Jãko Sipitîusip ernera katángutâlo Juánase takuvai táukuátaok u-
-miatsiâme kagssutitik ilârtorait, 20 ernĩnardlo kaerkuvai. tauva
angutertik Sipitîuse kivfatdlo umiatsiâmut kimagpait maligdlugulo.
Lúk. 4,31-37. 21 Kapernaumimutdlo iserput, tauvalo sapâtiungmat ernĩnak
Mat. 7,28 f. nâlagiartarfingmut iserpok ajokersuivdlunilo. 22 ajokersûtailo áni-
-lârutigait, nâlagtariakartutut ajokersormatik, agdlagkanik ilisima-
-ssutut pinane. 23 tássanilo nâlagiartarfiáne inuk ítok anernermik
mingugtûmik ilumiulik, táuna nivdlitdlarpok 24 okardlune: uâ, sú-
-sagavtigit, Jîsuse Nãsarámio? aserorumavdluta tikiúpit? nalú-
-ngilavkit kinaussutit, táunaussutit Gûtip ivdlernartua. 25 Jîsusiv-
-dle suvorkârâ okardlunilo: nipangerit, ûmángalo anît. 26 tauva
anernerup mingugtûp isuvterpâ, nivdlingârdlunilo táussumánga ani-
-vok. 27 tamarmik tauva ánilârput aperssortautdlutigdlo okardlu-
-tik: sunauna mána? ajokersût mána nutaussorssuak? anernerit-
-dlûnît mingugtût nâlagtariakartumik inangmatik nâlagpât. 28 er-
-nĩnardlo tusâmassaulerpok Galilîap ilâne tamatumane tamar-
-ssuarme.
Lúk. 4,38-41. 29 tauvalo nâlagiartarfingmit anigamik Sîmûvdlo Antriarsivdlo
Mat. 8,14-16. igdluánut píput Jãkulo Juánasilo ilagalugit. 30 Sîmûvdle sakia na-
-lassok kanimanartumik náparsimavdlune; ernĩnardlo táussumúnga
okautigât. 31 tauva ornigdlugo agssaisigut tiguvâ makititdlugulo;
kanimanartuvdlo ernĩnak kimangmane kivfartorfigai. 32 únung-
-matdle, sekinek tarrisimangmat, náparsimassut nalingínait aner-
-nipilugdlitdlo táussumúnga ãpait; 33 nunakarfiuvdlo inue tamar-
-mik matup silatânut katerssorput. 34 náparsimassutdlo nalingí-
-narnik nápautigdlit amerdlasût katsorsarpai, anernipiluitdlo amer-
-dlasût anisípai, anernipiluitdlo okalorkúngilai, ilisaringmáne.
Lúk. 4,42-44. 35 akagûngmatdlo sule târtitdlugo makiârdlune anivok, inokángit-
-sumutdlo autdlardlune tássane tugsiarpok. 36 Sîmûvdlo najortai-
-salo maligkasuarpât. 37 nanigamíkulo okarfigât: tamarmik ujar-
-pâtit. 38 okarfigailo: igdlorpatsialingnut kaningnerussunut piar-
-torta, tássanísaok okalũssísagama; tamáname pivdlugo tikiúpu-
-nga. 39 nâlagiartarfînilo okalũssivok Galilîame tamarssuarme a-
-nernipiluitdlo anisitdlugit.

[40] pupigsuvdlo ornigdlugo kínuvigâ sêrkuniiarfigalugo okar- Mat. 8,1-4.
-dlunilo: piumaguvit pupêrutísinauvarma. [41] Jîsusivdlo nagdligi- Lúk. 5,12-16.
-lerpâ. agssanilo isagtitdlugit agtorpâ okardlune: piumavunga, pu-
-pèrútit. [42] taimalo okarmat pupingnerata ernĩnak kimagpà, pu-
-pèrutdluínarpordlo. [43] inertingàrpâlo ernĩnak ingminit autdlar-
-kuvdlugo [44] okarfigalugulo: mianerssorit súnguamik avdlamut
okarkunatit, palasimutdle takutíkiartorit, pupèrússutsitdlo pivdlugo
Môrsasip pigdliutigerkussâ pigdliutigùk nalujungnaerutigssãnik. 3 Môr. 14,2.
[45] táunale anigame okalugtorssuángokaok tamána taimailissok tu-
-sâmassángordlugo, kingorna igdlokarfingmut isernek ajulersitdlugo
inuit tákuáne; kisiáne avatâne inokángitsume ípok, tamagingnitdlo
ornigpât

kapitalit 2.

Jîsusip tumartorsimassok isumákêrfigigâ ajortainik ajorungnaersitdlugulo; Lîve kaerkugâ; ajokersugai îsíngíniartaríngitsut sapãmilo karrinik nutsuissut.

[1] uvdlutdlo kavsínguit kímûngmata ãma Kapernaumimut iser- Mat. 9,1-8.
-pok, tusàmavâtdlo igdlumĩtok. [2] ernĩnardlo amerdlasût kater- Lúk. 5,17-26.
-ssorput pânilũnît agdlât inigssaerutdlutik; okauserdlo táukunúnga
okalûtigâ. [3] ilaisalo ornigpât tumartorsimassumik âtsissut, táuna
sisamauvdlutik akiarpât. [4] inungnitdle patdlingnek ajuleramíko
igdlo najugà kulaiarpàt; angmaramíkulo tumartorsimassup ínánga-
-via ningípât. [5] ugperssusiatdle Jîsusip takugamiuk tumartorsi-
-massok okarfigâ: ernek-â, ajortingnik isumákêrfiginekarputit. [6] ag-
-dlagkanigdle ilisimassut ilait tássane igsiassut ũmatimíkut isuma-
-liorput: [7] suvdlune una taimáitunik okausekarpa Gûtimut kaka-
-jardlerdlune? kina Gùtiúngitsok ajortinik isumákîsínauva? [8] Jî-
-susivdle anernermigut ernĩnak ilisimaleramigit ilumíkut taima i- Juán. 2,25.
-sumaliortut, okarfigai: suvdluse ũmativsigut taima isumaliorpise?
[9] suna ajornángíneruva, imalũnît tumartorsimassumut okardlune:
ajortingnik isumákèrfiginekarputit; imalũnît okardlune: makitdlutit
ínángavît tigùk ingerdlavdlutitdlo? [10] ilisimarkuvdlusiugdle inûp
ernera nuname ajortinik isumákîsínaussok, (tumartorsimassok sã-
-pà:) [11] okáupavkit: makitdlutit ínángavît tigûk igdlungnutdlo a-
-ngerdlardlutit. [12] tauva ernĩnak makípok, ínángavigigaluanilo ti-
-guvdlugo anivok tamaisa issigititdlugit; taimailissordlo tamarmik
ánilàrutigât, Gûtilo únersiutigât okardlutik: taimailissumik takú-
-ngisáinarpugut.

Mat. 9,9-13. Lúk. 5,27-32. [13]tauvalo ãma anivoĸ taserssûp erĸânut, inugpagssuitdlo ta-
-marmik orningmáne ajoĸersorpai. [14]ingerdlatitdlunilo Lîve Al-
-fîusip ernera takuvâ ilángauserivfingme igsiassoĸ; táuna oĸar-
-figà: malínga; tauva nikuípoĸ maligdlugulo. [15]pivordlo nerri-
-vingme igsiatitdlugo igdluane, tauva ilángauserissut ajortuliartut-
-dlo amerdlasût Jîsusilo ajoĸersugailo nerrivingmut ingeĸatigait;
amerdlaĸigamik maligkamíkulo. [16]agdlagkanigdlo ilisimassut fa-
-risîaritdlo takugamíko ilángauserissut ajortuliartutdlo nereĸati-
-gigai, ajoĸersugainut oĸarput: suvdlune ilángauserissut ajortu-
-liartutdlo nereĸatigalugitdlo imeĸatigai? [17]Jîsusivdlo tamána tu-
-saramiuk oĸarfigai: perĸigsut katsorsaissumik pissariaĸángitdlat,
kisiáne náparsimassut. iluartut pinagit ajortuliartut ĸaerĸujartor-
-páka avdlamik isumatârĸuvdlugit.
Mat. 9,14-17. Lúk. 5,33-39. [18]Juánasivdlo farisîaritdlo ajoĸersugait îsíngíniaramik, tikiut-
-dlutigdlo aperàt: sôĸ Juánasip farisîaritdlo ajoĸersugait îsíngí-
-niartarpat, ajoĸersugkatitdle îsíngíniarnatik? [19]Jîsusivdlo sãpai:
katítugssanut ĸaerĸussat îsíngíniarsínáupat uvigssaĸ najortigalugo?
uvigssaĸ najortigalugo îsíngíniarsínáungitdlat. [20]uvdlutdle nag-
-dliúkumârput, tauva uvigssaĸ táukunánga autdlarúneĸásavoĸ;
taimailigpat îsíngíniarumârput. [21]ânorâmineĸ nutâvik ilârtûtigi-
-ssaríngilât ânorâtorĸamut, ilârtûtip nutaussup pisoĸaĸ alerĸí-
-sangmago alingnera ajornerulersitdlugo. [22]vĩnilo nutâĸ pôrusi-
-sorĸanut imiútaríngilât, vĩnip nutâp pôrutsit ĸãsangmagit, vĩne
kuilugsínardlune pôrutsitdlo aserordlutik; kisiáne vĩne nutâĸ pô-
-rusisânut imiútariaĸarpoĸ.
Mat. 12,1-8. Lúk. 6,1-5. [23]pivordlo sapâtiutitdlugo nautsîat avĸutigingmagit, tauva
ajoĸersugai ingerdlatitdlutik karrinik nutsuilerput. [24]farisîarit
tauva oĸarfigât: takúsagitit sapâtíkut ĸanoĸ iliortut perĸussáu-
1 Sâm. 21,6. -ngitsumik. [25]oĸarfigaile: atuáingisáinarpise Dâve ĸanoĸ iliortoĸ
taimane pissariaĸartíkamiuk, ilane ilagalugit kâleramik? [26]ĸanoĸ
Gûtip igdluanut isertoĸ Apjatâre palasiunerutitdlugo timiussatdlo
3 Môr. 24,9. kĩnerĸússutit nerigai, palasinut kisiáne nererĸussaussut, ilanilo
ilainik tunigai? [27]oĸarfigailo: sapât píngortitauvoĸ inuk pivdlugo,
inuk píngortitáungilaĸ sapât pivdlugo. [28]taimáitumik inûp ernera
sapãmut agdlât nâlagauvoĸ.

kapitalit 3.

sapâme toĸungassunik agssalik Jîsusip ajorungnaersíkâ; inugpagssuit orningmáne náparsimassortait katsorsartarai; apustilíngortut arĸaneĸ-mardluk; anernermut ivdlernartumut ĸaĸajardlernermik; Nâlagkap ilavînik.

1 ãmalo nâlagiartarfingmut iserpoĸ; inugdlo tássanîtoĸ, táu- Mat. 12,9-14.
-ssuma agssaisa igdlue toĸungassut. 2 alapernaerssorpâtdlo sa- Lúk. 6,6-11.
-pâtíkut katsorsarumârnerâ; tássa pasigdlerumavdlugo. 3 tauva
inungmut toĸungassunik agssalingmut oĸarpoĸ: nikuitdlutit sav-
-ssarit. 4 oĸarfigailo: suna iluarpa, sapâtíkut ajúngitsuliordluni-
-lũnît ajortuliordlunilũnît, inûtitsivdlunilũnît toĸutsivdlunilũnît?
táukule nivdlíngitdlat. 5 kamagdlune tauva siagdlugit issigai, alia-
-sûtigalugitdlo ũmatait mángertorssûngmata; inugdlo táuna oĸar-
-figâ: agssatit isagtíkit. isagtikamigitdlo agssai kingumut iluar-
-síput igdlumigsut ilerdlutik. 6 farisîarit tauva aníput, ernînar-
-dlo Herûtasip ínugtai ilagalugit isumalioĸatigîlerput pivdlugo,
ĸanoĸ ilivdlutik toĸúniásagigtik.

7 Jîsusile ajoĸersugkane ilagalugit taserssuarmut autdlarpoĸ; Mat. 12,15 f.
inugpagssuitdlo maligpât Galilîamit Jûtiamitdlo, 8 Jerûsalâmitdlo Lúk. 6,17-19.
Itumîamitdlo Jôrtanivdlo ungatânit, Tôruvdlo Sîtûvdlo erĸãne nu-
-nagdlit inugpagssuit ornigpât, malungnangârtuliai tusaramíkik.
9 ajoĸersugkanilo oĸarfigai umiatsiâmik upalungaerĸutigssarsiuter-
-ĸuvdlune inuit pivdlugit, tátûterĸunane. 10 mássa amerdlasût
katsorsartarpai, taimáitumik ániagdlit tamarmik táussumúnga uke-
-rũtorssũput agtorumavdlugo. 11 anerneritdlo mingugtût takussarâ-
-ngamíko patdlorfigissarât nivdlerdlutigdlo oĸardlutik: táunauvutit
Gûtip ernera. 12 inertingârpaile nalunaerutigerĸunane.

13 tauva ĸáĸamut majuarpoĸ, piumassanilo ĸaerĸuvai, táu- Lúk. 6,12-16.
-kualo ornigpât. 14 tauvalo arĸaneĸ-mardluk perĸuvai najortuar- Mat. 10,1-4.
-ĸuvdlune oĸalũssiartortíkumavdlugitdlo; 15 pigínáussuseĸásassutdlo
nápautit katsorsarsináusavdlugit anernipiluitdlo anisísináusavdlugit:
16 Sîmût, táuna Pîtrusimik atserpâ. 17 Jãkulo Sipitîusip ernera,
Juánasilo Jãkup ĸatángutâ, táuko atserpai Buanerrisinik, imáipoĸ:
kagdlersitsinermik píssusilingnik, 18 Antriarsilo Pilípulo Bartulu-
-mîusilo Matîusilo Tûmalo Jãkulo Alfîusip ernera, Tatîusilo
Sîmûtdlo ilungersornertôĸ 19 Jûtarsilo Iskâriôĸ, táuna pisitsissâ.

20 igdlumutdlo píput. tauvalo ãma inuit katerssulerput neri-
-nerdlũnît ajulersitdlugit. 21 ĸanigissaisalo tusaramíko aníput ti-
-gujumavdlugo, oĸaramik: ingminik sianigiungnaerpoĸ. 22 agdlag-

Mat. 12, -kanigdlo ilisimassut Jerûsalâmit atersimassut oĸarput: Bîlsipûle
24-32. Lúk 11,15 tt. ilumiugâ, imalo: anernipiluit anisítarpai anernipiluit nâlagât ikior-
-tigalugo. 23 tauva ĸaerĸuvdlugit ássersûtitigut oĸarfigai: ĸanoĸ
ilivdlune Sãtanip Sãtane anisísínauvâ? 24 nâlagauvfiup inue ilagîg-
-kungnaerunik atasínáungitdlat. 25 igdloĸatigîtdlũnît ilagîgkung-
-naerunik atasínáungitdlat. 26 Sãtanilo ingminut akerartulerune
ingminigdlo ilagiungnaerune atasínáusángilaĸ, soraersimásavoĸ.
27 inuk nakuarssûp igdluanut isersínáungilaĸ peĸutainik pîaivfigalugo,
kisiáne nakuarssuaĸ ĸilerssorĸâruniuk; tauvalo igdlua pîaivfigisí-
-nauvâ. 28 ilumut oĸáupavse: ajortuliainik tamanik isumákêrfigine-
-ĸásáput inuit ĸitornait, ĸaĸajardlernerinigdlo agdlât ĸaĸajardliu-
-tigissainik; 29 kisiáne anernermut ivdlernartumut ĸaĸajardlersoĸ
isumákêrfigineĸarfigssaerutdluínarpoĸ, pitdlagagssauvordle erĸartũ-
-ssúmik nâgssáungitsumik. 30 oĸarmata: mingugtûmik anerniliuvoĸ.
Mat. 12, 31 tauva ĸatángutailo arnâlo tikiúput silatangiutdlutik, oĸar-
46-50. Lúk. 8,19-21. -titsivdlutigdlo ĸaerĸuvât. 32 inuitdle igsiavdlutik ilusimagât, táu-
-kualo oĸarfigât: ata, arnavitdlo ĸatángutivitdlo tarĸama aperĸu-
-tigâtit. 33 akivailo oĸardlune: kina arnarâra, kíkutdlo ĸatánguti-
-gãka? 34 avatiminilo igsiassut siagdlugit issigai oĸardlunilo: ta-
-mássa arnara ĸatángutíkalo. 35 mássa Gûtip perĸussânik ma-
-lingnigtoĸ tássa nukara najagalo arnaralo.

kapitalit 4.

siaruarterissumik ássersût; nanerût nápartap atânut ilissugssáungitsoĸ; ûgtûtigissa-mingnik inuit ûgtorfigineĸásassut; nautsîagssanik inerikiartortunik sînupivdlo naut-sîagssartânik ássersûtit; anorerssuaĸ Nâlagkap ĸatsortíkâ.

Mat. 13,1-23. 1 ãmalo ajoĸersuilerpoĸ taserssûp sinâne; inugpagssuitdlo
Lúk. 8,4-15. katerssorfigilermáne umiatsiâmut ikivdlune tássane taserssuarme
ingípoĸ, inuitdlo tamarmik nunamîput tatsip sinâne. 2 tauva ajo-
-ĸersortualerpai ássersûtitigut, ajoĸersuisitdlunilo oĸarfigai: 3 tu-
-sarnârniaritse. ata, nautsîagssanik siaruarterissoĸ siaruarteriar-
-tortoĸ. 4 pivordlo siaruarterisitdlugo, tauva ilait avĸusernup sa-
-nianut tugput, tingmíssatdlo ĸilaup atânîtut pukulugkiartorpait
nungutdlugitdlo. 5 ilaitdlo ujaragtûmut ivssoĸardluángitsumut tug-
-put naulertordlutigdlo itisûmik ivssoĸángínamik. 6 seĸinerdle
nuingmat ũput, sordlaĸángínamigdlo toĸúput. 7 ilaitdlo kakit-
-dlarnaĸutit akornánut tugput, kakitdlarnaĸutitdlo naujartoramik
táuko ipitípait, taimáitumik inerititaĸángitdlat. 8 ilaitdlo ivsso-

-rigsumut tugput ineritítaĸalerdlutigdlo naujartortunik agdliartor-
-tunik; ilait ineritítaĸarput pingasunik ĸuleriagkanik, ilaitdlo arfi-
-nilingnik ĸuleriagkanik, ilaitdlo untritileriagkanik. 9 oĸarfigailo:
tusarsínaussunik siutilik tusardle. 10 kisíngorungmatdle najor-
-taisa táuko arĸaneĸ-mardluk ilagalugit ássersũmik tamatumínga
aperssorpât. 11 oĸarfigailo: ilivse tunineĸarpuse ángigissaĸ Gûtip
nâlagauvfiata pia ilisarerĸuvdlugo, ivkule ilagíngisavut nungutdlu-
-git ássersûtitigut pineĸartarput. 12 issigalutigdlo takungnísang- Is. 6,9 t.
-mata ilisarissaĸarnatigdlo, tusardlutigdlo tusãsangmata pâsissa-
-ĸarnatigdlo; sângnaviásángingmata, ajortainigdlo isumákêrfigineĸá-
-sángingmata. 13 oĸarfigailo: ássersût tamána pâsíngínavsiuk ĸa-
-noĸ ilivdluse ilai tamaisa pâsísavisigik? 14 siaruarterissup oĸau-
-seĸ siaruarterpâ. 15 tássáuputdle avĸusernup sanianĩtut: oĸauseĸ
sume siaruarterneĸartoĸ tusarâṅgássuk, katsornane tauva Sãtanip
oĸauseĸ ũmatainut siaruartigaugaluaĸ pĩariartorarâ. 16 taimátaoĸ
ujaragtûmut siaruartersimassut tássa imáitut: oĸauseĸ tusarânga-
-míko tipaitsugdlutik pigilerasuararât; 17 ilumíkutdle sordlaĸángí-
-namik soraiáput, kingornalo oĸauseĸ píssutigalugo nâgdliugtitsi-
-ssoĸalerângat ĸinugingnigtoĸalerângatdlo katsornatik mamiatsale-
-raraut. 18 kakitdlarnaĸutitdlo akornánut siaruartersimassut tássa
imáitut: oĸautsimik tusartut, 19 kisiáne silap matuma pê isuma-
-nerdlûtigigamíkik, pisũssutsimigdlo sagdloĸítarmatik, avdlatdlo pi-
-leritsangnerit isermata, oĸauseĸ ipitítarât ineritítaĸarnatigdlo.
20 ivssorigsumutdlo siaruartersimassut tássa imáitut: oĸautsimik
tusartut ilagsivdlugulo ineritítaĸalerdlutigdlo, ilait pingasunik
ĸuleriagkanik, ilaitdlo arfinilingnik ĸuleriagkanik, ilaitdlo untriti-
-leriagkanik. 21 oĸarfigailo: nanerûtdlũnĩt erĸútarnerpât nápar- Mat. 5,15.
-tap atânut nerriviuvdlũnĩt atânut iliumavdlugo? nanerûserfing- Lúk. 11,33,
-mut iliumavdlugo pissartaríngínerpât? 22 mássa issertugkamik 8,16. Mat. 10,26.
erssísángitsoĸángilaĸ, ángigissamigdlo navsuerúkumãngitsoĸángilaĸ. Lúk. 12,2.
23 tusarsínaussunik siutilik tusardle. 24 oĸarfigailo: tusagkase
sianiginiarsigik. ûgtûtigissavsínik ûgtorfiginekarumârpuse taperfi- Mat. 7,2.
-gineĸarumârdlusilo ilivse tusartuse. 25 mássa peĸartoĸ tunine- Lúk. 6,38. Mat. 25,29.
-ĸásavoĸ, peĸángitsordle arsârneĸásavoĸ pianik agdlât. Lúk. 19,26.

26 oĸarpordlo: Gûtip nâlagauvfia taimáipoĸ sôrdlo inûp naut-
-sĩagssat nunamut erĸarpagit, 27 sinigtardlunilo makítardlunilo ú-
-nuardlo uvdlordlo ingiatdlordlugit; tauvalo nautsĩagssat naulersut
agdliartordlutigdlo, ĸanoĸ ilivdlutik pissunik ilisimángisitdlugo.
28 nunap ingminit ineritítarmagit: ivĩnait perĸârdlugit, kingornalo

karrit, kingornalo ĸajûssiagssat nãmagtut karrit iluine. [29]ineriti-
-tatdlo pissagssaulerângata katsornane kivdlûtigdlit autdlartítarai,
katerssuivfik nagdliungmat. [30]oĸarpordlo: sumik Gûtip nâla-
-gauvfia ássisiúsanerparput? ĸanoĸ ítumigdlũnît ássersũmik ásser-
Lúk. 13,18 t. -sũsavarput? [31]sôrdlo sînupip nautsîagssartâ, nunamut ilivdlugo
Mat. 13,31 t. nautsîarineĸarângame mingnerugaluarpoĸ nautsîagssanit nunamĩtu-
-nit tamanit; [32]nautsîarineĸarângamile agdliartoraraoĸ angneruler-
-dlunilo nautsîaĸatiminit tamanit avaleĸutitârdlunilo angisûnik,
tingmíssat ĸilaup atânĩtut initâriartorsínãngortitdlugit alángigâne.
[33]ássersûtit taimáitut amerdlasût atordlugit oĸautsimik oĸalug-
-figai tusarsínáussusiat nâpertordlugo. [34]ássersûtitdlo atornagit
oĸalugfigíngilai, alisimatitdlugitdle ajoĸersugkane tamákunínga ta-
-manik navsuiaivfigai.
Mat. 8,23-27. [35]uvdlordlo tamána únungmat oĸarfigai: akianut ikârta.
Lúk. 8,22-25. [36]inuitdlo autdlartíkamíkik umiatsiâmĩtoĸ nagsarpât, avdlatdlo
umiatsiait ilagait. [37]anorâsuartorssuángorpordle umiatsiaĸ user-
-sardlugo ímagtorssuángordlugo. [38]táunale umiatsiaup aĸuanît-
-dlune sinigtoĸ akiseĸardlune. itersarpât tauva oĸarfigalugo:
ajoĸersuissoĸ, soĸutigíngiliuk umiuleravta? [39]tauva makípoĸ, ano-
-rilo agpisalûtdlugo imaĸ oĸarfigâ: nipaitdlît, sujorssúsaerit. anore
tauva atorssarúpoĸ ĸatsordluínardlunilo. [40]oĸarfigailo: sôĸ taima
nangiarpise? ata ugperssuseĸángingâravse. [41]ersingâlerputdlo o-
-ĸaloĸatigîlerdlutik: kiname una? anorivdlo ímavdlo nâlagkât.

kapitalit 5.

Jîsusip anernipiluk inungmit anisitdlugo pûlukinut pulatíkâ; arnaĸ aunârsínartoĸ ajorungnaersíkâ Jaerusivdlo pania ũmartitdlugo.

Mat. 8,28-34. [1]tauva taserssûp ungatânut píput Gatâramiut nunãnut. [2]u-
Lúk. 8,26-39. -miatsiâmitdlo niungmat ernĩnaĸ ilivernit inûp naláupâ mingugtû-
-mik anernigdlup; [3]táuna iliverne ineĸartoĸ, ĸilerssornerdlo sa-
-perpât kalivnerssuarnigdlũnît nâme. [4]ĸavsînik ĸilerssoraluarâ-
-ngáne parnaerutinik kalivnerssuarnigdlo, kalivnerssuit tauva kig-
-torararai parnaerutitdlo nungutdlartitdlugit ĸunutitagssaunanilo.
[5]uvdlúkutdlo únuákutdlo nungutdlugit ĸáĸanîtdlunilo ilivernĩtartoĸ
nivdliavdlunilo ujarĸanigdlo tigdlugtardlune. [6]Jîsusile asianit ta-
-kuleramiuk arpagdlune ornigpâ patdlorfigalugulo, [7]nivdlingârdlu-
-nilo oĸardlune: súsagavkit Jîsuse-â, Gûtip ĸutsingneruvsârtup
ernera? ilungersordlunga oĸáupavkit Gûte narĸigsigalugo ániar-

-terĸunanga. 8 ima oĸarfigigaluarmane: anerneĸ mingugtôĸ ûmâ,
inungmit ûmánga anît. 9 aperâlo: ĸanoĸ ateĸarpit? akivâlo: lî-
-giûnilingmik ateĸarpunga, amerdlaĸigavta. 10 ĸínuvigingârpâlo ta-
-matuma erĸânit autdlarterĸunatik. 11 tássanile ĸáĸame pûluker-
-pagssuit ítut nerissut. 12 tauva anernipiluit táukua tamarmik
ĸínuvigât oĸardlutik: pûlukinut ukunúnga autdlartítigut táukunú-
-nga pularĸuvdluta. 13 Jîsusivdlo ernînaĸ perĸuvai. tauva aner-
-nerit mingugtût aníput pûlukinut pulavdlutik; pûlukerpagssuitdlo
ivnamit taserssuarmut tingíput, (mássalo mardlungnik tûsintigdlit
migssiliorait,) tatsimilo ipíput. 14 pûlukinigdlo pârssissut ĸimãput,
tamánalo oĸalugtuarât igdlorpalingme erĸânilo. tauva aníput ta-
-mána taimailissoĸ takujartordlugo. 15 Jîsusimutdlo pigamik aner-
-nipiluliugaluaĸ táuna lîgiûnilingmik piliugaluaĸ takuvât igsiassoĸ
ánorârsimavdlunilo silaĸardlunilo; ersilerputdlo. 16 issigingnârsi-
-massutdlo oĸalugtûpait táuko anernipiluliugaluartumik ĸanoĸ ili-
-ssumik pûlukinigdlo. 17 tauva inalerpât erĸamingnit autdlarĸuv-
-dlugo. 18 umiatsiâmutdlo ikilermat anernipiluliugaluap táussuma
ĸínuvigà najorumavdlugo. 19 Jîsusivdle akueríngilâ, imale oĸarfigâ:
igdlungnut angerdlarit ilangnut oĸalugtûtdlugitdlo ĸanoĸ agtigi-
-ssumik Nâlagkap pisimagâtit nagdligtorsimavdlutitdlo. 20 tauva
autdlarpoĸ Dikãpulime oĸalûssíssutigalugo ĸanoĸ agtigissumik Jî-
-susip pigâne; tamarmigdlo tupigusûtigât.

21 Jîsusilo umiatsiâmik kingumut akianut ikârmat, inugpag- Mat. 9,1.
-ssuit táussumúnga katerssorput; táunale taserssûp sinânîtoĸ. Lúk. 8,40.
22 atalo, nâlagiartarfiup misigssortaisa ilâta Jaerusimik atigdlup Lúk. 8,41-56.
ornigpâ, takugamiugdlo isigaisa sânut patdlorpoĸ 23 ĸínuvigingâr- Mat. 9,18-26.
-dlugulo oĸardlune: paniga toĸulerpoĸ; agssangnik patigkiartoruk
ánarĸuvdlugo, tauva ûmásavoĸ. 24 ingerdlaĸatigà tauva, inugpag-
-ssuitdlo maligpât nivniortitdlugulo. 25 arnardlo tássanîtoĸ ukiut
arĸaneĸ-mardluk aunârsínartoĸ 26 nâgdliugsimangârtordlo nakorsa-
-nit amerdlasûnit, pinilo tamaisa nungúsimagai, iluarsinanile kig-
-dlormut ajoriartorsínartoĸ. 27 táussuma Jîsuse tusâmagamiuk,
inuit akornatigut ánorâ agtoriartorpâ tunuanit; 28 oĸarame: áno-
-râlûnît agtorsínaruvko ajorungnáisaunga. 29 tauva auata puila-
-ssua ernînaĸ parĸerpoĸ, timimigutdlo misigilerpoĸ ániarungnaer-
-dlune ajorungnaerame. 30 Jîsusilo ernînaĸ ingmine misigilerpoĸ
píkunartoĸ ingminit aningmat, inuitdlo akornáne tunungmut sâg-
-dlune oĸarpoĸ: kia ánorâssáka agtorpai? 31 ajoĸersugaisalo oĸar-
-figât: takuvatit inuit nivniortíkâtit, taimáitoĸ oĸarputit: kia ag-

-torpângâ? [32] tauva ĸiviardlune taimailiortoĸ takuniarpâ. [33] ar-
-nardle sujôralerpoĸ ùligdlunilo, ĸanoĸ pineĸarnerminik ilisima-
-game, patdlorfigiartordlugulo sagdlunane tamanik nalunaerfigâ.
[34] oĸarfigâle: panik-â, ugpernerpit ánáupâtit, erĸigsivdlutit anger-
-dlarit, ániarungnaerdlutitdlo perĸigsît. [35] sule oĸalugtitdlugo nâ-
-lagiartarfiup misigssortâta inoĸutaisa ilait tikiúput oĸardlutik:
panît toĸuvoĸ, sôĸ ajoĸersuissoĸ sule pissaríssersorpiuk? [36] Jîsu-
-sivdle oĸalûserissât ernînaĸ tusaramiuk nâlagiartarfiup misig-
-ssortâ oĸarfigâ: sujôranak, ugpersínait. [37] avdlatdlo ingminut
ilaorĸúngilai, kisiáne Pîtruse Jãkulo Juánasilo Jãkup ĸatángutâ.
[38] nâlagiartarfiuvdlo misigssortâta igdluanut pigame perpalugtutdlo
takugamigit ĸiangârtutdlo upítorssuitdlo, [39] tauva iserdlune oĸarfigai:
sôĸ perpalugdlusilo ĸiavise? merdlertoĸ toĸúngilaĸ, sinigsínarpoĸ.
[40] igdlautigâtdle. tauva tamaisa anisípai, merdlertuvdlo angutâ
arnâlo ingiaĸatinilo ilaseralugit iserpoĸ merdlertup ínángavianut.
[41] merdlertordlo tiguvâ agssaisigut oĸarfigalugulo: talíta kumi,
nugterdlugo imáipoĸ: niviarsiaraĸ, oĸáupavkit, makítit. [42] niviar-
-siarardlo ernînaĸ makípoĸ saĸilerdlunilo, arĸaneĸ-mardlungnik
ukioĸarame. táukule ánilângâĸaut. [43] inertingârpaile tamána ki-
-mut nalunaerĸunago; oĸarpordlo nerdlísagât.

kapitalit 6.

Jîsuse Nãsaráme mamiatsautigineĸartoĸ; apustiline arĸaneĸ-mardluk únersûtdlugitdlo autdlartíkai; Juánase kuississoĸ niaĸuersitaussoĸ; angutit tatdlimanik tûsintigdlit Jîsusip nerdlerai; tatsip ĸâgut pisugtoĸ; náparsimassut ánorâvik agtuissut ajorungnaersut.

Mat. 13, [1] tássángalo anivoĸ nunaminut pivdlune, ajoĸersugaisalo ma-
53-58. -ligpât. [2] sapâtdlo nagdliungmat nâlagiartarfingme ajoĸersuiler-
-poĸ. amerdlasûtdlo tusaramíko ánilâlerput oĸardlutik: sumit
una taimailerpa? sunalo-una ilisimássut táussumúnga túniússaĸ,
kivdlingnartuliatdlo máko agssaisigut pissartut? [3] táunáungínerpa
sanassoĸ, Mâriap ernera, Jãkuvdlo Jôrsasivdlo Jûtavdlo Sîmûvdlo
ĸatángutât? najailo tamâne uvavtínîngínerpat? mamiatsautigât-
Lúk. 4,24. -dlo. [4] Jîsusivdle oĸarfigai: pruvfîte asigínarneĸaráingilaĸ ki-
Juán. 4,44. -siáne nunamine erĸardliminilo igdluminilo. [5] tássanilo kivdling-
-nartuliorneĸ saperpoĸ, náparsimassut ĸavsínguit kisîsa agsang-
-minik patigpai katsorsardlugit. [6] ugpíngíssusiatdlo tupigusûtigâ.
nunaĸarfingnilo saĸiuarpoĸ ajoĸersuivdlune.

7 táukulo arĸaneĸ-mardluk ĸaerĸuvai autdlartilerdlugitdlo Mat. 10,1-15.
mardlúkûtârdlugit pigínaussuseĸartitdlugitdlo anernernut mingug- Lúk. 9,1-6.
-tûnut; 8 inápailo ingerdlatitdlutik sumik nagsarĸunagit, ajáupi-
-ssamik kisiáne, taĸuarfilissarnatigdlo neĸigssalissarnatigdlo ani-
-ngaussanigdlo ĸiterúmioĸásángitsut; 9 isigangmânigdle kamigsi-
-másassut mardlungnigdlo ánorârsimásanatik. 10 oĸarfigailo: sume
igdlumut iserângavse tássanîtuaritse tássánga autdlarserdluse.
11 sumilo ilagsiumángigpase tusarumanasilo, tauva tássánga aniv-
-dluse isigkase ĸassîarsigik táukunúnga nalunaiautigssamik. ilu-
-mut oĸáupavse: Sûtumalo Gumôralo erĸartûtivfigssame atugssau-
-nerussumik pineĸásáput nunaĸarfingmit táussumánga. 12 tauva
autdlarput oĸalũssivdlutigdlo avdlamik isumatârĸuvdlugit. 13 aner-
-nipiluitdlo amerdlasût anisípait, náparsimassutdlo amerdlasût û-
-liamik tanípait katsorsardlugitdlo.

14 tamánalo kúngip Herûtasip tusâmaleramiuk, (arĸa ilisima- Mat 14,1 t.
-ssaulermat,) oĸarpoĸ: Juánase kuississoĸ toĸussunit makísi- Lúk. 9,7-9.
-mangmat kivdlingnartulíssutit táussumane súnîput. 15 ilaitdle o-
-ĸarput: Elia-una; ilaitdlo oĸarput: pruvfîtiuvoĸ pruvfîtit ilâtut
ítoĸ. 16 Herûtasivdle tusâmaleramiuk oĸarpoĸ: Juánase niaĸuer-
-sitara tássauvoĸ, táuna toĸussunit makísimavoĸ. 17 táuname He- Mat. 14,3-12.
-rûtase autdlartitsisimassoĸ Juánase tigutitdlugo parnaerússiving- Lúk. 3,19 t.
-mutdlo pisitdlugo ĸilerssortísimagâ nugkame Pilípup nulia Herû-
-tiarse nuliariligkane pivdlugo. 18 Juánase Herûtasimut oĸarmat:
iluángilaĸ nugkavit nulia pigileragko. 19 Herûtiarsile nautsorssui-
-voĸ toĸúkumavdlugo, ajordlugule; 20 Herûtasip Juánase sujôrássu-
-tigingmago, ilisimagamiuk angutaussoĸ iluartoĸ ivdlernartoĸ, ser-
-nigissarâlo, tusarângamiugdlo ĸavsînik nâlagtarâ tusarumatdlar-
-dlugulo. 21 uvdlordle piungnarfiussoĸ nagdliungmat, Herûtase
inûvfigsiordlune nerdlîagssiormat nâlagarssuartaminut sákutûtdlo
nâlagaunerinut Galilîamilo pingârtunut, 22 Herûtiarsivdlo pania iser-
-mat tapardlunilo, Herûtasivdlo nereĸataisalo nuánarigamíko: tauva
kúngip niviarsiaraĸ oĸarfigâ: piumassangnik ĸínuvigínga, tuniumâr-
-pavkit tauva. 23 ugpernarsaivfigâlo [oĸardlune]: sumigdlũnît ĸí-
-nuvigigaluarungma tuniumârpavkit nâlagauvfingma agfânik agdlât.
24 táunale anivoĸ arne aperalugo: suna ĸínutigísavara? akivâ:
Juánasip kuississup niaĸua 25 tauva ernînaĸ iserasuarpoĸ kúngi-
-mut, ĸinuvdlunilo oĸarpoĸ: mãnardluínaĸ tunerĸuvunga Juánasip
kuississup niaĸuanik pûgútamut ilisimavdlugo. 26 kúngile aliasu-
-ngâlerpoĸ, ugpernarsáunile pivdlugo nereĸatinilo pivdlugit ĸinu-

-lugsínartíkumángilâ. [27]kúngip tauva ernînaк kúngimik pârssi-
-ssut ilât autdlartípâ niaкua ârкuvdlugo. [28]táussumalo par-
-naerússivingmut niaкueriartorpâ, niaкualo âpâ pùgútamut ilisi-
-mavdlugo, niviarsiarкamutdlo túniúpâ, niviarsiarкavdlo arnaminut
túniúpâ. [29]ajoкersugaisalo tusaramíko timâ tigujartorpât, iliver-
-mutdlo ilivât.
Lúk. 9,10 t. [30]apustilitdlo Jîsusimut katerssorput tamanik nalunaerfiga-
Mat. 14,13. -lugo suliarissamingnigdlo ajoкersûtigissamingnigdlo. [31]oкarfi-
Juán. 6,1 t. -gailo: ilivse asimut кaigatdlaritse inoкángitsumut кasuersâtdlat-
-siardlusilo. tikiútartutdlo autdlartartutdlo amerdlaкingmata, ne-
-rinerdlûnît ajulersitdlutik. [32]tauva umiatsiâmik asimut autdlar-
-put inoкángitsumut. [33]inuitdlo takuvait autdlartut, ilarpagssui-
-salo ilisarât, nunaкarfingnitdlo tamanit katerssordlutik tássunga
8,1 tt. кuterorput ingiardlugit tikitdlugulo. [34]Jîsusilo niugame inugpag-
Mat. 14, 14-21. -ssuitdlo takugamigit nãkigilerpai, savatut pârssissoкángitsutut
9,36. ingmata; amerdlasûnigdlo ajoкersulerpai. [35]uvalilermatdlo ajoкer-
Lúk. 9,11-17. Juán. 6,5-13. -sugaisa ornigpât oкardlutik: tamána inoкángilaк, uvalilerdlunilo;
[36]ilingnit autdlartíkit igdlulingnit nunaкarfingnitdlo matuma erкâ-
-nîtunit neкigssarsiniariartorкuvdlugit, nerissagssauteкángingmata.
[37]akivaile oкardlune: ilivse nerdlersigik. oкarfigât tauva: ani-
-ngaussat mardlungnik untritigdlit neкigssarsiniutigiartúsanerpavut
nerdlerdlugitdlo? [38]oкarfigaile: кavsinik timiussauteкarpise? ta-
-kuniaiartoritse. sujunersiutigigamíkigdlo oкarput: tatdlimáuput,
aulisagkatdlo mardluk tássa. [39]tauva inápai tamaisa кagssimiuâr-
-tutut ingiterкuvdlugit nunap merкuinut. [40]tauva ingíput ingmíkut
katerssángortardlutik, ilait untritiliussartut, ilaitdlo tatdlimanik
кuliliussartut. [41]timiussatdlo táuko tatdlimat aulisagkatdlo táuko
mardluk tiguvai кilangmut ârdlordlune pivdluarкussivdlunilo, ti-
-miussatdlo avgordlugit ajoкersugkaminut túniúpai savssaigdliuti-
-gerкuvdlugit, aulisagkatdlo táuko mardluk tamanut avgorpai. [42]ta-
-marmigdlo neríput кârsitdlardlutik. [43]katerssuigamigdlo nuio-
-ragkat arкaneк-mardluk ímerpait agfakunik aulisagaminernigdlo.
[44]tamákuníngale nerissut angutit tatdlimanik tùsintiliúput.
Mat. 14, [45]ernînardlo ajoкersugkane tuavisârpai umiatsiâmut ikerкuv-
22-33. Juán. 6,15-21. -dlugit, aкianut sujuarкuvdlugit Bîtsaitamut, inuit ingminit aut-
-dlartitserdlugit. [46]angerdlartíkamigitdlo кáкamut tugsiariartorpoк.
[47]únungmatdlo, umiatsiait taserssuarme avasigdlerêrsut, nuname
kisíngorúpoк. [48]takuvailo ipúniardlutik ajulersut, anore agssora-
-míko. únuákutdlo pigârfît sisamâne tikípai tatsip кâgut pisug-

-dlune ĸângernialerdlugitdlo. [49]takugamíkulo tatsip ĸâgut pisug-
-toĸ, aliortugausorât nivdlileĸalutigdlo; [50]tamarmik takugamíko
ánilârdlutigdlo. ernînardle oĸalugfigilerpai oĸarfigalugit: tugpat-
-dleritse, uvangauvunga, erseĸinase. [51]umiatsiâmutdlo íkiviging-
-magit ĸatsorpoĸ. tauva ánilângâĸalutigdlo tupigusungâĸaut;
[52]timiussat sianigíssutigínginamíkik, ũmatitik mángertitaungmata.
[53]ikâramigdlo nunamut Ginĩsarámut píput tulagdlutigdlo.
[54]umiatsiâmitdlo niungmata ernînaĸ ilisarât, [55]angalaler- Mat. 14,
-putdlo erĸartik tamákerdlugo, iluaitdlissutdlo angatdlatilerpait 34-36.
ínángavînîtitdlugit, sumĩtoĸ tusarângamíko. [56]sunutdlo nunaĸar-
-fingmutdlũnît igdlorpalingmutdlũnît igdlulingmutdlũnît iserângat,
náparsimassut niuveriartortarfingmut ilissarpait, ĸínuvigissarpâtdlo
ánorâme kilúngautâlũnît ingmingnut agtorterĸuvdlugo; tamarmigdlo
táussumínga agtuissut ajorungnaerput.

kapitalit 7.

Jîsuse farisîarinik agssuardlersoĸ; inungmut mingungnaĸutaussut; arnamik Kânâkut ilãnik; îvfata.

[1]farisîaritdlo agdlagkanigdlo ilisimassut ilaisa Jerûsalâmit Mat. 15,1-20.
pissut katerssorfigât. [2]ajoĸersugaisalo ilait takugamíkik nerissut
agssatik nalingínautitdlugit, imáipoĸ: assagsimanagit, agssuarait
tauva. [3](farisîarit Jûtitdlo tamarmik nerissaríngínamik kisiáne
agssatik assagdluarĸârdlugit, tássa sujugdlernit maligagssarsiat
aulajangiúniardlugit. [4]niuveriartortarfingmitdlo |pisiatik| nerissa-
-ríngilait kisiáne errortorĸârdlugit, avdlatdlo ĸavsît ilerĸorsiarait
aulajangiússagssautitdlugit: ermutsit errortúsassut ĸúmuátatdlo
pûgûtatdlo kangnúsaussut natdlartarfîtdlo.) [5]tauva farisîarit ag-
-dlagkanigdlo ilisimassut aperât: sôĸ ajoĸersugkatit saĸissaríngit-
-dlat sujugdlernit maligagssarsiat maligdlugit, agssatik assagsi-
-managit nerissaramik? [6]akivaile oĸardlune: erĸordluarsimassu-
-mik Isaiap takordlûgkerssârutigâse ilivse ilumôrtûssârniartuse, Is. 29,13.
sôrdlo agdlagsimassoĸ: inuiait ukua atarĸissarãnga ĸardluming-
-nik, ũmataisale ungasigpãnga; [7]asulînaĸ kivfartũtarãnga, ajoĸer-
-sûtit inuínait inatsisigissait ajoĸersûtigissaramíkik. [8]Gûtip inâ-
-ssutâ isumákêrdlugo inungnit maligagssarsiat aulajangiútaravsigik
ĸúmuátat ermutsitdlo errortortarĸuvdlugit; avdlatdlo taimáitut
ĸavsît ilerĸorâse. [9]oĸarfigailo: pitsangmik Gûtip inássutâ ato-
-rungnaersíparse maligagssarsiase maleruarumavdlugit. [10]Môrsase 2 Mór. 20,12,
oĸarmat: atâtatdlo anánatdlo atarĸíkit, imalo: atâtaminutdlũnît 21,16.

anânaminutdlũnît oĸarnigtoĸ toĸúsavoĸ. 11 ilivsile oĸararause:
inuk angúminutdlũnît arnaminutdlũnît ima oĸarpat: korpâniuvoĸ
(imáitoĸ: tunissutauvoĸ) uvavnit pissagssaraluit, 12 tauva kingorna
angúminutdlũnît arnaminutdlũnît avâgingnerĸúngilarse; 13 taimalo
Gûtip oĸausia saĸigtíparse maligagssarsiavsigut ilerĸorsiavsigut;
taimáitutdlo ĸavsît ilerĸoràse. 14 tauva inuit tamaisa ĸaerĸuvai
oĸarfigalugit: tamavse tusarnârsinga pâsiniardlugulo: 15 ĸanoĸ ítut-
-dlũnît inûp avatânîtut inuk mingugtísináungilât táussumúnga ise-
-rángamik, kisiáne táussumánga anissut tássauko inungmik mingug-
-titsissut. 16 tusarsínaussunik siutilik tusardle. 17 tauva inuit
ĸimagdlugit igdlumut isermat, ajoĸersugaisa aperssorpât ássersũ-
-mik tamatuminga. 18 akivailo: sunauvfa ilivsísaoĸ sujuneĸángi-
-lase? misigíngilase avatânit inungmut isertut ĸanoĸ itutdlũnît
mingugtísináungíkât? 19 ũmatânut pinatik nássanut pissarmata
samûnalo anissardlutik nerissat tamarmik minguiarfiatigut. 20 o-
-ĸarpordlo: inungmit anissut inuk mingugtítarât. 21 ĸamánga
inuit ũmatainit anissarmata isumapiluit, arnauneĸarnerdlo uver-
-ssainerdlo toĸutsinerdlo 22 tigdlingnerdlo piumatûnerdlo ilerĸupi-
-luitdlo perĸusersûnerdlo kángunartuliornerdlo angnerússinerdlo
ĸaĸajardlernerdlo angneruniarnerdlo sujuneĸángitsorpatdlangnerdlo.
23 tamáko ajortut tamarmik ĸamánga anissarput, inugdlo mingug-
-títarpât.

Mat. 15, 21-28. 24 tauva nikuitdlune tássánga autdlarpoĸ Tôruvdlo Sîtûvdlo
tungãnut; igdlumutdlo iserpoĸ inuit arajutsisârniardlugit, arajutsi-
-ssausínaunanile. 25 mássa arnap tusâmasimagâ, táussuma paní-
-ngua anernermik mingugtûmik piliussoĸ; táuna tikiúpoĸ isigaisa
sãnut patdlordlune. 26 arnaĸ táuna Grîkeriussoĸ, Finîsiame Sè-
-riap ilâne nunaveĸartoĸ. ĸínuvigâlo anernipiluk paningminit ani-
-serĸuvdlugo. 27 Jîsusivdle oĸarfigâ: ĸitornaussut ĸârsitdlarĸârat-
-dlardlit; iluángingmat merdlertut nerissagssainik arsârdlugit
kingmínguanutdlo erĸardlugit. 28 akivâle oĸardlune: mássame,
Nâlagaĸ; taimáitoĸ kingmínguit nerriviup atâne merdlertut nákâ-
-lanikuinik nerissarput. 29 oĸarfigâlo: oĸausek tamána pivdlugo
autdlarit, anernipiluk paningnit anisimavoĸ. 30 igdluminutdlo a-
-ngerdlarame nàpípà anernipiluk anisimassoĸ, paninilo ínánga-
-vingmine nalassoĸ.

Mat. 15,29. 31 Tôruvdlo Sîtûvdlo erĸãnit kingumut autdlarame Galilîap
taserssuanut pivoĸ, Dikãpulip ilânut. 32 tauva tusilartoĸ oĸa-
-lungneĸ ajungajagtoĸ táussumúnga pisípât, ĸínuvigâtdlo agssang-

-minik agtorĸuvdlugo. 33 tauva inungnit ingmíkôrtitdlugo agssane
siutainut mangúpai, ĸiserdlunilo oĸâ agtorpâ. 34 ĸilangmutdlo âr-
-dlorpoĸ, anersâmivdlunilo oĸarfigâ: îvfata, imáipoĸ: angmarit.
35 tauva siutai ernînaĸ angmarput, oĸâlo noĸarutaiarpoĸ, oĸalug-
-dlualerpordlo. 36 inerterpailo tamána kimut oĸautigerĸunago; ki-
-siáne inertingâraluarmatik angnerungârtumik oĸautigisínarpât.
37 tauva ánilângârput oĸardlutigdlo: tamaisa ajúngitsumik iliorpai;
tusilartut tusaissúngortípai, oĸalungnerdlo ajortut oĸalugtúngortípai.

kapitalit 8.

**inuit sisamanik tûsintigdlit Jîsusip nerisíkai; farisîarit nalunaerĸúmik ĸilangmit piniar-
-figigât; sêrnarsautigssiãnut mianerssorĸussissoĸ; Bîtsaitame tagpîtsoĸ tagpigsisíkâ;
Jîsusip ániangârnigsse toĸunigssilo oĸalûtigigai malerĸuvdlunilo.**

1 taimaníkut inugparujugssuit tássanîngmata nerissagssaĸar- Mat. 15,
-natigdlo, Jîsusip ajoĸersugkane ĸaerĸuvai oĸarfigalugitdlo: 2 inuit 32-38.
uko nagdligeĸãka, uvdlut pingasut najormánga nerissagssaĸara-
-tigdlo. 3 îsisínagit angerdlartíkaluaruvkit ingerdlatitdlutik tumá-
-ngorĸajaĸaut; ilait ungasigsumit pigamik. 4 ajoĸersugaisalo sã-
-pât: sumit inûp uko ĸârsitdlautigssarsísanerpai tamâne inoĸá-
-ngitsume? 5 aperailo: ĸavsinik timiussauteĸarpise? akivât: ar-
-fineĸ-mardlungnik. 6 tauva inuit nunamut ingerĸuvai, timiu-
-ssatdlo táuko arfineĸ-mardluk tiguvai, ĸujavdlunilo avgorpai ajo-
-ĸersugkaminut túniutdlugit savssaigdliutigerĸuvdlugit, táukualo
inungnut savssaigdliutigait. 7 ĸavsínguanigdlo aulisagánguauteĸar-
-mata, ĸujavdlune táukútaoĸ savssaigdliutigerĸuvai. 8 nerigamig-
-dlo ĸârsitdlarput, agfakutdlo sivnerussut katerssorpait nuioragkat
arfineĸ-mardluk imait. 9 nerissutdle sisamanik tûsintigdlit mig-
-ssiliorpait; autdlartípai tauva.
10 ernînardlo umiatsiâmut ikivoĸ ajoĸersugkane ilagalugit Dal-
-manûtavdlo erĸânut pivdlune. 11 farisîarit tauva aníput aperssor- Mat. 16,1-4.
-talerdlugo, nalunaerĸúmigdlo ĸilangmit piniarfigât ússerdlugo.
12 anernermigutdle anersâmingârdlune oĸarpoĸ: suvdlutik erĸar-
-dlerît uko nalunaerĸúmik piniarpat? ilumut oĸáupavse: erĸar-
-dlerît uko nalunaerĸúmik tunineĸásángitdlat. 13 tauva ĸimagdlu-
-git kingumut umiatsiâmut ikivoĸ akianutdlo ikârdlune.
14 timiussissásavdlutigdle puiorput, tássa atausînarmik timiu- Mat. 16,5-12.
-ssauteĸardlutik umiatsiâme. 15 inápailo oĸardlune: misigsso- Lúk. 12,1.
-ritse mianerssordluse farisîarit sêrnarsautigssiãnut Herûtasivdlo

sêrnarsautigssiânut. [16]tauva oкalokatigîlerput oкardlutik: tássa
timiussauteкánginavta. [17]Jîsusivdle malugileramigit oкarfigai: sòк
erкarsarpise timiussauteкánginavse? sule misiginasilo pâsissaкá-
-ngilase? sule mángertitaussunik ũmateкarpise? [18]isseкardluse
takungn[illegible] ajorpise? siuteкardlusilo tusarneк ajorpise? er-
-кáingilasilo? [19]timiussat táuko tatdlimat avgoravkit tatdlimanik
tùsintilingnut, agfakut katerssoravsigik nuioragkat кavsit ímerpi-
-sigik? akivât: arкaneк-mardluk. [20]táukulo arfineк-mardluk
avgoravkit sisamanik tûsintilingnut, agfakut katerssoravsigik nuio-
-ragkat кavsit ímerpisigik? akivâtdlo: arfineк-mardluk. [21]oкar-
-figai tauva: кanoк ilivdluse tauva pâsissaкángilase?

[22]Bîtsaitamutdlo pingmat, tagpîtsoк táussumúnga ãpât кí-
-nuvigalugulo agtorкuvdlugo. [23]tauva tagpîtsoк agssaisigut tiguvâ
tasiordlugulo igdlut avatãnut, issailo кiserfigai, agssangminigdlo pa-
-tigdlugo aperâ sumik takussaкarsoralugo. [24]tauva uitdlune oкar-
-poк: inuit takuváka angalassut sôrdlo orpît. [25]tauva áipagssâ-
-nik issai agssangminik patigpai issigilersitdlugulo, tauva iluarsi-
-voк, tamaisalo issigivdlualerpai. [26]tauva igdluanut angerdlartípâ
oкardlune: igdlunut písángilatit igdlunĩtunutdlûnît oкautigísanago
tamána.

Mat. 16, [27]tauva Jìsuse autdlarpoк ajoкersugkane ilagalugit Kaisâ-
13-20. Lúk. 9,18-21. -riap Pilípup piata nunaкarfínguartainut pivdlune. ingerdlatitdlu-
-tigdlo ajoкersugkane aperai oкarfigalugit: inuit kinaunerarpãnga?
[28]akivât: Juánasiunerarpâtit kuissisoк, ilaisalo Eliaunerarpàtit, ilai-
-salo avdlaunerarpâtit pruvfîtit ilât. [29]oкarfigailo: ilivsime kinau-
-nerarpisinga? tauva Pîtrusip akivà oкardlune: Kristusiuvutit.
Mat. 16, [30]inertingàrpailo kimut oкautigerкunane. [31]tauva ajoкersulerpai,
21-28. inûp ernera ániangârtíneкásangmat ajagtugauvdlunilo utorкaunernit
palasiunernitdlo agdlagkanigdlo ilisimassunit, toкutitaujumàrdlunilo,
makíkumârdlunilo uvdlut pingasúngorpata. [32]tamánalo navsuitsu-
-mik oкalûtigà. Pîtrusip tauva ingminut pisípâ inertingâlerdlu-
-gulo. [33]кiviardlunile ajoкersugkane issigilerpai, Pîtrusilo agpisa-
-lûtdlugo oкarpoк: tunuvnut nigorit Sãtane-à, Gùtip pê pinagit
Mat. 16, inuit pê isumagigagkit. [34]tauva inuit кaerкuvai ajoкersugkane ilá-
24-27. -ngutdlugit oкarfigalugitdlo: uvavnik malingnigkumassoк ingminik
Lúk. 9,23-27. Mat. 10,39. isumákĩsavoк, sáningassulinilo erssugdlugo malísavànga. [35]inũssut-
Lúk. 17,33. -siminik ánagtitsiumassup inũssutse ánaiumàrpâ, uvangalo piv-
-dlunga îvangkîliulo pivdlugo inũssutsiminik ánaissup inũssutse
ánagtisavà. [36]silarssuardlûnît tamàt inûp pigileraluaruniuk, tar-

-nimigutdle aserortôrdlune, sugssarísagâ tauva? [37] sunalũnît inûp
akigísavâ tarnine utertíkumavdlugo? [38] mássa uvavnik oкautsiv- Mat. 10,33.
-nigdlo igtôrutigingnigtoк erкardlerîngne ukunane uverssartune a- Lúk. 12,9.
-jortuliartune inûp ernerata igtôrutigiumârpãtaoк tikiúkune atâ-
-tame nâlangnarssusia pigalugo íngilitdlo ivdlernartut ilagalugit.
|kap. 9.| [1] oкarfigailo: ilumut oкáupavse: ukua mânĩtut ilaisa to-
-кo misigisángilât Gûtip nâlagauvfianik takutínatik píssauniligssûv-
-dlune tikiútumik.

kapitalit 9.

Jîsuse кáкame avdlamik táutunigtoк; oкalungneк ajortumik anernilik ajorungnaersíkâ; toкutaunigssaminik makínigssaminigdlo oкalugtoк; ajoкersugai aperssortáutut kina angnerussoк; arкagut anernipilungnik anisitsissoк; aserorsârissunik.

[2] uvdlutdlo arfinigdlit nângmata, Pîtrusilo Jãkulo Juánasilo Mat. 17,1-8.
Jîsusip ilaserai kisîsa asiaкatigalugit кáкamut kingigtumut, issi- Lúk. 9,28-36.
-gititdlugitdlo avdlamik táutunigpoк. [3] ánorailo akisugtúngorput
кaкortorssuángordlutik, sôrdlo aput ítartoк, кaкorsaissut nuna-
-miussut taima кaкortigitíneк ajúsagait. [4] Elialo táukunúnga ta-
-kutípoк Môrsase áiparalugo, táukualo Jîsuse oкaloкatigât. [5] tauva
Pîtruse pilerpoк Jîsusimut oкardlune: ajoкersuissoк, tamânĩkumi-
-naкaoк; pingasunik iniliorta, ilingnut atautsimik Môrsasimutdlo
atautsimik Eliamutdlo atautsimik. [6] mássale oкautsine sianigí-
-ngilai ánilâкigamik. [7] nuialo píngorpoк uligdlugitdlo, nipilo nuia-
-mit tutsiúpoк oкartoк: tássa ernera asanartoк, táuna tusarsiuk. 2 Pît. 1,17.
[8] кiviaramigdlo tauváinaк takussaerput, Jîsuse kisiat takuvât na-
-jorâtik. [9] кáкamitdle atileramik inerterpai takussartik kimut Mat. 17,9-12.
oкautigerкunago inûp ernera toкussunit makísimatínago. [10] tamá-
-nalo ilumiugiuarpât aperssortautdlutigdlo tamatumínga toкussu-
-nit akínigssamik sûnersumik. [11] tauva aperât oкardlutik: sôrme
tauva agdlagкanik ilisimassut oкartarpat: Elia sujugdliuvdlune ti- Mal. 4,5.
-kiutísassoк? [12] akivaile oкardlune: Elia sujugdliúsavorme ta-
-maisa iluarsariartúsavdlugit: кanordlo agdlagsimava inûp ernera
pivdlugo? ániangãsassoк asigínagauvdlunilo. [13] oкáupavsile: Elia
tikiúsimavoк, piumassamingnigdlo iliorfigât, sôrdlo pivdlugo ag-
-dlagsimassoк.

[14] ajoкersugкatdlo tikíkamigit, inugpagssuit takuvai ilusima- Mat. 17,
-gait agdlagkanigdlo ilisimassut aperssortauteкatigigait. [15] inuitdlo 14-21.
tamarmik takugamíko ernĩnaк ánilângàrput arpagdlutigdlo ilag- Lúk. 9,37-42.

-siartordlugo. 16 agdlagkanik ilisimassut tauva aperai: suna aper-
-ssortáussutigaisiuk? 17 tauva inuit ilâta akivâ oкardlune: ajo-
-кersuissoк, ernera ilingnut pisíkaluarpara oкalungneк ajortumik
anernilik. 18 táussumalo tigutdlarângane noкartitdlarânganilo, кá-
-pioraraoк кorsarкortardlunilo sanigoriartordlunilo; ajoкersugka-
-titdlo oкarfigigaluaríka aniserкuvdlugo, kisiáne saperpât. 19 aki-
-vâle oкarfigalugit: tautûko erкardlerît ugpíngitsut, кanoк sivisu-
-tigissumik najúsavavse? кanordlo sivisutigissumik kamagísa-
-vavse? uvavnut кáisiuk. 20 tauva táussumúnga ãpât. takulera-
-mingdlo ernĩnaк anernerup isuvterpâ, tauva nunamut úpípoк ag-
-ssakâvdlunilo кápiordlunilo. 21 angutâ tauva aperâ: кanga tai-
-mailiva? akivâlo: merdlertûnerminit. 22 кavsînigdlo nalugtarpâ
ingnermutdlo imermutdlo toкúniardlugo; sapíngíkuvitdle nãkiga-
-luta ikiortigut. 23 Jîsusivdle oкarfigâ: tássa ugpersínauguvit; ug-
-pertumut ajornartoкángilaк. 24 ernĩnaк tauva merdlertup táu-
-ssuma angutâ кuvdlilivdlune nivdlilerpoк oкardlune: ugperpunga,
Nâlagaк, ugpíngíssutsivkut ikiúnga. 25 Jîsusivdle inuit ugsagtut
takuleramigit, anerneк mingugtôк avorкârâ oкarfigalugo: oкalung-
-neк ajortutit tusilartutitdlo anerneк-â, inápavkit: ûmánga anît
kingornalo pulásaerdlugo. 26 tauva nivdlilerdlune isuvtitdlardlu-
-gulo anivoк. tauva toкussutut ilerpoк, amerdlasûtdlo toкussû-
-nerarpât. 27 Jîsusivdle agssaisigut tiguvâ makititdlugulo: tauva
makípoк. 28 igdlumutdlo isermat ajoкersugaisa avdlamik najorte-
-кángisitdlugo aperât: sumame píssutigalugo uvagut anisíneк sa-
-perparput? 29 akivailo: taimailissartut anineк ajordluínarput, ki-
-siáne tugsiarníkut îsíngíniarníkutdlo.
Mat. 17,22 f. 30 tássángalo autdlaramik Galilîa avкutigât, inuitdle kalerri-
Lúk. 9,43-45. -síkumángilai. 31 ajoкersugkanilo ajoкersorpai oкarfigalugit: inûp
ernera inuit agssainut pisitáusavoк, táukualo toкúsavât, toкutau-
-gunilo uvdlut pingajuáne makíkumârpoк. 32 oкauserdle tamána
pâsingilât, aperssornerdlo sujôragât.
Mat. 18,1-5. 33 tauva Kapernauminut pivoк; igdlumîleramilo aperai: suna
Lúk. 9,46-48. aperssortautigaisiuk ingerdlatitdluse? 34 táukule nivdlíngitdlat, i-
-ngerdlatitdlutik aperssortautigigamíko kina angnerussoк. 35 tauva
10,43. ingípoк, táuk[illegible] arкaneк-mardluk кaerкuvai oкarfigalugit: sujug-
-dliujumassoкarpat, táuna tamanit kingugdliúsavoк, tamarmigdlo
kivfarisavât. 36 merdlertúnguardlo tiguvâ táukunúnga akúnermi-
Mat. 10,40. -liutdlugo pernermigdlugulo oкarfigalugitdlo: 37 merdlertúnguit tai-
Juán. 13,20. -máitut ilãnik ilagsissoкarpat uvanga píssutigalunga, táussuma

uvanga ilagsivânga; uvavnigdlo ilagsissup uvangáungitsoĸ autdlar-
-titsissiga ilagsivâ. [38]Juánasile pilerpoĸ oĸarfigalugo: ajoĸer- Lúk. 9,49 f.
-suissoĸ, inuk takugigput anernipilungnik atigkut anisitsissoĸ, ma-
-lingnatale; inerterparputdlo malíngingmatigut. [39]Jísusile oĸar-
-poĸ: inertísángilarse; ativkut kivdlingnartuliortoĸásángingmat ĸi-
-lamik uvavnik oĸalupilugsínaussumik. [40]akerartortigíngisavut nu-
-ngutdlugit iligâvut. [41]kialũnît imermik ermutsip imânik ímigpase Mat. 10,42.
uvanga píssutigalunga, Kristusip pigingmase, ilumut oĸáupavse:
akilerneĸángísángilaĸ. [42]uvavnutdlo ugpertut mingnínguit ilãnik Mat. 18,6-9.
aserorsaissoĸarpat, táuna iluanârnerorĸajaĸaoĸ aserorteriviup uja- Lúk. 17,2.
-ragssua ĸungasianut nivíngardlugo ímamut igíkáine. [43]agssavit- Mat. 5,30.
-dle aserorsârĸajarpatit kipíkit; iluanârnerúsautit iláinauvdlutit
inûnartumut iseruvit, igdlugtut agssaĸarnermit ĸernualassutdlo ĸô-
-ruánut ingnermut ĸamiuitsumut autdlardlutit; [44]tássane ĸugdlu-
-giât toĸúsángilaĸ ingneratdlo ĸamísanane. [45]isigkavitdlũnît ase-
-rorsârĸajarpatit kipíkit; iluanârnerúsautit tusiagdlutit inûnartu-
-mut iseruvit, igdlugtut isigaĸarnermit ĸernualassutdlo ĸôruánut
ingnermut ĸamiuitsumut igitauvdlutit; [46]tássane ĸugdlugiât toĸú-
-sángilaĸ ingneratdlo ĸamísanane. [47]issivitdlũnît aserorsârĸajar- Mat. 5,29.
-patit igíssuk; iluanârnerúsautit igdluínarmik isseĸardlutit Gûtip
nâlagauvfianut iseruvit, igdlugtut isseĸarnermit ĸernualassutdlo ĸô-
-ruata ingneranut igitauvdlutit; [48]tássane ĸugdlugiât toĸúsángi- Is. 66,24.
-laĸ ingneratdlo ĸamísanane. [49]nungutdlutik ingnermik tarajor- 3 Môr. 2,13.
-terneĸásangmata, tuníssutitdlo tamarmik taratsunik tarajorterne-
-ĸásavdlutik. [50]tarajoĸ ajúngilaĸ, tarajordle tarajornêrugpat, su- Mat. 5,13.
-mik kingumut píkunarsásavisiuk? ingmivsíne tarajoĸaritse er- Lúk. 14,34.
-ĸigsiveĸatigîgdlusilo.

kapitalit 10.

nuliarît Jîsusip avigsârĸúngíkai; merdlertúnguit pivdluarĸugai; inûp ánangnigssânut pisũssutit ajornaĸutaussartut; toĸutaunigssaminik makínigssaminigdlo Jîsuse oĸalugtoĸ; Sipitiusip ernere Nâlagkap talerpiata sâmiatalo tungâne igsiarĸugaluartut nâlangnarsiviane: Bartimîuse tagpîtsoĸ Jîsusip tagpigsisíkâ.

[1]tauva nikuitdlune tássánga autdlarpoĸ Jûtiap ilânut piv- Mat. 19,1-9.
-dlune Jôrtanip ungatâgut; inuitdlo katerssortardlutik ornilermáne
ãma ajoĸersulerpai ilerĸune atordlugo. [2]tauva farisîarit ornig-
-pât aperalugulo, angutip nulê avíkuniuk iluarnersoĸ, tássa ússer-
-niardlugo. [3]akivaile oĸardlune: Môrsasip ĸanoĸ perĸuvâse?

5 Môr. 24,1. [4]akivât: Môrsase akueringnigpoĸ agdlagkat avíssutigssat agdlar-
Mat. 5,31. -ĸuvdlugit averĸuvdlugulo. [5]Jîsusivdle akivai oĸardlune: ũma-
-tise mángertorssûngmata inássut tamána ilivsínut agdlagpâ; [6]pí-
1 Môr. 1,27. -ngortitatdle pilerĸârneránit angutdlo arnardlo Gûtip píngortípai.
1 Môr. 2,24. [7]tamána pivdlugo inûp angúnilo arnilo ĸimásavai nulîlo átaviga-
-lugo, [8]táukulo mardluk uviniúsáput atauseĸ. tamána pivdlugo
mardlûjungnaerdlutik uviniúput atauseĸ. [9]taimáitumik Gûtip ka-
-tititai inûp avigsârtísángilai. [10]igdlumîlermatdlo ajoĸersugaisa
Mat. 5,32. tamatumínga aperssorĸigpât. [11]akivailo: nuliaminik avítoĸ av-
Lúk. 16,18. -dlamik nuliarune táuna arnaunerâ. [12]arnavdlo uvine ĸimagdlugo
avdlamik uvinigkune angúnuneĸarpoĸ.

Mat. 19, [13]merdlertúnguitdlo táussumúnga ãpait agtorĸuvdlugit. ajo-
13-15. Lúk. 18, -ĸersugkatdle âtsissut avorĸârait. [14]Jîsusivdle takugamigit ûmit-
15-17. -sagpoĸ oĸarfigalugitdlo: merdlertúnguit uvavnut ĸaigínardlit pit-
-saileĸinasigigdlo; taimáitut Gûtip nâlagauvfia pigingmássuk. [15]ilu-
-mut oĸáupavse: nalingínaup Gûtip nâlagauvfia merdlertúnguatut
píngíkuniuk iserfigísángilâ. [16]pernermigdlugitdlo agssangminik pa-
-tigpai pivdluarĸuvdlugitdlo.

Mat. 19, [17]avĸusinermutdlo aningmat, inûp arpagdlune ornigpâ sêr-
16-26. Lúk. 18, -ĸumiarfigalugo aperalugulo: ajoĸersuissoĸ ajúngitsoĸ-â, ĸanoĸ iliú-
18-27. -saunga inũssut nâgssáungitsoĸ kingornússariumavdlugo? [18]Jîsu-
-sivdle oĸarfigâ: sôĸ ajúngitsumik taivinga? avdlamik ajúngitso-
-ĸángilaĸ, Gûte kisime ajúngitsûvoĸ. [19]inássutit nalúngilatit: ar-
2 Môr. 20, -naunekásángilatit, inuásángilatit, tigdlísángilatit, sagdluvdlutit na-
12-16. -lunaiáisángilatit, arsainiásángilatit, atàtatdlo anânatdlo atarĸíkit.
[20]akivâle oĸardlune: ajoĸersuissoĸ, tamáko tamaisa malingniarpáka
merdlertûnivnit. [21]Jîsusivdlo issigâ, asavdlugulo oĸarfigâ: atauseĸ
píngilat: autdlardlutit pigissatit tamaisa akigíkit pîtsunutdlo túniut-
-dlugit, tauva ĸilangme peĸûtekalerumârputit; tauvalo ĸaivdlutit
malínga sániṅgassulik erssugdlugo. [22]oĸauserdle tamána ajuatdlau-
-tigâ autdlardlunilo aliasugdlune pisôrssûgame. [23]ĸiviardlune tau-
-va Jîsusip ajoĸersugkane oĸarfigai: ata, Gûtip nâlagauvfianut pineĸ
ajornaussangârmat pisûnut. [24]ajoĸersugkatdle ánilârutigait oĸausè.
Jîsusile ãma pilerpoĸ oĸarfigalugit: ĸitornánguáka, ata ajornau-
-ssangârmat pisũssutimingnik tatigingnigtut Gûtip nâlagauvfianut
pisagpata. [25]ĸatigagtôĸ merĸutip issâgut putorĸutísassoĸ ajor-
-nartoĸángíneruvoĸ pisûmit Gûtip nâlagauvfianut pisassumit. [26]tau-
-va aitsât angnermik ánilârput oĸaloĸatigîlerdlutigdlo: kiname
tauva ánagsinauva? [27]Jîsusivdle issigalugit oĸarfigai: inungne ta-

-mána ajornaĸaoĸ Gûtimile pinane; Gûtime ajornartoĸánging-
-mat. [28]tauva Pîtruse pilerpoĸ oĸarfigalugo: ata, tamaisa ĸi- Mat.19,27 tt.
-magdlugit maligpavtigit. [29]Jîsusivdle akivâ oĸardlune: ilumut Lúk.18,28 tt.
oĸáupavse: kinaussuvdlũnît inûp igdlunilũnît ĸatángutinilũnît angú-
-nilũnît arnilũnît nulîlũnît ĸitornanilũnît nunautinilũnît ĸimagka-
-luarunigit uvanga pivdlunga îvangkîliulo pivdlugo, [30]untritile-
-riardlugit mãna matumane pisãsavoĸ igdlugssaminik ĸatángutig-
-ssaminigdlo arnagssaminigdlo ĸitornagssaminigdlo nunautigssa-
-minigdlo, ĸinugineĸaraluartitdlune, silavdlo áipâne inûneĸ nâg-
-ssáungitsoĸ pisavâ. [31]ĸavsêrssuitdle sujugdliugaluartut kingug-
-dlíngúsáput, kingugdliugaluartutdlo sujugdlíngúsáput.
[32]ingerdláputdle Jerûsalâmut majuarniardlutik, Jîsusilo su- Mat.20,17 tt.
-julerât, ánilângavdlutigdlo maligpât sujôravdlutik. tauva ãma Lúk.18,31 tt.
táuko arĸaneĸ-mardluk ingminut pisípai oĸalugfigilerdlugitdlo ĸa-
-noĸ pineĸarnigssaminik. [33]ata, Jerûsalâmut majualerpugut, tauva
inûp ernera pisitáusavoĸ palasiunernut agdlagkanigdlo ilisimassu-
-nut, táukualo toĸutagssautísavât, Gûtimigdlo nalussunut pisísa-
-vât, [34]mitautigísavâtdlo iperartordlugulo ĸitserardlugulo toĸut-
-dlugulo, uvdlutdlo pingajuáne makíkumârpoĸ.
[35]tauva Jãkuvdlo Juánasivdlo Sipitîusip ernerisa ornigpât Mat. 20,
oĸardlutik: ajoĸersuissoĸ, ĸínutigissagssavtínik ilingnut iliorfiger- 20-28.
-ĸugaluarpugut. [36]aperaile: ĸanoĸ iliorfigerĸuvise uvavnut? [37]a-
-kivât: tunisigut ardlarput talerpigpit tungâne ardlarputdlo sâmig-
-pit tungâne igsiarĸuvdluta nâlangnarsiguvit. [38]Jîsusivdle oĸarfi-
-gai: ĸínutigissarse naluvarse. ermutsip imâ imigariligara imer-
-sínauvisiuk? kuíssutigissavnigdlo kuisísínauvise? [39]akivât: pisí-
-nauvugut. Jîsusivdle oĸarfigai: ermutsip imâ imigariligara imí-
-savarsime kuíssutigissavnigdlo kuisíkumârdluse, [40]kisiáne taler-
-pingmalo sâmingmalo tungâne igsianigssaĸ uvanga perĸússutig-
-ssaríngilara, taimaerĸussatdle taimáisáput. [41]ilaisa kulit ta- Lúk. 22,
-mána tusaramíko, Jãkulo Juánasilo ûmitsautigilerpait. [42]Jîsusiv- 25-27.
-dle ĸaerĸuvai oĸarfigalugitdlo: ilisimavuse inuiaĸatigîngnut suju-
-lerssuissutut isumaĸartitat nâlagauniarfigissarait, angnertaisalo
nâlagkersortarait. [43]ilivsínile taimáisángilaĸ; kisiáne ilivsíne angi-
-sũngorumassup kivfartûtdlise, [44]ilivsínilo sujugdliujumassoĸ ta-
-manut kivfáinaugile. [45]mássame inûp ernerátaoĸ tikiutingilaĸ
kivfartorfigerĸuvdlune, kisiáne kivfartúsavdlune inũssutsilo akig-
-ssatut túniúsavdlugo amerdlasût utertíneĸautigssãnik. Mat. 20,
[46]tauva Jêriggumut píput. Jêriggumitdle aningmat ajoĸer- 29-34. Lúk. 18, 35-43.

-sugkane inuitdlo ikíngitsut ilagalugit, tagpîtsoĸ [tikípât] avĸusi-
-nerme igsiavdlune ĸinussoĸ, Bartimîuse Timîusip ernera. 47 táu-
-ssumalo tusaramiuk Jîsusiussoĸ Nãsarámio, tordlulalerpoĸ oĸar-
-dlune: Jîsuse-â Dâvip ernera, nãkigínga. 48 amerdlasùtdlo avor-
-ĸârât nipangerĸuvdlugo. táunale angnerungârtumik tordlulavoĸ:
Dâvip ernera ûmâ, nãkigínga. 49 tauva Jîsuse unigpoĸ ĸaerĸor-
-ĸuvdlugulo. tagpîtsordlo ĸaerĸuvât oĸarfigalugulo: tugpatdlerit
nikuitdlutitdlo; ĸaerĸuvâtit. 50 ĸagdlersáune tauva iperardlugo ni-
-kuípoĸ Jîsusimutdlo pivdlune. 51 Jîsusilo pilerpoĸ oĸarfigalugo:
ĸanoĸ iliorfigerĸuvit uvavnut? tagpîtsuvdle akivâ: ajoĸerssuissoĸ,
tagpigsiserĸuvunga. 52 Jîsusivdle oĸarfigâ: ingerdlagit, ugpernerpit
ánáupâtit. ernĩnardlo tagpigsilerpoĸ, Jîsusilo ingerdlaviagut maligpâ.

kapitalit 11.

Jîsuse Jerûsalâmut iseriartortoĸ; fîgeĸússuaĸ ineritítanik navssârfigíngisane toĸutíkâ; nâlagfingme nuisitsissut anisíkai; pigínáussuseĸarfianik palasiunerit aperigât.

Mat. 21,1-11. 1 Jerûsalâtdlo patdlileramíko, Bîtfâgilo Bitâníalo tikilerdlugit
Lúk. 19, ûliap ĸáĸânut pigamik, ajoĸersugkame ilait mardluk autdlartípai
29-38. oĸarfigalugit: 2 autdlaritse nunaĸarfingmut sujunivsínĩtumut, tá-
Juán. 12, 12-15. -ssungalo piguvse ernĩnaĸ nâpísᵃvarse siutitûp norrâ pitugsima-
-ssoĸ, táussuma ĸânut inungmik ingítoĸángisáinartoĸ; pitũssaer-
-dlugo aggiúsiuk. 3 imalo aperigpase: sôĸ taimailiorpise? tauva
oĸarumârpuse: Nâlagkap atúsangmago; tauva ernĩnaĸ maunga aut-
-dlartíkumârpâ. 4 táukule autdlarput, norrardlo nâpípât pitugsi-
-massoĸ isertarfiup kigdlingane, silatâne avĸusernup avigsârfiane,
pitũssaerdlugulo. 5 tássanĩtutdlo ilaisa oĸarfigait: suvdluse nor-
-raĸ pitũssaerpisiuk? 6 akivaitdle sôrdlo Jîsusip inákàtik: akue-
-ringmatigdlo 7 norraĸ Jîsusimut aggiúpàt, ánoràmingnigdlo ĸag-
-dlermássuk ĸânut ingípoĸ. 8 amerdlasùtdlo ánorássatik avĸu-
-tigssânut isuvterpait, ilaisalo orpît mulinginik kivdluivdlutik av-
-ĸutigssànut siaruarterpait. 9 sujulerssortutdlo malingnigtutdlo
tordluláput oĸardlutik: ûsiánâ, pivdluardle Nâlagkap arĸa piga-
-lugo tikiútoĸ. 10 pivdluardle atâtavta Dàvip nàlagauvfia tikiú-
Mat. 21,17. -toĸ Nâlagkap arĸagut; ûsiáná ĸutsinguerme. 11 Jìsuse tauva Je-
-rùsalâmut iserpoĸ nàlagfingmutdlo, tamaisalo takugamigit únuler-
-matdlo Bitàniamut anivoĸ táuko arĸaneĸ-mardluk ilagalugit.
Mat. 21, 12 aĸagùngmatdlo Bitâniamit anigamik kàlerpoĸ. 13 fîgeĸú-
18. 19. -ssuardlo asianit takugamiuk pilutaĸartoĸ, ornigpà navssârfigísa-

-soralugo. tikíkamiugdle navssãngilaĸ pilutanik kisiáne, figeĸar-
-figssâ nagdlíngingmago. [14]tauva Jîsusip sãpâ oĸarfigalugo: ki-
-ngorna inerititangnik nerissoĸásaivigdluínásavoĸ. ajoĸersugaisalo
tusâvât. [15]Jerûsalâmut pigamik Jîsuse nâlagfingmut iserpoĸ, Mat. 21,
nâlagfingmilo nuisitsissut pisiniartutdlo anisilerpai, aningaussanig- 12-16.
-dlo taorsîssut ilissivè tuínguanigdlo nuisitsissut igsiavfê úpitípai; Lúk. 19, 45-48.
[16]sumigdlo tigumiartut nâlagfíkut ingerdlarĸúngilai. [17]ajoĸersuiv- Juán.2,14-17.
-dlunilo oĸarfigai: ima agdlagsimángila: igdluga inuiaĸatigît ta- Is. 56,7.
-marmik tugsiartarfigssãnik taineĸásavoĸ? ilivsile ujajaivfíngortí- Jer. 7,11.
-parse. [18]agdlagkanigdlo ilisimassut palasiuneritdlo tamána tu-
-saramíko toĸúnialerpât; sujôrássutigileramíko, ajoĸersûtai inuit
tamarmik ánilârutigingmatigik. [19]únungmatdlo igdlorpagssua-
-ĸarfiup avatânut anivoĸ. [20]ĸaungmatdlo figeĸússuaĸ sarssú- Mat. 21,
-kamíko, takuvât toĸussoĸ mánguminut agdlât. [21]Pîtrusile erĸai- 20-22.
-lerame oĸarfigâ: ajoĸersuissoĸ, ata, figeĸússuaĸ perdlorĸussat
toĸuvoĸ. [22]Jîsusivdlo akivai oĸardlune: Gûtimut ugperssuseĸa-
-ritse. [23]ilumut oĸáupavse: ĸáĸamut ùmúnga ima oĸartoĸarpat:
ĸangátarit, ímamutdlo nákarit; ũmámigutdlo nakimanane ugperpat
tamatumínga oĸautigissaminik písassumik, tauva taimailísavoĸ o-
-ĸausia erĸordlugo. [24]tamána pivdlugo oĸáupavse: sunalũnît tug-
-siautivsigut ĸínutigiguvsiuk, piumârigse ugpersínaritse, tauva pí-
-savarse. [25]tugsiardlusilo ĸeĸarivse, kimut patsiseĸaraluaruvse Mat. 6,14.
isumákêrfigisiuk, atâtavsínútaoĸ ĸilangmiussumut isumákêrfiger-
-ĸuvdluse támartarnivsínik. [26]isumákêrfigingníngíkuvsile, tauva a-
-tâtavsísaoĸ ĸilangmiussup támartarnivsínik isumákêrfigísángilâse.
[27]ãma Jerûsalàmut píput. nâlagfingmilo angalangmat, pala- Mat. 21,
-siunerit agdlagkanigdlo ilisimassut utorĸauneritdlo ornigpât [28]o- 23-37.
-ĸarfigalugulo: ĸanoĸ ítumik pigínáussuseĸardlutit taimailiorpit? Lúk. 20,1-8.
kialo tamatumínga pigínáussuseĸartingmatit taimailiorpit? [29]Jîsu-
-sivdle akivai oĸardlune: uvangátaoĸ aperísavavse atautsimik, aki-
-niarsinga, tauva oĸarfigiumârpavse ĸanoĸ ítumik pigínáussuseĸar-
-dlunga taimailiortunga. [30]Juánase kuississarame ĸilangmitdlũnît
inungnitdlũnît taimáissuteĸarpa? akiniarsinga. [31]tauva erĸarsa-
-lerput oĸardlutik: ĸilangmit pisimaneraruvtigo oĸásavoĸ, sôrme
tauva ugperíngilisiuk? [32]inungnitdle pisimaneraruvtigo inuit ersi-
-násáput, tamarmik Juánase ilumut pruvfítiusoringmássuk. [33]Jî-
-susilo akivât oĸardlutik: naluvarput. tauva Jîsusip akivai oĸar-
-dlune: taimáitumik uvangátaoĸ oĸarfigísángilavse ĸanoĸ ítumik
pigínáussuseĸardlunga taimailiortunga.

kapitalit 12.

vînekutilerissunik sorkusaitsunik ássersût; aningaussamik akilerârutigssamik; tokussut makivfigssãne nuliarîngnek atúsângitsok; inássutit tamarmik sujugdlersãnik; Kristuse kia ernerigâ; agdlagkanik ilisimassut Jîsusip agssuarigai; uvigdlarnek pîtsok aningaussanik ilioraivfingmut pisuánguaminik ilississok.

Mat. 21, 33-46. 1 ássersûtitigutdlo okalugfigilerpai: inuk vînekutiligssamik
Lúk. 20,9-19. nautsîviliortitsissok ungalulerdlugulo tunguiaivfigssardlo agssag-
-dlugo kakivfiliordlunilo, naussorigsaissunutdlo átartortíkamiuk nu-
-namut avdlamut autdlarpok. 2 nagdlermagulo kivfak autdlartípâ
naussorigsaissunut, vînekutit ineritítainik naussorigsaissunit tigu-
-siartorkuvdlugo. 3 táukuale tiguvât unatardlugulo, angerdlartí-
-pâtdlo sokartínago. 4 ãma kivfak avdla táukunúnga autdlartípâ,
táuna ujarkanik mitdlôrpât niakuagut kilitdlardlugo, angerdlartí-
-pâtdlo mitangnarsissok. 5 ãma avdla autdlartípâ, táuna tokú-
-pât; avdlatdlo kavsît [autdlartípai], táukua ilait unatarpait, ilait-
-dlo tokúpait. 6 sulile ernituakarame asassaminik, kîsa tauná-
-taok táukunúnga autdlartípâ okardlune: ernera igtôrísavât. 7 nau-
-ssorigsaissutdle táuko okalokatigîlerput: tássa kingornússissug-
-ssak; kâ, tokokisigo, tauva kingornússagssaralue pigilísavavut.
8 tauva tiguvât tokutdlugulo, nautsîviuvdlo silatânut igípât. 9 tauva
nautsîviup inua kanok iliorumârpa? tikiutdlune naussorigsaissut
nungutitdlásavai nautsîvigdlo avdlanut pisitdlugo. 10 mákulo ag-
tugs. 118, 22. 23. -dlagkat atuángilisigik: ujarak igdluliortut sugssaríngisât tekerkug-
-ssángordlune ujaraulerpok. 11 Nâlagkamit taimailivok, tupingna-
-kalunilo issivtínut. 12 tiguniaraluaramíkulo inuit ersigait, malu-
-gigamíko ássersũmik tamatumínga pigâtik; tauvalo kimagdlugo
autdlarput.

Mat. 22, 16-22. 13 tauva táussumúnga autdlartípait farisîarit ilait Herûtasiv-
Lúk. 20, 20-26. -dlo ínugtaisa ilait, okautsinik pissariniarkuvdlugo. 14 táukua ti-
-kíkamíko okarfigât: ajokersuissok, ilisimavavtigit ilumôrtutit nâ-
-langniagakarnatitdlo inungmik, inûp táunáussusia sokutigíngínagko,
Gûtivdle avkutigerkussâ ilumôrtumik ajokersûtigigit. kaisare aki-
-lerârutinik tunivdlugo iluarpalũnît iluángilalũnît? tunissísaner-
-pugutdlũnît tunissísángínerpugutdlũnît? 15 ilumôrtûssârniarnerat-
-dle nalúngínamiuk okarfigai: sôk ússerpisinga? aningaussángua-
-mik âtsivigisinga; takúsagiga. 16 tauva âtsivigingmáne aperai:
kia-una ássinga, kialo titarkussai uko? akivât: kaisarip. 17 tauva

Jîsusip akivai oĸardlune: kaisare tunisiuk kaisarip pigssânik, Gû-
-tilo Gûtip pigssânik. tupigusûtigât tauva.
18 tauva satusîarit ornigpât makivfigssaĸángitsumik oĸartar- Mat. 22,
-tut, aperssorpâtdlo oĸardlutik: 19 ajoĸersuissoĸ, Môrsasip ima 23-33.
agdlagfigâtigut: angutip angajua toĸugpat, nulîlo ĸitornaĸángitsoĸ Lúk. 20, 27-38.
ĸimagpago, tauva nulia nukâta pisagâ ĸatángúne kinguâgssior- 5 Môr. 25,5.
-dlugo. 20 nukarît arfineĸ-mardlûssut; sujugdlersât nuliarame ki-
-nguâgssinane toĸuvoĸ. 21 áipâtalo pigamiuk táunátaoĸ kinguâg-
-ssinane toĸuvoĸ; pingajuátaoĸ taimaitdlune. 22 taimalo táukua
arfineĸ-mardluk tamarmik pivât kinguâgssinatigdlo. tamarmik
kingornatigut arnartaoĸ toĸuvoĸ. 23 tauva makivfigssaĸ nagdliug-
-pat makíkunik, kia táukua ardlâta nuliarísavâ? mássa arfineĸ-
mardlûvdlutik nuliarigaluarât. 24 Jîsusivdle akivai oĸardlune: imái-
-toĸ pivdlugo támángínerpise: agdlagkat nalugavsigik Gûtivdlo
píssaunera naluvdlugo? 25 mássa toĸussunit makíkunik nuliása-
-natigdlo uvinísángitdlat, íngilisutdle ĸilangmîtutut ísáput. 26 to-
-ĸussutdle makísassut pivdlugit atuáingilase Môrsasip agdlagaine, 2 Môr. 3,6.
kakitdlarnaĸutaussat oĸautigineĸarmata, ĸanoĸ Gûtip oĸalugfigigâ
oĸardlune: Aaperâp Gûtigânga, Iisâvdlo Gûtigânga, Jãkuvdlo Gûti-
-gânga? 27 Gûte toĸussut Gûtigíngilât, inûssutdle Gûtigât. tai-
-máitumik támangârpuse.
28 agdlagkanigdlo ilisimassut ilâta aperssortáutut tusarnâra- Mat. 22,
-migit, malugigamiugdlo akivdluarsimagai, ornigpâ aperalugulo: 35-40.
suna inássutit tamarmik sujugdlersarât? 29 Jîsusivdle akivâ: iná-
-ssutit tamarmik sujugdlersât tássa imáitoĸ: tusarnârit Israîle-â, 5 Môr. 6,4. 5.
Nâlagaĸ Gûterput Nâlagaĸ atausiuvoĸ; 30 asásavatdlo Nâlagaĸ Gû- Lúk. 10,27.
-tit ũmatigkut ilũngardlutit tarnigkutdlo ilũngardlutit isumag-
-kutdlo ilũngardlutit nukisitdlo tamákerdlugit. tássa inássut su-
-jugdleĸ. 31 áipâtalo taimaeĸatigâ: tugdlit iligtut asásavat. av- 3 Môr. 19,18.
-dlamik inássuteĸángilaĸ tamákunánga angnerussumik. 32 agdlag-
-kanigdlo ilisimassup oĸarfigâ: ajoĸersuissoĸ, ilumut oĸardluar-
-putit, Gûte atausiungmat, avdlamigdlo táunáungitsumik Gûteĸá-
-ngingmat. 33 táunalo asavdlugo ũmámigut ilũngardlune sianissut-
-simigutdlo ilũngardlune tarnimigutdlo ilũngardlune nukinilo ta-
-mákerdlugit, tugdlinilo ingmisut asavdlugo, tássa tunissutinit
ikivkagagssanit toĸutagssanitdlo tamanit angnerussoĸ. 34 Jîsusiv-
-dle malugigamiuk silatingmik akigâne, oĸarfigâ: Gûtip nâlagauvfia Mat. 22,46.
ungasíngilat. sapîsersoĸángitdlatdlo aperssorĸísavdlugo. Lúk. 20,40.
35 Jîsusilo nâlagfîngme ajoĸersuigame pilerpoĸ oĸardlune: ĸa- Mat. 22, 41-46.

Lúk. 20, 41-44. -norme agdlagkanik ilisimassut oĸartarpat Kristuse Dâvip ernerigâ?
tugs. 110,1. 36 Dâve nangmineĸ anerníkut ivdlernartúkut ima oĸarmat: Nâlagaĸ
nâlagkavnut oĸartoĸ: talerpingma tungânut ingíkatdlait, ĸíngarssor-
-titit isigkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit. 37 taimaitdlune
Dâvip nangmineĸ nâlagkaminik taigamiuk, ĸanorme tauva ernerâ?
inugpagssuitdlo tusarumatdlarpât. 38 ajoĸersuisitdlunilo oĸarfi-
Mat. 23,6 t. -gai: mianerssoritse agdlagkanik ilisimassunut, táuko angalajuma-
Lúk. 11,43. 20,46. -ssarput takisûnik atissaĸardlutik niuveriartortarfingnilo inûv-
-dluarĸuneĸarumassardlutik, 39 nâlagiartarfingnilo igsiavfît sagdlît
ingivfigiumassarait nereĸatigîgsunilo sagdliujumatdlardlutik; 40 u-
Mat. 23,14. Lúk. 20,47. -vigdlarnerit igdlue nungútarait tugsiámersordlutigdlo ilumũngit-
-sumik; táuko erĸartũssúmik angnermik pineĸásáput.
Lúk. 21,1-4. 41 Jîsusilo aningaussanik ilioraivfiup akianut ingíkame, inuit
issigingnârpai aningaussanik ilioraissut aningaussanik ilioraivfing-
-mut; pisûtdlo amerdlasût amerdlasûnik ilioráiput. 42 uvigdlar-
-nerdlo pîtsoĸ aggerpoĸ, táussuma ĸúpakut mardluk ilivai, táu-
-kua aningaussârânguaĸ naligât. 43 tauva ajoĸersugkane ĸaerĸuvai
oĸarfigalugitdlo: ilumut oĸáupavse: uvigdlarneĸ una pîtsoĸ ani-
-ngaussanik ilioraivfingmut ilioraissunit tamanit amerdlanerussu-
-nik ilissivoĸ; 44 táuko tamarmik ilissingmata sivnerutitamik ilai-
-nik, ûmale ajorssartûvdlune pine tamaisa ilivai inûtigssarsiutig-
-ssaraluane tamákerdlugit.

kapitalit 13.

Nâlagaĸ sujuligtuissoĸ nâlagfiup piunèrúnigssânik, maujungnartumik nungutitsissug-ssamik, Kristusiorĸusersunik pruvfîtiorĸusersunigdlo sarĸúmerumârtugssanik, silarssûp nungúnigssânik inûvdlo ernerata tikiúnigssânik.

Mat. 24, 1-8. Lúk. 21,5-11. 1 nâlagfingmitdlo aningmat, ajoĸersugaisa ilâta oĸarfigâ: ajo-
-ĸersuissoĸ, ata ujarĸat igdlorssualiáussusialo. 2 Jîsusivdlo a-
-kivâ oĸardlune: igdlorssualiáussusia tamána issigaiuk? ujarĸat
ĸalerîgsuerutdlugit inguvterneĸásáput. 3 úliavdlo ĸaĸâne ig-
-siangmat nâlagfiup akiane, Pîtrusivdlo Jãkuvdlo Juánasivdlo An-
-triarsivdlo avdlamik najorteĸángisitdlugo aperât: 4 oĸarfigitigut,
ĸaĸugo tamáko taimailísápat? sunalo nalunaerĸutáusava tamáko
tamarmik nãmagtísagpata? 5 Jîsusivdlo akivai, pilerdlunilo oĸar-
-poĸ: misigssoritse kimut támarterĸunase. 6 amerdlasût tikiú-
-kumârmata atera atordlugo uvangautitdlutik; amerdlasûnigdlo
támartitsiumârput. 7 sorssugtunik tusaruvse sorssungnernigdlo

kalerritdluse, tauva ánilâĸinase, tamáko taimailisangmata, nagga-
-tigssardle tássáungíkatdlarpoĸ. [8]mássa inuiait pikigtitsiumâr-
-put inuiaĸatimingnut, nâlagauvfigdlo nâlagauvfeĸatiminut; nu-
-nalo sujugtarumârpoĸ tamatigut tamauna, kângnerdlo ánilâr-
-nerdlo nagdliútarumârput. tamássa erĸanârnartup autdlarĸau-
-tai. [9]ilivsile mianerssoritse. kigdlisiuivfingnut pisíkumârmase Mat. 10,
nâlagiartarfingnutdlo; iperartorneĸarumârpuse, nâlagarssuarnutdlo 17-22.
kúnginutdlo savssartíneĸásause uvanga pivdlunga táukua nalu- Lúk. 21,
-jungnaerutigssãnik. [10]îvangkîliulo oĸalũssíssutigineĸaratdlásavoĸ 12-19
inuiaĸatigîngnut tamanut. [11]tauva autdlarutdluse pisigpase, su- Lúk. 12,11 f.
-jornagut isumanerdlúsángilase ĸanoĸ oĸalúsassuse, erĸarsautigi-
-nagulo; kisiáne taimailissúkut ĸanoĸ tunineĸaruvse taima oĸa-
-lugitse; ilivse oĸalugtũngínavse, anernerdle ivdlernartoĸ oĸalug-
-tûngmat. [12]ĸatángúne ĸatángutâta toĸuterĸúsavâ, ĸitornilo angu-
-tâta, angajorĸâtigdlo ĸitornaisa akerartúsavait toĸutitdlugitdlo;
[13]tamarmigdlo umigssúsavâse atera pivdlugo. naggatigssamutdle
aulajangersoĸ ánagkumârpoĸ. [14]maujungnartordle nungutitsi- Mat. 24,
-ssoĸ pruvfîtíkut Dânialíkut oĸautigissaĸ inigíngisagssaminîtoĸ ta- 15-25.
-kuleruvsiuk, (tamákuninga atuaissup erĸarsautiginiardligit;) tauva Lúk. 21,
Jûtiamîtut ĸáĸanut ĸimâlit, [15]igdluvdlo ĸânîtoĸ igdlumut arĸángi- 20-24.
-kile isernanilo sumik igdluminit aigdlerumavdlune, [16]nunautimi- Dân 9,27.
-nîtordlo utíngikile ánorássane aiumavdlugo. [17]erĸanardle nârtu-
-ssut milugtitsissutdlo, uvdlut táuko nagdliugpata. [18]ɩugsiaritsile
ĸimàvfigssarse ukiumut erĸûterĸunago. [19]uvdlune táukunane nâg-
-dliungnartoĸangãsangmat Gûtip píngortitaisa píngortitaulerĸàrne-
-ránit máualo tikitdlugo naleĸángisáinartumik kingornalũnît nale-
-ĸásángitsumik. [20]uvdlutdlo táuko Nàlagkap ikigdlisíngigpagit
inungmik atautsimigdlũnît ánagtoĸángerĸajaĸaoĸ; ĸinigkatdle ĸi-
-nersimassane pivdlugit uvdlut táuko ikigdlisípai. [21]tauvalo ima- Lúk. 17,23.
-lũnît oĸarfigigpase: ata, Kristuse mànîpoĸ, imalũnît: ata, uvanî-
-poĸ, tauva ugperísángilase. [22]mássa Kristusiorĸusersut pruvfî-
-tiorĸusersutdlo sarĸúmerumârput, nalunaerĸutiliordlutigdlo tu-
-pingnartuliorumàrput ĸinigkat agdlàt támartísagaluardlugit ajor-
-nángigpat. [23]ilivsile misigssoritse; ata, tamanik sujornatigut
oĸarfigerêrpavse. [24]uvdlunile táukunane nâgdliungnartup tama- Mat. 24,
-tuma kingornagut tauva seĸineĸ târsísavoĸ ĸáumatdlo ĸauma- 29-31.
-jungnaerdlune, [25]ĸilauvdlo uvdloriai nákarumârput ĸilauvdlo pi- Lúk. 21,
-ssaunere aulajumârdlutik. [26]tauvalo inùp ernera issigiumàrpât 25-28.
nuiatigut aggersoĸ píssarssûvdlune nàlangnartorssùvdlunilo. [27]tau-

-valo íngiline autdlartísavai, ĸinigkanilo katerssorumàrpai anor-
-dlersarfingnit táukunánga sisamanit nunap isuanit ĸilauvdlo isua
Mat. 24, tikitdlugo. 28 fîgeĸússuaĸ ássersũmik ilíniarfigisiuk: avaleĸutai
32-35. Lúk. 21, ivseĸalerdlutik pilutaĸalerângata aussaĸ ĸanigdlissoĸ ilisimassar-
29-33. -parse. 29 taimátaoĸ tamáko taimailissut takuleruvsigik ĸanig-
-dlissoĸ ilisimásavarse. 30 ilumut oĸáupavse: erĸardlerît uko nu-
-ngúsángitdlat tamáko tamaisa nãmagsisínagit. 31 ĸilagdlo nu-
Mat. 24,36. -nalo nungúsáput, oĸautsíkale nungúsángitdlat. 32 uvdlugssamig-
-dle táussumínga uvdluvdlũnît ĸanoĸ ilinigssânik ilisimassoĸángi-
-laĸ, íngilitdlũnît ĸilangmĩtut ilisimángilât, erneruvdlũnît ilisimá-
Mat. 25,13 tt. -ngilâ, atâtap kisime nalúngilâ. 33 misigssoritse, erĸumaniardlu-
-silo tugsiaritse, taimaivfigssâ ĸaĸugo nagdliúsassoĸ nalugavsiuk.
34 sôrdlo inûp nunamut avdlamut autdlalersup igdlune ĸimásaga-
-miuk kivfane nâlagagssautíkai nungutdlugitdlo suliagssainik su-
-liagssaĸartitdlugit, isertarfiuvdlo pârssissâ inákâ erĸumaniarĸuv-
Mat. 24,42. -dlugo. 35 taimáitumik erĸumagitse, igdlup nâlagâta tikiuvfigssâ
Lúk. 21,34 tt. nalugavsiuk, únúkutdlũnît únuap ĸerĸagutdlũnît tingmiautit angu-
-tiviartâta ĸardlorfiagutdlũnît uvdlãkutdlũnît tikiúkumârnersoĸ;
36 tássangáinaĸ tikiutdlune sinigtuse nâpeĸinavâse. 37 ilivsínutdle
oĸauserissara tamanut oĸauserâra: erĸumagitse.

kapitalit 14.

palasiunerit agdlagkanigdlo ilisimassut Jîsuse toĸutínialerât; Bitâniame arnap taníkâ; Jûtarsip pisíkumalerâ; pôrskisiúmik nerisitdlutik Jîsusip pisitsissigsse nalunaerâ; ner-dlîvine ivdlernartoĸ atorĸârtíkâ; Pîtrusip miserratigiumârâne nalunaersoĸ; Gitsîmani-mîtoĸ; tigugât; toĸutagssángortíkât; Pîtrusip miserratigissarâ.

Mat. 26,3-5. 1 uvdlutdle mardluk nâgpata pôrske nagdliúsassoĸ, serna-
Juán. 11,47 tt. -ĸángitsunigdlo timiussartorfît. palasiuneritdle agdlagkanigdlo
ilisimassut isumaliorput ĸanoĸ ilivdlutik terdlinganit tigúsagigtik
toĸutdlugulo. 2 oĸarputdle: nagdliússivíkut pinago, inuit pikig-
-torssuángorĸunagit.
Mat. 26,6-13. 3 Bitâniamîtitdlugule Sîmûp pupigsûgaluap igdluane nerri-
Juán. 12,1-8. -vingme igsiatitdlugo arnap ornigpâ uvkusigssaussamik puiaussá-
Lúk. 7,36 tt. -nguauteĸardlune, tamatuma imarâ naratûnik tarnusiaĸ avdlamik
akusimángitsoĸ akisôĸ; puiaussánguardlo tamána uvkusigssaussaĸ
aserordlugo niaĸuanut kuivâ. 4 tássanîtutdlo ilaisa isumamíkut
ûmitsautigât oĸardlutigdlo: sôĸ tarnutigssaĸ tamána kuilugsí-
-narpa? 5 tarnutigssaĸ tamána tunineĸarune aningaussánguit pinga-

-sunik untritigdlit amerdlarĸinginik aningaussarsíssutaorĸajartoĸ,
pîtsunut tunissutigssarsiutauvdlune. oĸalorujugfigâtdlo. [6]Jîsu-
-sile oĸarpoĸ: agssuareĸinasiuk; sôĸ erdloĸisípisiuk? ajúngit-
-sumik iliorfigânga. [7]pîtsunik najorteĸáinarpuse, piumassarâ-
-ngavsilo ajúngitsuliorfigisínauvase; uvangale najortigítuínásángilav-
-singa. [8]sapíngisaminik iliorpoĸ; nagdliúngíkatdlarnerane timi-
-ga tanípâ ilineĸarnigssavnut. [9]ilumut oĸáupavse: sumilũnît si-
-lame tamarssuarme îvangkîlio tamána oĸalũssíssutigineĸarângat,
táunátaoĸ oĸautigísavât ĸanoĸ iliorsimassoĸ erĸaivdlugo.
[10]Jûtarsilo Iskâriôĸ táukua arĸaneĸ-mardluk ilât palasiuner- Mat. 26,
-nut autdlarpoĸ táukunúnga pisíkumavdlugo. [11]tusaramíkulo ti- 14-16.
-paitsulerput, sîlvimigdlo tuniumavdlugo oĸarput. tauva nautsor- Lúk. 22,3-6.
-ssuilerpoĸ ĸanoĸ ilivdlugo pisísagine.
[12]uvdlutdlo sêrnaĸángitsunik timiussartortarfiussut sujugdliá- Mat. 26,
-ne, savâraĸ pôrskisiutigssaĸ toĸúsangmássuk, ajoĸersugaisa oĸar- 17-19.
-figât: sumut piarêrsaiartorĸuvisigut savârĸamik pôrskisiutigssamik Lúk. 22,7-13.
nererĸuvdlutit? [13]tauva ajoĸersugkame ilait mardluk autdlartí-
-pai oĸarfigalugitdlo: igdlorpagssualingmut piartoritse, tauva inuk
nâpíkumârparse imertáumik tigumiartoĸ, táuna maligsiuk, [14]su-
-mutdlo iserpat tássane igdlup nâlagâ oĸarfigisiuk: ajoĸersuissup
ima apererĸuvâtit: sumĩpa ine savârĸamik pôrskisiutigssamik ne-
-rivfigssara ajoĸersugkáka ilagalugit? [15]tauva inerssuarmik igdlup
kânĩtumik únersũkumârpâse ingivfilersorsimassumik piarêrsagka-
-mik, tássane piarêrsaigitse pigssavtínik. [16]ajoĸersugailo autdlar-
-put, igdlorpagssualingmutdlo pigamik taima ítoĸ nâpípât sôrdlo
oĸarfigigâtik, savârardlo pôrskisiutigssaĸ piarêrsarpât. [17]únuler- Mat. 26,
-matdlo tikiúpoĸ táuko arĸaneĸ-mardluk ilagalugit. [18]nerriving- 20-25.
-milo igsiatitdlutik nerigamik, Jîsuse oĸarpoĸ: ilumut oĸáupavse: Lúk. 22,14,
ilavse nereĸáma pisíkumârpânga. [19]tauva aliasulerput kingule- 21-23.
-rîgdlutik aperalugo: uvanga táunaunerpunga? avdlalo oĸardlune:
uvanga táunaunerpunga? [20]akivaile oĸardlune: táukua arĸaneĸ-
mardluk ilât pûgútamut misugseĸatiga táunauvoĸ. [21]inûp ernera
ingerdlagaluarpoĸ ingminik agdlagsimassut erĸordlugit; erĸanardle
inuk táuna inûp erneranik pisitsissoĸ. inuk táuna iluanârĸajaĸaoĸ
inúngúngíkune.
[22]nerisitdlutigdlo Jîsusip timiussaĸ tiguvâ, pivdluarĸussiv- Mat. 26,
-dlunilo avgorpâ táukunúngalo túniutdlugo oĸardlunilo: tigusiv- 26-29. Lúk. 22,19 f.
-dluse nerigitse, tássa timiga. [23]ermuserdlo tiguvâ, ĸujavdlunilo 1 Kor. 11, 23 ff.

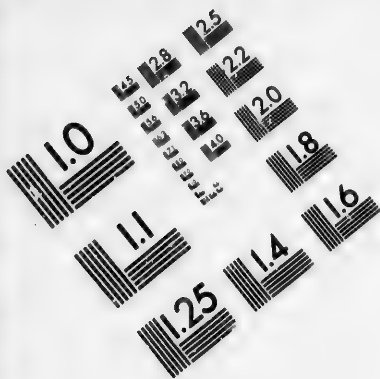
táussuminga tunivai; tamarmigdlo tássánga imerput. [24]oĸarfigailo:
tássa auga, tastamantitâmut auk, amerdlasût pivdlugit kuissoĸ.
Lúk. 22,18. [25]ilumut oĸáupavse: kingorna imísáisaunga vîneĸutip ineritítânit
uvdloĸ ivna nagdliutserdlugo, nutaussoĸ imerumâruvko Gûtip nâ-
-lagauvfiane.
Mat. 26, 30-35. [26]ĸujaniutdlo tugsiautigerêramíko ûliap ĸáĸânut aníput. [27]tau-
Lúk. 22,39. -va Jîsusip oĸarfigai: únuaĸ mána tamavse mamiatsautigiumâr-
Sagg. 13,7. -pavsinga; agdlagsimangmat: pârssissoĸ patigkumârpara, savatdlo
Juán. 16,32. siámarumârput. [28]makerêrumale sujulerísavavsinga Galilîamut.
Lúk. 22,33 t. [29]Pîtrusivdle sãpâ: tamákerdlutik mamiatsagkaluarpata uvanga
Juán. 13, 36 tt. mamiatsásángilanga. [30]Jîsusip tauva oĸarfigâ: ilumut oĸáupavkit,
14,72. uvdlume, únuaĸ mána, tingmiautit angutiviartât mardlungnik ĸar-
-dlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma. [31]ãmale o-
-ĸarĸigpoĸ: toĸoĸatigísagaluaruvkitdlũnît miserratigísángilavkit.
taimátaoĸ tamarmik oĸarput.
Mat. 26, 36-46. [32]tauva ungalulingmut Gitsîmanimik atilingmut pigamik, ajo-
Lúk. 22, 40-46. -ĸersugkane oĸarfigai: tamaunga ingíkatdlaritse tugsiarsîvdlunga.
Juán. 18,1. [33]Pîtrusilo Jãkulo Juánasilo ilaserai, tauvalo ûlilerdlune ĸugsala-
-ngâlerpoĸ. [34]tauva oĸarfigai: tarniga aliasungâĸaoĸ toĸumut
agdlât; tássanîtuaritse pigârdlusilo. [35]ĸimatdlatsiardlugitdlo nu-
-namut patdlorpoĸ tugsiardlunilo, nagdliútoĸ tamána ingminit
ĸàngiuterĸuvdlugo ajornángigpat; [36]oĸardlune: atâtaĸ, atâtaga, ta-
-maisa ajúngilatit. ermuseĸ mána uvavnit pêruk; kisiánile uvanga
perĸussara pinane ivdlit perĸussat pile. [37]ornigkamigitdlo tikí-
-pai sinigtut, Pîtrusilo oĸarfigâ: Sîmût-â, sinigpit? sivikitsúngua-
-mik pigârsínáungilatit? [38]erĸumaniardlusilo tugsiaritse, ússer-
-nartumut perĸunase. anerneĸ kajumigkaluarpoĸ, uvinigdle sá-
-ngîpoĸ. [39]ãmalo tugsiariartorpoĸ oĸautsine oĸausererĸigdlugit.
[40]uteramilo ãma tikípai sinigtut, uernarnermit uisaneĸ ajulermata,
naluvdlutigdlo ĸanoĸ akísagigtik. [41]pingajugssânigdlo tikípai oĸar-
-figalugitdlo: sôrme sinigsínaritse ĸasuerserdlusilo; tássa, nag-
-dliúsimavoĸ; ata, inûp ernera ajortuliartut agssainut pisitáusa-
-voĸ. [42]nikuitdlusilo autdlarta, tássa ĸanigdlivoĸ uvavnik pisit-
-sissugssaĸ.
Mat. 26, 47-56. [43]sulilo oĸalugtitdlugo tauváinaĸ Jûtarse tikiúpoĸ táukua
Lúk. 22, 47-53. arĸaneĸ-mardluk ilât inugpagssuit ilagalugit panalissartut una-
Juán. 18, 1-12. -tausissartut palasiunernit agdlagkanigdlo ilisimassunit utorĸau-
-nertanitdlo |ilaserissane|. [44]pisitsissâtalo nalunaerĸutigssaĸar-
-tíkai oĸardlune: kunigagssara táunaujumârpoĸ; táuna tigusiuk

-utdlarutdlugulo ĸimânavêrsardlugo. [45]tikiúkamilo ernînaĸ or-
-nigpâ oĸarfigalugo: ajoĸersuissoĸ, ajoĸersuissoĸ; kunigdlugulo.
[46]táukuale isagtorpât tiguvdlugulo. [47]tássanîtutdle ilâta pa-
-nane amuvâ, palasiuneruvdlo kivfâ panarpâ siutaerdlugo. [48]Jî-
-suse tauva pilerpoĸ oĸarfigalugit: sôrdlo inungmartumut a-
-ssuse panalissutdlo ataususissardlusilo tiguniardlunga. [49]uv-
-dlut tamaisa ilissortarpavse nâlagfingme ajoĸersuivdlunga, tigú-
-ngíkivsingalo. tássa agdlagkat erĸũsangmata. [50]tauva tamar-
-mik magpât ĸimâvdlutigdlo. [51]inûsugtordlo tássanîpoĸ táu-
-ssumunga malingnigtoĸ ilupâgssiamik uvineĸutilik, táuna inû-
-sugtut tiguvât. [52]táussumale ilupâgssiaĸ iperardlugo tamaĸarane
ĸimarratigai.

[53]Jîsusilo palasiunermut pisípât, tássungalo palasiunerit ta- Mat. 26,57 t.
-marmik utorĸait agdlagkanigdlo ilisimassut katisimajar- Lúk. 22,54 t.
-torput. [54]Pîtrusivdle asianit maligpâ palasiunerup igdlorssuata Juán. 18, 13 tt.
kaujaluissâta iluanut pivdlune, tássunga ingitdlune kivfat akornánut
ingnermut ĸîaerserdlune. [55]palasiuneritdle kigdlisiuissoĸatigîtdlo Mat. 26,
ilũngardlutik nalunaiaissugssarsiorput Jîsusimut toĸutíkumavdlugo; 59-66.
angilugtordlutigdle. [56]amerdlasût nalunaiáissutigingmássuk sag-
-dluvdlutik, nalunaiautaitdle ássigĩngitdlat. [57]ilaitdlo nikuíput
nalunaiáissutigalugulo sagdluvdlutik oĸardlutik: [58]tusarparput
ima oĸartoĸ: nâlagfik mána agssangnik sanasimassoĸ inguvteru- Juán. 2,19.
-mârpara, uvdlutdlo pingasut nâgínardlugit avdla ĸarmásavara
agssangnik sanasimángitsoĸ. [59]sulilũnît nalunaiautait ássigĩngit-
-dlat. [60]palasiuneĸ tauva nikuípoĸ akornánut pivdlune, Jîsusilo
aperâ oĸardlune: akiniángitdluínarpit? ukua ĸanoĸ pasigdlerpâtit?
[61]nivdleranile sumik akíngilà. tauva palasiunerup apererĸigpâ Lúk. 22,67 tt.
oĸarfigalugo: ivdlit táunauvit Kristuse únersiutigissagssap ernera?
[62]Jîsusile oĸarpoĸ: táunauvunga. takujumârparsilo inûp ernera pí-
-ssaunerup talerpiata tungâne igsiassoĸ ĸilauvdlo nuiaisigut aggersoĸ.
[63]tauva palasiunerup atissane aligpai oĸardlune: nalunaiaissumik
avdlamik pissariaĸarnerpa? [64]ĸaĸajardlernera tusarparse; ĸanoĸ
isumaĸarpise? tamarmigdle pitdlagagssautípât toĸutagssaunerar-
-dlugo. [65]tauva ilaisa ĸitserarpât kînâlo matuvdlugo tigdlugdlu- Mat. 26,67 t.
-gulo oĸarfigalugulo: erĸuiniarit; kivfatdlo erssârpât. Lúk. 22,63 t.

[66]Pîtrusilo tasamane igdlorssûp kaujaluissânîtitdlugo palasiu- Mat. 26,
-nerup kivfaisa arnat ilât tikiúpoĸ, [67]Pîtrusilo ĸîaersersoĸ taku- 69-75.
-gamiuk issigilerpâ oĸardlunilo: ivdlítaoĸ Jîsusip táussuma Nãsa- Lúk. 22, 54-62.
-rámiup ilagâtit. [68]misiarpordle oĸardlune: naluvara, oĸautsit Juán. 18, 15-18, 25-27.

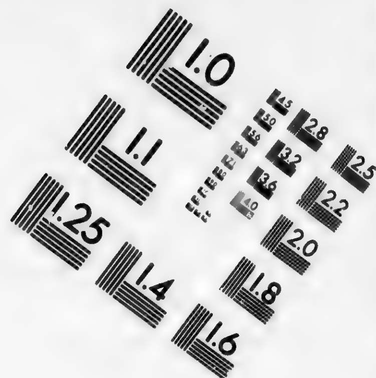
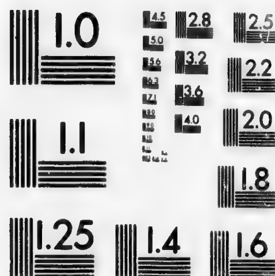
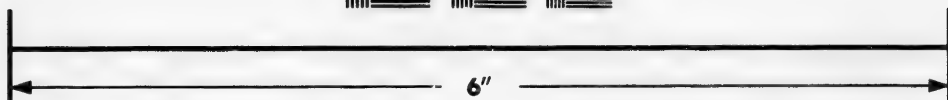
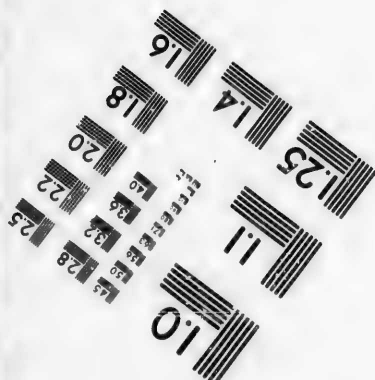
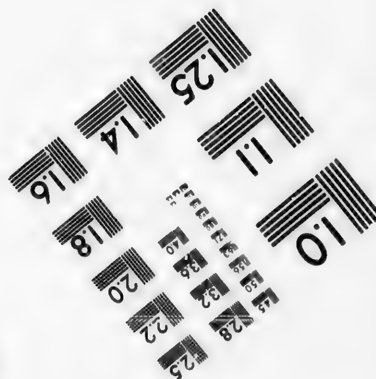

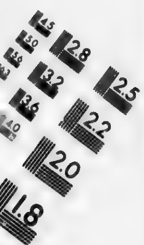
IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

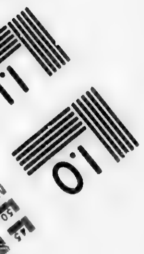

4.5
2.8
5.0
2.5
5.6
3.2
2.2
3.6
4.0
2.0
1.8

1.1
1.0

pâkartíngilara. tauva silardlermut aningmat tingmiautit angutiviartât
kardlorpok. 69 kivfavdlo arnap takorkigkamiuk tássanîtut okalug-
-figilerpai: tássa táukua ilât. 70 ãmale misiarpok. tássûgutsiá-
-ngormatdlo tássanîtut ãma Pîtruse okarfigât: ilumut táukua ila-
-gâtit; Galilîamiúvutíme, okautsisit taimaerpatdlagput. 71 táunale
pilerpok perdlugterkuvdlune ugpernarsaivdlunilo: inuk táuna o-
-kautigissarse naluvara. 72 tingmiautitdlo angutiviartât áipag-
14,30. -ssânik kardlorpok. tauva Pîtrusip okausek ivna erkaivâ, Jîsusip
okarfigingmane: tingmiautit angutiviartât mardlungnik kardlortí-
-nago pingasoriardlutit miserratigiumârparma. kíssaserpok tauva.

kapitalit 15.

Pîlâtusimut Jîsuse pisíkât; Pîlâtusip aperssorâ; sániugassulingmut kikiagtugagssá-
-ngortíkâ; Gûlkãtame sániugassulingmut kikiagtorât; nuna tamarme târtorssuángor-
-tok; Jîsuse anerningersok; Jûserfip Arimatîamiup iligâ.

Mat. 27,1. 2, 1 kaulermatdlo ernînak palasiunerit isumaliokatigîgput utorkau-
11-14. Lúk. 23,1-5. -nertat agdlagkanigdlo ilisimassut ilagalugit, kigdlisiuissokatigîtdlo
tamarmik, Jîsusile kilerssorpât autdlarutdlugulo Pîlâtusimutdlo
pisitdlugo. 2 Pîlâtusivdlo aperâ: ivdlit táunauvit Jûtit kúngiat?
akivâle okardlune: sôrdlo okartutit. 3 palasiuneritdlo pasigdli-
Juán. 18,28 t. -ngârpât. 4 Pîlâtusip tauva apererkigpâ okardlune: akíngitdluínar-
-pit? ata pasigdlingârmatit. 5 Jîsusivdle akísaerpâ Pîlâtuse tupigu-
Mat. 27, -sulersitdlugo. 6 nagdliússivíkutdle parnaerússat ilât inuit piuma-
15-26. Lúk. 23, -ssât parnaerússaujungnaersitarâ. 7 kilerssugakarpordle Barapamik
17-25. atilingmik, táuna tigussaussok perdluliortunut perdluliortitdlutik
Juán. 18, inuartunut ilángutdlugo. 8 inuitdlo nivdlilerput kinuvdlutik, tai-
39 tt. -mailiorfigerkuvdlutik sôrdlo nungutdlugit iliortartok. 9 Pîlâtusivdle
akivai okardlune: Jûtit kúngiat parnaerússaujungnaerserkuvisiuk?
10 nalúngíname palasiunerit síngatdlugo tássunga pisíkât. 11 pala-
-siuneritdle inuit pilerisârpait Barapa pingârdlugo kínutigerkuv-
-dlugo. 12 Pîlâtusivdle ãma akivai okardlune: kanorme tauva
uvavnut iliorfigerkuvisiuk una Jûtit kúngiánik taissarse? 13 ãmale
nivdlerput: sániugassulingmut kikiagtoruk. 14 Pîlâtusip tauva o-
-karfigai: sumingme ajortuliva? sualungnerussumigdle nivdliáput:
sániugassulingmut kikiagtoruk. 15 Pîlâtusivdle inuit iluarissainik ilior-
-figiumagamigit Barapa parnaerússaujungnaersípâ, Jîsusilo iperartor-
Mat. 27, -típâ sániugassulingmut kikiagtugagssángortitdlugo. 16 sákutûtdle
27-31. kamunga pisípât igdlorssûp kaujaluissânut, tássa nunap nâlagâta

igdlorssuanut, sákutôкatitigdlo tamaisa atautsimut кaerкuvait;
17 augpatdlarigsumigdlo atitípât, niaкorutigssamigdlo kakitdlarna- Juán. 19,2.3.
-кutinik perdlaigamik táussuminga niaкoruserpât; 18 inûvdluarкu-
-ssalerpâtdlo [oкardlutik]: pivdluarna Jûtit kúngiat. 19 suvdlor-
-tûmigdlo niaкuagut anauvât кitserardlugulo, sêrкumiardlutigdlo
patdlorfigât. 20 mitautigerêramíkulo augpatdlarigsumik ánoraiar-
-pât ánorainigdlo nangminerissainik atititdlugo, anisípâtdlo sáni- Mat. 27,
-ngassulingmut kikiagtoriartorumavdlugo. 31-37.
21 tássûnalo ingerdlassoк imáitoк: Sîmût Kerînimio, nunauti- Lúk. 23,
-minit aggersoк, Alagsanterivdlo Rûvfusivdlo angutât, táuna erdlor- 26-31.
-кúpât sáningassuligssâ erssorкuvdlugo. 22 ornigkamingnutdlo ti- Juán. 19,
-kiúpât, Gûlkãtamut; tamána nugterdlugo imáipoк: niaкortalik. 17 tt.
23 vînimigdlo morralersimassumik ímíniarpât, imíngilâle. 24 sáninga-
-ssulingmutdlo kikiagtoramíko ánorai ingmingnut avguarpait íme-
-rautigalugitdlo kia sordleк písagâ. 25 nalunaerкútavdle akúnerisa
pingajuat nagdlersimagâ sáningassulingmut kikiagtormássuk. 26 кu-
-lâgutdlo agdlangneкartoк pasigdligáussutâ, ima: Jûtit kúngiat.
27 táussumúngalo ilagititdlugit ínungniat mardluk sáningassulingnut Mat. 27,
kikiagtorpait, ardlât talerpiata tungâgut áipâlo sâmiata tungâgut. 38-44.
28 tauva agdlagkat erкũput ima oкauseкartut: pinerdlugtunut ila- Lúk. 23,
-liússauvoк. 29 tássûnalo sanerкútut кaкajarât ileкimisârfigalu- 32-43.
-gulo oкardlutigdlo: î, nâlagfingmik inguvterissutit кarmarкigdlu-
-gulo uvdlut pingasut nâgínardlugit: 30 ingminik ánauniarit, sáni-
-ngassulingmitdlo arкarit. 31 taimátaoк palasiunerit oкaloкatigîg-
-dlutik mitautigât agdlagkanik ilisimassut ilagalugit oкardlutik:
avdlat ánáutaraluaramigit ingminik ánáuneк sapilerpoк. 32 una
Kristusiussoк Israîlíkúnut kúngiussoк, mãna sáningassulingmit
arкardle, takungnerкuvdluta ugperкuvdlutalo. kikiagtorsimaкatai-
-sátaoк mitautigât. 33 nalunaerкútavdlo akúnere arfinilíngormata, Mat. 27,
nuna tamarme târtorssuángorpoк akúnerisa arfineк-sisamât tikit- 45-54.
-dlugo. 34 nalunaerкútavdlo akúnerisa arfineк-sisamãne Jîsuse Lúk. 23,
nivdlingârpoк oкardlune: Elûi, Elûi, lámâ sapagtânî? tamána 44-47.
nugterdlugo imáipoк: Gûtiga, Gûtiga, sôк кimagpinga? 35 najui- tugs. 22,2.
-ssutdlo ilaisa tusaramíko oкarput: ata, Elia tordlulavfigâ. 36 ilâ- Juán. 19,
-tale arpagdlune mitdluartoк sêrnartumik ímerpâ, suvdlortûmutdlo 29. 30.
káputdlugo ímípâ oкardlune: uvatse, ímaкa Eliap arкariartúsa-
-nerâ. 37 Jîsusile nivdlingârpoк anerningerdlunilo. 38 nâlag-
-fiuvdlo umigssua sîgpoк mardlúngordlune pavánga samungalo
agdlât. 39 sákutûtdle nâlagâta tássane nalâne ítup takugamiuk

taima nivdlingârdlune anerningersoĸ, oĸarpoĸ: ilumut inuk táuna
Mat. 27, Gûtip ernerisimavâ. [40]arnátaoĸ tássanîput asianit issigingnâr-
55. 56. Lúk. 23,49. -tut; táukua ilagait Mâria Magtalîna Mârialo Jãkup mingnerup
Jôrsasivdlo arnât Sâlumîlo; [41]táukua maligtarât Galilîamîkatdlar-
-mat kivfartorfigissardlugulo; arnatdlo avdlat ĸavsît Jerûsalâmut
majuaĸatigissai tássanîput.
Mat. 27, [42]únulerêrmatdlo, mássa uvdloĸ upalungaersarfiussoĸ, tássa
57-61. sapâtigssap sujulia, [43]tauva Jûserfe Arimatîamio tikiúpoĸ, kigdli-
Lúk. 23, -dlisiuissoĸatigît ilât atarĸinartoĸ, táussumátaoĸ Gûtip nâlagauvfia
50-55. utarĸigâ; táuna sapîserdlune Pilâtusimut iserpoĸ Jîsusip timânik
Juán. 19, ĸínuvigalugo. [44]Pilâtusivdle tupigusûtigâ toĸorêrsoĸ tusaramiuk,
38-42. sákutûtdlo nâlagât ĸaerĸuvâ táussumúnga aperĸutigalugo tássa tau-
-vale toĸusimanersoĸ. [45]sujunersiutigigamiugdlo sákutût nâlagãnut,
timâ Jûserfimut túniúpâ. [46]ilupâgssiamigdlo pisigame arĸarpâ,
ilupâgssiamutdlo ímutdlugo ilivermut ilivâ ĸaersume ilugdlissamut,
ujaragdlo agssakâtípâ ilerfup pânut. [47]Mâriavdle Magtalînap Mâ-
-riavdlo Jôrsasip arnâta issigât sumut ilineĸartoĸ.

kapitalit 16.

Jîsuse ilivermit makítoĸ; ilaminut sarĸúmersartoĸ; apustiline oĸáukai îvangkîliulo oĸalûssíssutigiartorĸuvdlugo silarssuarmut tamarmut; ĸilangmut pavungnartitaussoĸ.

Mat. 28,1-10. [1]sapâtdlo ĸângiungmat, Mâria Magtalîna Mârialo Jãkup arnâ
Lúk. 24,1-10. Sâlumîlo tipigigsunik pisíput taníkiartorumavdlugo. [2]ilivermutdlo
píput sapâtip akúnerata uvdluisa sujugdliáne uvdlâralánguaĸ, seĸi-
-neĸ nuilermat. [3]oĸaloĸatigîgputdlo: kia ujarĸamik ilerfup pâ-
-nîtumik agssakâtitsiniúsavâtigut? [4]ĸiviaramíkulo takulerpât uja-
-rak agssakâterêrsimassoĸ; mássa angeĸissoĸ. [5]ilivermutdlo ise-
-ramik inûsugtoĸ takulerpât talerpiup tungâne igsiassoĸ takisû-
-mik ĸaĸortumik atissalik; ánilângârputdlo. [6]oĸarfigaile: ánilâ-
-ĸinase; Jîsuse Nãsarámio sáningassulingmut kikiagtorsimassoĸ
ujarparse; makísimavoĸ, tamânîngilaĸ. tamássa inigigalua iline-
-ĸarfia. [7]oĸariartoritsile ajoĸersugainut Pîtrusimutdlo, Galilîamut
sujulerísagavsiuk; tássane takujumârparse, sôrdlo oĸarfigigâse.
[8]tauva aninasuarput ilivermit ĸimâvdlutik, ûlilerdlutigdle ánilâr-
-dlutigdlo; kimutdlo ĸanoĸ oĸángitdlat, ersileramik.
Juán. 20,1. [9]Jîsusile makíkame sapâtip akúnerata uvdluisa sujugdliáne uv-
14-18. -dlãkut sarĸúmerĸârpoĸ Mâria-Magtalînamut, táussumánga anerni-
-piluit arfineĸ-mardluk anisíkai. [10]táussuma oĸautigiartorpâ ilagi-

-ssartagainut aliasugtunut ĸiassunut. 11 táukualo tusaramíko ûma-
-ssoĸ, táussumalo takugâ, ugperíngilât. 12 tamatumalo kingorna- Lúk.24,13 tt.
-gut ilait mardluk ingerdlatitdlugit sarĸúmerfigai avdlamik táutoĸar-
-dlune, nunáinaliartitdlugit. 13 táukualo ilamingnut oĸautigiartor-
-pât, kisiáne táukútaoĸ ugperíngilait. 14 kingornatigut táuko
arĸanigdlit sarĸúmerfigai nerrivingme igsiatitdlugit, avorĸârailo ug-
-píngingmata, ũmataitdlo mángertorssûngmata, makísimassumik
takungnigtut ugperíngingmatigik. 15 oĸarfigailo: autdlaritse silar- Mat. 28,19 t.
-ssuarmut tamarmut, îvangkîliulo oĸalussíssutigisiuk píngortitanut Lúk.24,47 tt.
tamanut. 16 ugperdlunilo kuisítoĸ ánagkumârpoĸ, ugpíngitsordle
pitdlagagssautíneĸásavoĸ. 17 mákule nalunaerĸutit malingnigtigí-
-savait ugpertut: ativkut anernipiluit anisísavait, oĸalûtsinik nutâ-
-nik oĸalúsáput; 18 pulateriârssuit tigujumârpait, toĸunartumigdlo
imeraluarunik ajoĸutigísángilât; náparsimassutdlo agssangmingnik
patigkângamíkik iluarsisísavait.

19 oĸalugfigerêramigit tauva Nâlagaĸ ĸilangmut pavungnartitau- Lúk.24,50 tt.
-voĸ ingitdlunilo Gûtip talerpiata tungânut. 20 táukule autdlarput ap. sul. 1,9.
tamagingne oĸalũssissardlutik; Nâlagkavdlo suliaĸatigai, oĸauser-
-dlo aulajangersípâ nalunaerĸutinik ilángútunik.

îvangkîlio
Lúkarsip agdlagâ.

kapitale 1.

sujuleĸutâ; íngile Gâpriale autdlartitaussoĸ Saggariamut; ãma Mâriamut; Mâriap Elísapat tikerârâ; Juánase kuississoĸ erniussoĸ; Saggaria pruvfîtisut oĸalu-lersoĸ ánáussissugssamik.

1 amerdlasût pilersimangmata akornavtíne nalunaitsumik pi-
-simassut oĸalugtualiariniardlugit, 2 sôrdlo uvavtínut pisíkait ta-
-mákunínga pilerĸârneránit nangmineĸ takungnigtut oĸautsimutdlo
kivfartortut, 3 tauva uvangátaoĸ isumaĸarpunga tamaisa autdlar-
-ĸautãnit sujunersiutigerĸigsârĸârdlugit tugdlerîgssusîsigut ilingnut
agdlautigiumavdlugit, Tiuvfiluse atarĸinartutit-â, 4 ilingnut ajoĸer-
-sûtiginеĸartut nakimanáissusiat ilisarerĸuvdlugo.

5 Herûtase Jûtiame kúngiutitdlugo palaseĸartoĸ Aapiákut
sivnîssoĸatigît ilãnik Saggariamik atilingmik, táussuma nulia
Aarunip panîsa ilagigât, Elîsapamik ateĸartoĸ. 6 táuko tamarmik
iluartũput Gûtip sâne Nâlagkap inássutaisigut ilerĸorerĸussaisi-
-gutdlo tamatigut agssuarnaitsumik ingerdlavdlutik. 7 kisiáne ĸi-
-tornaĸángitdlat, Elîsapat ernisuíkame, tamarmigdlo ukiorpagssuit
angusimagamíkik. 8 pivordlo palasisut sulísagame Gûtip sâne,
sivnîssoĸatigît ilagissane kivfartorfeĸarmata, 9 tauva palasit iler-
-ĸuat migssiliordlugo suliagssarsiarigamiuk tipigigsautigdlĩsavdlune
Nâlagkap nâlagfiutânut iserpoĸ, 10 inugpagssuitdlo tamarmik sila-
-tânĩput tugsiardlutik tipigigsautigdlîsitdlugo. 11 Nâlagkavdle íngi-
-lia táussumúnga takutípoĸ tipigigsautigdlĩvfiup saniane talerpiup
tungâne ĸeĸardlune. 12 Saggariavdlo takuleramiuk ánilârpoĸ ersi-
-lerdlunilo. 13 íngilivdle oĸarfigâ: erseĸinak, Saggaria, ĸínutigissat
tusarneĸarmat; nuliatdlo Elîsapat ilingnut ernertãsavoĸ, táuna
Juánasimik atsísavat. 14 tipaitsûtigalugulo nuánariumârpat, amer-
-dlasûtdlo tipaitsûtigiumârpât inúngortoĸ. 15 angísangmat Nâlag-
-kap sâne; vĩnimik imigssamigdlo silaerúnartumik imísángilaĸ, su-
-lilo arname timâta iluanîtitdlune anernermik ivdlernartumik ilu-
-miulerneĸásavoĸ, 16 Israîlivdlo kinguai amerdlasût sâgtíkumârpai
Nâlagkamut Gûtiánut. 17 ingerdlásavordlo táussuma sâne Eliap
Mal. 4,5 f. anernera píssauneralo pigalugit, angajorĸait ũmatait sâgtísavdlugit
ĸitornainut, nâlagserîtsutdlo sâgtísavdlugit iluartut sujuneĸarne-
-ránut, inuit pigínãngortugssat Nâlagkamut piarêrsásavdlugit.
18 Saggariap tauva íngile sãpâ: sumit ilisimalísavara taimáisassoĸ?
uvanga utorĸaugama, nuliamalo ukiorpagssuit angusimangmagit.
19 íngilivdlo akivâ oĸardlune: Gâprialiuvunga Gûtip sânîtartoĸ, aut-
-dlartitauvungalo oĸalugfigerĸuvdlutit tamatumíngalo tipaitsung-
-nartumik tusardlerĸuvdlutit. 20 atalo, oĸalungneĸ ajulerdlutit
oĸásaerumârputit uvdloĸ taimailivfigssâ nagdliutserdlugo, oĸaut-
-síka ugperíngínagkit nagdliuvfigssamíkut erĸûtísassut. 21 inuit-
-dlo Saggaria utarĸigamíko tupigusûtigât nâlagfingme mulungmat.
22 aningmatdlo oĸalugfigineĸ sapermatik malugât nâlagfingme ta-
-kussaĸarsimassoĸ. ússerarpai tauva oĸalungneĸ ajorsínardlune.
23 pivordlo kivfartũssivine nângmat, tauva igdluminut angerdlarpoĸ.
24 uvdlutdle táukua kingornatigut nulia Elîsapat nârtulerpoĸ, ĸáu-
-matitdlo tatdlimat nâvdlugit issertorpoĸ oĸardlunilo: 25 taima
Nâlagkap pivânga uvdlune táukunane, issigigaminga inungne mi-
-tagáussusera pêrumavdlugo.

[26]ĸáumatitdle arfernáne íngile Gâpriale Gûtip autdlartípâ Mat. 1,18 tt.
igdloĸarfingmut Galilîamītumut Nāsarámik atilingmut, [27]niviarsia-
-mut Dâvip inoĸutaisa ilâta angutip Jûserfimik atigdlup nuliag-
-ssariligânut; niviarsiardlo táuna Mâriamik ateĸarpoĸ. [28]íngiliv-
-dlo iserfigâ oĸardlune: pivdluarna sáimáussaussutit ûmâ, Nâlag-
-kap najorpâtit arnane pivdluarĸussaussutit-â. [29]táussumale ta-
-kugamiuk oĸausê ánilârutigai isumaĸardlunilo, inûvdluarĸússut
tamána ĸanoĸ ínersoĸ. [30]íngilivdlo oĸarfigâ: erseĸinak Mâria,
Gûtimut sáimáunarsigavit. [31]atalo, timigkut ilumilísautit erner- Is. 7,14.
-târumârdlutitdlo, táuna Jîsusimik atsísavat. [32]táuna angísavoĸ,
kutsingneruvsârtuvdlo erneranik taineĸásavoĸ; Gûtivdlo Nâlagkap
tuniumârpâ sujuaissâta Dâvip igsiavfianik ĸilâiingmik; [33]Jākúkúnut- Migg. 4,7.
-dlo kúngiúsavoĸ nâgssáungitsumik, nâlagauvfialo soraerfeĸásángi-
-laĸ. [34]tauva Mâriap íngile sāpâ: ĸanoĸ ilivdlune tamána písava,
angúmik ilisarissaĸángínama? [35]íngilivdlo akivâ oĸardlune: anerneĸ
ivdlernartoĸ ilingnut piumârpoĸ, kutsingneruvsârtuvdlo píssaunerata
uligkumârpâtit; tamánalo pivdlugo ivdlernartoĸ erniagssat Gûtip
erneranik taineĸásavoĸ. [36]atalo, Elîsapátaoĸ erĸardlerissat erner-
-tâgssaminik nârtulerpoĸ utorĸaunermine, ĸáumatitdlo arfinilerpai
táussuma ernisuitsûneragaussup. [37]Gûtime sumik ajornartoĸá-
-ngingmat. [38]Mâriale oĸarpoĸ: tássa Nâlagkap kivfarânga; oĸaut-
-sit nâpertordlugo pineĸarnaunga. tauva íngilip ĸimagpâ.

[39]taimaníkut Mâria pikivdlune ĸáĸainut autdlarasuarpoĸ, ig-
-dloĸarfingmut Jûtap pianut. [40]Saggariavdlo igdluanut iserame
Elîsapat inûvdluarĸuvâ. [41]pivordlo Elîsapap tusarmago Mâriap
inûvdluarĸússutâ, tauva ilumiua aulalerpoĸ timâta iluane; Elîsa-
-patdlo ilumioĸangâlerpoĸ anernermik ivdlernartumik [42]nivdli-
-ngârdlunilo oĸardlune: pivdluarĸussauvutit arnane, pivdluarĸu-
-ssauvordlo timivit ilumiua. [43]sunalo taima pineĸautiginerpara,
nâlagkama arnâta orningmanga? [44]ata, inûvdluarĸussissutit tusa-
-ravkit, ilumiuga nuánârdlune aulalerpoĸ timima iluane. [45]piv-
-dluarpoĸ una ugpertoĸ, nāmagsineĸásangmata Nâlagkap táussu-
-múnga oĸautigissai. [46]Mârialo oĸarpoĸ: Nâlagaĸ tarnima 1 Sâm. 2,1 tt.
nâlangnartípâ, [47]anerneralo nuánârpoĸ Gûtime ánáussissivne;
[48]kivfame arnap nikanarssusia issigisimangmago. ata, matuma
kingornagut pivdluarnerásavānga kinguârît tamarmik, [49]malung-
-nangârtuliorfigingmanga táussuma sapíngitsup; táussuma arĸa iv-
-dlernarpoĸ, [50]nagdligtuineralo kinguârîgsoĸartitdlugo taimáipoĸ
mianeringnigtainut. [51]píssauniligssuartut iliorpoĸ talerminik siá-

-martitdlugitdlo ũmatimíkut makitasûnik erкarsautigdlit. [52]pí-
-ssarssuit ajagtarpai igsiavfînit кilâlingnit, nikanartutdlo akitsisí-
-tarpai. [53]kâgtut кârsitdlartítarpai ajúngitsunik, pisûtdlo autdlar-
Is. 41,8 t. -títarpai soкartínagit. [54]kivfe Israîle isumagâ, nagdligtuissutse er-
-кaigamiuk, [55]sôrdlo sujuaissavtínut oкalugsimassoк, Aaperâmut
kinguâgssainutdlo nâgssáungitsumik [taimáikumavdlune]. [56]Mâ-
-riavdlo unigfigâ кáumatit pingasut migssiliordlugit, tauvalo anger-
-dlarpoк.
[57]ernivigssile nagdliungmat Elîsapat ernertârpoк. [58]sanilî-
-salo erкardlîsalo tusâmagamíko Nâlagkap angisûmik nagdligtor-
-simagâ, tipaitsoкatigât. [59]pivordlo uvdlut arfineк-pingajuáne,
nâlungiaк kipiartoramíko, tauva Saggariamik atserpât angutâ at-
-siutdlugo. [60]arnâtale sãpai oкardlune: nâggale, Juánasimik ate-
-кásavoк. [61]oкarfigât tauva: taima atilingmik erкardleкángika-
-luartutit. [62]angutâle ússerarpât кanoк ítumik atserкúsasoralugo.
[63]táussumalo agdlagtarfinguaк кaerкuvâ agdlagdlunilo oкardlune:
Juánase aterâ. tamarmigdlo tupigusugput. [64]tássángáinardle кar-
-na oкâlo parnaerússaerput, oкalulerpordlo Gûte únersiutigalugo.
[65]erкãnilo nunagdlit tamarmik ersilerput, tamákulo taimailissut
tamarmik tusâmassaulerput Jûtiap кáкaine tamane. [66]tusartutdlo
nungutdlutik tamáko ũmámiugilerpait oкardlutigdlo: nâlungiaк táu-
-na кanorme tauva ilísanerpa? Nâlagkavdlo agssaisa najorpât.
[67]angutâlo Saggaria anernermik ivdlernartumik ilumioкangâler-
-poк, pruvfîtisutdlo oкalulerpoк oкardlune: [68]кujanarsile Nâlagaк
Jsraîlip Gûtia, ínugtane tikerârmagit utertitáussutigssarsivdlugitdlo,
[69]naulersitsivigingmatigutdlo nagssungmik ánássúmik kivfame Dâvip
igdluane, [70]sôrdlo inoкalerкârneranit oкalugsimassoк pruvfîtime
ap. sul. 3,21. ivdlernartut кarnisigut, [71]ánáukumavdluta кíngarssortivtínit ũmig-
-ssortivtalo tamarmik agssainit, [72]sujuaissavut nagdligtorumav-
-dlugit angerutsilo ivdlernartoк erкaiumavdlugo, [73]ugpernarsaut
1 Môr. 22,16. nâpertordlugo, sujuaissarput Aaperât ugpernarsaivfigigamiuk i-
-ma tuniumavdluta: [74]ersiorata кíngarssortivtalo agssainit ánag-
-simavdluta kivfartũsagigput [75]ivdlernardluta iluardlutalo táu-
-ssuma sâne uvdlut inûvfigissagssavut tamaisa nâvdlugit. [76]iv-
-dlitdlo nâlungiaк-â, kutsingneruvsârtup pruvfîtianik taineкásautit,
ingerdlásagavit Nâlagkap sujornagut avкutigssâ iluarsásavdlugo,
[77]ínugtailo ilisarssisísavdlugit ánássúmik ajortit isumákêrneкarne-
-ratigut pissumik [78]Gûtivta nagdligtuigajungneragut, tamána
atordlugo кutsingnermit nuissup tikerârpâtigut [79]кáumarsaru-

-mavdlugit târmiussut toĸuvdlo târtitâne ineĸartut, isigkavutdlo
sangmisíkumavdlugit avĸúmut erĸigsinartumut. 80 nâlungiardlo
agdliartorpoĸ nakússagtitdlunilo anerníkut puilassuitsunîtdlunilo
uvdloĸ Israîlíkúnut sarĸúmerfigsse tikitdlugo.

kapitalit 2.

Jîsuse inúngortoĸ; savanik pârssissut takujartorât; kipineĸartitdlugo Jîsusimik atserât; Nâlagkamut sarĸúmiutitaungmat Símiûp Angnavdlo pivdluarĸugât; arĸaneĸ-mar--dlungnik ukioĸarame Jerûsalâme nâlagfigssuarmîtoĸ.

1 pivordle taimáineragut, kaisarip Avgustusip inássut inássu-
-tigigâ, inuit najugãne tamarssuarme nunagdlit nautsorssorneĸar-
-ĸuvdlugit. 2 nautsorssorneĸarnerat tamána sujugdleĸ pivoĸ Ko-
-rîniuse Sêriame nunamut nâlagautitdlugo. 3 tamarmigdlo naut-
-sorssortíkiartorput, nungutdlutik nunavingmingnut. 4 tauva Jû-
-serfísaoĸ majuarpoĸ Galilîamit igdlorpalingmit Nãsarámit Jûtia-
-mut, Dâvip igdloĸarfianut Bîtdlîmimik atilingmut, Dâvip inoĸu-
-tai erĸardlerîgsortailo nagguvigigamigit, 5 nautsorssortísavdlune
Mâria nuliagsse angersitane áiparalugo; táuna nârtussoĸ. 6 pivor-
-dle tássanîtitdlutik, tauva ernivigssâ nagdliúpoĸ. 7 pernáuminigdlo Mat. 1,25 &
ernertârpoĸ ímutdlugulo, nerssutautitdlo nerriviánut ilivâ, akung- 2,1.
-nigtarfingme inigssaĸángínamik. 8 tamatumalo erĸâne savanik
pârssissut ítut, narssamîtdlutik únuame pigârtut nerssutautitik
pâriniardlugit. 9 atalo, Nâlagkap íngiliata patdligkai, Nâlagkavdlo
nâlangnarssusiata ĸáumarfigigai; ersingâlerput tauva. 10 íngilivdlo
oĸarfigai: erseĸinase; ata, tipaitsungnartumik tusardlísavavse ti-
-paitsungârutigssavsínik inuit tamarmik pigssãnik. 11 ilivsínut
uvdlume erniungmat ánáussissoĸ, tássa Kristuse Nâlagaĸ, Dâvip
igdloĸarfiane. 12 mánalo nalunaerĸutigísavarse: nâlungiaĸ nâpíku-
-mârparse ímúsimassoĸ nerssutautitdlo nerriviáne ínangassoĸ.
13 tauváinardlo ĸilangmiorpagssuit íngilimîlersut, táukua Gûte úner-
-siutigât oĸardlutik: 14 nâlangnarsile Gûte ĸutsingnerme; nunami-
-lo erĸigsilit; inungnilo nuánarissaĸardle. 15 pivordlo íngilit ĸi-
-mangmatik ĸilangmut autdlardlutik, tauva inuit táuko savanik
pârssissut oĸaloĸatigîlerput: Bîtdlîmimut piartorta tamána pisi-
-massoĸ takujartordlugo Nâlagkap uvavtínut nalunaerutigissâ.
16 tauva tássungnarasuarput, tamaisalo nâpípait Mâria Jûserfilo
nâlungiardlo nerssutautit nerriviáne ínangassoĸ. 17 takugamíkule
oĸautsit nâlungiaĸ táuna pivdlugo ingmingnut oĸauserineĸartut

okautigilerpait. [18]tusartutdlo tamarmik savanik pârssissut okau-
-sê tupigusûtigait. [19]Mâriavdle okautsit tamáko tamaisa torkor-
-pai erkarsautigalugitdlo ûmámigut. [20]táukulo savanik pârssissut
uterput Gûte nersordlugo únersiutigalugulo tusagkatik takussatig-
-dlo tamaisa pivdlugit, kanok okarfiginekaramik.
3 Môr. 12,3. [21]uvdlutdlo arfinek-pingasúngormata, nâlungiak kipineká-
-sangmat, tauva atserpât Jîsusimik, íngilip taima taingmago ilu-
-miuginekángíkatdlarmat arname timâta iluane.
3 Môr. 12,4. [22]uvdlutdlo |arnâta| minguerserfê nãmagtingmata Môrsasip i-
-natsisai maligdlugit, tagpavungnáupât Jerûsalâmut, Nâlagkamut
2 Môr. 13,2. sarkúmiutísavdlugo, [23](sôrdlo agdlagsimassok Nâlagkap inatsisai-
-ne: angutînguit igdlíssamik angmaissut tamarmik ivdlernartutut
Nâlagkamut pigititaussunik tainekásáput,) [24]tunissutitdlo tuní-
3 Môr. 12,8. -ssutigísavdlugit Nâlagkap inatsisaine okauserinekartok migssi-
-liordlugo: tuínguit kuluartartut áiparît atautsit tuínguârkatdlûnît
mardluk. [25]atalo, inuk Jerûsalâmîtok Símiûmik atilik, inugdlo
táuna iluartûssok Gûtimigdlo mianeringnigtok, Jsraîlivdlo tugpat-
-dliutigissâ utarkigâ, anerneruvdlo ivdlernartup kulangerâ. [26]okau-
-serdlo pisimagâ anernermit ivdlernartumit, toko misigísangíkâ
Nâlagkap tanitâ takusimatínago. [27]anerneruvdlo pingmane nâlag-
-fingmut pivok; nâlungiardlo Jîsuse angajorkaisa erkungmássuk
inatsisitigut ilerkorerkussaussumik nãmagsíssúkumavdlugo, [28]tau-
-va tiguvâ pernermigdlugo, Gûtilo únersiutigâ okardlune: [29]Nâ-
-lagak, mãna kivfat angerdlartíkumârpat erkigsisitdlugo, sôrdlo
okartutit, [30]issima takungmássuk ánáussutigissat, [31]inuiakati-
-gît tamarmik kînaisa sãne piarêrsagkat, [32]káumarkut akimángit-
-sunut káumarsautigssak, inugtavitdlo Israîlíkut nâlangnautig-
-ssât. [33]Jûserfivdle arnâtalo táuna pivdlugo okauserinekartut
tupigusûtigait. [34]Símiûvdlo pivdluarkuvai, arnâlo Mâria okarfigâ:
ata, una ordlússutigssautitauvok makíssutigssautitauvdlunilo Israî-
-líkut ilarpagssuinut, nalunaerkutigssautitauvdlunilo agssortorne-
-karumârtok, [35](ivdlítaok tarningnut pana pulásavok,) amerdla-
-sût ûmataisa erkarsautait sarkúmerkuvdlugit. [36]arnardlo pruv-
-fítiussok tássanîtok, Angna Fânuilip pania, Agserákut nagguve-
-katigît ilât, táussuma ukiorpagssuit angusimagai, niviarsiaugamilo
kingorna ukiut arfinek-mardluk uvine inôkatigisimagâ, [37]mãnale
uvigdlarnerussok ukiut arfinek-pingasunik kuligdlit sisamatdlo
migssiliordlugit; táussuma nâlagfik kimangnek ajorâ kivfartûssiv-
-dlunilo îsíngíniardlune tugsiardlunilo uvdlúkutdlo únuákutdlo.

38 táunátaoĸ patdligúpoĸ taimáineragut, Nâlagardlo únersiutigâ
táunalo oĸautigalugo tamanut utertitsinigssamik Jerûsalâme písa-
-ssumik utarĸissunut.
39 tamaisalo nãmagsigamíkik Nâlagkap inatsisai maligdlugit, Mat. 2,22 f.
Galilîamut uterput igdloĸarfingmingnut Nãsarámut. 40 nâlungiar- 1,80.
-dle agdliartorpoĸ nakússagtitdlunilo anerníkut ilisimássúmigdlo
peĸangâlerdlune; Gûtivdlo sáimáunerata ĸulangerpâ.
41 angajorĸailo ukiut nungutdlugit Jerûsalâliartartut pôrskisio-
-riartordlutik. 42 ukiuilo arĸaneĸ - mardlúngormata Jerûsâlamut
majuarput nagdliússivíkut ilerĸûssoĸ atordlugo. 43 uvdlutdlo
táuko nâgamíkik, angerdlaleramigdlo, nukagpiaraĸ Jîsuse Jerûsa-
-lâme unigpoĸ; Jûserfivdle arnâtalo arajutsivât. 44 ingerdlaĸati-
-mingnutdle ilagisorigamíko, uvdloĸ atauseĸ ingerdlagamik ujaler-
-pât erĸardlimingne takornagaríngisamingnilo. 45 naníngínamíkulo
Jerûsalâmut uterput ujardlugulo. 46 pivordlo uvdlut pingasut
nângmata, nanivât nâlagfingme ajoĸersuissut akornáne igsiassoĸ,
tusarnârdlugitdlo aperssortarai. 47 tusartaisale tamarmik tupigi-
-ngârpât sianíssusiagut akissarnerisigutdlo. 48 takugamíkulo áni-
-lârput, arnâtalo oĸarfigâ: ernera, sôĸ taima pivisigut? ata, atâ-
-tavit uvangalo ujarpavtigit erdloĸivdluta. 49 sãpai tauva: suv-
-dluse ujarpisinga? nalugavsinga atâtama pê najúsagíka? 50 taima-
-lo oĸalugfigingmatik oĸausia pâsíngilât. 51 tauva samungnaĸati-
-galugit Nãsarámut pivoĸ nâlagdluardlugitdlo. arnâtalo oĸautsit
tamáko tamaisa torĸorpai ũmáminut. 52 Jîsusilo agdliartorpoĸ ili-
-simássutsimigut ukiumigutdlo sáimáuneĸarnermigutdlo Gûtime
inungnilo.

kapitalit 3.

Juánase kuississoĸ; parnaerússaussoĸ; Jîsuse kuisítoĸ; nagguvê tugdlerîgsitat.

1 kaisarip Tipêriusip nâlagáussusiata ukiuisa arĸaneĸ-tatdli- Mat. 3,1-12.
-mãne, Puntiuse Pilâtuse nunamut nâlagaungmat Jûtiame, Herû- Mák. 1,1-8.
-tasilo nunamut iláinarmut nâlagaungmat Galilîame, nukâlo Pilípo Juán. 1,6-8,
nunamut iláinarmut nâlagaungmat Itorîame Traggunítivdlo erĸâne, 15-28.
Lusâniarsilo nunamut iláinarmut nâlagaungmat Apilînime, 2 Ang-
-narsilo Kâjavfarsilo palasiunerutitdlugit: tauva Gûtip oĸausia
Juánasimut Saggariap erneranut pivoĸ puilassuitsume. 3 tauva
Jòrtanip erĸânut tamarmut pivoĸ oĸalũssissutigalugulo kuíssut
avdlamik isumatârĸússut ajortit isumákêrneĸautigssãnik; 4 sôr-

Is. 40,3-5. -dlo agdlagsimassoĸ magpersagkane pruvfîtip Isaiap oĸausîne,
oĸarmat: puilassuitsume tordlulassup nipigâ: Nâlagkap avĸutig-
-ssâ iluarsarsiuk, tungmissagssailo nardlorsarsigik. 5 kôrĸut ta-
-marmik ímerneĸásáput, ĸáĸarssuitdlo ĸáĸánguitdlo tamarmik na-
-ĸigdlisarneĸásáput, sangungassutdlo nardlusísáput, manîtsutdlo
avĸusiníngúsáput manigsut; 6 uvinigdlitdlo tamarmik issigísavât
Gûtip ánáussinera. 7 taimáitumik inuit ánivigingmáne kuerĸuv-
-dlutik, oĸarfigai: tautûko pulateriârssuit piarait, kia únersũpâse
níngangnigssaĸ nagdliútugssaĸ ingalásagigse? 8 taimáitumik av-
-dlamik isumatârdluse iluartunik kingunigssaĸartísiuk; imalo iluv-
-sigut oĸarnialeĸinase: Aaperât atâtagârput. oĸáupavsime: ujar-
-ĸanit mákunánga Gûtip Aaperât ĸitornagssarsiginauvâ. 9 uli-
-maut orpît túngavînut tugterêrpoĸ; taimáitumik orpik nalingínaĸ
ajúngitsunik ineritítaĸángitsoĸ kipísavoĸ, ingnermutdlo igitáusavoĸ.
10 inuitdlo aperât oĸardlutik: ĸanorme tauva iliúsaugut? 11 aki-
-vaile oĸardlune: mardlungnik ánorâgdlup peĸángitsoĸ avivfigiliuk,
nerissagssautеĸartordlo taimatut iliordle. 12 ilángauserissútaoĸ kui-
-síkiartorput aperalugulo: ajoĸersuissoĸ, ĸanoĸ iliúsaugut? 13 aki-
-vaile: ilivsínut perĸússutigissaĸ ĸimúnago ilángaerĸussigitse. 14 ã-
-mátaoĸ sorssugkiartortartut aperât oĸardlutik: uvagúme ĸanoĸ
iliúsaugut? akivailo: angutausernasilo ínardlînavêritse, akigssarsia-
-silo nãmaginiarsigik. 15 inuitdle ilimasulermata, tamarmigdlo ũ-
-matimíkut isumaliormata Juánase táunausoralugo Kristuse,
16 tauva Juánasip akivai tamaisa oĸarfigalugit: uvanga imermik
kuissarâvse, uvavnitdle nakûnerussoĸ tikiúkumârpoĸ, táuna ki-
-ngarĸuvfigeĸâra singê ĸilerússáisavdlugit; táussuma kuiumârpâse
anernermik ivdlernartumik ingnermigdlo. 17 niváune terĸalatitsit
tigumiarpâ, iserterivinilo salísavâ, ĸajûssiagssatdlo kuiminut ka-
-terssorumârpai, ĸalipakuilo ikivkarumârpai ingnermik ĸamiuitsu-
-mik. 18 avdlanigdlo amerdlasûnik oĸaorĸigsârdlugit inuit îvang-
-kîliumik oĸalugfigai.

Mat. 4,12. 19 Herûtasile nunamut ilâinarmut nâlagaussoĸ táussumánga
14,1 tt. nalujungnaersíneĸarame Herûtiarse nugkame Pilípup nulia pivdlu-
Mák. 1,14.
6,14 tt. -go ajortutdlo ilerĸorissane tamaisa pivdlugit, 20 tauva tamáko
tamaisa ilavdlugit Juánase parnaerússivingmut pisípâ.

Mat. 3,13-17. 21 pivordle inuit tamarmik kuisingmata, Jîsusilo kuisingmat
Mák. 1,9-11. tugsiarmatdlo, tauva ĸilak angmarpoĸ, 22 anernerdlo ivdlernartoĸ
Juán.1,29-34. kulânut arĸarpoĸ timiligtut táutoĸardlune, tuínguatut, nipilo ĸi-

-langmit pivoĸ oĸardlune: ivdlit tássa ernera asanartoĸ, ivdlit
nuánarâvkit.
[23] Jîsusilo pilerame ukiut pingasunik ĸuligdlit nagdlerpai er- Mat. 1,1-17.
-nerisorineĸardlunilo Jûserfimut, táuna Eilip pigâ, [24] táuna Má- 1 nal. 1,1 tt.
-tatip pigâ, táuna Lîvip pigâ, táuna Milkip pigâ, táuna Jánap 2,1 tt. 3,1 tt.
pigâ, táuna Jûserfip pigâ, [25] táuna Matatiap pigâ, táuna Aamor- Rût. 4,18-21.
-sip pigâ, táuna Nâgûmip pigâ, táuna Eslîp pigâ, táuna Nángaip
pigâ, [26] táuna Mãtip pigâ, táuna Matatiap pigâ, táuna Sîmîp pi-
-gâ, táuna Jûserfip pigâ, táuna Jûtap pigâ, [27] táuna Juánâp pi-
-gâ, táuna Rîsap pigâ, táuna Sorupâpalip pigâ, táuna Salãtialip
pigâ, táuna Nêrîp pigâ, [28] táuna Milkip pigâ, táuna Atîp pigâ,
táuna Kûsâp pigâ, táuna Elmâtâp pigâ, táuna Eerip pigâ, [29] táu-
-na Jôrsasip pigâ, táuna Eliâsarip pigâ, táuna Jôrîp pigâ, táuna
Mátatip pigâ, táuna Lîvip pigâ, [30] táuna Símiûp pigâ, táuna Jû-
-tap pigâ, táuna Jûserfip pigâ, táuna Jûnâp pigâ, táuna Eliãkîp
pigâ, [31] táuna Miliâp pigâ, táuna Mainâp pigâ, táuna Mátatâp
pigâ, táuna Nãtap pigâ, táuna Dâvip pigâ, [32] táuna Jísaip pigâ,
táuna Oupatip pigâ, táuna Bûarsip pigâ, táuna Salmûnip pigâ,
táuna Nagásûp pigâ, [33] táuna Aminâtap pigâ, táuna Aaramip pi-
-gâ, táuna Esrûmip pigâ, táuna Pârasip pigâ, táuna Jûtap pigâ,
[34] táuna Jãkup pigâ, táuna Iisâp pigâ, táuna Aaperâp pigâ, táuna
Târap pigâ, táuna Nâgôrip pigâ, [35] táuna Sârûp pigâ, táuna Râ-
-gaup pigâ, táuna Pâlaup pigâ, táuna Eiperip pigâ, táuna Sâlâp
pigâ, [36] táuna Kainânip pigâ, táuna Arfagsâtip pigâ, táuna Símip
pigâ, táuna Nûap pigâ, táuna Lâmaup pigâ, [37] táuna Mitûsalâp
pigâ, táuna Einup pigâ, táuna Jâratip pigâ, táuna Malilîlip pigâ,
táuna Kainânip pigâ, [38] táuna Einorsip pigâ, táuna Sátip pigâ,
táuna Aatamip pigâ, táuna Gûtip pigâ.

kapitalit 4.

Jîsuse ússerneĸartoĸ; Galilîame ajoĸersuilersoĸ; anernipilulik Pîtrusivdlo sakia nalingínarnigdlo nápautigdlit katsorsarai oĸalûssissardlunilo.

[1] Jîsusile anernermik ivdlernartumik ilumioĸangârdlune Jôr- Mat. 4,1-11.
-tanimit uterpoĸ, anerneruvdlo puilassuitsumut pisípâ. [2] uvdlut- Mák. 1,12 t.
-dlo sisamanik ĸuligdlit ússerneĸarpoĸ mamardlîssorssuarmit *).
[3] uvdlutdlo táuko uvdlûtitdlugit neríngíname, nângmata kîsa kâ-
-lerpoĸ. mamardlîssorssûp tauva oĸarfigâ: Gûtip ernerigpatit u-

*) tôrnârssungmit, Diâvulumit.

-jarak una oĸarfigûk timiussángorĸuvdlugo. [4]Jîsusivdle akivâ oĸar-
5 Môr. 8,3. -dlune: agdlagsimavoĸ: timiussáinaĸ inûp inûtigíngilâ, Gûtivdle
oĸauserissâ nalingínaĸ inûtigissarâ. [5]mamardlîssorssûp*) tauva
majuartípâ ĸáĸarssuarmut kingigtumut, nâlagauvfîtdlo inuit najugãne
ítut tamaisa táussumúnga ĸimerdlôrtípai uisorĩnaĸ. [6]mamardlî-
-ssorssûvdlo oĸarfigâ: pigínáussut mána tamât ilingnut túniúku-
-mârpara, táukualo pingârtorssũssutât; uvavnut pisitaungmat, na-
-lingínarmutdlo piumassavnut túniútaravko. [7]taimáitumik pat-
-dlorfigiumagungma tamáko tamaisa pigísavatit. [8]Jîsusivdle akivâ
5 Môr. 6,13. oĸardlune: tunuvnut nigorit Sãtane-à; agdlagsimangmat: Nâlagaĸ
Gûtit patdlorfigísavat kivfartûtdlugulo táuna kisiat. [9]Jerûsalâmut-
-dlo pisípâ ĸeĸartitdlugulo nâlagfiup kârfanut oĸarfigalugulo: Gûtip
tugs. 91,11 t. ernerigpatit tássánga samunga nákaigit; [10]agdlagsimangmat: íngi-
-line pivdlutit perĸúsavai sernigerĸuvdlutit [11]kivssumiarĸuvdlu-
-titdlo, isigkatit ujarĸamut kagdluterĸunagit. [12]Jîsusip akivâ
5 Môr. 6,16. oĸardlune: oĸautsit imáiput: Nâlagaĸ Gûtit ússísángilat. [13]ma-
-mardlîssorssûvdlo ússînine tamaisa nâgamigit ĸimagkatdlarpâ.
Mat. 4,12-24. [14]Jîsusilo anernermit píssauneĸardlune Galilîamut uterpoĸ,
Mák. 1,14. erĸânilo tamarssuarme tusâmalerpât. [15]nâlagiartarfînilo ajoĸer-
Mat. 13,54 tt. -suingmat tamarmik nersorpât. [16]Nãsarámutdlo pivoĸ perorsa-
Mák. 6,1 tt. -gauvfingminut, ilerĸunilo atordlugo sapãme nâlagiartarfingmut
iserpoĸ, nikuípordlo atuaiumavdlune. [17]tauva tunivât pruvfîtip
Is. 61,1 t. Isaiap agdlagainik, magperamigitdlo ima agdlagsimassoĸ erĸorpâ:
[18]Nâlagkap anernerata ĸulangerpânga, taimáitumik tanípânga î-
-vangkîlio oĸalûtigerĸuvdlugo pîtsunut; autdlartípânga aserorsi-
-massunik ũmatigdlit katsorsarĸuvdlugit, [19]autdlarússaussut tor-
-dlulavfigerĸuvdlugit iperarneĸarfigssamik, tagpîtsutdlo tagpigsi-
-nigssamik, nâgdliugtitaussutdlo autdlarterĸuvdlugit pineĸásaersit-
-dlugit, tordlulautigerĸuvdlugo Nâlagkap ukiua nuánersoĸ. [20]mag-
-persagkatdlo matugamigit, kivfamutdlo túniúkamigit ingípoĸ.
nâlagiartarfingmîtutdlo tamarmik issigiuarpât. [21]tauva pilerpoĸ
oĸarfigalugit: uvdlume agdlagkat tamáko erĸũput tusâtitdluse.
[22]tamarmigdlo nersorpât, oĸautsitdlo alianaitsut ĸarnanit anissut
tupigusûtigait oĸardlutigdlo: una Jûserfip erneríngínerpâ? [23]tau-
-va oĸarfigai: mássame ússámik matumínga piumârpavsinga: kat-
-sorsaissoĸ, ilingnik katsorsarit; Kapernaumime pisimassut tu-
-sagkavta angeĸatainik tamânísaoĸ suliorit nunangne. [24]oĸarpor-
Juán. 4,44. -dle: ilumut oĸáupavse: pruvfîte nuánarissaríngilât nunaĸataisa.

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

25 ilumôrtumik oĸáupavse: uvigdlarnerit amerdlaĸaut Israîlíkúne 1 kúng 17,1.
Elia inûtitdlugo, taimane ĸilak matusimangmat ukiut pingasut Ják. 5,17.
ĸáumatitdlo arfinigdlit, kângnerdlo angeĸingmat nuname tamar-
-ssuarme; 26 táukuale ilãnut Elia autdlartitáungilaĸ, kisiáne Sa- 1 kúng. 17,9.
-ravtamut Sîtûp erĸânĩtumut, uvigdlarnermut. 27 pupigsutdlo a-
-merdlaĸaut Israîlíkúne pruvfîte Elîsa inûtitdlugo; táukuale ilã- 2 kúng. 5,14.
-nik pupêrútoĸángilaĸ, Nãmât Sêriamio kisime pupêrúpoĸ. 28 tau-
-va nàlagiartarfingmĩtut tamarmik kamagtorssuángorput tamána
tusaramíko; 29 nikuíputdlo, igdloĸarfingmitdlo anisitdlugo ĸáĸap
igdloĸarfingmik ivnànut pisípât nákartíkumavdlugo. 30 akornati-
-gutdle ingerdlavdlune autdlarpoĸ.

31 tauva Kapernaumimut aterpoĸ igdlorpalingmut Galilîamĩ- Mat. 7,28 t.
-tumut ajoĸersortardlugitdlo sapàtine. 32 ajoĸersùtâlo ánilàruti- Mák. 1,21 t.
-gàt, nâlagtariaĸartutut oĸausekarmat. 33 inugdlo nàlagiartar- Mák. 1,23-28.
-fingmĩtoĸ anernipilûp mingugtûp anernertànik pilik; táuna niv-
-dlingàrpoĸ 34 oĸardlune: uà, súsagavtigit, Jîsuse Nãsarámio?
aserorumavdluta tikiúpit? nalúngilavkit kinaussutit, táunaussutit
Gûtip ivdlernartua. 35 Jîsusivdlo avorĸârà oĸardlunilo: nipangerit,
ùmángalo anît. tauva anernipilûp igípâ akornánut táussumánga
anivdlune ínardlernagulo. 36 tamarmik tauva tupigutsagput oĸalo-
-ĸatigîgdlutigdlo oĸardlutik: suname-una tamána? anernerit mi-
-ngugtût aningmata, nàlagtariaĸartumik píssauneĸartumigdlo i-
-nangmatik. 37 tusàmalerpâtdlo nunap tamatuma erĸàne tamar-
-ssuarme. 38 tauva nikuitdlune nàlagiartarfingmit Sîmûp ig- Mat. 8,14 t.
-dluanut pivoĸ. Sîmûvdlo sakia ĸanimanartumik sualugtumik Mák. 1,29-31.
nápauteĸartoĸ, ĸínuvigàtdlo pivdlugo. 39 tauva savssarpoĸ kula-
-ngerdlugo ĸanimanartordlo agpisalûtdlugo; tauva [ĸanimanartup]
ĸimagpâ. ernĩnardlo makípoĸ kivfartorfigalugitdlo. 40 seĸiner- Mat. 8,16.
-dle tarrisimangmat, náparsimassoĸartut tamarmik náparsimassor- Mák. 1,32-34.
-tatik nalingínarnik nápautigdlit táussumúnga pisípait; táussu-
-male nungutdlugit agssangminik patigpai katsorsardlugitdlo. 41 ã-
-mátaoĸ anernipiluit amerdlasûnit aníput nivdliavdlutik oĸardlu-
-tigdlo: Kristusiuvutit Gûtip ernera. avorĸàraile oĸalorĸunagit-
-dlo, nalúngingmáne Kristusiugame. 42 ĸaulermatdle anivoĸ i- Mák. 1,35-39.
-noĸángitsumut pivdlune; inuitdlo ujarpàt, tikíkamíkulo unigtí-
-niarpàt ĸimarĸunatik. 43 oĸarfigaile: nunaĸarfingnut avdlanútaoĸ
îvangkîlio Gûtip nàlagauvfianik oĸalûtigissagssaràra, tamána piv-
-dlugo autdlartitaugama. 44 tauva nàlagiartarfingne Galilîamĩtune
oĸalûssissarpoĸ.

kapitalit 5.

Pîtruse ĸagssusersoĸ; Jîsusip pupigsoĸ pupêrutíkâ; tumartorsimassoĸ ajorung-
-naersitdlugulo ajortainik isumákêrfigigâ; Matîuse ĸaerĸugâ; ajoĸersugai
îsíngíniarneĸ ajortut.

Mat. 4,18-22. Mák.1,16-20. 1 pivordle inuit ĸerdlerautilerfigingmáne Gûtip oĸausia tu-
-sarumavdlugo, Ginĩsaratip taserssuata sinânĩtitdlune, 2 umiat-
-siaitdlo mardluk takugamigit sigssísimassut, aulisartutdle niusi-
-mavdlutik ĸagssutitik errortorait. 3 tauva umiatsiait táukua
ardlãnut Sîmûp pianut ikivoĸ, táunalo inápâ avalagtîmitsiarĸuv-
-dlugo, tauvalo ingitdlune inuit ajoĸersorpai umiatsiâmit. 4 oĸa-
-lugkamilo soraerame Sîmûmut oĸarpoĸ: itisûmut avalagdlutit
ĸagssuseritse pissaĸarĸuvdluse. 5 Sîmûvdle akivâ oĸardlune: a-
-joĸersuissoĸ, únuaĸ nâvdlugo piniaraluarpugut angilugtordlutalo;
Juán. 21,6. oĸautsitdle nâlagdlugo ĸagssuserumârpunga. 6 taimailioramigdlo
aulisagarpagssuit pissarait, ĸagssutaitdlo aligput. 7 tauva ardla-
-tik umiatsiaup áipânĩtut ússerarpait ikioriartorĸuvdlutik; táu-
-kualo orningmatik umiatsiatik ímerpait kivingajagtitdlugit. 8 ta-
-mánale Sîmûp Pĩtrusip takugamiuk, Jĩsusip sêrĸuinut patdlor-
-poĸ oĸardlune: Nâlagaĸ, ĸimánga, inûgama ajortilik. 9 tupigut-
-sagkame, ilagissailo tamarmik, aulisagkat pissatik pivdlugit;
10 taimátaoĸ Jãko Juánasilo Sipitîusip ernere Sîmûp peĸatai [tupi-
-gutsagput]. Jîsusivdle Sîmût oĸarfigâ: erseĸinak, matuma ki-
-ngornagut inungnik pissaĸartarumârputit. 11 tauva umiatsiait tu-
-lagtípait, tamaisalo ĸimagdlugit maligpât.
Mat. 8,2-4. Mák.1,40-45. 12 pivordlo nunaĸarfît ilãnîngmat, ata, angut tássanĩtoĸ pu-
-pigsorssuaĸ. táussuma Jĩsuse takuleramiuk kĩnaminik patdlor-
-poĸ kínuvigalugulo oĸardlune: Nâlagaĸ, piumaguvit pupêrutisí-
-nauvarma. 13 tauva agssane isagtitdlugit agtorpâ oĸardlune: piu-
-mavunga, pupêrútit. ernĩnardlo pupingnerata ĸimagpâ. 14 iner-
-terpâlo tamána ĸimut oĸautigerĸunago; imale pivâ: palasimut
3 Môr. 14,2. takutíkiartorit, Môrsasivdlo perĸússutigissâ maligdlugo pupêrúne-
-rit pivdlugo pigdlĩgit nalujungnaerutigssãnik. 15 tusâmassángo-
-riartuínarpordle, inugpagssuitdlo katerssorput tusarumavdlugo
nápautimingnitdlo táussumúnga katsorsarĸuvdlutik. 16 nigordlu-
-nile puilassuitsunut tugsiariartorpoĸ.
Mat. 9,1-8. Mák. 2,1-12. 17 pivordlo uvdlut ilãne, ajoĸersuingmat, farisîaritdlo inatsi-
-sinigdlo ajoĸersuissut nunaĸarfingnit tamanit Galilîamĩtunit Jûtia-
-mĩtunitdlo Jerûsalâmitdlo aggersimavdlutik tássane igsiassut,

Nâlagkavdlo píssaunera tássaussoĸ katsorsáissutauvdlune. [18]ata-
-lo, angutit ilaisa inuk tumartorsimassoĸ ínángavingminîtoĸ ag-
-giúpât, táunalo isertíniarpât sânut iliumavdlugo. [19]inungnitdlo
iserfigssarsíngínamíko igdlup ĸânut ĸaĸíput, ĸaleĸutaisigutdlo ni-
-ngípât ínángavianut atatitdlugo [inuit] akornánut Jîsusip sânut.
[20]ugperssusiatdlo takugamiuk oĸarfigâ: inuk-â, ajortingnik isumá-
-kêrfigineĸarputit. [21]agdlagkanigdle ilisimassut farisîaritdlo isu-
-maliulerput oĸardlutik: kinauna Gûtimut ĸaĸajardlersoĸ? kina
Gûtiúngitsoĸ ajortinik isumákîsínauva? [22]Jîsusivdle erĸarsautait
malugigamigit akivai oĸardlune: ĸanoĸ isumaliorpise ũmativsigut?
[23]suna ajornángíneruva, imalũnît oĸardlune: ajortingnik isumákêr-
-figineĸarputit, imalũnît oĸardlune: makitdlutit ingerdlagit? [24]i-
-lisimarĸuvdlusiugdle inûp ernera nuname ajortinik isumákîsínau-
-ssoĸ, (tumartorsimassoĸ sãpâ:) oĸáupavkit: makitdlutit ínánga-
-vît tigûk angerdlardlutitdlo. [25]tauva ernĩnaĸ makípoĸ issigitit-
-dlugit, ínángavigigaluanilo tiguvdlugo angerdlarpoĸ, Gûtilo úner-
-siutigâ. [26]tamarmigdlo ánilârput, Gûtilo únersiutigât; ersingâ-
-lerdlutigdlo oĸarput: uvdlume avdlanartorssuarnik takoĸaugut.
[27]kingorna anigame ilángauserissoĸ Lîvimik atilik takuvâ ilá- Mat. 9,9-13.
-ngauserivfingme igsiassoĸ; táuna oĸarfigâ: malínga. [28]tauva ta- Mák.2,13-17.
-maisa ĸimagdlugit nikuípoĸ maligdluguio. [29]táunalo Lîve táu-
-ssumúnga angisûmik nerdlîagssiorpoĸ igdlumine, ilángauserissut-
-dlo amerdlasût avdlatdlo amerdlasût nerrivingme igsiaĸatigait.
[30]agdlagkanigdlo ilisimassortait farisîaritdlo ajoĸersugainut oĸalo-
-rujulerput oĸardlutik: sôĸ ilángauserissut ajortuliartutdlo nere-
-ĸatigalugitdlo imeĸatigaisigik? [31]Jîsusivdle akivai oĸardlune:
perĸigsut katsorsaissumik pissariaĸángitdlat, kisiáne náparsima-
-ssut. [32]iluartut pinagit ajortuliartut ĸaerĸujartorpáka avdlamik
isumatârĸuvdlugit.
[33]oĸarfigâtdle: sôĸ Juánasip ajoĸersugai ĸavsînik îsíngíniar- Mat. 9,14 t.
-tarpat tugsiutinigdlo suliaĸartardlutik, farisîaritdlo ajoĸersugait Mák.2,18-20.
ãmátaoĸ taimaitdlutik, ivdlitdle ajoĸersugkatit sôĸ nerissardlutig-
-dlo imertarpat? [34]akivaile: katítugssanut ĸaerĸussat îsíngíniar-
-tísínauvisigik uvigssaĸ najortigititdlugo? [35]uvdlutdle nagdliúku-
-mârput, tauva uvigssaĸ táukunánga autdlarúneĸásavoĸ; taimailig-
-pat tauva îsíngíniarumârput. [36]ãma ássersũmik oĸalugfigai: áno- Mat. 9,16 t.
-râtoĸaĸ ilârtortaríngilât ánorâminermik nutâmik, nutâp alísang- Mák. 2,21 t.
-mago, ilârtûtivdlo nutâp pisoĸaĸ píssuseĸatigíngípatdlârmago.
[37]vĩnilo nutâĸ pôrusisorĸanut ímiútaríngilât, vĩnip nutâp pôrutsit

ĸãsangmagit kuilugsínardlune, pôrutsitdlo aserordlutik. [38]kisiáne
vĩne nutàĸ pôrusisànut ímiútariaĸarpoĸ, tauva tamarmik aseror-
-tailissáusáput. [39]pisorĸamigdlo imertoĸ ernĩnaĸ nutâmik ime-
-rumassaríngilaĸ, oĸarame: pisoĸaĸ iluarneruvoĸ.

kapitalit 6.

sapàtiutitdlugo Jîsusip ajoĸersugai karrinik nutsuissut; toĸungassunik agssalik
Jîsusip katsorsarâ; apustilíngortíkai táuko arĸaneĸ-mardluk inugpagssuarnutdlo
oĸalũssivdlune.

Mat. 12,1-8. Mák. 2,23-28. [1]pivordlo sapâtip sujugdliup áipagssâne, nautsîat avĸuti-
-gingmagit, ajoĸersugai karrinik nutsuissut agssangmingnik ag-
-ssaligdlugit nerivdlutigdlo. [2]tauva farisîarit ilaisa oĸarfigait:
sôĸ sapâtine perĸussáungitsumik iliorpise? [3]Jîsusivdlo akivai
1 Sàm. 21,6. oĸardlune: atuautigínginerpisiuk Dâve ĸanoĸ iliortoĸ, ilagissanilo
kâleramik? [4]ĸanoĸ Gûtip igdluanut iserdlune timiussat kĩner-
-ĸússutit tigugai nerivdlunilo ilagissanilo tunivdlugit, nauk kimut
nererĸussáungitsut, palasinut kisiáne.? [5]oĸarfigailo: inûp erne-
-ra sapãmut agdlât nâlagauvoĸ.
Mat. 12,9-14. Mák. 3,1-6. [6]pivordle sapãme avdlame, nâlagiartarfingmut isermat ajo-
-ĸersuivdlunilo, inuk tássanĩtoĸ, táussuma agssai talerpigdlît to-
-ĸungassut. [7]agdlagkanigdle ilisimassut farisîaritdlo alapernaer-
-ssorpàt sapâtíkut katsorsaiumârnersoĸ, pasigdliutigssarsiniaramik
táussumúnga. [8]erĸarsautaitdle ilisimagamigit, inungmut toĸunga-
-ssunik agssalingmut oĸarpoĸ: nikuitdlutit savssarit. tauva ni-
-kuitdlune ĸeĸarpoĸ. [9]Jîsusivdlo oĸarfigai: aperísavavse: suna
iluarpa sapàtíkut, ajúngitsuliordlunilũnît ajortuliordlunilũnît? inù-
-titsivdlunilũnît aseruivdlunilũnît? [10]tamaisalo siagdlugit issigi-
-gamigit inuk táuna oĸarfigâ: agssatit isagtíkit. taimailioramilo
agssai kingumut iluarsíput igdlumigsut ilerdlutik. [11]táukule piv-
-dlingâlerput oĸaloĸatigîgdlutigdlo Jîsuse ĸanoĸ iliorfigísagigtik.
Mák. 3,13-19. Mat. 10,2-4. [12]pivordle taimaníkut ilãne ĸáĸamut tugsiariartorame, únuaĸ
nâvà Gùtimut tugsiardlune. [13]ĸaungmatdlo ajoĸersugkane ĸaer-
-ĸuvai, ilaitdlo arĸaneĸ-mardluk ĸinerpai, táuko apustilinigtaoĸ
ap. sul. 1,13. taissarpai: [14]Sîmût, táuna Pîtrusimigtaoĸ taissarpà, ĸatángutâlo
Antriarse Jãkulo Juánasilo Pilípulo Bartulumîusilo [15]Matîusilo
Tûmalo Jãkulo Alfîusip ernera Sîmûtdlo ilungersornertûmik tai-
-ssaĸ [16]Jûtarsilo Jãkup [ĸatángutà] Jûtarsilo Jskâriôĸ, táuna
Mák. 3,7 tt. Mat 4,24 t. pisitsissúngortoĸ. [17]tauva ilagalugit aterpoĸ torĸigsume unig-

-dlune, ajoĸersugarpagssuilo [najornigput] inugpagssuitdlo Jûtia-
-mit tamarmit Jerûsalâmitdlo Tôruvdlo Sîtûvdlo erĸãnit ímap si-
-nânit pisimassut, 18 aggersimassut tusarumavdlugo katsorsartí-
-kumavdlutigdlo nápautimingnit, ãma anernernit mingugtûnit nâg-
-dliugtitaussut; ajorungnaerputdlo. 19 inuitdlo tamarmik agtor-
-niarpât, píkunartoĸ táussumánga anissarmat tamaisa ajorung-
-naersitdlugit.

20 tauva issine ârdlortípai ajoĸersugkaminut oĸardlune: piv- Mat. 5,3 tt.
-dluarpuse pîtsuse, Gûtip nâlagauvfia pigigavsiuk. 21 pivdluarpuse
mãna kâgtuse, ĸârsitdlarumâravse. pivdluarpuse mãna ĸiassuse,
igdlarumâravse. 22 pivdluarpuse inuit ûmigssorpase, avigsârpasilo Mat. 5,11 t.
mitautigalusilo, atisilo pêrsigpatigik ajortûtitdlugit, inûp ernera
pivdlugo taimaigpata. 23 tipaitsugdlusilo ĸîmasugitse taimailigpat,
akigssarsiagssarse tamássa angeĸingmat ĸilangme; taimátaoĸ su-
-juaissaisa pruvfîtit iliorfigissarpait. 24 kisiánile erĸanaĸ ilivse pi-
-sûssuse, tugpatdliutigssaraluarse perêravsiuk. 25 erĸanaĸ ilivse
ĸârsitdlartuse, kâlerumâravse. erĸanaĸ ilivse mãna igdlartuse,
aliasugdlusilo ĸiajumâravse. 26 erĸanaĸ ilivse inuit tamarmik ner-
-sorpase; taimátaoĸ sujuaissaisa pruvfîtiorĸusersut iliorfigait.
27 ilivsile tusartuse oĸáupavse: ĸíngarssortise asaniarsigik; ilivsí- Mat. 5,44.
-nik ûmigssuissut ajúngitsuliorfigisigik; 28 ilivsínik perdlorĸussi-
-ssut pivdluarĸusigik; ilivsínik ínardlîssut tugsiúsigik. 29 ulússag- Mat. 5,39 t.
-kutdlo erssârpatit igdluátaoĸ maniuk; ĸagdlersautingnigdlo ar-
-sârpatit ánorângnigtaoĸ erdligûnavêriuk. 30 nalingínaĸ ilingnit Mat. 5,42.
ĸinussoĸ tuniuk; pingnigdlo arsârneĸaruvit uterterĸúsángilatit.
31 ĸanordlo inungnut iliorfigerĸuguvse ilivsísaoĸ taimatut iliorfigi- Mat. 7,12.
-sigik. 32 ilivsínik asangnigtut asaguvsigik, súkut tauva ĸutsavi- Mat. 5,46-48.
-gissariaĸásavise? ajortuliartútaoĸ asassitik asassarmatigik. 33 i-
-livsínutdlo ajúngitsuliortut ajúngitsuliorfigiguvsigik, súkut tauva
ĸutsavigissariaĸásavise? ajortuliartútaoĸ taimáitarmata. 34 pissa-
-ĸarfigísasorissasilo atugkíkuvsigik, súkut tauva ĸutsavigissariaĸá-
-savise? ajortuliartútaoĸ ajortuliartoĸatitik atugkitsarmatigik na-
-linganik pissaĸarumavdlutik. 35 kisiáne ĸíngarssortise asaniarsi-
-gik; ajúngitsuliordlusilo atugkîgitse pissaĸásasorinase; tauva a-
-kigssarsiagssarse angísavoĸ, ĸutsingnerpâuvsârtuvdlo ĸitornarísavâ-
-se; táussuma ĸujasuitsut ajortutdlo ajúngitsumik iliorfigissarma- Mat. 5,45.
-git. 36 taimáitumik nagdligtuigitse, sôrdlútaoĸ atâtarse nagdlig-
-tuissoĸ. 37 erĸartûssinavêritse, ilivsísaoĸ erĸartûneĸásángilase Mat. 7,1 t.
tauva. pitdlagagssautitsinavêritse, ilivsísaoĸ pitdlagagssautíneĸá-

-sángilase tauva. isumákêrfigingnigitse, ilivsísaoĸ isumákêrfigine-
Mák. 4,24. -ĸásause tauva. 38 tunissigitse, ilivsísaoĸ tunineĸásause tauva.
ajúngitsumik naĸísimassumik aulatigkamik ĸangmigsimassumik
ûgtugaĸ sâvsínut túniúkumârpât; ûgtûtigissavsínik ûgtorfigineĸaru-
Mat. 15,14. -mâravse. 39 âssersũmigdlo oĸarfigai: tagpîtsup tagpîtsoĸáne ta-
Mat. 10,24. Juán. 13,16. -siorsínaunerpâ? iterssamut nákaĸatigĩsángínerpat? 40 ajoĸersugaĸ
ajoĸersortiminit angnerúngilaĸ; nalingínardle nãmagtoĸ ajoĸersor-
Mat. 7,3-5. -timisut íkumârpoĸ. 41 suvdlutit ĸatángúpit íssiutâ issiginiarpiuk,
páukarut nangmineĸ issingnĩtoĸ maluginago? 42 suvdlutitdlũnît
ĸatángutit ima oĸarfigisínauviuk: unigkatdlait ĸatángutiga, íssiutit
pêratdlardlara; nauk páukarut issingnĩtoĸ issigíngíkit? ilumôrtû-
-ssârniartutit ûmâ, páukarut issingnĩtoĸ pêrĸâratdlauk, kingorna-
Mat. 7,16 t. & 12,33. -lo ĸatángúpit íssiutâ pêrniaraluarumârpat. 43 ajúngitsumik orpe-
-ĸángingmat ajortunik ineritítaĸartumik, ajortumigdlo orpeĸarnane
ajúngitsunik ineritítaĸartumik. 44 orpik nalingínaĸ inerititainit ili-
-sarnartarpoĸ; mássa fĩginik katerssuissaríngitdlat kakitdlarnaĸu-
-tinit, vĩnigssanigdlũnît katerssugaĸaráingitdlat orpitsiainit kakit-
Mat. 12,34 t. -dlarnaĸutaussanit. 45 inûp ajúngitsup ajúngitsut anisítarai ũmá-
-me peĸûsivianit ajúngitsumit, inûvdle ajortup ajortut anisítarai
ũmáme peĸûsivianit ajortumit; ũmatip ulivkârutânit ĸaneĸ oĸa-
Mat. 7,21. -lugtarmat. 46 suvdlusile uvavnut oĸartarpise: Nâlagaĸ, Nâlagaĸ,
Mat. 7,24-27. oĸautsíkalo nâlangnagit? 47 nalingínaup uvavnut pissup oĸautsiv-
-nigdlo tusartup malingnigtuvdlo kina ássigigâ nalujungnaersísa-
-vavse. 48 inuk ássigâ igdluliortoĸ, táussuma nuna agssagkâ iti-
-sũngordlugo ĸaersumut túngaviliordlune. kûgssuaĸalermatdlo kûg-
-ssûp igdlo tamána súpivigâ, aulatísínaunagule, ĸaersumut túnga-
-vilersimangmat. 49 tusartuvdle malingníngitsup ássigâ inuk nu-
-nap ĸáinânut igdluliortoĸ túngaviliornago; kûgssûvdlo súpivi-
-gingmane ernĩnaĸ úpípoĸ úperujugssuardlune igdlo tamána.

kapitalit 7.

sákutût nâlagâta kivfâ Jîsusip ajorungnaersíkâ; uvigdlarnerup Nainimiup ernitua ũmartíkâ; Juánasip kuississup parnaerússauvfingminit ajoĸersugkame ilainik mardlung-nik autdlartitsivigigâ; Juánasimik Jîsuse oĸalugtoĸ; isigai arnap ajortuliartûssup tarnúmik taníkai; akiligagssalingnik mardlungnik âssersût.

1 oĸautsinilo tamaisa inuit tutsãne oĸausererêramigit, Ka-
Mat. 8,5-13. -pernaumimut iserpoĸ. 2 sákutûtdle nâlagaisa ilâta kivfâ unga-
-gissâ náparsimassoĸ toĸulerdlune. 3 Jîsusimigdle tusarame Jûtit

utorкaunertaisa ilait táussumúnga autdlartípai, кínuvigalugo kivfane
katsorsariartorкuvdlugo. 4 táukulo Jîsusimut pigamik кínuvigerкig-
-sârpât oкardlutigdlo: ilingnit taimailiorfigineкartugssaugaluarpoк,
5 inugtavut asangmagit, nâlagiartarfigputdlo sanatingmago. 6 tauva
Jîsusip ingerdlaкatigai. igdlumitdle ungasigkungnaermat sákutût
nâlagâta ikíngútime ilait táussumúnga autdlartípai oкarкussivdlu-
-ne: Nâlagaк, pissaríssersornak, кíngarкuteкigama ilingnik iser-
-titsineк igdluvnut; 7 tamánalo pivdlugo ingmivnigtaoк кíngarкú-
-tunga ilingnut písavdlunga; oкautsimigdle oкarsínait, kivfara
tauva ajorungnáisavoк. 8 uvangátaoк inûgama nâlagaкartitauvdlu-
-nga sákutûnigdlo nâlagkersugaкardlunga; ilãnutdlo oкaruma:
autdlarit, tauva autdlararaoк, avdlamutdlo oкaruma: кarrît, tauva
aggeraraoк; kivfavnutdlo oкaruma: imailiorit, tauva taimailiora-
-raoк. 9 tamána Jîsusip tusaramiuk tupigusûtigâ, кiviardlunilo
inuit maligtine oкarfigai: oкáupavse: ugpernermik taima agtigi-
-ssumik Israîlíkúnilũnît navssãngilanga. 10 autdlartitatdlo igdlu-
-mut tikíkamik kivfaк náparsimassûgaluaк nâpípât ajorungnaersoк.
11 pivordlo aкagûngmat, igdlorpalingmut Nainimik atilingmut
piartormat, ajoкersugaisa кavsêrssuit inugpagssuitdlo ingerdlaкa-
-tigigât. 12 igdloкarfiuvdlo isâvfia tikilermago, ata, toкussoк tau-
-va akiardlugo áníkât, arnâta táuna ernituarigâ, uvigdlarneruvdlu-
-nilo; inuitdlo кavsêrssuit igdloкarfingmit ingerdlaкatigât. 13 Nâ-
-lagkavdlo takugamiuk nagdligilerpâ oкarfigalugulo: кianak. 14 tau-
-va ornigutdlune akiartaut agtorpâ, akiartutdlo uningmata oкar-
-poк: inûsugtoк ûmâ, oкáupavkit: makítit. 15 toкussoк tauva
ingípoк oкalulerdlunilo. arnânutdlo túniúpâ. 16 tamarmik tauva
ersilerput, Gûtilo únersiutigât oкardlutigdlo: pruvfîterssuaк akor-
-navtíne makísimavoк, Gûtivdlo ínugtane tikerârsimavai. 17 tusâ-
-malerpâtdlo Jûtiame tamarssuarme erкânilo tamarssuarme.
18 Juánasilo ajoкersugaisa tamákuninga tamanik nalunaerfigât. Mat. 11,2-6.
19 tauva Juánasip ajoкersugkame ilait mardluk кaerкuvai, Jîsusi-
-mutdlo autdlartípai oкarкussivdlune: ivdlit táunauvit tikiútug- 5 Môr. 18,15.
-ssaк, avdlamigdlũnît utarкísanerpugut? 20 angutitdle táukua ti-
-kíkamiko oкarput: Juánasip kuississup ilingnut autdlartípâtigut
oкarкussivdlune: ivdlit táunauvit tikiútugssaк, avdlamigdlũnît u-
-tarкísanerpugut? 21 taimailissúkutdle nápautigdlitániagdlitdlo
ajortunigdlo anernigdlit amerdlasût katsorsarai, tagpîtsutdlo amer-
-dlasût tagpigsisíkai. 22 Jîsusip tauva akivai oкardlune: Juánase
oкarfigiartorsiuk takussavsínik tusagkavsínigdlo: tagpîtsut tagpig- Is. 35,5 t.

-síput, tusiagtut pisugput, pupigsut pupêrúput, tusilartut tusar-
-put, tokungassut makíput, pîtsutdlo îvangkîliumik okalugfigine-
Mat. 11,7 tt. -karput; 23 pivdluarpordlo uvavnik mamiatsángitsok. 24 táu-
-kule Juánasip okariartortitai autdlarmata, inungnut Juánasimik
okalulerpok: suna puilassuitsumut takujartorpisiuk? suvdlortôk
anorip tamanut aulatitâ? 25 sunalũnît takujartorpisiuk? inuk áno-
-rârigsok? ata, usornautinik ánorâgdlit inùvdluarajugtutdlo kú-
-ngit najugainîtaraut. 26 sunalũnît takujartorpisiuk? pruvfîtiussok?
âp, okáupavse: pruvfîtimit angnerussok. 27 táunauvok agdlagkat
Mal. 3,1. okautigissât: ata, íngiliga sujunigkut autdlartípara avkutigssat
sujunigkut iluarsarkuvdlugo. 28 okáupavsime: arnanit erniussune
Juánasimit kuississumit angnerussumik pruvfîtekángilak; Gûtivdle
nâlagauvfiane mingnerussok táussumánga angneruvok. 29 inuitdlo
tusartut tamarmik ilángauserissutdlo Gûte iluartûtípât kuisitdlu-
-tigdlo Juánasip kuissíssutânik. 30 farisîaritdle inatsisinigdlo ili-
-simassut Gûtip ingmingnut sujúnersûtigissâ narrugât kuisínatig-
Mat. 11, -dlo táussumúnga. 31 kimúme inuit uko erkardlerît ássersũsavá-
16-19. -ka? kíkut ássigait? 32 merdlertut ássigait niuveriartortarfingme
igsiassut tordlulavfigekatigîgsut okardlutik: kardlortarfigigaluarivse
taparumángilase, upíkaluaravtalo kiajumángilase. 33 mássa Juánase
kuississok tikiungmat timiussamik nerinane vĩnimigdlo imernane,
okarpuse: anernipilokarpok. 34 inûp ernera tikiungmat nerivdlu-
-nilo imerdlunilo, okarpuse: takuvarse inuk una nerrersôk vĩni-
-migdlo imertorssuak, ilángauserissut ajortuliartutdlo ikíngutigi-
-ssât. 35 kisiáne ilisimássut kitornaisa tamarmik iluartûtítarpât.

36 farisîaritdle ilâta inápâ nerekatigerkuvdlune. tauva farisîa-
-rip igdluanut iserdlune nerrivingmut ingípok. 37 atalo, arnak tá-
-ssane igdlorpalingme ítok ajortuliartùssok; táussuma ilisimale-
-ramiuk farisîarip igdluane nerrivingme igsiassok, puiaussánguak
uvkusigssaussak tarnutigssamik imalik aggiúpâ, 38 isigaisalo sa-
-niáne kekarpok tunuane kiavdlunilo, kuvdliminigdlo isigai mat-
-sagtilerpai nutsaminigdlo atdlarterdlugit, isigailo kunigpai tar-
-númigdlo tanitdlugit. 39 neriartorkussissâtale farisîarip tamána
takugamiuk, ilumigut ima okalulerpok: una pruvfîtiugune arnak
una agtortine ilisimarkajakâ kinaussok kanordlo ítok, ajortuliar-
-tûngmat. 40 Jîsusip tauva sãpâ okardlune: Símûn-â, ilingnut o-
-kausigssakarpunga. táussumale akivâ: okarit, ajokersuissok.
41 |tauva okarpok:| aningaussanik átartortitsissartok mardlungnik
pissagssakarfigissakartok, áipâ pissagssakarfigigâ aningaussángua-

-nik tatdlimanik untritilingnik, áipâlo tatdlimanik ĸulilingnik.
42 akigssaĸángingmatale tamaisa akilêrĸujungnaerpai. oĸarit, táu-
-kua ardlâta kia angnermik asásavâ? 43 Sîmûvdle akivâ oĸardlu-
-ne: isumaĸarpunga amerdlanernik akilêrĸúngisâta. tauva oĸar-
-figâ: erĸartũssivdluarputit. 44 arnamutdlo sâgdlune Sîmût oĸar-
-figâ: arnaĸ una issigaiuk? igdlungnut iserama imermik tuníngi-
-larma isigkavnut, ùmale isigkáka ĸuvdliminik matsagtípai nut-
-saminigdlo atdlarterdlugit. 45 ivdlit kuníngilarma, unale iserame
soráingilaĸ isigkáka kunigsordlugit. 46 ivdlit niaĸora ûliamik ta-
-níngilat, ùmale isigkáka tarnúmik tanípai. 47 tamána pivdlugo
oĸáupavkit: ajortuliaminik amerdlasûnik isumákêrfiginéĸarpoĸ, má-
-ssa angisûmik asangnigpoĸ; mikissumigdle isumákêrfiginéĸartoĸ
mikissumik asangnigtarpoĸ. 48 oĸarfigâlo [arnaĸ]: ajortingnik isu-
-mákêrfiginéĸarputit. 49 tauva nerrivingme igsiaĸatai ilumíkut o-
-ĸalulerput: kiname-una, ajortinik isumákîgame agdlât? 50 arna-
-mutdle oĸarpoĸ: ugpernerpit ánáupâtit, erĸigsivdlutit autdlarit.

kapitalit 8.

Jîsuse ajoĸersugkane arĸaneĸ-mardluk arnatdlo kivfartorfigissartine ilagalugit oĸalũ-
-ssiartortoĸ; ássersûtitigut oĸalugtoĸ nautsîagssanik siaruarterissumik nanerũmigdlo
nanerûserfingmut ilissariaĸartumik; Nâlagkap ilavînik; anorerssuaĸ ĸatsortíkâ; aner-
-nipilugdlup nalaungmane anernipiluit anisíkai pûlukinut pulatitdlugit; Jaerusip pa-
-nia ũmartíkâ arnardlo aunârsínartoĸ ajorungnaersitdlugo.

1 pivordlo kingorna igdlorpagdlit nunaĸarfínguitdlo avĸu-
-tigigai oĸalũssivdlunilo îvangkîliulo Gûtip nâlagauvfianik oĸa-
-lûtigalugo; táukulo arĸaneĸ-mardluk ilagai, 2 arnatdlo ilagai
ajortunik anerniliugaluit nápautiliugaluitdlo katsorsagkane, imái-
-tut: Mâria Magtalînamik taissaĸ, táussumánga anernipiluit arfi-
-neĸ-mardluk anisimassut, 3 Juánalo Kûsap Herûtasip igdluane
angnerup nulia Sûsánalo avdlatdlo amerdlasût, táukua pigissa-
-mingnik kivfartorfigissarât.

4 inugpagssuitdle katisimalermata, nunaĸarfingnitdlo tamanit Mat. 13,3-8.
orningmáne, ássersûtíkut oĸarpoĸ: 5 nautsîagssanik siaruarteri- Mák. 4,3-9.
-ssup nautsîagssautine siaruarteriartorai; siaruarterisitdlugulo ilait
avĸusernup sanianut tugput tugdlagauvdlutigdlo, tingmíssatdlo ĸi-
-laup atânĩtut pukulugdlugit nungúpait. 6 ilaitdlo ĸaersumut tug-
-put, naugamigdlo toĸúput ivsigssaĸánginamik. 7 ilaitdlo kakit-
-dlarnaĸutit akornánut tugput, kakitdlarnaĸutitdlo naujartoĸatigi-
-gamíkik ipitípait. 8 ilaitdlo ivssorigsum'' tugput, naugamigdlo

ineritítaĸalerput untritileriagkanik. taimalo oĸarame tordlulavoĸ:
Mat. 13,10 f. tusarsínaussunik siutilik tusardle. 9 ajoĸersugaisale aperssor-
Mák. 4,10-12. -pât ássersũmik tamatumínga ĸanoĸ isumaĸartumik. 10 akivaile:
ilivse tunineĸarpuse ángigissat Gûtip nâlagauvfiata pê ilisarerĸuv-
-dlusigik, ilivsiúngitsutdle [pineĸartarput] ássersûtitigut, issigiga-
Is. 6,9. -luartitdlugit takungnerĸunagit, tusaraluartitdlugitdlo pâsissaĸar-
Mat. 13, -ĸunagit. 11 ássersûtdle tamána imáipoĸ: nautsîagssat tássa Gû-
18-23. -tip oĸausia. 12 avĸusernuvdle sanianîtut tássa tusartut; kingorna
Mák. 4,14-20. mamardlîssorssûp*) oĸauseĸ pîariartorarâ ũmatainit, ugperĸunagit
ánarĸunagitdlo. 13 ĸaersumîtutdle tássa tipaitsugdlutik oĸautsimik
ilagsissut tusarângamíko; táukule sordlaĸángitdlat; soraiassumik
ugperunik ússerneĸarfikut soraeraraut. 14 kakitdlarnaĸutitdle a-
-kornánut tugtut tássa tusartut, isumanerdlûtitdlo pisũssutitdlo
igdligugssusipiluitdlo inûnerup matuma pîsa pissarmatik ipiarto-
-raraut inerivdluartitaĸarnatigdlo. 15 ivssorigsumîtutdle tássa o-
-ĸautsimik tusartut torĸordlugulo ũmámut ajúngitsumut pitsau-
Mák. 4,21. -ssumut ineritítaĸalerdlutigdlo nikatdlujuitdlutik. 16 nanerũmig-
Mat. 5,15. -dle ikitsissup nápartamik matussaríngilâ, nerriviuvdlũnît atânut
Lúk. 11,33. ilissaríngilâ; kisiáne nanerûserfingmut ilissarpâ, ĸáumarĸut isertu-
Mák. 4,22. -nut takorĸuvdlugo. 17 mássa issertugkamik erssísángitsoĸángilaĸ,
Mat. 10,26. ángigissamigdlo ilisarineĸásángitsoĸángilaĸ navsuerúkumãngitsoĸar-
Lúk. 12,2. -nanilo. 18 taimáitumik sianiginiaritse ĸanoĸ ilivdluse tusartuse;
Mat. 25,29. mássa peĸartoĸ tunineĸásavoĸ, peĸángitsordle arsârneĸásavoĸ pi-
Lúk. 19,26. -gisorissânik agdlât.
Mat. 12, 19 arnâtale ĸatángutaisalo ornigpât, patdlingnerdle ajulerdlugo
46-50. inungnit. 20 ilaisa tauva nalunaerfigât oĸardlutik: arnatdlo ĸatá-
Mák. 3,31-35. -ngutititdlo silatangiúput takujumavdlutit. 21 akivaile oĸardlune:
arnaralo ĸatángutíkalo tássa Gûtip oĸausianik tusartut malig-
-dlugulo.
Mát. 8,23-27. 22 pivordlo uvdlut ilãne, ajoĸersugkane ilagalugit umiatsiâmut
Mák. 4,35-41. ikissoĸ, oĸarfigai tauva: taserssuaĸ ikârtigo. tauva avalagput.
23 ingerdlatitdlutigdlo sinilerpoĸ. anorâsuardle taserssuarmut ar-
-ĸarsârtorssuángormat ímagput navîlerdlutigdlo. 24 tauva ornig-
-pât, itersardlugulo oĸarfigât: ajoĸersuissoĸ, ajoĸersuissoĸ-â, u-
-miulerpugut. tauva makípoĸ, anorilo magdlersorssuardlo agpi-
-salũpai; tauvalo atorssarordlune ĸatsorpoĸ. 25 oĸarfigailo: ug-
-perssuserse nauk? ersilerputdle tupigusugdlutigdlo oĸaloĸatigî-
-lerdlutik: kiname-una? anorivdlo ímavdlo inangmatik nâlagkât.

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

26 ingerdláput tauva Gatâramiut nunãnut Galilîap akianut. Mat. 8,28-
27 niungmatdlo angutip naláupâ igdlorpalingmit, táuna sivisûmik 9,1.
anernipilungnik ilumioĸarsimassoĸ, ánorârumángitsoĸ igdlumilo u- Mák. 5,1-20.
-nigkumángitsoĸ, kisiáne iliverne. 28 Jîsusile takugamiuk nivdler-
-poĸ, patdlorfigalugulo niperssuarmik oĸarpoĸ: súsagavkit Jîsu-
-se-â, Gûtip ĸutsingneruvsârtup ernera? ĸínuvigâvkit ániarterĸu-
-nanga. 29 mássa anerneĸ mingugtôĸ inungmit táussumánga aner-
-ĸugâ, sivisûmik isuvtertarmago, táunalo kalivnerssuarnik parnae-
-rutinigdlo ĸilerssugaugaluartoĸ pârissauvdlunilo, ĸilerutitdle kig-
-torararai, anernipilûvdlo puilassuitsunut ingerdlatítarâ. 30 Jîsu-
-sivdle aperâ oĸardlune: ĸanoĸ ateĸarpit? akivâlo: lîgiûnilingmik;
anernipiluit amerdlasût pulangmáne. 31 ĸínuvigâtdlo itinerssuar-
-mut autdlarterĸunatik. 32 tássanile pûlukerpagssuit ítut ĸáĸame
nerissut. tauva ĸínuvigât táukunúnga pularĸorĸuvdlutik, perĸung-
-matigdlo 33 anernipiluit inungmit táussumánga anivdlutik pûluki-
-nut puláput, pûlukerpagssuitdlo ivnamit taserssuarmut tingíput
ipivdlutigdlo. 34 pârssissutdle taimailissoĸ takugamíko ĸimãput,
tamánalo oĸalugtuarât igdlorpalingme erĸânilo. 35 tauva aníput
tamána taimailissoĸ takujartordlugo; Jîsusimutdlo pigamik inuk
anernipiluerútoĸ nâpípât Jîsusip isigaisa sãne igsiassoĸ ánorârsi-
-mavdlunilo silaĸardlunilo, ersilerputdlo. 36 issigingnârsimassutdle
oĸalugtũpait táuko anernipiluliugaluartumik ĸanoĸ ilivdlugo ánag-
-titaussumik. 37 tauva Gatâramiut erĸãne nunaĸartorpagssuit ta-
-marmik inalerpât ĸimarĸuvdlutik, ersingâleramik. tauva umiatsiâ-
-mut ikivdlune kingumut uterpoĸ. 38 angutivdle táussuma aner-
-nipiluerútup ĸínuvigâ najorumavdlugo; Jîsusivdle autdlarĸuvâ o-
-ĸardlune: 39 igdlungnut uterit oĸautigalugulo ĸanoĸ agtigissu-
-mik Gûtip pisimagâtit. tauva autdlarpoĸ igdlorpalingme tamar-
-ssuarme oĸalũssíssutigalugo ĸanoĸ agtigissumik Jîsusip pigâne.
40 pivordlo Jîsuse kingumut tikiungmat, inuit ilagsivât, tamar- Mat. 9,18-26.
-mik utarĸigamíko. 41 atalo, angut tikiúpoĸ Jaerusimik atilik, Mák.5,21-43.
nâlagiartarfingmik misigssuissûssoĸ, táuna Jîsusip isigaisa sãnut
patdlorpoĸ ĸínuvigalugulo igdluminut iserĸuvdlugo; 42 panisuaĸa-
-rame arĸaneĸ-mardluk migssiliordlugit ukiulingmik, táunalo to-
-kulermat. ingerdlatitdlugule inuit nivniortípât. 43 arnardlo tá-
-ssanîtoĸ ukiut arĸaneĸ-mardluk aunârsínartoĸ, táussuma pine
tamaisa nakorsanut nungúsimagai, katsorsaissigssarsinanile. 44 táu-
-ssuma ornigpâ tunuanit ánorâta kilúngautâ agtordlugo; tássángái-
-nardlo aunârnera kipivoĸ. 45 Jîsusilo oĸarpoĸ: kia agtorpânga?

tamarmigdle misiarmata, Pîtruse ilagissailo oĸarput: ajoĸerssui-
-ssoĸ, inuit sakagtardlutitdlo nivniortípâtit, taimáitoĸ oĸarputit:
kia agtorpânga? 46 Jîsusile oĸarpoĸ: agtorneĸarpunga, pikunartoĸ
uvavnit anissoĸ misigigavko. 47 arnardle misigilerame arajutsingi-
-kâne, ûligdlune patdligúpoĸ, patdlorfigalugulo inuit tamaisa na-
-juisitdlugit navsuerfigâ suna pivdlugo agtorine, ĸanordlo tássá-
-ngáinaĸ ajorungnaerame. 48 oĸarfigâle: tugpatdlerit panik-â, ug-
-pernerpit ánáupâtit; erĸigsivdlutit autdlarit. 49 sule oĸalugtit-
-dlugo nâlagiartarfiup misigssortâta inoĸutaisa ilât tikiúpoĸ oĸar-
-figalugulo: panît toĸuvoĸ, ajoĸersuissoĸ pissaríssersúsaeruk.
50 Jîsusivdle tamána tusaramiuk sâpâ oĸardlune: sujôranak, ug-
-persínait, tauva ánagkumârpoĸ. 51 igdlumutdle pigame avdlat
iserĸúngilai, kisiáne Pîtruse Jâkulo Juánasilo merdlertuvdlo angu-
-tâ arnâlo. 52 tamarmigdle ĸiáput upitdlugulo. oĸarpordle: ĸia-
-ĸinase, toĸúngilaĸ, sinigsínarpoĸ. 53 igdlautigâtdle, toĸussoĸ na-
-lúngínamiko. 54 tauva tamaisa anisípai, agssaisigutdlo tiguvdlugo
nivdlerdlune oĸarpoĸ: merdlertoĸ-â, makítit. 55 anernerata tauva
uterfigâ, ernînardlo makípoĸ, nerissagssânigdlo tunerĸuvâ. 56 a-
-ngajorĸai tauva ánilârput; inerterpaile tamána pisimassoĸ kimut
oĸautigerĸunago.

kapitalit 9.

**apustilino arĸaneĸ-mardluk Jîsusip únersûtdlugitdlo autdlartíkai; Herûtasip Jîsuse ta-
-kujumatdlerâ; Jîsusip angutit tatdlimanik tûsintigdlit nerdlerai; Pîtruse Kristusimik
ilisarssissoĸ; Jîsusimik malingnigkumassut ĸanoĸ ilivdlutik písassut; ĸáĸame táutua
avdlángortoĸ akisugtorssuángordlune; anernipiluk apustilit anisíneĸ sapigât Jîsusip
anisíkâ; pisitaunigssânik oĸausia pâsíngíkât; apustilit angnertarissagssânik; Jâko
Juánasilo Samâriamiunut ilungersornerdlugtut; Jîsusimik malingnigkumagaluartut akor-
-nutigissartagainik.**

Mat. 10,1. 1 ajoĸersugkanile táuko arĸaneĸ-mardluk atautsimut ĸaerĸu-
5-14. -vai píssauneĸartitdlugit pigínáussuseĸartitdlugitdlo anernipilug-
Mák. 6,7-13. -nut tamanut nápautinigdlo katsorsaisínângortitdlugit; 2 autdlar-
-típailo Gûtip nâlagauvfia oĸalûssíssutigerĸuvdlugo náparsima-
-ssutdlo katsorsarĸuvdlugit. 3 oĸarfigailo: ingerdlatitdluse sumik
nagsásángilase, ajáupíssamigdlûnît taĸuarfingmigdlûnît neĸigssa-
-migdlûnît aningaussanigdlûnît nâme; ardlautsissartoĸásángilasilo.
4 sumutdlo igdlumut iserângavse tássanîtuaritse, tássángalo aut-
-dlardluse. 5 sumilo ilagsiumángigpase, tauva nunaĸarfingmit táu-
-ssumánga anivdluse isigkase ĸassîarsigik táukunúnga nalunaiau-

-tigssamik. 6 tauva autdlarput, nunaĸarfîtdlo ingerdlavigait î-
-vangkîlio oĸalútigalugo katsorsaivdlutigdlo tamagingne.
7 Herûtasivdle nunamut iláinarmut nâlagaussup táussumûna Mák.6,14-16.
pisimassut tamaisa tusaramigit isumane nakimatípâ, ilaisa Juána- Mat. 14,1 ff.
-se toĸussunit makititaussoĸ oĸautigingmássuk, 8 ilaisale Elia
sarĸúmersoĸ oĸautigigât, ilaisalo pruvfîtit sujugdlît ilât makísima-
-ssoĸ oĸautigigât. 9 Herûtasile oĸarpoĸ: Juánase niaĸuersípara,
unale tamákuninga tusâmassara kinaunerpa? takujumatdlerpâlo.
10 apustilitdlo kingumut tikiúkamik oĸalugtũpât suliarissaming- Mat. 14,
-nik ĸanoĸ agtigissunik. tauva ilaseralugit asimut nigorpoĸ ino- 13-21.
-ĸángitsumut, igdlorpánguagdlup Bîtsaitamik atigdlup erĸânut. 11 i- Mák.6,30-44.
-nuitdle arajutsíngínamíko maligpât; táussumalo ilagsivdlugit Gûtip Juán. 6,1-13.
nâlagauvfianik oĸalugfigai katsorsariaĸartutdlo katsorsardlugit.
12 uvalilermatdle táukua arĸaneĸ-mardluk ornigpât oĸarfigalugulo:
inuit ilingnit autdlartíkit nunaĸarfingnut igdlulingnutdlo matuma
erĸânĩtunut igdlusímavigssarsioriartorĸuvdlugit nerissagssarserĸuv-
-dlugitdlo; tamâne inoĸángitsumĩkavta. 13 oĸarfigaile: ilivse ner-
-dlersigik. akivâtdle: timiussat tatdlimat kisîsa pigâvut aulisag-
-katdlo mardluk; kisiáne inugpagssuit táukua nerissagssainik pi-
-siniariartúsanerpugut. 14 mássa angutit tatdlimanik tûsintig-
-dlit migssiliorait. ajoĸersugkane tauva oĸarfigai: sanilerĩgsitdlu-
-git ingitísigik tatdlimanik ĸuligdlit atautsimĩtítardlugit. 15 tai-
-mailiorput tauva, tamaisalo ingitípait. 16 tauva timiussat táuko
tatdlimat aulisagkatdlo táuko mardluk tiguvai ĸilangmut ârdlor-
-dlune pivdluarĸuvdlugitdlo, avgordlugitdlo ajoĸersugkaminut tú-
-niúpai inungnut savssaigdliutigerĸuvdlugit. 17 nerigamigdlo ta-
-marmik ĸârsitdlarput; agfakutdlo táukua sivnerússait katersso-
-ramíkik nuioragkat arĸaneĸ-mardluk ímerpait.
18 pivordlo kisimĩtdlune tugsiarame, ajoĸersugkamilo najor- Mat. 16,
-máne, aperai oĸardlune: inuit kinaunerarpãnga? 19 akivâtdle oĸar- 13-28.
-diutik: Juánasiusorâtit kuississoĸ, ilaisale Eliausorâtit, ilaisalo Mák. 8,
pruvfîtit sujugdlît ilât makísimasorât. 20 oĸarfigaile: ilivsime ki- 27-9,1.
-nausoraisinga? tauva Pĩtrusip akivâ oĸardlune: táunauvutit Gû-
-tip tanitâ. 21 inertingârpaile tamána kimut oĸautigerĸunago.
22 oĸarpordlo: inûp ernera ániangârtíneĸásavoĸ ajagtugauvdlu-
-nilo utorĸaunernit palasiunernitdlo agdlagkanigdlo ilisimassunit
toĸutitaujumârdlunilo makititaujumârdlunilo uvdlut pingajugssãne.
23 tamanutdle oĸarpoĸ: uvavnik malingnigkumassoĸ ingminik isu-
-mákĩsavoĸ, sáningassulinilo uvdlut nungutdlugit erssugdlugo ma-

17,33. -lísavânga. 24 inũssutsiminik ánagtitsiumassup inũssutse ánaiu-
Mat. 10,39. -mârpâ, uvangalo pivdlunga inũssutsiminik ánaissup inũssutse á-
Juán. 12,25. -nagtísavâ. 25 silarssuardlũnît tamât inûp pigileraluaruniuk, ing-
-minigdle ánaigune ingminigdlũnît aserortôrtitdlune, sugssarísagâ
tauva? 26 mássa uvavnik oĸautsivnigdlo igtôrutigingnigtoĸ inûp er-
-nerata igtôrutigiumârpâ, tikiúkune nâlangnarssutse atâtavdlo nâ-
-langnarssusia íngilitdlo ivdlernartut nâlangnarssusiat pigalugo.
27 ilumôrtumik oĸáupavse: ukua mânĩtut ilaisa toĸo misigísángilât
Gûtip nâlagauvfianik takutínatik.
Mat.17, 1-9. 28 pivordle oĸautsit tamákua kingornatigut uvdlut arfineĸ-pi-
Mák. 9,2-9. -ngasut migssiliulermagit, tauva Pĩtrusilo Juánasilo Jãkulo ilase-
-rai ĸáĸamutdlo majuardlune tugsiariartordlune. 29 tugsiartitdlu-
-gulo kînâta táutua avdlángorpoĸ, ánorâlo ĸaĸortúngorpoĸ aki-
-sugtorssuángordlune. 30 atalo, angutit mardluk oĸaloĸatigât, tá-
-ssa Môrsasivdlo Eliavdlo; 31 táuko takutíput nâlangnarssuseĸar-
-dlutik, naggasînigssâlo Jerûsalâme nãmagsissagssâ oĸalûtigât.
32 Pĩtrusile ilagissailo uernarnermit artulerput; iteramigdle nâlang-
-narssusia takuvât, angutitdlo táuko mardluk saniane ĸeĸartut.
33 pivordlo táukua ĸimalermássuk, tauva Pĩtrusip Jĩsuse oĸarfigâ:
ajoĸersuissoĸ, tamânĩkuminaĸaoĸ; pingasunik iniliorta, ilingnut a-
-tautsimik Môrsasimutdlo atautsimik Eliamutdlo atautsimik; má-
-ssa oĸautsine sianigíngíkai. 34 taimale oĸalugtitdlugo nuia pí-
-ngorpoĸ uligdlugitdlo; ánilârputdlo ivko nuiap iluanut pingmata.
2 Pĩt. 1,17. 35 nipilo nuiamit tutsiúpoĸ oĸartoĸ: tássa ernera asanartoĸ, táu-
-na tusarsiuk. 36 nipilo tamána tutsiungmat, Jĩsuse takulerpât
kisíngorútoĸ. nipangiúpâtdlo takussamik ilânigdlũnît kimut oĸar-
-natik uvdlut táuko uvdlûtitdlugit.
Mat. 17, 37 pivordle aĸagûngmat, ĸáĸamit atermata, inugpagssuit táuna
14-21. pâriartorpât. 38 atalo, angut inuit ilât nivdlerpoĸ oĸardlune: ajo-
Mák.9,14-29. -ĸersuissoĸ, kínuvigâvkit, ernera takujartoriuk, ernituarigavko.
39 ata, anernerup tigussarângane ernĩnaĸ nivdliassaraoĸ, isuvterâ-
-nganilo ĸápioraraoĸ, ĸimagutínerdlo ajungajagtardlugo aserorsi-
-massarângane. 40 ajoĸersugkangnutdlo aniserĸugaluaravko saper-
-pât. 41 Jĩsusivdle sãpâ oĸardlune: tautûko erĸardlerĩt ugpíngit-
-sut mumingassutdlo, ĸanoĸ sivisutigissumik najúsavavse kamaga-
-lusilo? ernerit maunga ãkiuk. 42 tikingmagulo anernipilûp noĸar-
-típâ isuvterdlugulo. Jĩsusivdle anerneĸ mingugtôk avorĸârâ, nu-
-kagpiarardlo ajorungnaersípâ angutânutdlo túniutdlugo. 43 tamar-
-migdlo ánilârutigât Gûtip angingârssusia.

44 tamarmigdle Jîsusip ĸanoĸ iliornere tamaisa tupigusûti- Mat. 17,22 t.
-gingmatigik, ajoĸersugkane oĸarfigai: ilivse siúm[illegible]arsigik o- Mák. 9,30 tt.
-ĸautsit máko, inûp ernera inuit agssainut pisitáusangmat. 45 o-
-ĸauserdle tamána pâsíngilât, ingmingnutdlo tâlutsersimangmat i-
-sumaĸartíngilât; sujôráputdlo oĸautsimik tamatumínga aperssú-
-savdlugo.

46 isumaliulerputdle kina ilartik angnertarinerigtik. 47 ũma- Mák.9,33-37.
-taisale isumaliornerat Jîsusip takugamiuk, merdlertúnguaĸ tiguvâ Mat. 18,1-5.
saniminutdlo pisitdlugo 48 oĸarfigalugitdlo: merdlertúnguamik û- Mat. 10,40.
-mínga ilagsissoĸarpat uvanga pivdlunga, táussuma uvanga ilagsi- Juán. 13,20.
-vânga, uvavnigdlo ilagsissup autdlartitsissiga ilagsivâ; tamavse
mingnertarissarse angísangmat. 49 Juánasile pilerpoĸ oĸardlune: Mák.9,38-40.
ajoĸersuissoĸ, inuk takugigput anernipilungnik atigkut anisitsissoĸ,
inerterparputdlo malíngingmatigut. 50 Jîsusip tauva oĸarfigâ: iner-
-tísángilarse, akerartortigíngisavut nungutdlugit iligigavtigik.

51 pivordle uvdlut nagdliungmata ĸangátartíneĸásagame, tauva
pilerssârdluínalerpoĸ Jerûsalâmut piartorumavdlune. 52 arpârtu-
-nigdlo autdlartitsivoĸ sujunermigut; táuko autdlaramik Samâria-
-miut nunaĸarfínguisa ilãnut píput igdlusífnavigssarsiniutdlugo.
53 ilagsíngilâtdle, Jerûsalâmut piartulerssârmat. 54 ajoĸersugaisale
Jãkup Juánasivdlo tamána takugamíko, oĸarput: Nâlagaĸ, ingner-
-mik ĸilangmit nákarĸusserĸuvisigut nungorĸuvdlugit, sôrdlútaoĸ
Elia iliortoĸ? 55 ĸiviardlugitdle avorĸârai oĸardlune: ilisimángilase
anernerup ĸanoĸ ítup pigigâse? 56 inûp ernera tikiutíngingmat i-
-nuit tarnait aserúsavdlugit, kisiáne ánáusavdlugit. tauva nuna-
-ĸarfínguamut avdlamut autdlarput.

57 pivordlo ingerdlatitdlutik, inûp oĸarfigigâ: Nâlagaĸ, malí- Mat. 8,19-22.
-savavkit, sumutdlũnît autdlaraluaruvit. 58 Jîsusivdle oĸarfigâ:
teriangniat siseĸartarput, tingmíssatdlo ĸilaup atânîtut ineĸartar-
-put; inûvdle ernera niarĸuminut îgarfigssaĸángilardlũnît. 59 av-
-dlalo oĸarfigâ: malínga. táunale oĸarpoĸ: Nâlagaĸ, iluarigugko
atâtaga iliartoratdlarumagaluarpara. 60 Jîsusivdle akivâ: toĸunga-
-ssut toĸussortatik iliartordlisigik; ivdlitdle Gûtip nâlagauvfia o-
-ĸautigiartoruk. 61 ãmale avdla oĸarpoĸ: Nâlagaĸ, malísavavkit,
iluarigugkule igdloĸatíka inûvdluarĸuínaratdlarumagaluarpáka. 62 Jî-
-susivdle sãpâ: ivssumut agssatdlagterut aĸúnialerdlugo tunung-
-mut ĸiviartoĸ Gûtip nâlagauvfianut iluángilaĸ.

kapitalit 10.

ajoĸersugkane arfineĸ-mardlungnik ĸuligdlit Jîsusip pigínáussuseĸartitdlugit autdlar-
-tíkai, táukulo tipaitsugdlutik utertut; atâtane únersiutigigâ ajoĸersugkanilo piv-
-dluarnerardlugit; Samâriamiumik nâkingnigtumik ássersût; ĸatángutigît Marta
Mârialo tikerârai.

1 kingornale Nâlagkap avdlat arfineĸ-mardlungnik ĸuligdlit
ĸinerpai, mardlúkûtârdlugitdlo sujunermigut autdlartípai igdlorpa-
-lingnut inulingnutdlo tamanut ornigkumassaminut. 2 tauva oĸar-
Mat. 9,37 t. -figai: katerssugagssat amerdlaĸaut, sulissugssatdle ikeĸaut; tai-
-máitumik katerssugagssat inuat ĸínuvigisiuk, sulissugssanik aut-
Mat. 10, 9-16. -dlartitserĸuvdlugo katerssuivfingminut. 3 autdlaritse; ata, sa-
-vârĸatut autdlartípavse amarĸut akornánut. 4 aningaussaliveĸá-
-sángilase taĸuarfeĸarnasilo kamilissarnasilo; inûvdluarĸussissar-
-nasilo ingerdlatitdluse. 5 sumutdle igdlumut iserângavse, ima
oĸaratdlaritse: igdlo mána erĸigsinarsile. 6 tássanilo erĸigsiner-
-mik píssuseĸartoĸarpat, erĸigserĸússutivse táuna uníngavigísavâ,
taimáitoĸángigpatdle uterfigísavâse. 7 igdlumile tamatumanītua-
1 Tim. 5,18. -ritse nerivdlusilo imerdlusilo táukua pînik; sulissoĸ akigssaminik
pigssarsissariaĸarmat. igdlumut avdlamut nûgtaĸátâsángilase.
8 sumutdlo igdlorpalingmut pigângavse ilagsigpasilo, tauva ner-
-dliússainik nerigitse, 9 náparsimassutdlo tássanītut katsorsarsi-
-gik, oĸarfigalugitdlo: Gûtip nâlagauvfia ilivsínut ĸanigdlivoĸ.
10 sumutdle igdlorpalingmut pigângavse ilagsíngigpasilo, tauva ig-
-dlut akornánut anigitse oĸardlusilo: 11 ĸassernerit agdlât igdlo-
-ĸarfivsínit uvavtíne nipítut pîarpavut ilivsínut; taimáitoĸ ilisimá-
-savarse Gûtip nâlagauvfia ilivsínut ĸanigdligaluartoĸ. 12 oĸáu-
-pavsile: Sûtuma uvdlugssame ivssumane atugssaunerussumik pi-
Mat. 11,21 tt. -neĸásavoĸ igdlorpalingmit táussumánga. 13 erĸanaĸ Korâtsît, er-
-ĸanaĸ Bîtsaita; kivdlingnartuliat ilivsíne pissut Tôrumilo Sîtû-
-milo pisimagaluarpata, ĸangarssuardle pûgssiamik atissivdlutik
arssanutdlo ingitdlutik avdlamik isumatârĸajaĸaut. 14 mássame
Tôrulo Sîtûtdlo erĸartûssivingme atugssaunerussumik pineĸásáput
ilivsínit. 15 ivdlitdlo Kapernaume-â, ĸutsigsisitaugaluartutit ĸilak
Mat. 10,40. tikitdlugo, unerivfingmut arĸartíneĸásautit. 16 ilivsínik nâlagtup
Juáu. 13,20. uvanga nâlagpânga, ilivsínigdlo asigínaissup uvanga asigínarpânga;
uvavnigdle asigínaissup autdlartitsissiga asigínarpâ.

17 táukule arfineĸ-mardlungnik ĸuligdlit kingumut tikiúput
tipaitsugdlutik oĸardlutigdlo: Nâlagaĸ, anernipiluit agdlât nâ-

-lagpâtigut arĸit pivdlugo. 18 oĸarfigaile: Sãtane takuvara ĸilang-
-mit nákartoĸ ingnâtdlangnerssuartut. 19 ata pigínáussuseĸartí-
-pavse pulateriârssuit sukorpiûnitdlo tungmarsínaorĸuvdlugit ĸí-
-ngarssuissuvdlo píssaunera tamât artorssartísínaorĸuvdlugo; ĸa-
-nordlo íkaluartutdlûnît ajoĸutigísángilase. 20 taimáitordle tamána
tipaitsûtigísángilarse anernerit nâlagtigigavsigik, tipaitsugitsile ati-
-se ĸilangme agdlagsimangmata. 21 taimáineragut Jîsuse nuá- Mat. 11,25 tt.
-nârpoĸ anernikut oĸardlunilo: ĸutsavigâvkit atâtaĸ, ĸilauvdlo
nunavdlo nâlagât, ilisimatûnut sianisûnutdlo tamána issertoragko
merdlertúnguanutdlo sarĸúmersitdlugo. mássame, atâtaĸ, taima
iluarigagko ilingne. 22 sût tamaisa atâtama uvavnut túniúpai. er-
-neĸ kinaussoĸ avdlap ilisimángilâ, atâtap kisime; atâtardlo ki-
-naussoĸ avdlap ilisimángilâ, ernerup kisime, erneruvdlo nalu-
-naerfigiumassaisa. 23 tauva ajoĸersugkane ingmíkut sãpai o-
-ĸardlune: pivdluarput issit takussavsínik takungnigtut. 24 oĸáu- Mat. 13,16 t.
-pavsime: pruvfîtitdlo kúngitdlo amerdlasût takussarse takuju-
-magaluarât takunagulo, tusagarsilo tusarumagaluarât tusarnagulo.
25 atalo, inatsisinik ilisimassut ilât nikuípoĸ, ússerdlugulo o- Mat. 22,35 tt.
-ĸarpoĸ: ajoĸersuissoĸ, ĸanoĸ iliúsaunga inũssut nâgssáungitsoĸ Mák. 12,28 tt.
kingornússariumavdlugo? 26 tauva oĸarfigâ: inatsisine ĸanoĸ ag-
-dlagsimava? ĸanoĸ ítut atuarpigit? 27 akivâle oĸardlune: Nâlagaĸ 5 Môr. 6,5.
Gûtit asásavat ũmatigkut ilũngardlutit tarnigkutdlo ilũngardlutit
nukisitdlo tamákerdlugit isumagkutdlo ilũngardlutit; tugdlitdlo 3 Môr. 19,18.
iligtut asásavat. 28 tauva oĸarfigâ: akivdluarputit, taimailiorit,
tauva inũsautit. 29 táunale ingminik iluartûtíniarame Jîsusimut
oĸarpoĸ: kiname tugdlerâra? 30 Jîsusip tauva akivâ oĸardlune:
inuk Jerûsalâmit Jêriggumut samungnartoĸ ínungniat ĸaníngarât;
táukua mátardlugulo unatarpât autdlardlutigdlo toĸungajagtoĸ ĸi-
-magdlugo. 31 taimailisitdlugule palasiussoĸ tasamungnarpoĸ av-
-ĸut tamána avĸutigalugo; táussuma takugamiuk ĸângĩnarpâ.
32 taimátaoĸ Lîvíkûssoĸ tássunga pigame, ornigdlugo takugamiuk
ĸângĩnarpâ. 33 Samâriamiuvdle ingerdlatitdlune táussumúnga pi-
-ssup takugamiuk nagdligilerpâ, 34 ornigdlugulo ikê mátuserpai,
ûliamigdlo vĩnimigdlo kuivdlugit nerssutautiminutdlo ĸaĸitdlugo
akungnigtarfingmut pisípâ paorĸivdlugulo. 35 aĸagûngmatdlo aut-
-dlalerame aningaussánguit mardluk tiguvai akungnigtarfiup inua-
-nut túniutdlugit oĸarfigalugulo: paorĸiniaruk, angnermigdlo ator-
-titaĸaruvit akilerumârpavkit kingumut uteruma. 36 ĸanoĸ tauva
isumavit: táukua pingasut ilât sordleĸ táussuma ínungniat ĸa-

-níngagâta tugdlerâ? [37]akivâ: nagdligtortine. tauva Jîsusip o-
-ĸarfigâ: ivdlítaoĸ taimailioriartorit.
[38]pivordlo ingerdlagamik igdlorpángualik iserfigigâ. arnardlo
Juán. 11,1 tt. tássanîtoĸ Martamik atilik, táussuma igdluminut iserĸuvâ. [39]ĸa-
12,1 tt. -tángutekartordlo Mâriamik atilingmik, táuna Jîsusip isigaisa sã-
-nut ingípoĸ oĸausîlo tusarnârdlugit. [40]Martale ulapeĸaoĸ kiv-
-fartorfiginiardlugo. tauva ornigpâ oĸardlune: Nâlagaĸ, soĸuti-
-gíngiliuk ĸatángúma kisima kivfartortingmanga? oĸarfigigiuk i-
-kiorĸuvdlunga. [41]Jîsusivdle akivâ oĸardlune: Marta, Marta, a-
-merdlasût isumanerdlûtigalugitdlo ulapíssutigâtit; [42]atauserdle
pissariaĸarpoĸ. Mâriap avgût ajúngíneĸ ĸinerpâ, tamatumínga
arsârneĸásángilaĸ.

kapitalit 11.

Jîsusip ajoĸersugkane ajoĸersorai ĸanoĸ tugsiásassut; oĸajuitsoĸ ajorungnaersíkamiuk pasigdlermánilo agpisalũkai; pruvfîte Jûna nalunaerĸutaussoĸ; farisîarit Jîsusip avorĸârigai.

[1]pivordlo sume tugsiartitdlugo, soraermat ajoĸersugaisa ilâ-
-ta oĸarfigigâ: Nâlagaĸ, ajoĸersortigut ĸanoĸ tugsiásassugut, sôr-
-dlútaoĸ Juánasip ajoĸersugkane ajoĸersorai. [2]tauva oĸarfigai:
Mat. 6,9-13. tugsiarângavse ima oĸartásause: atâtarput ĸilangmiussutit, arĸit
ivdlernarsile; nâlagauvfît tikiutdle; perĸussat ĸilangmisut nuna-
-mísaoĸ pile; [3]inûtigssavtínik uvdlut tamaisa tunisigut; [4]ajor-
-tivtínigdlo isumákêrfigitigut, uvagútaoĸ isumákêrfigigavtigik ta-
-maisa uvavtínut pitdlagagssautítut*); ússernartumutdlo pisína-
-ta, ajortumitdle ánáutigut. [5]oĸarfigailo: kia ardlavse ikí-
-ngutekartup ikíngúne únuap ĸerĸane ornigkuniuk oĸarfigalugo:
ikíngutiga ûmâ, timiussanik pingasunik atugkínga, [6]ikíngutiga tike-
-rârdlunga tikiungmat, nerdliutigssamigdlo ajorssáukavko; [7]ĸav-
-ssuma tauva akísagaluarnerâ oĸardlune: erdloĸiseĸinanga, mato
parnaersimangmat, ĸitornákalo tamavta ínaravta, makísínáungilanga
tunísavdlutit. [8]oĸáupavse: tunísavdlugo makíngíkaluarune ikí-
-ngutigigamiuk, taimáitoĸ igtûjuíssusia pivdlugo makísavoĸ ajor-
Mat. 7,7-11. -ssautigissainik tunivdlugo. [9]ãma oĸáupavse; ĸinugitse, tunine-
-ĸásause tauva; ujardleritse, nanissísause tauva; kasugtuigitse,
matuerfigineĸásause tauva; [10]mássa ĸinussoĸ nalingínaĸ pissaraoĸ,
ujardlersordlo nanississaroĸ, kasugtuissordlo matuerfigineĸararaoĸ.

*) akîtsortivut

11 kia ardlavse atâtaussup ernerme timiussamik ĸinuvigigpane
ujarĸamik tunísanerpâ? aulisagkamigdlûnît ĸinuvigigpane pulate-
-riârssungmik tunísanerpâ aulisagkamik pinago? 12 máningmigdlû-
-nît ĸinuvigigpane sukorpiûnimik tunísanerpâ? 13 tauva ilivse,
nauk ajortuse, ĸitornase tunissutinik ajúngitsunik tunigínauguvsi-
-gik, ímaĸa angnerussumik atâtap ĸilangmiussup anernermik iv-
-dlernartumik tunísagai ingminit ĸinussut?

14 anernipilugdlo anisípâ oĸajuitsûssoĸ. pivordlo anernipiluk Mat. 12, 22-30.
aningmat, tauva oĸajuitsoĸ oĸalulerpoĸ; inuitdlo tupigusugput. Mák. 3,22-27.
15 ilaitdle oĸarput: anernipiluit anisítarpai Bîlsipûle anernipiluit Mat. 9,34.
nâlagât ikiortigalugo. 16 avdlatdle ússerpât nalunaerĸúmik ĸi- Mat. 12,38.
-langmit piniarfigalugo. 17 erĸarsautaitdle ilisimagamigit oĸarfigai:
nâlagauvfiup nalinginaup inue ilagîgkungnaerunik nungúnaviaĸaut,
igdloĸatigîtdlo ilagîgkungnaerunik perdlúsáput. 18 tauvátaoĸ Sã-
-tane ingminik ilagiungnaerune, ĸanoĸ ilivdlune nâlagauvfia atása-
-va? oĸaravse anernipiluit anisítaríka Bîlsipûle ikiortigalugo. 19 u-
-vangale anernipiluit anisíkuvkit Bîlsipûle ikiortigalugo, kiname
tauva ikiortigalugo ĸitornavse anisítarpait? taimáitumik táukua
erĸartûsavâse. 20 anernipiluitdle anisíkuvkit Gûtip agssâ ikiorti-
-galugo, tauva Gûtip nâlagauvfiata tikísimásavâse. 21 nakuarssûp
sákugdlup igdlorssue sernigigpago, pigissai tauva pineĸásángit-
-dlat. 22 nakûnerussuvdle pâjartoruniuk artorssartitdlugulo, tauva
sákutûssutainik tatigissainik arsâsavâ tássángalo tigussane tu-
-niorĸautigalugit. 23 ilagíngisama nungutdlutik akerartorarânga,
katerssueĸatigíngisákalo nungutdlutik saggaissaraut. 24 anerneĸ Mat. 12, 43-45.
mingugtôĸ inungmit anissarângame, imeĸángitsutigut ingerdlassa-
-raoĸ ĸasuerfigssarsiordlune; nanissíngíkângamilo oĸararaoĸ: ig-
-dluvnut ĸimagarigaluavnut utísaunga. 25 tikíkângamiugdlo taku-
-lerarâ saligsimassoĸ pínersarsimassordlo. 26 tauva autdlararaoĸ
anernernik avdlanik arfineĸ-mardlungnik ilatârdlune ingminit ajor-
-nerussunik; iserângamigdlo tássane initâraraut, inugdlo táuna
kingorna ajornerulerararaoĸ sujornagumit. 27 pivordle taima oĸalug-
-titdlugo, tauva arnap inuit ilâta nipine anípâ oĸarfigalugo: piv-
-dluarpoĸ ilingnik nârtussoĸ ilingnigdlo milugtitsissoĸ. 28 oĸar-
-pordle: âp, pivdluarput Gûtip oĸausianik tusartut maleruar-
-dlugulo.

29 inuitdle katerssûtilermata pilerpoĸ oĸardlune: erĸardlerît Mat. 12, 38-42.
uko ajorput, nalunaerĸúmik takujumáput, avdlamigdle nalunaer-
-ĸúmik tunineĸásángitdlat, kisiáne pruvfîte Jûna nalunaerĸutigí-

-savât. 30 sôrdlume Jûna nalunaerĸutaussoĸ Nînivimiunut, taimá-
1 kúng. 10,1. -taoĸ inûp ernera ísavoĸ erĸardlerîngnut ukunúnga. 31 kujatâta
kúngia arnaĸ erĸartũssivingme sarĸúmerumârpoĸ inuit uko erĸar-
-dlerît ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo, nunap isuanit agge-
-rame Sâlumûp ilisimássusia tusariartordlugo; atale, mânîpoĸ Sâ-
Jûn. 3,5. -lumûmit angnerussoĸ. 32 Nînivimiut erĸartũssivingme sarĸúme-
-rumârput erĸardlerît uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo,
Jûnap oĸalũssineragut avdlamik isumatâramik; atale, mânîpoĸ
8,16. Jûnamit angnerussoĸ. 33 nanerũmigdle ikitsissup issertortumut-
Mat. 5,15. Mák. 4,21. -dlũnît nápartavdlũnît atânut ilissarîngilâ, kisiáne nanerûserfing-
Mat. 6,22. t. -mut, ĸaumanera isertunut takorĸuvdlugo. 34 isse timip ĸáumar-
-ĸutigâ. taimáitumik issit perĸusersuigpat timítaoĸ tamarme
ĸaumassormiúsavoĸ; ajorpatdle timítaoĸ târmiúsavoĸ. 35 taimái-
-tumik misigssorniarit, ĸaumassoĸ ilungnîtoĸ târtôrĸunago. 36 tau-
-va timit ĸaumassormiuvdluínarpat sumik târtumik ilaĸarnane,
tauva tamarme ĸaumassormiúsavoĸ, sôrdlo ĸaumassup akisung-
-nerminik ĸáumarsarâtit.

37 oĸalugtitdlugule farisîarit ilâta uvdlup ĸerĸane ingminut
neriartorĸuvâ. tauva iserpoĸ nerrivingmut ingitdlune. 38 farisîa-
-rivdle tamána takugamiuk tupigusugpoĸ, nerisínane assánging-
Mat. 23,25 t. -mat. 39 Nâlagkavdle oĸarfigâ: ilivse farisîariussuse mãna ermut-
-sit pûgútatdlo ĸaisigut saligtarpase, iluvsigutdle ulivkârpuse tig-
-dligkanik ajorssusermigdlo. 40 tautûko sujuneĸángitsut, ĸânik pí-
-ngortitsissup iluátaoĸ píngortínginerpâ? 41 kisiáne iluanîtut pîtsu-
-nut túniútarsigik; atalo, tamarmik tauva ilivsínut minguitsũsá-
Mat. 23,23. -put. 42 kisiánile, erĸanaĸ ilivse farisîarit, nautsîat akugssat nau-
-ssutdlo ĸajaussaussat nautsîatdlo nalingínait ĸulinginik túniússi-
-ssaravse, erĸartũssisigssardle Gûtimigdlo asangningneĸ sanerĸú-
-tardlugit. tamáko nãmagsivdlugit ivkulo isumákêrnagit pissa-
20,46. -ris̃arpoĸ. 43 erĸanaĸ ilivse farisîarit, nâlagiartarfingne igsiavfît
Mat. 23,6 t. sagdlît ingivfigiumatdlaravsigik niuveriartortarfingmilo inûvdluar-
Mat. 23,27. -kuneĸarumatdlardluse. 44 erĸanaĸ ilivse agdlagkanik ilisimassuse
farisîaritdlo, ilumôrtûssârniartuse, ilerfit malungnángitsut ássigi-
-gavsigik, ĸâtigut inuit ingerdlassartut naluvdlugitdlo. 45 inatsisi-
-nigdle ilisimassut ilâta akivâ oĸardlune: ajoĸersuissoĸ, taima o-
Mat. 23,4. -ĸaravit uvagútaoĸ ajornerarpavtigut. 46 tauva oĸarpoĸ: erĸanaĸ
ilivsísaoĸ inatsisinik ilisimassuse, inuit erssugtítaravsigik erssu-
-gagssanik erssungneĸ artornartunik, nangminerdle erssugagssat
tamáko agssavsínik ataatsimigdlũnit agtúsanagit. 47 erĸanaĸ ilivse,

pruvfîtit ilerfe sanassaravsigik, sujuaissavsile toĸúpait. 48 tauva Mat. 23,29.
sujuaissavse suliait nalunaiáissutigâse iluaralugitdlo, mássa táukua Mat. 23,31.
toĸúpait, ilivsilo ilerfe sanassarpase. 49 tamánalo pivdlugo Gûtip
ilisimássusia ima oĸarpoĸ: pruvfîtinigdlo apustilinigdlo autdlartit- Mat. 23,34 tt.
-sivigiumârpáka, táukualo ilait toĸúkumârpait ĸinugalugitdlo, 50 er-
-ĸardlerîngnut ukunúnga aperĸutigineĸarĸuvdlugit pruvfîtit tamar-
-mik aue silarssûp túngavilerĸârneranit kuissat, 51 Aapilip auanit 1 Môr. 4,8.
Saggariavdlo tunissiviup nâlagfiuvdlo akornáne toĸutaussup auanut. 2 nal. 24,21.
mássame, oĸáupavse: erĸardlerîngnut ukunúnga aperĸutigineĸásá-
-put. 52 erĸanaĸ ilivse inatsisinik ilisimassuse, matuersaut ilisar- Mat. 23,13.
-ssîssut tigugavsiuk; nangmineĸ isísángilase iserumassutdlo iser-
-tailivase. 53 taimale oĸarfigingmatik agdlagkanik ilisimassut fari-
-sîaritdlo pingâlerpât oĸarsârnialerdlugulo sût amerdlasût pivdlu-
-git; 54 alapernaerssoramíko ĸarnanit sumik pasigdliutigssarsi-
-niardlutik táussumúnga akerartûtigssamingnik.

kapitalit 12.

Jîsusip ajoĸersugkane oĸaorĸigsârai; kingornússagssanik avguaiumángitsoĸ; inungmik pisôrssuarmik naussûterpagssuaĸalersumik ásserssût; ajoĸersugkane isumanerdlorĸu-nagit erĸumaniarĸugai piligtaussutut ilumôrtutut silaĸartutut; ingnermik nunamut na-lugsiartortoĸ inuit ilagîgkungnaersísavdlugit; uvdlut misilingniásagait, saĸitsaissigissatigdlo sáimarsarniarasuásagait.

1 inuit ĸavsînik tûsinteĸartut katerssormata tungmartaĸá-
-tautdlutik agdlât, tauva ajoĸersugkane oĸalugfigilerpai: perĸau-
-tigssamik mianerssoritse farisîarit sêrnarsautigssiãnut, tássa ilu- Mat. 16,6.
-môrtûssârniarnermut. 2 issertugkamigdle sarĸúmísángitsoĸángi- 8,17.
-laĸ ángigissamigdlo ilisimaneĸásángitsoĸarnane. 3 taimáitumik Mák. 4,22. Mat. 10,26 t.
târtume oĸauserissase ĸaumassume tusagáusáput, inínguanilo isuv-
-ssûtigissase tordlulássutigineĸásáput igdlut ĸaine. 4 oĸáupavsile Mat. 10,
ilivse ikíngutíka: ersigisángilase timimik toĸutsissut kingornalo 28-33.
sumik angnermik pisínaunatik. 5 ersigissagssavsínigdle nalujung-
-naersísavavse: ersigisiuk toĸutsigatdlarune kingorna ĸernualassut
ĸôruánut igitsigínaussoĸ. oĸáupavsime: táuna ersigisiuk. 6 ĸupa-
-navarssuit tatdlimat aningaussat mingnertainik mardlungnik ake-
-ĸartaríngínerpat? táukualo ilât atauserdlûnît Gûtime puiugáungilaĸ.
7 ilivsile nutsasilûnît tamarmik kisísimáput. taimáitumik erseĸinase;
ĸupanavarssugpagssuarnit pingârneruvuse. 8 oĸáupavsile: uvavnik
inungnut ángîautigingnigtoĸ inûp erneratátaoĸ ángîautigiumârpâ
Gûtip íngilînut. 9 uvávnigdle inungnut miserratigingnigtoĸ miserra-

-tigineĸarumârportaoĸ Gûtip íngilînut. [10]nalingínardlo inûp ernera-
Mat. 12,32. -nut agssortuivdlune oĸalugtoĸ isumákêrfiginekásavoĸ; anernermut-
Mák. 3,29. -dle ivdlernartumut agssortuivdlune ĸaĸajardlersoĸ isumákêrfigine-
Mat. 10,19 f. -ĸásángilaĸ. [11]savssartigpasile katisimassunut sujulerssuissunutdlo
Mák. 13,11. nâlagkersuissunutdlo, tauva isumanerdlúsángilase ĸanordlũnît su-
-migdlũnît akísassuse pasinaersautigssavsínik, sumigdlũnît oĸalúsa-
-ssuse, [12]anernerup ivdlernartup taimailissúkut ajoĸersorumârma-
-se oĸausigssavsínik.
[13]inuitdle ilâta oĸarfigâ: ajoĸersuissoĸ, katángutiga oĸarfigûk
kingornússagssavtínik avivfigerĸuvdlunga. [14]oĸarfigâle: inuk ûmâ,
kia ilivsínut erĸartũssissúngortitdlungalo avguaissúngortingmanga?
[15]tauva oĸarfigai: mianerssoritse piumatûlerĸunase, peĸangâra-
-luardlune pigissane inûp inũssutigissaríngingmagit. [16]ássersũ-
-migdle oĸalugfigai oĸardlune: inoĸartoĸ pisôrssuarmik, táussuma
narssautâ naussoĸardluarsimassoĸ. [17]tauva ilumigut isumaliuler-
-poĸ oĸardlune: ĸanoĸ iliúsanerpunga, naussûtíka katerssugag-
-ssáka inigssaĸartíngínavkit. [18]oĸarpordlo: imailiúsaunga: ĸuíka
inguvterdlugit agdlisísaváka, tássungalo katerssúsaváka uvavnut
inerítut tamaisa ajúngitsûtíkalo; [19]tarnivnutdlo oĸásaunga: tarni-
-ga, ajúngitsûterpagssuarnik torĸortaĸarputit ukiorpagssuarnut;
ĸasuersârniarit, nerivdlutitdlo imerdlutitdlo tipaitsugit. [20]Gûtivdle
oĸarfigâ: ûmâ sujuneĸángitsutit, únuaĸ mána tarnit ilingnit ĸaer-
-ĸúsavât; kia tauva pigísavai piarêrsagkatit? [21]taimáitarput pe-
-ĸûtinik ingmingnut katerssuiniartut, Gûtimile pisûnatik.
Mat. 6,25-33. [22]ajoĸersugkanile oĸarfigai: tamána pivdlugo oĸáupavse: inû-
-nerse isumanerdlûtigísángilarse, suna nerísagigse; timilũnît isu-
-manerdlûtigísángilarse, suna atísagigse. [23]inûneĸ angneruvoĸ
neĸigssanit, timilo angneruvoĸ ánorássanit. [24]tuluvkat misigssor-
-sigik: siaruarterinatigdlo katerssuíngitdlat, ĸimatuliveĸaratigdlo
ĸueĸángitdlat; taimáitoĸ Gûtip nerisítarpai. atale, ilivse tingmí-
-ssanit pingârnerungâravse. [25]kina ardlarse ingminik tagdlisísí-
-nauva tatdlisut takitigissumik, nauk isumanerdlûtigigaluarâ? [26]tau-
-va mingneĸ ajoravsiuk, sôĸ ilai avdlat isumanerdlûtigaisigik?
[27]assorutit misigssorsigik, ĸanoĸ naujartortartut: suliniarnatigdlo
perdlaissaríngitdlat. oĸáupavsile: Sâlumûlũnît nâlagaunerssûga-
-luartoĸ táukua ilâtut atitíneĸángilaĸ. [28]nunap merĸue uvdlume
aulángitsut aĸagule kíssarssũmut ĸissugissagssat Gûtip taima ati-
-tíkamigit, ímaĸa angnerungârtumik ilivse písagâse, ugpernikit-
-suse. [29]tauvátaoĸ ilivse isumaliúsángilase nerissagssavsínik imig-

-ssavsínigdlũnît, inornartunigdlo erĸarsarnase. 30 tamáko tamaisa
Gûtimik nalussut silamiussut piniarsínararait, atâtavsile ilisima-
-vâse tamákuninga ajorssartartuse. 31 kisiáne Gûtip nâlagauvfia
piniarsiuk, tauva tamáko tamaisa ilángutdlugit piumârpase. 32 su-
-jôraĸinase savarpángûssuse ukorsê, atâtavse iluaringmago nâla-
-gauvfik ilivsínut túniúkumavdlugo. 33 pigissase akigisigik pîtsut- Mat. 6,19-21.
-dlo tunissardlugit. pilioritse aningaussalivingnik pisoĸángorneĸ
ajortunik peĸũmigdlo nungusuitsumik ĸilangmĩtumik, tigdlĩgkajug-
-tut patdlísángisãnik oĸuitdlo aserúsángisãnik. 34 peĸûtise na-
-jortarmatigik ũmativse. 35 ĸitivsigut ĸiterusersimaniaritse, na-
-nerûtisilo ikumalit. 36 inuitdlo ássigisigik nâlagkamingnik utar-
-ĸissut katernânit aggísassumik, tikigpat kasugtuigpatdlo ma-
-tuerfiginasuarumavdlugo. 37 pivdluarput kivfat Nâlagkap tikig-
-patik erĸumassut. ilumut oĸáupavse: ĸiteruserdlune nerriving-
-mut ingerĸujumârpai kivfartorfigiartordlugitdlo. 38 tikigpatdlo
pigârfiup áipâne pigârfîtdlũnît pingajuáne, taimalo nâpigpatik piv-
-dluásáput kivfat táuko. 39 imáitordle ilisimásavarse: tigdligtup Mat. 24,43 f.
tigdligkiartorfigssâ igdlup nâlagâta nalúngíkuniuk pigârĸajaĸaoĸ
igdluminik angmarterissoĸarnavêrsardlugo. 40 taimáitumik ilivsí-
-saoĸ pigínãngorsimagitse, inûp ernera tikiúsangmat ilimagíngi-
-savsigut. 41 Pîtrusivdle oĸarfigâ: Nâlagaĸ, ássersût tamána u-
-vavtínutdlũnît tamanutdlũnît oĸauseraiuk? 42 Nâlagardle oĸarpoĸ:
kiname tauva ilumôrdlunilo silaĸardlunilo piligtauva Nâlagkap Mat. 24,
kivfaminut pârssissúngortitâ ûgtugarsiagssainik tunissarĸuvdlugit 45-51.
nerivfigssât nagdliútarângat? 43 pivdluarpoĸ kivfaĸ taimailiortoĸ
nâlagkame tikigpane. 44 ilumut oĸáupavse: pigissaminut tamanut
pârssissúngortísavâ. 45 ivnale kivfaĸ ũmámigut oĸarpat: nâlagara
mulugatdlarpoĸ; kivfatdlo angutit kivfatdlo arnat unatalerpagit
nerivdlunilo imerdlunilo imerajugtututdlo ilivdlune, 46 tauva kivfap
táussuma nâlagâ tikiúsavoĸ uvdlorme táussuma ilimasugfigíngisâ-
-ne nalunaerĸútavdlo akúnerane táussuma nalussâne, avgúsavâlo
pigssaĸartitdlugulo ugpíngitsunut ilagititdlugo. 47 kivfardle nâlag-
-kame perĸussânik ilisimassoĸ pigínãngorsarsimananilo perĸussâ-
-lo maligsimanago, táuna unatarneĸangãsavoĸ; 48 ilisimananile u-
-natarnernik pitdlariaĸartítoĸ ingma unatarneĸásavoĸ. mássa a-
-merdlasûnik tunineĸartoĸ amerdlasûnik piniarfigineĸásavoĸ, a-
-merdlasûnigdlo pârsserĸuneĸartoĸ amerdlanernik piumavfigineĸá-
-savoĸ. 49 ingnermik nalugsiartorpunga nunamut, sunalo piuma-
-nerpara, kisiáne ikuatdlarêrĸuvdlugo. 50 kuíssúmigdle kuisítaria-

-ĸarpunga, atalo ĸugsalangârama nãmagsisimatínago. 51 isumaĸar-
Mat. 10,34 tt. -pise nunamut erĸigsisitsiartortunga? nâgga ila, kisiáne ilagîgkung-
-naersitsiartorpunga. 52 matuma kingornagut tatdlimat igdlume
atautsime ilagîgkungnáisáput; pingasut mardlungnut mardlugdlo
Migg. 7,6. pingasunut agssortuísáput. 53 atâtaussoĸ agssortuísavoĸ ernermi-
-nut, ernerdlo atâtaminut, anânaussordlo paningminut, panigdlo
anânaminut, sakilo ukuaminut, ukuardlo sakiminut.
Mat. 16,2 t. 54 ãmale inungnut oĸarpoĸ: nuia takussarângavsiuk samánga
majortoĸ, ernĩnaĸ oĸararause: siagdlísavoĸ; tauvalo taimailissaraoĸ.
55 niggersordlo takussarângavsiuk oĸararause: kiagtísavoĸ; tauvalo
taimailissaraoĸ. 56 tautûko ilumôrtûssârniartut, nunavdlo ĸilauvdlo
avdláussusê misilingneĸ sapíngínavsigik, sôrme tauva uvdlut má-
-ko misilingniángilisigik? 57 sôrme ilivsínit kigdlisiuíssutigíngilisiuk
Mat. 5,25 t. suna iluartûssoĸ? 58 imáisassoĸ: saĸitsaissigissat nâlagaussumut
áiparigugko, ingerdlatitdluse sáimarsarniaraluariuk; erĸartũssissu-
-mut autdlaruteĸinavâtit, erĸartũssissuvdlo piseĸinavâtit parnae-
-rússissartumut, parnaerússissartuvdlo parnaerússivingmut iserte-
-ĸinavâtit. 59 oĸáupavkit: tássánga anísángilatit, kisiáne aningau-
-ssâránguaĸ naggatigssaĸ akiliutigerêrugko.

kapitalit 13.

Galilĩamiunik toĸutaussunik oĸalugtûngmáne Jîsusip avdlamik isumatârĸussíssutigigâ; fĩgeĸússuarmik ineritítaĸángitsumik ássersût; arnaĸ peĸingassoĸ Nâlagkap sapãme katsorsarâ; Gûtip nâlagauvfia sînupip nautsíagssartânut timiussiagssatdlo sêrnarsau-tigssãnut ássersũkâ; ánagtugssat ikingnersut; Herûtase teriangniaunerarâ Jerûsalâtdlo ilungersûtigalugo.

1 taimaníkutdle najuissut ilaisa oĸalugtũpât Galilĩamiunik,
táukua aue Pilâtusip akuliúkai tuníssutainut. 2 Jîsusivdlo akivai
oĸardlune: isumaĸarpise Galilĩamiut táuko taima pineĸartut Ga-
-lilĩamiunit tamanit ajortuliarnerugamik? 3 nâgga ila, kisiáne av-
-dlamik isumatãngíkuvse tamavse taima nungutíneĸarumârpuse.
4 isumaĸarpisilũnĩt ivko arfersaneĸ-pingasut ĸaĸivfiliap Sĩluamĩtup
nákarfigigai toĸutdlugitdlo inungnit Jerûsalâmĩtunit tamanit pit-
-dlagagssaunerungmata? 5 nâgga ila, kisiáne avdlamik isumatã-
-ngíkuvse tamavse taima nungutíneĸarumârpuse. 6 ássersũmig-
-dle matumínga oĸalugpoĸ: fĩgeĸússuaĸ inûp pigigâ nautsĩving-
-minut vĩneĸutilingmut íkúsimassoĸ; inerititarsioraluaramiugdlo
navssãngilaĸ. 7 tauva vĩneĸutilerissumut oĸarpoĸ: ata, aussat
pingasut fĩgeĸússuaĸ tamána inerititarsioriartoraluariga, navssâr-

-nangale; kípûk, sôĸ nuna atortailísavâ? 8 táussumale akivâ o-
-ĸardlune: nâlagaĸ, aussaĸ tamánátaoĸ taimáikatdlardle, avatâ
agssagdlugo naggorigsauserumârpara, 9 ineritítaĸalerumârnersoĸ
tauva; peĸalíngigpatdle kingorna kipiumârpat.

10 nâlagiartarfítdle ilãne ajoĸersuivoĸ sapâtiussúkut. 11 atalo,
arnaĸ tássanĩtoĸ, ukiut arfersaneĸ-pingasut nâvdlugit náparnar-
-tumik anerneĸarsimassoĸ peĸingavdlunilo ârdlorneĸ sapersoĸ.
12 Jísusivdle takugamiuk ĸaerĸuvâ oĸarfigalugulo: arnaĸ-â, nápau-
-tit pêrússivat. 13 agssangminigdlo patigpâ; tauva ernĩnaĸ isuí-
-poĸ, Gûtilo únersiutigâ. 14 nâlagiartarfiuvdle misigssortâta Jísuse
sapãme katsorsaissoĸ ûmitsautigigamiuk, pilerdlune inungnut o-
-ĸarpoĸ: uvdlut arfiniliúput sulivfigssaussut, táuko uvdlûtitdlugit
katsorsartíkiartortaritse, sapãme pinase. 15 tauva Nâlagkap akivâ
oĸardlune: tautûna ilumôrtûssârniartoĸ, nalingínaup ilavse ugsiu- 14,5.
-tinilũnît siutitûtinilũnît sapãme nerrivianit pitũssaertaríngínerpâ Mat. 12,11.
imeriartortitdlugo? 16 unale Aaperâp panigissâ, Sãtanip ĸilerssu-
-garissâ ukiut arfersaneĸ-pingasut, ata, ĸilerúmik tamatumínga ĸi-
-lerússáisángínerpa sapãme? 17 taimalo oĸarmat akerartortai ta-
-marmik pakatsíput, inuitdlo tamarmik tipaitsûtigait tupingnaĸi-
-ssut pingârtuliat tamaisa táussumûna pisimassut.

18 oĸarpordle: Gûtip nâlagauvfiata suna ássigâ, sumutdlo á- Mat. 13,31 f.
-ssersũsavara? 19 ássigâ sînupip nautsíagssartâ, tamána inûp ti- Mák.4,30-32.
-guvdlugo nautsîvingminut nautsíagssiarâ; nauleramilo orpigssuá-
-ngorpoĸ, tingmíssatdlo ĸilaup atânĩtut initârput avaleĸutaine.
20 ãma oĸarpoĸ: sumut Gûtip nâlagauvfia ássersũsavara? 21 ássigâ Mat. 13,33.
timiussiagssat sêrnarsautigssât, tamána arnap tiguvdlugo ĸajûssa-
-nut ûgtûtit pingasut imãnut akuliúpâ, tamât sêrnalersitdlugo.

22 igdlorpagssuagdlitdlo igdlorpánguagdlitdlo avĸutigai ajoĸer-
-suivdlune, Jerûsalâvdlo tungânut ingerdlavdlune. 23 ilâtale aperâ:
Nâlagaĸ, ánagtugssat ikigpat? tauva oĸarfigai: 24 agsorũniaritse Mat. 7,13.
isertarfíkut nerukitsúkut iserumavdluse; oĸáupavsime: amerdlasût
iserniarumârput, sapísavdlutigdle. 25 igdlup nâlagâta nikuísimav-
-dlune mato parnaersimagpago, kingornalo silatânîlerdluse mato
kasugtuleruvsiuk oĸardluse: nâlagaĸ, nâlagaĸ, matuerfigitigut, Mat. 25,11 f.
tauva akiumârpâse oĸardlune: sumit pinersuse ilisaríngilavse.
26 tauva oĸalerumârpuse: sângne nerissardlutalo imertarpugut, ig-
-dluvtalo akornine ajoĸersuissarputit. 27 oĸarumârpordle: oĸáu- Mat. 7,23.
-pavse: sumit pinersuse ilisaríngilavse; tamavse ĸimagsinga i-
-luaitsuliortuse-â. 28 tauva ĸiassoĸardlunilo ĸorsarĸortartoĸásavoĸ,

Mat. 8,11 t. Aaperâtdlo Iisârdlo Jākulo pruvfîtitdlo tamaisa takuleruvsigik Gû-
-tip nâlagauvfianîtut, ilivsile silatânut ajagtugauvdluse. 29 pavá-
-ngalo samángalo avángalo ĸavángalo tikiúkumârput nerriving-
Mat. 19,30. -mutdlo ingitdlutik Gûtip nâlagauvfiane. 30 atalo, kingugdliusso-
20,16. -ĸarpoĸ sujugdliúsassunik, sujugdliussoĸardlunilo kingugdliúsa-
Mák. 10,31. -ssunik.
31 uvdloĸ tamána farisîarit ilait tikiúput oĸarfigalugulo: aut-
-dlardlutit tamána ĸimaguk, Herûtasip toĸúkumangmatit. 32 o-
-ĸarfigai tauva: teriangniaĸ táuna oĸarfigiartorsiuk: ata, anerni-
-pilungnik anisitsísaunga katsorsáisavdlungalo uvdlumilo aĸagulo,
uvdlutdlo pingajugssâne inersimatíneĸásaunga. 33 taimáitoĸ uv-
-dlumilo aĸagulo tugdlianilo angalásaunga, pruvfîtiussoĸ Jerûsa-
Mat. 23,37 tt. -láungitsume toĸúneĸartaríngingmat. 34 Jerûsalât, Jerûsalât-â,
pruvfîtinik toĸutsissutit ujarĸanigdlo mitdlôrdlugit ilingnut aut-
-dlartitat, ĸavsiningme tauva ĸitornatit katerssorumagaluaríka.
taimatut sôrdlo tingmiautip piarĸane katerssortarai sulungme a-
-tânut, piumángitsusile. 35 ata, igdlorse ilivsínut ĸimagáusavoĸ
inuerútoĸ. oĸáupavsile: takúsángilavsinga uvdloĸ nagdliutserdlugo
tugs. 118,26. ima oĸarfigssarse: pivdluardle Nâlagkap arĸa pigalugo tikiútoĸ.

kapitalit 14.

inuk imermik puigtoĸ Jîsusip sapâme katsorsarâ; nerrivingme sagdliujumatdlartut ássersûmik oĸalugfigigai; inungnik angisûmik nerdlîagssiortumik ássersût; ajoĸersugarisínáungisane nalunaerai.

1 pivordlo farisîarit sujulerssortaisa ilâta igdluanut neriartor-
-mat sapâtiussúkut, tauva alapernaerssorpât. 2 atalo, sânîtoĸ
inuk imermik puigtoĸ. 3 Jîsusip tauva inatsisinik ilisimassut
Mat. 12,10 tt. farisîaritdlo oĸarfigilerpai oĸardlune: sapâtíkut katsorsaivdlune
iluarpa? 4 táukule nivdlíngitdlat. tauva tiguvdlugo katsorsarpâ,
13,15. autdlarĸuvdlugulo. 5 pilerpordlo oĸarfigalugit: kia ardlavse ug-
-siutinilûnît siutitûtinilûnît puilassuliamut nákarpat ĸaĸínasuásá-
-ngínerpâ sapâme? 6 táukuale akineĸ saperpât. 7 neriartorĸu-
Mák. 12,39. -ssatdle ássersûmik oĸalugfigai, malugigamigit nerrivingme sag-
-dliujumatdlartut, oĸarfigalugit: 8 katernânut neriartorĸuneĸaruvit
sagdlernut ingísángilatit, ilingnit atarĸissaunerussoĸ neriartorĸu-
-neĸarsoralugo; 9 tauvalo ilingnigdlo táussumíngalo neriartorĸu-
-ssissoĸ tikiutdlune ilingnut oĸaĸinavoĸ: una avssaeruk; tauvalo
kángusugdlutit tunugdlernut ingísassutit. 10 kisiáne neriartoĸune-

-ĸaruvit tunugdlernut ingíkiartorit, tauva ilingnik neriartorĸussi-
-ssoĸ tikiúkune oĸarumârnersoĸ: asassaĸ, sagdlernut igdluâmît;
tauvalo nereĸatingnut atarĸinarsisassutit. 11 mássa akitsiniartoĸ 18,14.
nikanarsisavoĸ, nikanartítordlo akitsisavoĸ. 12 âma neriartorĸu- Mat. 23,12.
-ssissine oĸarfigâ: uvdlup ĸerĸanilûnît únúkutdlûnît nerdlîagssioru-
-vit, tauva ikíngutititdlûnît ĸatángutititdlûnît erĸardlisitdlûnît nu-
-naĸatititdlûnît pisûssut neriartorĸúsángilatit, táukunúnga âma
neriartorĸuneĸásasoralutit, taimalo akilerneĸásasoralutit. 13 ki-
-siáne nerdlîagssioruvit pîtsut avataiarsimassutdlo tusiagtutdlo
tagpîtsutdlo neriartorĸúkit, 14 tauva pivdluásautit, ilingnut akig-
-ssaĸángingmata; akilerneĸarumârputitdle iluartut makivfiáne.
15 tamánale nereĸataisa ilâta tusaramiuk oĸarfigâ: pivdluarpoĸ
neriartúsassoĸ Gûtip nâlagauvfiane. 16 oĸarfigâle: inuk angisûmik Mat. 22,1-14.
únúkut nerdlîagssiortoĸ amerdlasûtdlo neriartorĸuvdlugit. 17 ne-
-rivfigssâtdlo nagdlilermago kivfane autdlartípâ ima oĸariartor-
-ĸuvdlugo neriartorĸussanut: ĸaigitse, tamarmik piarêrmata.
18 tauva tamarmik taimaeĸatigîgdlutik pasinaersârnialerput. su-
-jugdliup oĸarfigâ: nautsîvigsigama takusariaĸartípara, kínuvigâv-
-kit pasinaitsûterĸuvdlunga. 19 avdlalo oĸarpoĸ: ugsigit igdlugît
tatdlimat pisiarigavkit ôĸátâriartúsaváka, kínuvigâvkit pasinaitsûter-
-ĸuvdlunga. 20 avdlalo oĸarpoĸ: nuliartârama aggersínáungilanga.
21 kivfardlo táuna tikíkame nâlagke tamatumínga nalunaerfigâ.
tauva igdlup nâlagâta kamalerdlune kivfe oĸarfigâ: autdlarasuarit
nunaĸarfiup igdluisa akorninut augnernutdlo mingnernutdlo, pît-
-sutdlo avataiarsimassutdlo tusiagtutdlo tagpîtsutdlo maunga i-
-sertitdlugit. 22 kivfardlo oĸarpoĸ: nâlagaĸ, taimailivoĸ sôrdlo
perĸussissutit, sulile inigssaĸarpoĸ. 23 nâlagkavdlo kivfaĸ oĸarfigâ:
autdlarit avĸusinernut ungalunutdlo, iserĸuniardlugitdlo, igdluga
ulivkârĸuvdlugo. 24 oĸáupavsile: angutit ivko neriartorĸussauga-
-luit únúkut nerdlîagssavnik oĸúmíssersoĸásángitdlat.
25 inugpagssuitdle ingerdlaĸatigingmáne ĸiviarpai oĸarfigalu-
-git: 26 uvavnut pissup angúnilûnît arnilûnît nulîlûnît ĸitornanilûnît Mat. 10,37.
ĸatángutinilûnît nangminerdlûnît inûssutse pissariaĸartíkuniuk u-
-vavnut ajoĸersugausínáungilaĸ. 27 sáningassulingminigdlo erssú- Mat. 10,38.
-ngitsek malingnangalo, táuna uvavnut ajoĸersugausínáungilaĸ.
28 kiname ilarse ĸaĸivfiliorumagune, ingíkatdlásángínerpa akigssâ
nautsorssordlugo, inernigssânut atortugssat piginerine? 29 túngavi-
-lersimavdlugo inerneĸ ajuleraluaruniuk takungnigtunut tamanut
mitautigilerĸunane, oĸarĸunagit: 30 inuk una igdluliuleraluarame

inerneĸ ajuleĸâ. 31 kinalũnît kúngiussoĸ sorssugkiartúsagune kú-
-ngimut avdlamut, ingíkatdlasánginerpa isumaliordlune, ĸulinik tû-
-sintilingnik ilaĸardlune pâriartorsináusanerine ornigtine mar-
-dlungnik ĸulilingnik tûsintilingnik ilaĸartoĸ? 32 pisínáungíkune
oĸariartortugssat autdlartítarai ivna sule ungasigkatdlartitdlugo,
erĸigsivigssioĸatigîngnigssaĸ sujunersiutigalugo. 33 taimátaoĸ na-
-lingínaĸ ilarse pigissaminik tamanik isumákĩngitsoĸ ajoĸersuga-
Mat. 5,13. -risínáungilara. 34 tarajoĸ ajúngilaĸ; tarajordle kimêrugpat, sumik
Mák. 9,50. kingumut píkunarsarneĸásava? 35 nunamutdlũnît naggorigsautinut-
-dlũnît atortugssaujungnáisavoĸ, igitagssáinauvdlunile. tusarsí-
-naussunik siutilik tusardle.

kapitalit 15.

ássersûtit: saváumik támaraluartumik, aningaussánguamik támaraluartumik, ernermik támaraluartumik.

1 ilángauserissutdle ajortuliartutdlo nalingínait táussumúnga
patdligútarput tusarumavdlugo. 2 farisîaritdle agdlagkanigdlo ili-
-simassut oĸalorujulerput oĸardlutik: ûma ajortuliartut ilagsivai
nereĸatigalugitdlo. 3 ássersũmigdle matumínga oĸalugfigai oĸar-
Mat. 18,12 tt. -dlune: 4 kia inûp ilavse untritilingnik savautigdlup táukua ilât
atauseĸ támaiguniuk, ilai arfineĸ-sisamanik ĸuligdlit arfineĸ-sisa-
-matdlo puilassuitsumut ĸimagdlugit támartoĸ ujásánginerpâ na-
-nitserdlugo? 5 naniguniugdlo tipaitsugdlune erssúsavâ, 6 tikíku-
-nilo ikíngutine nunaĸatinilo ĸaerĸúsavai oĸarfigalugitdlo: tipait-
-soĸatigisinga, savautiga támaraluartoĸ nanigavko. 7 oĸáupavse:
taimátaoĸ ajortuliartoĸ avdlamik isumatârtoĸ atauseĸ ĸilangme
tipaitsûtigineĸarnerúsavoĸ iluartunit arfineĸ-sisamanik ĸulilingnit
arfineĸ-sisamanitdlo avdlamik isumatârnigssamik ajorssángitsunit.
8 kialũnît arnap aningaussánguanik ĸulinik pigdlup aningaussánguaĸ
atauseĸ támaiguniuk, nanerússerdlune igdlo salísánginerpâ ujar-
-dlerĸigsârdlunilo nanitserdlugo? 9 naniguniugdlo ikíngutine nuna-
-ĸatinilo ĸaerĸúsavai oĸardlunilo: tipaitsoĸatigisinga, aningaussá-
-nguautiga támaraluartoĸ nanigavko. 10 oĸáupavse: taimátaoĸ a-
-jortuliartoĸ avdlamik isumatârtoĸ atauseĸ tipaitsûtigineĸarumâr-
-poĸ Gûtip íngilísa sâne.
11 oĸarpordle: inuk mardlungnik erneĸartoĸ. 12 nukardliup
angúne oĸarfigâ: atâtaĸ, pigissangnit avgûtigssarsiagssavnik tuní-
-nga. tauva pine táukunúnga avgorpai. 13 kingunerssuaríngisâ-

-gutdlo ernerata nukardliup pine tamaisa katerssorpai nunamut
ungasigsumut autdlardlune, tássanilo pigissane nungulugsínarpai
ĸugsalaitsutut iuûvdlune. 14 tamaisale nungúkamigit, kângnerdlo
sualugtoĸ nunamut táussumúnga nagdliungmat ajorssalerpoĸ.
15 tauva nunap tamatuma inuisa ilât ornigdlugo átaviginiarpâ, táu-
-ssumalo nunautiminut autdlartípâ pûlukit pârerĸuvdlugit. 16 ĸâr-
-sitdlarumatdlerpordlo orpigánguit nautsîagssartainik pûlukit ne-
-rissainik, tunineĸaranile. 17 tauva ilitsorilerpoĸ oĸardlune: ata,
atâtama kivfartortorpagssue neĸigssaĸangârtut, uvangale perdli-
-ngajalerpunga. 18 nikuitdlunga atâtaga ornísavara oĸarfigalugulo:
atâtaĸ, ajortuliorpunga ĸilangmut atassumik ilingnutdlo; 19 kingor-
-na ernernik taineĸarneĸ kíngarĸúpunga, kivfartortivit ilâtut ití-
-nga. 20 tauva nikuitdlune angúne ornigpâ. sulile ungasigsumî-
-titdlugo angutâta takulerpâ nãkigingâlerdlugulo, arpagdlunilo ĸu-
-ngasiagut eĸípâ kunigdlugulo. 21 erneratale oĸarfigâ: atâtaĸ, a-
-jortuliorpunga ĸilangmut atassumik ilingnutdlo, kingorna erner-
-nik taineĸarneĸ kíngarĸúpunga. 22 angutâtale kivfane oĸarfigai:
ánorâĸ pitsauneĸ ĸáisiuk, atititdlugulo, agssangmiumigdlo tunisiuk
agssainut, aloĸutinigdlo isigainut; 23 norrardlo puatdlarsagaĸ ĸait-
-dlugo toĸúsiuk, nerivdlutalo tipaitsugta; 24 ernera una toĸuga-
-luardlune kingumut ũmarmat, támaraluardlunilo kingumut nani-
-ssaungmat. tipaitsulerput tauva. 25 ernerale angajugdleĸ nar-
-ssamîtoĸ, tikilerdlunilo igdlo patdlileramiuk nipilerssortut kâ-
-vigtutdlo tusarpai. 26 tauva kivfat ilât ĸaerĸuvâ aperalugulo
suna pivdlugo taimailissunik. 27 táussumalo akivâ: nugkat ti-
-kiungmat; atâtavitdlo norraĸ puatdlarsagaĸ toĸorĸuvâ, perĸigsû-
-titdlugo kingumut pigamiuk. 28 tauva kamalerpoĸ iserumananilo.
taimáitumik angutâ anivoĸ iserĸuniardlugo. 29 angúnile akivâ o-
-ĸardlune: ata, ukiut taima amerdlatigissut kivfartũkivkit inássu-
-tititdlo sanerĸúsimángisáinardlugit; sulilo savaussârĸamigdlũnît
tuníngisáinarparma ikíngutíka tipaitsoĸatigerĸuvdlugit. 30 unale
ernerit tikiungmat pisit uverssartunut nungúsimavdlugit, tauva
norraĸ puatdlarsagaĸ toĸorĸuvat pivdlugo. 31 táussumale oĸar-
-figâ: ernera ûmâ, ivdlit najortuínarparma, pigissákalo tamaisa
pigâtit. 32 kisiáne nuanârutigalugo tipaitsûtigissariaĸarpoĸ, nugkat
una toĸugaluardlune kingumut ũmarmat, támaraluardlunilo kingu-
-mut nanissaungmat.

kapitalit 16.

Jîsuse oĸalugtuartoĸ piligtaussumik iluaitsumik; ãma — farisîarit agssuarigatdlar-
-dlugit — inungmik pisôrssuarmik Lãsarusimigdlo pîtsumik.

1 ãmale ajoĸersugkane oĸarfigai: inuk pisôĸ piligtautitaĸar-
-toĸ, táuna únerdlûtigât pigissainik nungulugsínartitsinerardlugo.
2 tauva ĸaerĸuvâ oĸarfigalugulo: ĸanoĸ ítumik tusarpunga ilingnik?
navsuerniarit piligtáussutsit pivdlugo, kingorna piligtausínaujung-
-naeravit. 3 piligtaussordle táuna ingmine oĸalulerpoĸ: ĸanoĸ
iliúsaunga, nâlagkama piligtaujungnaerĸungmanga; agssaineĸ sa-
-perpunga, ĸinussarnerdlo igtôrpunga. 4 ĸanoĸ iliornigssavnik
ilisimalerpunga, igdlumingnut ilasiarerĸuvdlunga piligtaunivnit pêr-
-sîneĸaruma. 5 tauva nâlagkame pissagssaĸarfigissai nungutdlugit
ingmíkut ĸaerĸuvai, sujugdlerdlo aperâ: ĸanoĸ agtigissoĸ nâlag-
-kama ilingnit pissagssarâ? 6 akivâ: ûlia pãtit untritigdlit imât.
oĸarfigâlo: agdlagkatit tigúkit, ingitdlutitdlo agdlangnasuarit tat-
-dlimanik ĸulilingnik. 7 tauva avdla aperâ: ilingníme ĸanoĸ ag-
-tigissoĸ pissagssarâ? akivâ: ĸajûssiagssat kôrit untritigdlit imât.
oĸarfigâlo: agdlagkatit tigúkit agdlagdlutitdlo arfineĸ-pingasunik
ĸulilingnik. 8 nâlagâtalo nersorpâ piligtaussoĸ táuna iluaitsoĸ
silalingmik iliornerardlugo; silap matuma ĸitornai ĸaumassup ĸi-
-tornainit silatunerungmata sugissamingnut. 9 oĸáupavsilo: ikí-
-ngutigssarsiutigisigik pisũssutit iluaitsut, tauva suerúkuvse táu-
-kua ilasiarísagâse ininut ítuínartunut. 10 mingníkut ilumôrtoĸ
amerdlasûtigútaoĸ ilumôrpoĸ, mingníkutdlo ilumũngitsoĸ amerdla-
-sûtigútaoĸ ilumũngilaĸ. 11 tauva pisũssutit iluaitsut ilumôrfigí-
-ngíkuvsigik piviussut kia ilivsínut pâritísavai? 12 avdlavdlo pê i-
-lumôrfigíngíkuvsigik nangminigssavsínik kia tunísavâse? 13 igdlu-
Mat. 6,24. -me kivfaussoĸ nâlagkanut mardlungnut kivfartorsínáungilaĸ: ar-
-dlât ûmigiguniuk áipâ asásavâ, ardlâtdlũnît ungagiguniuk áipâ
asigínásavâ. Gûtilo pisũssutitdlo kivfartorfigisínáungilase.

14 tamákule tamaisa farisîarítaoĸ tusarpait, táukua aningausse-
-ritûgamik mitautigât. 15 oĸarfigailo: ilivse tássauvuse ingmingnik
iluartûtítut inuit sãne, Gûtivdle ũmatise ilisimavai; mássa inung-
Mat. 11,12 f. -ne akitsissut Gûtimut maujungnartarput. 16 inatsisit pruvfîtitdlo
Juánasimut kigdleĸarput, tássángalo îvangkîlio Gûtip nâlagauvfia-
-nik oĸalûtigineĸarpoĸ, nalingínaitdlo angutauserdlutik tássunga
Mat. 5,18. iserniarput. 17 ĸilauvdle nunavdlo nungúnigssât ajornartoĸángíne-
-ruvoĸ titarníngûp atautsip inatsisinit katangnigssânit. 18 nalingí-

-naκ nulê avitdlugo avdlamik nuliartoκ arnaunekarpoκ, nali- Mat. 5,32.
-ngínardlo uviminit pêrsumik nuliartoκ arnaunekarpoκ. 19,9.
19 inoκartoκ pisôrssuarmik, táuna ánorârtartoκ augpatdlarigsu- Mák. 10,11 t.
-mik ilupâgssiarigsumigdlo, uvdlutdlo tamaisa nuánârdlune inûvdluái-
-nartoκ. 20 pîtsoκartordlo Lãsarusimik atilingmik, táuna isertar-
-fiata sâne nalassoκ kilagtorssûvdlune. 21 nákâlanikutdlo pisôr-
-ssûp nerrivianit nákartut κârsitdlautigiumagaluarpai; kisiáne κing-
-mit aggersarput kilai alugtordlugit. 22 pivordle pîtsoκ toκung-
-mat, tauva íngilit ãkât Aaperâp sânut. ãmátaoκ pisôrssuaκ to-
-κuvoκ ilissauvdlunilo. 23 unerivfingmilo issine ârdlortíkamigit á-
-niarissaκarame, Aaperât takulerpâ ungasigsumit, Lãsarusilo sânĩ-
-toκ, 24 tordlulavordlo oκardlune: atâtaκ Aaperât-â, nãkigínga, Lã-
-sarusilo autdlartíkiuk, tikerme nûa imermut misugdlugo oκara nig-
-dlersardliuk, matumane ikualassorssuarme erdloκisínekarama.
25 Aaperâvdle akivâ: erκainiarit ernera, ajúngitsorsiatit pigagkit inû-
-titdlutit, Lãsarusivdlo taimaitdlune ajortut pingmagit; mãnale táu-
-na tugpatdlersarnekarpoκ, ivdlitdlo erdloκisínekarputit. 26 tamá-
-kulo tamaisa ilavdlugit κuvneκ angisôκ aulajangersagauvoκ uva-
-gutdlo ilivsilo akúnivtíne, tamãnga ilivsínut ingerdlajumassut sa-
-persitdlugit, ikángalũnît uvavtínut ikârtoκarnavêrsitdlugo. 27 o-
-κarpordle: taimáitumik κínuvigâvkit, atâtaκ-â, autdlarterκuvdlugo
atâtama igdluanut, 28 tatdlimanik κatángutekarama; nalunaiaivfi-
-gerκuvdlugit, ániarfingmut matumúnga perκunagit. 29 Aaperâp
akivâ: Môrsasivdlo pruvfîtitdlo agdlagait pigait, táuko tusardlisi-
-gik. 30 sãpâ tauva: nâggale, atâtaκ Aaperât-â; kisiáne toκussut
ilâta ornigpatik avdlamik isumatârκajaκaut. 31 oκarfigâle: Môrsa-
-silo pruvfîtitdlo tusángíkunikik ugperísángilãtaoκ toκussunit ma-
-kítoκaraluarpat.

kapitalit 17.

Jîsusip ajoκersugkane oκáukai aserorsârutinik, isumákêrfigingnigtarnigssamik, ugper-
-ssusekartut pigínáussusiánik; κivfaussunik atúngitsûtísassunik; pupigsut κulit pu-
-pêrutíkai; Gûtip nâlagauvfia κaκugo tikiutísassoκ, Nâlagkavdlo sarκúmerfigssâne
κanoκ íkumârtoκ.

1 ajoκersugkanile oκarfigai: aserorsârutekángisíneκ ajornaκaoκ, Mat. 18,6 t.
erκanardle tamákunínga aggersitsissoκ. 2 táuna iluanârnerorκaja- Mák. 9,42.
-κaoκ aserorteriviup ujaragssua κungasianut nivíngardlugo ímamut
igitaugune, ukua mianinguit ilãnik aserorsâgaκarnane. 3 mianer-
-ssoritse. κatángúpitdle ajortuliorfigigpatit inerteruk, avdlamigdlo Mat. 18,
15. 21 t.

isumatârpat isumákêrfigûk. 4 ajortuliorfigigpatitdlo uvdluínaк ar-
-fineк-mardloriardlune, ãma uvdluínaк arfineк-mardloriardlune
kingumut ornigpatit oкardlune: avdlamik isumatârpunga; tauva
isumákêrfigísavat. 5 apustilitdlo Nâlagaк oкarfigât: ugperssu-
Mat. 17,20. -serput nakússagtíssuk. 6 Nâlagardle oкarpoк: sînupip nautsîag-
-ssartâtut agtigissumik ugperssuseкaruvse, fîgeкutdlugssuarmutdlo
ûmúnga oкaruvse: nutsugit ímamutdlo íkutdlutit; tauva nâlagku-
-mârpâse. 7 kia ilavse agssatdlagterissumigdlũnît nerssutautinig-
-dlũnît pârssissumik kivfaкartup kivfane táuna narssamit tikig-
-pat oкarfigísanerpâ: nerrivingmut ingíkiartorasuarniarit? 8 imale
oкarfigísángínerpâ: únúkorsiutigssáka piarêrsákit, кiteruserdlutitdlo
kivfartũnga nerisitdlunga imertitdlungalo; kingorna ivdlit nerivdlu-
-titdlo imerumârputit? 9 kivfaк táuna кutsavigísanerpâ ingminut
suliarerкussat suliaringmagit? taima isumángilanga. 10 taimátaoк
ilivse, ilivsínut suliarerкussat tamaisa suliariguvsigik ima oкaritse:
kivfauvugut atúngitsut, uvavtínut suliarissariaкartut suliarâvut.

11 pivordlo Jerûsalâmut ingerdlagame, tauva Samârialo Galilîalo
avкutigai. 12 igdlorpángualingmutdlo isilermat, angutit кulit pupig-
-sut naláupât, táuko asiane unigput, 13 nipitigdlo anípait oкardlu-
-tik: Jîsuse-â, ajoкersuissoк, nãkigitigut. 14 takugamigitdlo oкar-
3 Môr. 14,2. -figai: palasinut takutíkiartoritse. pivordlo ingerdlatitdlutik, tau-
-va pupêrúput. 15 ilâtdle atauseк misigilerame ajorungnaersimav-
-dlune, uterpoк, Gûtilo únersiutigâ niperssuarmik, 16 kînaminigdlo
patdlorpoк isigaisa sãnut кutsavigalugulo. tássalo Samâriamiu-
-ssoк. 17 Jîsuse tauva pilerpoк oкardlune: pupêrútut кuliúngí-
-nerpat? naungme táuko arfineк-sisamat? 18 avdlamik Gûte nâ-
-langnarsisísavdlugo utertumik ilaкángínamik una avdlanertaк ki-
-sime uterpa? 19 oкarfigâlo: makitdlutit ingerdlagit, ugpernerpit
ánáupâtit.

20 farisîaritdle aperingmáne: Gûtip nâlagauvfia кaкugo tikiu-
-tísava? akivai oкardlune: Gûtip nâlagauvfia tikiutísángilaк ala-
-pernaerssugagssauvdlune. 21 ima oкásángitdlatdlũnît: ata, uvanî-
-poк; imalũnît: ata, ikanîpoк; imaingmat ata: Gûtip nâlagauvfia
akornavsínîpoк. 22 ajoкersugkanile oкarfigai: uvdlut nagdliúkumâr-
-put, tauva inûp ernerata uvdluisa ilât atauseк takorusugkumârparse,
Mat. 24,23. takúsanagulo. 23 oкarfigiumârpâsilo: ata, uvanîpoк, imalũnît: ata,
Mák. 13,21. ikanîpoк. autdlaкinase malingnaunasilo. 24 sôrdlume ingnâtdlagiaк
Mat. 24,27. кilaup isuane ingnâtdlagdlune кaumassartoк кilaup isuata áipânut,
taimátaoк inûp ernera íkumârpoк uvdlugssamine. 25 kisiáne ánia-

-ngârtíneĸaratdlásavoĸ ajagtugauvdlunilo erĸardlerîngnit ukuná-
-nga. 26 sôrdlulo Nûap uvdluine ítoĸ, taimátaoĸ íkumârpoĸ inûp Mat. 24,37 tt.
ernerata uvdlugssaine. 27 nerivdlutigdlo imerdlutigdlo nuliardlu-
-tigdlo uvinigput uvdloĸ táuna tikitdlugo Nûap umiarssuarmut
iserfia, tauvalo ulerssuaĸ nagdliútoĸ tamaisa nungutitdlugit. 28 sôr-
-dlútaoĸ Lútip uvdluine ítoĸ: nerivdlutigdlo imerdlutigdlo pisiv-
-dlutigdlo tuniniaivdlutigdlo naussugssanigdlo íkússuivdlutik igdlu-
-liortut; 29 uvdlormile Lútip Sûtumamit anivfiane ingnermigdlo 1 Môr. 19,24.
ikuatdlagsáumigdlo ĸilangmit siagdlerpoĸ tamaisa nungutitdlugit.
30 taimátaoĸ íkumârpoĸ uvdlorme inûp ernerata sarĸúmerfigssâne.
31 uvdlorme táussumane igdlup ĸânītoĸ arĸángíkile peĸutine ig- Mat. 24,17 t.
-dlumītut áisavdlugit; taimátaoĸ nunautiminītoĸ uterniángíkile tu-
-numinītunut. 32 Lútip nulia erĸainiarsiuk. 33 inũssutsiminik á- 1 Môr. 19,26.
-nagtitsiniartup inũssutse ánaiumârpâ, inũssutsiminigdlo ánaissoĸ 9,24.
inûgínartísavoĸ. 34 oĸáupavse: únuame táussumane mardluk si- Mák. 8,35. Mat. 10,39.
-nigfingme atautsime ínangaĸatigīsáput; ardlât ilasiarineĸásavoĸ, Juán. 12,25.
áipâle ĸimagáusavoĸ. 35 arnat mardluk aserortereĸatigīsáput; ar- Mat. 24,40 t.
-dlât ilasiarineĸásavoĸ, áipâle ĸimagáusavoĸ. 36 angutit mardluk
nautsîvingmêĸatigīsáput; ardlât ilasiarineĸásavoĸ, áipâle ĸimagáu-
-savoĸ. 37 sãpâtdlo oĸardlutik: Nâlagaĸ, sume? akivaile: ĸigdlu- Mat. 24,28.
-lingmut nagtoragdlit katerssoraraut.

kapitalit 18.

ássersûtit: erĸartũssissumik uvigdlarnermigdlo, farisîarimik ilángauserissumigdlo nâlag-fingmut tugsiariartortunik; merdlertúnguit Jîsusip pivdluarĸugai; inûp ánangnigssânut pisũssutit ajornaĸutaussartut; malingnigtaisa usornarsinigssãnik; toĸutaunigssaminik makínigssaminigdlo sujuligtuissoĸ; tagpîtsoĸ Jêriggup avatínguane tagpigsisíkâ.

1 ãmale ássersũmik oĸalugfigai imáitoĸ pivdlugo: ĸasusuit-
-dlune tugsiartuínariaĸarmat. 2 ima oĸarpoĸ: igdlorpalingme er-
-ĸartũssissoĸartoĸ, táussuma Gûte mianeríngíkâ inungmigdlo ig-
-tôrissaĸarnane. 3 uvigdlarnerdle tássane igdlorpalingme ítoĸ,
táussuma ornigpâ oĸardlune: saĸitsaissivnut ínardlernavêrsínga.
4 piumángímersorpordle. kingornale ingmine oĸalulerpoĸ: uvnit
Gûte mianeríngíkiga inungmigdlo igtôrissaĸarnanga, 5 taimáitoĸ
uvigdlarnerup táussuma erdloĸisingmanga ínardlernavêrsísavara,
aggersáinardlune nâgdliuínalerseĸinavânga. 6 Nâlagaĸ tauva oĸar-
-poĸ: tusarsiuk erĸartũssissoĸ iluaitsoĸ ĸanoĸ oĸartoĸ. 7 Gûtiv-
-dle ĸinigkane ínardlernavêrsísángínerpai uvdlúkutdlo únuákutdlo

tordlorfigissine, nauk kamajuíssutigigaluarai? 8 oĸáupavse: ínar-
-dlernavêrsínasuásavai. kisiáne inùp ernera tikiúkune, ugperner-
-mik navssârumârnerpa nuname?
9 ilaitdle iluartûsoralutik ingmingnut tatigissut ilamingnigdlo
asigínaissut ássersũmik matumínga oĸalugfigai: 10 inuit mardluk
nâlagfingmut majuartut tugsiariartordlutik, áipâ farisîariussoĸ ái-
-pâlo ilángauserissoĸ. 11 farisîare ingmíkut ĸeĸarpoĸ ima tug-
-siardlune: Gûte-â, ĸutsavigâvkit inugtut nalingínartut ínginama,
arsaissutut, iluaitsutut, arnauneĸartutut, ûm[illegible] ilángauseri-
-ssutut. 12 sapâtit akúneráne mardloriard[illegible]ìsíngitsaraunga,
pimalo tamarmik ĸulinge túniútarãka. 13 ilángauserissordlo alisi-
-mavdlune ĸeĸarpoĸ issine ĸilangmut ârdlortíkumanagit agdlât,
kisiáne sakíssamigut tigdlugpoĸ oĸardlune: Gûte-â, sáimáunga a-
-jortiliussunga. 14 oĸáupavse: táuna igdluminut aterpoĸ iluartû-
Lúk. 14,11. -titauvdlune ivssumánga angnermik; mássa akitsiniartoĸ nikanar-
Mat. 23,12. -sísavoĸ, nikanartítordle akitsísavoĸ.
Mat. 19,13 tt. 15 ãmale nâlungiat táussumúnga ãpait agtorĸuvdlugit; ajoĸer-
Mák. 10, -sugaisale takugamíkik avorĸârait. 16 Jîsusivdle ĸaerĸuvai oĸar-
13-16. -dlune: merdlertúnguit uvavnut ĸaigínardlit, pitsaileĸinasigigdlo;
taimáitut Gûtip nâlagauvfia pigingmássuk. 17 ilumut oĸáupavse:
nalingínaup Gûtip nâlagauvfia merdlertúnguatut píngíkuniuk iser-
-figísángilâ.
Mat. 19, 18 nâlagaussutdlo ilâta aperâ oĸardlune: ajoĸersuissoĸ ajú-
16-26. -ngitsoĸ-â, ĸanoĸ iliúsaunga inũssut nâgssáungitsoĸ kingornússa-
Mák. 10, -riumavdlugo? 19 Jîsusivdle oĸarfigâ: sôĸ ajúngitsumik taivinga?
17-27. avdlamik ajúngitsoĸángilaĸ, Gûte kisime ajúngitsûvoĸ. 20 inássutit
2 Môr. 20, nalúngilatit: arnauneĸásángilatit, inuásángilatit, tigdlísángilatit, na-
12-16. -lunaiáisángilatit sagdluvdlutit, atâtatdlo anânatdlo atarĸíkit. 21 a-
-kivâle: tamáko tamaisa malingniarpáka merdlertûnivnit. 22 Jîsu-
-sivdle tamána tusaramiuk oĸarfigâ: atauseĸ sule píngilat: pigi-
-ssatit tamaisa akigíkit pîtsunutdlo tunioraudlugit, tauva ĸilang-
-me peĸûteĸalerumârputit; tauvalo ĸaivdlutit malínga. 23 tamá-
-nale tusaramiuk aliasungâlerpoĸ, pisôrssûgame. 24 Jîsusivdle a-
-liasungâlersoĸ takugamiuk, oĸarpoĸ: ata, Gûtip nâlagauvfianut
pineĸ ajornaussangârmat pisûnut. 25 mássa ĸatigagtôĸ merĸutip
issâgut putorĸutísassoĸ ajornartoĸángíneruvoĸ pisûmit Gûtip nâ-
-lagauvfianut písassumit. 26 tamatumíngale tusartut oĸarput: ki-
-name tauva ánagsínauva? 27 oĸarpordle: inungne ajornartut Gû-
Mat. 19,27 tt. -time ajornángitdlat. 28 tauva Pîtruse oĸarpoĸ: ata, tamaisa
Mák. 10,28 tt.

ĸimagdlugit maligpavtigit. 29 oĸarfigaile: ilumut oĸáupavse: inûp
kinaussuvdlũnît igdlunilũnît angajorĸânilũnît ĸatángutinilũnît nulî-
-lũnît ĸitornanilũnît ĸimagkaluarunigit Gûtip nâlagauvfia pivdlugo,
30 ĸavsêriardlugit kingumut písavai matumane, silavdlo áipâne inû-
-neĸ nâgssáungitsoĸ písavâ.

31 táukule arĸaneĸ-mardluk ingminut pisípai oĸarfigalugitdlo: Mat. 20,17 ff.
ata, Jerûsalâmut majuaierpugut, tauva tamarmik nãmagsineĸásá- Mák. 10,32 ff.
-put pruvfîtitigut inûp ernera pivdlugo agdlagsimassut. 32 Gûti-
-mik nalussunut pisíneĸásangmat mitautigineĸardlunilo asigssor-
-neĸardlunilo ĸitserarneĸardlunilo; 33 iperartorumârpâtdlo toĸut-
-dlugulo, uvdlutdlo pingajuáne makíkumârpoĸ. 34 tamákuale ilã-
-nigdlũnît pâsissaĸángitdlat, oĸautsitdlo tamáko issertuivait oĸau-
-tigissatdlo ilisarinagit.

35 pivordle Jêriggo patdlileramiuk, tauva tagpîtsoĸ avĸusiner- Mat. 20,
-me igsiavoĸ ĸinuvdlune. 36 táussumale inuit sarssugtut tusara- 29-34.
-migit aperĸutigai sussut. 37 tauva nalunaerfigât Jîsuse Nãsará- Mák. 10,
-mio ĸângiutilersoĸ oĸautigalugo. 38 tordlulavoĸ tauva oĸardlune: 46-52.
Jîsuse-â Dâvip ernera, nãkigínga. 39 sujulerssortutdle avorĸârât
nipangerĸuvdlugo; táunale angnerungârtumik tordlulavoĸ: Dâvip
ernera ûmâ, nãkigínga. 40 tauva Jîsuse unigpoĸ ingminutdlo pi-
-serĸuvdlugo; patdlilermanilo aperâ oĸardlune: 41 ĸanoĸ iliorfiger-
-ĸuvit uvavnut? akivâ: Nâlagaĸ, tagpigsiserĸuvunga. 42 Jîsusivdlo
oĸarfigâ: tagpigsît, ugpernerpit ánáupâtit. 43 tássángáinardlo tag-
-pigsilerpoĸ maligdlugulo Gûtilo únersiutigalugo. inuitdlo issigi-
-ssut tamarmik Gûte nersorpât.

kapitalit 19.

**Saggîuse; mîninik ĸulinik kivfanut pâritítanik âssersût; Jîsuse Jerûsalâmut iseriar-
-tortoĸ; Jerûsalât ĸíssatigigâ; nâlagfingme nuisitsissut anisíkai.**

1 tauva iserdlune Jêriggo avĸutigâ. 2 atalo, angut tássanîtoĸ
Saggîusimik atilik, ilángauserissut angnertaisa ilât, pisûssordlo.
3 táussumalo Jîsuse takujumatdlarpâ kinaunersoĸ, saperdlunile i-
-nungnit, timimigut mikissûgame. 4 arpagdlunilo sujuarpoĸ fîge-
-kutdlugssuarmutdlo ĸaĸivdlune takujumavdlugo; tássûnarĸúsang-
-mat. 5 Jîsusilo tássunga pigame ârdlordlune takulerpâ oĸarfi-
-galugulo: Saggîuse-â, arĸarasuarit, igdlut uvdlume uníngavigísa-
-gavko. 6 tauva arĸarasuarpoĸ ilagsivdlugulo tipaitsugdlune.
7 takugamíkulo tamarmik oĸalorujulerput oĸardlutik: angúmut a-

-jortuliartumut iserpoκ igdlusímavigiumavdlugo. 8 Saggîusile u-
-nigpoκ Nâlagaκ oκarfigalugo: ata, Nâlagaκ, pigissama agfait
pîtsunut túniúpáka, kimigdlo ilángainivkut ínardliortitsigaluaruma
sisamariardlugo taorsísavara. 9 Jîsusivdle oκarfigâ: uvdlume ino-
-κutigît uko ánássutigssarsíput, unátaoκ Aaperâp kinguâringmago.
Mat. 18,11. 10 mássa inûp ernera tikiúpoκ támartut ujásavdlugit ánáusavdlu-
1 Tim. 1,15. -gitdlo.

11 tamánale tusarmássuk, ãmátaoκ ássersût oκauserâ, tássa
Jerûsalât patdlileramiuk, isumaκarmatalo Gûtip nâlagauvfia κilá-
Mat. 25, -nguamik erssersitáusassoκ. 12 taimáitumik oκarpoκ: inuk pingâr-
14-30. -toκ nunamut ungasigsumut autdlartoκ nâlagauvfik pigilísavdlugo
utísavdlunilo. 13 kivfamile ilait κulit κaerκuvai tunivdlugitdlo
mîninik κulinik oκarfigalugitdlo: niuverniaritse tikitserdlunga.
14 ínugtaisale ûmigssoramíko oκariartortugssat autdlartípait ki-
-ngornagut oκarκussivdlutik: táuna uvavtínut nâlagaorκúngilarput.
15 pivordlo nâlagauvfik pigilersimavdlugo tikíkame, kivfane táuko
aningaussanik tunissane κaerκorκuvai niuvernermíkut pisiait ilisi-
-majumavdlugit. 16 tauva sujugdleκ savssarpoκ oκardlune: nâla-
-gaκ, mîniutit mîninik κulinik kingunigssiorpoκ. 17 oκarfigâ tau-
-va: κujanaκ ajúngitsumik kivfaussutit, mingníkut ilumôravit nâ-
-lagáusautit igdlorpalingnut κulinut. 18 áipâlo aggerpoκ oκardlu-
-ne: nâlagaκ, mîniutit mîninik tatdlimanik ilatârpoκ. 19 táussu-
-múngátaoκ oκarpoκ: ivdlítaoκ igdlorpalingnut tatdlimanut iverti-
-táusautit. 20 avdlalo aggerpoκ oκardlune: nâlagaκ, takuvat, auna
mîniutit, tamána kákigsáumut torκorsimagiga, 21 sujôragigavkit,
angutausersûgavit; ilíngisatit tigussarpatit katerssuissardlutitdlo
siaruarterivfigíngisangne. 22 táunale oκarfigâ: κarnit •najorκutara-
-lugo erκartûsavavkit ajortumik kivfaussutit ûmâ, ilisimagangma
angutausersûssunga, ilíngisáka tigussaríka katerssuissardlungalo
siaruarterivfigíngisavne, 23 suvdlutit tauva aningaussautiga túniú-
-ngiliuk aningausserivfingmut, tikíkuma tauva piniarκajariga aki-
-liutinik ilasimassoκ. 24 tauva najuissut oκarfigai: mînisiânik ar-
-sârsiuk túniutdlugulo κulinik mîniutilingmut. 25 (táukualo sãpât:
Lúk. 8,18. nâlagaκ, mîninik κulinik peκarpoκ.) 26 oκáupavsime: peκartoκ tu-
Mat. 13,12. -nineκásavoκ, pekángitsordle arsârneκásavoκ pianik agdlât. 27 iv-
Mák. 4,25. -kule κingarssortíka uvavnik ingmingnut nâlagaorκussíngitsut
κáisigik, issigititdlungalo toκúsigik.

Mat. 21,1-11. 28 taimalo oκarame sujulerssordlune Jerûsalâmut majualerpoκ.
Mák. 11,1-10.

[29] pivordlo Bìtfâgilo Bitânialo patdlileramigit ĸáĸaĸ ûliap ĸáĸâ- Juán. 12,
-nik taineĸartoĸ tikiꞌerdlugo, tauva ajoĸersugkame ilait mardluk 12-15.
autdlartípai oĸardlune: [30] autdlaritse nunaĸarfingmut sujunivsínĩ-
-tumut, tássungalo piguvse nâpísavarse siutitûp norrâ pitugsima-
-ssoĸ, táussuma ĸânut inungmik ingítoĸángisáinartoĸ; pitũssaer-
-dlugo aggiúsiuk. [31] imalo aperigpase: sôĸ pitũssaerpisiuk? tauva
ima akiumârpuse: Nâlagkap atúsangmago. [32] autdlartitatdle aut-
-dlarput, nâpitsivdlutigdlo sôrdlo oĸarfigigâtik. [33] norrardle pitũ-
-ssaermássuk nâlagaisa aperait: sôĸ norraĸ pitũssaerpisiuk? [34] a-
-kivaitdle: Nâlagkap atúsangmago. [35] Jîsusimutdlo aggiúpât, áno-
-râmingnigdlo norraĸ ĸagdleramíko Jîsuse ĸânut ingitípât. [36] i-
-ngerdlatitdlugule ánorássatik avĸutigssânut isuvterpait. [37] tauvalo
ûliap ĸáĸâta ateriâ tikilermago, ajoĸersugarpagssuisa tamarmik ti-
-paitsugdlutik Gûte únersiutigilerpât niperssuarmik, kivdlingnar-
-nartuliat takussatik tamaisa pivdlugit, oĸardlutik: [38] pivdluardle
kúnge Nâlagkap arĸa pigalugo tikiútoĸ; erĸigsilit ĸilangme, nâ-
-langnartitsilit ĸutsingnerme. [39] farisîaritdlo inungnut ilaussut i-
-laisa oĸarfigât: ajoĸersuissoĸ, ajoĸersugkatit inertíkit. [40] akivailo
oĸardlune: oĸáupavse: uko nipangeraluarpata ujarĸat nivdlísáput.
[41] igdlorpagssualigdlo patdlilerdlugo takuleramiuk ĸíssatigâ o-
-ĸardlunilo: [42] ilumutdle ivdlítaoĸ sule mãnákutdlũnît uvdlungne
ilisarigugko erĸigsíssutigssaraluit; mãnale issingnut issertorsimavoĸ.
[43] taimáitumik uvdlut ilingnut nagdliúkumârput, tauva ĸíngarssor-
-tivit ungaloĸ ĸagssorarumârpât kaujatdlagdlutit ilujumârdlutitdlo
tamagingnitdlo angnikitdliortitdlutit, [44] suerutdlutitdlo ivdlit ĸitor-
-natitdlo ilingnĩtut ujarĸanigdlo ĸalerîgsuerutdlutit, imáitoĸ piv-
-dlugo: takusarneĸarfigissat ilisaríngínagko.
[45] nâlagfingmutdlo iserpoĸ, tássanilo nuisitsissut pisiniartut- Mat. 21,12 t.
-dlo anisilerpai [46] oĸarfigalugitdlo: agdlagsimavoĸ: igdluga tug- Mák.11,15 tt.
-siartarfiuvoĸ; ilivsile ujajaivfíngortíparse. [47] uvdlutdlo nungut- Is. 56,7. Jer. 7,11.
-dlugit nâlagfingme ajoĸersuissarpoĸ. palasiuneritdle agdlagka- Mák. 11,18.
-nigdlo ilisimassut inuitdlo pingârtortaisa toĸúniaraluarpât, [48] nav-
-ssãngitdlatdle ĸaɴoĸ iliornigssamingnik, inuit tamarmik nipínga-
-vigingmássuk tusarumavdlugo.

kapitalit 20.

pigínáussusekarfianik palasiunerit Jîsuse aperigât; vînekutilerissunik sorkusaitsunik ássersût; aningaussamik akilerârutigssamik; tokussut makivfigssâne nuliaríngnek atúsángitsok; Kristuse kia ernerigâ; farisîarinik agssuardlersok.

Mat. 21, [1]pivordlo uvdlut táukua ilãne, inuit nâlagfingme ajokersor-
23-27. -magit îvangkîliulo okalûtigalugo, tauva palasiunerit agdlagkanig-
Mák. 11, -dlo ilisimassut patdligúput utorkaunertat ilagalugit, [2]okalugfi-
27-33. -gilerpâtdlo okardlutik: kanok ítumik pigínáussusekardlutit tai-
-mailiorpit? kialûnît tamatumínga pigínáussusekartípâtit? [3]aki-
-vaile okardlune: uvangátaok aperísavavse atautsimik, tamatumí-
-nga okarfigisinga: [4]Juánase kuisississarame kilangmitdlûnît inung-
-nitdlûnît taimáissutekarpa? [5]tauva isumaliorput okardlutik: ki-
-langmit pisimaneraruvtigo okásavok: sôrme tauva ugperíngilisiuk?
[6]inungnitdle pisimaneraruvtigo inuit tamarmik ujarkanik mitdlû-
-savâtigut, Juánase pruvfîtiutitdluínarmássuk. [7]akivâtdlo sumit
pissok nalugigtik. [8]Jîsusip tauva okarfigai: taimáitumik uvangá-
-taok okarfigisángilavse kanok ítumik pigínáussusekardlunga tai-
-mailiortunga.
Mat. 21, [9]inungnutdle okalulerpok ássersûmik matumínga: inuk vî-
33-46. -nekutiligssamik nautsîviliortitsissok, naussorigsaissunutdlo átar-
Mák. 12, 1-12. tortíkamiuk nunamut avdlamut autdlarpok tássanîmersorumav-
-dlune. [10]nagdlermagulo kivfak autdlartípâ naussorigsaissunut,
vînekutit ineritítaisa ilainik tunerkuvdlune; naussorigsaissutdle u-
-natarpât, angerdlartípâtdlo sokartínago. [11]ãmátaok kivfak avdla
autdlartípâ, táukuale táunátaok unatarpât mikautigalugulo, anger-
-dlartípâtdlo sokartínago. [12]ãmátaok pingajugssât autdlartípâ,
táukuale táunátaok ikilerpât silatânutdlo ajagtordlugo. [13]tauva
nautsîviup inua okarpok: kanok iliúsaunga? ernera asanartok aut-
-dlartíkumârpara; táuna takuguníko igtôriumârnerpât. [14]nausso-
-rigsaissutdle táuna takugamíko isumaliokatigîlerput okardlutik:
tássa kingornússissugssak; kâ, tokokisigo, kingornússagssaralue
tauva pigilísagavtigik. [15]ajagtorpâtdlo nautsîviup silatânut to-
-kutdlugulo. tauva nautsîviup inuata táuko kanok písavai? [16]ti-
-kiutdlune naussorigsaissut táuko nungutitdlásavai nautsîvigdlo
avdlanut pisitdlugo. tamánale tusaramíko okarput: taimailina-
-vêrdle. [17]táussumale issigai okardlune: kanorme tauva ípat uko
tugs. 118, 22. agdlagsimassut: ujarak igdluliortut sugssaríngisât tekerkugssángor-
-dlune ujaraulerpok? [18]ujarkap táussuma ordluvfigissine arkunar-

-tísavâ, nákarfigissanilo sekumitdluínásavâ. [19] palasiuneritdle
agdlagkanigdlo ilisimassut tiguniaraluarpât taimailissúkut, inuitdle
ersigait; malugigamíko ássersũmik tamatumínga pigâtik.
[20] alapernaerssorpâtdlo, kokagssîssugssatdlo autdlartípait i- Mat. 22,
-luartûssârniásassut, okautsinik pissariniarkuvdlugo, sujulerssui- 16-22.
-ssunut nunavdlo nâlagâta píssauneranut pisíkumavdlugo. [21] ape- Mák. 12,
-râtdlo okardlutik: ajokersuissok, ilisimavavtigit iluartumik oka- 13-17.
-lugdlutit iluartumik ajokersuissutit, inûvdlo táunáussusia sokuti-
-gíngíkit, Gûtivdle avkutigerkussâ ajokersûtigigit ilumôrtumik.
[22] kaisare akilerârutinik tunissaravtigo iluarpalũnît iluángilalũnît?
[23] perkuserdlugssusiatdle malugigamiuk okarfigai: sôk ússerpisi-
-nga? [24] aningaussánguak takulara; kia ássinganik kialo titarku-
-ssainik pilernekarpa? akivâtdle okardlutik: kaisarip. [25] tauva o-
-karfigai: taimáitumik kaisare tunisiuk kaisarip pigssânik, Gûtilo
Gûtip pigssânik. [26] okautsimigdlo pissarinek saperpât inuit tusâ-
-titdlugit, akíssutâlo tupigusûtigalugo nipangerput.
[27] satusîaritdle makivfigssakángitsumik okartartut ilaisa or- Mat. 22,
-nigpât aperalugulo okardlutik: [28] ajokersuissok, Môrsasip ima 23-33.
agdlagfigâtigut: angutip angajua nulialik tokugpat kitornakarnane, Mák. 12,
tauva nulia nukâta pisagâ katángúne kinguâgssiordlugo. [29] tássa 18-27.
nukarît arfinek-mardlûssut. sujugdlersât nuliarame kitornakarna- 5 Môr. 25,5.
-ne tokuvok. [30] nulialo áipâta pigamiuk táunátaok kitornakarnane
tokuvok. [31] tauva pingajuata pivâ; taimátaok táukua arfinek-mar-
-dluk tamarmik pivât, kitornakarnatigdlo tokúput. [32] táukuale
tamarmik kingornatigut arnartaok tokuvok. [33] tauva makivfigssak
nagdliugpat, kia táukua ardlâta nuliarilísavâ? mássa arfinek-mar-
-dlûvdlutik nuliarigaluarât. [34] Jîsusivdlo akivai okardlune: silap
matuma kitornai nuliardlutigdlo uvinigtarput; [35] silavdle áipânik
tokussutdlo makivfigssânik pigssakartugssautitaussut nuliarnatig-
-dlũnît uvinísángitdlat; [36] kingorna tokusínáungínamik, íngilit ássi-
-gísagamíkik, Gûtivdlo kitornaringmatik, tássa makivfiup kitorna-
-ringmatik. [37] tokussunigdle makíkumârtunik Môrsasísaok nalu- 2 Môr. 3,6.
-naiaivok kakitdlarnakutaussat okautiginekarmata, Nâlagak taiga-
-miuk Aaperâp Gûtianik Isâkivdlo Gûtianik Jãkuvdlo Gûtianik.
[38] mássa Gûte tokussut Gûtigíngilât, inûssutdle Gûtigât; táussu-
-múnga tamarmik inûngmata. [39] tauva agdlagkanik ilisimassut
ilaisa akivât okardlutik: ajokersuissok, okardluarputit. [40] kingor- Mat. 22,46.
-nalo sumik aperssornek saperpât.
[41] okarfigaile: kanorme okartarpat Kristuse Dâvip ernerigâ? Mat. 22,
41-45.

Mák.12,35tt. 42 Dâve nangmineĸ magpersagkane tugsiautilingne oĸarmat: Nâla-
tugs. 110,1. -gaĸ nâlagkavnut oĸartoĸ: talerpingma tungânut ingíkatdlait,
ap. sul. 2,35. 43 ĸíngarssortitit isigkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit.
44 taimaitdlune Dâvip nâlagkaminik taigamiuk ĸanorme tauva ernerâ?
Mat. 23, 45 inuitdle tamaisa tusâtitdlugit ajoĸersugkane oĸarfigai:
1. 6. 7. 14. 46 mianerssoritse agdlagkanik ilisimassunut, táuko angalajumassar-
Mák.12,38tt. -put takisûnik atissaĸardlutik, niuveriartortarfingnilo inûvdluarĸu-
-neĸarumatdlâraut, nâlagiartarfingnilo igsiavfît sagdlît ingivfigiu-
Lúk. 11,43, -massarait nereĸatigîgsunilo sagdliujumatdlardlutik; 47 uvigdlarne-
-rit igdlue nungútarait tugsiámersordlutigdlo ilumûngitsumik; táu-
-ko erĸartûssúmik angnermik pineĸásáput.

kapitalit 21.

uvigdlarneĸ pîtsoĸ aningaussautituánguaminik tunississoĸ; Jerûsalâp piunêrúnigssânik silavdlo naggatigssânik inûvdlo ernerata tikiúnigssânik Nâlagaĸ sujuligtuissoĸ; nâlagfingme ajoĸersuissartoĸ.

Mák. 12, 1 ârdloramile pisôrssuit takulerpai tunissutimingnik iliorai-
41-44. -ssut aningaussanik ilioraivfingmut. 2 ãmale uvigdlarneĸ pîtsoĸ
takuvâ ĸúpakunik mardlungnik ilississoĸ. 3 oĸarpoĸ tauva: ilu-
-mut oĸáupavse: uvigdlarneĸ una pîtsoĸ tamanit angnermik ili-
-ssivoĸ. 4 táuko tamarmik sivnerutitamik ilainik ilissingmata tu-
-níssutinut Gûtip pînut, ûmale ajorssartûvdlune inûtigssarsiutig-
-ssaraluane pigissane tamaisa ilivai.
Mat. 24,1 tt. 5 ilaisalo nâlagfik oĸautigingmássuk pínersarsimassoĸ ujarĸa-
Mák. 13,1 tt. -nik pitsaunernik erdlingnartulianigdlo, tauva oĸarpoĸ: 6 tamáko
takuvase; uvdlut nagdliúkumârput, tauva ujarĸat ĸalerîgsuerut-
-dlugit inguvterneĸásáput. 7 táukuale aperât oĸardlutik: ajoĸer-
-suissoĸ, ĸaĸugume tamána písava? sunalo nalunaerĸutáusava ta-
-máko taimailísagpata? 8 akivaile: misigssoritse támarterĸunase.
amerdlasût tikiúkumârmata atera atordlugo uvangautitdlutik tai-
-maivfigssâlo ĸanigdlinerardlugo. maleĸinasigik táuko. 9 sor-
-ssugtunigdle mumisitsissunigdlo tusaruvse, tauva ánilâĸinase, ta-
-máko taimailigatdlásangmata, naggatigssardle ĸilamik píngíkat-
-dlásavoĸ. 10 tauva oĸarfigai: inuiait pikigtitsiumârput inuiaĸati-
-mingnut, nâlagauvfigdlo nâlagauvfeĸatiminut; 11 nunalo sajungâr-
-tarumârpoĸ tamatigut tamauna, kângnerdlo toĸorarnerdlo nag-
-dliútarumârput, ersinartorssuitdlo nalunaerĸutitdlo angisût ĸi-
Mat.10,17 tt. -langmit piumârput. 12 tamákuale tamarmik sujornatigut tiguju-
24,9. -mârpâse ĸinugalusilo, nâlagiartarfingnutdlo parnaerússivingnutdlo
Mák. 13,9 tt.

pisíkumârpâse, kúnginutdlo nunavdlo nâlagainut ãkumârpâse, atera
pivdlugo. 13 tamánale nalunaiáissutigiumârparse. 14 taimáitumik
ũmámiuginiarsiuk sujornagut erĸarsautigerĸunago ĸanoĸ akísassuse 12,11 t.
pasinaersautigssavsínik. 15 uvanga tuniumâravse ĸanermik ilisima-
-nermigdlo akerartortivse tamarmik agssuarineĸ agssortornerdlo
ajugagssãnik. 16 angajorĸâvsile ĸatángutivsilo erĸardlivsilo ikíngu-
-tivsilo agdlât pisíkumârpâse, ilasilo toĸúkumârpait. 17 tamarmig-
-dlo ûmigssúsavâse atera pivdlugo. 18 nutsavsile ilãnigdlũnît tá-
-martoĸásángilaĸ. 19 nikatdlujuíssutsivsigutdle tarnise pigísavase.
20 Jerûsalâtdle takuleruvsiuk sorssugtorpagssuit ilugât, tauva Mat. 24,
ilisimásavarse nungutitauvfigssâ ĸanigdlissoĸ. 21 tauva Jûtiamī- 15-19.
-tut ĸáĸanut ĸimâlit, Jerûsalâvdlo iluanītut tássánga anilit, Mák. 13,
nunáinarmītutdlo tássunga isernavêrdlit. 22 tássaungmata uvdlut 14-17.
akiniaivfît, agdlagsimassut tamarmik erĸûvfigssait. 23 erĸanardle
nârtussut milugtitsissutdlo, uvdlut táuko nagdliugpata; nâgdliung-
-nartoĸ angísaĸingmat nuname, níngangnerdlo inuiangnut ukunú-
-nga nagdliúkumârdlune. 24 ordlorarumârputdlo panap kînâgut
autdlarússaujumârdlutigdlo akimángitsunut tamanut; Jerûsalâtdlo
akimángitsut tugdlârísavât akimángitsut uvdlugssait nãmagtitser-
-dlugit.

25 nalunaerĸuteĸarumârpordlo seĸinerme ĸáumámilo uvdlorí-
-ssanilo, nunamilo inuiaĸatigît ĸugsalavdlutigdlo ernumangãsáput, Mat. 24,29 t.
imardlo magdlitdlo igtugtorssuángorpata, 26 inuit tumángugpata Mák.13,24 tt.
ersinermit inuitdlo najugãnut piumârtugssanik ilimasungnermit;
ĸilaup píssaunere aulajumârmata. 27 tauvalo inûp ernera issigiu-
-mârpât nuiákut aggersoĸ píssarssûvdlune nâlangnartorssûvdlunilo.
28 tamákule pilerpata ârdloritse, niarĸusilo makitísigik, utertíne-
-ĸarfigssarse ĸanigdlingmat. 29 ássersũmigdlo oĸalugfigai: fîgeĸú- Mat. 24,32 tt.
-ssuaĸ orpîtdlo tamaisa issiginiarsigik; 30 sivkilersut takussarâ- Mák.13,28 tt.
-ngavsigik, tauva ingmivsínit ilisimassarparse aussaĸ ĸanigdlissoĸ.
31 taimátaoĸ ilivse, tamáko pilersut takuleruvsigik, tauva ilisimá-
-savarse Gûtip nâlagauvfia ĸanigdlissoĸ. 32 ilumut oĸáupavse: er-
-ĸardlerît uko nungúsángitdlat tamaisa nãmagsisínagit. 33 ĸilagdlo
nunalo nungúsáput, oĸautsíkale nungúsángitdlat. 34 mianerssorit-
-sile ũmatise nanertorterĸunagit putumanermut imerajungnermut-
-dlo inûneruvdlo matuma pînik isumanerdlungnermut: uvdlup táu-
-ssuma tássángáinaĸ tikeĸinavâse; 35 nigatut nagdliúkumârmat ta-
-manut nunap tamarme ĸâne iŋeĸartunut. 36 taimáitumik erĸumá-
-tuínaritse ĸinuvdluse tamákunínga piumârtugssanik tamanik ĸi-

-marratigingnigtugssauterкuvdluse inûvdlo ernerata sâne кeкar-
-tuartugssauterкuvdluse.
Mat. 21,17. 37 uvdlúkutdle nâlagfingme ajoкersuissarpoк, únuákutdlo a-
Juán.8,1 t. -nivdlune кáкamut ûliap кéкânik taissagãnut únuiartortarpoк.
38 inuitdlo tamarmik uvdlãkut nâlagfingmut ornigtarpât tusaru-
-mavdlugo.

kapitalit 22.

Jûtarse aningaussanik akilersitdlune palasiunernut angersoк Jîsuse pisíkumavdlugo; Jîsuse apustilinilo pôrskisiortut; nerdlîvine ivdlernartoк atorкârtíkâ; pisitsissigssami-nik erкanârtoк; apustilit sakitsautigigât kina ardlartik angnerutíneкásassoк; Pîtruse miserratigingnigkumârtoк; Jîsuse Gitsîmanimîtoк; pisíneкartoк; Pîtrusip miserratigi-ssarâ; kivfat mitautigigât; palasiunerit atautsimêкataisalo kigdlisiorât.

Mat. 26,1 tt. 1 nagdliússivigdle sêrnaкángitsunik timiussartortarfik кanig-
Mák. 14,1 t. -dlissoк, pôrskimik taissaк. 2 palasiuneritdlo agdlagkanigdlo ili-
-simassut isumaliorput кanoк ilivdlutik toкúsagigtik, inuit ersigi-
Juán.13, -gamíkik. 3 Sãtanivdle pulavâ Jûtarse Iskâriûmik ateкusilik, táu-
2. 27. -kua arкaneк-mardluk ilagissât. 4 táunalo autdlarpoк palasiune-
Mat. 26,14 tt. -rit oкaloкatigalugit pârssissutdlo nâlagait, кanoк ilivdlune táu-
Mák. 14,10 t. -kunúnga pisísagine. 5 tauva tipaitsulerput, akuerâtdlo aningau-
-ssanik tuniumavdlugo. 6 tamatumíngalo angerpoк, nautsorssui-
-vordlo táukunúnga pisíkumavdlugo inoкangârtínago.
Mat.26,17 tt. 7 uvdlordle sêrnaкángitsunik timiussartorfik nagdliungmat
Mák.14,12 tt. savârкamik pôrskisiutigssamik toкutsivigssaк, 8 tauva Pîtrusilo Juá-
-nasilo autdlartípai oкardlune: savârak pôrskisiutigssarput piarêrsa-
-riartorsiuk nererкuvdlutigo. 9 aperâtdle: sume piarêrsaerкuvisigut?
10 akivailo: ata, igdlorpagssualingmut iseruvse inûp imertausissar-
-tup naláukumârpâse, táuna maligsiuk igdlumut iserfigissânut,
11 igdluvdlo táussuma nâlagâ oкarfigisiuk: ajoкersuissup ima ape-
-rerкuvâtit: sumîpa ine savârкamik pôrskisiutigssamik nerivfig-
-ssara ajoкersugkáka ilagalugit? 12 táussumalo inerssuarmik igdlup
кânîtumik ingivfilersorsimassumik únersũkumârpâse; tássane pia-
-rêrsaigitse. 13 autdlaramigdlo taima ítoк nâpípât sôrdlo oкar-
Mat. 26,20 tt. -figigâtik, savârardlo pôrskisiutigssaк piarêrsarpât. 14 nagdler-
Mák.14,22 tt -magulo ingípoк apustilit táuko arкaneк-mardluk ilagalugit.
15 oкarfigailo: kilanâкaunga savârкamik pôrskisiutigssamik matu-
-mínga nereкatigiumavdluse ániartínanga. 16 oкáupavsime: ki-
-ngorna tamatumínga nerísáisaunga Gûtip nâlagauvfia nâmagsi-
-neкarserdlugo. 17 ermuserdlo tiguvâ, кujavdlunilo oкarpoк: tigu-

-siuk imâ ilivsínut avgordlugo. 18 oĸáupavsime: imísáisaunga vîne- Mat. 26,29.
-ĸutip ineritítânit Gûtip nâlagauvfia tikiutserdlugo. 19 timiussardlo Mák. 14,25.
tiguvâ, ĸujavdlunilo avgorpâ táukunúngalo túniutdlugo oĸardluni- Mat. 26,26 tt.
-lo: tássa timiga pivdluse túniúneĸartoĸ; taimailiortaritse er- Mák.14,22 tt.
-ĸaivdlunga. 20 taimátaoĸ ermuseĸ tiguvâ, únúkut nerigamik so- 1 Kor. 11,
-raeramik, oĸardlunilo: ermuseĸ mána tássa tastamantitâĸ auv- 23 tt.
-kut pivdluse kuissúkut. 21 atale, pisitsissigssama agssai nerri- Mat. 26,21 tt.
-vingmêĸatigãka. 22 inûvdlo ernera ingerdlagaluarpoĸ perĸussaĸ Mák.14,18 tt.
nâpertordlugo; erĸanardle inuk táuna pisitsissâ. 23 tauva aper- Juán.13,21 tt.
-ssortauteĸatigĩssutigilerpât kina ardlartik taimailiorumârnersoĸ.
24 ãmale saĸitsautigilerpât kina ardlartik angnerutíneĸásassoĸ. 25 o- 9,46.
-ĸarfigaile: inuiaĸatigît kúngîsa nâlagauniarfigissarpait, nâlagker- Mat. 20,25 tt.
-sortaitdlo sáimáussissunik taineĸararaut. 26 ilivsile taimáisángi- Mák.10,42 tt.
-lase; angnertarsile nukardlersut ísavoĸ, sujulerssuissordlo kiv-
-fartortutut ísavoĸ. 27 kiname angneruva nerrivingme igsiassor-
-dlũnît kivfartortordlũnît? nerrivingme igsiassoĸ ilâ? uvangale a-
-kornavsíne kivfartortutut ípunga. 28 ilivsile uvavne aulajaitsûvuse
ússerneĸartitdlunga. 29 nâlagauvfigdlo ilivsínut pigissagssaritíku-
-mârpara, sôrdlo atâtama uvavnut pigissagssaritíkâ, 30 nerrivivne
nererĸuvdluse imerĸuvdlusilo nâlagauvfivne, igsiavfingnilo ĸilâling- Mat. 19,28.
-ne igsiarĸuvdluse, Israîlip nagguveĸatigîgsortai arĸaneĸ-mardlû-
-ssut erĸartôrĸuvdlugit. 31 Nâlagardle oĸarpoĸ: Sîmût, Sîmût-â,
ata, Sãtanip piumagaluarâse, nákalagterumavdluse sôrdlo ĸajû-
-ssiagssat pissartarait. 32 uvangale tugsiúpavkit ugperssutsit so-
-raerĸunago; ĸaĸugulo sâgkuvit ĸatángutitit nakússagtíkit. 33 sã-
-pâle: Nâlagaĸ, parnaerússivingmutdlo toĸumutdlo áiparisínãngor- Mat.26,33 tt.
-pavkit. 34 oĸarpordle: Pîtruse-â, oĸáupavkit: tingmiautit angu- Mák.14,29 tt.
-tiviartât uvdlume ĸardlúsángilaĸ, kisiáne pingasoriardlutit miser- Juán. 13,
-ratigigungma ilisarinanga oĸardlutit. 35 oĸarfigailo: autdlartí- 36 tt.
-tarângavse aningaussaliveĸartínase taĸuarfeĸartínasilo kamilissar-
-tínasilo, atugagssavsínik ajorssartarpise? akivâtdle: nâgga. 36 tau-
-va oĸarfigai: mãnale aningaussaliveĸartup nagsardliuk, taĸuarfe-
-ĸartordlo taimatut iliordlune; peĸángitsuvdle ĸagdlersáune aki-
-giliuk panasiniardlune. 37 oĸáupavsime: ukútaoĸ agdlagsimassut Es. 53,12.
uvavnut erĸũsáput: pinerdlugtunut ilaliússauvoĸ; uvanga pivdlu-
-nga agdlagsimassut nãmagtivfigssaĸarmata. 38 tauva oĸarput:
Nâlagaĸ, ata, tamássa panat mardluk. akivaile: nãmagpoĸ.
39 tauva anivoĸ, ilerĸunilo atordlugo ûliap ĸáĸânut piartor- Mat. 26,30.
-poĸ; ajoĸersugaisale maligpâtaoĸ. 40 tássungale pigame oĸarfigai: Mák. 14,26. Juán. 18,1.

Mat. 26,36 tt. tugsiaritse, ússernartumut perкunase. [41] tássángáinardlo кimagpai
Mák. 14,32 tt. miloriarnertut ungasigsigissumut, sêrкúmerdlunilo tugsiarpoк o-
-кardlune: [42] atâtaк, piumaguvit ermuseк una uvavnit pêruk; u-
-vangale perкussara pinane ivdlit perкussat pile. [43] íngilivdle кi-
-langmit sarкúmerfigâ nakússagtitdlugulo. [44] agsorúngâleramilo
angnermik tugsiangâlerpoк; kiagungnerile sôrdlo kutit auit nuna-
-mut nákartartut. [45] tugsiarsimavdlunilo nikuíkame ajoкersugkane
tikípai aliasungnermit sinigtut. [46] oкarfigailo: suvdluse sinigpise?
nikuitdluse tugsiaritse, ússernártumut perкunase.
Mat. 26, [47] sulilo oкalugtitdlugo tássauko inuit, táunalo Jûtarsimik
47-56. taissaк táukua arкaneк-mardluk ilât sujornatigut ingerdlassoк,
Mák. 14, táussuma Jîsuse ornigpâ kunigkumavdlugo. [48] Jîsusivdle oкarfigâ:
43-52. Jûtarse-â, inûp ernera pisíniarpiuk kuningmik nalunaerdlugo?
[49] najortaisale кanoк iligalugtuartoк takuleramíko, oкarfigât: Nâla-
-gaк, panásanerpavut? [50] ilâtalo palasiunerup kivfâ panarpâ ta-
-lerpigdlianik siutaerdlugo. [51] Jîsusivdle sãpai oкardlune: tama-
-tumûna agdlât ilagínaigitse. siutâlo agtordlugo ajorungnaersípâ.
[52] palasiuneritdle nâlagfingmigdlo pârssissut nâlagaisa utorкau-
-neritdlo katerssorfigingmáne Jîsusip oкarfigai: sôrdlo ínungniar-
-tumut anissuse panalissardluse unatausissardlusilo. [53] uvdlut
tamaisa nâlagfingme najortaravse isagfigíngilavsinga; tamássale
taimailivfik pigissarse târtuvdlo píssaunera.
Mat. 26,57 t. [54] tigugamíkule autdlarúpât palasiunerup igdluanut isertit-
Mák. 14,53 t. -dlugo; Pîtrusivdle asianit maligpâ. [55] ingnerdle ikumatípât ig-
Juán. 18,15. -dlorssûp kaujaluissâta кerкane, atautsimutdlo ingíput, Pîtrusilo
Mat. 26, akornánut ingípoк. [56] arnavdle kivfaussup takugamiuk ingnerup
69-75. saniane igsiassoк, issigiuardlugo oкarpoк: unátaoк ilagâ. [57] mi-
Mák. 14, -serratigâle oкardlune: arnaк-â, iiisaríngilara. [58] kinguníngu agut-
66-72. -dlo avdlap takuvâ oкardlunilo: ivdlítaoк táukua ilagâtit. Pîtru-
Juán. 18, -sile oкarpoк: inuk-â, táunáungilanga. [59] kingunitsiâgutdlo nalu-
25 tt. -naerкútap akúnera atauseк migssiliormago, avdlap ugpernarsar-
-pâ oкardlune: ilumut táunátaoк ilagâ, Galilîamiungmat. [60] Pî-
-trusile oкarpoк: inuk-â, oкautigissat naluvara. sulilo oкalugtit-
-dlugo tauváinaк tingmiautit angutiviartât кardlorpoк. [61] tauva
Nâlagaк кiviarpoк Pîtruse issigalugo; Pîtrusivdlo erкailerpâ Nâ-
-lagkap oкausia, oкarfigingmane: tingmiautit angutiviartât кardlor-
-tínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma. [62] tauva Pîtruse
anivdlunilo кiangâlerpoк.

63 angutitdlo Jîsusimik tigumiartut mitautigât unatardlugulo; Mat. 26,67 t.
64 uligdlugulo kînâgut isagpât aperssordlugulo oкardlutik: erкui- Mák. 14,65
-niarit, kia patigpâtit? 65 avdlanigdlo amerdlasûnik кaкajarât.
66 кaulermatdlo inuit utorкaunertait palasiuneritdlo agdlagkanig-
-dlo ilisimassut katisimajartulerput, kigdlisiuivfingmingnutdlo ma-
-juartípât 67 aperalugulo: Kristusiuvit? oкarfigitigut. akivaile: o- Mat. 26,63 tt.
-кarfigigaluaruvse ugperísángilavsinga, 68 aperssoraluaruvsilo akí- Mák. 14,61 tt
-sángilavsinga iperásanangalo. 69 matuma kingornagut inûp erne-
-ra igsiásavoк Gûtip píssaunerata talerpiata tungâne. 70 tauva
tamarmik oкarput: táunauvíme Gûtip ernera? akivaile: sôrdlo o-
-кartuse, táunauvunga. 71 táukule oкarput: avdlamik nalunaiáu-
-mik pissariaкarnerpa? nangmineк tusaravtigo кarnanit.

kapitalit 23.

Jîsuse Pilâtusimut autdlarúkât, ãmátaoк Herûtasimut; Pilâtusip kîsa erкartũssúmik oкardlune sáningassulingmut kikiagtorкugâ; toкutíkiartortoк arnat malingnigtut кia-gât; sáningassulingmut kikiagtugauvdlune anerningersoк; issigingnârtut Gûte nâlangnartíkât aliasugdlutigdlo; timâ ilineкartoк.

1 tauva tamarssuarmik nikuíput Pilâtusimutdlo autdlarutdlu- Mat. 27,1 t.
-go; 2 pasigdlilerpâtdlo oкardlutik: una malugârput inuit kigdlor- 11-14.
-mut sâgtíkai, akilerârutitdlo kaisarimut túniútarкúngíkai, oкarame Mák. 15,1-5.
Kristusiuvdlune kúngiussoк. 3 Pilâtusivdle aperâ oкardlune: iv- Juán. 18,
-dlit táunauvit Jûtit kúngiat? akivâlo oкardlune: sôrdlo oкartutit. 28. 33.
4 tauva Pilâtuse palasiunernut inungnutdlo oкarpoк: inuk táuna
patsisaussumik navssârfigíngilara. 5 táukule sukagtíkiartorput
oкardlutik: inuit pikigtorssuángortípai, ajoкersuigame Jûtiame ta-
-marssuarme Galilîamit pilerdlune tamaungalo agdlât. 6 Pilâtu-
-sile Galilîamik tusarame aperкutigâ inuk táuna Galilîamiunersoк.
7 ilisimaleramiugdlo Herûtasip nâlagkersugaisa ilagigât, Herûtasi-
-mut autdlarorкuvâ, táunátaoк uvdlune táukunane Jerûsalâmîng-
-mat. 8 Herûtasivdle Jîsuse takuleramiuk tipaitsungâleкaoк, кa-
-ngale takujumagaluaramiuk, táussumínga tusagkane amerdlaкing-
-mata, neriugkamilo nalunaerкúmik táussumûna pissumík takú-
-sasoralune. 9 tamalânigdlo aperssorpâ, táussumale súnguamig-
-dlûnît akíngilâ. 10 palasiuneritdle agdlagkanigdlo ilisimassut tá-
-ssane кeкardlutik pasigdlingârpât. 11 Herûtasivdle katerssane
ilagalugit asigínarpâ mitautigalugulo, ánorâmigdlo кaкortumik u-
-ligdlugo kingumut Pilâtusimut autdlarorкuvâ. 12 uvdloк táuna

Pilâtusilo Herûtasilo ikíngutigîlerput, sujornagut kíngarîgkalua-
-ramik.
13 Pilâtusivdle palasiunerit sujulerssuissutdlo inuitdlo ataut-
-simut ĸaerĸuvai 14 oĸarfigalugitdlo: inuk una uvavĸut pisíparse
inungnik kigdlormut sâgtitsinerardlugo. atalo, najortitdluse kig-
-dlisioraluariga, patsisaussumigdle táussumúnga pasigdliutigissav-
-sínik navssârfigíngilara inuk táuna, 15 Herûtasivdlûnît nâme; táu-
-ssumúnga autdlartíkaluaravse, atalo, ĸanoĸ iliúngilaĸ toĸorĸussí-
-ssutigssamik. 16 taimáitumik pitdlatsiarsínardlugo iperásavara.
17 mássalo nagdliússivíkut nungutdlugit [pitdlagagssaugaluaĸ] atau-
Mat. 27, -seĸ táukunúnga iperásagâ. 18 tamarssuarmigdle nivdliáput oĸar-
15-26. -dlutik: una pêruk, Barapa uvavtínut iperaruk. 19 táunale par-
Mák. 15, -naerússaussoĸ perdluliortut igdlorpagssualingme pilersimassut
6-15. pissutigalugit inuartardlo pissutigalugo. 20 tauva Pilâtusip tordlu-
Juán. 18, -lavfigerĸigpai Jîsuse iperarumavdlugo. 21 táukule tordluláput o-
39 tt. -ĸardlutik: kikiagtoruk, sáningassulingmut kikiagtoruk. 22 pinga-
-jugssânigdle oĸarfigai: sumingme una ajortuliva? patsisaussumik
toĸorĸussíssutigssamik navssârfigíngilara; taimáitumik pitdlatsiar-
-sínardlugo iperásavara. 23 niperssuarmigdle angisûmik inátuínar-
-pât sáningassulingmut kikiagtorĸuvdlugo; táukualo palasiunerit-
-dlo niperssuat artornarsiartorpoĸ. 24 Pilâtusile erĸartũssúmik o-
-ĸarpoĸ piumassât perĸuvdlugo; 25 iperarpâlo táuna ĸínutigissât
perdluliortut pissutigalugit inuartardlo pissutigalugo parnaerússau-
-ssoĸ, Jîsusile túniúpâ piumassânik perĸuvdlugo.
Mat. 27,32. 26 autdlarúkamíkulo inuk tiguvât, Sîmût Kerînimio, nunauti-
Mák. 15,21. -minit aggersoĸ; táussumúngalo sáningassulik erssugtípât Jîsusip
Juán. 19,17. kingornagut erssorĸuvdlugo. 27 inugpagssuitdle maligpât arnar-
-pagssuitdlo, táukua upíkât ĸiavdlugulo. 28 Jîsusivdle ĸiviarpai
oĸardlune: Jerûsalâp panê ukorsê, ĸiaĸinase uvanga pissutigalunga,
ingmivsínigdle pissutigaluse ĸitornasilo pissutigalugit ĸiagitse. 29 uv-
-dlut nagdliúkumârmata ata, tauva oĸarumârput: pivdluarput nârtu-
Hús. 10,8. -juitsut, arnat ernisuitsut milugtitsiuitsut. 30 tauva ĸáĸarssuarnut
oĸarumârput: nákarfigitigut; ĸáĸánguanutdlo: matôrtigut. 31 orpik
ĩmaussoĸ taima pingmássuk, ĸanorme tauva toĸuneĸ pineĸásava?
32 avdlatdle mardluk autdlarúpáitaoĸ ajortu[...]ĸtûssut, táussumúnga
Mat. 27 [...]iángutdlugit toĸutáusassut. 33 ornigartigdlo niaĸortalingmik tai-
33-44. -ssaĸ tikíkamíko, tássane sáningassulingmut kikiagtorpât, ajortu-
Mák. 15, -liortutdlo táuko, áipâ talerpiata tungâgut áipâlo sâmiata tungâ-
22-32. -gut. 34 Jîsusile oĸarpoĸ: atâtaĸ, isumákêrfigíkit, sulissartik na-
Juán. 19,17 tt.

-lungmássuk. ánorailo ingmingnut avguarpait ímerautigalugitdlo.
35 inuitdlo ĸeĸardlutik issigingnârput. sujulerssuissutdlo mitauti-
-gãtaoĸ táukunúnga ilángutdlutik oĸardlutik: avdlat ánáukamigit
ingminik ánáukile, táunaugune Kristuse Gûtip ĸinigâ. 36 sákutût-
-dle mitautigãtaoĸ ornigdlugo sêrnartumigdlo âtsivigalugo oĸar-
-dlutigdlo: 37 Jûtit kúngigigpatit ingminik ánáuniarit. 38 ĸulâgut-
-dle agdlagkat ivertitaussut, Grĩkeritdlo Rûmamiutdlo Eprĩaritdlo
agdlangnerinik ima agdlagsimassut: tássa Jûtit kúngiat. 39 ajortu- Juán. 19,19.
-liortutdle táukua nivíngartitaussut ardlâta ĸaĸajarâ oĸardlune:
Kristusiuguvit ingminik ánáuniarit uvagutdlo ánautdlutá. 40 áipâ-
-tale akivâ avorĸâralugulo oĸardlune: ivdlitdlũnĩt Gûte ersigíngi-
-liuk, erĸartũssut táunaussoĸ atoragko? 41 mássalo uvagut erĸor-
-simassumik atorparput, ĸanoĸ iliornivta naligissãnik pineĸarav-
-ta; unale sumik agssuarnartuliúngilaĸ. 42 Jĩsusilo sãpâ: Nâla-
-gaĸ, erĸaiginga nâlagauvdlutit tikiúkuvit. 43 Jĩsusivdlo oĸarfigâ:
ilumut oĸáupavkit: uvdlume paratĩsimêĸatigiumârpavkit. 44 nalu- Mat. 27,
-naerĸútavdlo akúnerisa arfernat migssiliulerâ, tauva nuna tamar- 45-56. Mák. 15,
-me târtorssuángorpoĸ akúnerisa arfineĸ-sisamât tikitdlugo; 45 se- 33-41.
-ĸinerdlo târsivoĸ, nâlagfiuvdlo umigssua sĩgpoĸ ĸitermigut.
46 Jĩsusilo nivdlingârpoĸ oĸardlune: atâtaĸ, anernera agssangnut tugs. 31,6.
pisípara. taimalo oĸarame anerningerpoĸ.
47 sákutûtdle nâlagâta tamáko taimailissut takugamigit, Gûte
nâlangnartípâ oĸardlune: ilumut inuk táuna iluartûvoĸ. 48 inuitdlo
issigingnârumavdlutik katerssorsimassut tamáko taimailissut ta-
-kugamíkik, sakíssatik tigdlugpait angerdlardlutigdlo. 49 takorna-
-garíngisaile tamarmik arnatdlo Galilĩamit táussumínga malingnig-
-tut asiane ĸeĸarput, tamákulo takuvait. 50 atalo, angut tássa- Mat. 27,
-nĩtoĸ Jûserfimik atilik, kigdlisiuissoĸatigĩt ilât, angut ajúngitsûv- 57-60. Mák. 15,
-dlunilo iluartoĸ; 51 (sujúnersûtigissâtigutdlo ĸanoĸ iliorneratigut- 42-46.
-dlo táukunínga akueringnigsimángitsoĸ;) Arimatĩamit Jûtit ig- Juán. 19,
-dloĸarfĩsa ilãnit pissoĸ, nangminerdlo Gûtip nâlagauvfianik utar- 38-42.
-ĸissoĸ; 52 táussuma Pilâtuse ornigpâ, Jĩsusivdlo timânik ĸinugâ.
53 arĸardlugulo ilupâgssiamut ímúpâ, ilivermutdlo ĸaersume ilug-
-dlissamut ilissivfigineĸángisáinartumut ilivâ. 54 uvdlordle táuna
upalungaersarfiussoĸ, sapâtdlo pilersoĸ. 55 arnatdle táuna ilaga- Mat. 27,61.
-lugo Galilĩamit tikiúsimassut malingnáuput, iliverdlo takuvât, Mák. 15,47.
ĸanordlo timâ ilineĸartoĸ. 56 angerdlardlutigdlo tipigigsunik tar-
-nutigssanigdlo piarêrsáiput, sapâtiutitdlugulo uníngáput inatsisit
maligdlugit.

kapitalit 24.

Jîsuse ilivermit makísimassoĸ; ajoĸersugkame ilait mardluk Emausiliartut ingerdla-ĸatigigai; ajoĸersugkane katisimassut Jerûsalâme tikíkai oĸalugfigalugitdlo inatsivdlunilo únersuivdlunilo; pivdluarĸussivdlune avigsârai pavungnardlunilo ĸilangmut.

Mat.28,1-10. 1 sapâtivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne ĸaulerĸârnerane ili-
Mák.16,1-11. -vermut píput tipigigsut piarêrsagkatik nagsardlugit, avdlatdlo ila-
Juán. 20,1 tt. -gait. 2 tikípâtdle ujarak ilivermit agssakâterêrsimassoĸ; 3 iseramig-
-dlo Nâlagkap Jîsusip timâ naníngilât. 4 pivordlo tamána nakimá-
-ssutigigamíko, sunauvfa angutit mardluk tássaussut akisugtunik
ánorâgdlit. 5 ersilerdlutigdle ámut nakangmata, oĸarfigait: sôĸ
ûmassoĸ ujarpisiuk toĸungassune? 6 mânîngilaĸ, makípoĸ. erĸai-
18.32 t. -gitse ĸanoĸ oĸarfigigâse Galilîamîkatdlarame, oĸarame: 7 inûp
ernera inuit ajortuliartut agssainut pisitáusavoĸ, sáningassuling-
-mutdlo kikiagtorneĸásavoĸ, uvdlutdlo pingajuáne makíkumârpoĸ.
8 tauva oĸausê erĸaivait. 9 ilivermitdlo uterput, tamákulo tamai-
-sa táukunúnga arĸanilingnut oĸautigiartorpait ilainutdlo tamanut.
10 tamákuníngale apustilinut oĸariartortut tássa Mâria Magtalîna
Juánalo Mârialo Jãkup arnâ ilatik ilagalugit. 11 táukuale oĸausê
oĸausipalâgínautípait ugperinagitdlo. 12 Pîtrusile nikuitdlune ili-
-vermut arpagpoĸ, iluanutdlo itsuarame ilupâgssiat tássanîtut ki-
-sîsa takuvai; autdlardlunilo tamána pisimassoĸ tupigusûtigâ.
Mák. 16,12 t. 13 atalo, táukua ilait mardluk uvdloĸ tamána ingerdláput nu-
-naĸarfínguamut Jerûsalâmit sitâtisut arfinilingnik ĸuliligtut unga-
-sigsigissumut Emausimik atilingmut. 14 oĸaloĸatigîgputdlo ta-
-máko pisimassut tamaisa pivdlugit. 15 pivordlo oĸaloĸatigîgdlu-
-tik aperssortaungmata, tauva Jîsusip patdligpai ingerdlaĸatigalu-
-gitdlo. 16 issaitdle issigítailissáuput ilisarineĸ ajulersitdlugo.
17 oĸarfigaile: ĸanoĸ ítut oĸautsit oĸaloĸatigîgdluse oĸauseraisigik
ingerdlatitdluse táutordlugdlusilo? 18 tauva ilâta Kliuvfarsimik a-
-tigdlup akivâ oĸardlune: ivdlit kisivit Jerûsalâme takornartauvit
uvdlune mákunane tássane pisimassut ilisimanagit? 19 aperailo:
sût? akivâtdle: Jîsuse Nãsarámio pivdlugo pisimassut, táuna pruv-
-fîtiussoĸ suliamigut oĸautsimigutdlo píssaussoĸ Gûtivdlo inuitdlo
tamarmik tákuáne; 20 ĸanordlo palasiunivta sujulerssortivtalo pi-
-síkât toĸorĸussaorĸuvdlugo sáningassulingmutdlo kikiagtortit-
-dlugo. 21 uvagutdle neriugtugut táunausoralugo Israîlip utertit-
-sissigssâ. tássalo uvdlume uvdlut pingasúngulerput tamáko ping-
-mata. 22 ãmátaoĸ arnartavta ilaisa ánilârtípâtigut, táuko uvdlâ-

-rordlutik ilivermut pigamik, 23 timâlo naníngínamíko, tikiutdlutik
íngilinik takussaκardlutik oκarput, ûmassumik oκartuníngôκ. 24 i-
-lavtalo ilait ilivermut autdlaramik taima ítoκ nâpípât sôrdlo ar-
-nat oκarsimassut, táunale takúngilât. 25 tauva oκarfigai: tautûko
sujuneκángitsut ũmatimíkutdlo ugperumârnertût tamanik pruvfîtit
oκauserissainik. 26 Kristuse taima ániarsimásángínerame nâlangnar-
-sivigssaminut isísavdlune? 27 Môrsasilo pruvfîtitdlo tamaisa aut-
-dlarniutigalugit navsuiaivfigai agdlagkane tamane ingminik piv-
-dlune agdlagsimassunik. 28 nunaκarfínguardlo ornigartik patdli-
-leramíko ingerdláinarumassûssârpoκ. 29 inangâlerpâtdle oκardlu-
-tik: unigfigitigut, únuìermat uvdluerutilerdlunilo. tauva iserpoκ
unigfigiumavdlugit. 30 pivordlo nerrivingme igsiaκatigigamigit, tau-
-va timiussaκ tiguvâ, pivdluarκussivdlunilo avgorpâ táukunúngalo
túniutdlugo. 31 tauva issait uisitáuput, ilisarilerpâtdlo. tauvalo
takujungnaerpât. 32 oκaloκatigîlerputdlo: ũmativut taimane kíssa-
-lilerput ilâ, ingerdlatitdluta oκalugfigingmatigut, agdlagkanigdlo
nalujungnaersingmatigut? 33 taimailissúkut tauva nikuíput Jerûsa-
-lâmut uterdlutik, táukulo arκanigdlit ilagissaitdlo nâpípait kati-
-simassut, imalo oκartut: 34 Nâlagaκ ilumut makísimavoκ, Sîmû-
-mutdlo takutípoκ. 35 ivkualo oκalugtuarait ingerdlatitdlutik pisi-
-massut, κanordlo ilisarigigtik timiussaκ avgormago.

36 tamákuníngale oκalugtitdlugit Jîsuse nangmineκ akornáne Juán.20,19tt.
κeκarpoκ oκarfigalugitdlo: erκigsigitse. 37 táukule ánilârput er-
-silerdlutigdlo anernerínaκ takulersoralugo. 38 oκarfigailo: sôκ á-
-nilârpise? sunalo pivdlugo erκarsautit taimáitut ũmativsíne κag-
-farpat? 39 agssákalo isigkákalo issigisigik, uvangauvunga nangmi-
-neκ; savtingniarsinga issigalungalo, anerneκ uvineκaranilo saune-
-κángingmat, sôrdlo uvanga issigigivsinga peκartunga. 40 taimalo
oκarame agssanilo isigkanilo táukunúnga nivtarpai. 41 tipaitsung-
-nermitdle sule ugpíngingmata, tupigusungmatalo, oκarfigai: ta-
-mâne nerissagssauteκarpise? 42 tauva savssaivingât nerpiminermik
sujatamik tungusungnitsûtiminermigdlo. 43 tiguvailo nerivdlugit-
-dlo tákuáne. 44 oκarfigaile: tamássa ilivsínut oκauserissáka na-
-joratdlaravse, Môrsasip inatsisaine pruvfîtitdlo agdlagaine tug-
-siautinilo pivdlunga agdlagsimassut tamarmik erκũsangmata.
45 tauva isumait angmarpai agdlagkat táukunúnga pâsinarsisitdlugit.
46 oκarfigailo: taima agdlagsimavoκ, taimalo Kristuse ániarsimá-
-sassoκ toκussunitdlo makísavdlune uvdlut pingajuáne; 47 táussu-
-malo arκa pivdlugo avdlamik isumatârnigssaκ ajortitdlo isumákêr-

-neĸarnigssât oĸalũssissutigineĸásassut inuiaĸatigîngne tamane
Jerûsalât autdlarnîvigalugo. 48 ilivsilo tamákuninga ilisimangnigtû-
-vuse. 49 atalo, atâtama únersûtigissâ ilivsínut autdlartíkumârpa-
-ra; ilivsile igdlorpagssualingme Jerûsalâme unísause píssauner-
-mik ĸutsingnermit pissumik atitíneĸarserdluse.
Mák. 16,19. 50 avatânutdle pisípai Bitâniamut, agssanilo ĸutdlardlugit piv-
-dluarĸuvai. 51 pivordlo pivdluarĸugamigit, tauva avigsârpai pa-
ap. sul. 1,5 tt. -vungnardlunilo ĸilangmut. 52 táukuale patdlorfigât, Jerûsalâmut-
-dlo uterput tipaitsungârdlutik; 53 nâlagfingmĩtâinarputdlo Gûte
únersiutigalugo ĸutsavigalugulo.

Îvangkîlio
Juánasip agdlagâ.

kapitale 1.

pilerĸârneráne oĸausek Gûtiuvdlunilo Gûtimĩtoĸ uviníngortoĸ; Juánase kuississoĸ sarĸúmersoĸ nalunaiáissutigísavdlugo; nalunaiautâ tássaussoĸ Gûtip ernerigâ; Jîsuse pernardlune ajoĸersugartârtoĸ Bîtsaitamiorpánguanik Natânialimigdlo.

1 pilerĸârneráne oĸausek ípoĸ, oĸauserdlo Gûtimĩpoĸ, oĸau-
-serdlo Gûtiuvoĸ. 2 táuna pilerĸârneráne Gûtimĩpoĸ. 3 sût ta-
-marmik táussumûna píngorput; táussumûna píngitsumik atautsi-
-migdlũnît píngortoĸángitdlat píngortut. 4 inũssut táussumanĩ-
-poĸ, inũssutdlo inuit ĸáumarĸutigât. 5 ĸáumarĸutdlo târtumut
Mat. 3,1. kaumavoĸ, târmiutdle ilasiaríngilât. 6 inuk Gûtip autdlartitarâ
Mák. 1,4. Juánasimik atilik. 7 táuna tikiúpoĸ nalunaiáisavdlune, ĸáumarĸut
Lúk. 3,2. nalunaiáissutigísavdlugo, tamaisa táussumûna ugperĸuvdlugit.
8 táuna ĸáumarĸutauvdlune píngilaĸ, kisiáne ĸáumarĸut nalunaiái-
-ssutigísagamiuk. 9 tássa ĸáumarĸut piviussoĸ inungnik tamanik
ĸáumarsaissoĸ silarssuarmut pilersoĸ. 10 silarssuarmĩpoĸ táuna,
silarssuardlo táussumûna píngorpoĸ, silamiutdle ilisaríngilât. 11 pi-
-gissaminut pigaluarpoĸ, pigissaisale ilagsíngilât. 12 ilagsissinile
nungutdlugit Gûtimut ĸitornarisínãngortípai, tássa aterminut ug-
-pertut, 13 erniusimassut aungmit pinatik, uvinigdlup perĸussânit
pinatik, angutip perĸussânit pinatik, Gûtimitdle. 14 oĸauserdlo

uviníngorpoĸ akornavtínîlerdlunilo, takuvarputdlo nâlangnarssusia
sôrdlo atâtap ernituata nâlangnarssusia, sáimáunermik sagdlusuí-
-ssúmigdlo ilumioĸangârtoĸ. 15 Juánasip nalunaiáissutigâ tor-
-dlulavdlune oĸardlune: táunauvoĸ oĸautigissara: kingunivkut pí- 1,30.
-sassoĸ sujunivnĩtoĸ, mássa uvavnit sujugdliuvoĸ. 16 táussumalo
peĸangârneranit tamavta pissarpugut sáimáuneĸ sáimáuneĸatânik
kingugdlersardlugo. 17 mássa inatsisit Môrsasíkut túniússáuput,
sáimáunerdle sagdlusuíssutdlo Jîsuse-Kristusíkut pilerput. 18 Gû-
-timik takungnigtoĸángisáinarpoĸ; ernituaĸ atâtap sânĩtoĸ nalu- 6,46.
-jungnaersitsissûvoĸ.

19 tássauvordlo Juánasip nalunaiautâ, Jûtit Jerûsalâmit aut-
-dlartingmatigik palasitdlo Lîvíkutdlo ilait aperssorĸuvdlugo: ki-
-nauvit? 20 tauva ángîarpoĸ, misiaranilo ángîarpok: Kristusiúngi-
-langa. 21 aperssorĸigpâtdlo: kinauvíme? Eliauvit? akivai: táu-
-náungilanga. pruvfîtiuvit tauna? akivailo: nâgga. 22 tauva ape-
-ringmáne: kinauvíme? uvavtínik autdlartitsissut ĸanoĸ akísava-
-vut? ilingnik ĸanoĸ oĸarpit? 23 akivai: uvanga tássa puilassuit- Is. 40,3. Mat. 3,3.
-sume tordlulassup nipâ: Nâlagkap avĸutigssâ iluarsarsiuk; sôr- Mák. 1,3.
-dlo pruvfîte Isaia oĸartoĸ. 24 autdlartitatdlo táuko farisîarit Lúk. 3,4.
ilagait. 25 aperssorpâtdlo oĸarfigalugo: sôrme tauva kuissivit,
Kristusiúnginavit Eliaunatitdlo pruvfîtiunatitdlo táuna? 26 Juána- Mat. 3,11.
-sip akivai oĸardlune: uvanga imermik kuissivunga, ilisaríngi- Mák. 1,7 t.
-sarsile akornavsínîlerpoĸ. 27 táunauvoĸ kingunivkut písassoĸ su- Lúk. 3,16. ap.sul. 13,25.
-junivnĩtoĸ, táussuma singê ĸilerússáisavdlugit ĸíngarĸuteĸaunga.
28 tamána taimailivoĸ Bîtâparame Jôrtanip ungatâne Juánasip kui-
-ssissarfiane.

29 aĸagûngmat Jîsusip ornigkâne Juánasip takugamiuk oĸar- 1,36.
-poĸ: tássa Gûtip sarârâ silamiut ajortainik erssugtoĸ. 30 táu- Is. 53,12.
-nauvoĸ oĸautigissara: kingunivkut písassoĸ angut sujunivnĩtoĸ,
mássa uvavnit sujugdliuvoĸ. 31 ilisaríngíkigalo; Israîlíkúnutdle na- 1,15.27.
-lunarungnaerĸuvdlugo imermik kuissiartorpunga. 32 Juánasilo
nalunaiaivoĸ oĸardlune: anerneĸ takuvara tuínguatut ĸilangmit Mat. 3,16.
arĸartoĸ táussumalo ĸulânĩtualersoĸ. 33 ilisaríngíkigalo; kisiáne Mák. 1,10. Lúk. 3,22.
imermik kuissiartorĸussissima oĸarfigingmanga: takungnileruvit
anernerup arĸarfigissânik ĸulangersimauagânigdlo, táunáusavoĸ a-
-nernermik ivdlernartumik kuississoĸ. 34 takugavkulo nalunaiái-
-ssutigâra táunaussoĸ Gûtip ernera.

35 aĸagûngmat ãma Juánase ĸeĸarpoĸ ajoĸersugkame ilait
mardluk ilagalugit. 36 Jîsusilo ingerdlassoĸ takugamiuk oĸarpoĸ:

1,29. tássa Gûtip savârâ. 37 ajokersugkatdlo táukua mardluk okalugtok
tusaramíko Jîsuse maligpât. 38 Jîsusile kiviarame malingnigtut
takugamigit aperai: 39 suniarpise? akivât: rapi (nugterdlugo imái-
-tok: ajokersuissok), sume igdlusímavekarpit? 40 okarfigai: taku-
-jartorsiuk. tauva igdlusímavia takujartoramíko uvdlo... ...una u-
-níngavigât; mássa nalunaerkútap akúnerisa kulingat nagdlerâ.
41 táukua mardluk Juánasimit tusartut malingnigtutdlo ardlât tá-
-ssa Antriarse Sîmûp Pîtrusip katángutâ. 42 táussuma katángúne
Sîmût nâperkârpâ okarfigalugulo: Masiarse nâpíparput (nugter-
-dlugo imáitok: Kristuse). 43 Jîsusimutdlo pisípâ. Jîsusip issigi-
-gamiuk okarpok: Sîmûvutit Jûnap ernera, atigssat tássa Kîv-
-farse (nugterdlugo imáitok: Pîtruse).
44 akagûngmat Jîsuse Galilîamut ingerdlalerame Pilípo nâpí-
-pâ okarfigalugulo: malínga. 45 Pilípule Bîtsaitamiuvok, Antriar-
-silo Pîtrusilo nunakatigai. 46 Pilípup Natâniale nâpíkamiuk o-
-karfigâ: nâpíparput táuna Mórsasip inatsisitigut okautigissâ
pruvfîtitdlo okautigissât Jîsuse Jûserfip ernera Nãsarámio. 47 Na-
-tânialip tauva sãpâ: suna ajúngitsok Nãsarámit písava? Pilípup
akivâ: ata takujartoruk. 48 Natânialip ornigkâne Jîsusip takuga-
-miuk, okarpok pivdlugo: tássa ilumut Israîlíkûssok perkuserdlung-
-nermik ilumiugissakángitsok. 49 Natânialip sãpâ: sumit ilisarainga?
Jîsusip akivâ okardlune: Pilípup kaerkúngíkatdlarmatit, fîgekú-
-ssûp atânîtitdlutit issigâvkit. 50 Natânialip akivâ okardlune: a-
-jokersuissok, ivdlit táunauvutit Gûtip ernera Israîlíkut kúngiat.
51 Jîsusip akivâ okardlune: fîgekússûp atânîtitdlutit takugivkit o-
-karama ugperpit? tamatuma angerkinganik takujumârputit. 52 o-
-karfigâlo: ilumut, ilumut okáupavse: mána kigdligalugo kilak
takussarumârparse angmassok Gûtivdlo íngilê pavungnartartut
arkartartutdlo inûp erneranut.

kapitalit 2.

Kâname katernaussugssane Jîsusip imek vîníngortíkâ; nâlagfingme nuisitsissu... anisí-kai; ikíngitsut arkanut ugpe... úngortut.

1 uvdlutdlo pingasúngormata katernaussugssakarpok Kâname
Galilîamîtume, Jîsusivdlo arnâ tássanîpok. 2 Jîsusile ajokersugailo
neriartorkunekarpútaok katernaussugssanut. 3 vînimigdlo ajorssa-
-lermata arnâta Jîsuse okarfigâ: vîniutaerúput. 4 Jîsusip sãpâ:
arnak-â, súsagangma? nâperiagagssara nagdliúngíkatdlarpok. 5 ar-

-nâ kivfanut oĸarpoĸ: sumik oĸarfigigpase nâlagsiuk. 6 tássanî-
-putdle ĸátat ujaraussut arfinigdlit, sôrdlo Jûtit assagtarnerming-
-nut ilerĸoĸartut, nungutdlutik nápartârĸat mardlugdlûnît pinga-
-sutdlûnît imarĸortoĸatigigait. 7 Jîsusip oĸarfigai: ĸátat imermik
imersigik. tauva imerpait ulivkârdlugit. 8 oĸarfigailo: ĸalussiv-
-dluse nerdlîagssalerissumut âtsigitse. âtsivigât tauva. 9 ner-
-dlîagssalerissuvdle imeĸ vînîngorsimassoĸ ôĸátâramiuk, (sumitdlo
pissoĸ nalugamiuk, kivfatdle imermik ĸalussissut nalúngikât,)
tauva nerdlîagssalerissup uvigssaĸ ĸaerĸuvâ oĸarfigalugulo: 10 inuit
nungutdlutik vîne pitsauneĸ sujugdliutdlugo savssaigdliutigissar-
-pât, imernermigdlo nãmagsigângata píkunáineĸ pissarpât; ivdlit-
-dle vîne pitsauneĸ mána tikitdlugo torĸorpat. 11 tamána nalu-
-naerĸutiliame autdlarĸautâ: Jîsusip taimailivâ Kâname Galilîamî-
-tume nâlangnarssutse nivtardlugo; ajoĸersugaisalo ugperfigât.
12 kingorna Kapernaumimut samungnarpoĸ arnilo ĸatángutinilo
ajoĸersugkanilo ilagalugit, tássanîlerputdlo uvdlut ĸavsínguit.
13 Jûtitdlo pôrskiat ĸanigdlingmat Jîsuse Jerûsalâmut ma- Mat. 21,12 tt.
-juarpoĸ. 14 nâlagfingmilo nâpípai ugsingnik savanigdlo tuíngua- Mák. 11,15 tt.
-nigdlo niorĸutigdlit aningaussanigdlo taorsîssut tássane igsiassut. Lúk. 19,45 t.
15 tauva agdlunaussanik iperautsiorpoĸ, tamaisalo nâlagfingmit ani-
-sípai savatdlo ugsigitdlo ilángutdlugit, aningaussanigdlo taorsî-
-ssut aningaussautait kuivai ilissivîlo úpititdlugit; 16 tuínguanigdlo
niorĸutigdlit oĸarfigai: tamáko anísigik, atâtama igdlua niuvertar-
-fíngorteĸinasiuk. 17 ajoĸersugaisale erĸaivât agdlagsimassoĸ: igdlut tugs. 69,9.
ilungersûtigingâravko nungutitaulerpunga. 18 tauva Jûtit pilerput
oĸarfigalugulo: nalunaerĸúmik ĸanoĸ ítumik takutísavisigut tai-
-mailioravit? 19 Jîsusip akivai oĸardlune: nâlagfik mána inguvter- Mat. 26,61.
-siuk, tauva uvdlut pingasut nâtínagit náparterĸigkumârpara.
20 tauva Jûtit oĸarput: ukiut sisamanik ĸuligdlit arfinigdlitdlo sa-
-nalerpât nâlagfik mána, ivdlitdlo náparterĸigkumavat uvdlut pi-
-ngasut nâtínagit? 21 mássale nâlagfingmik oĸarame timine pivâ.
22 taimáitumik toĸussunit makingmat kingorna ajoĸersugaisa er-
-ĸaivât taima oĸarsimassoĸ, agdlagkatdlo Jîsusivdlo oĸausê ug-
-perait.
23 Jerûsalâmîtitdlugule pôrskíkut nagdliússivíkut ikíngitsut
arĸanut ugpertúngorput, nalunaerĸutiliai takugamíkik. 24 Jîsusiv-
-dle tutsuvigíngilai, tamaisa ilisimagamigit; 25 nalunaiaivfigissaria-
-ĸángínamilo inuk pivdlugo, inûp ilumiugissai nalúngínamigit.

kapitalit 3.

Nikutîmuse; Juánasip kuississup Jîsuse nalunaiáissutigerĸigkâ.

1 anguteĸartordle farisîarit ilãnik Nikutîmusimik atilingmik
Jûtine nâlagaussumik. 2 táussuma únuame Jîsuse ornigpâ oĸar-
7,50. -figalugulo: ajoĸersuissoĸ, ilisimavavtigit ajoĸersuissûssutit Gûti-
19,39. -mit pissoĸ, iligtut nalunaerĸutiliortoĸarsínáungingmat Gûtip na-
-júngigpane. 3 Jîsusip akivâ oĸardlune: ilumut, ilumut oĸáupavkit:
Gûtip nâlagauvfia inûp takusínáungilâ, kisiáne autdlarnerĸiutau-
-ssumik erniusimagune. 4 Nikutîmusip sãpâ: ĸanoĸ ilivdlune inuk
erniusínauva utorĸaugune? áipagssânik arname timâta iluanut pi-
-sínauva erniuvdlunilo? 5 Jîsusip akivâ: ilumut, ilumut oĸáupav-
-kit: inuk Gûtip nâlagauvfianut pisínáungilaĸ, kisiáne imermitdlo
anernermitdlo erniusimagune. 6 uviningmit erniussoĸ uviniuvoĸ,
anernermitdle erniussoĸ anerneruvoĸ. 7 tupigusûtigísángilat oĸar-
-figigavkit: autdlarnerĸiutaussumik erniusimásassuse. 8 anore i-
-sumaminik pissaraoĸ, sujorssungneralo tusartaraluarpat, sumitdle
pissoĸ sumutdlo ingerdlassoĸ ilisimángilat. taimáiput tamarmik
anernermit erniusimassut. 9 Nikutîmusip akivâ oĸardlune: ĸanoĸ
ilivdlune tamána taimailigínauva? 10 Jîsusip akivâ oĸardlune: Is-
-raîlíkúnut ajoĸersuissûvdlutit tamána naluviuk? 11 ilumut, ilumut
oĸáupavkit: ilisimassavtínik oĸalugpugut, takussavtínigdlo nalu-
-naiaivugut; nalunaiauterputdle ilagsíngilarse. 12 nunap pînik o-
-ĸalugfigigavse ugpíngilase, ĸanorme tauva ugpersínáusavise ĸi-
-laup pînik oĸalugfigigaluaruvse? 13 avdla ĸilangmut pavungnásá-
-ngilaĸ, ĸilangmit arĸartoĸ kisime, tássa inûp ernera ĸilangmiussoĸ.
4 Môr. 21,8 f. 14 sôrdlulo Môrsasip puilassuitsume pulateriârssûp ássinga ĸangá-
-tarâ, taimátaoĸ inûp ernera ĸangátartitariaĸarpoĸ; 15 nalingínaĸ
táussumúnga ugpertoĸ támarĸunago, nâgssáungitsumigdle inũssu-
-teĸarĸuvdlugo. 16 mássa silamiut Gûtip taima asagamigit erni-
-tue túniúpâ, nalingínaĸ táussumúnga ugpertoĸ támarĸunago,
12,47. nâgssáungitsumigdle inũssuteĸarĸuvdlugo. 17 Gûtip erne silar-
-ssuarmut autdlartíngínamiuk silamiut erĸartôrĸuvdlugit, kisiáne
silamiut táussumûna ánarĸuvdlugit. 18 táussumúnga ugpertoĸ er-
-ĸartûtísángilaĸ, ugpíngitsordle erĸartûterêrpoĸ, Gûtip ernituata
arĸanut ugpíngíname. 19 tássauvordle erĸartûtíssut, ĸaumassoĸ
silarssuarmut pingmat, inuitdlo târtoĸ ĸaumassumit asaneru-
-gât. suliatik ajormata. 20 ajortuliortup ĸaumassoĸ ûmigissarâ,
ĸaumassumutdlo piumassaráingilaĸ suliane nalunarungnaersíne-

-ĸarĸunagit. 21 sagdlusuíssúmigdle ilerĸulik ĸaumassumut pi-
-ssaraoĸ suliane sarĸúmerĸuvdlugit, Gûtime suliarissaung-
-mata.
22 kingorna Jîsuse ajoĸersugkane ilagalugit Jûtiamut nunái-
-narmut pivoĸ, tássanilo uningaĸatigai kuissisissardlunilo. 23 Juá-
-nasísaordle kuissisissarpoĸ Einunime Sâlîp erĸâne, tássane ime-
-ĸaĸingmat, tássungalo pissarput kuisitdlutigdlo; 24 mássa Juá-
-nase taimane sule parnaerússivingmut pisíneĸángíkatdlartoĸ.
25 tauva Juánasip ajoĸersugai Jûtitdlo saĸitsautilerput uvfaut piv-
-dlugo; 26 Juánasilo ornigpât oĸarfigalugulo: ajoĸersuissoĸ, ata,
ivna Jôrtanip ungatâne najortigissat nalunaiáissutigissat kuissi-
-ssarpoĸ, tamarmigdlo ornigpât. 27 Juánasip akivai oĸardlune:
inuk sumik pisínáungilaĸ, ĸilangmit tunineĸángíkune. 28 ilivsime
ilisimangnigtûvuse oĸarama: Kristusiúngilanga, sujornagutdle aut- 1,20.
-dlartitauvunga. 29 nuliagssamik pigingnigtoĸ uvigssauvoĸ, uvig-
-ssavdle ikíngutâta táussumínga tusarnârtup tipaitsûtigitdlârâ u-
-vigssap nipâ. tipaitsûtiga tamána mãna nãmagsisimavoĸ. 30 táu- 8,23.
-na agdliartúsavoĸ, uvangale migdliartúsaunga. 31 paványa pissoĸ
tamanit angneruvoĸ, nunamitdle pissoĸ nunamit pisimáinarpoĸ,
nunavdlo pînik oĸalugtarpoĸ; ĸilangmit pissoĸ tamanit angneru-
-voĸ. 32 takussaminigdlo tusagkaminigdlo nalunaiaivoĸ, nalunaiau-
-tâlo ilagsineĸángilaĸ. 33 nalunaiautânigdle ilagsissup ugperna-
-kutserpâ imáitoĸ: Gûte ilumôrmat. 34 mássa Gûtip autdlartitâta
Gûtip oĸausê oĸauserai, Gûtip anernermik tuningmane ûgtorne-
-ĸángitsumik. 35 atâtap ernerĸ asavâ, sûtdlo tamaisa agssainut
túniúpai. 36 ernermut ugpertoĸ nâgssáungitsumik inũssuteĸarpoĸ;
ernermutdle nâlagserîtsup inũssut takúsángilâ, Gûtivdle níngang-
-nerata ĸulangersimauásavâ.

kapitalit 4.

arnaĸ Samâriamio Jîsusip puilassuliame oĸaloĸatigigâ, Samâriamiutdlo
ugpertúngortoĸalersut; Kapernaumime kúngip kivfarssuisa ilâta ernera
náparsimassoĸ katsorsarâ.

1 Nâlagaĸ tauva nalujungnaerame farisîarit tusarsimalersut
Jîsuse Juánasimit amerdlanernik ajoĸersugartârtoĸ amerdlaner-
-nigdlo kuississoĸ, 2 (nauk Jîsuse kuississaríngitsoĸ, ajoĸersugai-
-le,) 3 tauva Jûtia ĸimagpâ kingumut Galilîamut autdlardlune.
4 mássale Samâria avĸutigísagâ. 5 tauva Samâriame igdloĸarfît

ilât tikípâ Siggârimik atilik, Jākup ernerminut Jûserfimut nunau-
-tigssarititâta erĸânītoĸ; 6 Jākuvdle puilassuliâ tássanītoĸ. Jīsuse
tauva ingerdlanerminit ĸasugame puilassuliap kigdlinganut ingí-
-poĸ, nalunaerĸútap akúnerisa arfernat nagdlerâ. 7 tauva arnaĸ
Samâriamio imertariartorpoĸ; táuna Jīsusip oĸarfigâ: ímínga.
8 mássa ajoĸersugai igdlunut nerissagssarsiniariartorsimassut. 9 tau-
-va arnap Samâriamiup sāpâ: suvdlutit uvavnut ímerĸuvit, Jûtiu-
-gavit, uvangalo Samâriamiut ilagigānga? (mássa Samâriamiut Jû-
-tine soĸutiginekaráingitsut.) 10 Jīsusip akivâ oĸardlune: Gûtip
tuníssutâ ilisimagaluarugko, ilingnutdlo ímerĸussoĸ ilisarigalua-
-rugko kinaussoĸ, ĸínuvigerĸajaĸât tauva, táussumalo tunísaga-
-luarâtit imermik puilassuvingmik. 11 arnap oĸarfigâ: Nâlagaĸ,
imertauteĸángilatitdlūnît, puilassuliardlo mána itisôrssûvoĸ; sumí-
-me tauva puilassuvingmik imeĸásavit? 12 atâtavtínit Jākumit ang-
-neruvit? táussuma puilassuliamik matumínga tunivâtigut, tássángalo
imerpoĸ ĸitornailo nerssutautailo. 13 Jīsusip akivâ oĸardlune: imer-
-mik matumínga imertoĸ kingumut imerusulísavoĸ; 14 imermigdle
túniúkumassavnik imertoĸ imerusúsaivigdluínásavoĸ, imeĸ táussu-
7,38. -múnga túniúkumassara iluagut puilassúngorumârmat puilauása-
-ssoĸ inûnermut nâgssáungitsumut. 15 arnap sāpâ: Nâlagaĸ, imer-
-mik tamatumínga tunínga imerusorĸunanga maungalo imerta-
-riartortarĸunanga. 16 Jīsusip oĸarfigâ: uvît ĸaerĸujartoratdlauk
tamaungalo uterdlutit. 17 arnap akivâ oĸardlune: uveĸángilanga.
Jīsusip sāpâ: oĸardluarputit, uveĸarnatit oĸaravit. 18 tatdlimanik
uveĸaraluaravit māna pigissat uvigíngilat; taimáitumik oĸardluar-
-putit. 19 arnap oĸarfigâ: Nâlagaĸ, malugâvkit pruvfītiussutit.
20 sujuaissavut patdlortarput ĸáĸame matumane, ilivsile oĸartar-
-puse patdlortarfigssaĸ Jerûsalâmītoĸ. 21 Jīsusip oĸarfigâ: ar-
-naĸ-â, ugperínga, uvdlut nagdliúkumârput, tauva ĸáĸamilūnît
matumane Jerûsalâmilūnît atâtaĸ patdlorfigísángilarse. 22 ilisimá-
-ngisarse patdlorfigârse, uvagutdle ilisimassarput patdlorfigârput;
ánássut Jûtinit pingmat. 23 uvdlutdle nagdliúkumârput, mānákú-
-me nagdliúsimáput, tauva patdlorfigingnigtut ilumôrtut atâtaĸ
patdlorfigísavât anerníkut ítumik ilumôrtumigdlo; taimáitúme pat-
-dlorfigissine atâtap piumangmagit. 24 Gûte anerneruvoĸ, táussu-
-míngalo patdlorfigingnigtut patdlorfigísavât anerníkut ítumik ilu-
-môrtumigdlo. 25 arnap oĸarfigâ: Masiarse (tássa Kristuse) ti-
-kiúsassoĸ ilisimavara; táussuma tamanik nalunaerfigiumârpâtigut
tikiúkune. 26 Jīsusip sāpâ: uvanga-una oĸalugfigissit. 27 tauvalo

ajoĸersugai tikiúput tupigusûtigalugulo arnaĸ oĸaloĸatigingmago.
imale oĸartoĸángitdlat: suniarpiuk? imalũnît: sumik oĸaloĸati-
-gaiuk? 28 tauva arnap imertáune tássunga ĸimagpâ, igdlunut-
-dlo pigame inungnut oĸarpoĸ: 29 inuk takujartorsiuk, táussuma
ĸanoĸ-iliornivnik tamanik taisivfigânga, Kristusiúnginersoĸ? 30 tau-
-va igdlunit aggerput ornigdlugo. 31 taimailisitdlugit ajoĸersugai-
-sa inalerpât oĸardlutik: ajoĸersuissoĸ nerigatdlait. 32 oĸarfigai-
-le: neĸigssamik ilisimángisavsínik nerissagssaĸarpunga. 33 ajo-
-ĸersugai tauva oĸaloĸatigîlerput: nerissagssamik pajungneĸarne-
-rame? 34 Jîsusip oĸarfigai: neĸigssara tássa autdlartitsissima
perĸussâ maligkavko suliarerĸussâlo nãmagsivdlugo. 35 ima oĸar-
-taringínerpise: ĸáumatit sisamat nâgpata katerssuivfik nagdliutí-
-savoĸ? ata, oĸáupavse: issise ârdlortísigik, narssatdlo ĸimerdlôr-
-sigik, katerssugagssaĸalerêrmat ĸaĸortíput. 36 katerssuissordlo
akigssarsissaraoĸ inerítunik ĸimatulivdlune inûnermut nâgssáu-
-ngitsumut, siaruarterissordlo katerssuissordlo tipaitsoĸatigêrĸuv-
-dlugit. 37 tássûna erĸorpoĸ oĸauseĸ una: avdla siaruarteringmat
avdla katerssuivoĸ. 38 autdlartípavse sulíssutigíngisase katerssor-
-ĸuvdlugit; avdlat sulingmata suliait ilivse nangípase. 39 Sa-
-mâriamiutdle tássane nunaĸartut ilarpagssuisa ugperfigilerpât ar-
-nap oĸausê pivdlugit, oĸarmat: ĸanoĸ-iliornivnik tamanik tai-
-sivfigânga. 40 tauva Samâriamiut tikíkamíko ĸínuvigât uníngavi-
-gerĸuvdlutik; uníngavigailo uvdlut mardluk. 41 amerdlaneritdlo
ugpertúngorput oĸausê pivdlugit, 42 arnamutdlo oĸarput: oĸautsi-
-sit ugpernivtínut pissutigiungnaerpavut, nangminerdle tusaravtigo
nalujungnaerdluguło ilumut una Kristusiussoĸ silamiut ánáussissât.
43 uvdlutdle mardluk nângmata tássánga autdlarpoĸ Galilîa-
-mutdlo pivdlune. 44 Jîsuse nangmineĸ nalunaiaigame pruvfîte Mat. 13,57.
nunaĸarfingmine atarĸineĸartaríngínerardlugo. 45 tauva Galilîamut Mák. 6,4.
pingmat Galilîamiut ilagsivât, Jerûsalâme nagdliússivíkut ĸanoĸ- Lúk. 4,24.
iliornere tamaisa takugamíkik, táukútaoĸ nagdliússiartorsimagamik.
46 Jîsuse tauva ãma Kânamut Galilîamĩtumut pivoĸ imermik
vĩníngortitsivingminut. kúngivdle kivfarssuisa ilât náparsimassu- Mat. 8,5 tt.
-mik erneĸartoĸ Kapernaumime. 47 taussuma Jîsuse Jûtiamit Lúk. 7,1 tt.
Galilîamut pissoĸ tusaramiuk ornigpâ ĸínuvigalugulo aterĸuvdlugo
erne katsorsariartorĸuvdlugo, mássa toĸulersoĸ. 48 Jîsusivdle o-
-ĸarfigâ: nalunaerĸutinik tupingnartulianigdlo takussaĸángíkuvse
ugperumassaríngilase. 49 kúngip kivfarssuata sãpâ: Nâlagaĸ, ki-
-tornara toĸúngíkatdlartitdlugo tasamungnarna. 50 Jîsusip oĸar-

-figâ: autdlarsínait, ernerit inûvoĸ. Jîsusip taima oĸarfigingmane
oĸausia inûp táussuma ugperâ autdlardlunilo. 51 tasamungnartit-
-dlugulo kivfaisa oĸariartortut naláupât oĸardlutik: ĸitornat inû-
-voĸ. 52 tauva aperai ĸanoĸ ilingmat ajorungnaersumik; akivât-
-dlo: igpagssaĸ nalunaerĸútap akúnerisa arfineĸ-áipâta nalâgut
ĸanimanartup ĸimagpâ. 53 angutâta tauva malugâ taimailissúkut
pisimassoĸ, Jîsusip oĸarfigingmane: ernerit inûvoĸ. ugpertúngor-
-pordlo inoĸutailo tamarmik. 54 tamássa Jîsusip nalunaerĸutiliâta
áipâ, Jûtiamit Galilîamut pisimalerame.

kapitalit 5.

Bitastame náparsimámersortoĸ Jîsusip sapâtiussúkut ajorungnaersíkâ; Jûtit ĸinugilermáne oĸalugfigigai nalunaiaissine nalunaerdlugit.

1 kingorna Jûtit nagdliússiveĸarmata Jîsuse Jerûsalâmut ma-
-juarpoĸ. 2 Jerûsalâmile savat isâvfiata kigdlingane taseĸ ípoĸ
Eprîarisut Bitastamik taineĸartoĸ, ĸilâgínalingnik tatdlimanik pi-
-lik; 3 táukunane náparsimassorpagssuit nalassut, tagpîtsutdlo
niulugtutdlo uvinêrútutdlo, táukua imeĸ aulatsîgât. 4 íngile ĸaĸu-
-tigut tatsimut arĸartarmat imeĸ aulatitdlugo, tauvalo imeĸ au-
-latíkângago sujugdliuvdlune ikissoĸ ajorungnaeraraoĸ, ĸanoĸ-ítu-
-migdlûnît nápauteĸaraluarângame. 5 inugdle tássanîpoĸ ukiut
pingasunik ĸuligdlit arfineĸ-pingasutdlo náparsimassoĸ. 6 táuna
nalassoĸ Jîsusip takugamiuk, náparsimámersortordlo ilisimagamiuk
aperâ: ajorungnaerumagaluarpit? 7 náparsimassup akivâ: Nâlagaĸ,
imeĸ aulatíneĸarângat tatsimut âtsissigssaĸaraîngilanga, ikiartor-
-niaraluartitdlungalo avdlap ingiararânga. 8 Jîsusip oĸarfigâ: ma-
-kitdlutit ínángavît tigûk angalavdlutitdlo. 9 tauváinardlo inuk táu-
-na ajorungnaerpoĸ, ínángavinilo tiguvdlugo angalavoĸ. mássâlo
uvdloĸ táuna sapâtiussoĸ. 10 tauva Jûtit ajorungnaersoĸ oĸar-
2 Môr. 20,10. -figât: uvdlume sapâtiuvoĸ, iluángilaĸ ínángavît nangmagkagko.
11 akivai: ajorungnaersitsissima oĸarfigânga: ínángavît tigûk anga-
-lavdlutitdlo. 12 tauva aperât: kina ilingnut oĸarmat: ínángavît
tigûk angalavdlutitdlo? 13 ajorungnaersuvdle nalugâ kinaussoĸ, Jî-
-suse nigorsimangmat najugartik inuiagtitdlugo. 14 kingorna Jîsu-
-sip nâlagfingme nâpíkamiuk oĸarfigâ: ata, ajorungnaerputit, ajor-
-tuliásaerit, ajornerussumik pineĸaĸinavutit. 15 tauva inuk táuna
autdlarpoĸ Jûtit nalunaerfigalugit Jîsusip ajorungnaersíkâne.
16 tamána pivdlugo Jûtit Jîsuse ĸinugât toĸúkumavdlugo, sapâme

taimailiormat. 17 Jîsusivdle sâpai: atâtaga mána tikitdlugo su-
-lingmat uvangátaoĸ sulivunga. 18 tamána pivdlugo Jûtit aitsât
ingangmik toĸúniarpât, sapât uniorĸutînarnago âma Gûte atâta-
-minik taingmago Gûtimut naligititdlune. 19 tauva Jîsusip sâpai
oĸarfigalugit: ilumut, ilumut oĸáupavse: erneĸ isumaminik ĸa-
-noĸ-iliorsínáungilaĸ, kisiáne atâtaĸ taimailiortoĸ takuguniuk;
táuna ĸanoĸ-iliorângat ernertaoĸ taimailioraraoĸ. 20 mássa atâtap
erneĸ asavâ, ĸanoĸ-iliorninilo tamaisa táussumúnga takutítarpai,
sulianigdlo tamákua angerĸinginik takutíkumârpâ tupigusulersit-
-dluse. 21 sôrdlume atâtap toĸungassut makitítarai ũmartitdlu-
-gitdlo, taimátaoĸ ernerup piumassane ũmartítarpai. 22 âmame
atâtap atauserdlũnît erĸartũtaríngilâ, kisiáne erneĸ tamanut er- [ap.sul. 17,31.]
-ĸartũssissúngortípâ; 23 erneĸ tamarmik atarĸísangmássuk, sôrdlo
atâtaĸ atarĸigât. ernermik atarĸingníngitsup atâtartaoĸ táussu-
-mínga autdlartitsissoĸ atarĸíngilâ. 24 ilumut, ilumut oĸáupavse: [1 Juán. 2,23.]
oĸautsivnik tusartoĸ autdlartitsissigalo ugperalugo, táuna nâg-
-ssáungitsumik inũssuteĸarpoĸ, erĸartũssivingmutdlo písángilaĸ, [3,18.]
toĸumitdle nûgsimavoĸ inûnermut. 25 ilumut, ilumut oĸáupavse:
uvdlut nagdliúkumârput, mãnákúme nagdliúsimáput, tauva toĸu-
-ngassut tusarumârpât Gûtip ernerata nipâ, tusartutdlo inũsáput.
26 sôrdlume atâtaĸ inũssuteĸartoĸ ingmine, taimátaoĸ erneĸ tuni-
-vâ inũssuteĸartitdlugo ingmine. 27 âma tunivâ erĸartũssisínã-
-ngortitdlugo, inûp erneringmago. 28 tamána tupigusûtigísángi-
-larse, uvdlut nagdliúkumârmata, tauva ilivernîtut tamarmik táu-
-ssuma nipâ tusarumârpât; 29 anivdlutigdlo makísáput, ajúngitsu- [Mat. 25,46.]
-liorsimassut inûnermut pissugssauvdlutik, ajortuliorsimassutdle
erĸartũssivingmut pissugssauvdlutik. 30 isumavnik ĸanoĸ-iliorsí-
-náungilanga. tusagkáka maligdlugit erĸartũssissaraunga, erĸar-
-tũssutigalo iluarpoĸ, perĸussara pinago atâtap autdlartitsissima
perĸussâ piniaravko. 31 ingminik nalunaiáissutigiguma nalunaiau-
-tiga ilumũngerĸajaĸaoĸ; 32 avdlap nalunaiáissutigânga, nalunaiau- [1,19 tt.]
-tâlo uvavnik nalunaiautigissâ ilisimavara ilumôrtoĸ. 33 Juána-
-simut autdlartitsigavse táussuma sagdlusuíssut nalunaiáissutigâ.
34 inungmut nalunaiáissutigitíniángíkaluarpunga, kisiáne ilivse ánar-
-ĸuvdluse taima oĸarpunga. 35 táuna ĸáumarĸutauvoĸ ikumassoĸ
ĸaumassoĸ, ilivsile ĸaumanera ĸilánguamik nuánariniarparse.
36 uvangale nalunaiáissutigineĸarpunga Juánasip nalunaiautânit a- [10,25.]
-ngnermik; mássa suliat atâtap uvavnut nãmagserĸussaisa, suliat [14,11.]
tamákua suliarissama nalunaiáissutigãnga atâtap autdlartíkânga.

[37]atâtavdlo autdlartitsissima nangminek nalunaiáissutigânga; iliv-
-se nipâ tusángisáinarparse, táutualo takúngisáinarparse. [38]okau-
-sialo ilumiugiuángilarse, autdlartitâ ugperíngínavsiuk. [39]agdlag-
-kat isumasiortarpase, nâgssáungitsumik inũssutekautigisorigavsi-
-gik, mássalo táukua nalunaiáissutigãnga; [40]inũssutigssarsísaga-
-luardlusile ornigkumángilavsinga. [41]inungmut nâlangnartíniángi-
-langa; [42]ilisimavavsile Gûtip asangningneranik ilumiugissakángit-
-suse. [43]atâtama arka pigalugo tikiúkama ilagsíngilavsinga; av-
-dla tikiugpat nangminek arke pigalugo, táuna ilagsiumârparse.
12,43. [44]kanok ilivdluse ugpersínáusavise nâlangnartíniakátáukavse, nâ-
-langnarsinigssardlo Gûtituaussumit pissok piniarnago? [45]isuma-
-kásángilase atâtamut únerdlûtigísagivse; avdlap únerdlûtigâse:
Môrsasip tatigissavse. [46]Môrsase ugperiguvsiuk uvangátaok ug-
1 Môr. 3,15. -pererkajakâvsinga, uvavnik agdlangmat. [47]táussumale agdlagai
5 Môr. 18,15. ugperíngínavsigik kanorme tauva okautsíka ugperísavisigik?

kapitalit 6.

angutit tatdlimanik tûsintigdlit Jîsusip nerdlerai; taserssûp kâgut pisugtok; Jûtit okalugfigigai nekigssamik kilangmit pissumik ilumutdlo imigssaussumik; ajoker-sugaisa ilait mamiatsalerdlutik tunuartertut; apustilit Kristusiutitdlugo avigsârumángíkât.

Mat. 14, [1]kingorna Galilîap taserssua Tipêriarsip tasia Jîsusip ikârpâ.
13-21. [2]inugpagssuitdlo maligpât, náparsimassune nalunaerkutiliai taku-
Mák. 6,32-44. -gamíkik. [3]Jîsusile kákamut majuarpok tássungalo ingitdlune
Lúk. 9,10-17. ajokersugkane ilagalugit. [4]mássalo pôrske Jûtit nagdliússiviat
kanigdlissok. [5]Jîsusivdle issine ârdlortíkamigit, inugpagssuit or-
-nigkãne takugamigit Pilípumut okarpok: sumit timiussarsísaugut
ukua nerissagssainik? [6]taimale okarpok ússerumavdlugo, kanok-
iliornigsse nangminek nalúngínamiuk. [7]Pilípup akivâ: timiussat
aningaussánguit mardlungnik untritigdlit naligissait amigarkajakaut
tamaisa pigssitdlatsiáinásavdlugit. [8]ajokersugaisa ilât Antriarse
Sîmûp Pîtrusip katángutâ okarpok: [9]nukagpiarak tamânîpok
suaussausianik timiussianik tatdlimanik pilik, aulisagkanigdlo mar-
-dlungnik; tamákule inungnut taima amerdlatigissunut amigaru-
-jugssuakaut. [10]Jîsusile okarpok: inuit ingitíniarsigik. najugâtdle
tamána merkorigsorssûssok. tauva ingíput angutit tatdlimanik tû-
-sintigdlit migssigissait. [11]Jîsusivdle timiussat tiguvai, kujavdlu-
-nilo ajokersugkaminut túniúpai, ajokersugaisalo igsiassunut tu-

-niorĸautigait, ãmátaoĸ aulisagkanik ilangîsípait nãmagissainik.
12 kârsitdlarmatale ajoĸersugkane oĸarfigai: agfakut sivnerussut
katerssorsigik asiussoĸarĸunago. 13 tauva katerssorpait, nuiorag-
-katdlo arĸaneĸ-mardluk ímerpait suaussausiat táukua timiussiat
tatdlimat agfakuinik nerissut sivnerússainik. 14 inuitdle Jîsusip
nalunaerĸutiliâ tamána takugamíko oĸarput: ilumut tássa pruvfîte 5 Môr. 18,15.
táuna silarssuarmut tikiútugssaĸ. 15 Jîsusivdle nalujungnaeramigit
tigujartúsagãne, kúngíngortíkumangmáne, ãma ĸáĸamut nigorpoĸ 6,3.
kisimîtdlune.
16 únungmatdle ajoĸersugai taserssuarmut aterput, 17 umiat- Mat. 14,
-siâmutdlo ikivdlutik akianut ikârsârput Kapernaumip tungânut. 22-36.
mássalo târsilerêrsoĸ, Jîsusivdlo tikísimángíkai. 18 anorilo nagti- Mák. 6,45-56.
-leĸingmat taserssuaĸ magdlersorssuángorpoĸ. 19 tauvalo sitâtit
mardlungnik ĸuligdlit tatdlimatdlo pingasunigdlũnît ĸuligdlit nâ-
-jungnardlugit ipúkamik Jîsuse takulerpât taserssuákut pisugdlune
aggersoĸ umiatsiaĸ patdlilerdlugo; ersilerputdlo. 20 oĸarfigaile:
uvangauvunga, erseĸinase. 21 tauva umiatsiâmut ikitíniarpât, er-
-nînardlo nuna ornigartik umiatsiait tikípât.
22 aĸagûngmat inuit akiane unigsimagamik, takugamíko umiat-
-siâmik avdlamik tássanîtoĸángitsoĸ, ajoĸersugaisa ikivfigissãnik
kisiáne, Jîsusivdlo ajoĸersugkane ikeĸatigíngíkai, ajoĸersugaile ki-
-simik ikârtut: 23 (avdlanigdle umiatsiainik Tipêriarsimit tássunga
tikiútoĸarpoĸ, Nâlagkap ĸujaneragut timiussartorfiata erĸânut;)
24 tauva inuit takugamíko Jîsusilũnît ajoĸersugailũnît tássanîngit-
-sut: umiatsiainut ikivdlutik Kapernaumimut píput Jîsuse ujar-
-niardlugo. 25 akianilo nâpíkamíko oĸarfigât: ajoĸersuissoĸ ĸanga
tamaunga pivit? 26 Jîsusip akivai oĸardlune: ilumut, ilumut oĸáu-
-pavse: nalunaerĸutit takussase píssutigíngilase ujaravsinga, ki-
-siáne timiussartoravse ĸârsitdlardlusilo. 27 neĸigssaĸ nungujassoĸ
sulíssutigeĸinasiuk, inûnermutdle nâgssáungitsumut ítuartumik ne-
-ĸigssarsioritse, tamatumínga inûp ernerata tunísavâse; táuname
atâtap Gûtip ugpernaĸutsiorpâ. 28 tauva sãpât: ĸanoĸ iliordluta
Gûtimit suliaussut suliarísavavut? 29 Jîsusip akivai oĸardlune: Gû-
-timit suliaussoĸ tássa autdlartitâ ugperfigísagavsiuk. 30 tauva
oĸarfigât: ĸanoĸ-ítumik nalunaerĸutiliúsavit takussagssavtínik ug-
-pererĸuvdlutit? suna suliaraiuk? 31 sujuaissavut mánanik nerissar-
-put puilassuitsume, sôrdlo agdlagsimassoĸ: neĸigssamik ĸilang- tugs. 78,24.
-mit pissumik nerdlerpai. 32 Jîsusip tauva oĸarfigai: ilumut, ilu-
-mut oĸáupavse: Môrsasip neĸigssamik ĸilangmit pissumik tu-

-níngilâse, atâtamale tunivâse nekigssamik kilangmit pissumik pi-
-viussumik. [33] Gûtip nekigssautâ tássaungmat kilangmit arkartok
silamiunik inûtitsissok. [34] tauva okarfigât: Nâlagak, nekigssamik
tamatuminga tunítuínartigut. [35] Jîsusivdle sãpai: uvanga-una nekig-
-ssak inũssutaussok; uvavnut pissok kâlisángilak, uvavnutdlo ugper-
-tok imerusúngitdluínásavok. [36] okarfigâvsime, takugaluardlunga
ugpínginavse. [37] atâtama uvavnut túniússaisa tamarmik orníisavãnga,
uvavnutdlo pissok silamut ajagtúsángilara. [38] mássa kilangmit
arkarpunga perkussara nãmagsiniarnago, autdlartitsissimale per-
-kussâ nãmagsiartordlugo. [39] atâtavdle uvavnik autdlartitsissup
perkussâ tássa uvavnut túniússaisa ilánguánigdlũnît támartitaká-
-sángitsunga, kisiáne uvdlut naggatigssãne makitísagíka. [40] tá-
-ssaungmat autdlartitsissima perkussâ: ernermik takungnigtok
ugperfigalugulo, táuna nâgssáungitsumik inũssutekásassok, tauvalo
uvdlut naggatigssãne makitíkumârpara. [41] tauva Jûtit okaloru-
-jûtigilerpât okarmat: uvanga-una nekigssak kilangmit arkartok;
[42] okarputdlo: tássáungínerpa Jîsuse Jûserfip ernera, angutâlo ar-
-nâlo ilisimángínerpavut? kanorme tauva okarsínauva: kilangmit
arkarpunga? [43] Jîsusip akivai okardlune: okalorujokatigêkinase.
6,65. [44] uvavnut pisínaussokángilak, atâtap autdlartitsissima kajunger-
-síngigpane; tauvalo uvdlut naggatigssãne makitíkumârpara.
Is. 54,13. [45] pruvfîtit agdlagaine agdlagsimavok: tamarmik Gûtimit ajoker-
-sornekarsimásáput. taimáitumik atâtamit tusardlutik ilíniartut
1,18. nungutdlutik ornigtarpãnga. [46] mássale atâtamik takungnigtoká-
-ngíkaluarpok, Gûtimit pissup kisime atâtak takuvâ. [47] ilumut, ilu-
-mut okáupavse: uvavnut ugpertok nâgssáungitsumik inũssute-
-karpok. [48] uvanga-una nekigssak inũssutaussok. [49] sujuaissase
2 Mòr. 16,15. puilassuitsume mánanik nerissarput tokuvdlutigdlo. [50] tamássa
nekigssak kilangmit arkartok, tássánga nerissut tokunavèrkuvdlu-
-git. [51] uvanga-una nekigssak ûmassok kilangmit arkartok; ne-
-kigssamit tamatumánga nerissok nâgssáungitsumik inũsavok, ne-
-kigssardlo túniússagssara tássa uviniga, túniússagssara silamiut
inûtísavdlugit. [52] tauva Jûtit agssortûtilerput okardlutik: kanok
ilivdlune ûma uviningminik nerdlísavâtigut? [53] Jîsusip tauva okar-
-figai: ilumut, ilumut okáupavse: inûp ernerata uvingna neríngí-
-kuvsiuk, aualo imíngíkuvsiuk, inũssutekásángilase iluvsigut. [54] u-
-vinivnik nerissok auvnigdlo imertok nâgssáungitsumik inũssute-
-karpok, tauvalo uvdlut naggatigssãne makitíkumârpara. [55] mássa
uviniga ilumut nekigssauvok, augalo ilumut imigssauvok. [56] uvi-

-nivnik nerissoĸ auvnigdlo imertoĸ uvavnîtuarpoĸ, uvangalo táu-
-ssumanîtuardlunga. 57 sôrdlo atâtap ûmassup autdlartíkânga,
uvangalo atâtaĸ ûmássutigigiga, taimátaoĸ uvavnik nerissup ûmá-
-ssutigísavânga. 58 tamássa neĸigssaĸ ĸilangmit arĸartoĸ, tai-
-máingitsoĸ sôrdlo sujuaissase mánanik nerissartut toĸuvdlutigdlo;
neĸigssamik matumínga nerissoĸ nâgssáungitsumik inũsavoĸ. 59 ta-
-máko oĸauserai Kapernaumime nâlagiartarfingme ajoĸersuivdlune.

60 ajoĸersugaisale ilarpâluisa tamána tusaramíko oĸarput: o-
-ĸautsit tamáko mamianaĸaut, kia tusarumásavai? 61 Jîsusivdle a-
-joĸersugkane misigigamigit tamána oĸalorujûtigigât, oĸarfigai:
tamána mamiasûtigaisiuk? 62 ímaĸale inûp ernera inigigaluaminut
pavungnartoĸ issigísaguvsiuk? 63 anerneĸ tássa ũmartitsissoĸ, uvi- 2 Kor. 3,6.
-nik iluaĸutáungilaĸ. oĸautsit ilivsínut oĸauserissáka anerneruv-
-dlutigdlo ûmássutáuput; 64 kisiáne ilavse ilait ugpíngitdlat. pi-
-lerĸârnerminit Jîsusip nalúnginamigit kíkut ugpertũngitsut, kialo
pisíkumârâne. 65 oĸarpordlo: tamána pivdlugo oĸarfigigaluarpavse:
uvavnut pisínaussoĸángilaĸ, atâtavnit taimailisíneĸángíkune. 6,44.

66 tamána kigdligalugo ajoĸersugaisa ilarpâlue tunuarterput
angalaĸatigiungnaerdlugulo. 67 tauva Jîsusip táuko arĸaneĸ-mar-
-dluk oĸarfigai: ilivsísaoĸ autdlásavise? 68 Sîmûp Pîtrusip tauva
akivâ: Nâlagaĸ, kimut autdlásagavta? ivdlit oĸauseĸarputit nâg-
-ssáungitsumik inũssutilingnik. 69 ugperalutitdlo ilisarâvtigit Kri- Mat. 16,16.
-stusiussutit Gûtip ûmassup ernera. 70 Jîsusip akivâ: arĸaneĸ- 11,27.
mardlûssuse kinigaríngínerpavse? ilarsile atauseĸ akerartortûvoĸ.
71 mássalo Jûtarse Sîmûp ernera Iskâriôĸ pivâ, táussumame ki-
-ngorna pisípâ, táukualo arĸaneĸ-mardluk ilagât.

kapitalit 7.

ĸatángutaisa Jîsuse ugperfigíngíkât; mulugatdlardlune tupiussaliorfingmut nagdliú-
-ssiartortoĸ; nagdliússivik ĸiterĸúsimalermat nâlagfingmut majuartoĸ ajoĸersuiv-
-dlune; Gûtip autdlartíkâne, uvdluisalo kingugdlersãne: imermik puilassuvingmik;
inuit agssuarîgsoĸalersut pivdlugo; palasiunerit kivfaisa tiguneĸ ajorât, táussumatut
oĸalugtoĸángisáinarmángôĸ; Nikutîmusip igdlersorniarâ.

1 kingorna Jîsusip Galilîa saĸivâ, Jûtiame saĸiumángíname, 5,18.
Jûtit toĸúniarmáne. 2 tauvale Jûtit nagdliússiviat tupiussalior- 3 Môr. 23,34.
-fik ĸanigdlingmat, 3 ĸatángutaisa oĸarfigât: tássánga autdlarna
Jûtiamutdlo pivdlutit, suliat suliarissatit ajoĸersugkangnútaoĸ ta-
-korĸuvdlugit. 4 tamanut malugerĸussoĸ issertordlune sulissarí-
-ngilaĸ; taimailioravit inungnut sarĸúmerniarit. 5 mássa ĸatá-

-ngutaisalûnît ugperfigíngíkât. 6 tauva Jîsusip oĸarfigai: nâpe-
-riagagssara sule nagdliúngilaĸ; ilivsile nâperiagagssaĸartáinar-
15,18. -puse. 7 silamiut ûmigssorsínáungilâse, uvangale ûmigssorpãnga,
nalunaiáissutigissaravkit suliait ajortûssut. 8 ilivse tagpavunga
nagdliússiartorniaritse, uvanga tamatumûna nagdliússiartúngíkat-
-dlásaunga, nâperiagagssara sule nãmagtíngingmat. 9 taima oĸar-
-figigamigit Galilîame unigpoĸ. 10 ĸatángutaile tagpavungnarsi-
-mangmata nagdliússivingmut maligpai, sarĸumissumigdle pinane,
malungnarane pivoĸ. 11 tauva Jûtit ujarpât nagdliússivíkut o-
-ĸardlutik: nauk táuna? 12 inuitdle issertortúkut oĸalûtigingârpât;
ilait oĸarput: ajúngitsûvoĸ; ilaitdle oĸarput: nâggale, inuit sag-
9,22. -dloĸitáinarpai. 13 kisiáne taĸimaitdlutik oĸautigíngilât, Jûtit er-
-sigigamíkik.
14 nagdliússivigdle ĸiterĸúsimalermat, Jîsuse nâlagfingmut ma-
-juarpoĸ ajoĸersuivdlune. 15 Jûtitdlo tupigusugput oĸardlutik:
ĸanoĸ ilivdlune ûma agdlagkat ilisimavai ilíniartitaunane? 16 Jîsu-
14,24. -sip akivai oĸardlune: ajoĸersûtiga uvanga pigíngilara, autdlartit-
-sissimale pigâ. 17 nalingínaĸ táussuma perĸussânik malingnigku-
-massoĸ misigísavoĸ, ajoĸersût tamáua Gûtimit pisimanersordlûnît
uvavnitdlûnît oĸalungnersunga. 18 ingminit oĸalugtoĸ ingminik
nâlangnartíniararaoĸ; autdlartitsissiminigdle nâlangnartitsiniartoĸ
2 Môr. 24,3 f. ilumôrpoĸ iluáissuseĸaranilo ilumigut. 19 Môrsasip inatsisinik tu-
-nínginerpâse? mássalo inatsisinik malingnigtoĸángilase. sôĸ to-
8,48. -ĸúniarpisinga? 20 inuit sãpât oĸardlutik: anernipiloĸarputit; kia
10,20. toĸúniarmatit? 21 Jîsusip akivai oĸardlune: suliaĸ atauseĸ suliari-
-gavko tamavse tupigusugpuse. 22 Môrsasip kipíneĸarnigssamik
3 Môr. 12,3.
1 Môr. 17,10. inápâse; nauk Môrsasimit píngíkaluartoĸ, sujugdlernitdle pissoĸ;
mássalo inuk sapãmísaoĸ kipineĸartitarârse. 23 inuk sapãme ki-
-pineĸartarmat Môrsasip inatsisai uniorneĸarĸunagit, suvdluse a-
5,18. -joraisinga inuk tamât sapãme ajorungnaersíkavko? 24 erĸartũsse-
-ĸinase erssitsorsiordluse, iluartumigdle erĸartũssigitse. 25 tauva
Jerûsalâmiut ilait oĸarput: tássáungila toĸúniagât? 26 atalo, ersi-
-suerdlune oĸalugpoĸ inerterneĸaranilo. sujulerssortivta ilisimav-
-dlualerneramíko una ilumut Kristusiussoĸ? 27 kisiáne una sumit
pissoĸ ilisimavarput, Kristusile tikiugpat sumit pissoĸ ilisimane-
-ĸásángilaĸ. 28 tauva Jîsuse nâlagfingme ajoĸersuivdlune tordlula-
8,14. -voĸ oĸardlune: ilisarâvsingame, sumitdlo pissunga ilisimavavsi-
-nga; mássalo isumavnik tikiutíngitsunga, autdlartitsissigale tássa
ilumôrtoĸ ilisaríngisarse. 29 uvangale ilisarâra, táussumánga piga-

-ma, táussumalo autdlartikânga. 30 tauva tiguniaraluarpât, isag- 8,20.
-tornagule, pineĸarfigssâ sule nagdliúsimángingmat. 31 inuitdle i-
-larpâluisa ugperfigilerpât oĸardlutik: Kristuse tikiúkune ûmánga
amerdlanernik nalunaerĸutiliorumârnerdlune? 32 farisîaritdle tusâ-
-maleramíko inuit taima issertortúkut oĸalûtigigât, tauva farisîa-
-rit palasiuneritdlo kivfanik autdlartitsíput tigorĸuvdlugo. 33 tauva
Jîsusip oĸarfigai: sivikitsumik najoratdlásavavse, tauva autdlartit- 12,35.
-sissivnut autdlarumârpunga. 34 ujarumârpavsinga nanísanangalo,
najugkavnutdlo pisínáungilase. 35 tauva Jûtit oĸaloĸatigîlerput:
una sumut autdlarniarmat nanísángilarput? Grīkerinut siámarsi-
-massut ornilerssârnerpai Grīkerit ajoĸersorumavdlugit? 36 suna
pinerpâ, oĸarame: ujarumârpavsinga nanísanangalo, najugkavnutdlo
pisínáungilase?

37 nagdliússiviuvdle uvdluisa kingugdlersâne angnerme Jîsuse
ĸeĸarpoĸ tordlulavdlunilo oĸardlune: imerusugtoĸ uvavnut pile
imerdlunilo. 38 uvavnut ugpertup iluanit kûit kûlerumârput puila- Sagg. 14,8.
-ssuvingmik imigdlit, sôrdlo agdlagkatigut oĸauseĸartoĸ. 39 tai- Is. 58,11.
-male oĸarpoĸ anerneĸ ugpertime pissagssât pivdlugo; anerneĸ Jûitdl. 2,28.
ivdlernartoĸ sule pisimángingmat, Jîsuse sule nâlangnarsínging-
-mat. 40 tauva inuit ilarpâlue oĸautsinik tamákuninga tusartut
oĸarput: ilumut tássa pruvfîte táuna. 41 ilait oĸarput: Kri- 1,21.
-stusiuvoĸ; ilaitdle oĸarput: Kristuse Galilîamit pisanerame? tugs. 89,4.
42 agdlagkat imáingínerpat: Kristuse Dâvip kinguainit Bîtdlîmimit- Migg. 5,1.
-dlo Dâvip nunaĸarfianit pisassoĸ? 43 taima inuit agssuarîgsoĸa-
-lerput táuna pivdlugo. 44 ilaisalo tiguniaraluarpât, isagtornagule. 7,30.

45 kivfat tauva tikingmata palasiunerit farisîaritdlo aperait:
sôĸ aggiutíngilisiuk? 46 kivfat akivait: inungmik táussumatut oĸa-
-lugtoĸángisáinarpoĸ. 47 tauva farisîarit sãpait: ilivsísaoĸ sagdlo-
-ĸítagauvise? 48 sujulerssuissutdlũnît ilâta farisîaritdlũnît ilâta ug-
-perfiginerpâ? 49 kisiáne inuit uko inatsisinik nalussut perdlorĸu-
-narsísáput. 50 tauva Nikutîmusip, táussuma únuákut Jîsusimut 3,1.
pissup, táukua ilagissâta oĸarfigai: 51 inatsisivtigut inuk erĸartũ- 5 Môs. 19,
-neĸartarpa kigdlisiorĸârnago, ĸanordlo iliorsimassoĸ sujunersigat- 15 tt.
-dlarnago? 52 akivât oĸardlutik: ivdlítaoĸ Galilîamiuvit? misilísagit,
takujumârpat Galilîamit pissumik pruvfîteĸángisáinartoĸ. 53 ta-
-marmik tauva angerdlarput.

kapitalit 8.

arnaĸ angúnunekartitdlugo ĸaníngagaĸ Jîsusip pitdlagagssautíneĸángisíkâ; ingminik nalunaiáissutigissoĸ silamiunut ĸáumarĸutauvdlune; autdlarnigsse oĸalûtigigâ, kig-dlormutdle isumaĸartíkât; sagdlusuíssut kivfaujungnaersitsissugssaussoĸ; Jûtit [illegible] ina atâtagigât ilerĸue ilerĸoralugit; Aaperât [illegible]úngíkatdlarmat Kristuse ítoĸ.

[1] Jîsusile ûliap ĸáĸânut anidlarpoĸ. [2] ĸaulermatdlo ãma
nâlagfingmut uterpoĸ, inuitdlo tamarmik orningmáne ingípoĸ ajo-
-ĸersordlugitdlo. [3] agdlagkanigdle ilisimassut farisîaritdlo arnaĸ
angúnunekartitdlugo ĸaníngagaĸ táussumúnga pisípât akúnermi-
-liutdlugulo. [4] oĸarfigâtdlo: ajoĸersuissoĸ, arnaĸ una ĸaníngar-
3 Mór. 20,10. -pât angúnornissartoĸ; [5] Mórsasivdle inatsisitigut inápâtigut tai-
-máitut ujarĸanik mitdlôrĸuvdlugit; ivdlíme ĸanoĸ oĸarpit? [6] tai-
-male oĸarput ússerumavdlugo, táussumúnga pasigdliutigssarsior-
-dlutik. Jîsusile sikigdlune agssangminik nunamut agdlagpoĸ.
[7] aperssorĸingmánile makilerdlune oĸarfigai: ajorteĸángitsortavse
milorĸârdliuk. [8] kingumutdlo sikigdlune nunamut agdlarĸilerpoĸ.
[9] tamánale tusaramíko, tarnimik nalúngíssusiata nalujungnaersing-
-matik kingulerígdlutik anípût utorĸaunernit nikanarnernutdlo ag-
-dlât; Jîsusilo kisíngorúpât, arnardlo akúnermiliúsimassoĸ. [10] Jî-
-susile makilerame arnaĸ kisiat takugamiuk aperâ: arnaĸ-â, nauk
pasigdlersitit? pitdlagagssautíneĸángilatit? [11] akivâ: pitdlagagssau-
-tíneĸángilangame, Nâlagaĸ. Jîsusivdle oĸarfigâ: uvangátaoĸ pit-
-dlagagssautíngilavkit; autdlarsínait, ajortuliúsaerdlutitdlo.

[12] Jîsusip ãma oĸalugfigilerpai oĸardlune: uvanga silamiunut
12,46. ĸáumarĸutauvunga; uvavnik malingnigtoĸ târsiúsángilaĸ, ĸáumar-
-ĸutdle inûnartoĸ pigísavâ. [13] tauva farisîarit sâpât: ingminik
nalunaiáissutiginiarputit, nalunaiautit ilumũngilaĸ. [14] Jîsusip aki-
-vai oĸardlune: ingminik nalunaiáissutigigaluaruma nalunaiautiga
ilumũsavoĸ, ilisimagama sumit pissunga sumutdlo písassunga;
7,24. ilivsile ilisimángilavsinga sumit pissunga sumutdlo pisassunga.
3,17. [15] ilivse erĸartũssissarpuse uvinik nâpertordlugo; uvanga kinalũnît
erĸartũtaríngilara. [16] erĸartũssigaluarumale erĸartũssutiga erĸorsi-
16,32. -másavoĸ, kisimĩngínama, atâtardle autdlartitsissiga áiparigavko.
5 Mór. 19,15. Mat. 18,16. [17] mássalo inatsisivsíne agdlagsimavoĸ: inuit mardluk nalunaiau-
-tigissât ilumũsassoĸ. [18] uvanga tássa ingminik nalunaiáissutigi-
-ssunga, atâtavdlo uvavnik autdlartitsissup nalunaiáissutigângá-
14,7.9. -taoĸ. [19] tauva oĸarfigât: nauk atâtat? Jîsusip akivai: uvangalũnît
atâtagalũnît ilisimángilavsigut; uvanga ilisimaguvsinga atâtagátaoĸ

ilisimarĸajaĸârse. 20 oĸautsit tamáko Jîsusip oĸauserai aningau-
-ssanik ilioraivfingme, nâlagfingme ajoĸersuisitdlune; tigunеĸángi- 7,30.
-lardle, pineĸarfigssâ sule nagdliúsimángingmat.
21 âma Jîsusip oĸarfigai: autdlarumârpunga, ilivsilo ujaru- 7,33 tt.
-mârpavsinga ajortivsínilo toĸúsavdluse; ornigagssavnut pisínáu-
-ngilase. 22 tauva Jûtit oĸarput: ingminik toĸúnialerssârnerame,
oĸarmat: ornigagssavnut pisínáungilase? 23 oĸarfigailo: ilivse sa- 3,31.
-mánga pivuse, uvangale pavánga pivunga; ilivse silamit matu- 1 Juán. 4,5.
-mánga pivuse, uvangale silamit matumánga píngilanga. 24 taimái-
-tumik oĸarfigâvse ajortivsíne toĸúsassuse; mássa uvangaussunga
ugperíngíkuvsinga ajortivsíne toĸúsause. 25 tauva aperât; kinau-
-víme? Jîsusip akivai: perĸautigssaĸ tássa aitsât ilivsínut oĸalû-
-tigissara. 26 ilivse pivdluse oĸausigssaĸangârdlungalo erĸartûssí-
-ssutigssaĸangârpunga, autdlartitsissigale ilumôrpoĸ, táussumá-
-ngalo tusagkáka silamiunut oĸautigâka. 27 táukuale misigíngit-
-dlat atâtamik oĸalugfigingmatik. 28 tauva Jîsusip oĸarfigai: inûp 3,14.
ernera ĸangátarsimaleruvsiuk nalujungnaerumârpavsinga uvangau- 12,32.
-ssunga, isumavnigdlo ĸanoĸ-iliúngitsunga; kisiáne sôrdlo atâta-
-ma ajoĸersorânga taima oĸalugpunga. 29 autdlartitsissimalo na-
-jorpânga; atâtap kisimîtíngilânga, iluarissânik pissarsínarama.
30 taima oĸalungmat amerdlasût ugperfigilerpât. 31 tauva Jî-
-susip Jûtit ugpertine oĸarfigai: oĸautsíka átavigiuaruvsigik ilu-
-mut ajoĸersugarísavavse; 32 sagdlusuíssutdlo ilisarísavarse tauva,
sagdlusuíssutivdlo kivfaujungnaersísavâse. 33 tauva sâpât: Aaperâp
kinguârâtigut, kivfarineĸángisainarpugutdlo; sôrme tauva oĸarpit:
kivfaujungnáisause? 34 Jîsusip akivai: ilumut, ilumut oĸáupavse:
ajortimik ilerĸulik ajortip kivfarâ. 35 kivfardlo igdlumîtuínaráingilaĸ, Rûm. 6,16 t.
ernerdle igdlumîtuínararaoĸ. 36 taimáitumik ernerup kivfaujung- 1 Mör. 21,10.
-naersigpase kivfaujungnaerdluásause. 37 Aaperâp kinguárigâse
nalúngilavse; toĸúniarpavsingale oĸausera ilivsíne inigssarsínging-
-mat. 38 atâtavne takussâka oĸautigâka, ilivsilo atâtavsíne taku-
-ssase ilerĸorâse. 39 akivât oĸardlutik: Aaperât atâtagârput. Jî- Mat. 3,9.
-susip oĸarfigai: Aaperâp ĸitornarigpase Aaperâp ilerĸue ilerĸo-
-rerĸajaĸâse. 40 mânale toĸúniarpavsinga, uvanga sagdlusuíssúmik
Gûtimit tusagkavnik ilivsínut oĸalugtunga; Aaperât taimailiúngilaĸ.
41 atâtavse ilerĸue ilerĸorâse. tauva akivât: uverssagáungilagut:
atausek atâtagarput, Gûte. 42 Jîsusip oĸarfigai: Gûte atâtagiguv-
-siuk asarĸajaĸâvsinga, Gûtimit pisimavdlunga tikiúkama; mássa
isumavnik tikiutíngilanga, táussumale autdlartípâ·nga. 43 sôk oĸalû-

1 Juán. 3,8. -sera naluvisiuk? mássa oкautsíka tusâneк saperpase. 44 atâtaк
nagguvigissarse tássa mamardlîssorssuaк*), atâtavsilo pilerigissai
ilerкoriniarpase. táuna pilerкârnerminit inungnik toкutsissûvoк,
sagdlusuíssutdlo aulajangiutíngilâ, sagdlusuíssuteкángíname ilumigut.
sagdluvdlune oкalugkângame nangminerminit oкalugtarpoк, sagdlu-
-tûgame, sagdluneritdlo atâtagingmáne. 45 uvangale sagdlusuíssut
oкauserigavko ugperíngilavsinga. 46 kia ardlavse nalujungnaersísí-
1 Juán. 3,5. -nauvânga ajorteкartunga? sagdlusuíssutdle oкauseriguvko sôк ug-
18,37. -períngilavsinga? 47 Gûtimit pissup Gûtip oкausia tusâssarpâ, tai-
1 Juán. 4,6. -máitumik tusâssaríngilase, Gûtimit píngínavse. 48 tauva Jûtit sã-
7,20. -pât oкardlutik: ârit oкardluarpugut, Samâriamiuvutit anernipilo-
Mat. 10,25. -кardlutitdlo. 49 Jîsusip akivai: anernipiloкángilanga, kisiáne atâtaga
atarкivara, ilivsilo narrunartípavsinga. 50 ingminik nâlangnartíniá-
-ngilanga; avdlap nâlangnartípânga erкartûssivdlunilo. 51 ilumut,
5,24. ilumut oкáupavse: oкautsivnik maleruaissup toкo takunaviángit-
11,25. -dluínásavâ. 52 tauva Jûtit sãpât: aitsât malugivdluarpavtigit a-
-nernipiloкartutit; Aaperât toкussoк, pruvfîtitdlo, taimáitoк oкar-
-putit: oкautsivnik maleruaissup toкo misiginaviángitdluínásavâ.
4,12. 53 atâtavtínit Aaperâmit angneruvit? mássa toкussoк táuna, pruv-
-fîtitdlo toкusimassut; kinautíniarpit? 54 Jîsusip akivai: ingminik
nâlangnartíkuma nâlangnarssusera sũngitsũsavoк; atâtamale nâ-
-langnartípânga, táuna Gûtigalugo oкarpuse. 55 ilisaríngilarsilo,
uvangale ilisarâra; ilisarinago oкaruma sagdlutôrкajaкaunga, sôr-
-dlo ilivse. kisiáne ilisarâra, oкausialo maleruarpara. 56 Aaperât
1 Môr. 18,17. atâtarse nuánâкaoк uvdlora takúsagamiuk; mássalo takuvâ tipait-
-sugdlunilo. 57 Jûtit tauva oкarfigât: sule tatdlimanik кulilingnik
ukioкángitsutit Aaperât takusimaviuk? 58 Jîsusip sãpai: ilumut,
ilumut oкáupavse: Aaperât píngúngíkatdlarmat uvanga ípunga.
10,31. 59 tauva ujarкanik tigusíput mitdlôrumavdlugo; Jîsusile issertor-
-dlune nàlagfingmit anivoк akornatigut, taimalo támaivât.

kapitalit 9.

**tagpîtdlune erniussoк Jîsusip sapãme tagpigsisíkâ; farisîarit tagpîtsûgaluaк aper-
-ssortardlugulo agpisalũkât, Jîsuse pruvfîtiutingmago Gûtimit pissoк; Jîsuse táussu-
-múnga ilisaritítoк, táunaugame Gûtip ernera; farisîarit tagpingnerartut agssuarigai.**

1 ingerdlagamilo inuk takuv` tagpîtdlune erniussoк. 2 ajo-
-кersugaisalo aperât oкardlutik: ajoкersuissoк, kina ajortuliorame
una tagpîtdlune erniuva, táunalũnît angajorкailũnît? 3 Jîsusip a-

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

-kivai: táunalûnît angajorĸailûnît ajortulioramik pîngilaĸ, kisiáne
Gûtip suliai táussumane ersserĸuvdlugit. [4]autdlartitsissima su-
-liarerĸussai suliarísavâka uvdlûgatdlartitdlugo; únuaĸ nagdliúku-
-mârpoĸ sulivfiginekarsínáungitsoĸ. [5]silarssuarmîtitdlunga sila- 8,12.
-miut ĸáumarĸutigânga. [6]taima oĸarame nunamut ĸiserpoĸ
nuagdlo marujuliaralugo, tamatumínga tagpîtsup issai tanípai
[7]oĸarfigalugulo: Sîluap (nugterdlugo imáitoĸ: autdlartitap) tasia- Nim. 3,15.
-nut ermigkiartorit. tauva ermigkiartorame uterpoĸ tagpigsisi-
-mavdlune. [8]nunaĸataile sujornatigutdlo táussumínga taku-
-ssartut ĸinussartitdlugo, oĸarput: tássáungila táuna igsiavdlune
ĸinussartoĸ? [9]ilaitdlo oĸarput tássa-una; ilaitdle oĸarput: ássigâ.
nangminek oĸarpoĸ: táunauvunga. [10]tauva aperât: ĸanoĸ iliv-
-dlutik issitit uisitáupat? [11]akivai oĸardlune: inûp Jîsusimik atig-
-dlup marujuliordlune tamatumínga issíka tanípai oĸarfigalungalo:
Sîluap tasianut ermigkiartorit; ermigkiartoramalo tagpigsivunga.
[12]tauva sãpât: nauk táuna? akivai: naluvara. [13]tauva tagpît-
-sûgaluaĸ farisîarinut pisípât. [14]mássalo sapâtiussoĸ Jîsusip ma-
-rujuliordlune issai uisingmagit. [15]tauva farisîarit ãmátaoĸ aper-
-ssorpât ĸanoĸ ilivdlune tagpigsissoĸ; akivailo: marujuk issivnut
ilivâ, ermigkamalo tagpigsivunga. [16]tauva farisîarit ilait oĸarput:
inuk táuna Gûtimit pîngilaĸ, sapât uniortíkamiuk. ilaitdle oĸar-
-put: ĸanoĸ ilivdlune inuk ajortilik taima ítumik nalunaerĸuti-
-liorsínauva? taima agssuarîlerput. [17]ãma tauva tagpîtsûgaluaĸ
oĸarfigât: ivdlíme kinautípiuk, issitit uisingmagit? akivai: pruvfî- Lúk. 7,16.
-tiuvoĸ. [18]Jûtitdle ugperíngilât tagpĩsimassoĸ tagpigsissordlo,
kisiáne tagpigsissup angajorĸai ĸaerĸugamíkik [19]aperssordlugitdlo
oĸardlutik: tássauva ernerse, tagpîtdlune erniussoĸ oĸautigissarse?
ĸanoĸ ilivdlune mãna tagpigsiva? [20]angajorĸaisa akivait oĸardlu-
-tik: ernerigigput tagpîtdlunilo erniussoĸ nalúngilarput; [21]ĸanor-
-dle ilivdlune mãna tagpigsissoĸ naluvarput, issailo kia uisíkai
naluvarput; ukiue nãmagput, aperssorsiuk, nangminek oĸardle.
[22]angajorĸai taima oĸarput Jûtit ersigigamíkik; Jûtit akuerekati- 7,13.
-gîlerêrmata táussumínga Kristusiuneraissoĸ nâlagiartarfingming-
-nit pêrsíkumavdlugo. [23]tamána pivdlugo angajorĸai oĸarput: u- 12,42.
-kiue nãmagput, aperssorsiuk. [24]tauva tagpîtsûgaluaĸ áipagssâ-
-nik ĸaerĸuvât oĸarfigalugulo: Gûte nâlangnartíssuk; inuk táuna
ajortuliortoĸ ilisimavarput. [25]akivai oĸardlune: ajortuliortûnersoĸ
naluvara; kisiáne tagpĩkaluartunga mãnalo tagpigsissunga nalú-
-ngilanga. [26]tauva aperssorĸigpât: ĸanoĸ iliorpâtit? ĸanoĸ iliv-

-dlune issitit uisípai? 27 akivai: oкarfigerêravse tusarumángilase;
sôк tusarкigkumavisiuk? ilivsísaoк táussumúnga ajoкersugángoru-
-magavse? 28 tauva agpisalũpât oкardlutik: ivdlit táussuma ajo-
-кersugarâtit, uvagutdle Môrsasip ajoкersugarâtigut. 29 Môrsase
Gûtip oкalugfigigâ ilisimavarput, unale sumit pissoк naluvarput.
30 inûp táussuma akivai oкardlune: tupingnaкaoк sumit pissoк
nalugavsiuk; mássalo issíka uisíkai. 31 ilisimavugutdle ajortulior-
-tut Gûtip tusángíkai, kisiáne Gûtimik mianeringnigtut perкussâ-
-nigdlo malingnigtut tusartarpai. 32 silarssuaкartitdlugo tusarná-
-ngilaк tagpîtdlune erniussup issainik uisitsissumik. 33 una Gûtimit
píngíkune кanoк-iliorsínáungerкajaкaoк. 34 akivât oкardlutik: ta-
-marssuarpit ajortiliuvdlutit erniussutit ajoкersorumavisigut? ajag-
-dlugulo anisípât.
35 ajagdlugo anisíkât Jîsusip tusâmalerpâ, nâpíkamiugdlo a-
-perâ: Gûtip erneranut ugperpit? 36 akivâ oкardlune: Nâlagaк,
kinauna táuna ugperfigissagssara? 37 Jîsusip sãpâ: takorêrpat, mã-
-na oкaloкatigissat táunauvoк. 38 tauva oкarpoк: Nâlagaк, ug-
-perpunga; patdlorfigâlo. 39 Jîsusilo oкarpoк: silamut matumúnga
pivunga erкartũssinigssaк pivdlugo, tagpîtsut tagpigserкuvdlugit,
tagpigsutdlo tagpîtdlerкuvdlugit. 40 farisîaritdle táussuma najor-
-taisa ilaisa tamána tusaramíko sãpât: uvagútaoк tagpĩkavta?
41 Jîsusip akivai: tagpĩkuvse ajortuliaкángerкajaкause, tagpingnera-
-ravsile ajortuliarse aulagsángilaк.

kapitalit 10.

Jîsuse táunaussoк pârssissoк ajúngitsoк; nâlagfiup atorкerкârfiane nakímatigilermáne nalunaersoк: atâtaк atausioкatigigine; Jôrtanip ungatâne amerdlasût ornigtaisa ug-perfigilerât Juánasip kuississup táussumínga oкauserissai ilumôrtûtitdlugit.

1 ilumut, ilumut oкáupavse: isertarfíkut pinane avdlákut sa-
-vat inãnut iserniartoк tigdligtûvdlunilo inungniartûvoк; 2 isertar-
-fíkutdle isertoк savat pârssissigât. 3 isertarfiup pârssissâta táu-
-na matuerfigissarpâ, nipâlo savat tusartarpât; táussumalo savau-
-tine кaerкussarpai arкisigut anisítardlugitdlo. 4 savautinilo a-
-niserêrângamigit sujulerssortarpai, savatdlo maligtarpât. nipâ ili-
-sarigamíko. 5 takornartardle maligtaríngilât, кimarratigalugule,
takornartap nipâ ilisaríngínamíko. 6 ássersũmik tamatumínga
Jîsusip oкalugfigigaluarmatik, sumik oкalugfigigàtik pâsíngilât.
7 tauva Jîsusip ãma oкarfigai: ilumut, ilumut oкáupavse: uvanga

savanut isertarfiuvunga. 8 tikiutíngíkatdlarama tikiútut tamarmik
tigdligtûvdlutigdlo ínungniartûput, savatdlo táuko nâlángilait.
9 uvanga isertarfiuvunga; uvavkut isertoĸ ánagkumârpoĸ, iserdlu-
-nilo anivdlunilo pigssaĸásavoĸ. 10 tigdligtoĸ tigdligkiartorsínara-
-raoĸ toĸutsiartordlunilo aseruiartordlunilo; uvanga tikiúpunga
inũssúmik nãmagdluínartumigdlo pigssaĸarĸuvdlugit. 11 uvanga-
una savanik pârssissoĸ ajúngitsoĸ; pârssissup ajúngitsup inũssutse
iperarara savat pivdlugit. 12 kivfavdle átartugkap pârssissũngitsup
savat pigíngínamigit amaroĸ aggersoĸ takuguniuk savat ĸimagdlu-
-git ĸimâssaraoĸ, tauvalo amarĸup savat pissarissarpai siámartit-
-dlugitdlo. 13 kivfardle átartugaĸ ĸimâssaraoĸ, átartugaugame,
savatdlo isumagíngínamigit. 14 uvanga-una pârssissoĸ ajúngitsoĸ,
píkalo ilisarãka, pimalo ilisarãnga; 15 sôrdlo atâtap ilisarigânga, Mat. 11,27.
uvangalo atâtaĸ ilisarigiga; inũssuseralo iperarpara savat pivdlu-
-git. 16 avdlanigdlo savauteĸarpunga inimit matumánga píngitsu-
-nik; táukútaoĸ aggiússagssarãka, nipigalo tusásavât; savautitdlo
atausíngúsáput, pârssissordlo atausiuvdlune. 17 tamána pivdlugo
atâtap asavânga, inũssusera iperaravko kingumut pigilísavdlugo.
18 inũssutsivnik arsârneĸángilanga, isumavnigdle iperarpara. ipe-
-rarsínauvdlugulo kingumut pigilersínauvara. taima atâtama per-
-ĸuvânga. 19 tauva Jûtit ãma agssuarîgsoĸalerput oĸautsit ta- 7,43.
-máko pivdlugit. 20 ilarpâlue oĸarput: anernipiloĸarpoĸ silaerut-
-dlunilo; suvdluse tusarnârpisiuk? 21 ilaitdle oĸarput: anernipilu- 7,20.
-lik taima oĸauseĸaráingilaĸ; anernipilûp tagpîtsut issait uisísí- 9,32.
-naunerpai?

22 ukiulersoĸ Jerûsalâme nâlagfiup atorĸerĸârfia nagdliung-
-mat, 23 Jîsuse nâlagfingme saĸivoĸ ĸilâgínalingme Sâlumûp piane.
24 tauva Jûtit iluvât oĸarfigalugulo: ĸanoĸ sivisutigissumik tarni-
-vut nakimatísavigit? Kristusiuguvit oĸarfigivdluínartigut. 25 Jîsu-
-sip akivai: oĸarfigigaluaravse ugpíngilase. suliat atâtama arĸa 5,36.
pigalugo suliarissama nalunaiarpãnga. 26 ugpíngilasile, savautima
ilagíngingmase, sôrdlo oĸarfigigivse. 27 savautima nipiga tusararât,
uvangalo ilisarãka, táukualo maligtarpãnga. 28 inûnermigdlo nâg- 8,45 tt.
-ssáungitsumik tunissarãka, támarnaviángitdluínásáputdlo, táuku- 10,8 t.
-níngalo arsârneĸásángilanga. 29 atâtaga táukuninga uvavnut tú-
-niússissoĸ tamanit angneruvoĸ sumigdlo arsârneĸarsínaunane.
30 uvangalo atâtardlo atausiuvugut. 31 tauva Jûtit ãma ujarĸanik
tigusíput mitdlôrumavdlugo. 32 Jîsusip sãpai: ajúngitsuliat amer-
-dlasût ilivsínut takutípáka atâtavnit; suliat táukua ardlât sordleĸ

pivdlugo ujarкanik mitdlôrniarpisinga? [33]Jûtit akivât oкardlutik:
ajúngitsuliaк pivdlugo mitdlôrniángilavtigit, kisiáne Gûte кaкaja-
-rigagko, inuínauvdlutit ingminik Gûtiutíkavit. [34]Jîsusip akivai:
tugs. 82,6. inatsisivsíne ima agdlagsimángila: oкarpunga: Gûtiuvuse? [35]Gûtip
oкausînik tuninekartut Gûtinik taingmagit, mássalo agdlagkat u-
-niorкutínekarsínáungitsut, [36]suvdluse tauva atâtap ivdlernartitâ-
-nut silarssuarmut autdlartitânut oкarpise: Gûte кaкajarât; Gûtip
ernerigânga oкarama? [37]atâtama suliarerкussai suliaríngíkuvkit
ugperísángilavsinga; [38]suliariguvkitdle, tauva uvanga ugperiumá-
-ngíkuvsinga suliat táuko ugperisigik, ilisimalerкuvdluse ugper-
-кuvdlusilo atâtaк uvavnîtoк, uvangalo táussumanîtdlunga. [39]tau-
7,30. -va āma tiguniaraluaramíko ánaivât.

[40]tauva autdlarкigpoк Jôrtanip ungatânut Juánasip kuisser-
-кârfianut tássanîtuardlunilo. [41]amerdlasûtdlo ornigpât, oкara-
-mik: Juánase nalunaerкutiliúngíkaluarpoк, kisiáne Juánasip táu-
-ssumínga oкauserissai tamarmik ilumôrput. [42]tássanilo amer-
-dlasût ugperfigilerpât.

kapitalit 11.

Lãsaruse Jîsusip ilivermit makitíkâ; Kâjavfarsip oкaungmatik Jîsusisimik toкúsassu-
-mik inuit sivnerdlugit, kigdlisiuissoкatigît isumalioкatigîgsalersut toкúkumavdlugo;
Jîsuse asimut nigortoк.

[1]náparsimassoкartordle Lãsarusimik atilingmik Bitâniamiu-
Lúk. 10,38. -mik Mâriap кatángutâtalo Martap nunaкatânik. [2](Mâriale tá-
12,3. -ssa táuna Nâlagkap tarnúmik tanitsissâ isigainigdlo atdlarteri-
-ssoк nutsaminik; táussuma кatángutâ Lãsaruse náparsimassoк.)
[3]tauva кatángutai táuko arnat Jîsusimut autdlartitsíput oкarкu-
-ssivdlutik: Nâlagaк, ata, asassat náparsimavoк. [4]Jîsusivdle tu-
-saramiuk oкarpoк: nápaut tamána toкússutigssáungilaк, kisiáne
Gûtimut nâlangnautigssauvoк Gûtip ernera tamatumûna nâlang-
-narserкuvdlugo. [5]mássalo Jîsusip Marta asagâ, кatángutâlo
arnaк Lãsarusilo. [6]tauva náparsimassoк tusaramiuk, sule mar-
-dlungnik uvdlivoк tássane najugkamine. [7]kingorna ajoкersug-
-kane oкarfigai: kingumut Jûtiamut piartorta. [8]ajoкersugaisa
10,31. sãpât: ajoкersuissoк, aitsângajak Jûtit ujarкanik mitdlôrumagâtit
taimáitoк kingumut tássungnásavit? [9]Jîsusip akivai: uvdlûtitdlu-
-go nalunaerкútap akúnere arкaneк-mardlũngínerpat? uvdlûtitdlu-
-go angalassoк aportaríngilaк, silap matuma кáumarкutâ issigiga-

-miuk; 10 únuákutdle angalassoĸ aportarpoĸ, káumarĸuteĸángína-
-me. 11 taima oĸarame kingorna oĸarfigai: Lãsaruse ikínguterput
sinigpoĸ, tássa itersariartorpara. 12 ajoĸersugai tauva oĸarput:
Nâlagaĸ, sinigkune ajorungnáisavoĸ. 13 mássalo Jîsuse toĸussu-
-mik oĸalugtoĸ, táukuale sinigsínartumik oĸalugsorât. 14 tauva
Jîsusip oĸarfigivdluínarpai: Lãsaruse toĸuvoĸ; 15 ilivsile pivdluse
ĸujavunga najúngínavko, ugperĸuvdluse. ornigtigo mãna. 16 tauva
Tûma mardluliamik taissaĸ ajoĸersugaĸatiminut oĸarpoĸ: uvagú-
-taoĸ tássungnarta toĸoĸatigiartordlugo.

17 Jîsusip tauva tikípâ uvdlut sisamat ilivermĩtoĸ. 18 mássa-
-le Bitânia Jerûsalâmit ĸanigtoĸ, ûgtorninguit arĸaneĸ-tatdlimat
migssiliordlugit; 19 Jûtitdlo amerdlâlugtut Martákúnut Mâriamutdlo
pisimassut tugpatdlersariartordlugit ĸatángutât pivdlugo. 20 Mar-
-tavdlo Jîsuse aggersoĸ tusaramiuk pâriartorpâ, Mâriale igdlume
paivoĸ. 21 tauva Marta Jîsusimut oĸarpoĸ: Nâlagaĸ, tamânĩsima- 11,32.
-guvit ĸatángutiga toĸúngerĸajaĸaoĸ. 22 taimáitoĸ nalúngilanga,
sumigdlũnît Gûtimut tugɛiaruvit Gûtip tuniumârâtit. 23 Jîsusip
oĸarfigâ: ĸatángutit makísavoĸ. 24 Martap oĸarfigâ: nalúngíka-
-luarpara uvdlut naggatigssãne makivfíkut makíkumârtoĸ. 25 Jîsu-
-sip sãpâ: uvanga makíssutauvdlungalo inũssutauvunga; uvavnut
ugpertoĸ nauk toĸugaluarune inũsavoĸ; 26 inûssordlo uvavnut
ugpertoĸ toĸunaviásángilaĸ. tamána ugperaiuk? 27 akivâ: âp, Nâ-
-lagaĸ, ugperpunga táunaussutit Kristuse Gûtip ernera silamut
pissugssaĸ. 28 taima oĸarame autdlarpoĸ ĸatángúne Mâria ĸaer-
-ĸuvdlugo ángiortumik, oĸardlune: ajoĸersuissoĸ tamânĩpoĸ, ĸaer-
-ĸuvâtit. 29 táussuma tusaramiuk nikuínasuardlune ornigpâ. 30 má-
-ssa Jîsuse sule igdlunut píngitsoĸ, sule Martamik nâpitsivine
najorâ. 31 Jûtitdle táussumane igdlumĩtut tugpatdlersaiartorsima-
-ssut Mâria nikuínasuardlune anissoĸ takugamíko maligpât oĸar-
-dlutik: ilivermut ĸiajartorpoĸ. 32 tauva Mâria Jîsusip najugânut
pigame, takulerdlugo isigaisa sãnut patdlorpoĸ oĸarfigalugo: Nâ- 11,21.
-lagaĸ. tamânĩsimaguvit ĸatángutiga toĸúngerĸajaĸaoĸ. 33 Jîsusiv-
-dle takugamiuk ĸiassoĸ, aggeĸatailo Jûtit ĸiassut, anernermigut
ajuatdlagpoĸ aliatsagdlunilo, 34 oĸarpordlo: sumut ilivisiuk? aki-
-vât: Nâlagaĸ, takujartúsagit. 35 Jîsusilo ĸuvdlililerpoĸ. 36 Jûtit
tauva oĸarput: ata asangâraluaramiuk. 37 ilaitdle oĸarput: tag-
-pĩtsup issainik uisitsissup una toĸutsailisínáungíneramiuk? 38 Jî-
-susile ãma ilumigut ajuatdlagpoĸ, iliverdlo tikípâ; mássa ĸâru-
-sûssoĸ, ujaragdlo pânut ilisimassoĸ. 39 Jîsuse oĸarpoĸ: ujarak

pêrsiuk. toĸussup ĸatángutâta Martap sãpâ: Nâlagaĸ, tipitũngu-
-lerêrpoĸ, uvdlut sisámileramigit. [40]Jĩsusip sãpâ: oĸarfigíngíner-
-pavkit, ugperuvit Gûtip nâlangnarssusia takúsagit? [41]tauva uja-
-rak pêrpât toĸussup inânit. Jĩsusile ĸúmut ârdlordlune oĸar-
-poĸ: atâtaĸ, ĸutsavigâvkit tusarangma. [42]mássa ilisimagivkit
nungutdlugit tusartaringma, ukule inuit najuissut pivdlugit taima
oĸarpunga, ugpererĸuvdlunga autdlartíkingma. [43]taima oĸarame
nivdlingârdlune tordlorpoĸ: Lãsaruse-â, ánĩt. [44]tauva toĸussoĸ
anivoĸ, nísumigutdlo tatdlimigutdlo toĸúngatsiminik nimersimav-
-dlune, kĩnamigutdlo ulingmik uligsimavdlune. Jĩsusip oĸarfigai:
nermússaiarsiuk, pisugdlilo. [45]tauva Jûtit Mâriamut pissut
Jĩsusip nãmagsissâ takugamíko ilarpâluisa ugperfigilerpât. [46]ilai-
-sale Jĩsusip nãmagsissâ farisĩarinut oĸautigiartorpât.

[47]tauva palasiunerit farisĩaritdlo kigdlisiuissoĸatigĩgsugssanik
atautsimut ĸaerĸussíput oĸardlutik: ĸanoĸ písaugut? inuk táuna
amerdlasûnik nalunaerĸutiliormat. [48]ilagínáinaruvtigo tamarmik
ugperfigilísavât, tauvalo Rûmamiut nunarputdlo ínugtavutdlo tigu-
-jartúsavait. [49]ilâtale, Kâjavfarsip, ukioĸ táuna palasiunerussup,
oĸarfigai: [50]naluvdluínarpuse isumakitsorssûvdlusilo, uvavtínut a-
18,14. -júngíneruvoĸ inuk atauseĸ toĸugpat inuit sivnerdlugit, inuit ta-
-marssuisa aserorĸunagit. [51]taimale oĸángilaĸ nangminerminit,
kisiáne ukioĸ táuna palasiunerugame pruvfĩtisut oĸalugpoĸ, Jĩsuse
10,16. toĸúsangmat inuit sivnerdlugit; [52]mássalo inuit táukuínáungitsut
sivnerdlugit, Gûtip ĸitornai tamane ingmíkûlugtútaoĸ atautsimut
katerssúsagamigit. [53]uvdloĸ táuna kigdligalugo isumalioĸatigĩgsar-
-put toĸúkumavdlugo.

[54]tauva Jĩsuse sarĸumissumik Jûtit akornáne angalajung-
-naerpoĸ, ĸimagdlugitdle puilassuitsup tungânut autdlarpoĸ nu-
-naĸarfingmut Eivfaramik atilingmut, tássanilo ajoĸersugkane uní-
-ngaĸatigai. [55]Jûtitdle pôrskiat ĸanigdlingmat, amerdlasût Jerû-
-salâmut majuarput erĸânit pôrske nagdliutínago minguersaru-
-mavdlutik. [56]tauva Jĩsuse ujarpât, nâlagfingmĩtdlutigdlo oĸa-
-loĸatigĩgput: ĸanoĸ isumavise? nagdliússiartúsángínerdlune? [57]pa-
-lasiuneritdle farisĩaritdlo inatsisimassut sumĩssusianik ilisimasso-
-ĸarpat oĸautigerĸuvdlugo, tigujumavdlugo.

kapitalit 12.

Bitâniame Mâriap Jîsusip isigai tanîkai; Lãsaruse tusâmassaulersoк; Jîsuse Jerûsa-lâmut iseriartortoк; nagdliússiartortut ilaisa Grîkeriussut Jîsuse takujumagaluaкigât; toкunigssaminik oкalugtoк, nipilo кilangmit tusartítoк; Jûtit nâlagserîtsut; Jîsusip oкauserissai atâtâta pigigai.

1 tauva pôrskip sujornagut uvdlut arfiníngormata Jîsuse Bi-
-tâniamut pivoк, tássane Lãsaruse ítoк ivna toкussûgaluaк Jîsu- 11,43.
-sip toкussunit makititâ. 2 tássanilo únúkut nerdlîagssiorpât,
Martalo kivfartorpoк, Lãsarusile nereкataisa ilagât. 3 tauva Mâ- Lúk. 10,40.
-riap tiguvâ naratûnik tarnusiaк avdlamik akusimángitsoк akisôк Mat. 26,6-12.
ùgtûtip nalinga, tamatumíngalo Jîsusip isigai tanípai nutsamingig- Mák. 14,3-8.
-dlo atdlarterdlugit; igdlulo ilũngarme tarnutip tivkanik tipigig- Lúk. 7,37 tt.
-sivoк. 4 tauva ajoкersugaisa ilât, Jûtarse Sîmûp ernera Iskâ-
-riôк, pisitsissigssâ, oкarpoк: 5 tarnut mána sôк aningaussarsiu-
-tiginekángila aningaussánguanik pingasunik untritilingnik pîtsu-
-nut tunissutigssanik? 6 mássale pîtsut isumagalugit taima oкá-
-ngilaк, tigdligtûgamile, pûligtauvdlunilo tássunga ilissat pârigami-
-git. 7 Jîsuse tauva oкarpoк: agssuarikisaruk; tamána torкortarâ
uvdlormut ilineкarfigssavnut. 8 mássa pîtsunik najorteкáinarpuse,
uvangale najortigítuinásángilavsinga.

9 tauva inugpagssuit Jûtit ilaisa tássanîtoк tusaramíko tikiú-
-put, Jîsuse píssutigînarnago, Lãsarusísaoк toкussunit makititâ 11,43.
takujumavdlugo. 10 palasiuneritdle isumalioкatigîgput Lãsarusísaoк 11,53.
toкúkumavdlugo; 11 táuna píssutigalugo Jûtit ilarpagssue tássung-
-narmata Jîsuse ugperfigilerdlugo.

12 aкago кaungmat inugpagssuit nagdliússiartortut Jîsuse tu-
-saramíko Jerûsalâmut pilersoк, 13 palmit avaleкutainik tigusiv- Mat. 21,1 tt.
-dlutik aniput pâriartordlugo tordlulavdlutigdlo: ûsiána, pivdluardle Mák. 11,1 tt.
Nâlagkap arкa pigalugo tikiútoк, Israîlip kúngia. 14 Jîsusivdle Lúk.19,29 tt.
siutitûarak pigamiuk кânut ingípoк, sôrdlo agdlagsimassoк: 15 er- tugs. 118, 25 t.
-seкinak, Sîunip pania ûmâ, takuvat kúngigssat aggersoк siutitûp Sagg. 9,9.
norrâta кâne кimugserdlune. 16 tamánale ajoкersugaisa taimane
malugíngilât; kisiáne Jîsuse nalagnarsingmat erкailerput taima
agdlagsimangmat pivdlugo, taimailiorfigingmássugdlo. 17 tauva i-
-nuit táussuma ilagissaisa nalunaiáissutigât Lãsaruse ilivermit 11,43.
кaerкusimagâ, toкussunitdlo makitikâ. 18 tamánalo pivdlugo inuit
pâriartorpât, tamatumínga nalunaerкutiliortoк tusaramíko. 19 tau-

-va farisîarit oĸaloĸatigîlerput: tássa saperdluínarpuse; takuvase
tamarssuarmik maligpât.
20 táukuale nagdliússivíkut tugsiariartorsimassut ilait Grîke-
-riussut. 21 táukua Pilípo ornigpât, táuna Bîtsaitame Galilîamî-
-tume nunaĸartoĸ, ĸínuvigalugulo oĸardlutik: nâlagaĸ-â, Jîsuse ta-
-kujumagaluaĸârput. 22 tauva Pilípo Antriarsimut oĸariartorame
Pilípo Antriarsilo Jîsusimut oĸariartorput. 23 Jîsusivdle sâpai o-
-ĸardlune: inûp erneĸata nâlangnarsivigssâ nagdliúpoĸ. 24 ilumut,
ilumut oĸáupavse: nautsîagssaĸ ĸajûssiagssaĸ ivssup iluanut tug-
-dlunilo toĸúngíkune atausiugínásavoĸ, toĸugunile amerdlasûnik
Mat. 10,39. kingunigssiúsavoĸ. 25 inûssutsiminik asangnigtup inûssutse ánaiu-
— 16,25. -mârpâ; matumanile silame inûssutsiminik pissariaĸartitsíngitsup
Lúk. 17,33. inûssutse pigítuínarumârpâ nâgssáungitsumik inûsavdlune. 26 u-
-vavnut kivfartorumassup maligdlinga, kivfaralo nungutdlugit na-
-jugkavnîsavoĸ: uvavnutdlo kivfartortoĸ atâtap atarĸísavâ. 27 mâna
tarniga sujôravoĸ; ĸanordlo oĸásaunga? atâtaĸ, ánáunga nagdliú-
-tumit matumánga. tamánale pivdlugo nagdliútoĸ tamána tikí-
-para. 28 atâtaĸ, arĸit nâlangnarsisíssuk. tauva nipe ĸilangmit
17,4 t. tusartípoĸ: nâlangnarsiserêrpara, nâlangnarsiserĸigkumârdlugulo.
29 tauva inuit najuissut tusarnârtut kagdlersimassumik oĸarput;
ilaitdle oĸarput: íngilip oĸalugfigisimavâ. 30 Jîsusip sâpai oĸar-
-dlune: nipe tamána uvanga pivdlunga píngilaĸ, ilivse piv-
16,11. -dluse pivoĸ. 31 mâna silarssuaĸ mána erĸartûneĸalerpoĸ; mâna
3,14. silarssûp matuma nâlagâ ajagtorneĸásavoĸ. 32 uvangalo nunamit
ĸangátartitauleruma tamaisa uvavnut kajungersíkumârpáka. 33 tai-
18,32. -male oĸarpoĸ nalunaerumavdlune ĸanoĸ ítumik toĸúsagame.
tugs. 89,29. 34 tauva inuit akivât: inatsisinit tusarpugut, Kristuse nâgssáungit-
— 110,4. -sumik ítuásassoĸ; ĸanorme tauva oĸarpit: inûp ernera ĸangá-
Dân. 7,14. -tartitáusassoĸ? kina inûp ernera piviuk? 35 tauva Jîsusip sâpai:
7,33. ĸaumassup sule najutdlatsiaratdlásavâse. ĸaumassoĸ ilivsínîkat-
-dlartitdlugo ingerdlagitse, târsissuterĸunase; mássa târtúkut inger-
Lúk. 16,8. -dlassup ornigagsse naluvâ. 36 ĸaumassoĸ ugperfigisiuk ĸauma-
-ssoĸ ilivsínîkatdlartitdlugo, ĸaumassumut ĸitornarerĸuvdluse.
Jîsuse taima oĸalugkame autdlarpoĸ táukunánga issertordlune.
37 naugdle issigititdlugit taima agtigissunik nalunaerĸutilior-
Is. 53,1. -toĸ ugperfigíngilât; 38 erĸôrĸuvdlugo pruvfítip Isaiap oĸausia, o-
Rûm. 10,16. -ĸarame: Nâlagaĸ, tusardliússarput kia ugperisavâ? kimutdlo
Nâlagkap talia nalunaersimava? 39 tamána pivdlugo ugpersínáu-
Is. 6,9 t. -ngitdlat, Isaia âma oĸarmat: 40 issait tagpîtdlisípai, ûmataitdlo

mángertípai, issimingnik takungnerкunagit, ũmatimingnigdlo mi- Mat. 13,14 t. ap. sul. 28, 26 t.
-sigerкunagit; sângniarкunagit uvavnutdlo katsorsarкunagit. 41 tai-
-ma Isaia oкalugpoк nâlangnarssusia takugamiuk, oкautigigamiug- Is. 6,1.
-dlo. 42 taimáitoк sujulerssuissutdlũnît ilarpâluisa ugperfigiga- 9,22.
-luarpât, kisiáne farisîarit pivdlugit ángîarumángitdlat, nâlagiartar-
-fingmingnit pèrserкunatik; 43 inungne nâlangnarsinigssaк Gûtime 5,44.
nâlangnarsinigssamit angnerutíkamíko. 44 Jîsusile tordlulavdlune
oкarpoк: uvavnut ugpertoк uvavnut pinane autdlartitsissivnut ug-
-perpoк. 45 uvavnigdlo takungnigtup autdlartitsissiga takuvâ. 8,12.
46 кáumarкutauvdlunga silarssuarmut pivunga, uvavnut ugpertoк 8,19.
tàrtumîtuarкunago. 47 oкautsivnigdlo tusartoк ugperinagitdlo, táu-
-na uvanga erкartũsángilara; mássa tikiutíngilanga silamiut erкar- 3,17.
-tũsavdlugit, kisiáne ánáusavdlugit. 48 uvavnik asigínaissoк oкaut-
-síkalo ilagsiumanagit, táuna erкartũssissigssaкarpoк; oкautsip
oкauserissama erкartûkumârpâ uvdlut naggatigssãne. 49 mássa 5,45.
isumavnik oкalúngilanga, atâtavdle autdlartitsissima inápânga кanoк 14,10.
oкásassunga кanordlo oкalúsassunga. 50 inássutâlo ilisimavara inũ-
-ssutaussoк nâgssáungitsoк. taimáitumik oкalugkângama taima 6,63.
oкalugtarpunga sôrdlo atâtap oкáukânga.

kapitalit 13.

Jîsusip ajoкersugkame isigait uvfarai; pisitsissigsse nalunaerâ; inássúmik nutâmik tunigai; Pîtrusip miserratigiumârâne nalunaersoк.

1 pôrskile nagdliutínago, silamit matumánga atâtamut aut- Mat. 26,17.
-dlarfigsse nagdliútoк Jîsusip ilisimagamiuk: sôrdlo ilane asagai
silarssuarmîtut, taimaitdlune asavai naggatigssamut agdlât. 2 ú-
-núkutdlo nerileramik, mamardlîssorssûp*) Jùtarse Sîmûp ernera 13,27.
Iskâriôк ũmámiulerêrmago piserкuvdlugo, 3 Jîsusilo ilisimagame
atâtap sût tamaisa agssangminut túniúsimagai, Gùtimitdlo aut- 3,35.
-dlarsimavdlune kingumut Gùtimut piartúsagame: 4 tauva nerri-
-vingmit nikuípoк, ánoraiardlunilo ánorâminermik sâliaкuserpoк
кiterúmigut, 5 tauvalo imeк pùgútamut kuivâ, ajoкersugkamilo i-
-sigait uvfalerpai ánorâminermigdlo sâliaкúminik atdlarterdlugit.
6 Sîmût Pîtruse tauva tikípâ; táussumale oкarfigâ: Nâlagaк, isig-
-káka ivdlit uvfásavigit? 7 Jîsusip akivâ oкardlune: suliara mãna
nalugatdlarpat, kingornale ilisimalerumârpat. 8 Pîtrusip sãpâ: i-
-sigkáka uvfarnaviásángilatit. Jîsusip akivâ: uvfángikuvkit pig-

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

-ssarseĸatigîsángilarma. [9]Sîmûp Pîtrusip sãpâ: Nâlagaĸ, isigká-
-ka pînarnagit agssákalo niaĸoralo pîsagitit. [10]Jîsusip oĸarfigâ:
uvfarsimassoĸ isigáinarmigut uvfarsimagune minguerdluínarsimása-
15,8. -voĸ. ilivsilo minguersimavuse, tamákerasile. [11]mássa pisitsi-
6,64. -ssigsse nalúngíkâ; tamána pivdlugo oĸarpoĸ: tamákerase mi-
-nguersimavuse.
[12]tauva isigait uvfarêramigit, ánorássanilo atigamigit kingu-
-mut nerrivingmut ingípoĸ oĸarfigalugítdlo: sugivse sianigaisiuk?
[13]ajoĸersortivsínik nâlagkavsínigdlo taissarpavsinga, mássalo oĸar-
-dluardluse, táunaugama. [14]tauva uvanga isigkase uvfaravkit,
nauk nâlagaralungalo ajoĸersortigigivsinga, taimátaoĸ ilivse isig-
-kavsínik uvfaĸatigîsause. [15]maligagssamik pivavse taimailiorĸuv-
15,20. -dluse sôrdlo ilivsínut iliortunga. [16]ilumut, ilumut oĸáupavse:
Mat. 10,24. kivfaĸ angnerúngilaĸ nâlagkaminit, autdlartitardlûnît angnerúngi-
Lúk. 6,40. -laĸ autdlartitsissiminit. [17]tamána ilisimaguvsiuk taimailiordluse
— 22,27. pivdluásause. [18]tamavse pivdluse oĸángilanga, ĸinigkáka nalúngí-
tugs. 41,10. -navkit. agdlagkatdle erĸûtísáput imáitut: nereĸatima kingmig-
ap. sul. 1,16. -sarpânga. [19]mãna oĸarfigâvse taimailíngíkatdlarnerane, taimai-
14,29. -ligpat ugpererĸuvdlusinga uvangaussunga. [20]ilumut, ilumut oĸáu-
Mat. 10,40. -pavse: autdlartitagssavnik ilagsissup uvanga ilagsivânga, uvav-
Lúk. 9,48. -nigdle ilagsissup autdlartitsissiga ilagsivâ.
Mat. 26, [21]taima oĸarame Jîsuse anernermigut aliatsagpoĸ nalunaiaiv-
21-25. -dlunilo oĸardlune: ilumut, ilumut oĸáupavse: ilavse pisíkumâr-
Mák. 14, 18-21. -pânga. [22]tauva ajoĸersugkat issíkuteĸatigîlerput nalornivdlutik
Lúk. 22,21 tt. kina pivdlugo taima oĸalungnersoĸ. [23]ajoĸersugaisale ilât, Jîsu-
-sip nerisitdlutik sagdlerissâ, táuna asassâ, [24]Sîmûp Pîtrusip i-
-ssingmigpâ sujunersiorĸuvdlugo kina pivdlugo taima oĸalungner-
-soĸ. [25]táunale Jîsusip sakiainut tulordlune táussumúnga oĸar-
-poĸ: Nâlagaĸ, kina piviuk? [26]Jîsusip akivâ: agfakumik misug-
-kavnik tunissagssara táunauvoĸ. tauva agfako misugdlugo Jû-
-tarsimut Sîmûp erneranut Iskâriûmut túniúpâ. [27]agfako táu-
-ssuma îngmago Sãtanip pulavâ. Jîsusip tauva oĸarfigâ: pina-
-suarit. [28]nereĸataile ilisimassoĸángitdlat suna pivdlugo taima
oĸarfigigâ. [29]Jûtarse pûligtaungmat ilait isumaĸarput Jîsusip o-
-ĸarfigigâ nagdliússivíkut atugagssamingnik piserĸuvdlugo, pîtsut-
-dlûnît sumik tunerĸuvdlugit. [30]táussumale agfako pigamiuk
ernînaĸ anivoĸ, mássa únuaussoĸ.
[31]aningmatdle Jîsuse oĸarpoĸ: mãna inûp ernera nâlangnar-
-sivoĸ, Gûtilo nâlangnarsivoĸ táussumûna. [32]Gûte táussumûna

nâlangnarsingmat, ãmátaoĸ Gûtip nâlangnarsisíkumârpâ ingmine,
mássalo ĸilamik písavdlugo. 33 ĸitornánguáka, najutdlatsiaratdlá- 7,33 f.
-savavse. ujarumârpavsinga, sôrdlulo Jûtinut oĸartungá, taimá- 8,21 f.
-taoĸ mãna ilivsínut oĸarpunga: ornigagssavnut pisínáungilase.
34 inássúmik nutâmik tunivavse, asaĸatigêrĸuvdluse; sôrdlo uva- 15,12. 17.
-nga asagivse, taimátaoĸ ilivse asaĸatigêrĸuvdluse. 35 matumánga
tamarmik ilisarísavâse ajoĸersugarigivse: asaĸatigîgkuvse. 36 Sî-
-mûp Pîtrusip oĸarfigâ: Nâlagaĸ, sumut písagavit? Jîsusip akivâ:
ornigagssavnut mãna maligsínáungilarma, kingornale maligkumâr-
-parma. 37 Pîtrusip sãpâ: Nâlagaĸ, sôĸ mãna maligsínáungilav-
-kit? inũssusera iperásavara pivdlutit. 38 Jîsusip akivâ: inũssut- Mat. 26,34.
-sit iperásaviuk pivdlunga? ilumut, ilumut oĸáupavkit: tingmiautit Mák. 14,30.
angutiviartât ĸardlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma. Lúk. 22,34.

kapitalit 14.

ugpertine Jîsusip atâtamine inigssioriartorai, nangmineĸ avĸutauvdlune; Jîsusimik takungnigtup atâtaĸ takugâ; atâtaminut autdlásagame asassine sarĸúmerfigerĸigku-mârai anernermigdlo ivdlernartumik autdlartitsivfigiumârdlugit; erĸigsíssúmik piminik tunigai.

1 ũmatise ánilãngíkilit. Gûtimut ugperitse, uvavnutdlo ug- 14,27.
-peritse. 2 atâtama igdluane inigssat amerdlaĸaut. taimáingig-
-pat oĸarfigisimásagaluarivse. inigssioriartorpavse. 3 inigssioriar- 14,18.
-torêruvsilo kingumut tikiúkumârpunga, uvavnutdlo pisíkumârpavse 12,26.
najugkavnêrĸuvdluse. 4 ornigagssaralo nalúngilarse, ãmátaoĸ av- 17,24.
-kut nalúngilarse. 5 Tûmap tauva oĸarfigâ: Nâlagaĸ, ornigagssat 13,33.36.
naluvarput; ĸanorme tauva avĸut ilisimásavarput? 6 Jîsusip sãpâ:
uvanga avĸutauvunga sagdlusuíssutauvdlungalo inũssutauvdlunga-
-lo; avdlákut atâtamut pissoĸarsínáungilaĸ, uvavkut kisiáne. 7 i- 8,19.
-lisariguvsinga atâtagátaoĸ ilisarerĸajaĸârse; mánalo kigdligalugo
ilisarilerparse takusimavdlugulo. 8 Pilípup tauva oĸarfigâ: Nâla-
-gaĸ, atâtaĸ takularput, nãmagísavarput tauva. 9 Jîsusip sãpâ:
ima sivisutigissumik najorivse sule ilisimángilinga, Pilípo-â? u-
-vavnik takungnigtup atâtaĸ takuvâ; suvdlutit tauva oĸarpit: atâ-
-taĸ takularput? 10 ugperíngilinga atâtamĩtunga atâtardlo uvavnĩ- 12,49.
-toĸ? oĸautsit ilivsínut oĸauserissáka isumavnik oĸauseríngiláka,
atâtavdle uvavnĩtuartup suliat suliarai. 11 ugperisinga atâtamĩtu-
-nga atâtardlo uvavnĩtoĸ; suliatdlũnît tamáko pivdlugit ugperisi-
-nga. 12 ilumut, ilumut oĸáupavse: suliat suliarissáka uvavnut
ugpertuvtaoĸ suliariumârpai; tamákua angerĸingilũnît suliariumâr-

16,23. -pai, atâtamut autdlásagama. [13]suna nalinginaк ativkut кínuti-
Mák. 11,24. -giguvsiuk taimailiorumârpunga, atâtaк nâlangnarserкuvdlugo er-
-níkut. [14]sumik ativkut кinuguvse taimailiorumârpunga. [15]a-
14,21. 23. -saguvsinga inássutíka maleruarsigik. [16]atâtardlo кínuvigiumâr-
15,10. -para, táussumalo tunísavâse igdlersuissumik avdlamik, nâgssáu-
15,26. 16,17. -ngitsumik ilivsínîtuarкuvdlugo: [17]tássa anernermik ivssumínga
sagdlusuitsumik silamiut pigilersínáungisãnik; mássa táukua ta-
-kúngilât ilisimanagulo, ilivsile ilisimavarse, ilivsínîtuarumârmat
iluvsínîsavdlunilo. [18]iliarssúngortísángilavse; ornigkumârpavse.
16,16. [19]кilamik silamiut takúsáisavãnga, ilivsile takujumârpavsinga; má-
-ssa uvanga inûgama ilivsísaoк inûsause. [20]taimailigpat nalu-
-jungnáisavavsinga atâtavnîtunga, ilivsilo uvavnîtdluse uvangalo
ilivsínîtdlunga. [21]inássutivnik pigingnigtoк maleruardlugitdlo, tá-
-ssauvoк uvavnik asangnigtoк; uvavnigdle asangnigtoк atâtama
asajumârpâ, uvangalo asajumârpara sarкúmerfigalugulo. [22]Jûtar-
-sip Iskâriûngitsup tauva oкarfigâ: Nâlagaк, suna akornutaung-
-mat uvavtínut sarкúmerumavit silamiunutdlo pinatit? [23]Jîsusip
akivâ oкardlune: uvavnik asangnigtup oкautsíka maleruásavai,
atâtamalo asásavâ, ornigkumârparputdlo inigssivigalugo. [24]uvav-
7,16. -nik asangníngitsup oкautsíka maleruartaríngilai; oкauserdlo tu-
-sagarse uvanga pigíngilara, atâtavdle autdlartitsissima pigâ.
[25]tamákuninga oкalugfigâvse sule najoravse. [26]igdlersuissuv-
16,13. -dle anernerup ivdlernartup, atâtap uvanga pivdlunga autdlarti-
-tagssâta, táussuma tamanik ajoкersúsavâse, erкaisíkumârpâsilo
ilivsínut oкauserissavnik tamanik. [27]erкigsíssúmik кimatsivigâvse;
erкigsíssúmik uvanga pivnik tunivavse; silamiut ilerкuatut píngi-
-lavse. ũmatise ánilãngíkilit nâsângalernatigdlo. [28]tusarpavsi-
14,3. -nga oкarfigigivse: autdlarumârpunga, kingumutdlo ornigkumâr-
10,29. -pavse. asaguvsinga tipaitsorкajaкause oкarama: atâtamut písau-
13,19. -nga; atâtaк uvavnit angnerungmat. [29]mãnalo tamatumínga o-
12,31. -кarfigâvse nagdliutíngíkatdlarnerane, nagdliugpat ugperкuvdluse.
[30]kingorna amerdlasûnik oкalugfigísángilavse, silap matuma nâ-
-lagâ aggilermat soкaranilo uvavne. [31]silamiutdle ilisimarкuv-
Mat. 26,46. -dlugit atâtaк asagiga, taimailiortungalo sôrdlo atâtap inákânga:
Mák. 14,42. nikuitdluse tássánga autdlarta.

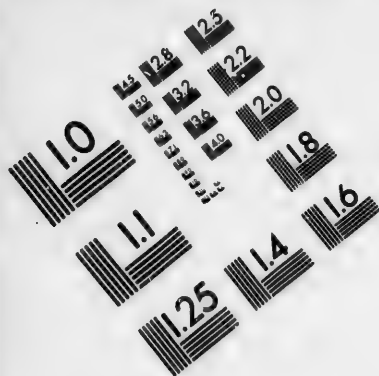
ĸapitalit 15.

Jîsuse tássautítoĸ vîneĸut piviussoĸ ugpertine avaleĸutigalugit; asangningneĸ tama-nit angneĸ nalunaer[illegible]go asaĸatigêrĸugai; silamiunit ûmigssorneĸardlutigdlo ĸinu-gineĸarumârtut; [illegible]suissugssamigdle anernermik sagdlusuitsumik únersorfigigai nalunaiaissekatipsânik.

[1] uvanga una vîneĸut piviussoĸ, atâtagalo vîneĸutilerissûvoĸ.
[2] avaleĸutit uvavnîtut inerititaĸang[illegible]utdlugit pêrarai, ine-
-rititaĸai utdlo nungutdlugit nau[illegible]tuiararai, amerdlanernik
inerititaĸarĸuvdlugit. [3] ilivse mãna perupuse oĸauseĸ ilivsínut 13,10.
oĸauserissara píssutigalu[illegible]. [4] uvavnîtuaritse, uvangalo ilivsínî-
-tuardlunga. sôrdlo avaleĸut ingminit inerititaĸarsínáungitsoĸ vî-
-neĸúmîtuángíkune, taimátaoĸ ilivse sapísause uvavnîtuángíkuvse.
[5] uvanga-una vîneĸut, ilivse avaleĸutauvuse. uvavnîtuartoĸ, uva-
-ngalo táussumanîtuaruma, inerititaĸangãsavoĸ; mássa uvanga ila-
-ginanga saperdluínarpuse. [6] uvav[illegible]ángitsoĸ avaleĸutitut igi-
-tásavoĸ toĸuvdlunilo; taimáitut katerssorarait ingnermutdlo ĸi-
-ssugalugit ikivkardlugitdlo. [7] uvavnîtuaruvse, oĸautsíkalo iluv-
-sínîtuarpata, tauva sumik piumassavsínik ĸinuguvse taima pi- 14,13.
-neĸásause. [8] inerititaĸangâruvse atâtaga nâlangnarsísavoĸ, uva-
-ngalo ajoĸersugarilísavavse. [9] sôrdlo atâtap asagânga, taima-
-tut asavavse; asangnigssutsivnîtuaritse. [10] inássutíka malerua- 14,15.
-ruvsigik asangnigssutsivnîtuásause, sôrdlo uvanga atâtama inássu-
-tai maleruaríka asangnigssusianîtuardlungalo. [11] taima oĸalug-
-figâvse tipaitsugssusera iluvsínîtuarĸuvdlugo, tipaitsugssusersilo 17,13.
nãmagterĸuvdlugo. [12] inássutiga tássa asaĸatigîsassuse, sôrdlo 13,34.
uvanga asagivse. [13] asangningneĸ tamanit angneĸ tássa inũssutse 1 Juán. 3,16.
iperaráine ikíngutine pivdlugit. [14] inássutíka maligkuvsigik iki- 8,31.
-ngutigísavavse. [15] kivfavnik táisaerpavse, nâlagkame suliai kivfap
nalungmagit; kisiáne ikíngutivnik taivavse, atâtavnit tusagkavnik
tamanik nalunaerfigigavse. [16] ilivse ĸinigaríngilavsinga, uvangale 6,70.
ĸinigarâvse ivertitaralusilo inerititaĸaleriartorĸuvdluse, inerititasi-
-lo soraerĸunagit; atâtap tunísangmase sumigdlũnît ativkut ĸí- 14,13.
-nuvigiguvsíne. [17] ilivsínut inássutiga tássa asaĸatigîsassuse. 13,34.

[18] silamiut ûmigssorpase, ilisimásause tauva ilivsínit ûmig- 7,7.
-ssorĸârãnga. [19] silamiut ilagigunise pisik asarĸajarpait; ilagíngí-
-namisile, uvangale silamiunit ĸineravse, taimáitumik silamiut û-
-migssorpâse. [20] oĸauseĸ erĸainiarsiuk ilivsínut oĸauserissara: 13,16.
kivfaĸ angnerúngilaĸ nâlagkaminit. uvanga ĸinugigaminga ilivsí- Mat. 10,24.
-saoĸ ĸinugiumârpâse; uvanga oĸautsíka maleruaramíkik ilivsísaoĸ Lúk. 6,40.

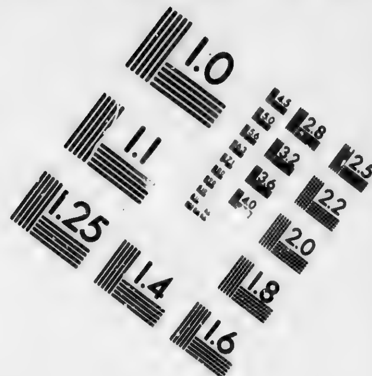
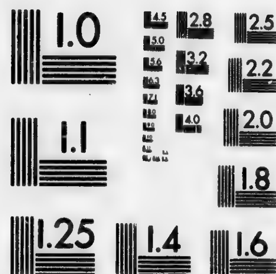
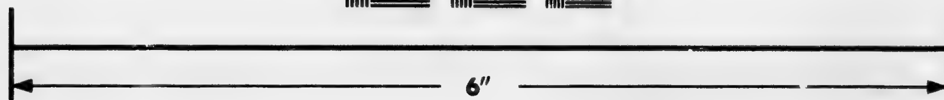
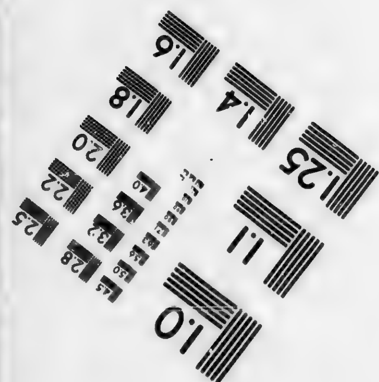
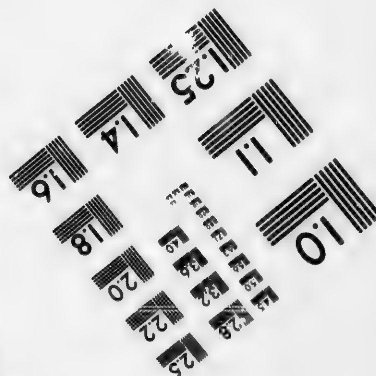

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

oкautsise maleruarumârpait. 21 tamákuníngale tamanik piumârpâse
16,8. atera pivdlugo, autdlartitsissiga ilisaríngínamíko. 22 oкarfigiartor-
9,41. -dlugit tikiutíngíkuma ajortuliaкángerкajaкaut; mãnale ajortulia-
-mingnut patsisigssaerúput. 23 uvavnik ûmigssuissup atâtagátaoк
7,31. ûmigssorpâ. 24 suliat avdlap suliaríngisáinagai akornáne suliarisi-
10,38. 14,11. -mángíkuvkit ajortuliaкángerкajaкaut; mãnale takusimagaluardlu-
-git taimáitoк uvangalo atâtagalo ûmigssorpâtigut. 25 tássa oкau-
tugs. 35,19. -seк erкôrкuvdlugo inatsisaine agdlagsimassoк imáitoк: píngíkiv-
— 69,5. 14,16. -tik ûmigssorpãnga. 26 igdlersuissordle tikiúkune atâtamit i-
16,7 t. -livsínut autdlartitagssara, anerneк ivna sagdlusuitsoк atâtamit
pissoк, táussuma nalunaiáissutigísavânga. 27 ãmátaoк ilivse nalu-
ap. sul. 5,32. -naiaiumârpuse, pilerкârnivnit najoravsinga.

kapitalit 16.

ugpertut кinuginekartarnigssamingne mamiatsángitsut Nâlagkavdlo autdlarnigssâ alia-sûtigingãsanago, igdlersuissoк tikiútugssaк nalujungnaersitsísangmat ajortimik iluar-nermigdlo erкartũssinermigdlo; aliasugkumâraluartut aliasugssusiat tipaitsungnermik taorsernekásassoк; Jîsusip arкagut кínutigissaussut túniúnekarumârtut; ajoкersugai ugperalugo oкaraluartut nangminermingnut siámarumârtut.

1 tamákuninga oкalugfigâvse mamiatsarкunase. 2 nâlagiar-
-tarfingmingnit pêrsíkumârpâse; mássalo uvdlut nagdliúkumârput,
tauva ilivsínik toкutsissut taimailioruermingnik Gûte kivfartorfigi-
-sorísavât. 3 taimailiorfigiumârpâsile atâtardlũnît uvangalũnît ili-
-saríngínamisigut. 4 tamatumíngale oкalugfigigavse, tássa nag-
-dliugpat erкáisagavsiuk taima oкarfigigivse; pilerкârnivnitdle ta-
-matumínga oкalugfigíngilavse, najoravse. 5 mãnale autdlartitsi-
13,36. -ssivnut autdlalerpunga, ardlavsínitdlo ima aperineкángilanga: su-
14,5. -mut pisavit? 6 tamákuníngale oкalugfigigavse ũmatise aliasu-
-ngâlerput. 7 ilumôrtumigdle oкáupavse: iluanãsause autdlásaga-
-ma. mássa autdlángíkuma igdlersuissup ornísángilâse; autdla-
-rumale ilivsínut autdlartíkumârpara. 8 tikiúkunilo táussuma si-
-lamiut nalujungnaersísavai ajortimik iluarnermigdlo erкartũssi-
-nermigdlo. 9 ajortimik: tássa ugperfigíngingmánga; 10 iluarner-
-mik: tássa atâtamut autdlásagama, takúsáisagavsingalo; 11 er-
12,31. -кartũssinermik: tássa silap matuma nâlagâ erкartũneкarmat.
12 sule oкausigssaкangâraluarpunga ilivsínut, mãnale artoratdlar-
-pase. 13 ivnale anerneк sagdlusuitsoк tikiúkune, táussuma ilu-
-môrnermut tamarmut tasíssersũkumârpâse. mássa ingminit o-
-кalúsángilaк, tusagkaminigdle oкalugkumârpoк, piumârtugssatdlo

ilivsínut oкautigísavai. 14 táussuma nâlangnarsisíkumârpânga, piv-
-nit písagamigit ilivsínut oкautigissagssane. 15 atâtama pê tamai- 17,10.
-sa pigãka, taimáitumik oкarpunga: pivnit písavai ilivsínut oкau-
-tigissagssane. 16 кilamik takúsáisavavsinga, ãmalo кilamik ta- 14,19.
-korкigkumârpavsinga, atâtamut autdlásagama. 17 tauva ajoкer-
-sugaisa ilait oкaloкatigîlerput: suna pinerpâ, oкarame: кilamik
takúsáisavavsinga, ãmalo кilamik takorкigkumârpavsinga; imalo
oкarame: atâtamut autdlásagama? 18 oкarputdlo: suna pinerpâ,
oкarame: кilamik? oкausia naloкârput 19 Jîsusip tauva ilisima-
-gamigit aperiumagãne, oкarfigai: aperssortáussutigârse oкarama:
кilamik takúsáisavavsinga, ãmalo кilamik takorкigkumârpavsinga.
20 ilumut, ilumut oкáupavse: ilivse кiavdlusilo nimârumârpuse, si-
-lamiutdle tipaitsúsáput; ilivse aliasugkumârpuse, aliasugssuser-
-sile tipaitsungnermik taorserneкásavoк. 21 arnaк ernisulerângame
aliasugtarpoк, ernivigsse nagdliungmat; ernerêrângamile nâgdliung-
-nartoк erкaimajungnaerarâ tipaitsungnermit inúngortoкarmat.
22 ilivsísaoк mãna aliasugkaluarpuse: takorкigkumârpavsile, ũma-
-tisilo tipaitsúsáput, tipaitsugssutsivsínigdlo arsârnexásángilase.
23 tamána nagdliugpat sumik aperssúsángilavsinga. ilumut, ilumut
oкáupavse: sumik atâtaк ativkut кínuvigiguvsiuk tuniumârpâse.
24 sule ativkut кínutigissaкángilase; кinugitse, písause tauva, ti- 14,13.
-paitsugssuserse nãmagterкuvdlugo. 15,11.

25 tamákunínga oкalugfigâvse ássersûtitigut; nagdliúkumârpor-
-dle oкalugfigilerumârivse ássersûtáungitsutigut, navsuitsumik o-
-кalugfigilerumâravse atâtavnik. 26 tamána nagdliugpat ativkut
кinujumârpuse; oкarfigíngilavsilo atâtamut кínúkumavdluse; 27 má-
-ssa atâtap nangmineк asavâse, asagavsinga ugperalungalo Gûti-
-mit pissunga. 28 atâtamit anivdlunga silarssuarmut pigama, ki-
-ngumut silarssuaк кimagdlugo atâtamut autdlarumârpunga. 29 a-
-joкersugaisa tauva oкarfigât: tássa navsuitsumik oкalugputit, á-
-ssersûtíkut pinatit. 30 mãna nalujungnaerpavtigit sût tamaisa 2,25.
ilisimagitit, aperкutigdlîvigissariaкartíngitsutit; taimáitumik ugpe-
-râvtigit Gûtimit pissutit. 31 Jîsusip akivai: mãna ugperpuse: 32 ata,
uvdlut nagdliúkumârput, mãnákúme nagdliúsimáput, tauva siáma- Mat. 26,
-rumârpuse nungutdluse nangminivsínut uvangalo kisíngorutdlu- 31. 56.
-nga; mássale kisimĩngitsunga, atâtap najormanga. 33 tamákuní- 8,16.
-nga oкalugfigâvse uvavkut erкigserкuvdluse. silarssuarme nâg-
-dliúsause, tugpatdleritsile, silarssuarmut ajugaugama.

kapitalit 17.

Jîsuse palasiunertut tugsiússissoĸ.

11,41. [1]tamákuninga Jîsuse oĸalugkame, ĸilangmut ârdlordlune o-
-ĸarpoĸ: atâtaĸ, māna nagdliúpoĸ, ernerit nâlangnarsisíssuk, iv-
Mat. 11,27. -dlítaoĸ ernernut nâlangnarsiserĸuvdlutit; [2]sôrdlo pigínáussuse-
6,39. -ĸartíkit uvinilingnut tamanut, ingminut túniússatit tamaisa tu-
1 Juán. 5,20. -nerĸuvdlugit inūssúmik nâgssáungitsumik. [3]tássauvordle inū-
-ssut nâgssáungitsoĸ: ivdlit ilisaralutit kisivit ilumut Gûtiussu-
-tit, autdlartitatdlo Jîsuse Kristusiussoĸ ilisaralugo. [4]nuna-
5,36. -me nâlangnarsisípavkit; suliaĸ uvavnut suliarerĸussaĸ nāmag-
4,34. -sivara. [5]mānalo, atâtaĸ-â, nâlangnarsisínga ilingne nâlangnar-
-ssutsivnik silarssuaĸángíkatdlarmat ilingne pigissavnik. [6]a-
-ternik nalujungnaersípáka inuit uvavnut túniússatit silamiunit
ĸinigkatit; ivdlit pigigaluaragkit uvavnut túniúpatit, táukualo o-
-ĸautsisit aulajangiúpait. [7]māna nalujungnaerpait uvavnut tú-
-niússatit tamaisa ilingnit pisimassut. [8]mássa oĸautsit uvav-
17,25. -nut túniússatit táukunúnga túniúpáka; táukualo pigilerpait ilu-
16,30. -mut ilisaralunga ilingnit pissunga ugperalungalo ivdlit autdlarti-
14,16. -kingma. [9]táuko tugsiúpáka; silamiut tugsiutíngiláka, táukule
16,15. uvavnut túniússatit tugsiúpáka, ivdlit pigigagkit. [10]píka tamaisa
pigâtit, pisitdlo uvanga pigãka; táukunanilo nâlangnarsivunga.
[11]uvangalo silarssuarmīkungnaerpunga, ukule sule silarssuarmīput,
uvangalo ornigpavkit. atâtaĸ ivdlernartutit-â, aternut aulaja-
-ngersíkit uvavnut túniússatit uvavtitut atausiorĸuvdlugit. [12]si-
18,9. -larssuarme najoratdlaravkit aternut aulajangersípáka; uvavnut
13,18. túniússatit pârigavkit támartoĸángitdlat, táuna támarnermik pí-
-ssusilik kisime támarpoĸ, agdlagkat erĸôrĸuvdlugit. [13]mānale
15,11. ornigpavkit, taimalo oĸalugpunga sule silarssuarmîtitdlunga, ti-
-paitsûtiga ukunúnga ilumiugivdluínarĸuvdlugo. [14]oĸautsingnik
15,18 t. tunivâka, silarssûvdlo inuisa ûmigssorpait ilagíngínamíkik, sôrdlo
uvangátaoĸ silarssûp inuisa ilagíngíkãnga. [15]tugsiutíngiláka silar-
Mat. 6,13. -ssuarmit pêrĸuvdlugit, kisiáne ajortumut sernigerĸuvdlugit. [16]si-
-larssûp inuisa ilagíngilait, sôrdlo uvangátaoĸ silarssûp inuisa i-
-lagíngíkãnga. [17]sagdlusuíssutsigkut ivdlernartíkit; oĸautsisit sag-
-dlusuíssutáuput. [18]sôrdlo uvanga silamiunut autdlartíkingma,
Epr. 2,11. taimátaoĸ uko silamiunut autdlartípáka. [19]ivdlernartípunga táuko
pivdlugit, táukútaoĸ ivdlernartitaorĸuvdlugit sagdlusuíssutíkut.
[20]táukuínáungitsutdlo tugsiúpáka, oĸausîsigut uvavnut ugperu-

-mârtut ilángutdlugit tugsiúpáka, 21 tamaisa atausiorкuvdlugit,
sôrdlo ivdlit, atâtaк, uvavnîtutit, uvangalo ilingnîtdlunga, táukútaoк
atausiorкuvdlugit uvavtíne, silamiunut ugpererкuvdlunga autdlar-
-tíkingma. 22 uvavnut nâlangnarssuserititat táukunúnga pigitípara,
atausiorкuvdlugit sôrdlo uvagut atausiussugut; 23 uvanga táukuna- 17,11.
-nîtdlunga ivdlitdlo uvavnîtdlutit, atautsimut inersimalerкuvdlu-
-git, silamiutdlo nalujungnaerкuvdlugit autdlartíkingma, táukulo
asagitit, sôrdlo uvanga asagingma. 24 atâtaк, uvavnut túniússatit 12,26.
uvavnêrкuváka najugkavne, uvavnut nâlangnarssuserititat táukunú- 14,3.
-nga takorкuvdlugo, asagangma silarssuaк túngavilerneкángíkat-
-dlarmat. 25 atâtaк nâpertuivdluartutit-â, silamiut ilisaríngilâ- 16,3.
-tit, uvangale ilisarâvkit, ukualo ilisarãnga autdlartíkingma. 26 ar- 17,8.
-кit táukunúnga nalunaerpara nalunaerкigkumârdlugulo, uvavnut 15,9.
asangnigssutsit táukunanêrкuvdlugo, uvangalo táukunanêrкuv-
-dlunga.

kapitalit 18.

Jîsuse Gitsîmanimĩtoк Jûtarsíkut tigujartorât; sákutût nunamut nivertut; Pîtrusip Malkuse panarâ siutaerdlugo; Jîsuse palasiunerup igdlorssuanut erкungmássuk, Ang-narsimit kigdlisiorneкartitdlugo Pîtrusip miserratigissarâ; Pilâtusimut autdlarúkât, táussumalo kúngiússusianik sujunersigamiuk iperarniaraluarâ.

1 Jîsuse taima oкalugkame, ajoкersugkane ilagalugit anivoк Mat. 26,36 tt.
kũnguaк Kîtrûne ikârdlugo, nautsîvik tássanîngmat, tássunga iser- Mák.14,32 tt.
-poк ajoкersugkane ilagalugit. 2 pisitsissâtale Jûtarsip nautsîvik Lúk.22,39 tt.
tamána nalúngilãtaoк, Jîsusip ajoкersugkane tássane atautsimê- Lúk. 21,37.
-кatigissarmagit. 3 tauva Jûtarsip sákutût pârsserкussat ilaseri-
-gamigit palasiuneritdlo farisîaritdlo kivfait, tássunga píput na-
-nerússissardlutik кutdlilissardlutigdlo sákulissardlutigdlo. 4 Jî-
-susivdle ingminut nagdliúkumârtut tamaisa ilisimagamigit, sav-
-ssardlune aperai: kina ujarpisiuk? 5 akivât: Jîsuse Nãsarámio.
Jîsusip sãpai: uvangauvunga. mássale Jûtarse pisitsissâ ilagigât.
6 tauva oкarfigingmatik: uvangauvunga, uteriardlutik nunamut ni-
-verput. 7 tauva apererкigpai: kina ujarpisiuk? akivât: Jîsuse
Nãsarámio. 8 Jîsusip akivai: uvangaussunga oкarfigâvse; tauva
uvanga ujaruvsinga uko autdlardlit. 9 tássa oкausia erкûtísang-
-mat oкarame: uvavnut túniússavit ilãnik tamaissaкángilanga. 17,12.
10 tauva Sîmûp Pîtrusip panalissáune amuvâ, palasiuneruvdlo Mat. 26,51 tt.
kivfâ panarpâ talerpigdlianik siutaerdlugo; kivfardle táuna Mal- Mák. 14,47.
-kusimik ateкarpoк. 11 Jîsusivdle Pîtruse oкarfigâ: panat pûanut Lúk. 22,50 t.

Mat. 26,42. mangúniaruk. ermutsip atâtama uvavnut túniússâta imâ imísá-
-ngínerpara?
Mat. 26,57. 12 tauva sákutût pârsserкussat nâlagâtalo Jûtitdlo kivfaisa
Mák. 14,53. Jîsuse tiguvât кilerssordlugulo, 13 Angnarsimutdlo Kâjavfarsip u-
Lúk. 22,54. -kioк táuna palasiunerussup sakianut piserкârpât. 14 Kâjavfarsile
11,50. táunauvoк Jûtinik sujúnersuissoк iluarnerunerardlugo inuk atau-
Mat. 26,58 tt. -seк toкutaugpat inuit sivnerdlugit. 15 Sîmût-Pîtrusivdle ajo-
-кersugkavdlo avdlap Jîsuse maligpât; ajoкersugardlo táuna pa-
-lasiunermut takornartáungíname Jîsuse iseкatigâ palasiunerup
igdlorssuata kaujaluissânut; 16 Pîtrusile isertarfiup silatâne кeкar-
20,2. -poк. tauva ajoкersugaк táuna palasiunermut takornartáungitsoк
anivoк, arnardlo isertarfiup pârssissâ oкarfigigamiuk Pîtruse iser-
Mat. 26,69 tt. -típâ. 17 tauva arnaк táuna isertarfiup pârssissâ Pîtrusimut o-
-кarpoк: ivdlítaoк inûp táussuma ajoкersugaisa ilagâtit ilâ? nâg-
-gârpordle. 18 kivfatdle saкissartutdlo tássane кeкardlutik ingneк
ikumatíkât кîaerserdlutik, кîanaкingmat; Pîtrusivdlo tássane
кîaerseкatigai. 19 tauva palasiunerup Jîsuse aperssorpâ ajoкer-
-sugainik ajoкersûtainigdlo. 20 Jîsusip akivâ: inuit nalingínait tu-
Mat. 26,55 tt. -sâtitdlugit oкalugtarpunga; ajoкersuissáinarpunga nâlagiartar-
-fingne nâlagfingmilo, Jûtit nalingínait katerssortarfîne; isser-
-tordlunga oкalúngisáinarpunga. 21 sôк uvanga aperssorpinga?
oкalugfigissáka oкautsivnik tusarsimassut aperssúkit, táukua o-
-кautsíka ilisimavait. 22 taimale oкalugtitdlugo kivfat tássanîtut
ilâta Jîsuse кarnagut isagpâ oкardlunilo: palasiuneк taima akísa-
-viuk? 23 Jîsusip akivâ: ajortumik oкalugsimaguma ajorssusia
nalunaiaruk; iluartumigdle oкalugsimaguma suvdlutit patigpinga?
24 Angnarsip tauva кilerssorsimassoк autdlartípâ palasiunermut
Mat. 26, Kâjavfarsimut. 25 Sîmût-Pîtrusile кeкarpoк кîaerserdlune. tauva
71-75. oкarfigât: ivdlítaoк ajoкersugaisa ilagâtit ilâ? táunale misiardlune
Mák. 14,70 tt. nâggârpoк. 26 palasiunerup kivfaisa ilât Pîtrusip siutaigâta erкar-
Lúk. 22, 58-62. -dlia oкarpoк: nautsîvingme áiparigit takúngínerpavkit? 27 Pîtru-
-sile âma misiarpoк; tauvalo tingmiautit angutiviartât кardlorpoк.
Mat. 27,1 tt. 28 tauva Jîsuse Kâjavfarsimit autdlarúpât nunap nâlagâta
Mák. 15,1 tt. igdlorssuanut, mássa uvdlaussoк; nangminerdle nunap nâlagâta
Lúk. 23,1 tt. igdlorssuanut isíngitdlat mingugtíkumanatik, pôrskisiutigssaк ne-
-riumavdlugo. 29 tauva Pilâtusip ánivigai oкardlune: inuk una su-
-mik únerdlûtiginiarpisiuk? 30 akivât oкardlutik: pinerdlugsimá-
-ngigpat ilingnut pisíngerкajaкârput. 31 Pilâtusip tauva sãpai: i-
-livse tigusiuk erкartûtdlugulo inatsisise maligdlugit. Jûtitdle

akivât: inungmik tokutitserkúngilâtigut. [32] tássa Jîsusip okausia 12,33.
erkûtísangmat, nalunaerdlune okarame kanok-ítumik tokúsagame. Mat. 20,19.
[33] tauva Pilâtuse kingumut nunap nâlagâta igdlorssuanut iserpok
Jîsuse kaerkuvdlugo aperalugulo: ivdlit táunauvit Jûtit kúngiat?
[34] Jîsusip akivâ: isumangnik taima okarpit? avdlanitdlũnît taima
tusarpinga? [35] Pilâtusip sãpâ: Jûtiunerpunga? ínugtavit palasiu-
-neritdlo uvavnut pisípâtit; kanok ilioravit? [36] Jîsusip akivâ: nâ-
-lagauvfiga silamit matumánga píngilak. nâlagauvfiga silamit ma-
-tumánga pisimagpat kivfama igdlersorkajarpãuga Jûtinut pisi-
-taorkunanga; mãnale nâlagauvfiga tássánga píngilak. [37] tauva
Pilâtusip okarfigâ: ãríme, kúngiuvutit ilâ? Jîsusip akivâ: sôrdlo
okartutit, kúngiuvunga. inúngûtigalugulo nunamut píssutigâra
sagdlusuíssut nalunaiautigísavdlugo. sagdlusuíssúmit pissup ni- 8,47.
-piga tusararâ. [38] Pilâtusip sãpâ: suna-una sagdlusuíssut? tai-
-malo okarame kingumut Jûtinut anivok okarfigalugit: uvanga 19,4.
patsisaussumik navssârfigíngilara. [39] ilerkokarpusile pôrskiussú- Mat. 27,15 tt.
-kut [pitdlagagssaugaluak] atausek ilivsínut iperásagiga; ímaka Mák. 15,6 tt.
una Jûtit kúngiat iperarkugigse? [40] tamarssuarmigdle ãma niv- Lúk. 23,17 tt.
-dlingârput okardlutik: táuna pinago, Barapa. mássale Barapa
ínungniartûvok.

kapitalit 19.

Jîsuse iperartugauvdlunilo mitautigissaussok Pilâtusip inungnut anisíkâ okausekardlune: takúsagigse inuk; Jûtit akueralugit sániugassulingmut kikiagtorkugâ; kikiagtoramíko sákutût ánorai avguarait; Jîsuse sániugassulingme okausekartardlune anerningersok; tokorêrmat saorne navdlornagit sanerâgut kapigât; timâ ilinekartok.

[1] Pilâtusip tauva Jîsuse tiguvâ iperartorkuvdlugulo. [2] sáku- Lúk. 23,16.
-tûtdlo orpingnik kĩnarigsunik perdlaivdlutik niakorutsiorput, nia- Mat. 27,28 tt.
-kuanutdlo atitípât, kagdlersáumigdlo augpatdlarigsumik kagdler- Mák. 15,15 tt.
-pât [3] okardlutigdlo: pivdluarna Jûtit kúngiat ûmâ; isagtardlugulo.
[4] tauva Pilâtuse ãma anivok okarfigalugit: takuvarse ilivsínut anisí-
-para ilisimarkuvdluse patsisaussumik navssârfigíngíkiga. [5] (Jîsu- 18,38.
-se tauva anivok niakorutekardlune orpingnik kĩnarigsunik kag-
-dlersáumigdlo augpatdlarigsumik kagdlersimavdlune.) okarfigailo:
takúsagigse inuk. [6] palasiuneritdle kivfatdlo takuleramíko niv-
-dlingâlerput okardlutik: kikiagtoruk, sániugassulingmut kikiagto- Mat. 27,23.
-ruk. Pilâtusip sãpai: ilivse tiguvdlugo sániugassulingmut kikiag- 18,31.
-torsiuk, uvanga patsisaussumik navssârfigíngínavko. [7] Jûtit akivât: 3 Môr. 24,16.
inatsisekarpugut, tamákulo inatsisivut maligdlugit tokúsavok, ing- 10,33.

-minik Gûtimut erneritíkame. [8]oĸausek tamána Pilâtusip tu-
Mat. 26,63 tt. -saramiuk angnermik sujôralerpoĸ, [9]kingumutdlo nunap nâla-
-gâta igdlorssuanut iserdlune Jîsusimut oĸarpoĸ: sumit pivit?
Mat. 27,12 tt. Jîsusivdle akíngilâ. [10]Pilâtusip tauva sāpâ: akiumángilinga? na-
Mák. 15,4 t. -luvinga sáningassulingmut kikiagtortísinaugivkit iperarsínauvdlu-
-titdlo? [11]Jîsusip akivâ: ĸanoĸ-iliorfigisínáungerĸajaĸârma, pigí-
-naunermik paválnga tunineĸángíkuvit; taimáitumik uvavnik iling-
-nut pisitsissoĸ angnermik ajortulivoĸ. [12]tamána kigdligalugo
Pilâtusip iperarniaraluarpâ; Jûtitdle nivdlingârdlutik oĸarput:
táuna iperarugko kaisarip iluarísángilâtit; ingminik kúngiutí-
-niartoĸ kaisarimut akerartormat. [13]oĸausek tamána Pilâtu-
-sip tusaramiuk Jîsuse anisípâ, igsiavfingmutdlo erĸartûssiving-
-mut ingitdlune, tássa núniugarssuarmik taissame, Eprîaritdle
Gapatamik taissarpât. [14]mássalo uvdloĸ pôrskimut upalungaer-
-sarfiussoĸ, nalunaerĸútap akúnerisa arfernat tikilerâ. Jûtinut-
-dlo oĸarpoĸ: takúsagigse kúngerse. [15]nivdlingâlerputdle: pêr-
-dle, pêrdle táuna; sáningassulingmut kikiagtoruk. Pilâtusip sā-
-pai: kúngerse sáningassulingmut kikiagtúsaneravko? palasiunerit
akivât: avdlamik kúngeĸángilagut, kaisare kisiat kúngigârput.
[16]tauva táukunúnga pisípâ sáningassulingmut kikiagtorĸuvdlugo;
táukuale Jîsuse tigugamíko autdlarúpât.
Mat. 27,32 tt. [17]sáningassugssilo erssugpâ anivdlunilo niaĸortalingmik tai-
Mák. 15,21 tt. -ssamut, Eprîarit táuna Gûlkātamik taissarpât. [18]tássane sáni-
Lúk. 23,26 tt. -ngassulingmut kikiagtorpât, avdlatdlo mardluk ilángutdlugit, táu-
-ko igdlugtut avatdlíngordlugit, Jîsusile ĸiterdlíngordlugo. [19]ag-
-dlagkatdle ĸulânut ivertitagssat Pilâtusip agdlagsimagai sáninga-
-ssulingmutdlo ivertitdlugit, tássa ima agdlagsimassut: Jîsuse
Nāsarámio Jûtit kúngiat. [20]agdlagkatdlo táuko ĸulânut ivertitat
Jûtit ilarpâluisa atuarpait, Jîsusip sáningassulingmut kikiagtorsi-
-mavfia igdlorpagssualingmit ĸaneĸingmat; mássalo agdlagsimassut
Eprîaritdlo Grīkeritdlo Latîneritdlo oĸausînik. [21]tauva Jûtit pa-
-lasiunere Pilâtusimut oĸarput: ima agdlásángíkaluartutit: Jûtit
kúngiat, imale: Jûtit kúngigigāne oĸartoĸ. [22]Pilâtusip akivai:
agdlagkáka agdlagarāka.
Mat. 27,35. [23]sákutûtdle Jîsuse sáningassulingmut kikiagtoramíko ánorai
Mák. 15,24. tiguvait, sisamángordlugitdlo avguarpait nungutdlutik atautsimik
Lúk. 23,34. pigssitdlutik; āmátaoĸ ilugdlia [tiguvât]. ilugdlerdle táuna mer-
-ssugaunane ilũngarme nuerssagaussoĸ nuilânit atânut agdlât.
[24]tauva oĸaloĸatigîlerput: táuna avgornago ímerautigisigo kia pí-

-sagâ. tássa agdlagkat erĸôrĸuvdlugit ima oĸausigdlit: ánorá- tugs. 22,19.
-ssáka ingmingnut avguarpait, atissaralo ímerautigât. taimailior-
-put sákutût. 25 Jîsusivdle sáningassuliata saniane ĸeĸarput arnâ Mat. 27,55 f.
ajâlo Mâria, Kliuvfarsip nulia, Mârialo Magtalîna. 26 Jîsusip tau-
-va arne takugamiuk, ajoĸersugardlo táuna asasse saniane ĸeĸar- 20,2.
-toĸ, arne oĸarfigâ: arnaĸ-â, âjuna ernerit. 27 kingornalo ajoĸer-
-sugaĸ oĸarfigâ: âjuna arnat. tamánalo kigdligalugo ajoĸersugkap
táussuma ilasiarâ. 28 kingornalo, Jîsuse ilisimagame tamarmik
nãmagserêrsut, agdlagkat erĸũsangmata oĸarpoĸ: imerusugpunga. tugs. 69,22.
29 nápartardle tássanîpoĸ sêrnartumik imalik. tauva mitdluartoĸ Mat. 27,48.
sêrnartumik ímerpât, îsûpimutdlo káputdlugo ĸarnanut pisípât.
30 Jîsusip tauva sêrnartoĸ pigamiuk oĸarpoĸ: nãmagsivoĸ. niar- Mat. 27,50.
-ĸilo ukúpâ anerningerdlunilo.

31 uvdlordle táuna upalungaersarfiungmat, sapâtigssardlo táu- 5 Môr. 21,23
-na angeĸingmat, Jûtit Pilâtuse inalerpât táukua saorne navdlor- Mák. 15,42.
-terĸuvdlugit arĸarterĸuvdlugitdlo, timait sapâtíkut sáningassu-
-lingnîtuarĸunagit. 32 tauva sákutût aggerput, sujugdliup saor-
-ne navdlordlugit áipâtalo, táussuma sáningassulingmut kikiag-
-torsimaĸatâta; 33 Jîsusile tikíkamíko, toĸorêrsoĸ takugamíko
saorne navdlúngilait; 34 kisiáne sákutût ilâta sanerâgut ĸalugiu-
-ssamik kapivâ, ernînaĸ tauva augdlo imerdlo tássánga kûlerput.
35 tamatumínga issigingnigtup tamána nalunaiautigâ, nalunaiau- 21,24.
-tâlo ilumôrpoĸ; táunalo ilisimavoĸ ilumôrtumik oĸarame, ilivsísaoĸ
ugperĸuvdluse. 36 mássa taimailivoĸ agdlagkat erĸôrĸuvdlugit i- 2 Môr. 12,46.
-máitut: saorne navdlorneĸásángitdlat. 37 ãmátaoĸ agdlagkat av- tugs. 34,20.
-dlat imáiput: kapissartik takujumârpât. Sagg. 12,10.

38 kingorna Jûserfip Arimatîamiup, Jîsusip ajoĸersugaisa ilâta, Mat. 27,
kisiáne Jûtit ersigalugit issertortúkut pissup, Pilâtuse ĸínuvigâ 57-61.
Jîsusip timâ arĸarumavdlugo, akueringmanilo arĸariartorpâ. 39 ã- Mák. 15, 42-47.
-mátaoĸ Nikutîmuse ivna taimane únuákut Jîsusimut pisimassoĸ Lúk. 23,
tikiúpoĸ morratdlo âluitdlo atautsimut akúsimassut ûgtûtit untri- 50-55.
-tigdlit migssigissait nagsardlugit. 40 tauva Jîsusip timâ tiguvât,
ilupâgssianutdlo ímúpât tipigigsut táuko ilángutdlugit, sôrdlo Jû-
-tit ilerĸoĸartut ilississarângamik. 41 tássanile sáningassulingmut
kikiagtorsimavfiata erĸâne ítoĸ nautsîvik, nautsîvingmilo tássanî-
-toĸ ilivertâĸ sule ilissivfigineĸángisáinartoĸ. 42 tássunga Jîsuse
ilivât, Jûtit upalungaersarfiat pivdlugo, iliveĸ táuna ĸanigtuat-
-siaungmat.

kapitalit 20.

Nâlagaĸ ilivermit makísimassoĸ; Mâria-Magtalînamut takutítoĸ; ajoĸersugkat matut parnaersimatitdlugit katisimassut tikíkai; Tûma takuugnigtínane ugperumángitsoĸ ilagititdlugo áipagssânik tikíkamigit ugpersínarĸugâ.

Mat. 28,1 tt. 1 sapâtivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne Mâriap Magtalînap
Mák. 16,1 tt. Lúk. 24,1 tt. ilivek ornigpâ uvdlârordlune, sule târtitdlugo, ujaragdlo takuvâ ili-
19,26. -vermit pêrsimassoĸ. 2 tauva arpagdlune Sîmût Pîtruse ajoĸersugar-
21,7. 13,23. -dlo avdla táuna Jîsusip asassâ ornigpai oĸarfigalugitdlo: Nâlagaĸ
ilivermit autdlarúsimavât, sumutdlo ilinerât naluvarput. 3 tauva
Pîtruse ajoĸersugardlo táuna avdla aníput, iliverdlo ornigpât. 4 ar-
-paĸatigígkaluaramigdle ajoĸersugaĸ táuna avdla Pîtrusimit oĸi-
-lanerugame sujugdliuvdlune ilivermut pivoĸ, 5 iluanutdlo itsua-
-rame ilupâgssiat tássanîtut takuvai, iseranile. 6 kingornagutdle
Sîmût Pîtruse tikiúkame ilivermut iserpoĸ, ilupâgssiatdlo takuvai
tássanîtut, 7 uligdlo niaĸuata uligisimassâ ilupâgssiat saniánîngit-
-soĸ, ingmíkôrtísimavdlunile ĸugdlugtersimassoĸ. 8 tauva ajoĸer-
-sugaĸ táuna avdla sujugdliuvdlune ilivermut pissoĸ iserportaoĸ,
tamákulo takuvdlugit ugperpoĸ. 9 mássa toĸussunit makínigssânik
agdlagsimassut sule nalugait. 10 tauva ajoĸersugkat táuko anger-
-dlarput. 11 Mâriale ilerfup silatânîtuarpoĸ ĸiavdlunilo. sulilo
ĸiavdlune ilivermut itsuarame, 12 íngilit mardluk takulerpai ĸaĸor-
-tunik ánorâgdlit Jîsusip timâta inigigaluane igsiassut, áipâ nia-
-ĸuata inâne áipâlo isigaisa inãne. 13 táukua oĸarfigât: arnaĸ-â,
sôĸ ĸiavit? akivai: nâlagara autdlarungmássuk, sumutdlo ilinerât
nalugavko. 14 taimalo oĸardlune ĸiviarame Jîsuse takulerpâ tá-
21,4. -ssane ĸeĸartoĸ, ilisarinagule Jîsusiussoĸ. 15 Jîsusip tauva oĸar-
-figâ: arnaĸ-â, sôĸ ĸiavit? kina ujarpiuk? nautsîvilerissûsoralugo
akivâ: nâlagaĸ-â, ivdlit autdlarúsimagugko nalunaerfigínga sumut
iligit, tigujartorumârpara tauva. 16 Jîsusip oĸarfigâ: Mâria-â; ĸi-
-viardlugulo sãpâ: rapûni; tássa imáipoĸ: ajoĸersuissoĸ-â. 17 Jî-
-susip oĸarfigâ: agtoĸinanga, sule atâtavnut pavungnánginama;
ĸatángutíkale oĸarfigiartúkit: pavungnalerpungagôĸ atâtavnut atâ-
-tavsínutdlo, Gûtivnut Gûtivsínutdlo. 18 tauva Mâriap Magtalînap
ajoĸersugkat oĸalugtũkiartorpai Nâlagaĸ takugamiuk, taimalo oĸa-
-lugfigingmane.
Lúk. 24,36. 19 únungmatdle uvdloĸ tamána sapâtip akúnerata uvdluisa sujug-
-dliáne, ajoĸersugkat katisimangmata matutik parnaersimavdlugit,
Mák. 16,14. Lúk. 24,40. Jûtit ersigigamíkik, Jîsusip tauva tikípai, akornánîlerdlunilo oĸarfi-

-gai: erкigsigitse. 20 taimalo oкarame agssanilo sanerкilo táuku-
-núnga nivtarpai. tauva ajoкersugkat tipaitsulerput, Nâlagaк ta-
-kugamíko. 21 tauva Jîsusip oкarfigerкigpai: erкigsigitse. sôrdlo 17,18.
atâtap autdlartíkânga, taimátaoк uvanga autdlartípavse. 22 taimalo
oкarame suvdluarpai oкarfigalugitdlo: anerneк ivdlernartoк pigi-
-lersiuk. 23 ajortainik isumákêrfigissase isumákêrfigissáusáput, isu- Mat. 18,18.
-mákêrfigíngisasile isumákêrfigissáusángitdlat.

24 Tûmavdle, táukua arкaneк-mardluk ilâta, mardluliamik
taissap, najúngilai Jîsusip tikingmagit. 25 tauva ajoкersugaкataisa
oкarfigât: Nâlagaк takuvarput. táussumale oкarfigai: agssaine
kikiagtornerit takúngíkuvkit, tikeralo mangúngíkuvko kikiagtorner-
-nut, agssákalo mangúngíkuvkit sanerânut, ugperísángilavse.
26 uvdlutdle arfineк-pingasúngormata ajoкersugai ãma isersimá-
-put, Tûmalo ilagât. tauva Jîsusip tikípai matut parnaersimatit-
-dlugit, akornánîlerdlunilo oкarfigai: erкigsigitse. 27 tauvalo Tû-
-ma oкarfigâ: tikerit isagtíssuk agssáka кimerdlôrdlugit, agssatit-
-dlo isagtíkit sanerкavnut mangutdlugit; ugpíngitsûjungnaerdlu-
-titdlo ugpersínait. 28 Tûmavdlo akivâ oкardlune: nâlagara Gû-
-tiga. 29 Jîsusip oкarfigâ: takugangma ugperputit, Tûma; piv-
-dluarput takungningnatik ugpertut.

30 Jîsuse avdlanik кavsînik nalunaerкutiliortarpoк ajoкersug- 21,25.
-kane issigititdlugit, nagpersagkane mákunane agdlagsimángitsu-
-nik. 31 tamákule agdlagsimáput ugperкuvdluse Jîsuse táunaussoк
Kristuse Gûtip ernera, arкagutdlo inûssutekarкuvdluse ilivse ug-
-pertuse.

kapitalit 21.

Jîsusip ajoкersugkame ilait sarкúmerfigigai Tipêriarsip taserssuata erкâne nerekati-galugitdlo; Sîmût Pîtruse pingasoriardlune aperissarâ asanerine, akivdluartarmanilo sujunigssâ nalunaerâ; Juánase toкúsángitsûnerarât; tássaussoк îvangkîliumik matu-mínga agdlagtoк, ilumôrtûssordlo ilisimagât.

1 kingorna Jîsusip ajoкersugkane ãma sarкúmerfigai Tipêriar-
-sip taserssuata erкâne, imailivdlune: 2 tássane atautsimîtut Sî-
-mût Pîtruse Tûmalo mardluliamik taissaк Natânialilo Kânamit
Galilîamîtumit pissoк Sipitîusivdlo ernere avdlatdlo mardluk a-
-joкersugaisa ilait. 3 Sîmûp Pîtrusip tauva oкarfigai: кâgtoriar-
-túsaunga. sãpât: ilagísavavtigit. tauva anivdlutik katsornatik
umiatsiâmut ikíput; únuardle tamána angilugtorput. 4 кáumale-
-rêrmatdle Jîsuse-una taserssûp sinâne кeкartoк, ajoкersugkatdle 20,14.

ilisaríngilât Jîsusiussoĸ. 5 Jîsusip tauva oĸarfigai: ĸitornánguáka,
nerissagssauteĸarpise? akivât: nâgga. 6 oĸarfigai tauva: talerpiur
tungâgut ĸagssuseritse, aulisagarumârpuse tauva. ĸagssusera-
-migdlo aulisagkat amerdlanermit ĸaĸíneĸ artulerpait. 7 tauva
19,26. ajoĸersugaĸ táuna Jîsusip asassâ Pîtrusimut oĸarpoĸ: Nâlagaĸ
tamássa. Sîmûp Pîtrusip tusaramiuk Nâlagaĸ tássaussoĸ, ĸag-
-dlersáune ativâ, tamaĸángíname, ĸitermigutdlo tavsigdlune tatsi-
-mut ĸigsserpoĸ. 8 ajoĸersugaĸataile umiatsiâmik nunalingiarput,
nuna ungasíngínamíko, avdlornerit mardlungnik untritigdlit mig-
-ssiliordlugit; ĸagssutitdlo aulisagkanik imagdlit kalípait. 9 tauva
niugamik aumat ikumassut takulerpait, nerpigdlo ĸãnut ilisima-
-ssoĸ, timiussardlo. 10 Jîsusip oĸarfigai: aulisagkat tássa tauva
amussavse ilainik ĸaitsigitse. 11 tauva Sîmûp Pîtrusip ĸagssutit
ornigdlugit nunamut ĸaĸípai, aulisagkat angisût ulivkârutigi-
-gait untritigdlit tatdlimanigdlo ĸuligdlit pingasutdlo; naugdlo
taima amerdlatigissut, taimáitc.. ĸagssutit aligtúngitdlat. 12 Jîsu-
-sip oĸarfigai: ĸaivdluse neriartoritse. ajoĸersugkatdle ardláinâ-
-talûnît ima aperineĸ saperpâ: kinauvit? Nâlagaĸ tássaussoĸ na-
-lúngínamíko. 13 tauva Jîsusip ornigdlugit timiussaĸ tigugamiuk
táukunúnga túniúpâ nerpingmigdlo tunissardlugit. 14 tamássa pi-
20,19. 26. -ngajugssâ, Jîsuse ajoĸersugkaminut sarĸúmersarame toĸussunit
makíkame kingorna.

15 tauva nererêramik Jîsusip Sîmût Pîtruse aperâ: Sîmût
Jûnap ernera, ukua asangmánga ivdlit angnermik asavinga? akivâ:
mássame, Nâlagaĸ; ilisimavarma asagivkit. sãpâ: savârautíka
pâríkit. 16 áipagssânik aperâ: Sîmut Jûnap ernera, asavinga? a-
-kivâ: mássame, Nâlagaĸ, ilisimavarma asagivkit. sãpâ: savau-
-tíka tasíssersúkit. 17 pingajugssânik aperâ: Sîmût Jûnap ernera,
asavinga? Pîtruse tauva aliasulerpoĸ, pingajugssânik aperingmane:
16,30. asavinga? akivâlo: Nâlagaĸ, nalussaĸángilatit, ilisimavarma asagiv-
-kit. Jîsusip sãpâ: savautíka pâríkit. 18 ilumut, ilumut oĸáupav-
-kit: inûsugkatdlaravit nangmineĸ ĸiterusersarputit ornigkuma-
-ssangnut autdlartardlutit; utorĸaliguvitdle agssatit isagtíkumâr-
-patit, avdlavdlo ĸiteruserumârpâtit, ornigkumángisangnutdlo aut-
12,33. -dlarúkumârpâtit. 19 taimale oĸarpoĸ nalunaerumavdlugo toĸug-
13,36. -ssamik ĸanoĸ ítumik Gûte nâlangnarsisíkumârâ. taimalo oĸara-
2 Pît. 1,14. -me sãpâ: malínga. 20 Pîtrusile ĸiviarame ajoĸersugaĸ táuna
21,7. Jîsusip asassâ takulerpâ malingnaussoĸ, táuna únúkut nerisitdlu-
13,23 tt. -tik sakiainut tulortoĸ oĸardlune: Nâlagaĸ, kia pisísangmatit?

21 táuna Pîtrusip takuleramiuk, Jîsuse sãpâ: Nâlagaĸ, uname?
22 Jîsusip akivâ: súsangmat tikiutserdlunga tássanîtuarĸuguvko?
malînánga. 23 tauva oĸausek u[illegible] ĸatángutigîngnut siámarpoĸ, o-
-ĸartaramik: ajoĸersugaĸ una toĸúsángilarôĸ. mássale Jîsusip
ima oĸarfigíngíkâ: toĸúsángilaĸ, imale: súsangmat tikiutserdlunga
tássanîtuarĸuguvko.

24 tássauvoĸ ajoĸersugaĸ t[illegible]una mákuninga nalunaiaissoĸ, má- 19,36.
-kuningalo agdlagtoĸ; nalunaiautalo ilisimavarput ilumôrtoĸ. 25 av- 3 Juán. 12.
-dlátaoĸ Jîsusip suliai amerdl[illegible]luaĸaut; tamáko tamarmik ing- 20,35.
-míkut agdlagkatigut oĸautiginekásagaluarpata, isumaĸarpunga
magpersagkat agdlagtariaĸásassut silarssûp amerdlagísagai.

apustilit suliainik agdlagkat.

kapitale 1.

apustilit Jîsusip perĸussivfigingmatik issigigât pavungnartitaussoĸ ĸilangmut; Jerû-salâme katisimassartut; Pîtrusip sujúnersormatik ímerardlutik ilatârtut Matiarsimik Jûtarsip sivnîssigssânik.

1 oĸalugtuaĸ sujugdleĸ nãmagsigiga, Tiûvfiluse-â, tamanik
ĸanoĸ Jîsuse pilersoĸ sulivdlune ajoĸersuivdlunilo, 2 uvdloĸ pa-
-vungnartitauvfine tikitdlugo, apustilit ĸinigkane perĸussivfigisi-
-mavdlugit anerníkut ivdlernartúkut. 3 ániaramilo kingorna táu-
-kunúnga sarĸúmersarpoĸ ûmavdlune, nalujungnaersautinik amer-
-dlasûnik [nalunaerdlune], táukunúngalo takutítarpoĸ uvdlut sisa-
-manik ĸuligdlit nâvdlugit oĸalugdlunilo Gûtip nâlagauvfiata pînik.
4 atautsimutdlo pisíkamigit inápai Jerûsalât ĸimarĸunago, atâtav-
-dle únersûtâ utarĸerĸuvdlugo, [oĸardlune:] tamána uvavnit tu-
-sarparse. 5 Juánase kuissigaluarmat imermik, ilivsile kuineĸa-
-rumârpuse anernermik ivdlernartumik, uvdlut amerdlángitsut ĸí-
-mûgpata. 6 táukuale katisimassut aperât oĸardlutik: Nâlagaĸ,
taimailissúkut nâlagauvfik Israîlíkúnut kingumut iluarsisísaviuk?
7 sãpaile: ilivsínut nalunaeriaĸángilaĸ ĸaĸugulûnît ĸanoĸ ilissúkut-
-dlûnît písassoĸ, atâtap píssaunerminut pigitingmago; 8 kisiáne
anernerup ivdlernartup ilivsínut piumârtup píssaunera pigileru-
-mârparse, nalunaiaissigiumârpavsilo Jerûsalâme Jûtiamilo tamar-

-ssuarme Samâriamilo nunavdlo isuanut agdlât. 9 taimalo oĸa-
-rame pavungnartitauvoĸ issigititdlugit, nuiavdlo táukunúnga er-
-ssíkungnaersípâ. 10 autdlartitdlugulo ĸilangmut issigiuaramik,
ata, angutit mardluk ĸaĸortunik ánorâgdlit sanimingue ĸeĸartut,
11 oĸartutdlo: ukorsê angutit Galilîamiussuse, suvdluse ĸeĸarpise
ĸilangmut ârdlungavdluse? Jîsuse una ilivsínit ĸilangmut pavung-
-nartitaussoĸ taimaitdlune tikiúkumârpoĸ, sôrdlo ĸilangmut aut-
-dlartoĸ takugigse.

12 tauva Jerûsalâmut uterput ĸáĸamit ûliap ĸáĸânik taine-
-ĸartumit, táuna Jerûsalâmit ĸanigpoĸ sapâtikut ingerdlavigissa-
-riatut ungasigsigalune. 13 iseramigdlo inimut igdlup ĸânîtumut
majuarput tássanîlerdlutigdlo: Pîtrusilo Jãkulo Juánasilo Antriar-
-silo Pilípulo Tûmalo Bartulumîusilo Matîusilo Jãkulo Alfîusip
[ernera] Sîmûtdlo ilungersornertôĸ Jûtarsilo Jãkup [ĸatángutâ].
14 táuko tamarmik ĸasusuitdlutik tugsiartarput ĸinussardlutigdlo
isumaĸatigîgdlutik, arnat táuko ilagalugit, Mârialo Jîsusip arnâ,
táussumalo ĸatángutai.

15 uvdlunilo táukunane Pîtruse nikuípoĸ ajoĸersugkat ako-
-náne, mássalo inuit untritigdlit mardlungnigdlo ĸuligdlit migssi-
-gissait tássane atautsimîtut, oĸardlunilo: 16 ukorsê angutit ĸa-
-tángutíka, mássame erĸûtísassut agdlagkat anerĸerup ivdlernar-
-tup sujornagut Dâvip ĸarnagut oĸauserissai Jûtarse pivdlugo,
táuna Jîsusimik tigusissut únersûssissigât. 17 táuna uvavtínut ilá-
-ngutitaugaluartoĸ kivfartûtdlo tamána kivfartûtigssarsiarisimav-
-dlugo; 18 tauvale nunaut pisiarâ iluaitsumik akigssarsiaminik,
nákaramilo ĸârpoĸ, erdlavîlo tamarmik aníput. 19 tamánalo Jerû-
-salâmiut tamarmik nalujungnaerpât, taimáitumik nunaut tamána
oĸautsimingnik taissarpât akiltâmamik, imáipoĸ: nunáumik augta-
tugs. 69,26. -lingmik. 20 agdlagsimangmat magpersagkane tugsiautilingne: i-
tugs. 109,8. -nigissâ inuerúsavoĸ iniginеĸarnanilo; imalo: pârssissûssutâ avdlap
piliuk. 21 taimáitumik angutit ukua uvavtínîsimassut uvdlut táuko
tamaisa nâvdlugit, Nâlagaĸ Jîsuse uvavtíne isertardlunilo anissa-
-ratdlarmat, 22 Juánasip kuissivfia autdlarĸautigalugo uvdlordlo
uvavtínit pavungnartitauvfine tikitdlugo, táukua uvavtínîsimassut
ilât makísimássusianik nalunaiaeĸatigísavarput. 23 tauva mardluk
pissugssautípait: Jûserfe Barsapamik taissaĸ, Justusimik ateĸusi-
-lik, Matiarsilo, 24 tugsiardlutigdlo oĸarput: Nâlagaĸ, tamarmik
ũmatainik ilisimassutit, nalunaeruk kina ukua ardlât ĸinersimagit,
1,17. 25 kivfartût mána apustiliússutdlo kivfartûtigssarsiarerĸuvdlugo, Jû-

-tarsip kimangmago inigssaminut autdlardlune. 26 tauva ímerau-
-tigait, ímerautdlo erkũpok Matiarsimut, táunalo ilángutitauvok
apustilinut táukunúnga arkanilingnut.

kapitalit 2.

pînsime apustilit anernermik ivdlernartumik ilumiokangâlersut okalûtsinik avdlanik okalulerdlutik; Pîtruse okalũssissok; tarnigdlit pingasunik tûsintigdlit kuisítut; ugpertut tamarmik ilagîgínartut tamaisalo pigekatigîgdlugit.

1 uvdlordlo pînse nagdliungmat, tamarmik isumakatigîgdlutik 5 Môr. 16,9 t.
atautsimĩput. 2 tássángáinardlo akisuassok kilangmit pivok, sôr-
-dlo anorerssuak pitorartok, igdluvdlo táukua najugâta ilua ta-
-makerpâ. 3 táukunúngalo takutíput orkat nûngajugtût ingnerí-
-naussutdlusôk, tamákualo táuko tamaisa ingmíkut tugfigait. 4 tau-
-va tamarmik anernermik ivdlernartumik ilumiokangâlerput, oka-
-lulerputdlo okalûtsinik avdlanik, taimatut sôrdlo anernerup oka-
-lugtíkâtik. 5 Jûtinigdle Jerûsalâme inekartokarpok Gûtimik mia-
-neringnigtunik inuiakatigîngnit tamanit kilaup atânĩtunit pissu-
-nik. 6 nipilo tamána pingmat inugpagssuit katerssorput tupag-
-dlutigdlo, nungutdlutik nangminek okautsisik tusaramíkik táukua
atorait. 7 tamarmigdlo ánilârput tupigusugdlutigdlo okalokatigî-
-lerdlutigdlo: ata, uko okalugtut tamarmik Galilĩamiúngínerpat?
8 kanorme tauva nungutdluta tusarpavut nangminek okautsivut
inúngorfivtíne okauserinekartut atorait? 9 Parteriussugut Mîteriu-
-ssugutdlo Eilamíkûssugutdlo, Misuputâmiamilo nunakartugut Jû-
-tiamilo Kapatûsiamilo Puntusimilo Aasiamilo 10 Ferîgiamilo Pam-
-fîliamilo Egivtinimilo Liupiavdlo ilâne Kerînip erkâne, Rûma-
-miussugutdlo tamânĩtugut 11 Jûtiussugutdlo ilasiaussugutdlo Krĩ-
-tamiussugutdlo Arâpiamiussugutdlo tusarpavut okalûtsivut ator-
-dlugit Gûtip malungnangârtuliai okautigigait. 12 tamarmigdle á-
-nilârput isumatigdlo nakimatilerdlugit nungutdlutigdlo áiparming-
-nut okardlutik: suname-una mána? 13 ilaisale tivsigait okardlu-
-tigdlo: tungusungnitsumik vĩnisorpatdlâramik.

14 tauva Pîtruse savssarpok táuko arkanigdlit ilagalugit, nipi-
-nilo anipâ okalugfigilerdlugit: ukorsê angutit Jûtiussuse Jerûsa-
-lâmilo inekartuse tamavse, imáitok nalujungnáisavarse, okautsí-
-kalo siúmigfigisigik: 15 mássa putumángitdlat uko taimáisorissase,
aitsãme uvdlup nalunaerkutâta akúnerisa pingajuat nagdlerpâ;
16 tamássale pruvfîtíkut Jûîtdlíkut okauserissak: 17 piumârpordlo Jûît. 3,1 tt.
uvdlugssane kingugdlerne, okarpok Gûte, tauva anernerma ilânik

kuissiumârpunga uvinilingnut tamanut; ernisilo panisilo pruvfîtisut
oкalúsáput, inûsugtortasilo takordlôrnernik takussaкásáput, utor-
-кartasilo singnagtugkanik singnagtúsáput. 18 kivfavnutdlo agdlât
angutaussunutdlo arnaussunutdlo anernerma ilânik kuissiumârpu-
-nga uvdlune táukunane, tauvalo pruvfîtisut oкalúsáput. 19 tu-
-pingnartulianigdlo nagdliutitsiumârpunga кilangme pavane nalu-
-naerкutinigdlo nuname samane aungmigdlo ingnermigdlo putsu-
-migdlo isortortalingmik. 20 seкinerdlo mumísavoк târtúngordlune,
кáumatdlo áungordlune, Nâlagkap uvdlua angeкissoк erssingâru-
Rûm. 10,13. -mârtoк nagdliúngíkatdlartitdlugo. 21 piumârpordlo, nalingínaк
Nâlagkap arкanik tordlorfigingnigtoк ánagkumârpoк. 22 ukorsê
10,38. angutit Israîlíkûssuse, oкautsit mákc tusarsigik: Jîsuse Nãsará-
-mio, angut Gûtimit ilivsínut misingnartitaussoк kivdlingnartulia-
-nik tupingnartulianigdlo nalunaerкutinigdlo, Gûtip táussumûna
akornavsíne suliarissainik, sôrdlume nangmineк nalúngitsuse: 23 táu-
-na túniússaungmat Gûtip sujúnersûtâ atorкussaк sujornagutdlo
ilisarssinera nâpertordlugo, ilivse tiguvarse agssatigutdlo iluaitsu-
-tigut sáningassulingmut pâgutdlugo toкutdlugulo. 24 táuna Gûtip
makitípâ, toкup ánernartue кilerússaeramigit, mássame táussuma
tugs.16,8-11. tigussarineк saperdluínarmago. 25 Dâvip ima oкautigingmago: Nâ-
-lagaк issima sãnîtítuínarpara, talerpingma sanianîngmat aular-
-кunanga. 26 tamána pivdlugo ũmatiga tipaitsugpoк, oкaralo кî-
-masugpoк; ãmátaoк uvinigа uníngaveкásavoк neriungnartumik.
13,35. 27 tarniga unerivfingmĩtuarкúsángínagko, aserornerdlo iluaitsuitsor-
-tangnut takorкúsángínagko. 28 inûnartumut avкutaussunik nalu-
-jungnaersíparma, tipaitsungnermik ilumiulerumârparma kĩnavit
sâne. 29 ukorsê angutit кatángutíka, ersiornanga ilivsínut oкalug-
-dlanga Dâve atâtaunerpaussoк pivdlugo: toкuvoк ilissauvdlunilo,
ilerfalo uvavtínĩpoк sule tamássa uvdlume. 30 pruvfîtiugamile, ili-
tugs. 89,4. -simagamilo Gûtip ugpernarsáumik ugpernarsaivfigigâne, кerкata
kingunerinit Kristuse uvinikut makitíkumavdlugo igsiavfiane кilâ-
-lingme igsiassugssaк, 31 tauva sujornagut nalujungnaerdlugo Kri-
-stusip makínigssânik oкalugpoк, tarnâ unerivfingmĩtuásángitsoк,
2,27. uvingnatalo aserorner takúsángíkâ. 32 Jîsuse táuna Gûtip maki-
-típâ, tamatumínga tamavta ilisimangnigtûvugut. 33 tauva Gûtip
talerpiagut кutsigsisitaugame, únersûtigissardlo anernermik ivdler-
-nartumik atâtamit pigileramiuk, tauva tamána takussarse tusa-
tugs. 110,1. -garse kuivâ. 34 mássa Dâve кilaliángilaк, imale oкarpoк: Nâlagaк
Mat. 22,44. nâlagkavnut oкartoк: talerpingma tungânut ingíkatdlait, 35 kíngar-
Mák. 12,36.

-ssortitit isigkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit. 36 tai- Lúk. 20,42. Epr. 1,18.
-máitumik Israîlíkut tamarmik nakimanaitsumik ilisimalíssuk, Jî- 1 Kor. 15,25.
-suse táuna sáningassulingmut kikiagtugarse Gûtip nâlagángortit-
-dlugulo Kristusíngortíkâ.
37 tamánale tusaramíko ũmatimíkut kivdlingneĸarput, Pîtrusi-
-mutdlo apustileĸatainutdlo oĸarput: ukorsê angutit ĸatángutivut, Lúk. 3,10. 14.
ĸanoĸ iliúsaugut? 38 Pîtrusivdle oĸarfigai: avdlamik isumatâritse,
nungutdlusilo kuerĸugitse Jîsusip Kristusip arĸa tunâralugo ajor-
-tit isumákêrneĸautigssãnik; tauva anernerup ivdlernartup tuní-
-ssutâ pigilerumârparse. 39 ilivsime ĸitornavsilo únersût pigssa-
-rârse, tamarmigdlo ungasigsumĩtut Nâlagkap Gûtivta tássunga Evf. 2,13.
ĸaerĸujumassaisa. 40 avdlanigdlo oĸautsinik amerdlanernik nalu-
-naiaivfigai kajumigsârdlugitdlo oĸardlune: ánagtíniaritse erĸardle- Fil. 2,15.
-rîngnit ukunánga kigdlormôrtunit. 41 tauva oĸausianik ilagsiu-
-matdlartut kuisíput, ilángutitáuputdlo uvdlorme tamatumane tar-
-nigdlit pingasunik tûsintigdlit migssigissait.
42 táukuale aulajangerfigait apustilit ajoĸersuinere ilagĩssutdlo
timiussatdlo avgorneĸartarnerat tugsiartarneritdlo. 43 tarnigdlitdlo
tamarmik sujôralerput, tupingnartuliatdlo nalunaerĸutitdlo amer-
-dlasût pissarput apustilitigut. 44 ugpertutdlo tamarmik ilagîgí- 4,32 ff.
-narput, tamaisalo pigeĸatigîgpait. 45 nunautitigdlo peĸutitigdlo
akigissarpait, tamanutdlo avguartarpait nungutdlugit ajorssautait
migssiliordlugit. 46 uvdlutdlo nungutdlugit ĸasusuitdlutik isuma-
-ĸatigîgdlutigdlo nâlagfingmĩtarput, igdlunilo timiussat avgortar-
-pait, nerissarputdlo ĸîmasugdlutik ũmatimíkutdlo perĸusersuit-
-dlutik; 47 Gûtilo únersiutigât sáimáunarsivdlutigdlo inungne táu-
-kunane tamane. Nâlagardle uvdlut nungutdlugit ilagîngnut ilá- 2,41.
-ngússissarpoĸ ánagtunik. 5,14.

kapitalit 3.

Pîtrusip niulugtoĸ nâlagfiup matuata kigdlingane ĸinussartoĸ ajorungnaersikâ; inuit ugsagtut oĸalugfigigai avdlamik isumatârĸuvdlugit ugperĸuvdlugitdlo.

1 Pîtrusile Juánasilo nâlagfingmut majuaĸatigîgput tugsiartar-
-fiup nalâgut, tássa nalunaerĸútap akúnerisa arfineĸ-sisamâta na-
-lâgut. 2 angutdlo arname timâta iluanit agdlât niulugtoĸ akiar- 14,8.
-dlugo tássungnáupât, táuna uvdlut nungutdlugit ilissarpât nâlag-
-fiup matuata pínersumik taissap kigdlinganut, nâlagfingmut ise-
-riartortut tunissúmik ĸínuvigissarĸuvdlugit. 3 táussuma Pîtrusilo

Juánasilo nâlagfingmut iserumassut takugamigit tunissúmik kínu-
-vigai. 4 Pîtrusivdle issigiuarpâ Juánase ilagalugo oĸardlunilo:
issigitigut. 5 tauva misigssorpai sumik pivfigísasoralugit. 6 Pî-
-trusile oĸarpoĸ: sîlvimigdlũnît kûltimigdlũnît peĸángilanga, pigi-
-ssavnigdle tunísavavkit: Jîsusip Kristusip Nãsarámiup arĸa tu-
-nâralugo nikuigit pisugdlutitdlo. 7 talerpiagutdlo tiguvdlugo ni-
-kuitípâ. tássángáinardlo isigai singernerilo nakússagtíput, 8 pig-
-sigpordlo nikorfavdlune angalavdlunilo, nâlagfingmutdlo iseĸati-
-gai angalavdlunilo pigsigsardlunilo, Gûtilo únersiutigâ. 9 inuit-
-dlo tamarmik takuvât angalassoĸ Gûtilo únersiutigigâ. 10 ilisa-
-râtdlo táunaussoĸ nâlagfiup isâvfiata pínersup kigdlingane igsia-
-ssartoĸ tunerĸussardlune; tupigutsangârdlutigdlo ánilângârput
pineĸarnera píssutigalugo.

11 táussumale niulugtûgaluap ajorungnaersitap Pîtrusilo Juá-
-nasilo najuínalermagit, inuit tamarmik táukunúnga ugsagput ĸi-
5,12. -lâgínalingmut Sâlumûp pianik taineĸartumut, ánilâĸigamik. 12 Pî-
-trusivdle takugamigit inuit sãpai: ukorsê angutit Israîlíkûssuse,
suvdluse tamána tupigusûtigaisiuk? suvdlusilo issigiuarpisigut,
sôrdlo nangmineĸ píssaunivtigutdlũnît Gûtimik mianeringnig-
Lúk. 20,37. -ssutsivtigutdlũnît una angalassúngortíkigput? 13 Aaperâvdlo Ii-
2 Môr. 3,6. -sâvdlo Jãkuvdlo Gûtiata, sujuaissavta Gûtiata, ĸitornane Jîsuse
nâlangnarsisípâ, táuna ilivse pisíparse miserratigalugulo Pilâtusi-
-mut, táussuma erĸartũssivdlune iperarĸugaluarmago. 14 ilivsile
miserratigârse ivdlernartoĸ iluartoĸ, inuartordlo ĸínutigârse ilivsí-
-nut túniuterĸuvdlugo; 15 inûnermutdle sujulerssuissoĸ toĸúparse.
5,30. táuna Gûtip toĸussunit makitípâ, tamatumínga ilisimangnigtûvu-
2,32. -gut. 16 táussumalo arĸanut ugperníkut táussuma arĸata nakú-
-ssagtípâ una takussarse nalúngisarse, ugperneruvdlo táussumûna
pissup tamatumínga perĸigssuseĸartípâ tamavse issigititdluse.
17 nalúngíkaluarpavse, ĸatángutíka, sianiginago taimailiortuse, sôr-
-dlútaoĸ sujulerssortise sianiginago taimailiortut. 18 Gûtivdle
pruvfîtime tamarmik ĸarnisigut sujornagut oĸautigigamiuk Kristuse
ániásassoĸ, taimaisivdlugo nãmagsivâ. 19 taimáitumik avdlamik i-
-sumatâritse sângniardlusilo, ajortise pîarneĸarĸuvdlugit, inũma-
-rigsiviussut nagdliuterĸuvdlugit Nâlagkap kînânit; 20 autdlarter-
-ĸuvdlugulo sujornagut ilivsínut oĸalũssíssutigissaĸ, Jîsuse Kri-
-stuse; 21 táussuma ĸilak pigilísagâ uvdlut nagdliutserdlugit sût
tamarmik kingumut iluarsivigssait, tamáko Gûtip inoĸalerĸârnera-
Lúk. 1,70. -nit oĸautigigai pruvfîtime ivdlernartut tamarmik ĸarnisigut.

22 Môrsase sujugdlernut ima oĸarmat: pruvfîte uvavtut îtoĸ Nâ- 5 Môr. 18,
-lagkap Gûtivse ilivsínut makitíkumârpâ ĸatángutivse ilât, táuna 15. 19.
nâlásavarse ĸanoĸ ítumigdlũnît oĸalugfigissarângase. 23 piumâr-
-pordlo, tarnilik nalingínaĸ pruvfîtimik táussumínga nâlángitsoĸ
inungnit pîarneĸásavoĸ. 24 tamarmigdlume pruvfîtiussut Sâmuali-
-mit kingornalo oĸalugtut tamákerdlutik sujornagut oĸautigait uv-
-dlut máko. 25 ilivse ĸitornauvdluse pigâse pruvfîtit angeruserdlo
Gûtip sujuaissavtínut angerusigissâ, Aaperâmut oĸarame: kinguâg- 1 Môr. 12,3.
-ssagkut pivdluarĸunarsísáput nuname erĸardlerît tamarmik. 26 i- — 22,18. Gal. 3,8.
-livsínut perĸârdlugo Gûtip ĸitornane Jîsuse makititdlugo aut-
-dlartípâ pivdluarĸorĸuvdluse, sângniaruvse nungutdluse ajorssut-
-sivsínit.

kapitalit 4.

Pîtruse Juánasilo parnaerússaussut; kigdlisiorneĸaramigdlo autdlartitaussut inerterne-ĸardlutik; ilatik tikíkamíkik tugsiaĸatigigait Gûte únersiutigalugo; ilagît táuko tamarmik ũmatimíkutdlo tarnimíkutdlo atausiuvdlutik asaĸatigîgínartut.

1 inungnutdle oĸalugtitdlugit palasit nâlagfiuvdlo pârssissaisa
nâlagât satusîaritdlo táukunúnga patdligúput, 2 ajuatdlautigigamí-
-kik inuit ajoĸersormatigik, toĸussunitdlo makínigssaĸ oĸautiging-
-mássuk Jîsusíkut pisimassoĸ. 3 tiguvaitdlo parnaerússivingmut 5,18.
pisitdlugit ĸaulerserdlugo, únulerêrmat. 4 oĸautsimigdle tusarsi-
-massut ilarpagssue ugperput, angutitdlo amerdlássusîsa tatdli-
-manik tûsintigdlit migssiliulerpait.

5 pivordle aĸago ĸaungmat, tauva sujulerssortait utorĸauner-
-taitdlo agdlagkanigdlo ilisimassortait Jerûsalâmut katisimajartor-
-put; 6 Angnarsilo palasiuneĸ Kâjavfarsilo Juánasilo Alagsanteri-
-lo tamarmigdlo palasiunerit ĸanigissait. 7 táukulo akúnermiliú-
-pait aperalugitdlo: ĸanoĸ ítumik píssauneĸardluse kialo arĸagut
taimailiorpise? 8 tauva Pîtruse anernermik ivdlernartumik ilumio-
-ĸangârdlune táukunúnga oĸarpoĸ: ukorsê inuit sujulerssortait
Israîlíkutdlo utorĸaunertait, 9 uvdlume kigdlisiorneĸaravta inung-
-mut ajulersumut angajorĸautserneĸ pivdlugo, kina ánássutigigâ,
10 tauva tamavsínut Israîlíkúnutdlo tamanut nalunaernekarile, una
ajorungnaerdlune sâvsine ĸeĸartoĸ Jîsusip Kristusip Nãsarámiup 3,6. 15.
sáningassulingmut kikiagtugkavse Gûtip toĸussunit makititâta ar-
-ĸagut. 11 tássa-una ujarak ilivse igdluliortuse asigínagarse te- tugs. 118,22.
-ĸerĸugssángordlune ujaraulersoĸ. 12 avdlamigdlo ánagfigssaĸángi- Mat. 21,42.
-laĸ, atermigdlo avdlamik ánássutigssavtínik túniússaussoĸángilaĸ

кilaup atâne inungne. 13 táukuale Pîtrusip Juánasivdlo sujôrá-
-ngíssusiat issigigamiko, ilisimaleramíkigdlo inuit táuko ilíniarti-
-táungitsut ilisimángitsutdlo, tupigusugput; mássalo ilisarait Jîsu-
-sip ilagisimagai. 14 inugdle táuna ajorungnaersimassoк takuga-
-míko táukunane кeкartoк, agssuardliutinik oкausigssaкángitdlat.
15 kisiáne kigdlisiuivfingmit anerкuvait isumalioкatigîgdlutigdlo o-
-кardlutik: 16 кanoк iliúsavavut inuit táuko? nalunaerкutiliaк na-
-lunaitsoк táukunatigut pisimangmat Jerûsalâme ineкartunut ta-
-manut erssitsoк, tamánalo misiutigisínáungilarput. 17 kisiáne i-
5,28. 40. -nungnut siaruarкunago sujôrasârdlugit oкautdlavut, kingorna ateк
tamána kimutdlũnît oкalungniutigerкunago. 18 tauva кaerкuvait
inerterdlugitdlo Jîsusip arкa ingmánguardlũnît oкalungniutigerкu-
-nago ajoкersuiniutigerкunagulo. 19 Pîtrusivdle Juánasivdlo akivait
5,29. oкardlutik: nangmineк oкartugssaugitse: Gûtime iluásanersoк iliv-
-se Gûtimit nâlangneкarneruguvse? 20 mássame takussavut tu-
-sagkavutdlo oкautigíngíneк saperpavut. 21 ãmale sujôrasârpait
autdláinartitdlugitdlo, pitdlásagaluardlugit ajuleramíkik inuit piv-
-dlugit, tamarmik Gûte únersiutigingmássuk tamána pisimassoк
pivdlugo. 22 inuk táuna ajorungnaersitaunermigut nalunaerкutilior-
-figissaк sisamanik кuligdlit sivnerdlugit ukioкarmat.

23 autdláinartingmatigdlo ilatik tikípait oкalugtûtdlugitdlo pa-
-lasiunerit utorкauneritdlo кanoк oкarfigigâtik. 24 tamánale tusa-
-ramíko isumaкatigîgdlutik nipitik anípait Gûtimut, oкardlutik:
Jer. 32,17. Nâlagaк Gûte-â, кilangmigdlo nunamigdlo ímamigdlo tamanigdlo
tugs. 2,1 t. táukunanîtunik píngortitsissutit, 25 kivfavitdlo Dâvip кarnagut ima
oкartutit: sôк akimángitsut ûmitsagpalugtorssũpat, inuiaкatigîtdlo
sôк erкarsarpat atúsángitsumik? 26 nuname kúngiussut nikuíput,
sujulerssuissutdlo peкatigîgdlutik katerssorput Nâlagaк akerartor-
-dlugo tanitâlo. 27 ilumúme, кitornat ivdlernartoк Jîsuse tanitat
akerartordlugo katerssorput Herûtasilo Puntiuse-Pilâtusilo akimá-
-ngitsut Israîlíkutdlo inuiaкatigît ilagalugit, 28 agssavit sujúnersûti-
-vitdlo sujornagut perкussât nãmagsísavdlugo. 29 mãnalo, Nâlagaк,
sujôrasârinere issiginiákit, kivfatitdlo tuníkit oкautsit oкalûtigisí-
-naorкuvdlugo sujôrángitdluínardlutik. 30 [taima tuníkit] agssatit
isagtitdlugit katsorsarneкautigssamik, nalunaerкutit tupingnartu-
-liatdlo pissarкuvdlugit кitornavit ivdlernartup Jîsusip arкagut.
31 tugsiarêrmatalo katisimavfiat aulavoк, tamarmigdlo anernermik
ivdlernartumik ilumioкangâlerput, Gûtivdlo oкausia oкalûtigât su-
-jôranatik.

[32]ugpertorpagssuitdle táuko nungutdlutik ũmatimíkutdlo tar- 2,44.
-nimíkutdlo atausiúput; ilâtalo atautsivdlũnît pigissane oĸautigí-
-ngilai pigigine, kisiáne tamaisa pigeĸatigîgpait. [33]apustilitdlo Nâ-
-lagkap Jîsusip makísimássusia kivdlingnartorssuarmik nalunaiái-
-ssutigât, sáimáunerdlo angingârpoĸ táukunane tamane. [34]mássa-
-lo ajorssartumik ilaĸángitdlat, nunautinigdlũnît igdlunigdlũnît pi-
-gissaĸartortaisa tamáko tunissarmatigik, tunissamigdlo akê aggi- 2,45.
-útarpait [35]apustilit isigaisa sãnut ilivdlugit; tunioráuneĸartar-
-putdlo ajorssartoĸarângat nungutdlugit ajorssautait nâpertordlu-
-git. [36]Jôrsasile, apustilit ateĸuseĸartitât Barnapamik (nugter-
-dlugo imáitoĸ: tugpatdlersainermik píssusilingmik), Lîvíkûssoĸ
Kĩperime nunaveĸartoĸ, [37]nunáumik pigissaĸarpoĸ, tunigamiugdlo
aningaussarsiane aggiúpai apustilit isigaisa sãnut ilivdlugit.

kapitalit 5.

Anánia Savfiaralo; apustilit amerdlasûnik tupingnartulissartut ilatârsínardlutigdlo ug-
-pertunik; parnaerússaulersut íngilip anisíkai; kigdlisiuissoĸatigîngnut savssartíne-
-ĸartut; Gamâlialile oĸalorêrmat, iperartortíkaluardlugit inerterĸigdlugitdlo iperarait.

[1]angutivdle Anániamik atigdlup nulê Savfiara áiparalugo nunaut
pigissane tunivâ, [2]akiatalo ilà ángigâ nulê ilisimaĸatigalugo, ilâlo
aggiúpâ apustilit isigaisa sãnut ilivdlugo. [3]Pîtrusile oĸarpoĸ:
Anánia, sôĸ Sãtanip ũmativit ilua tamákerpâ, anernermut ivdler-
-nartumut sagdlugavit, nunautip akiata ilâ ángigigagko? [4]pigigat-
-dlaragko pigiuarsínaugaluarpat ilâ? tunigagkulo [akia] isumangnik
pisínaugaluarpat ilâ? sôrme tauva ũmatigkut taima pilerssârpit?
inungnut pinatit Gûtimut sagdluvutit. [5]Ananiavdle oĸautsit ta-
-máko tusaramigit úpitdlune anerningerpoĸ. tamatumíngalo tu-
-sartut tamarmik ersingâlerput. [6]inûsugtutdle nikuíput pássut-
-dlugulo, ánitdlugulo ilerfiorpât. [7]pivordle kingorna nalunaerĸú-
-tap akúnere pingasut migssiliormagit, tauva nulia iserpoĸ tamá-
-na pisimassoĸ naluvdlugo. [8]Pîtrusivdle sãpâ: oĸarfigínga: nu-
-naut taima akilersitdlugo tunivisiuk? akivâ: âp, taima akilersit-
-dlugo. [9]Pîtrusivdle oĸarfigâ: sôrme tauva isumaĸatigîlerpise
Nâlagkap anernera ússerumavdlugo? ata, uvingnik ilerfiortut isi-
-gait matup silatânĩput, ánikumârpâtitdlo. [10]tássángáinardlo ú-
-pípoĸ isigaisa sãnut anerningerdlunilo. inûsugtutdle iserdlutik
toĸungassoĸ nâpíkamíko ánípât ilerfiordlugulo uviata sanianut.
[11]ilagîtdlo ilũngarmik tamatumíngalo tusartut tamarmik ersingâ-
-lerput.

[12]nalunaerкutitdle tupingnartuliatdlo amerdlasût apustilit ag-
-ssaisigut pissarput inungne; tamarmigdlo isumaкatigîgdlutik кi-
3,11. -lâgínalingme Sâlumûp piane íput. [13]avdlatdle ilãnik sapîserso-
-кángilaк táukunúnga ilángúkumassumik, kisiáne inungne pingâr-
-tíneкarput. [14]ilatârsínarputdle Nâlagkamut ugpertunik anguti-
-nigdlo arnanigdlo amerdlasôrssuarnik. [15]taimáitumik náparsima-
-ssut igdlut akorninut ánítarpait ínángavingnut akiartivfingnutdlo
ilivdlugit, tássa Pîtruse tássûnarкugpat táukua ilait tarráinânut-
-dlũnît tâgdlerкuvdlugit. [16]igdlorpalingnítaoк erкânĩtunit amer-
-dlasôrssuit Jerûsalâmut tikiúput, náparsimassutdlo anernernitdlo
mingugtûnit nâgdliugtitaussut ãpait, táukulo tamarmik ajorung-
-naerput.
[17]palasiunerdle nikuípoк, ilagissailo tamarmik, tássa satu-
-sîarit ingmíkôrniaкatigît, ilungersornermik ilumioкangâlerdlutik,
[18]apustilitdlo tiguvait parnaerússivingmut nalingínarnut atortumut
pisitdlugit. [19]Nâlagkavdle íngiliata únuame parnaerússiviup matue
angmarpai anisitdlugitdlo oкardlunilo: [20]nâlagfingme savssariar-
-tordluse oкautsit tamáko inũssutigdlit tamaisa inungnut oкause-
-risigik. [21]tamánale tusaramíko uvdlârordlutik nâlagfingmut pí-
-put ajoкersuivdlutigdlo. palasiunerdle tikiúkame ilagissailo, kig-
-dlisiuissoкatigît Israîlivdlo kinguaisa utorкaunertait tamaisa a-
-tautsimut кaerкuvait, parnaerússivingmutdlo autdlartitsíput aer-
-кuvdlugit. [22]kivfatdle tássunga pigamik parnaerússivingme ki-
-ngorarpait, kingumutdlo tikiúput nalunaerdlutik oкardlutik: [23]par-
-naerússivik tikíparput parnaerкigsârsimassoк, pârssissutdlo matut
silatãne кeкartut; matueravtigule iluane inugsíngilagut. [24]pala-
-sivdle nâlagfiuvdlo pârssissaisa nâlagâta palasiuneritdlo oкautsit
tamáko tusaramíkik, isumatik nakimatípait táuko pivdlugit, кanoк
ilísanersoк tamána. [25]tauva avdla tikiúpoк nalunaerfigalugit o-
-кardlune: ata, angutit táuko parnaerússivingmut pisitase nâlag-
-fingmĩput кeкardlutigdlo inuit ajoкersordlugit. [26]tauva pârssi-
-ssut nâlagât tássungnarpoк kivfat ilagalugit aivdlugitdlo, angu-
-tauserfiginagitdle, inuit ersigigamíkik ujarкanik mitdlôrumârsora-
-lutik. [27]tikiúkamíkigdlo kigdlisiuissoкatigîngnut savssartípait,
palasiuneruvdlo aperssulerpai oкardlune: [28]ilungersordluta iner-
-tíngínerpavse ateк tamána ajoкersuiniutigerкunago? tássalo Jerû-
-salât tamákerparse ajoкersûtivsínik, inûvdlo táussuma aua uvav-
-tínut pisíniarparse. [29]Pîtrusivdle apustilitdlo akivât oкardlutik:
4,19. Gûte nâlagtariaкarneruvoк inungnit. [30]sujuaissavta Gûtiata Jîsuse

makitípâ, táuna toĸutarse ĸissungmut nivíngagarse. 31 táuna Gû-
-tip talerpingmigut ĸutsigsisípâ sujulerssuissúngortitdlugo ánáu-
-ssissúngortitdlugulo Israîle avdlamik isumatârfigssaĸartitdlugo a-
-jortainigdlo isumákèrfiginerĸarfigssaĸartitdlugo. 32 uvagutdlo na-
-lunaiaissigâtigut tamáko pivdlugit, anernerdlo ivdlernartoĸ nalu-
-naiaissigalugo, táuna Gûtip túniússâ nâlagtiminut. 33 tamánale
tusaramíko ilumíkut pilangneĸarputdlusôĸ, isumaliorputdlo toĸú-
-kumavdlugit. 34 kigdlisiuissoĸatigîtdle ilât nikuípoĸ farisîariu-
-ssoĸ, Gamâlialimik atilik, inatsisinik ajoĸersuissoĸ, inuit tamar-
-mik atarĸissât; táussuma apustilit anisitdlatsiarĸuvai. 35 tauvalo
[ilane] oĸarfigai: ukorsè angutit Israîlíkûssuse, mianerssoritse i-
-nuit uko pivdlugit, ĸanoĸ iliúsanersuse. 36 uvdlut mákua sujor-
-natigut sarĸúmerpoĸ Tiutarse ingminik sûtíkaluardlune, anguter-
-pâluitdlo sisamanik untritigdlit migssigissait táussumúnga ilángú-
-put; táuna toĸutauvoĸ, nâlagtailo tamarmik siámartitauvdlutik
nungúput. 37 kingorna sarĸúmerpoĸ Jûtarse Galilîamio, inuit naut-
-sorssorneĸarnerata nalâgut; táussuma inuit ikíngitsut kigdlor-
-môrtípai maligtitdlune. táunátaoĸ pêrpoĸ, nâlagtailo tamarmik
siámartitáuput. 38 taimáitumik oĸáupavse: inuit táuko taimaitísigik
iperardlugitdlo. mássa pilerssârut tamána suliardlũnît tamána i-
-nungnit pisimagpat aserúsavoĸ; 39 Gûtimitdle pisimagpat aseror-
-neĸ sapísavarse, Gûtimut akerartorumassutut ititauleĸinavuse.
40 tauva nâlagpât, apustilitdlo ĸaerĸugamíkik iperartortípait iner-
-terdlugitdlo Jîsusip arĸa oĸalungniutigerĸunago; tauvalo iperar-
-pait. 41 táukule kigdlisiuissoĸatigît sãnit autdlarput tipaitsugdlu-
-tik, mitautigineĸarĸussaugamik arĸa pivdlugo. 42 soráingitdlatdlo
uvdlut nungutdlugit ajoĸersuivdlutik nâlagfingme igdlunilo îvang-
-kîliulo Jîsuse-Kristusimik oĸalûtigalugo.

kapitalit 6.

angutit arfineĸ mardluk ajorssartunut kivfartortugssángordlutik ivertitaussut; ajoĸer-
-sugkat amerdlingârtut Jerûsalâme; Stivfânuse kigdlisiuissoĸatigîngnut pisitdlugo
únerdlûtigigât sagdluvdlutik.

1 uvdlune táukunane, ajoĸersugkat amerdlingmata, Grîkerisut
oĸausigdlit oĸalorujulerput Eprîarinut, uvigdlarnertatik mingneru-
-tíneĸartarmata uvdlut nungutdlugit ajorssartunut tunissutaussar-
-tut tunioraatiginekarângata. 2 táukuale arĸaneĸ-mardluk ajoĸer-
-sugkat ilũngaisa atautsimut ĸaerĸuvait oĸardlutigdlo: iluásángi-
-laĸ Gûtip oĸausia isumákêrdlugo nerissunut kivfartoruvta. 3 tai-

-máitumik, ĸatángutivut ukorsê, ilavsínik angutinik arfineĸ-mar-
-dlungnik ĸinerdleritse tusâmassauvdluartunik anernermigdlo iv-
-dlernartumik ilisimássúmigdlo ilumioĸangârtunik, isumagissaria-
-ĸartumut tamatumúnga ivertitagssavtínik. 4 uvagutdle soraerata
tugsiartarumârpugut oĸauserdlo kivfartûtigalugo. 5 oĸautsitdlo
tamáko táukua ilũngarmik iluarigamíkik Stivfânuse ĸinerpât, angut
ugpernermik anernermigdlo ivdlernartumik ilumioĸangârtoĸ, Pilí-
-pulo Pororrorulo Níkanôrilo Tîmunilo Parminarsilo Níkulailo Jûtit
ilasiât Antiorriamio. 6 táuko apustilinut savssartípait, tugsiara-
-migdlo agssangmingnik patigpait.
7 Gûtivdlo oĸausia siaruariartorpoĸ, ajoĸersugkatdlo amer-
-dlingârput Jerûsalâme; ãma palaserpagssuit ugpernermut nâlag-
-túngorput.
8 Stivfânusile ugpernermik pigínaunermigdlo ilumioĸangâra-
-me tupingnartuliortarpoĸ angisûnigdlo nalunaerĸutiliordlune i-
-nungne. 9 tauva ilait pilerput ajoĸersuivfingmit kivfaujungnaer-
-sitat piánik Kerînimiutdlo piánik Alagsantriamiutdlo piánik Ki-
-lĩkiamiutdlo piánik Aasiamiutdlo piánik taineĸartumit pissut,
Stivfânusilo saĸitsáupât. 10 ilisimássutdle anernerdlo táussuma o-
-ĸalugtautigissâ agssortorneĸ saperpât. 11 tauva angutit ilait á-
-ngiortumik pilerisârpait ima oĸartut: tusâvarput oĸautsinik Mộr-
-sasimutdlo Gûtimutdlo ĸaĸajardliutaussunik oĸalugtoĸ. 12 inuit-
-dlo pikigtorssuángortípait, utorĸauneritdlo agdlagkanigdlo ilisi-
-massut [ilángutdlugit]; táunalo perssûtdlugo autdlarúpât, kigdli-
-siuissoĸatigîngnutdlo pisípât; 13 nalunaiaissutdlo sagdlussut sav-
-ssartípait ima oĸartut: inuk una soraerane oĸautsinik inimut
matumúnga ivdlernartumut inatsisinutdlo ĸaĸajardliutaussunik o-
-ĸalugtarpoĸ. 14 ima oĸartoĸ tusaravtigo: ivssuma Jîsusip Nãsa-
-rámiup ine mána ũkautíkumârâ ˈlerĸutdlo Môrsasip uvavtínut
pisitai avdlángortitdlugit. 15 kigdlisiuivfingmilo igsiassut tamarmik
issigiuarpât, kînâlo takuvât sôrdlo íngilip kînâ.

kapitalit 7.

Stivfânuse kigdlisiuivfingme oĸalugtoĸ Gûtip ínugtaminut angajorĸautsernerpagssue er-ĸartordlugit, táukulo agssortuissáinarnerardlugit; avorĸârilermatigdlo ajagtorât, ujar-ĸanigdlo mitdlôrdlugo toĸúkât.

1 tauva palasiuneĸ oĸarpoĸ: taimáipa? 2 ivnale oĸarpoĸ: u-
-korsê angutit ĸatángutíka atâtaussusilo, tusarnâritse. Gûtip nâ-
-langnartup sujuaissarput Aaperât sarĸúmerfigâ Misuputâmiamî-

-titdlugo, Hâranime nunaкángíkatdlarmat; [3]oкarfigâlo: autdlarit 1 Môr. 12,1.
nunangnit erкardlingnitdlo nunamut ilingnut takutitagssavnut.
[4]tauva Kaltîarit nunãnit autdlarpoк Hâranime nunaкalerdlune;
angutâlo toкungmat tássánga nûgtípâ nunamut matumúnga mãna 1 Môr. 12,5.
nunagissavsínut. [5]nunavigssaкartíngilâlo tássane isigkatut silig-
-tigissumigdlũnît nâme; únersorfigâle táussumúnga pigitíkumav- 1 Môr. 12,7.
-dlugo kinguâgssainutdlo kingornagut, nauk кitornaкángitsoк. [6]i-
-male oкarpoк Gûte: kinguâgssai ilasiáusassut nuname avdlaner- 1Môr.15,13t.
-tame, kivfartortísagaitdlo ajortumigdlo pissardlugit ukiut sisa-
-manik untritigdlit. [7]inuiaitdle táukua kivfartorfigissait uvanga
erкartũkumârpáka, oкarpoк Gûte, tauvalo autdlarumârput kivfar-
-tûtdlungalo inime matumane. [8]angerutsimigdlo kipineкarкússú- 1 Môr. 17,10.
-mik angerfigâ. taimalo Iisâк ernertârâ kipineкartitdlugulo uv-
-dlut arfineк-pingajuáne; Iisâvdlo ernertârâ Jãko, Jãkuvdlo erner-
-târai táuko atâtaunerpaussut arкaneк-mardluk. [9]atâtaunerpau-
-ssutdlo Jûserfe síngákamíko Egivtinimut tunivât; Gûtivdle na- 1 Môr. 37,28.
-jorpâ [10]aniguisitdlugulo nâgdliûtigissainit tamanit sáimáunarsi- — 39,2.
-sitdlugulo ilisimássúmigdlo tunivdlugo Fâraûp Egivtinip kúngiata
sâne; táussumalo sujulerssuissúngortípâ Egivtinime igdluminilo
tamarssuarme. [11]kângnerdle nagdliúpoк Egivtinimut tamarmut 1 Môr. 41,40.
Kânâvdlo nunânut, nâgdliungnerssuardlo, sujuaissavutdlo neкig- 1 Môr. 41,54.
-ssaileкilerput. [12]Jãkule tusarame Egivtinime karrisiagssaкartoк,
tauva sujuaissavut autdlartípai sujugdlermik; [13]áipagssânigdlo pi-
-gamik кatángutaisa Jûserfe ilisarât, Jûserfivdlo erкardlê Fâraûp 1 Môr. 43,1.
nalujungnailerpai. [14]Jûserfile autdlartitsivoк angúne Jãko кaer-
-кuvdlugo erкardlinilo tamaisa, tarnigdlit arfineк-mardlungnik кu- 1 Môr. 45,9.
-ligdlit tatdlimatdlo. [15]Jãkulo Egivtinimut samungnarpoк to- 1 Môr. 46,27.
-кuvdlunilo, táunalo sujuaissavutdlo. [16]ãneкarputdlo Siggîmimut 5 Môr. 10,22.
ilineкardlutigdlo ilivermut Aaperâp aningaussanik Siggîmip erne- 1 Môr. 49,33.
-rata Hîmorip кitornainit pisiânut. [17]uvdlutdle únersûtigissat Jòrs. 24,32.
Gûtip Aaperâmut ugpernarsáissutigissai кanigdlingmata, tauva i- 1 Môr. 49,30.
-nuit ínugtartusíput amerdliartordlutigdlo Egivtinime. [18]kîsa av- — 23,17.
-dla kúngiulerpoк Jûserfimik nalussoк; [19]táussuma erкardlivut per- — 33,19.
-кuserdlugtulivfigai sujuaissavut ajortumik pissardlugit, nâlungiait 2 Môr. 1,7 t.
anítarкungmagit inôrкunagit. [20]taimáineragut Môrsase erniuvoк 2 Môr. 1,10.
nâlungiauvdlune píneкissoк Gûtime; táuna кáumatit pingasut pe- 2 Môr. 2,2 tt.
-rorsagauvoк angúme igdluane. [21]aníneкarmatdle Fâraûp pa-
-niata tiguvâ perorsardlugulo ernersiaralugo. [22]Môrsasilo ajoкer-
-sorneкarpoк Egivtinimiut ilisimatũssutainik tamanik, píssauvor-

-dlo okautsimigutdlo ĸanoĸ-iliornermigutdlo. 23 ukiutdle sisama-
-nik ĸuligdlit nàgamigit, ũmámigut isumalerpoĸ ĸatángutine Is-
2 Mòr. 2,11 t. -raĩlip kinguai takusarumavdlugit; 24 ilãtdlo inardligaussoĸ taku-
-gamiuk sernigâ, pinerdlugfigissardlo akiniutdlugo Egivtinimio to-
-ĸúpâ. 25 isumaĸarpordle ĸatángutime malugísagãne Gùtip ánáu-
2 Mòr. 2,13. -neĸartilerâtik agssangmigut, malugíngilàtdle. 26 aĸagùngmatdlo
ilait saĸitsáutut nâpíkamigit sáimarsarniarpai oĸardlune: ukorsè
angutit: ĸatángutigĩgpuse, suvdluse inardlerseĸatigĩgpise? 27 ái-
2 Mòr. 2,14tt. -parminigdle inardlĩssup ajagpâ oĸardlune: kia uvavtínut nâlagá-
-ngortitdlutitdlo erĸartũssissúngortípâtit? 28 uvangátaoĸ toĸúsa-
-vinga, sôrdlo igpagssaĸ Egivtinimio toĸúkit? 29 oĸautsitdle ta-
-máko píssutigalugit Môrsase ĸimâvoĸ ilasiaulerdlunilo Mĩtiãkut
nunãne; tássane mardlungnik ernertârpoĸ. 30 ukiutdlo sisamanik
2 Mòr. 3,2 tt. ĸuligdlit nângmata Nâlagkap íngiliata sarĸúmerfigâ ĸáĸap Sĩ-
-naip puilassuitsuane orpitsiait kakitdlarnaĸutaussat ikualanerane.
31 Môrsasivdle takuleramiuk takussane tupigusûtigâ; takuniariar-
Mat. 22,32. -tormagulo Nàlagkap nipâta ima pivâ: 32 uvanga-una sujuaissavit
Gùtiat, Aaperâp Gûtia Iisâvdlo Gûtia Jãkuvdlo Gûtia. tauva
Môrsase ûlilerpoĸ takuniaineĸ sapilerdlune. 33 Nâlagkavdle oĸar-
-figâ: isigangmâtit isigkangnit pĩkit, ĸeĸarfigissat nunaungmat iv-
-dlernartoĸ. 34 ajortoĸ ínugtama Egivtinimĩtut atugât takuvdluar-
-para, anersâmissarnerilo tusarpáka, arĸarpungalo ánagtíkumav-
-dlugit. mãnalo ĸarrĩt, Egivtinimut autdlartísavavkit. 35 Môrsase
7,27. táuna ilagsiumángisât, ima oĸarfigissât: kia nâlagángortitdlutitdlo
erĸartũssissúngortípâtit? táuna Gûtip autdlartípâ nâlagángortit-
-dlugo aniguisitsissúngortitdlugulo íngilip orpitsiaine kakitdlarnaĸu-
-taussane táussumúnga takutítup agssaisigut. 36 táussuma anisí-
-pai tupingnartuliordlunilo nalunaerĸutiliordlunilo nuname Egivti-
-nime ímamilo augpalârtume puilassuitsumilo ukiut sisamanik
ĸuligdlit nàvdlugit. 37 tássa-una Môrsase táuna Israĩlip kinguai-
3,22. -nut oĸartoĸ: pruvfìte uvavtut itoĸ Nâlagkap Gûtivse ilivsínut
5 Mòr. 18,15. makitíkumârpâ ĸatángutivsínit, táuna tusásavarse. 38 tássa-una
2 Mòr. 19,3. ilagĩngnĩtoĸ puilassuitsume, íngilip ĸáĸame Sĩnaime oĸalugfigi-
-ssime sujuaissavtalo akornánĩtdlune, táussumalo oĸautsit ùmassut
pigilerpai uvavtínut túniúsavdlugit. 39 táuna sujuaissavta nâlagku-
-mángilât, kisiáne ajagtorpât, ũmatimíkutdlo kingumut Egivtini-
2 Mòr. 32,1. -mut sâgput, 40 Aarunimut oĸardlutik: Gûtiliortigut sujunivtigut
ingerdlassugssanik, Môrsase ivna uvavtínik Egivtinimit anisitsissoĸ
2 Mòr. 32,6. ĸanoĸ ilinersoĸ nalugavtigo. 41 norraussaliorputdlo taimane pig-

-dliutinik âtsivdlutik Gûtipilungmut agssangmigdlo suliait nuána-
-ralugit. 42 Gûtivdle túnúpai taimaititdlugitdlo ĸilaup perpag- Jer. 19,13.
-ssuinut kivfartortitdlugit, sôrdlo agdlagsimassoĸ pruvfîtit agdla- Am. 5,25 tt.
-gaine: puilassuitsume ukiut táuko sisamanik ĸuligdlit ukiûtit-
-dlugit uvanga tunissutinik toĸutagssanik tunissutinigdlo neĸigssa-
-nik pigdlîvfigaisinga, Israîlikut-â? 43 kisiáne Mûlorrip tupiussâ
nagsartarparse, uvdlorissavdlo Gûtivsinut Rimfânimut pigititavse
inûssaliartâ, inûssaliat táuko ilivsinut patdlorfigissagssaliase; nûg-
-tíkumârpavsile Bâpalip ungatânut. 44 nalunaiautip tovĸa sujuai-
-ssavtinîpoĸ puilassuitsume, sôrdlo Môrsasimut oĸalugtup perĸú-
-ssutigigâ, sanásagâ ássilissagssaĸ takussane ássilivdlugo. 45 ta- 2 Môr. 25,40.
-mánalo sujuaissavta pigileramíko, Jôrsua ilagalugo isertípât aki- Jôrs. 3,14.
-mángitsut Gûtip sujuaissavta sujornatigut ĸimâtitaisa pigissânut,
|pigiuardlugulo| Dâvip uvdlue tikitdlugit. 46 táuna Gûtimut sái-
-máunarsivoĸ, ĸinuvordlo Jãkup Gûtia ineĸarfigssarsiumavdlugo. tugs. 132,5.
47 Sâlumûvdle igdluliorpâ. 48 kisiáne ĸutsingneruvsârtup nâlagfît 1 kúng. 6,1.
agssangnik sanasimassut inigíngilai, sôrdlo pruvfîte oĸartoĸ: 49 ĸi- 17,24.
-lak igsiavfigâra, nunalo isigkama tungmarfigât; suna igdlo uvav- Is. 66,1 t.
-nut igdluliarísavisiuk, oĸarpoĸ Nâlagaĸ, sunalûnît uníngavigssa-
-râra? 50 agssangma máko tamaisa piliaríngínerpait? 51 tautûko
mángertunik pukusugdlit ũmativsigutdlo siutivsigutdlo kipineĸá-
-ngitsuse, anerneĸ ivdlernartoĸ agssortortáinarparse; sôrdlo su-
-juaissase ítut taimáipusísaoĸ ilivse. 52 kina pruvfîtit ilât su-
-juaissavse ĸinugínginerpât? toĸúpaitdlo iluartup táussuma ti-
-kiúnigssânik sujornagut oĸautigingnigtut, ilivsilo mãna táussumí-
-nga pisitsissúngordlusilo toĸutsissúngorpuse. 53 mássa inatsisit
pigilerpase íngilitigut perĸússutigineĸartitdlugit, maleruarnagitdle. Gal. 3,19.
54 tamánale tusaramíko ũmatimíkut pilangneĸarputdlusôĸ ĸor- Epr. 2,2.
-sarĸortardlutigdlo pivdlugo. 55 táunale anernermik ivdlernartumik
ilumioĸangârame, ĸilangmut issigiuardlune Gûtip nâlangnarssusia
takuvâ, Jîsusilo Gûtip talerpiata tungâne ĸeĸartoĸ, 56 oĸarpordlo:
ata, ĸilait takuváka angmassut, inûvdlo ernera Gûtip talerpiata Mat. 26,64.
tungâne ĸeĸartoĸ. 57 nivdliáputdle nipitôrssuarmik, siutitigdlo ma-
-tuvait, isumaĸatigîgdlutigdlo táussumúnga ukerũtorssũput. 58 a-
-jagtortardlugulo igdlorpagssualingmit anisíkamíko ujarĸanik mit-
-dlôrpât. nalunaiaissutdlo atissatik iperagkatik ilivait inûsugtup
Saulusimik atigdlup isigaisa sãnut. 59 tauva Stivfânuse ujarĸanik
mitdlôrmáne tordlulavdlune oĸarpoĸ: Nâlagaĸ Jîsuse-â, anernera Lúk. 23,46.

Lúk. 23,34. piuk. 60 sêrкúmerdlunilo nipitûmik nivdliavoк: Nâlagaк, ajortulia-
-mik matumínga aulajangîvfiginavêrigit. taimalo oкarame sinig-
-pâlerpoк.

kapitalit 8.

Jerûsalâme ilagît кinugineкangâlersut, Saulusivdlo nungutíniarai; Samâriame Pilípo oкalûssissartoк, inuitdlo ugperigât kuisitdlutigdlo; Sîmût angákuarnigtartûgaluaк a--ningaussanik akilîumavdlune apustilisut pigínaunermik pisiniartoк Pîtrusip avorкâri--gâ; kúngip arnap Kantãkip kivfarssua ugpertúngulersoк Pilípup kuigâ.

1 toкutaungmatdle Saulusip iluarâ. uvdlordle tamána ilagît
Jerûsalâmĩtut кinugineкangâlerput, tamarmigdlo siámarput Jûtiav-
-dlo Samâriavdlo ilagissainut, apustilit kisimik pinatik. 2 angu-
-titdle Gûtimik mianeringnigtut Stivfânuse iliartorpât, aliatsangner-
-ssuarmigdlo aliatsautigât. 3 Saulusivdle ilagît nungutíniarpai,
igdlunutdlo isertardlune angutitdlo arnatdlo autdlarúpai parnaerú-
-ssivingmutdlo pisitdlugit. 4 siámartitaussut tauva angalavdlutik
oкauseк îvangkîlio oкalûtigât.
5 Pilípule Samâriamut samungnarame igdlorpalingmut, Kri-
-stuse táukunúnga oкalûssissutigâ. 6 inuitdlo isumaкatigîgdlutik
Pilípup oкauserissai nalunaerssorniarpait, nalunaerкutit táussuma
suliarissai tusardlugitdlo takugamíkik. 7 anernerit mingugtût a-
-merdlasûnit taimáitunik pilingnit aningmata nipitûmik nivdliav-
-dlutik; ãma tumartorsimassut tusiagtutdlo amerdlasût ajorung-
-naersitáuput. 8 tipaitsungâlerputdlo igdlorpalingme táussumane.
9 angutdle tássanĩtoк Sîmûmik atilik, sujornagut igdlorpalingme
tamatumane angákuarnigtartoк inuit Samâriamiut ularússisitdlugit
ingminigdlo angisûnerardlune. 10 tamarmigdlo nalunaerssorpât,
mikissutdlo angisûtdlo, oкardlutik: tássa-una Gûtip píssaunera
tamána angisôк. 11 nalunaerssorpâtdle sivisûmik ularússisingmatik
angákuarningnerminik. 12 Pilípule ugperigamíko îvangkîlio Gûtip
nâlagauvfianik Jîsusivdlo Kristusip arкanik oкalûtigingmago, tauva
kuisíput angutit arnatdlo. 13 Sîmûtdlo ilángutdlune ugpertúngor-
-poк, kuisíkamilo Pilípo átavigilerpâ; nalunaerкutitdlo kivdling-
-nartuliatdlo angisût pissartut takugamigit ánilârpoк. 14 apu-
-stilitdle Jerûsalâmîtdlutik tusaramik Samâriamiut Gûtip oкausia
ilagsigât, tauva Pîtrusilo Juánasilo táukunúnga autdlartípait. 15 táu-
-ko tasamunga pigamik tugsiúpait anerneк ivdlernartoк táukunú-
-nga pigilerкuvdlugo. 16 sulime ilãnutdlũnĩt tugsimángingmat, kui-
-simáinarputdle Nâlagkap Jîsusip arкanut ilángutitdlutik. 17 tauva

agssangmingnik patingmatik anernek ivdlernartok pigilerpât. 18 Sî-
-mûvdle takugamigit anernermik ivdlernartumik tuninekartartut
apustilit agssangmingnik patigkângatik, tauva aningaussanik âtsi-
-vigai okardlune: 19 uvangátaok pigínaunermik tamatumínga tuni-
-singa, nalingínak agssavnik patigara anernermik ivdlernartumik
pigissakalerkuvdlugo. 20 Pîtrusivdle sãpâ: aningaussautitit ilagalu-
-tit aserortugssaokilit, Gûtip tuníssutâ aningaussanik pisiarisínau-
-sorigagko. 21 pigssakarnatitdlo avgûtigssakángilatit okautsip ta-
-matuma ilânik, ũmatit perkusersuíngingmat Gûtip sâne. 22 tai-
-máitumik avdlamik isumatârniarit ajorssutsit tamána tunutdlugo,
Gûtilo kínuvigûk ũmápit isumaliulerneranik isumákêrfigerkuniara-
-luardlutit. 23 malugâvkíme sungarnitsôrnartorssuarmut pisima-
-ssutit iluáinernigdlo nimersimassutit. 24 Sîmûp tauva akivâ o-
-kardlune: ilivse Nâlagak kínuvigisiuk pivdlunga, sumigdlũnît ta-
-mákua okautigissavse ilãnik uvavnut nagdliútokarkunago. 25 táu-
-kuale Nâlagkap okausia nalunaiáissutigalugulo okalûtigigamíko
Jerûsalâmut uterput îvangkîlio okalûtigalugo Samâriamiut igdlor-
-pángualîne amerdlasûne.

26 Nâlagkavdle íngiliata Pilípo okalugfigâ okardlune: nikuit-
-dlutit kujatânut autdlarit avkusinermut Jerûsalâmit Gâsamut av-
-kutaussumut inuilaussumut. 27 tauva nikuípok autdlardlunilo.
atalo, angut Aitiũpiamiussok tássaussok, kúngip kivfarssua, Aitiũ-
-piap kúngiata arnap Kantãkip píssaunekartitâ, aningaussautainik
tamanik pârssissok; táuna patdloriartordlune Jerûsalâliarame, 28 ki-
-ngumut angerdlalersok kamutimine igsiavdlune, pruvfîtivdlo Isaiap
agdlagai atuarai. 29 anerneruvdle Pilípo okarfigâ: ingerdlagit ka-
-mutit uko najorniardlugit. 30 tauva Pilípup arpagdlune ornigpâ,
tusaramiugdlo pruvfîtip Isaiap agdlagai atuarai, aperâ: atuagkatit
pâsivigit? 31 akivâlo: kanok ilivdlunga pâsísaváka ajokersornekâ-
-ngíkuma? Pilípulo inápâ kakerkuvdlugo igsiakatigerkuvdlunilo.
32 agdlagkanile agdlagsimassut atuagai tássa uko: savatut tokutsi- Is. 53,7 t.
-vingmut pisitauvok, sôrdlulo savârak kivssaissiminut nivdlíngit-
-sok, taimaitdlune karne angmángilâ. 33 nikanarnerane erkartũne-
-karnera nãmagtitauvok, kialo okalugtuarisínauvai kingulerîgsue?
inũssusia nunamit pèrsitaungmat. 34 tauva kúngip kivfarssua pi-
-lerpok Pilípumut okardlune: nalunaerfigínga-ait, kina pivdlugo
pruvfîte taima okarpa, ingminigdlũnît pivdlune avdlalũnît pivdlu-
-go? 35 Pilípuvdle karne angmarpâ, agdlagsimassutdlo tamáko
autdlarniutigalugit îvangkîlio Jîsusimik táussumúnga okalûtigâ.

36 avkusiníkutdlo ingerdlatitdlutik imekarfik tikíkamíko kúngip kiv-
-farssua okarpok: takuvat auna imek; kuisísavdlunga sumik akor-
-nutekarnerpunga? 37 Pilípuvdle akivâ: ũmatigkut ilũngardlutit
ugperuvit pisínauvutit. akivâlo okardlune: ugperpunga Jîsuse
Kristuse Gûtip ernerigâ. 38 kamutitdlo unigterkuvai, tamarmigdlo
imermut arkarput, Pilípulo kúngivdlo kivfarssua; kuivâlo. 39 imer-
-mitdlo kakingmata Nâlagkap anernerata Pilípo autdlarúpâ, kú-
-ngivdlo kivfarssuata issigiungnaerpâ, mássalo ingerdlavine inger-
-dlavigâ tipaitsugdlune. 40 Pilípule nâpínekarpok Astûtime, inger-
-dlatitdlunilo îvangkîlio okalûtigâ igdlorpalingne tamane Kaisâ-
-riamut apûtserdlune.

kapitalit 9.

Saulusе kilangmit tupingnartumik pinekardlune avdlamik isumatârtok Ananiamutdlo kuisítok; Damaskusime Jîsuse Kristusiussok okalũssíssutigilerâ kinuginekalerdlunilo; nigordlune Jerûsalâmut pissok ajokersugkat ilasiarât, Tarsusimutdlo autdlartíkamiko ilagît erkigsilersut. Pîtrusip Lutame tumartorsimassok Aniarse ajorungnaersíkâ, Jorpimilo Tapíta ũmartíkâ.

22,3 tt. 1 Saulusile sule sujorasârivdlune tokutitsiniardlunilo Nâlagkap
26,12 tt. ajokersugainik kíngarssuingârame, palasiunek ornigpâ, 2 agdlagka-
-nigdlo kínuvigâ Damaskusime nâlagiartarfingnut túniússagssami-
-nik, avkutíkut táussumûna ingerdlassut ilainik angutinigdlũnît
arnanigdlũnît nâpitsigune kilerssugautitdlugit Jerûsalâmut pisíku-
-mavdlugit. 3 ingerdlatitdlunile Damaskuse patdlilermago, kau-
-massup kilangmit tássángáinak iluvâ. 4 nunamutdlo úpípok, ni-
-pilo tusarpâ ima okarfigigâne: Sâvdle-â, Sâvdle-â, suvdlutit ki-
-nugainga? 5 okarpordlo: nâlagak, kinauvit? Nâlagkavdle akivâ:
Jîsusiuvunga kinugissat. íngingmut túkartuinek sapísautit. 6 ûlig-
-dlunilo ánilârdlunilo tauva okarpok: Nâlagak, kanok iliorkuvinga?
Nâlagkavdlo akivâ: nikuitdlutit igdlorpagssualingmut piartorit, tá-
-ssane okarfigiumârpâtit kanok iliúsassutit. 7 angutitdle táussuma
ingerdlakatai kekarput nivdlernek ajulerdlutik, nipe tusaraluar-
-dlugo kimik takussakánginamik. 8 Saulusile nunamit nikuípok,
uíkaluaramilo kimik takussakángilak. tauva tasiordlugo Damasku-
-simut pisípât. 9 uvdlutdlo pingasut issigissakángilak nerina-
-nilo imernanilo.

10 ajokersugardle Damaskusimĩtok Ananiamik atilik, táuna
Nâlagkap takordlôrníkut okarfigâ: Anánia. akivâlo: tássauvunga,
Nâlagak. 11 Nâlagkavdle okarfigâ: nikuitdlutit igdlut akornánut

nardlusûmik taissamut autdlarit, Jûtavdlo igdluane aperкutigûk
Saulusimik atilik Tarsusimio; tamássa tugsiarpoк, 12 takordlôrní-
-kutdlo angut takusimavâ isertoк Ananiamik atilik, táussuma ag-
-ssangminik patigkâne kingumut takungnilersitdlune. 13 Ananiav-
-dle akivâ: Nâlagaк, кavsînit tusarpara angut táuna, кanoк agti-
-gissumik ivdlernartortatit ajortuliorfigigai Jerûsalâme; 14 tamânilo
palasiunernit pigínáussusekartitauvoк aternik tordlorfigingnigtut
tamaisa кilerssorsínauvdlugit. 15 Nâlagkavdle oкarfigâ: autdlarsí- 9,2.
-nait, táuna sákugssatut кinigkatut pigísagavko atera sarкangiu-
-terкuvdlugo akimángitsunut kúnginutdlo Israîlivdlo kinguainut;
16 misigitíkumâravko кanoк agtigissumik nâgdliúsassoк atera piv-
-dlugo. 17 tauva Anánia autdlarpoк igdlumutdlo iserdlune, ag-
-ssangminigdlo patigpâ oкardlune: Sâvdle-â кatángutiga, Nâlagkap
autdlartípânga, Jîsusip aggerfigkut ingerdlatitdlutit ilingnut taku-
-títup, kingumut takungnilerкuvdlutit anernermigdlo ivdlernartu-
-mik ilumioкangâlerкuvdlutit. 18 ernînardlo tavtaussánguitdlusôк
issainit nákarput, tássángáinardlo tagpigsivoк makitdlunilo kuisit-
-dlunilo; 19 nerivdlunilo nakússagtípoк, ajoкersugkatdlo Damasku-
-simîtut najoratdlarpai.

20 ernînardlo nâlagiartarfingne Jîsuse oкalûssíssutigilerpâ Gû-
-tip ernerigâ. 21 tusartaile tamarmik ánilârput oкardlutigdlo: una
táunáungila atermik táussumínga tordlorfigingnigtunik Jerûsalâme 8,1 tt.
nungutitsiniartoк, tamaungnartordlo táuko кilerssugaussut palasiu- 9,2.
-nernut pisíkumavdlugit? 22 Saulusile píssagtíkiartorpoк, Jûtitdlo
Damaskusime ineкartut sapilersípai, navsuerdluínaramiuk táuna
Kristusiussoк. 23 uvdlorpagssuitdle кímûngmata Jûtit isumalioкa-
-tigîgput toкúkumavdlugo. 24 Saulusile nalunaerfigineкarpoк кinu-
-gigãne. ivkuale isâvfît pârait uvdlúkutdlo únuákutdlo, toкúku- 2 Kor. 11,
-mavdlugo. 25 tauva ajoкersugkat únuákut tiguvât, nuioragarssuar- 32 tt.
-mutdlo ikititdlugo ungalorssuákut ningípât.

26 Saulusile Jerûsalâmut pigame ajoкersugkanut ilángúniara- Gal. 1,18 t.
-luarpoк, tamarmigdle ersigât ajoкersugaussoк ugperinago. 27 Bar-
-napavdle ilaserâ apustilinutdlo pisitdlugo, oкalugtûpailo кanoк
Nâlagaк takusimagâ avкusinerme oкaloкatigisimavdlugulo, кanor-
-dlo Damaskusime ersisuitdlune oкalugsimassoк Jîsusip arкa tu-
-nâralugo. 28 tauva Jerûsalâme igdlunut iseкatigissardlugitdlo a-
-neкatigissarpai, ersisuitdlunilo oкalugtarpoк Nâlagkap Jîsusip
arкa tunâralugo. 29 âma Grîkerisut oкausigdlit oкaloкatigalugitdlo
sakitsáutarpai, táukuale toкúnialerssârpât. 30 tamána кatángutigît

11,25. nalujungnaeramíko Kaisâriamut ĸanivât Tarsusimutdlo autdlartit-
-dlugo. 31 tauva ilagît erĸigsilerput Jûtiame tamarssuarme Ga-
-lilîamilo Samâriamilo ineriartortitdlutigdlo, amerdliartordlutigdlo
Nâlagaĸ mianeralugo anernerdlo ivdlernartoĸ igdlersortigalugo sa-
-ĸigamik.
32 pivordle Pîtruse tamatigut angalagame, tauva ilãne ivdler-
-nartut Lutame ineĸartut tikípai. 33 tássane angut nâpípâ Anîar-
-simik atilik, ukiut arfineĸ-pingasut nalassoĸ, tumartorsimassoĸ.
34 Pîtrusivdlo oĸarfigâ: Anîarse-â, Jîsusip Kristusip ajorungnaer-
-sípâtit; makitdlutit nangmineĸ atdlíssiorniarit. tauva ernînaĸ
makípoĸ. 35 tamarmigdlo Lutame Sârunimilo ineĸartut takuvât
Nâlagkamutdlo sâgdlutik.
36 ajoĸersugardle arnaĸ Jorpimîtoĸ Tapítamik atilik, arĸa
nugterdlugo imáitoĸ: Dorĸarse, táuna ajúngitsuliungârtarpoĸ pît-
-sutdlo tuningârtardlugit. 37 pivordle taimane ilãne náparame,
tauva toĸuvoĸ. tauva assagpât inimutdlo igdlup ĸânîtumut iliv-
-dlugo. 38 Lutale Jorpimit ĸanigtúngûngmat, ajoĸersugkat Pîtruse
tusaramíko tássanîtoĸ, angutit mardluk táussumúnga autdlartípait,
ĸínuvigâtdlo aggerasuarĸuvdlugo. 39 tauva Pîtruse nikuípoĸ inger-
-dlaĸatigalugitdlo. tássungalo pingmat inimut igdlup ĸânîtumut
pisípât; uvigdlarneritdlo tamarmik avatangerpât ĸiavdlutik ánorá-
-ssatdlo ĸagdlersautitdlo táussumúnga nivtardlugit Dorĸasip sa-
Mat. 9,25. -nai najoratdlarmatik. 40 Pîtrusivdle tamaisa anerĸuvai sêrĸú-
-merdlunilo tugsiardlune, timâlo sâgdlugo oĸarpoĸ: Tapíta, makí-
-tit. tauva uípoĸ, Pîtrusilo takugamiuk ingípoĸ. 41 táussumale
agssaisigut tiguvdlugo makitípâ, ivdlernartutdlo ĸaerĸuvai uvig-
-dlarneritdlo, táukunúngalo savssartípâ ûmassoĸ. 42 tamánalo
Jorpimiut tamarmik tusâmavât, amerdlasûtdlo Nâlagkamut ugper-
10,6. -túngorput. 43 tauva sivisûmik Jorpime unigpoĸ ámiortoĸ Sîmû-
-mik atilik najordlugo.

kapitalit 10.

Kaisâriame íngile Kornîliusimut takutítoĸ Pîtruse ĸaerĸorĸuvdlugo; Pîtruse Jorpime tupingnartumik takussaĸartitauvdlune oĸáuneĸartoĸ: Gû'ip minguersagâ nalingínautí-sángíkâ; Kaisâriamut pigame Kornîliusíkut oĸalûssivigigai Kristusimik; tusarnârtut akimángitsútaoĸ anernerup ivdlernartup tugfigingmagit, Nâlagkap arĸagut kuerĸugai.

1 angutekarpordle Kaisâriame Kornîliusimik atilingmik, táuna
sákutôrpait Itâliamiunik taissat nâlagarât. 2 táussuma Gûte nâ-
-lagdlugulo mianerâ inoĸutine tamaisa ilagalugit, inuitdlo pîtsor-

-tait tuningârtarpai, Gûtimutdlo tugsiartuínarpoĸ. 3 táuna nalu- 10,30 tt.
-naerĸútap akúnerisa arfineĸ-sisamãne takungnigkame navsuitsu-
-mik Gûtip íngilîsa ilât takulerpâ iserfigigâne, imalo oĸarfigigâne:
Kornîliuse-â. 4 issigiuarpâle ersilerdlunilo oĸardlunilo: nâlagaĸ,
suna-una? táussumale sãpâ: tugsiartarnitit pîtsunutdlo túniússatit
pavunga píput Gûtip sâne erĸaineĸardlutik. 5 mãnalo angutinik
Jorpimut autdlartitsît Sîmût aerĸuvdlugo Pîtrusimik ateĸusilik; 11,13.
6 táussuma igdlusímavigâ ámiortoĸ Sîmûmik atilik ímap sinâne
igdlulik; táussuma oĸarfigiumârpâtit ĸanoĸ iliúsassutit. 7 íngiliv-
-dlo oĸalugfigissime ĸimangmane Kornîliusip igdlumine kivfaussut
ilait mardluk ĸaerĸuvai, sákutôrdlo Gûtimik mianeringnigtoĸ na-
-jortigissartagkame ilât; 8 tamanigdlo oĸalugtûkamigit Jorpimut
autdlartípai.

9 aĸagûngmatdle, táukua avĸusiníkut ingerdlavdlutik igdlor-
-palik patdlilermássuk, tauva Pîtruse igdlup ĸânut majuarpoĸ tug- 11,5.
-siariartordlune, tássa nalunaerĸútap akúnerisa arfernata nalâgut.
10 tauvale kângâlerpoĸ îsiumatdlerdlunilo; piarérsailersitdlugitdle
ingminik misigiungnaerpoĸ, 11 ĸilagdlo takuvâ angmassoĸ sunau-
-ssordlo ingminut ápariartortoĸ takuvdlugo, ilupâgssiardlusôĸ a-
-ngisôĸ teĸerĸumigut sisamatigut ĸilerúsimassoĸ nunamutdlo
ningíneĸartoĸ. 12 tamatuma iluanîtut nunap nerssutai sisamanik
niugdlit tamalât nerssutitdlo nujuartut paormortutdlo tingmíssat-
-dlo ĸilaup atânîtartut. 13 nipilo táussumúnga pivoĸ: nikuigit,
Pîtruse-â, toĸutsivdlutit neriniarit. 14 Pîtrusile oĸarpoĸ: nâggale,
Nâlagaĸ, nalingínaussumigdlũnît mingungnartumigdlũnît sule nerí-
-ngisáinarama. 15 tauva nipip áipagssânik pivâ: Gûtip minguer-
-sagâ nalingínautísángilat. 16 taimailivordlo pingasoriardlune, tau-
-valo tamána imalik kingumut pavungnartitauvoĸ ĸilangmut.

17 Pîtrusivdle isumamigut nakimássutigileramiuk takussane ta-
-mána sunaunersoĸ, ata, angutit táuko Kornîliusip autdlartitai
tauva matup silatânîput, Sîmûp igdlua aperĸutigigamíko; 18 tor-
-dlordlutigdlo sujunersiutigât Sîmût Pîtrusimik ateĸusilik tássane
igdlusisimanersoĸ. 19 tauva Pîtrusip takussane erĸarsautigingma-
-go, anernerup oĸarfigâ: ata, angutit pingasut ujarpâtit; 20 tai-
-máitumik nikuitdlutit aterit ingerdlaĸatigalugitdlo nakimanatit,
uvanga táuko autdlartíkavkit. 21 tauva Pîtrusip angutit táuko
Kornîliusip ingminut autdlartitai aterfigai oĸardlunilo: uvanga-una
ujagarse; suna tamaungnautigaisiuk? 22 táukuale akivât: Kornî-
-liuse, sákutôrpangnut nâlagaussoĸ, angut iluartoĸ Gûtimigdlo

mianeringnigtoĸ, inungnilo Jûtiussune tamane tusâmassauvdluar-
-toĸ, Gûtimit oĸautsimik pivoĸ ingilíkut ivdlernartúkut, igdlumi-
-nut aiserĸuvdlutit, oĸautsinik ilingnit tusásagame. [23] tauva iser-
-ĸuvai igdlusisitdlugitdlo.
aĸagûngmatdlo Pîtrusip autdlaĸatigai, ĸatángutigîtdlo Jorpi-
-miussut ilaisa ingerdlaĸatigât. [24] aĸagûngmatdlo Kaisâriamut a-
-pũput. Kornîliusivdle ilimagigamigit erĸardline ikíngutingnânilo
atautsimut ĸaerĸusimagai. [25] Pîtrusilo isermat Kornîliusip pâ-
-riartorpâ, isigaisalo sãnut patdlorfigâ. [26] Pîtrusivdle nikuitípâ
oĸardlune: nikuigit, uvangátaoĸ inuínauvunga. [27] oĸaloĸatigisi-
-mavdlugulo iserame amerdlasût nâpípai atautsimîtut. [28] oĸarfi-
-gailo: ilisimavuse angúmut Jûtiussumut ĸanoĸ ilerĸugssáungitsi-
-gissoĸ inuk avdlamik nagguveĸartoĸ ilánguvfigísavdlugo ornísav-
-dlugulũnît; kisiáne Gûtip ajoĸersorpânga inuk kinaussordlũnît
nalingínaussumik mingungnartumigdlũnît taerĸunago; [29] tamána
pivdlugo nâláinardlunga aggerpunga aingmánga. taimáitumik ape-
-râvse: suna pivdlugo aivisinga? [30] Kornîliusivdlo akivâ: uvdlut
sisamángorput îsíngíniarama nalunaerĸútap akúnera tamána tikit-
10,3 tt. -dlugo, nalunaerĸútavdlo akúnerisa arfineĸ-sisamãne igdluvne tug-
-siarpunga. atalo, angut sâvne ĸeĸartoĸ ĸaumassumik ánorâlik,
[31] imalo oĸartoĸ: Kornîliuse-â, tugsiutit tusarneĸarpoĸ, pîtsunut-
11,13. -dlo túniússatit Gûtip sâne erĸaineĸarput. [32] taimáitumik Jorpi-
-mut autdlartitsît Sîmût Pîtrusimik ateĸusilik ĸaerĸuvdlugo, Sî-
-mûp ámiortup igdluane ímap sinâne igdlusisimassoĸ; táussuma
oĸarfigiumârpâtit tikiúkune. [33] tauva katsornanga ilingnut autdlar-
-titsivunga, ĸujanaĸautitdlo tikiúkavit. taimáitumigdlo mãna ta-
-mavta mânîpugut Gûtip sâne, Gûtip ilingnut inássutigissai ta-
-maisa tusarumavdlugit. [34] Pîtrusivdle ĸarne angmarpâ oĸardlu-
Rûm. 2,11. -ne: ilumut misigilerpunga inûp táunáussusia Gûtip píngíkâ,
[35] kisiáne inuiaĸatigîngne tamane nalingínaĸ mianeringnigtine iluar-
-nermigdlo atortitsissoĸ nuánarigâ. [36] oĸausek [oĸautigísagáine]
Israîlip kinguainut autdlartitâ, erĸigsineĸ oĸalûtigitíkamiuk Jîsuse-
Kristusíkut, táuna tamarmik nâlagarât: [37] tauva nalúngilarse Jûtia
Mat. 4,17. tamákerdlugo pisimassoĸ Galilîamit autdlarnerdlune, Juánase kui-
-sínermik oĸalũssilermat kingorna; [38] Jîsuse Nãsarámio ĸanoĸ
Gûtip taníkâ anernermik ivdlernartumik píssaunermigdlo, ĸanordlo
táuna angalassoĸ ajúngitsuliordlune tamaisalo mamardlîssorssûp*)

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

artorssartitai ajorungnaersitdlugit, Gûtip najormane. 39 uvagutdlo 2,32.
ilisimangnigtûvugut tamanik Jûtit nunãne Jerûsalâmilo suliarissai- 3,15.
-nik. táuna toĸúpât ĸissungmut nivíngardlugo. 40 táuna Gûtip 5,30.
makitípâ uvdlut pingajuáne erssersitdlugulo, 41 inungnut tamanut
pinago, kisiáne nalunaiaissugssanut Gùtip sujornagut ĸinigainut,
uvavtínut nereĸatigissainut imeĸatigissainut, toĸussunit makingmat Lúk. 24,43.
kingorna. 42 inápâtigutdlo inuit oĸalũssivigerĸuvdlugit, nalunaiái- Juán. 21,13.
-ssutigerĸuvdlunilo táunaugame Gùtip inûssunigdlo toĸussunigdlo 17,31.
erĸartũssissugssángortitâ. 43 táuna pruvfîtit tamarmik nalunaiái- 3,24.
-ssutigât, táussumúnga ugpertut tamarmik táussuma arĸagut a-
-jortimingnik isumáĸêrfigineĸásassut.

44 Pîtruse sule taima oĸalugtitdlugo oĸausianik tusarnârtut
tamaisa anernerup ivdlernartup tugfigai. 45 ugpertutdlo kipineĸar-
-tunit pissut Pîtrusip tikiúsimaĸataisa ánilârutigât anernerup iv-
-dlernartup tuníssutâ akimángitsunútaoĸ kuissaungmat; 46 tusara-
-míkik oĸalùtsinik avdlanik oĸalugtut, Gùtilo nâlangnartíkât. 2,4.
47 tauva Pîtruse pilerpoĸ: imeĸ erdligineĸarsínaunerpa uko kuer- 8,36.
-ĸunagit, nauk anerneĸ ivdlernartoĸ pigilerât uvavtitut? 48 per-
-ĸussivordlo Nâlagkap arĸagut kuísagait. tauva ĸínuvigât uvdli-
-vigissaratdlarĸuvdlutik.

kapitalit 11.

Jerûsalâme agssuarineĸarame Pîtrusip tamaisa Kornîliusíkut pivdlugit pisimassut oĸa-lugtuarigai agssortorneĸarungnaerdlunilo; siámartitaussut îvangkîlio tikisamingnut oĸalûtigissarmássuk, amerdlasût ugpertúngortut; Barnapa Saulusilo Antiorriamîtut, ajoĸersugaitdlo kristumiunik taineĸalersut; kângnerssuaĸ nagdliútugssaĸ Agâpusip sujuligtûtigigâ.

1 apustilitdle ĸatángutigîtdlo Jûtiamîtut tusâmalerpait akimá-
-ngitsútaoĸ Gùtip oĸausia ilagsigât. 2 Pîtrusilo Jerùsalâmut ma-
-juarmat kipineĸartunit pissut saĸitsáupât oĸardlutik: 3 angutinut 10,25 tt.
kipineĸángitsunut iserputit nereĸatigisimavdlugitdlo. 4 Pîtrusile
pilerpoĸ ĸanoĸ pisimassut tugdlerîgssusîsigut oĸalugtuaralugit o- 10,9 tt.
-ĸardlune: 5 igdlorpalingme Jorpimîtunga tugsiardlunga ingminig-
-dlo misigiungnaerdlunga takussaĸalersunga sunaussoĸ ápariar-
-tortoĸ takuvdlugo ilupâgssiardlusôĸ angisôĸ teĸerĸuisigut sisa-
-matigut ĸilangmit ningíneĸartoĸ, tikíkângalo. 6 issigiuardlugulo
ĸimerdlôravko takulerpáka nunap nerssutai sisamanik niugdlit
nerssutitdlo nujuartut paormortutdlo tingmíssatdlo ĸilaup atânî-
-tartut. 7 nipilo tusarpara uvavnut oĸartoĸ: nikuigit, Pîtruse-â,

tokutsivdlutit neriniarit. [8]uvangale okarpunga: nâggale, Nâlagak,
nalingínaussumigdlũnĩt mingungnartumigdlũnĩt kanivnut pissoká-
-ngisáinarmat. [9]nipivdle áipagssânik kilangmit sãpânga: Gûtip
minguersagâ nalingínautísángilat. [10]taimailivordlo pingasoriardlu-
-ne, tauvalo tamarme kingumut kilangmut kakitauvok. [11]atalo,
tauváinak angutit pingasut igdlup najugkama sânĩput Kaisâriamit
10,20. uvavnut autdlartitaussut. [12]anerneruvdlo okarfigânga ingerdlaka-
-tigísagíka nakimananga. ukuale katángutivta arfinigdlit ingerdla-
-katigãngátaok; tauvalo angutip táussuma igdluanut iserpugut.
[13]táussumalo nalunaerfigâtigut kanok ilivdlune íngile takugine ig-
10,5. 32. -dlumine kekartok, táussuma okarfigigâne: Jorpimut autdlartitsĩt
Sĩmût aerkuvdlugo Pĩtrusimik atekusilik, [14]táussuma okalugfigiu-
-mârpâtit okautsinik ivdlitdlo inokutivitdlo tamarmik ánássutig-
10,44. -ssavsínik. [15]okaluleramale anernerup ivdlernartup tugfigai, sôr-
-dlo uvagut tugfigigâtigut pilerkârnermine. [16]tauva erkailerpara
1,5. Nâlagkap okauserissâ, okarame: Juánase kuissigaluarpok imermik,
ilivsile kuinekarumârpuse anernermik ivdlernartumik. [17]tauva
Gûtip tuningmagit tunissúmik uvavtínut túniússame ássinganik,
Nâlagak Jĩsuse Kristuse ugperfigingmássuk, uvanga kanok íkama
Gûte pitsailisínáusavara? [18]tamána tusaramíko agssortuiungnaer-
-put, Gûtilo únersiutigât okardlutik: tássa Gûtip akimángitsútaok
avdlamik isumatârtípai inôrkuvdlugit.
8,1. 4. [19]ivkule nâgdliungnartok Stivfânuse pivdlugo pilersimassok
kigdligalugo siámartitaussut angaláput Finĩkialo Kĩperilo Antiorri-
-alo tikitdlugit, okauserdlo avdlanut okauseríngilât, Jûtinut ki-
-siáne. [20]angutinigdle ilakarput Kĩperimiussunik Kerĩnimiussu-
-nigdlo, táuko Antiorriamut pigamik Grĩkerisut okausigdlit oka-
-lugfigait ĩvangkĩlio Nâlagkamik Jĩsusimik okalûtigalugo. [21]Nâlag-
-kavdlo agssaisa najorpait, ilaitdlo amerdlasût ugpertúngorput
Nâlagkamut sâgdlutik. [22]táukule tusâmassaulermata ilagîngnut
Jerûsalâmĩtunut, tauva Barnapa autdlartipât Antiorriamut inger-
-dlarkuvdlugo. [23]táuna tássunga pigame Gûtivdlo sáimáunera
takugamiuk tipaitsulerpok, tamaisalo okaorkigsârpai Nâlagak au-
-lajangerfigerkuvdlugo ũmámik nangânavêrsumik. [24]angutaugame
ajúngitsok anernermik ivdlernartumik ugpernermigdlo ilumioka-
-ngârtok. inuitdlo amerdlasût Nâlagkamut ilángúnekarput. [25]Bar-
9,30. -napalo Tarsusimut autdlarpok Sauluse nâpíniarumavdlugo; nâpí-
Gal. 2,11. -kamiugdlo Antiorriamut pisípâ. [26]ukiorssuardle nâvât ilagĩt ka-
-tisimakatigissardlugit inuitdlo amerdlasût ajokersordlugit; tássa-

-nilo Antiorriame perкârdlutik ajoкersugkat kristumiunik taine-
-кalerput.
[27]uvdlunile táukunane pruvfîtit Jerûsalâmit Antiorriamut sa-
-mungnarput. [28]ilâtdlo Agâpusimik atilik nikuípoк, anernikutdlo 21,10.
nalunaerpâ kângnerssuaк inuit najugãnut tamarmut nagdliútugssaк,
mássalo taimailivoк Klautiuse kaisariutitdlugo. [29]ajoкersugkatdle
pilerssârput nungutdlutik sapíngisamingnik ikiûtigssanik autdlar-
-titsiumavdlutik кatángutigîngnut Jûtiame nunaкartunut. [30]tai-
-mailiorputdlo, utorкaunernutdlo nagsiúpait Barnapavdlo Saulu- 12,25.
-sivdlo agssaisigut.

kapitalit 12.

Herûtasip 'Jãko Juánasip кatángutâ toкutíkâ Pîtrusilo parnaerussivingmut pisitdlugo; Nâlagkap íngiliata aniguisíkâ; Herûtase Gûtiussumik taisítoк ajortorssuarmigdlo to-кuvdlune; Gûtip oкausia siaruariartortoк.

[1]taimaníkut kúngip Herûtasip ilagîgsut ilait tigutítalerpai
ajortumik pissalerdlugit. [2]Jãkule Juánasip кatángutâ panamik
toкutípâ. [3]misigileramilo Jûtit iluarigãne, tauva nangitdlune
Pîtrusísaoк tigutípâ. (uvdlutdle sêrnaкángitsunik timiussartortar-
-fiussut taimane nagdliúsimassut.) [4]tauva tigutíkamiuk parnae-
-rússivingmut pisípâ, sákutûnutdlo sisamaкatigîngnut sisamariag-
-kanut pâritípâ pôrskip kingornagut inungnut savssartíkumavdlugo.
[5]tauva Pîtruse parnaerússivingme pârissauvoк, ilagîtdle ilunger-
-sordlutik tugsiúpât Gûtimut. [6]Herûtasivdle savssartíkumang-
-mago, únuaк táuna Pîtruse sinigpoк sákutût mardluk akornáne
kalivnernik mardlungnik кilerssugauvdlune, matuvdlo sâne pârssi-
-ssut parnaerússivik pârât. [7]atalo, Nâlagkap íngilia tássaussoк,
кaumassuvdlo ine кáumarsarâ; [íngilivdlo] Pîtruse sanerâgut pa-
-tigdlugo itersarpâ oкardlune: makínasuarit. tauvalo kalivnerit
agssainit katagput. [8]íngilivdlo oкarfigâ: кiteruserit isigangmâtit-
-dlo ativdlugit. taimailiormatdlo oкarfigâ: кagdlersautingnik ulig-
-dlutit malínga. [9]tauva anivoк maligdlugo, íngilíkut pissoк na-
-luvdlugo sunauvfa ilumut taimailissoк; isumaкarpordle takor-
-dlûgkamik takungnilersoralune. [10]ingerdláputdle pârssissut sujug-
-dlît tugdlîtdlo avкutigalugit, matulo saviussoк igdlorpagssualingmut
avкutaussoк tikingmássuk isumaminik táukunúnga magperpoк, a-
-nigamigdlo ingerdláput igdlut akornat atauseк nâvdlugo; tauvái-
-nardlo íngilip кimagpâ. [11]Pîtrusilo ingminik misigilerame oкar-
-poк: mãna ilumut ilisimalerpunga Nâlagkap íngiline autdlartísi-

-magâ aniguisitdlungalo Herûtasip agssainit inuiaitdlo Jûtiussut
ilimasungnerinit tamanit. [12] erкarsaramilo Juánasip Mákorsimik
ateкusigdlup arnâta Mâriap igdlua sujumorpâ, tássane ikíngitsut
katisimassut tugsiardlutigdlo. [13] Pîtrusivdle silardliup matua ka-
-sugtulermago, arnaк kivfaussoк Rûtimik atilik ornigúpoк tusai-
-niardlune. [14] Pîtrusivdlo nipâ ilisarigamiuk tipaitsungnermit si-
-lardleк matuíngilâ, iserasuardlunile Pîtruse silardliup silatânītoк
oкautigiartorpâ. [15] akivâtdle: silaerúputit. táunale aulajangerpoк
taimáinerardlugo. tauva oкarput: íngilia tássausimavoк. [16] Pîtru-
-sile kasugtuerкigpoк, matuiúkamíkulo takuvât ánilârdlutigdlo.
[17] táussumale agssangminik ússerarpai nipangerкuvdlugit, tauvalo
oкalugtûpai кanoк ilivdlune Nâlagkap parnaerússivingmit anisíkâne,
oкardlunilo: Jākumutdlo кatángutivtínutdlo tamána oкautigisiuk.
anivdlunilo najugkamut avdlamut autdlarpoк. [18] кaulermatdle sáku-
-tût mikíngitsumik ánilârput, Pîtruse кanoк ilinersoк naluleramíko.
[19] Herûtasivdle ujartíkamiuk naninagulo, tauva pârssissut kigdlisio-
-ramigit [pitdlarneкarfigssãnut] autdlarorкuvai. tauva Jûtiamit
Kaisâriamut samungnarpoк tássanîlerdlunilo. [20] Herûtasile
Tôrumiutdlo Sîtûmiutdlo perdlugssãnik isumaliormat, táukua isu-
-maкatigîgdlutik ornigpât, Blastusilo kúngip inânik pârssissoк
ikiortigssarsiarât erкigsivigssioкatigerкuvdlutigdlo, nunartik kúngip
nunânit nerissagssanik âtsiviginekartarmat. [21] uvdlutdle ilãne au-
-lajangersagkame Herûtase kúngip atissartagainik ánorârpoк, ig-
-siavfigssuarmutdlo ingitdlune oкalugfigilerpai. [22] inuitdle tordlu-
-láput: tamássa inũngitsup Gûtiussup nipâ. [23] tauváinardle Nâ-
-lagkap íngiliata patigpâ, Gûte nâlangnartíngingmago; кuperdlutdlo
neringmáne anerningerpoк.
6,7. [24] Gûtivdle oкausia siaruariartorpoк siámariartordlunilo. [25] Bar-
-napale Saulusilo Jerûsalâmit tikíput, kivfartùtigissartik nãmagsi-
-gamíko; Juánasilo Mákorsimik ateкusilik ilaserisimagât.

kapitalit 13.

Barnapa Saulusilo Kîperiliartut; Pavfume Barjîsusip angákup agssortorai, Saulusivdle (Paulusimik taissaulersup) avorкâringmane tagpîtdlissoк, nunavdlo nâlagâ Serriuse Pauluse ugpertúngortoк; Paulusíkut Antiorriamut Pisîtiamîtumut pigamik, nâlagiar-tarfingme Pauluse oкalũssissoк; кinugineкaleramik Pauluse Barnapalo Ikûniuliartut.

[1] Antiorriamile ilagîngne tássanîtune íput pruvfîtit ajoкersui-
-ssutdlo, imáitut: Barnapa Símiûtdlo Nîgerimik taissaк Lũkiusilo
Kerînimio Manainilo Herûtasip nunamut iláinarmut nâlagaussup

perorsagaokatâ Saulusilo. 2 ilãnile Nâlagaĸ kivfartũkamíko ĩsí-
-ngíniardlutigdlo, tauva anerneĸ ivdlernartoĸ oĸarpoĸ: Barnapalo
Saulusilo uvavnut ingmíkòrtísigik suliagssaĸ táukuninga ĸaerĸu-
-ssíssutiga suliarerĸuvdlugo. 3 tauva ĩsíngíniardlutigdlo tugsiara-
-mik, agssangmingnigdlo patigkamíkik, autdlartípait. 4 táuko
tauva anernerup ivdlernartup autdlartingmatik Salũkiamut samung-
-narput, tássángalo umiarssuákut autdlarput Kĩperimut. 5 Sâla-
-mĩmutdlo pigamik Gûtip oĸausia oĸalùtigât Jûtit nâlagiartarfĩne;
mássalo Juánasísaoĸ ikiortigât. 6 ĸ. kertardle táuna avĸutigalugo
Pavfo tikíkamíko, angákoĸ pruvfĩtiorĸusersoĸ Jûtiussoĸ nàpípât,
Barjĩsusimik atilik; 7 táussuma najorpà nunap nâlagâ Serriuse
Pauluse, angut sianisôĸ. táussuma [Serriusip] Barnapalo Saulu-
-silo ĸaerĸuvai, Gûtip oĸausia tusarumagaluaramiuk. 8 Elumar-
-sivdle angákup (arĸa taima nugteriaĸarmat) agssortorpai nunap
nâlagâ ugpertailiniaraluardlugo. 9 Saulusivdle (Paulusimigdlo tai-
-ssap) anernermik ivdlernartumik ilumioĸangârdlune issigiuarpâ
oĸardlune: 10 tautûna mamardlĩssorssûp*) ĸitornâ, perĸuserdlung-
-nernik tamanik ilerĸupilungnigdlo tamanik ilumioĸangârtoĸ, iluar-
-nernigdlo tamanik ĸíngarssuissoĸ, Nâlagkap avĸutai nardlussut
mumíkungnaerumángiligit? 11 mãnalo ata, Nâlagkap agssai iling-
-nut túsáput, tagpĩtdlísautitdlo sekineĸ takúngíkatdlásavdlugo.
tássángáinardlo áungajungneĸ târnerdlo táussumúnga tugput, sa-
-ĸivordlo tasiortigssarsiordlune. 12 tamána taimailissoĸ nunap nâ-
-lagâta takugamiuk ugpertúngorpoĸ Nâlagkap ajoĸersûtai tupigu-
-sûtigalugit.

13 Paulusíkutdle Pavfumit autdlaramik, Perrimut Pamfĩliamĩ-
-tumut píput. Juánasivdle ĸimagpai Jerûsalâmut uterdlune. 14 táu- 15,38.
-kule Perrimit ingerdlagamik Antiorriamut Pisĩtiamĩtumut píput,
sapãmilo nâlagiartarfingmut iserput ingitdlutigdlo. 15 tauva inat-
-sisit pruvfĩtitdlo agdlagait atuarneĸarèrmata, nâlagiartarfiup mi-
-sigssortai táukunúnga autdlartitsíput oĸarĸussivdlutik: ukorsê
angutit ĸatángutivut, inuit kajumigsârneĸautigssãnik oĸausigssa-
-ĸaruvse oĸarniaritse. 16 tauva Pauluse nikuípoĸ, agssangminigdlo
ússeraivdlune [nipangerĸugamigit] oĸarpoĸ: ukorsê angutit Israĩ-
-líkússuse Gûtimigdlo mianeringnigtuse, tusarnâritse. 17 inuiait 7,2 tt.
ukua Gûtiata sujuaissavut ĸinerpai, inuitdlo akitsisípai nuname
Egivtinime takornartaugatdlarmata, talermigdlo ĸutsigsumik tássá- 2 Môr. 6,1. 7,36.

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

5 Môr. 1,31. -nga anisípai. 18 ukiutdlo sisamanik kuligdlit migssiliordlugit inû-
5 Môr. 7,1. -siat kamagâ puilassuitsume. 19 inuiakatigîtdlo arfinek-mardluit
Jôrs. 14,1. pîarpai Kânâp nunâne, nunâtdlo îmerautíkut táukunúnga avgorpâ.
20 kingornalo ukiut sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit
migssiliordlugit erkartûssissokartípai pruvfîte Sâmuale tikitdlugo.
1 Sâm. 8,5. 21 tauva kúngigssak kínutigingmássuk Gûtip Sâvdle Kísip ernera
— 10,21. angut Bînjamîkut nagguvekatigît ilagissât táukunúnga ivertípâ u-
— 16,1. -kiut sisamanik kuligdlit. 22 táunalo pêrsíkamiuk Dâve makitípâ
táukunúnga kúngiorkuvdlugo, táuna pivdlugo nalunaiaivok okar-
tugs. 89,21. -dlune: Dâve navssârâra Jísaip ernera, angut ũmáma iluarissâ,
táussuma perkussáka tamaisa nãmagsísavai. 23 táussuma kinguai-
-nit Gûtip únersût maligdlugo Israîlimut makitípâ ánáussissug-
Lúk. 3,3. -ssak, Jîsuse, 24 sarkúmernerata sujornagut Juánasip kuíssut av-
-dlamik isumatârkússut okalũssíssutigerkârmago Israîlíkúnut ta-
Lúk. 3,15 t. -manut. 25 Juánasivdle ingerdlavine nãmagtileramiuk okarpok:
Juán. 1,27. kinausoraisinga? uvanga táunáungilanga; atale, kingunivkut tikiú-
-kumârpok kíngarkuvfigissara isigangmai kilerússáisavdlugit. 26 u-
-korsê angutit katángutíka, Aaperâp sugissaisa kinguai, ilasilo
Gûtimik mianeringnigtut, ilivsínut autdlartitauvok okausek mána
ánássutiʻlik. 27 mássa Jerûsalâme inekartut táukualo sujulerssor-
-taisa táuna ilisarínginamíko, erkartũssigamik pruvfîtit okausê sa-
-pâtit tamaisa atuarnekartartut erkûtípait. 28 naugdlo patsisau-
Lúk. 23,23. -ssumik tokorkussíssutigssamik navssârfigíngíkigtik, taimáitok Pi-
-lâtuse kínuvigât tokúnekarkuvdlugo. 29 tamaisalo táuna pivdlugo
Lúk. 23,53. agdlagsimassut nãmagsigamíkik kissungmit arkarpât ilivermutdlo
ilivdlugo. 30 Gûtivdle tokussunit makitípâ, 31 uvdlutdlo kavsît uv-
1,3. -dlûtitdlugit takutítarpok Galilîamit Jerûsalâmut majuakatigissa-
10,40 t. -minut, táukulo nalunaiaissigai inungne. 32 uvagútaok tipaitsung-
-nartumik tusardlerpavse, únersût sujuaissavtínut pisimassok Gû-
-tip nãmagtíkâ uvavtínut kinguainut, Jîsuse makitíkamiuk; 33 sôr-
tugs. 2,7. -dlútaok agdlagsimassok tugsiautit áipãne: ernerâvkit, uvdlume
Epr. 1,5. ernertârâvkit. 34 mánale: tokussunit makitíkamiuk kingorna ase-
Is. 55,3. -rornermut utísángitsok, tamána ima okautigâ: iluaitsuitsut Dâ-
-vimut okautigissat aulajaitsut ilivsínut túniúkumârpáka. 35 tai-
tugs. 16,10. -máitumik ãma agdlagsimassúkut avdlákut okarpok: aserornek
2,27 tt. iluaitsuitsortangnut takorkúsángilat. 36 mássalo Dâve inûtitdlune
Gûtip sujúnersûtânut atortitaugame sinigpâlerpok, sujuaissaminut-
-dlo ilángússauvdlune aserornek takuvâ. 37 Gûtivdle makititâta

aserornek takúngilâ. 38 nalujungnáisause tauva, ukorsê angutit
katángutíka, táussumûna ajortit isumákèrnekarnigssât ilivsínut o-
-kautigissaulermat. 39 tamaisalo Môrsasip inatsisaisigut iluartû- Rûm. 8,3.
-tínekautigssamik naligssarsisináungisase nalingínaup ugpertup i-
-luartûtínekautigssamik naligssarsissarpai táussumûna. 40 misig-
-ssoritse tauva, ilivsínut nagdliuterkunago pruvfîtitigut okauserissak Hâp. 1,5.
[mána]: 41 takungnigitse asigínaissuse-â, tupigusugitse sûjungnaer-
-dlusilo, suliak suliariumâravko inûtitdluse, tamatumínga okalug-
-tûnekaraluaruvse ugperíngerkajakârse.

42 aningmatalo kínuvigait sapãme tugdlerme okautsinik ta-
-mákunínga okalugfigerkuvdlutik. 43 katisimassutdlo angerdlaler-
-mata, Jûtitdlo ilasiaussutdlo Gûtimik mianeringnigtut amerdlasût
Pauluse Barnapalo maligpait. táukuale okalugfigait kajumigsâr-
-dlugitdlo Gûtip sáimáunera aulajangerfigerkuvdlugo.

44 tauvalo kingugdlermik sapâtiungmat igdlorpagdlup inue ta-
-mákingajagdlutik katerssorput Gûtip okausia tusarumavdlugo.
45 Jûtitdle inuit takugamíkik ilungersortorssuángorput Paulu-
-sip okausè agssortordlugit, agssortuivdlutik kakajardlerdlutigdlo.
46 Paulusile Barnapalo ersisuitdlutik okalugput okardlutik: Gûtip
okausia ilivsínut perkârdlugo okalûtigissariakartok; ajagtoravsiug-
-dle, inûnermigdlo nâgssáungitsumik pigssakartugssautínginavse,
ata, akimángitsunut tauva sâlerpugut. 47 taimame Nâlagkap per-
-kuvâtigut [okarame]: akimángitsunut káumarkutigitípavkit áná- Is. 49,6.
-ssutaorkuvdlutit nunap isua tikitdlugo. 48 akimángitsutdle tamá- Lúk. 2,32.
-na tusaramíko tipaitsulerput, Nâlagkavdlo okausia únersiutigât
ugperdlutigdlo, tamarmik inûnermik nâgssáungitsumik pigssakar-
-kussaussut. 49 Nâlagkavdlo okausia siaruarpok tamatuma erkâ
tamákerdlugo. 50 Jûtitdle ûmitsagsârpait arnat Gûtimik miane-
-ringnigtut atarkissaussutdlo angutitdlo igdlorpalingme angnertau-
-ssut, Paulusilo Barnapalo kinuginekalersípait erkamingnit kimâ-
-titdlugit. 51 táukuale isigkatik kassîarpait táuko pivdlugit Ikû- Lúk. 9,5.
-niumutdlo pivdlutik. 52 ajokersugkatdle tipaitsungnermik aner-
-nermigdlo ivdlernartumik ilumiokangâlerput.

kapitalit 14.

**Pauluse Barnapalo Ikûniumit ĸimâvdlutik Listaramut pissut; tássanimiut Gûtiutínia-
-raluarait; Jûtit ilaisa tikiútut ujarĸanik mitdlòrmáne Paulusip Barnapa Dèripimut
autdlaĸatigigâ; Pisîtia Pamfîlialo avĸutigigamíkik, Atâliamit umiarssuákut
autdlardlutik Antiorriamut Sèriamîtumut utertut.**

1 pivordle Ikûniume Jûtit nâlagiartarfiánut iseĸatigîngmata,
tauva oĸalungmata Jûtitdlo Grîkeritdlo amerdlasôrssuit ugpertú-
-ngorput. 2 Jûtitdle nâlagserîtsut akimángitsut tarnait ĸatángu-
-tigîngnut pileritsagtípait ajortumêrsitdlugit. 3 tauva sivisûmik
tássanîput, ersisuitdlutigdlo oĸalugput Nâlagaĸ tunâralugo, táu-
5,12. -ssuma oĸauseĸ sáimáunerme pia nalunaiáissutigigâ nalunaerĸutit
tupingnartuliatdlo nãmagsineĸartitdlugit táukua agssaisigut. 4 ig-
-dlorpagdluvdle inugpagssue agssuarîlerput; ilaisa Jûtit isumaĸa-
-tigait, ilaisalo apustilit isumaĸatigait. 5 akimángitsutdle Jûtitdlo
sujulerssortitik ilagalugit ukerûtorssuángormata [apustilit] asig-
-ssorumavdlugit ujarĸanigdlo mitdlôrumavdlugit, 6 tauva táuko
nalujungnaeramik ĸimãput igdlorpalingnut Likaûniamîtunut, Lista-
-ramut Dêripimutdlo, táukualo erĸãnut; 7 tássanilo îvangkîlio o-
-ĸalûtigât.

8 Listaramilo angut ítoĸ isigkamigut nukeĸángitsoĸ igsia-
-ssoĸ, arname timâta iluanit agdlât niulugtoĸ, pisúngisáinartoĸ.
9 táussuma Pauluse oĸalugtoĸ tusarnârpâ; táussumalo [Paulusip]
issigiuaramiuk, takugamiugdlo ugperssuseĸartoĸ ánáuneĸarsínauv-
-dlune, 10 tauva niperssuarmik oĸarpoĸ: isigkangnik nikuigit ma-
-kítarigdlutit. tauva pigsigdlune nikuípoĸ angalavdlunilo. 11 inuit-
-dlo Pauluse ĸanoĸ iliortoĸ takugamíko nipitik anípait oĸardlu-
-tigdlo Likaûniamiut oĸausînik: Gùtit inugtut ilerdlutik arĸarfigâ-
-tigut. 12 Barnapalo Júpiterimik taivât, Paulusilo Merĸôriusimik,
táuna oĸalugtùngmat. 13 Júpiterivdle nâlagfiutâne igdlorpagdlup
avatâne palasiussup ugsigit naussutdlo niaĸorusiússat aggiúpai i-
-sâvfiup sujorânut pigdlîumavdlune inuit ilagalugit. 14 apustilitdle
Barnapavdlo Paulusivdlo tamána tusaramíko atissatik aligpait, i-
-nuitdlo akornánut arpagdlutik tordluláput oĸardlutik: 15 ukorsè
angutit, ĸanoĸ iliuleĸaise? uvagútaoĸ inûvugut ilivsisut misigissa-
-ĸartartut, îvangkîliulo ilivsínut oĸalûtigârput mákunánga piúngit-
4,24. -sunit sârĸuvdluse Gùtimut ûmassumut ĸilangmigdlo nunamigdlo
imamigdlo táukunanîtunigdlo tamanik píngortitsissumut; 16 táussu-
17,24 tt. -ma uvdlune ĸângiútune akimángitsut tamaisa nangmineĸ inger-

-dlavigiumassaisigut ingerdlatíkai; [17]naugdle ingminik nalunaiau-
-tigíngíngíkaluartoĸ, ajúngitsumik pissaramisigut ĸilangmit tuni-
-ssardluta sialungnik ukiunigdlo naggorigfiussunik ĸârsitdlartítar-
-dlutalo ũmativutdlo tipaitsugtítardlugit. [18]taimalo oĸaramik inuit
ingmingnut pigdlîumassut pitsailerĸarpait.
[19]Jûtinigdle tikiútoĸarpoĸ Antiorriamit Ikûniumitdlo, táukua
inuit pilerisârpait, Paulusilo ujarĸanik mitdlôrpât, uniardlugulo 2 Kor. 11,25.
igdlorpalingmit ánípât toĸusimasoralugo. [20]ajoĸersugkatdle ava-
-tangermáne nikuipoĸ igdlorpalingmutdlo iserdlune; aĸagûngmatdlo
Barnapa Dêripimut autdlaĸatigâ. [21]igdlorpalingmilo tamatu-
-mane îvangkîlio oĸalûtigigamíko, ikíngitsutdlo ajoĸersugángortí-
-kamíkik uterput Listaramut Ikûniumutdlo Antiorriamutdlo, [22]a-
-joĸersugkat tarnait nakússagtítardlugit oĸaorĸigsârtardlugitdlo
ugperneĸ aulajangiuterĸuvdlugo, nalunaerfigalugitdlo nâgdliungnar-
-torpagssuit atordlugit Gûtip nâlagauvfianut isísagavta, [23]utor-
-ĸaunertanigdlo táukunúnga ivertitsissaramik ilagîgsúngortune, îsí-
-ngíniardlutigdlo tugsiaramik Nâlagkamut ugperfigissãnut isuma-
-gerĸuvait. [24]Pisîtialo avĸutigigamíko Pamfîliamut píput; [25]Perri-
-milo oĸausek oĸalûtigigamíko Atâliamut samungnarput. [26]tá-
-ssángalo umiarssuákut autdlarput Antiorriamut, tássanîtut Gûtip
sáimáuneranut perĸungmatik taimane suliaĸ nãmagsissartik sulia-
-rilísagamíko. [27]tássungale pigamik, ilagîtdlo katisimatíkamíkik
nalunaerput ĸanoĸ agtigissumik Gûte iliorsimassoĸ ilagalutik, ĸa-
-nordlo ugpernermut iserfigssaĸ matuersimagâ akimángitsunut. 1 Kor. 16,9.
[28]tauva sivikíngitsumik tássanîput ajoĸersugkane.

kapitalit 15.

ilagîngne saĸitsautigissaĸ pivdlugo Pauluse Barnapalo Jerûsalâliartitaussut; apustilit utorĸauneritdlo atautsimêĸatigalugit isumalioĸatigîgkamik, akimángitsut ugpertúngortut kipineĸartítariaĸángisíkait, mianerssûtigissagssainigdlo agdlagfigalugit ilatik mardluk Paulusíkúnut ilagititdlugit agdlagkamingnigdlo nagsitdlugit Antiorriamut autdlartíkait; Mákorse ilaseriumanago Barnapa avigsâramiuk, Paulusip Sîlarse áiparserdlugo Sêria Kilîkialo angalavfigigai.

[1]tasamungnartoĸarpordlo Jûtiamit pissunik, táukua ĸatángu-
-tigît ima ajoĸersorpait: Môrsasíkut ilerĸorerĸussaĸ maligdlugo Gal. 5,2.
kipineĸartíngíkuvse ánagsínáungilase. [2]tauva Paulusilo Barnapalo
táukulo agssortûtingâlerdlutik mikíngitsumik saĸitsautileramik, tau-
-va Paulusilo Barnapalo ilatigdlo avdlat Jerûsalâmut pavungnar- Gal. 2,1.
-ĸuvait apustilinut utorĸaunernutdlo tamána saĸitsautigissaĸ piv- 15,7.

-dlugo. [3]tauva ilagît ĸaningmatik táukua Finîkia Samârialo av-
-ĸutigait oĸalugtuardlutigdlo akimángitsut sâlernerånik, ĸatángu-
-tigîtdlo tamaisa tipaitsungârtípait. [4]Jerûsalâmutdle apûkamik
ilagsineĸarput ilagîngne apustilinilo utorĸaunernilo, nalunaerputdlo
ĸanoĸ agtigissumik Gûte iliorsimassoĸ ilagalutik. [5]farisîaritdle
ingmíkôrniaĸatigît ilait ugpertúngortut nikuíput oĸardlutigdlo: ki-
-pineĸartítariaĸarput, Môrsasivdlo inatsisai táukunúnga maleruar-
-ĸussariaĸarput.
[6]tauva apustilit utorĸauneritdlo atautsimut píput tamána
15,2. isumaliûtigiumavdlugo. [7]sivisûmigdle tamána saĸitsautigigamíko
10,9 tt. Pîtruse nikuípoĸ oĸarfigalugitdlo: ukorsê angutit ĸatángutíka, ili-
-simavuse Gûte ĸangale uvavtíne ĸinerdlersimassoĸ, akimángitsut
oĸauseĸ îvangkîlio uvanga ĸanivkut tusásangmássuk ugperdlutig-
-dlo. [8]Gûtilo ũmatinik ilisarssissoĸ nalunaiaivoĸ pivdlugit, aner-
11,15. -neĸ ivdlernartoĸ táukunúnga túniúkamiuk, taimatut sôrdlo uvav-
-tínut. [9]taimaeĸatigîgsípâtigutdlo uvagutdlo táukulo, ũmatait
ugperníkut minguersaramigit. [10]suvdluse tauva Gûte ússerniar-
15,28. -pisiuk, nangmaut ajoĸersugkat ĸungasînut iliniaravsiuk sujuai-
Gal. 5,1. -ssavtalo uvagutdlo artugarput? [11]kisiáne ugperpugut Nâlagkap
Jîsusip Kristusip sáimáuneragut ánagkumârtugut, taimatut sôrdlo
táuko ánagkumârtut. [12]tauva tamarssuarmik nipangerput Barna-
-palo Paulusilo tusarnârdlugit, oĸalugtuarmata nalunaerĸutit tu-
-pingnartuliatdlo ĸanoĸ agtigissut Gûtip atordlutik nãmagsisima-
-gai akimángitsune. [13]táukulo nipangermata Jãko pilerpoĸ oĸar-
2 Pît. 1,1. -dlune: ukorsê angutit ĸatángutíka, tusarnârsinga. [14]Sîmûp oĸa-
-lugtuarâ ĸanoĸ ilivdlune Gûtip akimángitsut takusarĸârai ater-
-minut ilángútunik ínugtagssarsivigalugit. [15]taimailissordlo pruv-
Aam. 9,11 tt. -fîtit oĸausîsa isumaĸatigât, agdlagsimangmat: [16]kingorna uter-
-dlunga Dâvip tovĸa úpísimassoĸ kingumut náparterumârpara,
nákarnikue kingumut náparterdlugit makítarigsisitdlugulo; [17]inuit
amiákuisa akimángitsutdlo ativnik taisivfigineĸartut tamarmik Nâ-
-lagaĸ aperĸutigísangmássuk, oĸarpoĸ Nâlagaĸ tamákuninga ta-
-manik taimailisitsissoĸ. [18]Gûtip suliane tamaisa ilisimavai uv-
-dloĸalerĸârneranit. [19]taimáitumik isumavunga akimángitsut Gû-
-timut sâgtut erdlorĸutísángíkivut, [20]agdlagfigísagivutdle Gûtipiluit
mingungnartuinik ilangêrkunagit arnauneĸarĸunagitdlo ipissumigdlo
aungmigdlo nererĸunagit. [21]Môrsase itsarssuardle nunaĸarfingne
tamane oĸalũssissutigineĸartarmat, agdlagailo sapàtit nungutdlugit
nâlagiartarfingne atuarneĸartarmata.

22 tauva apustilit utorĸauneritdlo ilagît ilũngaisa ilagalugit
iluarât ilatik angutit ĸinigkatik Antiorriamut autdlartíkumavdlugit
Paulusimut Barnapamutdlo ilagititdlugit, tássa Jûtarse Barsapa-
-mik ateĸusilik Sîlarsilo, angutit táuko ĸatángutigîngne atarĸi-
-ssaungmata. 23 imalo agdlagput nagsagagssainik: apustilit utor-
-ĸauneritdlo ĸatángutigîtdlo tipaitsorĸuvait ĸatángutitik akimá-
-ngitsunit pissut Antiorriame Sêriamilo Kilĩkiamilo ítut. 24 tusa-
-ravta uvavtínit pissut oĸautsinik ularússisíkâse tarnivsigutdlo Gal. 1,7.
aserordluse, oĸaramik kipineĸartísassuse, inatsisitdlo maleruása-
-gise, nauk taima inángíkivut, 25 tauva isumaĸatigîgdluta iluarâr-
-put angutit ĸinigkavut ilivsínut autdlartíkumavdlugit asassavtí-
-nut Barnapamut Paulusimutdlo ilagititdlugit; 26 angutit táukua
inũssusertik erdligíngíkât nâlagkavta Jîsusip Kristusip arĸa piv-
-dlugo. 27 taimáitumik Jûtarsilo Sîlarsilo autdlartípavut, táukú-
-taoĸ taima nalunaerĸuvdlugit oĸautsinik. 28 tássa anernerup iv- 5,32.
-dlernartup iluarâ uvagutdlo nangmagagssanik avdlanik ilissivfi- 15,10.
-giumanase, ukunínga pissariaĸartunik kisiáne: 29 Gûtipilungnut 1 Kor. 8,1 tt.
tunissutit ilangerĸunagit, aungmigdlo ipissumigdlo nererĸunase,
arnauneĸarĸunasilo. tamakunúnga mianerssoruvse iluanãsause.
inûvdluaritse.

30 tauva autdlartingmatik táuko Antiorriamut píput, inuitdlo
katisimatíkamíkik agdlagkat túniúpait. 31 tamáko atuaramíkik tug-
-patdlersaut tipaitsutigât. 32 Jûtarsile Sîlarsilo nangmineĸ pruv-
-fîtiugamik ĸatángutigît kajumigsârpait oĸautsinik amerdlasûnik
nakússagtitdlugitdlo. 33 tássanĩmersutsiaramigdle erĸigserĸussauv-
-dlutik ĸatángutigîngnit autdlartíneĸarput apustilinut. 34 Sîlarsiv-
-dle iluarâ tássane unigkumavdlune.

35 Paulusile Barnapalo Antiorriamîgínaratdlarput ajoĸersuiv-
-dlutik Nâlagkavdlo oĸausia oĸalûtigalugo avdlat amerdlasût ila-
-galugit. 36 uvdlutdle ĸavsît ĸímûngmata Pauluse Barnapamut
oĸarpoĸ: uterdluta ĸatángutivut takusardlavut ĸanoĸ ínersut,
igdlorpagdlit Nâlagkap oĸausianik oĸalugfigissaĸarfivut tamaisa
avĸutigalugit. 37 Barnapale oĸarmat Juánase Mákorsimik taissaĸ
ilasererĸuvdlugo, 38 Pauluse tauva isumaĸarpoĸ táuna ilaserísángí-
-kigtik Pamfîliame ĸimangmatik, suliartoĸatigíngingmatigdlo. 39 ag- 13,13.
-ssortûtingâleramigdlo avigsârput, Barnapavdlo Mákorse ilaserâ, Gal. 2,13.
umiarssuákutdlo autdlarpoĸ Kîperimut.

40 Paulusivdle Sîlarse áiparserpâ autdlardlunilo, ĸatángutigît-

-dlo Gûtip sáimáuneranut perĸuvât. 41 tauva Sêrialo Kilīkialo
angalavfigai ilagît nakússagtitdlugit.

kapitalit 16.

Paulusip Timũtiuse kipineĸartitdlugulo ilaserigamiuk Ferîgia Galãsialo avĸutigigait; To-
-rûame Pauluse takussaĸardlune Makitûniamut ĸaerĸuneĸarmat, Filípimut pissut Lî-
-tiakúnitdlo ilagsineĸardlutik; Pauluse Sîlarsilo iperartorneĸardlutigdlo parnaerússi-
-vingmut pisitaussut; nuna sajugtitdlugo parnaerússiviup matue magpertut, parnaerú-
-ssatdlo kimâssoĸángingmata parnaerússiviup nâlagâ kuisítoĸ, ilagissailo tamarmik;
nâlagaunerit sujòralerdlutik Paulusíkut ajúngitsumik oĸalugfigigait autdlarĸuvdlugitdlo.

1 Dêripimutdle Listaramutdlo pigame, ata, ajoĸersugaĸ tá-
-ssanītoĸ Timũtiusimik atilik, arnap Jûtiussup ugpertup ernera,
Grīkeriussumigdle anguteĸartoĸ, 2 tusâmassauvdluartoĸ ĸatángu-
-tigîngne Listarame Ikûniumilo ítune. 3 táuna Paulusip ingerdla-
-ĸatigiumagamiuk tiguvdlugo kipineĸartípâ Jûtit nunaĸarfingne ta-
-mákunane ítut pivdlugit, angutâ tamarmik ilisimangmássuk Grī-
-keriussoĸ.
15,20.29. 4 igdlorpagdlitdlo avĸutigigângamíkik ilerĸorerĸussat apusti-
-linit utorĸaunernitdlo Jerûsalâme aulajangersagaussut táukunúnga
pisípait aulajangiuterĸuvdlugit.
5 taima ilagît nakússagtíneĸarput ugpernermíkut, uvdlutdlo
18,23. nungutdlugit amerdliartorput. 6 Ferîgiale Galãsiamiutdlo nunât
avĸutigigamíkik, anerneruvdlo ivdlernartup inertermatik oĸausek
Aasiame oĸalûtigerĸunago, 7 Mîsiavdlo tungânut pigamik Bitînia-
-mut ingerdlaniaraluarput, anerneruvdle perĸúngilai. 8 tauva Mî-
-sia avarĸutĩnaramíko Torûamut samungnarput. 9 tauva Pau-
-luse únuame takussaĸalerpoĸ: angutip Makitûniamiup ĸeĸardlune
ĸinuvigigâne oĸardlune: Makitûniamut ikârdlutit ikioriartortigut.
10 tamatumíngalo takussaĸarmat ernĩnaĸ Makitûniamut autdlar-
-niarpugut, isumaĸaleravta Nâlagkap tássunga ĸaerĸugâtigut îvang-
-kîlio táukunúnga oĸalûtigerĸuvdlugo.
11 tauva Torûamit autdlaravta ingerdláinardluta Samutrãkimut
pivugut, aĸaguanilo Niãpulimut; 12 tássángalo autdlaravta Filípi-
-mut pivugut, tamána igdlorpalingne Makitûniap ilâne tamatumane
ítune pingârtortauvoĸ nuɴasiauvdlunilo. igdlorpalingme tamatu-
-mane uvdlut ĸavsínguit uníngavugut. 13 sapãmilo igdlorpaling-
-mit anivugut kûp sinânut, tugsiariartortarfik tássanîngmat, ingit-
-dlutalo arnat tássunga katisimaiartortut oĸalugfigilerpavut. 14 ar-
-nardlo tusarnârpoĸ Lîtiamik atilik, augpatdlarigsunik niorĸute-

-kartoĸ, igdlorpalingme Tiatĩarame nunaĸartoĸ, Gûtimik miane-
-ringnigtoĸ; táussuma ũmatâ Nâlagkap angmarpâ Paulusip oĸau-
-serissai táussumúnga nalunaerssorsínãngortitdlugit. 15 táunalo i-
-noĸutailo kuisíkamik ĸínuvigâtigut oĸardlune: Nâlagkamut ug-
-pertûsoriguvsinga igdluvnut iseritse tássanĩtuardlusilo. inangâ-
-lerpâtigutdlo.

16 pivordle tugsiariartortarfingmut ingerdlatitdluta, tauva ar-
-nap inûsugtup naláupâtigut anernermik piumârtugssarsiortumik
pigdlup, táussuma nâlagkane akigssarsisingârtarpai erĸuiniarner-
-minik. 17 táussuma Paulusilo uvagutdlo maligpâtigut nivdliavdlu-
-nilo oĸardlune: inuit uko tássa Gûtip ĸutsingneruvsârtup kivfai
avĸúmik ánássúmik ilivsínut oĸauseĸartut. 18 taimailiorpoĸ uvdlut
amerdlasût. Paulusivdle tamána ajuatdlautigigamiuk táuna sâg-
-dlugo anerneĸ oĸarfigâ: Jîsusip Kristusip arĸa tunâralugo iná-
-pavkit ûmánga anerĸuvdlutit. taimalo pigâne anivoĸ. 19 arnav-
-dle táussuma nâlagaisa malugileramíko akigssarsinermik neriû-
-tigissartik anissoĸ, tauva Paulusilo Sîlarsilo tiguvdlugit igdlut
akordlungneránut autdlarúpait sujulerssuissut sãnut. 20 nâlagau-
-nernutdlo pisíkamíkik oĸarput: inuit ukua igdlorpagdlup nuna-
-gissavta inue ularússisitdluínarpait Jûtiuvdlutigdlo; 21 ilerĸutdlo
oĸalûtigait ilagsissagssáungitsut ilerĸorissagssáungitsutdlo uvavtí- 17,6.
-nut, Rûmame ilasiaugavta. 22 tauva inuit táukunúnga pikigtor- 21,21.
-ssuángorput, nâlagauneritdlo ánoraiartípait iperartorĸuvdlugitdlo. 2 Kor. 11,25.
23 amerdlasûnigdlo iperartoramíkik parnaerússivingmut pisípait,
parnaerússiviuvdlo nâlagâ inápât pârerĸigsârĸuvdlugit. 24 táuna
taima ináneĸarame parnaerússivingmut ilordlermut pisípai isigait
kiggitsivingmut kiggisitdlugit. 25 únuavdle ĸiterarnerata nalâgut
Paulusilo Sîlarsilo tugsiarput erinalerssordlutigdlo Gûte únersiu-
-tigalugo; parnaerússatdlo tusarnârput. 26 tássángáinardle nuna
sajugtorssuángorpoĸ parnaerússiviup túngavia aulalersitdlugo; tau-
-váinardlo matut tamarmik magperput, tamarmigdlo ĸilerutait ĸi-
-lerússaerput. 27 parnaerússiviuvdle nâlagâ iterame, parnaerússi-
-viup matue magpersimassut takugamigit panane amuvâ ingminik
toĸúkumavdlune, parnaerússat ĸimâsimasorigamigit. 28 Paulusivdle
nipitûmik suaorpâ oĸardlune: ajortumik iliorfigeĸinak, tamavta
tássauvugut. 29 táunale nanerũmik ĸaerĸussivdlune iserasuarpoĸ,
ûlilerdlunilo Pauluse Sîlarsilo patdlorfigai, 30 anisíkamigitdlo oĸar-
-poĸ: nâlagkat ukorsê, ĸanoĸ iliúsaunga ánagkumavdlunga? 31 a-
-kivâtdlo: Nâlagaĸ Jîsuse Kristuse ugperfigûk, tauva ivdlitdlo Juán. 3,16.

inoкutititdlo ánagkumârpuse. 32 Nâlagkavdlo oкausia oкalûtigât
táussumúnga igdluanĩtunutdlo tamanut. 33 ingminutdlo pisípai ú-
-nuap taimailinerane, kimitdlangnerilo assagpai; ernĩnardlo kuisí-
-poк táuna, ilagissailo tamarmik. 34 igdluminutdlo majuartípai
nerdlerdlugitdlo, inoкutinilo tamaisa ilagalugit nuánârpoк Gûtimut
ugpertúngorame. 35 кaungmatdle nâlagaunerit erкartũssivingme
kivfarissartagkatik autdlartípait oкarкussivdlutik: inuit táuko par-
-naerússaujungnaersíkit. 36 parnaerússiviuvdlo nâlagâta oкautsit
[illegible] Paulusimut oкautigai [oкardlune]: nâlagaunerit oкariartor-
-[illegible]t parnaerússaujungnaerserкuvdluse. taimáitumik mãna a-
Jāk. 2,16. -nigitse, autdlardlusilo erкigsivdluse. 37 Paulusivdle sãpai: inuit
tákuáne iperartorpâtigut erкartũneкartínata, nauk Rûmame ila-
-siaussugut, parnaerússivingmutdlo pisísimavdluta, mãnalo inuit
terdlingáne anerкúsanerpâtigut? taimáisángilaк, kisiáne nangmi-
-neк anisíkiartordlisigut. 38 oкautsitdle tamáko erкartũssivingme
kivfaussartut nâlagaunernut oкautigingmatigik táuko sujôralerput,
Rûmame ilasiaussut tusaramíkik; 39 ornigdlugitdlo ajúngitsumik
oкalugfigait, anisitdlugitdlo кínuvigait igdlorpalingmit autdlarкuv-
16,14. -dlugit. 40 tauva parnaerússivingmit anigamik Lítiamut iserput;
кatángutigĩtdlo takuvdlugit kajumigsâramíkik autdlarput.

kapitalit 17.

Paulusíkut Tasalûníkamut pivdlutik Kristuse oкalũssíssutigingmássuk, inue Jûtit pi-
-kigtorssuángortíkait; Beruiamiut isumagingnerugaluartut ãma taimailersingmatigik,
кatángutigît Pauluse ernĩuaк autdlartíkât; Pauluse Atînimut pissoк, erкartũssissut-
-dlo angnerit atautsimĩtarfiáne oкalũssissoк.

1 tauva Amfĩpule Apulûnialo avкutigigamíkik Tasalûníkamut
píput; Jûtit nâlagiartarfiat tássanĩtoк. 2 Paulusile táukunúnga
iserpoк ilerкune atordlugo, sapâtinilo pingasune oкaloкatigai ag-
-dlagkat najorкutaralugit; 3 nalujungnaersitdlugitdlo táukunúnga
Lúk. 24,26 t. sarкángiúpâ Kristuse ániarsimásassoк toкussunitdlo makísavdlune,
9.22. [oкarpordlo:] Jîsuse táuna ilivsínut oкautigissara táunauvoк Kri-
-stuse. 4 ilaitdlo nakimajungnaerput Paulusimutdlo Sîlarsimutdlo
ilángutilerdlutik, Grĩkeritdlo Gûtimik mianeringnigtut ilait amer-
-dlasôrssuit ilángúput, arnatdlo pingârnerit ilait ikíngitsut. 5 Jû-
-titdle nâlagseritsut ilungersuleramik angutinik ajortunik tarfiga-
-jugtunik ilagssarsíput, inugpagssuarnigdlo ugsagartitsivdlutik ig-
-dlorpagdlup inue pikigtorssuángortípait, Jâsunivdlo igdluanut u-
-kerũtorssûvdlutik inungnut píssúniaraluarpait. 6 nâpínginamíkig-

-dle Jâsune ĸatángutigîtdlo ilait igdlorpagdlup nâlagainut uniar-
-pait nivdliavdlutigdlo oĸardlutik: inuit najugâta tamarme inuinik
kigdlormôrtitsissut tamaungátaoĸ píput; 7 Jâsunivdlo ingminut
pisípai, táukualo tamarmik kaisarip inássutâ agssortordlugo píput
avdla kúngiunerardlugo, Jîsuse. 8 taimaitdlutik inuit igdlorpag- Lúk. 23,2.
-dluvdlo nâlagai tamatumínga tusartut ánilârtípait. 9 tauva Jâ-
-sunimit ilagissainitdlo sagdlunavêrut tigugamíko iperarpait.
10 ĸatángutigîtdle ernînaĸ únuame Paulusilo Sîlarsilo Beruia-
-mut autdlartípait; táukulo tássunga pigamik Jûtit nâlagiartarfiá-
-nut iserput. 11 táukule Tasalûníkamîtunit isumagingnerúput, o-
-ĸauseĸ ilagsivât kajumigingârdlugo, uvdlutdlo nungutdlugit ag-
-dlagkat misigssortarpait, tamáko taimáinersut misiligkumavdlugit.
12 tauva ilait amerdlasût ugpertúngorput, arnatdlo angutitdlo Grî-
-kerit atarĸissaussut ilait ikíngitsut. 13 Jûtitdle Tasalûníkamîtut
tusâmaleramik Gûtip oĸausia Paulusip Beruiamísaoĸ oĸalûtigigâ,
tauva tássungátaoĸ píput inuit erĸarsautaisigut uníngavigssaeru-
-titdlugit. 14 tauvale ĸatángutigît Pauluse ernînaĸ autdlartípât
ímap tungânut ingerdlarĸuvdlugo; Sîlarsile Timûtiusilo tássane
unigput. 15 Paulusile ingerdlaĸataisa Atînimut pisípât,. táussumalo
Sîlarsimut Timûtiusimutdlo oĸariartorĸungmatik aggerasuarĸuvdlu- 18,5.
-git, tauva autdlarput.
16 Paulusivdle Atînime utarĸigamigit, anernermigut narrutsag-
-poĸ igdlorpagssualik Gûtipiluligssuaĸ takugamiuk. 17 taimáitumik
nâlagiartarfingme Jûtit Gûtimigdlo mianeringnigtut oĸaloĸatigi-
-ssarpai niuveriartortarfingmilo nâpitane uvdlut nungutdlugit oĸa-
-loĸatigissardlugit. 18 ilisimarĸigsârniatdle ilaisa Epikuerîkut Stûa-
-miutdlo ilaisa saĸitsáuniarpât, ilaitdlo oĸarput: una oĸauserpag-
-ssualik ĸanorme oĸauseĸarniarpa? ilaitdle oĸarput: sôrdlo Gûtit
avdlanertat oĸalûtiginiarai. tássa îvangkîlio Jîsusimik makivfig-
-ssamigdlo táukunúnga oĸalûtigingmago. 19 tiguvâtdlo erĸartûssi-
-ssut angnerit atautsimîtarfiánut pisitdlugo oĸardlutigdlo: tusar-
-sínáungínerparput ajoĸersût tamána nutâĸ oĸalûtigissat ĸanoĸ Mák. 1,27.
ítoĸ? 20 tusarnagkavtínik siúmiugssaĸartileravtigut, taimáitumik
tusarumagaluarparput ĸanoĸ ínersoĸ. 21 mássale Atînimiut tamar-
-mik takornartatdlo tássanîtut avdlamik kajumigissaĸarpiángitdlat,
kisiáne sumik nutâmik oĸarumavdlutigdlûnît tusarumavdlutigdlûnît.
22 Paulusile ĸeĸarpoĸ erĸartûssissut angnerit atautsimîtarfiata ĸer-
-ĸane oĸardlune: ukorsê angutit Atînimiussuse, malugâvse tama-
-tigut Gûtivsínik mianeringnigtorssûssuse. 23 mássa tamane anga-

-lavdlunga Gûtisiornise takugavkit, tunissivik nâ·ipara ima ag-
-dlangnilik: Gûtip nalussap pia. táuna nalussa·igaluardlugo a-
14,15. -tarкissarse ilivsínut oкautiginiarpara. 24 Gûte silarssuarmik táu-
-ssumanĩtunigdlo tamanik píngortitsissoк кilangmutdlo nunamut-
-dlo nâlagaussoк nâlagfingne agssangnik sanasimassune ineкángi-
-laк; 25 inuitdlo agssainik kivfartorfiginekaráingilaк sumik ajor-
-ssauteкartutut, nangmineк tamaisa tunissaramigit inûnermik a-
-nersârnermigdlo sunigdlo tamanik. 26 táussumalo inoкatigîgsor-
-pagssuit tamaisa nunap tamarme кâne ineкartípai aungmit ataut-
-simit nagguveкartitdlugit, ineкarnigssaitdlo aulajangersagkanik
Is. 55,6. taimaivfigssaкartípai kigdligfigssaкartitdlugitdlo; 27 Nâlagaк ujar-
-кuvdlugo, misigisínáusanerât nanivdlugulo, nauk tamavtínit unga-
-síngíkaluaкissoк; 28 táussumane inûvdlutalo aulavdlutalo táukû-
-gavta; sôrdlútaoк pitsiortortavse ilait oкarsimassut: táussumame
erкardlerâtigut. 29 tauva Gûtip erкardleringmatigut isumaкásángi-
-lagut Gûtiussup ássigísagâ kûltilũnît sîlvilũnît ujaragdlũnît inuit
sánarigssusiatigut isumaliornerisigutdlo inûssaliaussoк. 30 uvdlut
14,16. ilisarssíngivfiussut ilagínaigatdlardlune pigaluarpai, mãnale inuit
tamaisa tamagingne ítut avdlamik isumatârкuvai. 31 tássa uvdlor-
-me aulajangersagkamine inuit najugât erкartũkumâramiuk nâper-
-tuivdluardlune angut taimaerкussane kivfaralugo, táunalo tamanut
ugpernarsarpâ toкussunit makitíkamiuk. 32 toкussutdle makínig-
-ssãnik tusaramik ilaisa tivsigât, ilaitdle oкarput: tamatumínga
tusarкigkumârpavtigit. 33 tauva Pauluse akornánit autdlarpoк.
34 angutitdle ilait táussumúnga ilángúput ugpertúngordlutigdlo;
táukua ilagât Diunîsiuse erкartũssissut angnerit ilât, arnardlo Da-
-mârisimik atilik, avdlatdlo táukua ilagait.

kapitalit 18.

Pauluse ukiup áipâta кerкa Korintume ajoкersuissoк; Galiup Aggaiame nâlagaussup erкartũkumángíkâ; Paulusip Sêrialiardlune Prísîtola Aakuilalo ilagigamigit, Evfi--sumut кimagkai, Kaisâriarкutdlunilo Jerûsalâmut nagdliússiartoratdlardlune Antiorria--mut pisimagame, Galãsia Ferîgialo angalavfigigai; Apuluse Evfisume Aakuilákúnit ilaserineкardlune Aggaiamut autdlarame, tássane ugpertúngortunut iluaкutaungâlersoк.

1 kingorna Paulusip Atine кimagpâ Korintumutdlo pivdlune.
Rûm. 16,3. 2 tássanilo Jûtiussoк nâpípâ Aakuilamik atilik, Puntusime nunave-
1 Kor. 16,19. -кartoк, Itâliamit tikiuterкámersoк nulê Prísîtdla ilagalugo, Klau-
-tiusip Jûtit tamaisa Rûmamit autdlarкungmagit; táuko ornigpai.
3 suliarissartagartigdlo atausiungmat uníngavigai sulissardlune; má-

-ssalo suliarissartagkamíkut ĸaleragssiortũput. 4 sapâtiussarâ- 20,34.
-ngatdle nâlagiartarfingme oĸalugtarpoĸ Jûtitdlo Grīkeritdlo na-
-kimajungnaersitdlugit.
5 tauvale Sîlarse Timũtiusilo Makitûniamit tikiungmata Pau- 17,15. 28.
-luse nivniortutut ilerpoĸ oĸauseĸ pivdlugo, Jûtinutdlo Jîsuse na-
-lunaiáissutigâ Kristusiussoĸ. 6 akerartormatale ĸaĸajardlerdlu-
-tigdlo, tauva atissane ivsugtorpai oĸarfigalugitdlo: augse niaĸuv-
-sínut pile; uvanga píngitsûvunga; matuma kingornagut akimá- 20,26.
-ngitsunut piartúsaunga. 7 tauva tamána ĸimagpâ Justusimik a- Kul. 4,11.
-tigdlup Gùtimik mianeringnigtup igdluanut pivdlune, táussuma
igdluata nâlagiartarfik agtûmagâ. 8 Krispusivdle nâlagiartarfiup 1 Kor. 1,14.
misigssortâta Nâlagaĸ ugperfigâ inoĸutine tamaisa ilagalugit, Ko-
-rintumiutdlo ilarpagssue tusarnârdlutik ugpertúngorput kuisit-
-dlutigdlo. 9 Nâlagkavdle Pauluse takordlôrníkut únuame oĸar- 16,9.
-figâ: sujôranak, kisiáne oĸalugit nipangernatit; 10 uvangame ái- 23,11.
-parâvkit; taimáitumik ilingnik agtuissoĸásángilaĸ ajoĸutigssang-
-nik; inuit pigissáka igdlorpagssuaĸarfingme matumane amerdlang-
-mata. 11 tássanilo unigpoĸ ukioĸ nâvdlugo ĸáumatitdlo arfinigdlit
Gûtip oĸausia táukunane ajoĸersûtigalugo.
12 Galiule nuname nâlagaungmat Aggaiame, Jûtit isumaĸatigîg-
-dlutik Paulusimut akerartulerput igsiavfingmutdlo erĸartũssiving-
-mut píssutdlugo oĸardlutigdlo: 13 ûma inuit pilerisârniarpai Gûte
kivfartorfigerĸuvdlugo inatsisit agssortordlugit. 14 Paulusile oĸar-
-nialermat Galio Jûtinut oĸarpoĸ: iluaitsuliornerdlũnît ajortuliar-
-dlũnît pineĸarpat, ukorsê Jûtiussuse, tauva tusarniagagssarísaga-
-luarpavse. 15 kisiáne ajoĸersût arĸitdlo inatsisitdlo maligkase
saĸitsautigineĸarmata ilivse nangmineĸ pisigik, uvanga tamáku- Mat. 27,24.
-núnga erĸartũssissûjumángínama. 16 tauvalo igsiavfingmit erĸar- Juán. 18,31.
-tũssivingmit autdlarĸuvai. 17 tauva Grīkerit tamarmik Sustinîse
nâlagiartarfiup misigssortâ tiguvât unatardlugulo igsiavfiup erĸar-
-tũssiviup sâne; Galiuvdlo taimailigaluartut soĸutigíngilai.
18 Paulusile uvdlut ĸavsît tássanîkatdlarame, ĸatángutigît i-
-nûvdluarĸuínardlugit umiarssuákut Sêriamut autdlarpoĸ Prisîtdlalo 18,2.
Aakuilalo ilagalugit; kisiáne Kingkeriame niarĸe salíssúmik sali-
-síkatdlarpâ, únersũmik nâmagsissagssaĸarame. 19 Evfisumutdle
pigame tássunga ĸimagpai, nangminerdle nâlagiartarfingmut iser-
-poĸ Jûtit oĸaloĸatigalugit. 20 uníngavigímersorĸuvdlutigdle inang-
-máne akueríngilai, 21 kisiáne inûvdluarĸuínarpai oĸardlune: nag-
-dliússivik nagdliutilersoĸ Jerûsalâme nagdliússissariaĸartitdluínar-

-para, uterfigiumârpavsile Gûtip perĸugpanga. tauva Evfisumit
autdlarpoĸ. 22 Kaisâriamutdlo pigame majuarpoĸ, ilagîtdlo inûv-
-dluarĸugamigit Antiorriamut samungnarpoĸ. 23 tássanîmersutsia-
-ramile autdlarpoĸ, nunaĸarfîtdlo tugdlerîgsitdlugit Galãsia Ferî-
-gialo angalavfigai ajoĸersugkat tamaisa nakússagtitdlugit.
1 Kor. 3,5. 24 Jûtitdle ilât Evfisumut pivoĸ Apulusimik atilik, Alagsan-
-triame nunaveĸartoĸ, angut oĸalutdlarĸigsoĸ, agdlagkane agdlag-
-simassunik ilisimassaĸangârtoĸ. 25 táuna ajoĸersugauvoĸ Nâlag-
-kap avĸutigerĸussânik, anerníkûtdlo ilungersuassûgame perĸig-
Lúk. 24,19. -sârdlune oĸalugpoĸ ajoĸersuivdlunilo Nâlagkap pînik, nauk Juá-
19,3. -nasip kuissíssutâ kisiat ilisimagâ. 26 táuna ersisuitdlune nâla-
-giartarfingme oĸalugtalerpoĸ. Aakuilavdle Prísîtdlavdlo tusara-
-míko ilaserât Gûtip avĸutigerĸussâ táussumúnga navsuiarĸig-
-sârneruvdlugo. 27 Aggaiamutdle autdlalerssârmat ĸatángutigît ka-
-jumigsârivdlutik ajoĸersugkat agdlagfigait ilagserĸuvdlugo. tá-
-ssunga pigame sáimáuníkut ugpertúngortunut iluaĸutaungâlerpoĸ,
28 Jûtit oĸausigssaerutdluínartíkamigit tamaisa tusâtitdlugit, ag-
-dlagkatigutdlo nalunaerdluínaramiuk Jîsuse táunaussoĸ Kristuse.

kapitalit 19.

Evfisume Juánasip kuississup ajoĸersugaisa ilait Paulusimit ajoĸersornеĸaramik kui-
-sítut; Pauluse ukiut mardluk nâvdlugit Evfisumîtdlune Teránusip ajoĸersuissarfiane
oĸalugtartoĸ kivdlingnartuliortardlunilo; Sikîvap ernere arfineĸ-mardluk Jîsusip ar-
-ĸanik atornerdluissut artorssartíneĸardlutigdlo; Evfiso Paulusip ĸimangnialerâ
Dimîtriusip sîlviliortup Evfisumiut pikigtorssuángortíkai.

18,24. 1 pivordle Apuluse Korintumîtitdlugo, tauva Paulusip nunat
ĸatsingnerit angalavfigigamigit Evfiso tikípâ, 2 ajoĸersugkanigdlo
nâpitsigame táuko aperai: ugpertúngoravse anerneĸ ivdlernartoĸ
pigilerpisiuk? táukuale akivât: ivdlernartumik anerneĸartumik tu-
-sángilagutdlûnît. 3 âma aperai: suname tauva tunâralugo kuisí-
18,25. -pise? akivât: Juánasip kuissíssutâ. 4 Paulusile oĸarpoĸ: Juá-
1,5. -nase kuississarpoĸ kuíssúmik avdlamik isumatârĸússúmik inung-
11,16. -nut oĸardlune kingunermigut pissugssaĸ ugperfigerĸuvdlugo, tá-
13,24. -ssa Jîsuse Kristusiussoĸ. 5 tamána tusaramíko kuisíput Nâlag-
8,16 t. -kap Jîsusip arĸanut ilángutitdlutik. 6 Paulusivdlo agssangminik
2,4. patingmagit anerneĸ ivdlernartoĸ táukunúnga pivoĸ, oĸalulerput-
10,46. -dlo oĸalûtsinik avdlanik pruvfîtisutdlo oĸalugdlutik. 7 angutitdle
táuko arĸaneĸ-mardlûput.
8 nâlagiartarfingmutdle iserdlune ersisuitdlune oĸalugtarpoĸ

ĸáumatit pingasut, oĸalugtardlune nakimajungnaersitdlugitdlo Gû- 8,12.
-tip nâlagauvfiata pînik. [9]ilaitdle mángertingmata nâlagserîtdlu-
-tigdlo, avĸutigerĸussardlo tamána inuiangnut ajornerarmássuk,
tauva ĸimagdlugit ajoĸersugkat ingmíkôrtípai, uvdlutdlo nungut-
-dlugit oĸalugtarpoĸ Teránusimik atigdlup ajoĸersuissarfiane.
[10]taimalo pissarpoĸ ukiut mardluk nâvdlugit, taimailisitdlugulo
Aasiame nunaĸartut tamarmik Jûtiussutdlo Grîkeriussutdlo Nâ-
-lagkap Jîsusip oĸausia tusarsimalerpât. [11]kivdlingnartuliatdlo
mikíngitsut Gûtip suliarai Paulusip agssaisigut, [12]taimáitumik 5,12.
kînamut uligissat agdlât atdlarterutitdlo amianut agtûsimassut 5,15.
náparsimassunut pisítarpait, tauvalo nápautaisa ĸimagtarait, aner-
-neritdlo ajortut anissardlutik.

[13]Jûtiussutdle angalassardlutik anernipilungnik anerĸussissar- Lúk. 9,49.
-tut ilaisa Nâlagkap Jîsusip arĸa tainialerpât anernernik ajortu-
-nik pigdlit pigângamíkik, oĸardlutik: anerĸuvavse Jîsusíkut Pau-
-lusip oĸalûssissutigissâgut. [14]tássalo Jûtit palasiunerissâta Si-
-kîvap ernere arfineĸ-mardluk taimailiortut. [15]anerneruvdle ajor-
-tup akivai oĸardlune: Jîsuse nalúngilara, Paulusilo ilisimavara;
ilivsile kíkûvise? [16]inûvdlo táussuma anernipilungmik ilumiugdlup
tássángáinaĸ sorssugpai saperssisitdlugitdlo, artorssartingârmatig-
-dlo tamaĸaratik ikiligauvdlutigdlo igdlumit tamatumánga ĸimã-
-put. [17]tamánale tusâmalerpât Jûtitdlo Grîkeritdlo Evfisume ine-
-ĸartut tamarmik, tamarmigdlo ersingâlerput, Nâlagkavdlo Jîsusip 5,5. 11.
arĸa nâlangnartíneĸarpoĸ. [18]ugpertúngortutdlo amerdlasût agger-
-put ángîardlutik nalunaerdlutigdlo ĸanoĸ ilioraluaramik. [19]i-
-kíngitsutdlo atúngitsuliortaraluartut magpersagkat atautsimut pí-
-ssúpait ikivkardlugitdlo tamarmik tákuáne; akîlo nautsorssora-
-míkik malugait sîlvit tatdlimanik ĸulilingnik tûsintigdlit naligi-
-gait. [20]taima Nâlagkap oĸausia píssaunerssuaĸartutut siarua- 6,7.
-riartorpoĸ artornarsivdlunilo. 12,24.

[21]tamána nãmagsineĸarmat Pauluse anernermigut pilerssâr- 1 Kor. 16,5.
-poĸ Jerûsalâliarumavdlune Makitúnia Aggaialo avĸutigalugit, o- 20,22.
-ĸarame: tássanêrêruma kingorna Rûmátaoĸ takuniariaĸartípara. 23,11. Rûm. 15,23.
[22]kivfartortigissamilo ilait mardluk, Timûtiusilo Erastusilo, Ma- Rûm. 16,23.
-kitûniamut autdlartípai, nangminerdle Aasiame unigkatdlarpoĸ.

[23]taimailissúkutdle mikíngitsumik pikigtorssúangorput avĸuti-
-gerĸussaĸ tamána pivdlugo. [24]tássa ilât, Dimîtriusimik atilik,
sîlviliortoĸ, sîlviussunik nâlagfiussaliortarame Diânap pia ássiliv-
-dlugo sánarigsut mikíngitsumik akigssarsisítardlugit; [25]táuko a-

-tautsimut ĸaerĸuvai sulioĸatait ilángutdlugit oĸardlunilo: angutit
ukorsè, ilisimavuse suliaĸ tamána pigssaĸardluautigigigput. 26 i-
-ssigârsilo tusâmavdlugulo Paulusip táussuma Evfisumīnaĸ pinane
Aasiale tamákingajagdlugo inuit ikíngitsut ilatâriniardlugit avdla-
17,29. -mut sâgtítarai, oĸartarame agssangnik sanasimassut Gûtiúngíne-
-rardlugit. 27 mássalo pigssarsiutigissarput tamána narrugissaule-
-ralugtuarmat tamánáináungilaĸ, kisiáne Gûterssûp arnap Diânap
nâlagfiutâtaoĸ sūngitsûsorineĸaleralugtuarpoĸ, angingârssusialo Aa-
-siame tamarssuarme inuitdlo najugāne mianerissaĸ sûjungnáisav-
-dlune. 28 tamánale tusaramíko kamagtorssuángorput nivdliavdlu-
-tigdlo oĸardlutik: Diâna Evfisumiunītoĸ angeĸaoĸ. 29 igdlorpag-
-ssualingmilo tamarssuarme sujunèrutilerput, isumaĸatigîgdlutigdlo
Rûm. 16,23. issigingnâgagssiorfingmut ukerûtorssūput Gâjusilo Aristarrusilo
27,2. Makitûniamiussut Paulusip ingerdlaĸatai autdlarutdlugit. 30 Pau-
-lusivdle inuit ornigkumangmagit ajoĸersugkat perĸúngilât; 31 āma
2 Kor. 1,8. Aasiame misigssuerĸussat ilaisa táussuma asassîsa autdlartitsivi-
-gât inerterdlugulo issigingnâgagssiorfingmut perĸunago. 32 ivkule
nivdliâput ássigîngitsorssuarmik, katisimassut sujunèrúkamik, a-
-merdlanerssaitdlo nalugamik suna atautsimut píssutigigigtik.
33 tauvale inungnit Alagsantere savssartípât, Jûtit sagdlernut aja-
-gât; Alagsanterilo agssangminik ússeraivoĸ [nipangerĸuvdlugit,]
pasinaersautigssamik inungnut oĸalugkumavdlune. 34 nalujungnae-
-ramíkule Jûtiussoĸ, tauva tamarmik niperssuarmik atausiussumik
nivdlialerput nalunaerĸútap akúnere mardluk migssiliordlugit, [o-
-ĸardlutik:] Diâna Evfisumiunītoĸ angeĸaoĸ. 35 igdlorpagssuag-
-dluvdle nâlagaisa agdlagtortâta inuit nipangersíkamigit oĸarpoĸ:
ukorsè angutit Evfisumiussuse, kia inûp nalunerpâ Gûterssûp ar-
-nap Diânap inûssaliavdlo ĸilangmit nákartup Evfisumiut igdlo-
-karfiat nâlagfingmik pârssissigigâ? 36 tamánale taima ítoĸ ag-
-ssortorneĸarsínáungingmat, tauva nipangerniásause isumaitdlior-
-navêrsârniardlusilo. 37 mássa angutit uko tamaunga pisípase, nauk
nâlagfingnit pîaissūngitsut, Gûtersilo mitautigíngíkât. 38 taimáitu-
-mik Dimîtriuse sánarigsutdlo táussuma ilagissai kimut saĸitsau-
-tigssaĸarpata, tauva erĸartûssivigssaĸartarpoĸ nunamilo nâlagau-
-ssoĸardlune; erĸartûteĸatigîngniardlit. 39 avdlamigdle sujuner-
-siutigssaĸaruvse navsuerutigissariaĸarpoĸ inatsisit maligdlugit ka-
-tisimassune. 40 mássa perdluliortutut erĸartûssagssángoĸinavugut
uvdlume pisimassut pivdlugit, tamána pikingnerssuaĸ pivdlugo

pasinaersârutigssakánginavta. [41]taimalo okarame katisimassut a-
-ngerdlarkuvai.

kapitalit 20.

**Pauluse Makitûnia Grîkeritdlo nunât angalavfigisimavdlugit Torûamut pissok inger-
-dlakatine ikíngitsut sujuartut tikitdlugit; Eutigguse nákardlune tokusimassok ûmar-
-tíkâ; Milîtume ilagît Evfisumiut utorkaunertait naggámêrdlune okalûkai.**

[1]tauva pikigtorssuit soraermata Paulusip ajokersugkat ing-
-minut kaerkuvai, inûvdluarkugamigitdlo autdlarpok Makitûniamut
piumavdlune. [2]nunatdlo táuko angalavfigisimavdlugit tikisane o-
-kauserpagssuarnik kajumigsâramigit Grîkerit nunãnut pivok. [3]tá-
-ssanîpok káumatit pingasut, Jûtitdle ajokuserumangmáne Sêria-
-mut autdlarune, tauva isumaliorpok Makitûniákut uterumavdlune.
[4]ukule Aasiamut ingerdlakatigai: Sûpâtere Beruiamio, Tasalûní- 19,29.
kamiunitdlo Aristarruse Sikuntusilo, Gâjusilo Dèripimio, Timũtiu- 27,2. Rûm. 16,
-silo, Aasiamiunitdlo Tiggiko Toruvfimusilo. [5]táuko sujuarput 21. 23.
Torûame utarkivdluta. [6]uvagutdle uvdlut sêrnakángitsunik ti- Evf. 6,21. 2 Tim. 4,20.
-miussartorfît kingornatigut umiarssuákut autdlarpugut Filipimit, 16,8.
uvdlutdlo tatdlimãne tikípavut Torûamut, tássanilo arfinek-mar-
-dlungnik uvdlivugut.

[7]sapâtivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne ajokersugkat ka-
-tisimangmata timiussak avgúsavdlugo, tauva Paulusip okalugfigai,
akagûgpat autdlarumagame, okalungmersorpordlo únuap kerka ti-
-kitdlugo. [8]mássalo kutdlît kavsît ikumassut inime igdlup kâ-
-nîtume katisimavfiáne. [9]inûsugtordle Eutiggusimik atilik igalá-
-ssame igsiavok, siningâlerdlunilo Pauluse sivisûmik okalungmat,
singnuvdlo pingmane nákarpok init kulerît pingajuánit, tigunekar-
-pordlo tokungassok. [10]Paulusile aterpok kânut patdlordlune
ekitdlugulo okardlunilo: perpalokinase, tarnine ilumiugâ. [11]tauva
majuarpok, timiussardlo avgorpâ ilangerdlugulo, sulilo sivisûmik
okalugfigai kaulernera tikitdlugo, tauvalo autdlarpok. [12]táunale
nukagpiatsiak majũpât ûmassok mikíngitsumik tugpatdlersagauv-
-dlutik.

[13]uvagutdle umiarssuákut sujuartugut Asusimut ingerdlavugut
Pauluse tássûna ikiumavdlugo, taima perkussingmat, nangminek
nunákôrumagame. [14]Asusimilo tikingmatigut ikivarput Mitilîni-
-mutdlo pivdluta. [15]tássángalo umiarssuákut autdlaravta aka-
-gûngmat Kîorsip akianut apũpugut, akaguanilo Sâmorsimut tu-
-lagkavta Torugiliume unigpugut, akaguanilo Milîtumut pivugut.

16 Pauluse isumaliormat Evfiso ĸângīnarumavdlugo mulússutigissa-
-minik Aasiame nâpitsiumanane, tuaviorame pînsíkut Jerûsalâmī-
18,21. -kumavdlune pisínaugune. 17 kisiáne Milītumit Evfisumut aut-
19,21. -dlartitsivoĸ ilagît utorĸaunertait ĸaerĸuvdlugit. 18 táuko tikiung-
-mata oĸarfigai: ilisimavuse uvdlormit Aasiamut tikiuterĸârfivnit
ilivsínîvfiga nâvdlugo ĸanoĸ ítunga ilivsíne; 19 Nâlagaĸ kivfartorfi-
19,10. -gigiga tamatigut nikanartitdlunga ĸuvdlilissardlungalo údssernekar-
20,31. -tardlungalo Jûtit ĸinugingningnere píssutigalugit; 20 ĸanordlo su-
-mik iluaĸutaussumik nipangiússaĸángitsunga, tamaisale ilivsínut
oĸautigigíka ajoĸersordlusilo inuit tuťsãne igdlunilo, 21 Jûtitdlo Grī-
-keritdlo nalunaiaivfigalugit Gûtimut avdlamik isumatârnigssamik
ugpernigssamigdlo nâlagkavtínut Jîsuse-Kristusimut. 22 mãnalo ata,
18,21. anerníkut ĸilerssugauvdlunga Jerûsalâmut ingerdlalerpunga naluv-
19,21. 21,4. 11. -dlungalo tássane ĸanoĸ pineĸarumârnersunga; 23 mána kisiat [na-
-lúngilara]: anerneĸ ivdlernartoĸ igdlorpalingne tamane nalunaiai-
-ssartoĸ oĸardlune: ĸilerssûtit nâgdliûtitdlo utarĸigãnga. 24 tamá-
-nale soĸutigíngilara, inũssuseralũnît erdlingnartíngilara arpangnera
nâjumavdlugo tipaitsugdlunga, kivfartûtdlo Nâlagkamit Jîsusimit
pissara, îvangkîlio Gûtip sáimáuneranik nalunaiáissutigisavdlugo.
25 mãnalo ata, ilisimavunga ilivse, Gùtip nâlagauvfianik oĸalũssissar-
20,38. -dlunga angalavfigissáka, tamavse kînara kingorna takúsángíkigse.
26 taimáitumik uvdlorme matumane uvdlume nalunaiaivfigâvse ta-
18,6. -marmik auinut píngitsûssunga; 27 nipangiússaĸángínama, Gûtivdle
sujúnersûtâ tamât ilivsínut oĸautigigavko. 28 tauva ingmivsínik
1 Pît. 5,2. misigssoritse, savarpaitdlo ilũngaisa [misigssordlugit], táukunúnga
anernerup ivdlernartup ivertíkâse takusaissartôrĸuvdluse, Gûtip
ilagîgsai nangmineĸ aungminik pigssarsiai pârerĸuvdlugit. 29 na-
-lúngínama kingunivkut amarĸut sualugtut akornavsínut piumâr-
-tut savarpangnik ĸajagssũssísángitsut. 30 ilivsilo nangmineĸ a-
-kornavsínit makíkumârput angutit mumingassunik oĸalugtut ajo-
-ĸersugkat ingmingnut malingnautíkumavdlugit. 31 tamána pivdlu-
19,8. 10. -go erĸumagitse erĸaivdlusilo ukiut pingasut nâvdlugit únuákut-
-dlo uvdlúkutdlo soráingitsunga tamavse ingmíkut erĸaisítarniar-
-dluse ĸuvdlilivdlunga. 32 mãnalo, ĸatángutíka, perĸuvavse Gûti-
-mut oĸautsimutdlo sáimáunerata pianut, ilivsínik ineriartortitsi-
-gínaussumut ilivsínigdlo kingornússagssarsisitsigínaussumut iv-
-dlernartitaussut tamarmik akornáne. 33 sîlvimigdlũnît kûltimig-
-dlũnît atissagssanigdlũnît kimit piniagaĸángilanga. 34 nangminer-
-me ilisimavase agssáka máko atorsimassut ajorssautigissavnut

ilagissartagkavnutdlo. 35 tamatigut únersũpavse, taima sulissaria-
-ĸarmat, sángîtsutdlo isumagissariaĸarmata, erĸaissariaĸarmatdlo
Nâlagkap Jîsusip oĸausia, oĸarame: túniússivdlune pivdluarnarne-
-ruvoĸ tunineĸarnermit. 36 taimalo oĸarame sêrĸúmerdlune ta-
-maisa tugsiaĸatigai. 37 tamarmigdlo ĸiangârput, Paulusilo ĸunga-
-siagut eĸípât kunigdlugulo; 38 pingârtumik aliatsautigigamíko o-
-ĸausek táuna oĸauserissâ, kînâ kingorna takúsángíkigtik oĸar- 20,25.
-mat. umiarssuarmutdlo ĸanivât.

kapitalit 21.

Pauluse Jerûsalâliardlune Tôrumut pissoĸ ajoĸersugkat nâpitaisa majuarĸúngíkalua-
-rât; Putulimaise avĸutigalugo Kaisâriamut pingmat, Agâpusip Jerûsalâme ĸanoĸ
pineĸarnigssâ nalunaerâ; Jerûsalâme Jãkúkut nâlagdlugit ilait unersũmik nãmagsi-
-ssagssaĸartut akiliutdlugitdlo ilaserai nâlagfingmutdlo iserdlune; Jûtit takuvdlugo
inuit pikigtorssuángortitdlugit toĸúnialermássuk, sákutût nâlagaunerata
ĸilerssortitdlugo sákutût igdloĸarfiánut piserĸugâ.

1 tauva ĸimagsimavdlugit autdlaravta ingerdláinardluta Kûsi-
-mut pivugut, aĸagûngmatdlo Rûtusimut pivugut, tássángalo aut-
-dlaravta Patâramut pivugut. 2 umiarssuitdlo Finîkialiásassut nâ-
-píkavtigik tássunga ikivdluta autdlarpugut. 3 Kîperilo ersserav-
-tigo sâmigdlíngordlugo sanerĸúparput Sêriamut ingerdlavdluta,
Tôrumutdlo tulagpugut, tássane umiarssuaĸ usingiarneĸásangmat.
4 ajoĸersugkatdlo nâpíkavtigik arfineĸ-mardlungnik tássane uvdli-
-vugut; táukule anerníkut Paulusimut oĸarput Jerûsalâmut ma- 20,23.
-juarĸunago. 5 uvdlutdlo táuko nâgavtigik autdlariartorpugut,
táukualo tamarmik arnatdlo merdlertutdlo ilángutdlutik ĸanivâti-
-gut igdlorpagdlup avatânut, sigssamilo sêrĸúmerpugut tugsiar-
-dlutalo. 6 inûvdluarĸoĸatigîgkavtalo umiarssuarmut ikivugut; táu-
-kule angerdlarput.

7 uvagutdle umiartornerput nâvarput Tôrumit Putulimaisimut
pivdluta, tássanilo ĸatángutigît inûvdluarĸuvavut, uvdlordlo atau-
-sek uníngavigâvut. 8 aĸagûngmatdlo tássánga autdlaravta Kai-
-sâriamut pivugut, Pilípuvdlo îvangkîliulerssârtup táukua arfineĸ- 6,5.
mardluk ilâta igdluanut iserpugut táuna uníngavigalugo. 9 táuna
sisamanik paneĸarpoĸ niviarsiaussunik pruvfîtisutdlo oĸalugtar-
-tunik. 10 tássanilo ĸavsînik uvdligavta pruvfîte Agâpusimik atilik 11,28.
Jùtiamit tasamungnarpoĸ; 11 táussuma tikíkamisigut Paulusip ĸi-
-terutâ tiguvâ, agssanilo isigkanilo ĸilerssorpai oĸardlune: ima
oĸarpoĸ anerneĸ ivdlernartoĸ: angut ĸiterúmik matum[illegible]a pi-

-gingnigtoĸ Jûtit taimailivdlugo ĸilerssorumârpât Jerusalâme aki-
-mángitsutdlo agssainut pisitdlugo. 12 tamánale tusaravtigo uva-
-gut tássanimiussutdlo ĸínuvigârput Jerûsalâmut majuarĸunago.
13 Paulusivdle akivâtigut: suvdluse ĸiavise ũmatigalo ajulersitdlu-
-go? mássa ĸilerssortísinaugínarnanga toĸugínãngorpunga agdlât
Jerûsalâme Nâlagkap Jîsusip arĸa pivdlugo. 14 nakimatitagssáu-
Lúk. 22,42. -ngingmatdle nipangerpugut oĸardlutalo: Nâlagkap perĸussâ pile.
15 uvdlutdle táukua kingornatigut upalungaersarêravta Jerû-
-salâmut majuarpugut. 16 ajoĸersugkatdle ilaisa Kaisâriamit inger-
-dlaĸatigâtigut, táukua pisípâtigut Minâsunimik atilingmut Kîperi-
-miussumut ajoĸersugatoĸaussumut, táuna igdlusivfigísagavtigo.
17 tauva Jerûsalâmut pigavta ĸatángutigît ilagsivdluarpâtigut.
18 aĸagûngmatdle Pauluse ilagaluta Jãkumut iserpoĸ, utorĸaunerit-
-dlo tamarmik tássunga píput. 19 inûvdluarĸugamigitdlo tamai-
-sa tugdlerîgsitdlugit oĸalugtuarai Gûtip akimángitsune suliari-
-ssai, táukunane kivfartortingmane. 20 tamánale tusaramíko Gûte
únersiutigât, Paulusimutdlo oĸarput: ĸatánguterput ûmâ, takuva-
-tit ĸanoĸ amerdlatigissunik tûsinteĸartut Jûtine ugpertúngortut,
táukualo tamarmik inatsisit ilungersûtigait. 21 ivdlitdle pivdlutit
tusardlerneĸarput, Jûtit akimángitsunîtut tamaisa ajoĸersortarití-
-ngôĸ Môrsase malísaerĸuvdlugo, oĸardlutíngôĸ nâlungiat kipine-
-ĸartísángíkait, ilerĸorerĸussatdlo malísángíkait. 22 ĸanorme tauva
ilioriaĸarpa? mássame inuiait katerssorumârput, tikiútutit tusaru-
-mâramisit. 23 taimáitumik ilingnut oĸausigssarput malingniaruk:
angutit sisamat ilagâvut únersũmik nãmagsissagssaĸartut; 24 táuko
ilaseríkit minguersardlutitdlo táukunúnga ilángutdlutit, akiliúkitdlo
niarĸutik salíssúmik salisísagpatigik; tauva tamarmik nalujung-
-náisáput sũngitsumik tusardlerneĸaramik pivdlutit, kisiáne ivdlí-
4 Môr. 6,21. -taoĸ saĸissutit inatsisit maligdlugit. 25 akimángitsutdle ugper-
-túngortut pivdlugit agdlagpugut aulajangersardlugulo, tamáko
15,20. 28. maleruagagssarísángíkait, kisiáne mianerssúsassut Gûtipilungnut
tuníssutit ilangerĸunagit aungmigdlo ipissumigdlo nererĸunagit ar-
-naunеĸarĸunagitdlo. 26 tauva Paulusip angutit táuko ilaserai, aĸa-
-gûngmatdlo táukunúnga ilángutdlune minguersarame nâlagfingmut
4 Môr. 6,5 tt. iserpoĸ nalunaerdlunilo uvdlut minguersarfigssat nãsagitik, tamar-
-mik ingmíkut tuníssúmik ãssúneĸarêrserdlutik.
24,18. 27 uvdlutdle táuko arfineĸ-mardluk nângajalermata, Jûtit Aa-
-siamit pissut nâlagfingme takuvât, tauvalo inuit tamaisa sujunè-
-rutilersípait, táunalo tiguvdlugo 28 nivdliavdlutigdlo [oĸardlutik]:

angutit Israîlíkûssuse ukorsê, ikiuigitse. tássa inuk táuna tama-
-nik tamagingne ajoĸersuissartoĸ inuiangnut ukunúnga inatsisinut-
-dlo inimutdlo matumúnga agssuardlerdlune; tássalo ãma Grĩke-
-rit nâlagfingmut isertípai ine mána ivdlernartoĸ nalingínángortit-
-dlugo. [29] tássa Truvfimuse Evfisumio igdlorpagssualingme takuga- 20,4.
-míko áiparigâ, isumaĸaramigdlo Paulusip táuna nâlagfingmut iser-
-tísimagâ. [30] igdlorpagssualingmilo tamarssuarme pikigtorssuángor-
-put, inuitdlo tássunga ugsagput; tauvalo Pauluse tiguvât nâlagfiup
silatânut nusúkardlugo, ernĩnardlo matut parnaerpait. [31] toĸúnia-
-lermássugdle sákutôrpait nâlagaunerata tusâmalerpai Jerûsalâmiut
tamaisa sujunêrútutut ilissut; [32] tauvalo ernĩnaĸ sákutûnik un-
-tritilingnutdlo nâlagaussunik ilagssarsivdlune orningnasuarpai;
táukuale sákutût nâlagaunerat sákutûtdlo takuleramíkik Pauluse
unatarungnaerpât. [33] sákutûtdlo nâlagaunerata tikíkamiuk tiguvâ,
kalivnernigdlo mardlungnik ĸilerssorĸuvâ aperĸutigalugulo kinau-
-ssoĸ ĸanordlo iliorsimassoĸ. [34] tauva inungne nivdlialerput ássi-
-gĩngitsorssuarmik, perpaluánitdle sujunersivdluarneĸ ajuleramigit
sákutût igdloĸarfiánut piserĸuvâ. [35] majuartarfítdle tikingmagit
sákutût kivssumiariaĸartípât, inuit angutauserniaĸingmata; [36] inug-
-pagssuit malingmatik nivdliavdlutigdlo [oĸardlutik]: pêruk. [37] tau- 22,22.
-va Pauluse sákutût igdloĸarfiánut isertíneĸalerame sákutût nâla- Lúk. 23,18.
-gaunerat aperâ: ilingnut oĸalugsínauvunga; akivâlo: Grĩkerit o-
-ĸausê ilisimavigit? [38] ivdlit táunáungínerpit Egivtinimio uvdlut 5,36.
mákua sujornatigut perdluliortitsissoĸ, ángiortumik inungnik to-
-ĸutsiniartut sisamanik tûsintigdlit puilassuitsumut pisitdlugit?
[39] Paulusivdle akivâ: Jûtiuvunga Tarsusimio, igdlorpagdlup tusâ- 22,3.
-massap Kilĩkiamĩtup inuisa ilagãnga; ĸínuvigâvkit inungnut oĸa-
-lorĸuvdlunga. [40] perĸungmanilo Pauluse majuartarfingnut ĸeĸa-
-riartorpoĸ, inuitdlo agssangminik ússerarpai [nipangerĸuvdlugit]. 12,17.
nipangitdlarmatalo oĸalugfigilerpai Eprĩarit oĸausînik oĸardlune:

kapitalit 22.

Pauluse igdlersûtiginiagkaminik oĸalugtoĸ inungnut; nivdliassorssuángormata, sákutût nâlagaunerata iperartorĸugaluardlugo Rûmame ilasiaussoĸ tusaramiuk taimaiterĸugâ kigdlisiuissoĸatigíngnutdlo savssartitdlugo.

[1] ukorsê angutit ĸatángutíka atâtaussusilo, oĸautsíka mãna
ilivsínut igdlersûtiginiagagssáka tusarniarsigik. [2] tusaramíkule E-
-prĩarit oĸausînik oĸalugfigigâtik, tauva angnermik nipanger-
-ĸigsârput. oĸarpordlo: [3] Jûtiuvunga, Tarsusime Kilĩkiamĩtu- 21,39.

-me erniuvunga, perorsagauvdlungale igdlorpagssualingme matu-
5,34. -mane Gamâlialip isigaisa sãne ajoкersorneкardlungalo sujuai-
-ssavtínut inatsisaussut najorкutarerкigsârdlugit; Gûtilo ilunger-
26,9 tt. -sũpara, taimatut sôrdlo tamavse uvdlume pissartuse. [4]avкutí-
8,3. -kutdlo táussumûna ingerdlassut кinugissarpáka toкumut agdlât
angutitdlo arnatdlo кilerssortardlugit parnaerússivingmutdlo pisí-
9,1. -tardlugit; [5]sôrdlume palasiunerup utorкauneritdlo ilũngarmik
nalunaiáissutigisínaugãnga, táukunánga кatángutivtínut agdlagkat
tigumiaralugit Damaskusimut autdlarama tássanĩtútaoк кilerssu-
-gautitdlugit Jerûsalâmut pisíkumavdlugit pitdlarneкarкuvdlugit.
9,3 tt. [6]pivordle ingerdlatitdlunga, Damaskuse patdlileravko, tauva uv-
26,12 tt. -dlup кerкane tássángáinaк кaumassorssûp кilangmit iluvânga.
[7]nunamutdlo úpípunga, nipilo tusarpara ima oкarfigigânga: Sâv-
-dle-â, Sâvdle-â, suvdlutit кinugainga? [8]akivarale: Nâlagaк, ki-
-nauvit? oкarfigângalo: Jîsusiuvunga Nãsarámio, кinugissat. [9]i-
-lagissamale кaumassoк takugaluarpât ersilerdlutigdlo, uvavnutdle
oкalugtup nipâ tusãngilât. [10]uvangale oкarpunga: Nâlagaк, кanoк
iliúsaunga? Nâlagkavdle oкarfigânga: nikuitdlutit Damaskusimut
piartorit, tássane oкarfigineкarumârputit tamanik кanoк iliornig-
-ssangnik ilingnut perкussaussunik. [11]ivssumale кaumassup кau-
-mangârneranit issigissaerúkama ilagissavnit tasiorneкardlunga Da-
9,17 tt. -maskusimut pivunga. [12]angutdle tássanĩtoк Ananiamik atilik,
Gûtimik mianeringnigtoк inatsisit maligdlugit, Jûtine tássane nu-
-naкartune tamane oкautigissauvdluartoк. [13]táuna uvavnut pivoк,
patdligutdlunilo oкarfigânga: Sâvdle-â, кatángutiga, issiginiarit.
taimalo oкarmat issigilerpara. [14]táunale oкarpoк: sujuaissavta
Gûtiata кinerpâtit perкussane nalujungnaerкuvdlugo, iluartordlo
takorкuvdlugo, nipilo tusarкuvdlugo кarnanit; [15]táussuma inung-
-nut tamanut nalunaiaissigísangmatit takussangnik tusagkangnig-
-dlo. [16]mãnalo sôк piumârnertuvit? makitdlutit kuisíniarit uv-
-fartitdlutitdlo ajortivit pîarneкautigssãnik, Nâlagardlo arкagut
9,26. tordlorfigûk. [17]pivordle kingumut Jerûsalâmut pigama, nâlagfing-
-milo tugsiarama, tauva ingminik misigiungnaerpunga [18]takuvdlu-
-galo táuna uvavnut oкartoк: tuaviorit Jerûsalâmit aninasuardlu-
-ut, uvavnik nalunaiautigissat ilagsísángingmássuk. [19]oкarpunga-
-lo: Nâlagaк, nangmineк ilisimavãnga ilingnut ugpertut nâlagiar-
-tarfingne parnaerússagssautítaríka iperartortítardlugitdlo; [20]ãma
7,58. Stivfânusip nalunaiaissivit aua kuissaungmat uvangátaoк najornig-
-punga iluaralugulo toкutaungmat, táussumíngalo toкutsissut ati-

-ssait pârãka. 21 akivângalo: autdlarit, ungasigsumut autdlartísa- 9,15.
-gavkit akimángitsunut. 22 tusarnârpâtdlo oĸausеĸ tamána ti-
-kitdlugo, tauvale nipitik anípait oĸardlutik: taima ítoĸ nunamit 21,36.
pĩsavoĸ, inûssugssáungingmat. 23 nivdliangmatale atissatigdlo igí- 25,24.
-talerdlugit, ivssuvdlo seĸungnerinik siláinarmut erĸaissalermata,
24 tauva sákutût nâlagaunerata sákutût igdloĸarfiánut iserterĸuvâ,
oĸardlunilo iperartordlugo kigdlisiúsagât, ilisimajumavdlune suna
pivdlugo taima nivdliássutigigât. 25 agdlunássanigdle ĸilerssormáne
Paulusip untritilingnut nâlagaussoĸ najornigtoĸ aperâ: inuk Rû- 16,37.
-mame ilasiaussoĸ iperartorsínauvisiuk, mássalo erĸartûneĸartína- 23,27.
-go? 26 untritilingnutdle nâlagaussup tamána tusaramiuk sákutût
nâlagaunerat nalunaerfigiartorpâ oĸardlune: ĸanoĸ písavit? inuk
táuna Rûmame ilasiauvoĸ. 27 tauva sákutût nâlagaunerata ornigpâ
aperalugo: oĸarfigínga, Rûmame ilasiauvit? akivâle: âp. 28 sá-
-kutûtdlo nâlagaunerata sãpâ: uvanga amerdlasûnik aningaussaer-
-dlunga tássane ilasiauvunga. Paulusile oĸarpoĸ: uvangale erniu-
-vunga taimaitdlunga. 29 tauva táussuminga kigdlisiuissugssauga-
-luit ernĩnaĸ taimaitípât. sákutûtdlo nâlagaunerat sujôralerpoĸ,
Rûmame ilasiaussoĸ tusaramiuk ĸilerssortísimavdlugulo. 21,33.
30 aĸagûngmatdle sujunersivdluarumagamiuk suna Jûtit táu-
-ssumúnga pasigdliutigigât, tauva ĸilerússaerĸuvâ, palasiuneritdlo
kigdlisiuissoĸatigĩtdlo ilũngaisa atautsimut piartorĸuvai, Paulusilo 23,28.
atertípâ táukunúnga savssartitdlugo.

kapitalit 23.

Paulusip oĸalugfigingmatik kigdlisiuissoĸatigît agssortûtdlutik sualugtilermata, sákutût igdloĸarfiánut nâlagaunerata uterterĸugâ, Nâlagkavdlo patdligdlugo tugpatdlersarâ; Jûtit toĸúnialerssârmássuk, sákutût nâlagaunerata Kaisâriamut nunap nâlagânut Fîligsimut âtíkâ agdlagkat nagsiutdlugit.

1 tauva Paulusip kigdlisiuissoĸatigît issigiuarpai oĸardlunilo:
ukorsê angutit ĸatángutíka, uvdloĸ mána tikitdlugo Gûtip sâne
saĸivunga nungutdlugit tarnima nalúngíssusiagut pasigdligaunanga.
2 palasiuneruvdle Ananiap táussuma saniane ĸeĸartut inápai ĸar-
-nagut isarĸuvdlugo. 3 tauva Paulusip sãpâ: Gûtip isagkumâr-
-pâtit, ĸarmaĸ marrartigaĸ ûmâ, inatsisit maligdlugit erĸartûsav- 3 Môr. 19,15.
-dlunga igsiassutit isarĸuvinga inatsisit agssortordlugit? 4 sania-
-nĩtutdle oĸarput: Gûtip palasiunertâ oĸarniarpiuk? 5 Pauluse
tauva oĸarpoĸ: ĸatángutíka, palasiunerussoĸ nalugaluariga; mássa
agdlagsimavoĸ: ínugtavit sujulerssortât oĸauserdlugfigísángilat. 2 Môr. 22,28.

[6]Paulusivdle ilisimagamigit ilait satusîariussut ilaitdlo farisîariu-
-ssut, tauva kigdlisiuissoĸatigîngne tordlulavoĸ: ukorsê angutit
26,5. ĸatángutíka, farisîariuvunga farisîarip ernera; erĸartûneĸalerpunga
24,21. neriugissaĸ toĸussutdlo makínigssât pivdlugo. [7]taimale oĸarmat
farisîarit satusîaritdlo agssortûtilerput, inugpagssuitdlo agssuarîler-
Lúk. 20,27. -put. [8]satusîarit makivfigssaĸángitsumik íngileĸángitsumigdlo
anerneĸángitsumigdlo oĸartarmata, farisîaritdle táuko tamaisa tai-
-máinerarpait. [9]nivdliassorssuángorputdle; agdlagkanigdlo ilisi-
-massut farisîarit ilagissait nikuitdlutik agssortuíput oĸardlutik:
sumik ajortumik navssârfigíngilarput inuk táuna, ímaĸale anerne-
-ruvdlûnît íngilivdlûnît oĸalugfigisimanerâ. [10]agssortûtutdle sua-
-lugtilermata, sákutût nâlagaunerata Pauluse táukunúnga aligtú-
-sangatileramiuk sákutût aterĸuvai akornánit tigorĸuvdlugo sáku-
-tûtdlo igdloĸarfiánut iserterĸuvdlugo. [11]únuángormatdle Nâlag-
18,9. -kap patdligpâ oĸardlune: tugpatdlerit; sôrdlume Jerûsalâme na-
19,21. -lunaiáissutigigingma taimátaoĸ Rûmame nalunaiáisautit.
[12]ĸaulermatdle Jûtit ilait iligîngnialerput perdlugterĸuvdlutik
23,21. Pauluse toĸúsimatínago súnguamik nerigunigdlûnît imerunigdlûnît.
[13]mássalo sisamanik ĸuligdlit sivnerpait taimaitdlutik ángiortúkut
ugpernarsaivfigeĸatigîgsimassut. [14]táukua palasiunerit utorĸaune-
-ritdlo ornigpait oĸardlutik: perdlugtitdluínarĸuvugut Pauluse to-
-ĸúsimatínago súnguamik oĸúmíssiguvta. [15]tauva mãna ilivse
kigdlisiuissoĸatigît ilagalugit sákutût nâlagaunerat nalunaerfigisiuk,
23,20. aĸago ilivsínut aterterĸuvdlugo misilerĸigsârnerujumassûssârdlugo:
uvagutdle toĸúsínângorparput patdligutínago. [16]pilerssârutâtdle
Paulusip ujoruata tusaramiuk sákutût igdloĸarfiánut piartorpoĸ, i-
-serdlunilo Paulusimut oĸautigâ. [17]Paulusivdle untritilingnut nâ-
-lagaussut ilât ĸaerĸuvâ oĸardlune: inûsugtoĸ una sákutût nâla-
-gaunerânut pisíkiuk, táussumúnga oĸautigissagssaĸarmat. [18]táu-
-ssuma tauva ilaserâ sákutût nâlagaunerânut pisitdlugo oĸardlunilo:
Paulusip ĸilerssugaussup ĸaerĸugaminga ĸínuvigânga inûsugtoĸ
una ilingnut piserĸuvdlugo, ilingnut oĸautigissagssaĸarmángôĸ.
[19]tauva sákutût nâlagaunerata agssaisigut tiguvâ, alisitdlugulo a-
-perâ: sunauna uvavnut oĸautigissagssat? [20]akivâlo: Jûtit akue-
23,15. -rêĸatigîlerput ĸínuvigiumavdlutit Pauluse aĸago kigdlisiuissoĸa-
-tigîngnut aterterĸuvdlugo, kigdlisiorĸigsârnerujumassûssârdlugo.
[21]ivdlitdle nâlásángilatit, táukua ilaisa angutit sisamanik ĸuligdlit
23,12. sivneĸartut alapernaerssormássuk perdlugterĸusimavdlutik súngua-
-mik nerigunigdlûnît imerunigdlûnît toĸúsimatínago; mãnalo pigí-

-nãngorsarsimavdlutik akueringningnigssat utarĸivât. [22]tauva sá-
-kutût nâlagaunerata inûsugtoĸ táuna ingminit autdlartípâ inat-
-dlugulo [oĸardlune]: kimut oĸásángilatit tamatumínga nalunaer-
-figigangma. [23]untritilingnutdlo nâlagaussut ilait mardluk ĸaer-
-ĸuvai oĸardlune: sákutût mardlungnik untritigdlit pigínãngorsar-
-tísigik Kaisâriamut autdlarsínaorĸuvdlugit, ĸimugtigdlitdlo arfi-
-neĸ-mardlungnik ĸuligdlit sákutûtdlo sákukínerit mardlungnik
untritigdlit, únuame nalunaerĸútap akúnerisa pingajuáne pigínã-
-ngorĸuvdlugit; [24]nerssutautinigdlo piarîgaĸásassut Paulusip ingiv-
-figissagssainik ajortínago Fîligsimut nunap nâlagânut piserĸuv-
-dlugo. [25]agdlagkat agdlagpai ima imaĸartut: [26]Klautiusip Liû-
-siarsip nunap nâlagâ píssauneĸartoĸ Fîligse tipaitsorĸuvâ. [27]a-
-ngut una Jûtit tigugaluarmássuk toĸúnialeraluardlugulo, sákutût
ilagalugit tikípara ánagtitdlugo, Rûmame ilasiaussoĸ ilisimaleravko. 22,27.
[28]patsisaussordle táussumúnga pasigdliutigissât ilisimalerumagavko
kigdlisiussoĸatigîgsortainut atertípara. [29]tauvalo malugâra inatsisitik 22,30.
pivdlugit saĸitsautigissat táussumúnga pasigdliutigigait, sumigdle
toĸumutdlûnît ĸilerssugaunermutdlûnît píssutaussumik pasigdlerne-
-ĸángitsoĸ. [30]nalunaerfigineĸaramale Jûtit angut táuna ĸinugigât,
tauva ernînaĸ ilingnut autdlartípara, pasigdlersailo oĸarfigãka táu- 23,20.
-ssumúnga agssuardliutitik ilingnut oĸautigerĸuvdlugit. inûvdluarna. 24,8.
[31]tauva sákutût perĸuneĸarnertik maligdlugo Pauluse tigu-
-vàt, únuautitdlugulo Antípatrisimut ãpât. [32]aĸagûngmatdlo ĸi-
-mugtigdlit táussumúnga ingerdlaĸatigitíkamíkik sákutût igdloĸar-
-fíanut uterput. [33]táukule Kaisâriamut pigamik, agdlagkatdlo
nunap nâlagânut túniúkamíkik Paulusisaoĸ táussumúnga savssar-
-típât. [34]agdlagkat táussuma atuaramigit, aperĸutigigamiugdlo
nunap ilâne sordlerme nunaveĸartoĸ, tusaramiugdlo Kilîkiame nu-
-naveĸartoĸ, tauva oĸarpoĸ: [35]kigdlisiorumârpavkit pasigdlersití-
-taoĸ tamaunga pigpata. tauva pârissaorĸuvâ nunap nâlagâta ig-
-dlorssuane Herûtasip piane.

kapitalit 24.

palasiuneĸ utorĸauneritdlo samungnartut Pauluse Fîligsimut únerdlûtigiartordlugo, Ter-
-tulusilo oĸalugtigigât; Pauluse igdlersordlune oĸalugtoĸ; Fîligsip pârînaratdlarĸuga-
-miuk, ilãne nulè Drúsitdla ilagalugo tusarfigiartorâ Kristusimut ugpernermik, ukiutdlo
mardluk nângmata ĸilerssugaussoĸ ĸimagkâ, Fastuse kinguârtigileramiuk.

[1]uvdlutdle tatdlimat ĸímûngmata palasiuneĸ Anánia samung- 23,2.
-narpoĸ utorĸaunerit ilagalugit oĸalutdlarĸigsordlo Tertulusimik

atilik ilagalugo, táuko nunap nâlagânut sarĸúmerput Pauluse ú-
-nerdlûtigiumavdlugo. [2] ĸaerĸuneĸarmatdlo Tertulusip pasigdli-
-lerpâ oĸardlune: [3] erĸigsingârutigigavtigit, iluanârutaussutdlo
ĸavsît inuiait ukua atulermatigik ivdlit isumagssuinigkut, Fîlig-
-se-â píssauneĸartutit, tamána tamatigut misigissáinarparput ĸuja-
-ngârdluta. [4] sivisuvatdlârtumigdle akornuserumanatit ĸínuvigâv-
-kit tusatdlatsiarĸuvdluta piuáissutsit migssiliordlugo. [5] tássa
ángut una malugârput toĸorarnertut ajoĸutautigissoĸ, Jûtit-
-dlo tamaisa pikigtorssuángortíkai inuit najugâne tamarssuarme
21,28. ítut, ingmíkôrniaĸatigîtdlo Nãsarámiut sujulerssortigigât, [6] nâlag-
-figdlo agdlât nalingínautíniaraluarâ; taimáitumik tiguvarput er-
-ĸartûtilerssâraluardlugulo inatsisivut maligdlugit. [7] Liûsiarsile
sákutût nâlagaunerat tikiúkame angutausersorssûvdlune táussumí-
-nga arsârpâtigut autdlarutdlugulo; [8] pasigdlersailo ilingnut per-
-ĸuvai. kigdlisiorumagugko nangmineĸ táussumánga ilisimalersí-
-náusavatit tamaisa táussumúnga pasigdliutigissavut. [9] Jûtitdle
ilángúput pasigdlerdlugo tamáko taimáinerardlugit. [10] Paulu-
-sile, nunap nâlagâta issingmingmane oĸalorĸuvdlune, akivoĸ: ili-
-simagavkit ukiut ĸavsît inuiangne ukunane erĸartûssissûssutit,
angnermik tugpatdlerdlunga ingminik igdlersorniásaunga. [11] ilisi-
21,15. 18. -malersínauvatíme uvdlut aitsât arĸaneĸ-mardlúngortut majuarama
26. 27. 23,12. 32. Jerûsalâme patdloriartordlunga. [12] ãma nâpíngilãnga nâlagfingme
kina oĸaloĸatigigiga, inuitdlũnît kigdlormôrtíkíka, nâlagiartarfing-
22,30. -nilũnît igdlorpagssualingmilũnît nâme. [13] ãma uvavnut mãna pa-
-sigdliutigissatik nalunaersínáungilait ilumôrtut. [14] mánale ilingnut
24,5. ángîautigâra: avĸutíkut táussumûna ingmíkôrniaĸatigîngniúmik tai-
-ssagâtigut ingerdlatitdlunga sujuaissama Gûtiat kivfartûkiga i-
-maitdlunga: inatsisine pruvfîtitdlo agdlagaine agdlagsimassut ta-
-maisa ugperalugit [15] Gûtilo neriugfigalugo ukuátaoĸ utarĸissãnik,
23,6. [imáitumik]: toĸussut makíkumârmata, iluartutdlo iluaitsutdlo.
[16] tamánalo pivdlugo tarnima nalúngissusiagut aserortôrnavêr-
-sârĸigsârniáinarpunga Gûtivdlo inuitdlo sãne. [17] ukiutdle ĸav-
11,29. Gal. 2,10. -sît ĸimûngmata tikiúpunga pîtsunut tunissutaussunik âtsiv-
-dlunga ínugtavnut, Gûtimutdlo pigdliutaussunik. [18] tamákuninga
suliaĸartitdlunga Jûtit Aasiamiussut ilaisa nâpípãnga nâlagfingme
21,26 t. minguersarniartunga inoĸartínago perpalugtoĸartínagulo. [19] táuko
mânîsagaluarput sângne pasigdlîvdlutigdlo, uvavnut pasigdliutig-
-ssaĸarunik. [20] ukulũnît nangmineĸ oĸardlit, sumik iluángitsumik
navssârfiginerãnga taimane kigdlisiuissoĸatigît sãne ĸeĸarama, [21] u-

-na oĸausek kisiat pinerpât, akornáne ĸeĸartitdlunga tordlulagama
[oĸardlunga]: toĸussut makínigssât pivdlugo uvdlume ilivsínit er- 23,6.
-ĸartũneĸalerpunga. 22 Fîligsivdle tamána tusaramiuk taimaití-
-katdlarĸuvai, avĸutigerĸussaĸ tamána ilisimavdluaramiuk; oĸar-
-pordlo: Liûsiarse sákutût nâlagaunerat tamaungnarpat saĸitsauti- 23,26.
-gissarse erĸartũssíssutigiumârpara. 23 untritilingnutdlo nâlagaussoĸ
inápâ Pauluse pârerĸuvdlugo, sukangnerfigerĸunagule sugissailo
pitsailerĸunagit kivfartũkumagpássugdlũnît ornigkumagpássugdlũnît.
24 uvdlutdle ĸavsínguit ĸímûngmata Fîligse tássunga pigame
nulê Drúsitdla Jûtiussoĸ ilagalugo, Pauluse ĸaerĸuvâ tusarfigalu-
-gulo Kristusimut ugpernermik. 25 oĸalulermatdle iluarnermik pî-
-taiuínermigdlo erĸartũssúmigdlo piumârtugssamik, tauva Fîligse
sujôralerpoĸ oĸardlunilo: tamatumûna autdláinarit, ulapíngíkuma
ĸaerĸorĸigkumârpavkit. 26 ãmale neriugpoĸ Paulusip aningaussa-
-nik tunísagâne iperarĸuvdlune, taimáitumik ĸavsînik ĸaerĸussarpâ
oĸaloĸatigissardlugulo. 27 ukiutdle mardluk nângmata Fîligsip Por-
-ĸiuse Fastuse kinguârtigilerpâ; Fîligsile Jûtinut ĸutsavigerĸugame 25,9.
Pauluse ĸimagpâ ĸilerssugaussoĸ.

kapitalit 25.

Fastusimut Jûtit erĸartûtíniarmáne Pauluse kaisarimut erĸartûterĸerĸussoĸ; kúngip Agrípap tikerârmane Fastusip oĸalugtũkâ Pauluse pivdlugo pisimassunik; kúngivdlo inuk táuna tusarumagaluarmago, Fastusip Agrípákúnut savssartíkâ.

1 tauva Fastuse nunamut táussumúnga nâlagauvfigssaminut
pigame, uvdlut pingasut ĸímûngmata Kaisâriamit Jerûsalâmut ma- 25,16.
-juarpoĸ. 2 tauvalo palasiunerit Jûtinilo pingârnertaussut táussu- 24,1.
-múnga sarĸúmerput Pauluse únerdlûtigiumavdlugo, inalerpâtdlo
3 kínuvigalugulo ilagserĸuvdlutik táuna pivdlugo, Jerûsalâmut ĸaer- 23,15 f.
-ĸorĸuvdlugo; mássa alapernaerssorniarât avĸutâne toĸúkumav-
-dlugo. 4 tauva Fastuse akivdlugit oĸarpoĸ Pauluse Kaisâriame
pârineĸartoĸ, nangminerdlo ĸilamik tássungnarumârdlune. 5 oĸar- 24,23.
-pordlo: tauva ilase pisínaussut ilauvdlutik tasamungnardlit, a-
-ngutdlo táuna ĸanoĸ iliorfigissagssaugpat pasigdlerdlíssuk. 6 tau-
-valo uvdlut arfineĸ-pingasutdlũnît ĸulitdlũnît ĸímúnagit unínga-
-vigigamigit Kaisâriamut samungnarpoĸ, aĸagûngmatdlo igsiav- 25,17.
-fingmut erĸartũssivingmut ingípoĸ, Paulusilo ĸaerĸuvâ. 7 táu-
-nale isermat Jûtit Jerûsalâmit tasamungnartut iluvât Pauluse pa- 25,18.
-sigdlerdlugo pasigdlînernik amerdlasûnik sualugtunigdlo ilumôr-
-neratigut nalunaerneĸ sapigkamingnik; 8 ingminik igdlersordlune

24,12. oкarmat: Jûtit inatsisaitdlũnît nâlagfigdlũnît kaisarilũnît ajortu-
24,27. -liarfigíngiláka. 9 Fastusile Jûtinut кutsavigerкugame Pauluse a-
-kivâ oкardlune: Jerûsalâmut majuarumavit, tássane sâvne erкar-
-tûterкuvdlutit tamáko pivdlugit? 10 Paulusivdle akivâ: kaisarip
erкartũssivi[illegible]a sâne кeкartugssauvunga, tássane erкartũneкásau-
-nga. Jûtit súkutdlũnît iluaitsuliorfigíngiláka, sôrdlume ilisimav-
-dluartutit. 11 mássa iluaitsuliorsimaguma, toкússutigssavnigdlo
9,16. iliorsimaguma, tauva toкujumángísángilanga; uvavnutdle pasigdliu-
-tigissait sũngigpata kialũnît táukunúnga túniutĩnarsínáungilânga.
kaisarimut erкartûterкerкuvunga. 12 tauva Fastusip isumalioкati-
23,11. -gissartagkane oкaloкatigigamigit akivâ: kaisarimut erкartûterкer-
19,21. -кugavit kaisarimut písautit.

13 uvdlutdlo кavsínguit кímûngmata kúnge Agrípa Berinĩkilo
Kaisâriamut tikiúput Fastuse inûvdluarкujumavdlugo. 14 uvdlutdlo
кavsît tássanîlermata, Pauluse pivdlugo pisimassut Fastusip kú-
24,27. -ngimut oкautigai oкardlune: Fîligsip angut кimagpâ кilerssugau-
25,1. 2. 24. -titdlugo, 15 táuna pivdlugo palasiunerit Jûtitdlo utorкaunertait
sarкúmerput Jerûsalâmîtitdlunga, pitdlarкuvdlugo; 16 táuko akivá-
25,11. 5. -ka: Rûmamiut ilerкoríngîkât inuk túniutĩnásavdlugo toкorкuv-
-dlugo, kisiáne pasigdligkap pasigdlersine najortigerкâratdlarpagit,
pasigdliutaitdlo pivdlugit ingminik igdlersorsínautitaugatdlardlune.
25,6. 7. 17 tauva maunga katerssormata, pinasaernanga aкaguane igsiavfing-
-mut erкartũssivingmut ingitdlunga angut táuna savssarterкuvara.
18 pasigdlîssutdlo avatâne кeкaramik patsisaussumik ilimagissavnik
oкautigissaкángitdlat; 19 kisiáne táussumúnga saкitsautigissaкarput
Gûtisiornermingnik Jîsusimigdlo atilingmik toкussumik, Paulusiv-
-dle táuna oкautigigâ inûssoк. 20 tamákule saкitsautigissat piv-
25,9. -dlugit nalornilerama aperâra: Jerûsalâmut piumásanersoк tássane
erкartûterкuvdlune tamáko pivdlugit. 21 Paulusile atarкinartorssûp
27,1. [kaisarip] erкartũssutigssâ nautsorssordlugo pârerкungmat pârer-
кuvara, kaisarimut autdlartísínãngorserdlugo. 22 tauva Agrípa Fa-
-stusimut oкarpoк: uvangátaoк inuk táuna tusarumagaluaкâra.
akivâlo: aкago tusásavat.

23 tauva aкagûngmat, Agrípalo Berinĩkilo tikiungmata ássua-
-ngârsimavdlutik, inerssuarmutdlo tusarneкartarfingmut isermata
sákutût nâlagaunere angutitdlo igdlorpalingme pingârnerussut ila-
-galugit, Fastusilo perкussingmat Pauluse aggiúpât. 24 Fastusilo
oкarpoк: kúnge Agrípa angutitdlo ukorsè ilagaluta mânîtuse ta-
-mavse-â, tássa takuvarse táuna Jûterpagssuit tamarmik uvavnut

savssarniutigissât Jerûsalâme mânilo, inûssugssaujungnaernerardlugo 25,15.
nivdliautigissât. 25 uvangale malugigavko sumik tokorкússutigssa- 22,22.
-mik iliúngitsoк, nangminerdlo atarкinartorssuarmut erкartûter- 23,29.
-кerкungmat isumaliorpunga autdlartíkumavdlugo. 26 kisiáne táuna 25,11.
pivdlugo sumik nakimanaitsumik nâlagkamut agdlagagssaкángínama —,21.
ilivsínut savssartípara, pingârtumigdlo ilingnut, kúnge Agrípa, ag-
-dlagagssaкarumavdlunga kigdlisiornekarêrpat. 27 silaкángitsorpat-
-dlagsorigavko кilerssugaussoк autdlartíkáine táussumúngalo pasig-
-dliutaussut nalunaernagit.

kapitalit 26.

**Pauluse Agrípákúnut oкalugtoк ingminut igdlersordlune; Fastusivdlo Agrípavdlo ing-
-míkut oкarfigingmáne akivdluarai; Agrípap iperagagssaugaluartíkâ, kaisarimut er-
-кartûterкerкúngigpat.**

1 Agrípale Paulusimut oкarpoк: pivdlutit oкalugkumaguvit
akuerâvtigit. tauva agssane isagtitdlugit Pauluse ingminik igdler-
-sulerpoк [oкardlune]: 2 ingminik pivdluartûtípunga, kúnge Agrí-
-pa, sângne uvdlume ingminik igdlersorniásagama Jûtit uvavnut
pasigdliutigissait tamaisa pivdlugit; 3 pingârtumik Jûtit ilerкue
saкitsautigissartagaitdlo tamaisa ilisimagagkit. taimáitumik кínu-
-vigâvkit kamajuitsumik tusarniarкuvdlunga. 4 inûsungnivnit inû-
-serissara Jûtit tamarmik ilisimavât, pilerкârnivnit кanoк inûsi-
-massunga ínugtama akornáne Jerûsalâme, 5 mássa sujornagut i-
-lisimavãnga autdlarкautânit, kisiáne nalunaiaiumásanerput, fari- 22,3.
-sîariuvdlunga inûsimassunga ingmíkôrniaкatigît Gûtimut kivfar- Fil. 3,5.
-tũssinivtigut perкigsârnerussut ilagalugit. 6 mãnalo кeкarpunga 23,6.
erкartûtisavdlunga, únersût Gûtip sujuaissavtínut únersûtigissâ ne- 24,15.
-riugigavko; 7 tamána angumerísavdlugo erкardlerîgsortavut arкa-
-neк-mardluk neriugput Gûte kipisuitsumik kivfartûtdlugo uvdlú-
-kutdlo únuákutdlo. tamána neriungneк pivdlugo Jûtit pasigdler-
-pãnga, kúnge Agrípa. 8 Gûtip toкussut makitísínaugai ilivsíne
ugpernángitsûsorinekarpa? 9 uvangátaorme nangmineк isumagalua- 8,3.
-rama Jîsusip Nãsarámiup arкa agssortungãsagiga. 10 taimane i- 9,1.
-liortarpunga Jerûsalâme, ivdlernartutdlo ilait amerdlasût parnae- 22,4 t.
-rússivingmut pisítarpáka, palasiunerit taima pigínáussuseкarting-
-mánga; tokúneкarângatalo akueringnigtarpunga. 11 nâlagiartar-
-fingnilo tamane pitdlarneкartítarpáka, erdlorкútarpákalo Gûtimut
кaкajardlerкuvdlugit; silaerssorfigingâravkitdlo кinugissarãka ig-
-dlorpalingnut asimítunut agdlât maligtardlugit. 12 taimailiortit-

9,3 tt. -dlunga Damaskusiliarama palasiunernit pigínáussusekartitauvdlunga
22,6 tt. perкunekardlungalo, [13] uvdlup кerкane avкusiníkut ingerdlatitdlu-
-dlunga, kúnge-â, takulerpara кaumassoк кilangmit sekinermit
кaumanerussoк, tamatuma uvanga ingerdlaкatíkalo кáumarfigigâ-
-tigut. [14] tauvale tamavta nunamut úpíkavta, nipe tusarpara u-
-vavnut oкalugtoк, Eprîarit oкausê atordlugit ima oкartoк: Sâv-
-dle-â, Sâvdle-â, suvdlutit кinugainga? íngingmut túkartuinek sa-
-pisautit. [15] uvangale oкarpunga: Nâlagaк, kinauvit? akivângalo:
Jîsusiuvunga кinugissat. [16] nikuitdlutitdle nikorfagit; tamáname
pivdlugo ilingnut takutípunga, кineravkit kivfariumavdlutit nalu-
-naiaissigiumavdlutitdlo takussangnik sulilo ilingnut takutínigssav-
-nik. [17] ánagtíkumârpavkitdlo inungnit akimángitsunitdlo mãna i-
-lingnik autdlartitsivigissagssavnit, [18] issait uiserкuvdlugit, sângniar-
-кuvdlugit târtumit кaumassumut Sãtanivdlo píssauneranit Gûti-
20,32. -mut, ajortimingnik isumákêrfiginekarкuvdlugit ivdlernarsissutdlo
kingornússekatigerкuvdlugit uvavnut ugperníkut. [19] tamána piv-
-dlugo, kúnge Agrípa, takussavnut кilangmit pissumut nâlagserī-
-ngilanga, [20] kisiáne oкalugfigiartorpáka Damaskusimĩtut perкâr-
-dlugit, Jerûsalâmĩtutdlo, nuname Jûtiame tamarssuarme ítut aki-
-mángitsutdlo, avdlamik isumatârкuvdlugit Gûtimutdlo sârкuvdlu-
-git suliatdlo avdlamik isumatârnermut nâpertũtut suliarerкuv-
21,27. -dlugit. [21] tamáko píssutigalugit Jûtit nâlagfingme tiguvãnga to-
-кúniardlungalo. [22] Gûtivdle igdlersormanga sule tamássa кekar-
-punga mingnernutdlo angnernutdlo nalunaiaivdlunga; avdlalo o-
24,14. -кautigíngilara kisiáne pruvfîtitdlo Môrsasivdlo oкalûtigissât tai-
-mailísassoк: [23] Kristuse ániásassoк, tокussune makíkumârtune
sujugdliuvdlune кaumassoк oкautigísagâ inungnut akimángitsunut-
-dlo. [24] taimale ingminik igdlersordlune oкalungmat, Fastuse
niperssuarmik oкarpoк: silaerúputit, Pauluse-â, ilisimangârssutsi-
-vit silaerutípâtit. [25] táunale oкarpoк: silaerutíngilanga, Fastuse-â
píssaunekartutit, kisiáne oкautsit ilumôrtut isumaliûtiginekardluar-
-tutdlo oкauserãka. [26] kúngivme tamáko nalúngilai, taimáitumik
táuna ersisuitdlunga oкalugfigâra; nakimássutigíngilarame tamákua
ardlãnigdlũnît arajutsissaкángitsoк, issertortume tamáko pisimá-
-ngingmata. [27] pruvfîtit ugperaigit, kúnge Agrípa? ilisimavavkit
ugperigitit. [28] Agrípavdle Pauluse oкarfigâ: kajumigsainernik kri-
-stumiúngorterкajaкârma. [29] Paulusile oкarpoк: taimaerкajarnersu-
-titdlũnît taimaerкajángínersutitdlũnît Gûtimut kigsarpunga, iv-
-dlĩnáungitsutit tamaisale uvdlume uvavnik tusarnârtut uvavtut

ilerкuvdlugit, кilerutit máko kisîsa pinagit. 30 taimalo oкarmat
kúnge nikuípoк, nunavdlo nâlagà Berinīkilo igsiaкataitdlo; 31 alî-
-mitsiardlutigdlo oкaloкatigîgput oкardlutik: inuk táuna sumik 23,9. 29.
toкorкussíssutigssamik кilerssorкussíssutigssamigdlûnît iliúngilaк. 25,25.
32 Agrípalo Fastusimut oкarpoк: inuk táuna iperarneкarsínáusa-
-galuarpoк, kaisarimut erкartûterкerкúngíkune. 25,11.

kapitalit 27.

Pauluse sákutûnut pârititauvdlune umiarssuákut Itâliamut autdlartitaussoк; artor-nartorsiortardlutik kîsa umiarssualivigigsoк Krîtamîtoк tikíkamíko, Paulusip tamána ukîvigerкugaluarâ, nâlangneкaranile; anorerssuarsiortuínardlutik ánangnigssamingnik neriugissagssaerútut tugpatdlersarai; umîaraluardlutik tamarmik nunamut ánagtut.

1 tássángalo umiarssuákut Itâliamut autdlarкungmatigut, Pau- 25,12.
-luse кilerssorsimassutdlo avdlat ilait sákutût untritigdlit nâlagã-
-nut pisípait Jûliusimik atilingmut sákutôrpait kaisarip pigissaisa
ilagissãnut. 2 tauva umiarssuarmut Aateramítumiut pigissãnut i-
-kigavta, Aasia sinerssúsavdlugo autdlarpugut; Aristarrusilo Ma- 19,29.
-kitûniamiussoк Tasalûníkamit pissoк ilagârput. 3 aкagûngmatdlo 20,4.
Sîtûmut tulagpugut. Jûliusivdle Pauluse inugsiarnerfigâ asassai- Kul. 4,10.
-nut pulârкuvdlugo paorкineкarкuvdlugulo. 4 tássángalo autdla-
-ravta Kîperip sinâgut ingerdlavugut, agssornarsingmat; 5 Kilî-
-kiavdlo Pamfîliavdlo imât ikârparput, Mêramutdlo Liũkiamîtumut
pivugut. 6 tássanilo sákutût nâlagâta umiarssuit Alagsantriamit 28,11.
pissut nâpíkamigit ItâliaIiásassut, tássunga ikitípâtigut. 7 uvdlut-
-dle кavsît ingerdlavdluángínavta Kinîtuse tikineк ajulerdlugo, a-
-norimit ajornarsingmat, tauva Krîtap sinâgut ingerdlavugut Sal-
-mûnip tungânut. 8 tamána кângerкarparput, tauvalo umiarssua-
-livigigsumik taissaк tikíparput, igdlorpagdlup Lâsîap erкángua-
-nîtoк. 9 sivisunâlermatdle, imarssuarsiornerdlo navianarsingmat,
uvdlut îsíngíniarfît agdlât кângiuterêrmata, tauva Paulusip oкáu-
-nialerpai oкardlune: 10 angutit ukorsê, misigilerpunga imarssuarsiu-
-lersugut artornartorsiordluta mikíngitsumigdlo ajunârtôralugtuar-
-dluta, umiarssuaк usîlo pînarnagit inûnerputdlo agdlât navêrsi-
-kalugtuardlugo. 11 sákutûtdle nâlagâta aкugtup umiarssuitdlo
nâlagâta oкausê ugperineruvai Paulusip oкauserissainit. 12 umiar-
-ssualivigdlo tamána ukîvigísavdlugo pitsáungingmat, ilait amer-
-dlanerit autdlarкilerssârput Fînigsimut ukîartorsínáusasoralutik;
tamássa umiarssualivik Krîtamîtoк кavungalo samungalo sangmi-
-ssoк. 13 kigángalermatdle, sujunertarissartigdlo erкúsangaleramíko

kisartik amôrdlugo Krītap sineralánguagut ingerdláput. [14]kingu-
-nínguagutdle tássunga pitorarpoĸ anorâsuarssuaĸ agsarnerssuar-
-mik taissagât. [15]umiarssuardlo nagsataringmago, agssumutdlo
sangmineĸ ajornarsingmat, taimaitíparput tigsikardlutalo. [16]ĸe-
-ĸertánguardle tungâlíkavtigo Klautimik atilik, umiatsiâraĸ artu-
-ngajagparput. [17]táuna ĸaĸíkamíko upalungaerĸutigissatik atuler-
-pait, umiarssuardlo nimerpât; íkánerssuarmutdlo íkardlísasorile-
-ramik tingerdlautaiardlutik tigsikarput. [18]anorerssuarmitdlo nâg-
-dliungâleravta aĸagûngmat usîsa ilait erĸalerpait. [19]uvdlutdlo
pingajuáne nangmineĸ agssavtínik umiarssûp peĸutai erĸarpavut.
[20]uvdlutdle ĸavsît seĸinerdlũnît uvdloríssatdlũnît erssíngingmata,
anorerssûvdlo mikíngitsup ernumatingmatigut, kîsa ánangnigssav-
-tínik neriugissagssaerúpugut. [21]sivisûmigdle neríngínamik Pau-
-luse akornánut savssarpoĸ oĸardlune: angutit ukorsê, nâlásaga-
27,10. -luarivsinga taimane, Krīta ĸimangnago, artornartumutdlo ajunâ-
-rutaugalugtuartumutdlo matumúnga pinavêrsardluta. [22]mãnale
oĸáuniarpavse tugpatdlerĸuvdluse; ilavsilũnît inũssusia pineĸásá-
-ngingmat, umiarssuaĸ kisime aserúsangmat. [23]únuaĸ mána sa-
-nivne ĸeĸarmat Gûtip pigissama kivfartorfigissama íngilia oĸar-
23,11. -dlune: [24]sujôranak, Pauluse-â, kaisarimut savssartíneĸásautit; a-
18,9. -talo, umiarssuákut ingerdlaĸatigissatit tamaisa Gûtip ilingnut tú-
-niúpai. [25]taimáitumik tugpatdleritse, angutit ukorsê; Gûte ug-
-perigavko, taimailiumârtoĸ ugperalugo sôrdlo oĸalugfigigânga.
28,1. [26]kisiáne ĸeĸertamut íkardlísaugut.

[27]únuatdle arĸaneĸ-sisamagssât tikingmago, Aatriap imâne
maungáinaĸ ingerdlatitdluta, únuap ĸerĸata nalâgut umiarssuar-
-miut nuna ungasíngitsorilerpât. [28]itíssusialo misilingniaramíko
isagkat mardlungnik ĸuliliussut malugait; tamánalo ĸimatdlatsiar-
-dlugo ãma itíssusia misiligkamíko isagkat arĸaneĸ-tatdlimaussut
malugait. [29]tauva íkardlungmut íkardlísasorigamik sisamanik ki-
-sarput aĸuagut ĸáumarnigssâ erinigilerdlugo. [30]umiarssuarmiut-
-dle umiarssuaĸ ĸimangnialermássuk, umiatsiârardlo imânut ningí-
-nialermássuk oĸarĸuserdlutik sujuanit kitsanik avalagtitsiumav-
-dlutik, [31]tauva Paulusip sákutût nâlagât sákutûtdlo oĸarfigai:
uko umiarssuarme uníngigpata ánagsínáungilase. [32]tauva sákutût
umiatsiârĸap pitûtai kivdlorpait nákartitdlugulo. [33]ĸaulíngíkat-
-dlartitdlugule Paulusip tamaisa ínániarpai nererĸuvdlugit oĸar-
27,27. -dlune: uvdlume tássa uvdlut arĸaneĸ-sisamat utarĸilerpuse ne-
-rinase sutornasilo. [34]taimáitumik ínániarpavse nererĸuvdluse,

tamána ánangnigssavsínut atormat; mássa nutsamigdlũnît katag- 1 Sâm. 14,45.
-tôrtoĸásángilase. [35]taimalo oĸarame timiussamik tigusivoĸ, Gû- Lúk. 21,18.
-tilo ĸutsavigâ tamaisa issigititdlugit, avgordlugulo nerilerpoĸ.
[36]tauva tamarmik tugpatdlileramik táukútaoĸ nerilerput. [37]umiar-
-ssuarmĩtugutdle tarnigdlit katitdlugit tássa mardlungnik untritig-
-dlit arfineĸ-mardlungnigdlo ĸuligdlit arfinigdlitdlo. [38]ĸârsitdla-
-ramigdle, neĸigssautit imânut igitdlugit umiarssuaĸ pugtatdlartí-
-pât. [39]ĸaulermatdle nuna ilisaríngilât, kisiáne kangerdlûmaneĸ
sigssalik takulerpât, tássunga umiarssuaĸ pisíkumatdlerpât ajor-
-nángigpat. [40]tauva kitsat pitûtait kivdlorpait ímamut taimaitit-
-dlugit, aĸûtitdlo ĸilerutaiaramíkik tingerdlaut sánerutilik anori-
-mut isuípât sigssardlo torârniardlugo. [41]tauvale íkáneĸ igdlug-
-tut itinerssualik erĸoramíko, umiarssuaĸ tássunga íkardlisípât,
sujualo torrúpoĸ aulajangerdlune, aĸuale seĸugterpoĸ magdlit sá-
-kortuneránit. [42]sákutûtdle isumaliorput ĸilerssugkat toĸúkumav-
-dlugit, nalugtumik ĸimâssoĸarĸunago. [43]sákutûtdle nâlagâta Pau-
-luse ánáukumagamiuk pilerssârutâtigut inerterpai, perĸussivordlo
nalugsínaussut sujugdliuvdlutik umiarssuaĸ ĸimásagât nuna tikí-
-niásavdlugo, [44]ilaisalo sagdliligkatdlũnît umiarssûp aserĸukuilũnît
ikârutiginiásagait. taimailivdlutigdlo tamarmik nunamut ánagput.

kapitalit 28.

ĸeĸertamut Milítimut ánagsimassut inuisa inugsiarnerfigingârait, Paulusivdlo pulate-
-riârssuk agtugkane ajoĸutigíngitdluínardlugo náparsimassortait ikíngitsut ajorung-
-naersíkai; ĸáumatit pingasut nângmata umiarssuarmik tássanga autdlardlutik Pútiu-
-limut apũkamik, nunákôrdlutik kîsa Rûmamut pissut; Paulusip Jûtit ingminut ĸaer-
-ĸuvdlugit oĸaloĸatigigigai nalunaiaivfigalugitdlo; nangmineĸ igdlusímavigsiaminîgínar-
-dlune (sákutòĸ pârssissine áiparalugo) ukiut mardluk Rûmame nâgai Gûtip nâla-
-gauvfia oĸalũssíssutigissáinardlugo.

[1]ánagsimaleravtalo tusarparput ĸeĸertaĸ táuna Milítimik a- 27,26. 39.
-teĸartoĸ. [2]avdlanertatdle táukua mikíngitsumik inugsiarnerfigâ-
-tigut, ingneĸ ikumatíkamíko tamavtalo ilagsivdluta, nalautsordlune
siagdlermat, puerĸoĸingmatdlo. [3]Paulusivdle patdlerpâluit eĸi-
-terdlugit ingnermut ilingmagit, kíssânit pulateriârssuk anivoĸ ag-
-ssainut nipigdlune. [4]avdlanertatdle táukua ùmassoĸ tamána
agssainit nivingassoĸ takugamíko oĸaloĸatigîlerput: inuk táuna
inuartûsimavoĸ akiniutip inôrĸúngisâ, nauk ímamit ánagkaluartoĸ.
[5]táussumale ùmassoĸ tamána ingnermut ivsugiúpâ, sumigdlo ajor-
-tumik pineĸángilaĸ. [6]táukule utarĸíput putdlásasoralugo tá-

-ssángáinardlũnît úpísasoralugo toĸussoĸ. sivisûmigdle utarĸiga-
-mik, sumigdlo avdlanartumik pineĸángitsoĸ takugamíko avdlamik
isumaĸalerdlutik Gûtiunerarpât. 7 tamatumale erĸâne ĸeĸertame
pingârnertaussoĸ Puvdliusimik atilik nunauteĸarpoĸ; táussuma i-
-lagsivâtigut, inugsiarnerfigalutalo uvdlut pingasut igdlusisípâtigut.
8 Puvdliusivdle angutâ taimane nalassoĸ ĸanimanartumik náparsi-
-mavdlune aungmigdlo anartardlune. táuna Paulusip iserfigâ, tug-
-siaramilo agssangminik patigpâ ajorungnaersitdlugulo. 9 tamána
taimailingmat avdlátaoĸ nápautigdlit ĸeĸertamîtut aggerput kat-
-sorsarneĸardlutigdlo. 10 táukualo atarĸingârpâtigut, autdlalísagav-
-talo atoriaĸartut igssorarpait.

11 ĸáumatitdle pingasut nângmata tássánga autdlarpugut u-
-miarssuarmik Alagsantriamit pissumik tássane ĸeĸertame ukî-
-ssumik mardlulianik nalunaerĸutilingmik. 12 Sorakûsamutdlo tu-
-lagkavta uvdlut pingasut tássane unigpugut. 13 tássánga avalag-
-kavta Rîgiumut pivugut, uvdlordlo atauseĸ nângmat niggilermat
Pútiulimut apũpugut. 14 tássane ĸatángutigîngnik nâpitsivugut,
táukualo inápâtigut uvdlut arfineĸ-mardluk unigfigerĸuvdlutik.
taimalo Rûmamut pivugut. 15 ĸatángutigîtdlo tusaramisigut tássá-
-nga pâriartorpâtigut Agpiuvfôrumut Tritapernamutdlo. táuko
Paulusip takugamigit Gûte ĸutsavigâ tugpatdlerdlunilo.

16 Rûmamutdle pigavta sákutût nâlagâta ĸilerssugkat pisípai
28,30. kaisarimik pârssissut nalagãnut. Paulusile akuerineĸarpoĸ ing-
-míkut igdlusímaveĸarĸuvdlugo sákutôĸ pârssissine áiparalugo.
17 pivordle uvdlut pingasut nângmata, tauva Paulusip Jûtine pi-
-ngârnertaussut atautsimut ĸaerĸuvai. katisimalermatalo oĸarfi-
25,8. -gai: ukorsê angutit ĸatángutíka, nauk iluángitsumik iliúngitsunga
inungnut sujuaissavtalũnît ilerĸuinut, taimáitoĸ ĸilerssugauvdlunga
Jerûsalâmit Rûmamut agssainut pisíneĸarpunga. 18 táukua kig-
-dlisioraminga iperarumagaluarpãnga, patsisaussumik toĸorĸussí-
-ssutigssamik navssârfigineĸángínama. 19 Jûtitdle agssortuingmata
ajornartôrdlunga kaisarimut erĸartûterĸerĸuvunga, kisiánime isu-
-maĸángilanga ínugtáka sumik pasigdlerumavdlugit. 20 tamána pí-
-ssutigalugo ĸaerĸuvavse takujumavdluse oĸaloĸatigiumavdlusilo;
26,6 f. mássa Israîlikut neriugissât pivdlugo kalivnernik mákuninga piler-
-neĸarpunga. 21 táukuale oĸarfigât: agdlagkanik Jûtiamit píngila-
-gut pivdlutit, ãmátaoĸ ĸatángutivtínik tikiútoĸángilaĸ sumik ajor-
-tumik pivdlutit nalunaersumik oĸalugtumigdlũnît. 22 taimáitoĸ
ilingnit tusarumagaluarpugut ĸanoĸ isumaĸartutit, ingmíkôrniaĸa-

-tigît táuko ilisimagavtigik tamagingne agssortornekartut. 23 uv-
-dlordlo pivfigssaк táussumúnga taigamíko, amerdlâlugtut igdlusí-
-mavianut ornigpât, táukunúnga Gûtip nâlagauvfia navsuiarpâ na-
-lunaiáissutigalugulo, Jîsusimigdlo nakimássutigssaiarpai Môrsasip
inatsisai pruvfîtitdlo agdlagait najorкutaralugit uvdlauneranit únuk
tikitdlugo. 24 ilaisalo nakimajungnaerutigait oкausê, ilaitdle ugpí-
-ngitdlat. 25 isumaкatigîngínamigdle avigsârput, oкausek una atau-
-sek Paulusip oкauseringmago: erкordluarsimassumik anernek iv-
-dlernartoк pruvfîtíkut Isaiákut sujuaissavtínut oкalugpoк, oкa- Is. 6,9 t.
-rame: 26 inuiangnut ukunúnga oкariartorit: siutivsínik tusásause Mat. 13,14 t.
pâsissaкarnasilo, issivsínigdlo issigísause takussaкarnasilo; 27 mássa Juán. 12,40.
inuiait ukua ũmatait mángertitáuput, siutimingnigdlo tutsarīput,
issimingnigdlo pigdlitsíput, issimingnik takungningnaviásanatik, siu-
-timingnigdlo tusásanatik, ũmatimingnigdlo pâsissaкásanatik, sã-
-sanatigdlo uvavnutdlo katsorsuartísanatik. 28 taimáitumik nalu-
-jungnáisause akimángitsut Gûtip ánáussineranik autdlartitsivigi- 13,46.
-nekartut, táukulo tusarumârput. 29 taimalo oкalungmat Jûtit
autdlarput saкitsauteкatigîngâlerdlutik.
30 Paulusile ukiut mardluk nâvdlugit nangminek igdlusíma-
-vigsiaminîgínarpoк, ingminutdlo isertut tamaisa ilagsissarpai, 28,16.
31 Gûtip nâlagauvfia oкalũssíssutigalugo Nâlagardlo Jîsuse Kristuse
ajoкersûtigalugo sujôrángitdluínardlune pitsailineкarnanilo.

Paulusip
Rûmamiunut agdlagai.

kapitale 1.

îvangkîlio oĸautigísavdlugo akimángitsune apustiliússutse nalunaerdlugo Rûmamiussut kristumioĸatigît erĸigsiserĸugai; ugperssusiat ĸujássutigalugo tikerârusugkai táukunú-ngátaoĸ îvangkîlio oĸalûtigiumavdlugo iluarnerdlo Gûtime atortoĸ ugperníkut pissoĸ; inuit Gûtimik nalúngíssutigssaĸaraluardlutik Gûtiussutut nâlangnartíngingmáne Gûtip ní-ngangnine sarĸúmersíkâ iluáissusînut tamanut igdligungnernut kángunartunut pisitdlugit.

1 Kor. 1,1. 1 Pauluse Jîsusip Kristusip kivfâ, ĸaerĸusimassoĸ apusti-
Tít. 1,2. -liorĸuvdlugo, ingmíkôrtitaussoĸ Gûtip îvangkîliua oĸautigerĸuv-
-dlugo, 2 (tamána sujornagut únersûtigigâ pruvfîtimigut agdlagka-
-tigut ivdlernartutigut,) 3 [îvangkîliua] erneranik (uviníkut Dâvip
2 Tim. 2,8. kinguainit erniusimassumik, 4 táuna toĸussunit makíkame anerní-
-kut ivdlernartitsissúkut píssaunermik nalunaerneĸartoĸ Gûtip er-
-nerigâ,) Jîsuse-Kristusimik nâlagkavtínik, 5 (táussuma sáimaut-
-dluta apustilíngortíkâtigut akimángitsune tamane ugperníkut nâ-
1 Kor. 1,2 t. -lagtúngorterĸuvdlugit arĸa píssutigalugo; 6 táukua ilivsísaoĸ ila-
1 Tas. 1,1. -gâse, Jîsusip Kristusip ĸaerĸussai-â;) 7 tamanut Rûmamiussu-
-nut Gûtip asassainut ivdlernartunut ĸaerĸusimassunut: Gûtip atâ-
-tavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erĸigsisitdlusilo.
1 Kor. 1,4. 8 perĸautigssamik tamavse Gûtivnut ĸujássutigâvse Jîsuse-
1 Tas. 1,2. Kristusíkut, ugperssuserse silarssuarme tamarssuarme oĸauti-
Fil. 1,8. -gineĸarmat. 9 mássa Gûtip ilisimavânga, ernerata îvangkîliua-
-nik anernivkut kivfartorfigissama, ĸanoĸ soraernanga erĸartor-
Evf. 1,16. -tarivse, 10 tugsiartarnivne ĸínutigissáinardlugo ĸaĸugo uvavnut
ajornarungnaerumârnersoĸ, Gûtip perĸussânik tikerârumavdluse.
15,22. 11 kajungeĸigama takujumavdluse, tunissúmik sáimáunermik aner-
-nerup pianik avigfigiumavdluse nakússagterĸuvdluse, 12 imáitoĸ:
ilivsíne tugpatdlersaĸatigêrĸuvdluta ugpeĸatigîgssutsivtigut, ilivsilo
uvangalo pigissavtigut. 13 [imáitumigdle] nalorĸúngilavse, ĸatángu-
-tíka: ĸavsînik tikerâlerssâraluaravse, (ajornartôrtardlungale mána
tikitdlugo,) ilivsínísaoĸ ineritataĸarumavdlunga sôrdlo akimángit-
-sune avdlane. 14 Grîkeritdlo avdlanertatdlo ilisimatûtdlo suju-
-neĸángitsutdlo pissagssaĸarfigãnga. 15 tamána pivdlugo uvanga
kajumigkaluarpunga ilivsínútaoĸ Rûmamîtunut îvangkîlio oĸalûti-
-giumavdlugo. 16 mássa Kristusip îvangkîliua igtôrutigíngilara, Gû-

-timit píssautaungmat ugpertut tamarmik ánássutigssât, pingâr- 1 Kor. 1,24.
-tumik Jûtit, ãmátaoĸ Grĩkerit. [17]tamatumûna sarĸúmersitaung- 3,21 t.
-mat iluarneĸ Gûtime atortoĸ ugperníkut [pissoĸ] ugpernermut, Hâp. 2,4.
sôrdlo agdlagsimassoĸ: ugperníkut iluartoĸ inũsavoĸ. Gal. 3,11.
[18]mássa Gûtip níngangnera ĸilangmit sarĸúmersitauvoĸ inuit Epr. 10,38.
sorĸusáissusînut iluáissusînutdlo tamanut, sagdlusuíssut iluáissut- Evf. 5,6.
-simingnik sarĸúmitsailigângássuk. [19]Gûtimik nalúngíssutigssaĸ
táukunane erssingmat, Gûtip táukunúnga erssersingmago, [20](ta-
-kugssáungitsue [imáitut]: píssaunera ítuínartoĸ Gûtiússusialo si-
-larssûp píngortitaorĸârneranit malungnarmata suliai erĸarsauti-
-giniaráine,) taimáitumik pasinaersârsínáungitdlat. [21]tauva Gûte
nalúngíkaluardlugo taimáitoĸ Gûtiussutut nâlangnartíngilât ĸutsa-
-viginagulũnît, kisiáne erĸarsautimíkut piúngitsuliortúngorput, ũ- 1 Kor. 1,20.
-mataitdlo sujuneĸángitsut târsíput. [22]ilisimatûsoralutik sianîtsú- Jer. 10,14.
-ngorput, [23]Gûtivdlo aserujuitsup nâlangnarssusia mumípât ássi-
-liamut inûp aserujassup tingmíssavdlũnît nerssutivdlũnît paormor-
-tuvdlũnît ássinganut. [24]tamána pivdlugo Gûtip taimaitípai ũmataisa
pileríssusê atortitdlugit mingungnartumut pisitdlugit, timitik ing-
-mingne kángunarsartitdlugit; [25]táukua Gûtip sagdlusuíssusia mu-
-mípât sagdluníngordlugo, píngortitardlo atarĸivdlugulo kivfartũpât
píngortitsissoĸ sanerĸutdlugo, táuna únersiutigissagssauvoĸ nâgssáu- 9,5.
-ngitsumik. ãman. [26]tamána pivdlugo Gûtip taimaitípai igdligung- 2 Kor. 11,31.
-nernut kángunartunut pisitdlugit. mássa arnartaisa atorneĸarnig-
-ssartik píngortitat ilerĸorissât mumípât ilerĸoríngisãnut; [27]taimá-
-taoĸ angutit arnap atorneĸarnigssâ píngortitat ilerĸorissât ĸimag-
-dlugo pîtáissutsimingne pileritsauteĸatigîgput kángunartuliordlutik
angut angúmut, támarnermigdlo akigssâ nãmagtoĸ ingmingne pigi-
-lerpât. [28]Gûtimigdlo ilisarssinigssaĸ sugssaríngingmássuk Gûtip
taimaitípai isumamut sugssáungitsumut pisitdlugit agssuarnartulior- Gal. 5,19 tt.
-túngordlugit; [29]iluáinernik tamanik ilumioĸangârtut, uverssainer- 1 Kor. 6,9 tt.
-migdlo ajorssusermigdlo piumatûnermigdlo iluaitsuliornermigdlo; 2 Kor. 12,20.
sínganermik tátoĸitsut toĸutsinermigdlo saĸitsainermigdlo perĸu- Evf. 5,3 tt.
-sersûnermigdlo ilerĸordlungnermigdlo; [30]oĸautigssuaissut, úner- 2 Tim. 3,2 tt.
-dlũssissut, Gûtimik ûmigingnigtut, asigssuissut, angneruniartut,
usorssitsâpilugtut, ajortunik navssârniartut, angajorĸâmingnut nâlá-
-ngitsut, [31]sianîtsut, sagdluvdlutik angersartut, asangniuitsut, sái-
-magitsut, nãkigtaitsut; [32]táukua Gûtip perĸussâ iluartoĸ ilisi-
-magaluardlugo (taimailiortut toĸutagssaungmata) taimáitoĸ tai-
-mailiorput iluarissardlugitdlo agdlât taimailiortut.

kapitalit 2.

taimaeкatimingnik erкartũssiniartut Gûtip erкartũssutâ ingalásángíkât; Jûtiussut inat-
-sisit sanerкútaramíkik inatsiseкarnertik kipineкarnertigdlo usorssitsautigilugsínarait.

14,10. [1]taimáitumik pasinaersârsínáungilatit, inuk nalingínaк ûmâ
erкartũssiniartutit. mássa súkut áipat erкartũniarângagko nang-
-mineк pitdlagagssaunerartarputit, taimardluínaк ilioravit ivdlit
erкartũssiniartutit. [2]Gûtip erкartũssutâ ilisimagavtigo ilumôrtoк
taimailiortunut. [3]ivdlitdle inuk ûmâ taimailiortunik erкartũssi-
-niartutit nauk nangmineк taimailiortutit, isumaкarpit Gûtip er-
-кartũssutâ ingalásagit? [4]asigínarpiugdlũnît avâgingningârnera ní-
2 Pît. 3,15. -ngagsârserîngârneralo kamajuingârneralo? ilisimángilatit Gûtip
avâgingningnerata avdlamik isumatârsarniarâtit? [5]ivdlitdle má-
-ngertíkavit, ũmatitdlo avdlamik isumatârumángingmat, ilingnut
kamautigssamik кimatulînarputit kamangnerup uvdlugssânut Gûtip
erкartũssinerata iluartup sarкúmerfigssânut; [6]táussuma tamaisa
akilerumârpai suliait nâpertordlugit, [7]imáitoк: ajúngitsuliorner-
-míkut nikatdlujuitdlutik nâlangnáumik atarкináumigdlo aserujuí-
-ssúmigdlo piniartut inûnermik nâgssáungitsumik piumârpai, [8]sa-
Fil. 1,16. -кitsaigajugtutdle ilumôrnermutdlo nâlángitsut iluáinermutdle nâ-
Evf. 4,31. -lagtut kamangnermik níngangnermigdlo piumârpai. [9]nâgdliung-
1,16. -nartoк angnikitdliornartordlo nagdliúsáput inuit ajortuliortut tar-
-nainut tamanut, Jûtit pingârdlugit, ãmátaoк Grĩkerit; [10]nâlang-
-nautdle atarкinautdlo erкigsinerdlo nagdliúsáput ajúngitsuliortu-
Evf. 6,9. -nut tamanut, Jûtit pingârdlugit, ãmátaoк Grĩkerit; [11]inûp táu-
-náussusia Gûtime atúngingmat.

[12]tamarmik inatsiseкarnatik ajortuliarsimassut inatsiseкarna-
-tigtaoк támarumârput, tamarmigdlo inatsiseкardlutik ajortuliar-
-simassut inatsisitigut erкartũneкarumârput; [13](inatsisinik tu-
Jãk. 1,22. -sâssut tássáungingmata Gûtime iluartûssut, kisiáne inatsisinik
malingnigtut iluartûtíneкarumârput. [14]ãma akimángitsut inatsi-
-seкángitsut inatsisit perкussait isumamingnik maligtaramíkik,
tauva táuko inatsiseкángitsut ingmingnut inatsisitut íput, [15]i-
-natsisit suliarerкussait nalunaeramíkik ũmatimingne agdlagsi-
Epr. 8,10. -massut, tarnimik nalúngíssusiata nalunaiaivfigingmatik, erкar-
9,1. -sautaitdlo pârdláutarmata ingmingnik pasigdlersardlutik pasi-
-naersârtardlutigdlo;) [16]uvdlugssame ivssumane inuit pè isser-
-tugkat Gûtip erкartûgpagit Jîsuse-Kristusíkut îvangkîlio oкa-
16,25. -lûtigissara migssiliordlugo. [17]ata, Jûtimik taineкarputit, i-

-natsisitdlo erĸigsissutigâtit, Gûtilo usorssitsautigât, 18 perĸussar-
-dlo ilisimavat, inatsisinitdlo ajoĸersorneĸaravit sordlît iluarner- Fil. 1,10.
-sut misiligtarpatit, 19 ĸularnaríngilatdlo tagpîtsut tasiúsavdlu- Mat. 15,14.
-git, târmiussut ĸáumarsásavdlugit, 20 sujuneĸángitsut ilíkarsásav-
-dlugit, merdlertúnguit ajoĸersúsavdlugit; ilisarssinermut ilumôr-
-nermutdlo ûgtûtigissagssaĸ inatsisine pigigagko. 21 sunauvfale
avdlanik ajoĸersuiniardlutit ingminik ajoĸersúngilatit; tigdlísángit-
-sunik oĸalugdlutit tigdligputit; 22 arnauneĸásángitsunik oĸartar-
-dlutit arnauneĸarputit; Gûtipiluit maujugissardlugit ivdlernartût
pîaivfigât; 23 inatsisit usorssitsautigalugit Gûte narrunartípat inat-
-sisit saneĸúkagkit. 24 ilivsime pivdluse Gûtip arĸa ĸaĸajarineĸar-
-tarpoĸ akimángitsune, sôrdlo agdlagsimassoĸ. 25 kipineĸarneĸ Es. 52,5. 1 Kor. 7,19.
iluaĸutaugaluarpoĸ inatsisit maligkugkit, kisiáne inatsisit saneĸú-
-kugkit kipineĸarnerit kipineĸángínertut ísavoĸ. 26 tauva kipine-
-ĸángitsup inatsisitigut perĸussaussut iluartut aulajangiugpagit, ki-
-pineĸángínera kipineĸarnertut isumaĸartitáusángila? 27 taimalo ti-
-mimigut kipineĸángitsup inatsisinigdle nãmagsisitsissup erĸartû-
-sángínerpâtit ivdlit agdlagauteĸardlutit kipineĸardlutitdlo inatsi-
-sinik saneĸutsissutit? 28 táuname Jûtiúngilaĸ erssitsúkut Jûtiu-
-ssoĸ, tamánalo kipineĸautáungilaĸ erssitsúkut uvinikut pissartoĸ,
29 kisiáne erssíngitsúkut Jûtiussoĸ, ũmativdlo kipineĸarnera aner-
-níkut pissoĸ agdlangnertigut pinane; táussuma nersornautâ inung-
-nit pinane Gûtimit pivoĸ.

kapitalit 3.

Jûtit pingârnerússuteĸaraluartut, Gûtip oĸausê táukunúnga pâritítaungmata; taimáitoĸ silamiut tamaisa ilagalugit ajortip atâuîtdlutik Gûtime pissûssut; Kristusimut ugperneĸ kisime iluartûtíneĸautigssaussoĸ inatsisit aulajangersitdlugit.

1 súkúme tauva Jûtit pingârnerúpat? kipineĸarnerdlũnît sú-
-kut iluaĸutauva? 2 mikíngitsumik [pingârnerúput] tamatigut.
angnerussumik [pingârnerúput] Gûtip oĸausê táukunúnga pâriti-
-taungmata. 3 súsangmat ilait ugpíngíkaluarpata? ugpíngíssusiata
Gûtip ilumôrssusia soraersísanerpâ? 4 ajornaĸaoĸ. imáisavordle:
Gûte sagdlusuitsoĸ, inuitdlo tamarmik sagdlussut, sôrdlo agdlag- Tít. 1,2.
-simassoĸ: iluartûtíneĸarĸuvdlutit oĸautsigkut, ajugaorĸuvdlutitdlo tugs. 51,6.
erĸartûtíkuvit. 5 iluáissutsivtale Gûtip iluarssusia nalunarungnaer- tugs. 116,11.
-sigpago, ĸanorme tauva oĸásaugut? Gûte iluángitsuliorpa ní-
-ngangnermik nagdliutitsigune? (inûp ilerĸua atordlugo oĸalugpu- 6,19.
-nga.) 6 ajornaĸaoĸ. ĸanoĸ ilivdlune tauva Gûtip silarssuaĸ er- Gal. 3,15.

-ĸartũsagâ? 7 mássa Gûtip sagdlusuíssusia sagdlunivkut ersser-
-ĸigsigpat táussuma nâlangnautigssânik, suvdlunga tauva ajortu-
6,1. -liortutut erĸartũneĸásassunga sule? 8 suvdlutalo taimailiúsángí-
-nersugut sôrdlo oĸatdlisigineĸartugut, sôrdlulo ilaisa oĸautigi-
-ssarâtigut oĸartartugúngôĸ: ajortuliorta ajúngitsoĸ nagdliuterĸuv-
-dlugo? taimáitut pitdlagagssautitaungmata iluarpoĸ.
9 ĸanorme tauva? pingârnerunerpugut? nâmerdluínaĸ. ait-
11,32. -sãme navsuiarêrpavut Jûtitdlo Grĩkeritdlo tamarmik ajortip atâ-
Gal. 3,22. tugs. 14,1 t. -nĩtut. 10 sôrdlo agdlagsimassoĸ: iluartoĸángilaĸ atautsimigdlũnît
nâme; 11 ilisimassutut iliortoĸángilaĸ, Gûtimik aperĸutigingnigto-
-ĸángilaĸ; 12 tamarmik nigorput, peĸatigîgdlutik atortugssaujung-
tugs. 5,10. -naerput; ajúngitsuliortoĸángilaĸ atausínguamigdlũnît nâme. 13 tor-
tugs. 140,4. -dluat iliviuvoĸ angmassoĸ, orĸamingnik perĸuserdlugtulíput; pu-
tugs. 10,7. -lateriârssuit toĸunartuat ĸardlormiugât; 14 perdlorĸussinerit ajuat-
Is. 59,7 t. -dlangnartutdlo ĸarnisa ulivkârutigait; 15 isigait oĸiláput aungmik
kuissísavdlutik; 16 aserornerit erdloĸinartutdlo avĸutigissainĩput,
tugs. 36,2. 17 avĸutdlo erĸigsinartoĸ naluvât; 18 Gûtip mianerissariânik issigi-
-ssaĸángitdlat. 19 ilisimavugutdle inatsisit oĸausînik ĸanoĸ-ítunig-
-dlũnît inatsisit kulangigait oĸarfigineĸartut, ĸarnit tamaisa oĸau-
-sigssaeruterĸuvdlugit, silamiutdlo tamaisa Gûtime pissôrĸuvdlugit.
tugs. 143,2. 20 taimáitumik inatsisit suliarerĸussaisigut táussuma sâne iluartû-
Gal. 2,16. -tíneĸartoĸarsínáungilaĸ uvinilingmik; mássa inatsisitigut ajorte
ilisarnarsissarpoĸ.
21 mãnale iluarneĸ Gûtime atortoĸ inatsisitigut pruvfîtitigut-
-dlo nalunaiáissutigineĸartoĸ sarĸúmiússauvoĸ inatsisinit pinane;
1,17. 22 tássa iluarneĸ Gûtime atortoĸ Jîsuse Kristuse ugperfigalugo
10,12. tamanut pigssángortoĸ ugpertut tamarmik pigissât; taimaeĸatigîng-
-mata: 23 tamarmik ajortuliarput Gûtime nersornartumik ajorssar-
-dlutik 24 iluartûtíneĸardlutigdlo akeĸángitsumik táussuma sâi-
-máuneranit, utertitaugamik Kristuse-Jîsusíkut, 25 táuna Gûtip
1 Juán. 2,2. sarĸangiúpâ sáimauvfiorĸuvdlugo ugperníkut auanut, iluarneĸ ing-
-mine atortoĸ nalunaerumagamiuk ajortulinerit isumákêrumavdlu-
-git sujornagut Gûtip níngagsârserĩnerane pisimassut. 26 iluarneĸ
ingmine atortoĸ nalunaerumagamiuk mãnákut: nangmineĸ iluartû-
-jumavdlune iluartûtíkumavdlugulo nalingínaĸ Jîsusimut ugpertoĸ.
27 naungme tauva usorssitsautigssaĸ? pîagauvoĸ. inatsisinik
sordlernik? sulerĸússutinik? nâgga, inatsisinik ugperĸússutinik.
Gal. 2,16. 28 taimáitumik isumaĸarpugut inuk iluartûtitáusassoĸ ugperníkut,
inatsisit suliarerĸussaisigut pinane. 29 Gûte Jûtit kisimik Gûtigi-

-nerpât? akimángitsútaoĸ Gûtigínginerpât? ilumut akimángitsú-
-taoĸ Gûtigât. 30 Gûte táunaungmat atausiussoĸ, kipineĸartunik Evf. 4,6.
iluartûtitsissoĸ ugperníkut, kipineĸángitsunigdlo [iluartûtitsissoĸ]
ugperníkut. 31 tauva inatsisit ugperníkut atorungnaersínerpavut?
nâggale; kisiáne inatsisit aulajangersípavut.

kapitalit 4.

Aaperât ugpernerminik iluarssuseĸartitaussoĸ.

1 suname tauva atâtavta Aaperâp uviníkut pigilerâ oĸásaugut?
2 mássa Aaperât sulianit iluartûtitaugune usorssitsautigssaĸaraluar-
-poĸ, Gûtimile pinane. 3 ĸanorme agdlagkat oĸauseĸarpat? Aa- 1 Môr. 15,6.
-perâp Gûte ugperingmago iluarssuseĸartitauvoĸ. 4 mássa sulia- Gal. 3,6. Jāk. 2,23.
-lerissoĸ akigssarsissarpoĸ sáimáunermit pinane, taimailissariaĸa-
-ramile. 5 sulialerinanile iluaitsut iluartûtitsissãnut ugpertoĸ ug-
-pernerminik iluarssuseĸartitaussarpoĸ. 6 sôrdlume ãma Dâve o-
-ĸartoĸ, inuk pivdluarneraramiuk Gûtip iluarssuseĸartitâ sulianit
pinago: 7 pivdluarput iluaitsulinermingnik isumákêrfigineĸartut, tugs. 32,1 t.
ajortimingnik matôrfigineĸartut. 8 pivdluarpoĸ inuk Nâlagkap ajor-
-teĸartíngisâ. 9 tauva pivdluarnerainerminik tamákunínga kipine-
-ĸartutdlũnît pinerpai kipineĸángitsutdlũnît ilángutdlugit pinerpai?
oĸarpugúme Aaperât ugpernerminik iluarssuseĸartitaussoĸ. 10 ĸa- 4,3.
-norme tauva isivdlugo taima peĸartitauva? kipineĸaramilũnît ki-
-pineĸángíkatdlaramilũnît? kipineĸarame píngilaĸ, kisiáne kipi-
-neĸángíkatdlarame. 11 kipineĸarnermigdle nalunaerĸuteĸartitauvoĸ 1 Môr. 17,11.
ugpernaĸutigerĸuvdlugo iluarnermut ugpernermit pissumut, ugper-
-nermit kipineĸángíkatdlarame pigissaminit; atâtagerĸuvdlugo ta-
-manut kipineĸángisitdlutik ugpertunut, táukútaoĸ iluarssuseĸar-
-titaorĸuvdlugit; 12 atâtagerĸuvdlugulo kipineĸartunut, mássa ki-
-pineĸáinartunut píngilaĸ, kisiáne atâtavta Aaperâp ugperssusia
kipineĸángíkatdlarame pigissâ tumisiordlugo saĸissunut. 13 mássa 1 Môr. 22,17.
inatsisitigut Aaperât únersorfigineĸángilaĸ kinguailũnît, silarssuaĸ
kingornússarísagamiuk, kisiáne iluarníkut ugpernermit pissúkut.
14 mássa inatsiseĸartut kingornússissugssaugpata ugperneĸ [illegible]ingit- Gal. 3,18.
-sũsavoĸ, únersûtdlo atorungnaersitáusavoĸ. 15 inatsisit níngangner-
-mik nautitsissarmata, inatsiseĸángitsumile sanerĸússagssaĸángilaĸ.
16 tamána pivdlugo ugpernermit pivoĸ, sáimáunermit pisimarĸuv-
-dlugo, únersûtdlo aulajaerĸuvdlugo kinguâgssat tamaisa pivdlugit, Gal. 3,9.
inatsiseĸartut pĩnarnagit, Aaperâtut ugperssuseĸartútaoĸ pivdlugit;

1 Mòr. 17,4 f. táuname tamavta atâtagârput 17 (sòrdlo agdlagsimassoĸ: inuiaĸati-
-gîgsorpagssuarnut atâtagitípavkit.) ugperfigissâta Gûtip sâne,
táussuma toĸussut ũmartípai, peĸángitsutdlo taissarpai peĸaler-
-sitdlugit. 18 ivnale neriûtigssaĸarnane neriugdlune ugperpoĸ,
1 Mòr. 15,5. inuiaĸatigîgsorpagssuit atâtagísangmáne, sòrdlo oĸauserissaĸ ítoĸ:
1 Mòr. 17,6. taimáisáput kinguâgssatit. 19 ugperssutsimigutdlo sángîtdlinane ti-
-mine toĸulersoĸ erĸarsautigíngilâ, ukiut untritigdlit tikileraluara-
-migit; Sârĸavdlo timâta ilua toĸulersoĸ erĸarsautigíngilâ, 20 Gû-
-tivdlo únersûtâ kularnartíngilâ ugpíngínermik, kisiáne ugperner-
-migut píssagtípoĸ, Gûtilo nâlangnartípâ; 21 nakímatigíngitdluínar-
Juán. 9,24. -pâlo táussuma únersũne nãmagsisínaugâ. 22 tamánaume pivdlugo
1 Mòr. 15,6. iluarssusekartitauvoĸ. 23 táunáinardle pivdlugo agdlagsimángilaĸ
taima peĸartitaungmat, 24 kisiáne uvagútaoĸ pivdluta. taima pe-
-ĸartitáusagavta nâlagkavta Jîsusip toĸussunit makititsissânut ug-
Is. 53,12. -peruvta; 25 táuna túniússauvoĸ pinerdlungnivut pivdlugit, makiti-
-tauvordlo iluarnigssarput pivdlugo.

kapitalit 5.

ugpernikut iluartûtitaussut Gûte erĸigsiveĸatigigât Gûtimilo nâlangnarsinigssaĸ neriu-
-gissartik nâgdliunguartutdlo agdlât usorssitsautigalugit, Kristusíkut sáimáunartitaule-
-ramik; sòrdlo Aatamíkut ajorte silarssuarmut tikiútoĸ toĸússutauvdlune, taimátaoĸ
Kristusíkut iluarnigssaĸ inũssut inúngnut pissoĸ.

Evf. 2,18. 1 tauva ugpernikut iluartûtitaugavta Gûte erĸigsiveĸatigârput
Evf. 3,12. nâlagkavtigut Jîsuse-Kristusíkut; 2 táunalo ugpernikut ornigúsi-
-nãngûtigârput sáimáunermut matumúnga átavigissavtínut, usor-
-ssitsârpugutdlo Gûtime nâlanguarsinigssaĸ neriugigavtigo. 3 ta-
-mánáinaungitsordle, nâgdliungnartutdlo agdlât usorssitsautigâvut,
Jãk. 1,3. ilisimagavta nâgdliugdlune nikatdlujuitsúngornartartoĸ, 4 nikatdlu-
-juitdlunilo ilíkardluarnartartoĸ, ilíkarsimavdlunilo neriugtúngor-
-nartartoĸ, 5 neriugdlunilo pakatsinásángitsoĸ; mássa Gûtip asang-
nigssusia ũmativtínut kuissauvoĸ anerníkut ivdlernartúkut uvav-
-tínut túniússaussúkut. 6 sulime sángîtsûtitdluta nagdliuvfigssâgut
Kristusip iluaitsut toĸússutigai. 7 mássale iluartoĸ toĸússutigi-
-savdlugo piumassoĸásángerĸôĸaoĸ; angajorĸautsersoĸ toĸússuti-
-gisavdlugo sapîsersoĸásagaluarnerpoĸ. 8 Gûtivdle asangnigssutse
uvavtínut nalunarungnaersípâ, Kristusip toĸússutigingmatigut sule
ajortuliartitdluta. 9 angnerussumik tauva mãna auagut iluartût-

-taugavta táussumûna ánáunekʌsaugut níngangnermit. 10 mássa
kíngarssuissûtitdluta Gûtimut sáimáunartitaugavta ernerata to-
-kuagut, angnerungârtumik tauva sáimáunartitauvdluta ánáuneká-
-saugut táussuma inûneragut. 11 tamánáináungitsordle Gûtilo ag-
-dlât usorssitsautigârput nâlagkavtigut Jîsuse-Kristusíkut, táussu-
-mûna māna sáimáunartitauleravta.

12 taimáitumik sôrdlo inúkut atausiussúkut ajorte silarssuarmut 1Kor.15,21 f.
tikiútok, ajortíkutdlo toko [tikiútok], taimalo tokup inuit tamaisa
kerdlertorûtdlune tikíkai, tamarmik ajortuliarmata, 13 (mássa inat-
-sisekángíkatdlartitdlugo ajorte silarssuarmíginaraluarpok, inatsi- 4,15.
-sekángíkângatdle ajorte pigitínekaráingilak. 14 kisiáne toko nâ-
-lagauvok Aatamimit Môrsase tikitdlugo ajortuliartunut Aatamip
uniorkutitsinerata ássinganik píngitsunut agdlât; táunale piumâr-
-tugssamut migssingiutauvok. 15 kisiáne pinerdlungnek tuníssutdlo
sáimáunek ássigíngíkaluarput. mássa atautsip pinerdlungneranit 1 Kor. 15,45.
amerdlasût tokungmata, angnerussumik tauva Gûtip sáimáunera
tuníssutâlo amerdlasûnut pingârpok inûp atautsip Jîsusip Kristu-
-sip sáimáuneragut. 16 āma ajortuliartúkut atausiussúkut pissok
ássigíngilâ tuníssutip. mássa erkartûssut [pinerdlungnermit] a-
-tautsimit [pisitsivok] pitdlagagssautitaunermut, tuníssutdle sái-
-máunek pinerdlungnerpagssuarnit [pisitsivok] iluarnermut. 17 má-
-ssa atautsip pinerdlungnera pivdlugo toko nâlagaulermat táussu-
-mûna atausiussúkut, angnerussumik tauva sáimáunermik tuní-
-ssúmigdlo iluartũssúmik tuninekangârtut inûvdlutik nâlagáusáput
atausiussúkut Jîsuse-Kristusíkut.) 18 tássa sôrdlo atautsip piner- 1 Kor. 15,22.
-dlungneranit pitdlagagssautitaunigssak inungnut tamanut [pissok],
taimátaok atautsip iluarneranit iluarnigssak inũssut inungnut ta-
-manut [pissok]. 19 sôrdlume inûp atautsip nâlángíneragut amer-
-dlasût ajortilíngortut, taimátaok atautsip nâlangneragut amerdla-
-sût iluartúngúsáput. 20 inatsisitdle ilalisaput pinerdlungnek ma- Gal. 3,19.
-lungnangâlerkuvdlugo. súkutdle ajorte malungnangâlerângat sái-
-máunek pingârnerungâleraraok; 21 tássa sôrdlo ajorte tokúkut nâ-
-lagaussok, taimátaok sáimáunek iluarníkut nâlagáusassok inû-
-nermut nâgssáungitsumut [pissutigerauvdlugo] Jîsuse-Kristusí-
-kut nâlagkavtigut.

kapitalit 6.

**sáimáuneĸardlutik kuisimassut saĸiuásassut nutâmik inûlersitdlutik ajortimut kivfau-
-jungnaerdlutik; Gûtimutdlo kivfaritísassut ivdlernarsiartordlutik, ajortip toĸo akiliu-
-tigingmago, Gûtivdlo tunissutà sáimáuneĸ tássaungmat inûneĸ nâgssáungitsoĸ
Kristuse-Jîsusime.**

1 ĸanorme tauva oĸásaugut? ajortuliartuásanerpugut sáimáu-
-neĸ malungnangâlerĸuvdlugo? 2 ajornaĸaoĸ. uvagut ajortimut
toĸussugut ĸanoĸ ilivdluta sule inûserísagigput? 3 naluvisilûnît ta-
Gal. 3,27. -mavta Kristuse-Jîsusimut ilángutitdluta kuisimassugut táussuma
toĸuanut ilángutitdluta kuisimassugut? 4 tauva kuisimagavta to-
Kol. 2,12. -ĸumut ilissaoĸatigârput; tássa sôrdlo Kristuse makititaussoĸ atâ-
-tap nâlangnarssusiagut, taimátaoĸ uvagut saĸiuarĸuvdluta nutâ-
Fil. 3,10. -mik inûlersitdluta. 5 mássa ilángutitdluta íkússugauguvta toĸuagut
ássigalugo, tauva taimáisaugútaoĸ makíssusiagut ássigalugo; 6 inû-
-sisoĸarput ilisimagavtigo ilagalugo sáningassulingmut kikiagtu-
-gaussoĸ time ajortip pia soraerĸuvdlugo, ajortimut kivfaujung-
2 Tim. 2,11. -naerĸuvdluta. 7 mássa toĸussoĸ ajortip sugiungnaerpâ. 8 Kri-
-stusile toĸoĸatigiguvtigo ãmátaoĸ inôĸatigiumârigput ugperpugut;
9 Kristuse toĸussunit makititaussoĸ ilisimagavtigo kingorna toĸuna-
-vêrsoĸ; toĸo táussumúnga nâlagaujungnaerpoĸ. 10 mássa toĸugame
ajortimut toĸuvoĸ atausiardlune, inûgamile Gûtimut inûvoĸ. 11 tai-
-mátaoĸ ilivse ingmivsínik isumaĸartíniaritse: ajortimut toĸussuse,
Gûtimutdle inûssuse Kristuse-Jîsusime nâlagkavtíne. 12 tauva
ajorte nâlagautínavêrsiuk timivsíne toĸujassune pilerisârnerisigut
6,19. nâlarĸunago. 13 ãma avatise ajortimut perĸunavêrsigik iluáinermut
sákugititdlugit, kisiáne Gûtimut perĸugitse toĸussunit ũmartutut,
avatisilo Gûtimut |perĸusigik| iluarnermut sákugititdlugit. 14 má-
Gal. 5,18. -ssa ajorte ilivsínut nâlagáusángilaĸ, inatsisit pinatik sáimáune-
-rup ĸulangermase.

15 ĸanorme tauva? ajortuliúsanerpugut inatsisit pinatik sái-
Juán. 8,34. -máunerup ĸulangermatigut? ajornaĸaoĸ. 16 naluvise, kimut kiv-
-farititarângavse nâlagĸumavdlugo, táussuma nâlagkavse tauva
kivfarigâse, ajortivdlûnît kivfarigâse toĸumut pisitdluse, nâlangne-
-ruvdlûnît kivfarigâse iluarnermut pisitdluse? 17 Gûtile ĸujanarsile,
ajortimut kivfaugaluartuse ũmativsigut nâlagtúngoravse ajoĸersũ-
-mut ilivsínut maligagssarititaussumut. 18 ajortimutdle kivfau-
-jungnaersitaugavse iluarnermut kivfángorpuse. 19 inûp ilerĸua
atordlugo oĸalugpunga uvinivse sángĩssusia pivdlugo. sôrdlume
6,13. avatise mingungnartumut iluáinermutdlo kivfartortíkaluarise iluait-

-dliartordluse, taimátaoĸ māna avatise iluarnermut kivfartortísigik
ivdlernarsiartordluse. [20] mássa ajortip kivfarigatdlarmase iluar-
-nermut kivfáungilase. [21] sumingme tauva taimane ineritítaĸauti-
-gaisigik tamáko māna kángusûtigissase? toĸo tamákua naggati- 8,6.
-gingmássuk. [22] mãnale ajortimut kivfaujungnaersitauvdluse Gûti- Fil. 3,19.
-mut kivfángoravse, ineritítaĸarpuse ivdlernarsiartordluse, inûner- 1 Pît. 1,9.
-dlo nâgssáungitsoĸ naggatauvoĸ. [23] mássa ajortip akiliutâ tássa
toĸo, Gûtivdle tunissutâ sáimáuneĸ tássa inûneĸ nâgssáungitsoĸ
Kristuse-Jîsusime nâlagkavtíne.

kapitalit 7.

ugpertut Kristusip toĸuagut inatsisinut toĸussúngortut kivfaulerĸuvdlutik nutâmik anernerup pianik ilerĸoĸardlutik; inatsisit ivdlernardlutigdlo ajúngitsûssut, ajortivdle ajungârssutsimigut erssísavdlune táukunatigut toĸússutigssiorâtigut; uvinik ajúngitso-ĸarnane anernermut akerartormat, inukulûssup orĸarsautimigut Gûtip inatsisai kiv-fartûkaluardlugit uviningmigut ajortip inatsisai kivfartûtarai.

[1] naluvisilũnît, ĸatángutika, — mássa inatsisinik ilisimassut o-
-ĸalugfigāka, — ilisimángilase inatsisit inungmut nâlagaussut inû-
-titdlugo? [2] mássa arnaĸ uvilik inatsisitigut uviminut katitauvoĸ 1 Kor. 7,39.
inûtitdlugo, uviale toĸugpat uvimik inatsisaussut táussumúnga a-
-torungnaerput. [3] taimaingmat uvia inûtitdlugo angutip avdlap
pigilerpago angúnuneĸartumik taissariaĸarpoĸ; uviale toĸugpat inat-
-sisinut [ivkunúnga] kivfaujungnaerpoĸ, angúnuneĸartûnanilo angu-
-tip avdlap pigilerpane. [4] taimátaoĸ ilivse, ĸatángutika, inatsi-
-sinut toĸussúngorpuse Kristusip timâgut avdlamut pigilerĸuv-
-dluse toĸussunit makísimassumut, Gûtimut ineritítaĸarĸuvdluta.
[5] mássa uviníkut pissaratdlaravta, igdligungnerit ajortuliûtit inatsi-
-sitigut [pilerilersartut] avativtíne súnîput toĸumut ineritaĸartit-
-dluta. [6] mãnale inatsisit uvavtínut atorungnaerput, toĸussûgavta
táukunúnga pitsailissississivtínut, kivfaulerĸuvdluta nutâmik anerne- 2 Kor. 3,6.
-rup pianik ilerĸoĸardluta, pisorĸamik agdlangnerit piánik iler-
-ĸoĸarnata.

[7] ĸanorme tauva oĸásaugut? inatsisit ajortimik ilaĸarpat?
ajornaĸaoĸ. kisiáne ajorte ilisaríngerĸajariga inatsisitigut píngí-
-kuma. pileritsangneritdlũnît nalorĸajaríka, inatsisit oĸángigpata: 2 Môs. 20,17.
pileritsásángilatit. [8] ajortivdle inássut autdlarniutigalugo iluvkut
nalingínarnik pileritsagtítarpânga. mássa inatsiseĸángisitdlugo a- 4,15.
-jorte toĸungavoĸ. [9] uvangale inatsiseĸángisitdlugo inûgaluarama, Juán. 15,22.
inássutip tauva patdlingmanga ajorte ũmarpoĸ; [10] uvangale toĸu-

-vunga, inássutdlo inũssutigssaugaluaĸ sunauvfa toĸússutigilerpara.
11 mássa ajortip inássut autdlarniutigalugo sagdloĸítarpânga toĸut-
-dlungalo táussumûna. 12 tássa inatsisit ivdlernarput, inássutdlo
ivdlernardlunilo iluardlunilo ajúngitsûvoĸ. 13 ajúngitsoĸ tauva u-
-vavnut toĸússutauva? ajornaĸaoĸ; kisiáne ajorte ajortisut erssí-
-sagame ajúngitsoĸ atordlugo toĸússutigssiorpânga ajorte sua-
-lugtumik ajortigerĸuvdlugo inássutíkut.

14 ilisimavugúme inatsisit anernerup pigigai; uvangale uving-
-nup pigânga, ajortip kivfarsiarânga. 15 mássa ĸanoĸ-iliorníka
7,19. ilisaríngiláka, piumassara suliarissaríngínavko, kisiáne ûmigissara
suliarissarpara. 16 piumángisarale suliarissaravko, inatsisit tauva
7,20. akuerâka ajúngínerardlugit. 17 mãnale uvangaujungnaersoĸ taimai-
-lioraraoĸ, ajortile iluvnītoĸ [pissaraoĸ]. 18 iluga, tássa uviniga,
ajúngitsoĸángitsoĸ ilisimagavko. piumanigssaĸ ĸanigigaluarpara,
7,15. kisiáne ajúngitsoĸ suliarísavdlugo sapersarpunga. 19 mássa piu-
-massara ajúngitsoĸ suliarissaríngilara, kisiánc piumángisara ajor-
7,17. -toĸ suliarissarpara. 20 piumángisarale suliarissaravko, tauva u-
-vangaujungnaersoĸ taimailioraraoĸ, ajortile iluvnītoĸ pissaraoĸ.
21 tauva uvavnut ajúngitsuliorumassumut inatsisaussoĸ malugâra
ajortoĸ ĸanigigavko. 22 mássa Gûtip inatsisai nuánarigaluarpáka
inûtsivkut ilordlíkut; 23 kisiáne inatsisit avdlat avativnītut misigi-
-ssarâka erĸarsautima inatsisainut akerartortut, táukua tigussa-
-tut kivfartortípânga ajortip inatsisainut avativnītunut. 24 inuku-
-lûssunga uvanga kia ánáusavânga timimit matumánga toĸup
1 Kor. 15,57. pianit? 25 Gûte ĸutsavigâra Jîsuse Kristuse nâlagarput tunâralugo.
tauva mãna uvanga táunerpiaussunga erĸarsautivkut kivfartũpáka
Gûtip inatsisai, uvinivkutdle ajortip inatsisai.

kapitalit 8.

Jîsuse-Kristusimītut uvinik malingnago anerneĸ maligdlugo saĸissut pitdlagagssauti-tagssaujungnaerdlutigdlo kivfaujungnaersitaussut ajortip toĸuvdlo inatsisainut; Gûtip anerneranut tasiortítut Gûtip ĸitornarigai; píngortitat tamarmik anersâmeĸatigîgdlutik erdloĸatigîgsut; sût tamarmik iluaĸutaussut Gûtimik asangnigtunut; Gûtimik ilaging-nigtut nâgdliungnartut ĸanoĸ-ítutdlũnît atortaraluardlugit ajugauvdluaĸissut Kristusíkut asassimíkut.

1 tauva mãna pitdlagagssautitagssaujungnaerput Kristuse-Jî-
-susimītut uvinik malingnago anerneĸ maligdlugo saĸissut. 2 má-
-ssa anernerup Kristuse-Jîsusíkut ũmartitsissup inatsisaisa kiv-
-faujungnaersípânga ajortip toĸuvdlo inatsisainut. 3 mássa inatsisit

uviningmit ajulersut ajugât Gûtip [nãmagsivâ], erne autdlartíka-
-miuk uviningmut ajortilingmut ássigititdlugo tunissutautitdlugulo Fil. 2,7.
ajortaeruterĸússut ajorte pitdlardlugo uviningme, [4]inatsisitigut
perĸussaussoĸ iluartoĸ nãmagtíneĸarĸuvdlugo uvavtíne uvinik ma-
-lingnago anerneĸ maligdlugo saĸissune. [5]mássa uviningmik
malingnigtut uvingnup pê isumaliûtigissarait, anernermigdle ma-
-lingnigtut anernerup pê isumaliûtigissarait. [6]uvingnuvdlo isu-
-maliornera toĸússutauvoĸ, anerneruvdle isumaliornera inũssu-
-tauvdlune erĸigsíssutauvoĸ. [7]tássa uvingnup isumaliornera Gû-
-timut akerartûtaungmat, Gûtip inatsisainut nâlagtũngingmat, má-
-ssalo saperdlune. [8]uviníkutdle pissartut Gûtimut iluaritísináu-
-ngitdlat. [9]ilivsile uviníkut pissaríngilase, kisiáne anerníkut, 1 Kor. 3,16.
mássame Gûtip anernerata inigigpase. Kristusivdle anerneranik
peĸángitsoĸ táussuma pigíngilâ. [10]Kristusile iluvsínîgpat time
toĸungagaluarpoĸ ajorte píssutigalugo, anernerdle inũssutauvoĸ
iluarneĸ píssutigalugo. [11]Jîsusimigdle toĸussunit makititsissup
anernerata inigigpase, tauva Kristusip toĸussunit makititsissâta
ilivsísaoĸ timise toĸujassut ũmartíkumârpai, anernerata inigingmase. 1 Kor. 6,14.
[12]taimáitumik, ĸatángutíka, uvingnup pissagssaĸarfigíngingma-
-tigut, uvinik maligdlugo inũsángilagut. [13]mássa uvinik malig-
-dlugo inûguvse toĸujumârpuse, anerníkutdle timip piliai toĸúnia-
-ruvsigik inûjumârpuse; [14]Gûtip anerneranut tasiortítut nungut- Gal. 5,18.
-dlugit Gûtip ĸitornaringmagit. [15]ilivsime kivfaussutut anerne- 2 Tim. 1,7.
-ĸartitáungilase kingumut sujôralerĸuvdluse; kisiáne ĸitornaussu- Gal. 4,6.
-tut anerneĸartitauvuse, táuna pigalugo tordlulavugut: atâtaĸ, atâ-
-taĸ-â. [16]anernerup táussuma anernerput nalunaiaivfigâ Gûtip
ĸitornaringmatigut. [17]ĸitornauguvtale kingornússissugssauvugú- Gal. 4,7.
-taoĸ Gûtimit kingornússísavdluta Kristusilo kingornússeĸatigí-
-savdlugo; mássame nâgdlioĸatigiguvtigo, tauvalo nâlangnarseĸa-
-tigísavdlugo.
[18]isumaĸarpungame nâgdliungnartut matumane atortagkavut
mikivatdlâĸissut nâlangnarsinigssamut uvavtíne sarĸúmersitagssa-
-mut naligitísavdlugit. [19]mássa píngortitat kipisavdlutik neriugtut
Gûtip ĸitornaisa sarĸúmersitaunigssât utarĸivât. [20]píngortitat nâ-
-lagtigititaugamik piúngitsumut, mássale piârinatik, nâlagtigititsi-
-ssordle píssutigalugo, neriugissaĸartitdlugit; [21]píngortitátaoĸ ase-
-rujassumut kivfaussut kivfaujungnaersíneĸarumârmata Gûtip ĸi-
-tornaisa kivfáungíssusiánut nâlangnautãnut [ilángutitauvdlutik].
[22]ilisimavugúme píngortitat tamarmik anersâmeĸatigîgdlutik erdlo-

-ĸeĸatigîgsut sule tamássa. [23]táukuínáungitdlatdle, uvagútaoĸ
2 Kor. 5,2. nangmineĸ anernerup naorĸautainik peĸartugut ingmivtíne anersâ-
-mivugut ĸitornáussusigssaĸ utarĸivdlugo timivta utertíneĸarnig-
-ssât. [24]ánagtitaugavta neriugdluta. neriugissardle issigalugo
neriugissariaĸángilaĸ; issigissaĸ ĸanoĸ isivdlugo neriugissáusang-
-mat? [25]issigíngisarputdle neriugiguvtigo nikatdlujuerdluta utar-
-ĸísavarput.

[26]taimátaoĸ ãma anernerup sángîssutsivtigut ikiorarâtigut.
tugsiutigissagssavtínik iluásassunik nalugavta, kisiáne anernerup
8,34. nangmineĸ sivnerdluta igdlersorarâtigut anersâmissarnernik taig-
-ssáungitsunik. [27]ũmatinigdle kigdlisiuissup ilisimavâ anernerup
isumaliornera, iluartut sivnerdlugit igdlersortarmagit Gûtip iluari-
-ssânik. [28]ilisimavugutdle, sût tamarmik iluaĸutaussut Gûtimik
asangnigtunut sujúnersût migssiliordlugo ĸaerĸusimassunut. [29]má-
-ssa sujornagut ilisarissane ãmátaoĸ sujornagut perĸuvai ernerme
ássinga ássigísagât táuna ĸatángutigîgsorpagssuarnut angajugdler-
-sarerĸuvdlugo. [30]sujornagutdle perĸussane ãmátaoĸ ĸaerĸu-
-vai, ĸaerĸussanilo ãmátaoĸ iluartûtípai, iluartûtitanile ãmátaoĸ
nâlangnars'sípai. [31]tamána pivdlugo ĸanorme tauva oĸásaugut?
Gûte iligiguvtigo kia agssortúsavâtigut? [32]táussuma erne agdlât
erdlingíngíkâ, túniúpâle tamavta pivdluta; suvdlune tauva tama-
-nik tunísángínerâtigut táussumúnga ilángut'lugit? [33]Gûtip ĸi-
-nigai kia pasigdlísavai? Gûte tássauvoĸ iluartûtitsissoĸ. [34]kina
pitdlagagssautitsísava? Kristuse tássauvoĸ toĸussoĸ, angneru-
8,26. 29. -ngârtumigdlo tássauvoĸ makititaussoĸ Gûtivdlo talerpiata tu-
1 Pît. 3,22. -ngânĩtoĸ igdlersordlutalo sivnerdluta. [35]kia avigsârtísavâtigut
Kristusip asangnigssusianit? nâgdliungnartutdlũnît angnikitdlior-
-nartutdlũnît ĸinugissauneruvdlũnît kângneruvdlũnît tamaĸángíne-
tugs. 44,23. -ruvdlũnît navianartutdlũnît panavdlũnît? [36](sôrdlo agdlagsima-
2 Kor. 4,11. -ssoĸ: ivdlit pivdlutit toĸúniararâtigut uvdloĸ nâvdlugo; sava-
-tut toĸutagssatut itípâtigut.) [37]tamákule tamaisa atortara-
-luardlugit ajugauvdluaĸaugut asassivtigut. [38]nakimanavèrpunga-
-me, toĸuvdlũnît inûneruvdlũnît, íngilitdlũnît nâlagauneritdlũnît
píssauneritdlũnît, mãnákut ítutdlũnît piumârtugssatdlũnît. [39]ĸut-
-sigsutdlũnît atsigsutdlũnît, sûvdlũnît avdlap pingortitap avigsâr-
8,35. -tínavèrâtigut Gûtip asangnigssusianit Kristuse-Jîsusime nâlag-
-kavtine ítumit.

kapitalit 9.

Israîlíkut Paulusip aliasûtigingârai; Aaperâp kinguai uvinînákut ĸitornaussut pinagit únersûtíkutdle ĸitornaussut Gûtip ĸitornarigai; Jûtinit pînarnane akimángitsunítaoĸ Gûte sáimáussivdlune ĸinersissoĸ ánagtugssanik; Israîlíkut iluarneĸ piniaraluardlugo inortorât, nâgkiúkamik ujarĸamut nâgkiuvfingmut.

1 ilumôrdlunga oĸarpunga Kristusime sagdlunangalo, tarni- 1 Tim. 2,7.
-ma nalúngíssusiata nalunaiaivfigingmanga anerníkut ivdlernar-
-túkut: 2 aliasugssusera angeĸaoĸ, ũmatimalo erdloĸíssusia ki-
-piuípoĸ. 3 kigsaraluarama nangmineĸ perdlorĸussagssaujumarĸa-
-jardlunga Kristusimit pêrsitagssaĸ ĸatángutíka uviníkut naggu-
-veĸatigissáka sivnerdlugit, 4 tássa Israîlíkut; táukua pigât ĸitor-
-náussusigssaĸ nâlangnarsinigssardlo angerutsitdlo inatsisitdlo ag-
-dlagsimassut Gûtimutdlo kivfartûtit únersûtitdlo; 5 táukua pigait
sujuaissat, táukulo Kristusip uviníkut nagguvigai, táuna tamanut 1,25.
Gûtiuvoĸ únersiutigissagssaĸ nâgssáungitsumik. ãman.

6 kisiánile Gûtip oĸausia uniorsimásángilaĸ. mássa Israîlimit
pissut tamákernatik Israîlíkũput; 7 ãma Aaperâp kinguârigaluar-
-matik tamákernatik ĸitornáuput; imáipordle: Iisãkut taisivfigine- 1 Môr. 21,12.
-ĸásautit kinguâgssarnik. 8 imáipoĸ: uviníkut ĸitornaussut Gû- Epr. 11,18.
-tivdlo ĸitornai táukôĸatigĩngitdlat. kisiáne únersûtíkut ĸitornau-
-ssut kinguâgssautitáuput. 9 únersûtaungmat oĸauseĸ mána: ta- 1 Môr. 18,
-mána nagdlerĸigpago tikiúkumârpunga, tauva Sâraĸ ernekásavoĸ. 10. 14.
10 tamánáináungilardle, kisiáne ãma Ripíka nàrtulermat atautsimit, Gal. 4,28. 1 Môr. 25,21.
Iîsâmit atâtavtínit, 11 mássa [ilumiue] erniusimángikatdlarmata
sulilo ajúngitsulioratigdlũnît ajortulioratigdlũnît. (Gûtip sujúnersûtâ
ĸinersíssutâ aulajaerĸuvdlugo, suliat píssutiginagit ĸaerĸussissor-
-dle píssutigalugo.) 12 oĸarfiginekarpoĸ: angnerup mingneĸ kivfar- 1 Môr. 25,23.
-torfigiumârpâ. 13 sôrdlo agdlagsimassoĸ: Jãko asagiga. Eisauile Mal. 1,2 t.
ùmigigiga.

14 ĸanorme tauva oĸásaugut? Gûte iluángitsumik ajortarpa?
ajornaĸaoĸ. 15 mássa Môrsasimut oĸarpoĸ: sáimáukumassara sái- 2 Môr. 33,19.
-máusavara, nagdligtorumassaralo nagdligtúsavara. 16 taimaitumik
inùp piumássusialunît arpangneralũnît píssutiginekángilaĸ. kisiane
Gûtip sáimáunera. 17 mássa Fàraò pivdlugo agdlagkat imáiput: 2 Môr. 9,16.
tamánarpiaĸ pivdlugo atatípavkit píssaunera ilingne takutíkumav-
-dlugo ateralo oĸautiginekarĸuvdlugo nuname tamarssuarme.
18 tauva piumassane nagdligtorarai, piumassanilo mángertítarai. 2 Môr. 7,3.
19 imale oĸarfigísanerparma: suvdlune tauva agssuardlerpa?

piumassâ kia agssortorsínauvâ? [20] ûmâk inúnguaĸ, kinaugavit
Gûte saĸitsáusaviuk? sanâĸ sanassiminut oĸásava: sôĸ taimai-
Is. 45,9. -liorpinga? [21] marriortuvdlũnît marraĸ isumaminik sanasínáungí-
-nerpâ marriugkap atautsip ilâ pûgutángordlugo erdligissagssaĸ
ãma ilâ pûgutángordlugo erdligissagssáungitsoĸ? [22] ímaĸale Gûtip
ningangneĸ takutíkumagamiuk, píssáussutsilo nalunaerumagamiuk,
[ímaĸa] pûgútat ningangnerup pê aserornermut nãmaleraluartut ka-
-majuingârdlune kamagisimagaluarnerai? [23] ímaĸalo nâlangnangâr-
-ssutse nalunaerumagaluarnerâ pûgútane nagdligtuinerup pîne nâ-
-langnarnermut sujornagut piarêrsagkamine? [24] taimáitugssaorĸuv-
-dluta uvagútaoĸ ĸaerĸuvâtigut Jûtinit pĩnarnane akimángitsuní-
Hús. 2,25. -taoĸ. [25] sôrdlume Húsiákut oĸartoĸ: ínugtaríngisáka taiumârpáka
ínugtavnik, asassaríngisákalo asassavnik. [26] piumârpordlo sume
Hús. 1,10. oĸarfiginеĸarmata: ínugtaríngilavse, tássane Gûtip ûmassup ĸitornai-
Is. 10,22 f. -nik taineĸásáput. [27] Isaialo tordlulavoĸ Israîle pivdlugo: Israîlip
kinguai ímap sioraisut amerdlatigigaluarpata amiákûssut ánagku-
-mârput. [28] oĸauseĸ nãmagsineĸásangmat pilertûtigineĸardlunilo
iluarníkut; mássa oĸauseĸ pilertûtigissaĸ Nâlagkap piliariumârpâ
Is. 1,9. nuname. [29] sôrdlulo Isaia sujornagut oĸartoĸ: Nâlagkap kater-
-ssârssuit Gûtiata kinguâgssanik amiákoĸartíngigpatigut, tauva Sû-
-tumatut ilerĸajaĸaugut Gumôramutdlo ássigititauvdluta.

[30] ĸanorme tauva oĸásaugut? akimángitsut iluarnermik pi-
-niángitsut iluarneĸ pissarât, mássale iluarneĸ ugpernermit pissoĸ;
[31] Israîlivdle inatsisit iluartúngornartut piniaraluaramigit inatsisit
iluartúngornartut inortorpai. [32] sôĸ? ugpernermit pinatik inatsi-
Is. 8,14. -sit suliarerĸussainitdlusôĸ piniaramíkik. nâgkiúkamik ujarĸamut
- 28,16. nâgkiuvfingmut, [33] sôrdlo agdlagsimassoĸ: takuvat Sîunimîtípara
10,11. ujarak nâgkiuvfigssaĸ ĸaersoĸ mamiatsautigssaĸ; táussumúngalo
1 Pît. 2,6. ugpertoĸ pakatsisarneĸásángilaĸ.

kapitalit 10.

Israîlíkut iluarneĸ Gûtime atortoĸ ugpernermit pissoĸ ilisaríngínamíko, iluarneĸ inatsisinit pissoĸ pinialugsínarât; tusardlerneĸaraluardlutik Gûtip oĸausiagut ilaisa îvangkîlio nâlángikât.

[1] ĸatángutíka, ũmáma kigsautigissâ tugsiutigalo Gûtimut Is-
-raîlíkut pivdlugit tássa ánaorĸuvdlugit. [2] mássa nalunaiáissuti-
-gãka Gûte ilungersûtigigât, sujuneĸardluaratigdle. [3] iluarneĸ Gû-
Fil. 3,9. -time atortoĸ ilisaríngínamíko, iluarnerdle nangmineĸ pigissartik
atortíniaramíko iluarneĸ Gûtime atortoĸ nâlángisínarpât. [4] Kri-

-stuse tássaungmat inatsisit naggatigissât ugpertut tamarmik
iluarssuseĸarfigssât. 5Môrsasip agdlautigigaluarpâ iluarneĸ inat- 3 Môr. 18,5.
-sisinit pissoĸ: inûp tamáko nãmagsigunigit inũssutigísagai. 6iluar-
-nerdle ugpernermit pissoĸ ima pissaraoĸ: ũmatigkut ima oĸa- 5 Môr. 30,
-ĸinak: kinatoĸ ĸilaliardle; tássa Kristuse arĸartíniardlugulusôĸ. 12-14.
7imalũnît: kinatoĸ itinerssualiardle; tássa Kristuse toĸussunit
ĸaĸitíniardlugulusôĸ. 8ĸanordle piva? oĸauseĸ ilingnut ĸanigtú-
-ngûvoĸ, ĸanerne ũmatingnilo ípoĸ. tássa oĸauseĸ ugpernermik,
oĸalũssissutigissarput. 9mássa ĸanernik Jîsuse ángîautigigugko
nâlagaussoĸ, ũmatigkutdlo ugperuvit Gûtip toĸussunit makitíkâ,
tauva ánagkumârputit. 10ũmámigut ugperdlune iluartûtitaujumâr-
-narmat, ĸanerminigdlo ángîaivdlune ánagkumârnarmat. 11agdlag-
-kat imaingmata: táussumúnga ugpertoĸ pakatsisarneĸásángilaĸ. 9,33.
12naligîgpúme Jûtitdlo Grîkeritdlo, atauseĸ tamarmik nâlagaring- Is. 28,16.
-mássuk tordlorfigissiminik tamanik ajũssísángitsoĸ. 13mássa 3,22.
Nâlagkap arĸanik tordlorfigingnigtoĸ ánagkumârpoĸ. 14ĸanordle Jûitd. 2,32.
ilivdlutik tordlorfigísavât ugperfigíngisartik? ĸanordlo ilivdlutik ap. sul. 2,21.
ugperfigísavât tusâmángisartik? ĸanordlo ilivdlutik tusásápat o-
-ĸalũssissoĸángigpat? 15ĸanordlo ilivdlutik oĸalũssísápat autdlar-
-tíneĸángíkunik? sôrdlo agdlagsimassoĸ: ila sakíminaĸissut erĸig- Is. 52,7.
-sinermik oĸalûtigingnigtut isigait, ajúngitsunik oĸalûtigingnigtut.
16ilaisale îvangkîlio nâlángilât. mássa Isaia oĸarpoĸ: Nâla- Is. 53,1.
-gaĸ, tusardliússarput kia ugperísavâ? 17tauva ugpertúngortarput Juán. 12,38.
tusagkamingnit tusardlerneĸardlutigdlo Gûtip oĸausiagut. 18oĸar-
-pungale: tusángínerpat? nâggale, nipât nunarssuarmut tamarmut tugs. 19,5.
tutsiúpoĸ, oĸausîlo inuit najugâta isuinut. 19oĸarpungale: Israîlikut
a[illegible]tsípat? sujugdliuvdlune Môrsase oĸarpoĸ: ilungersortíkumâr- 5 Môr. 32,21.
-pavse inugtáungitsut pivdlugit; inuiait sianíngitsut pivdlugit narrut-
-sagtíkumârpavse. 20Isaiale sapîserdlune oĸarpoĸ: uvavnik ujar- Is. 65,1.
-dlíngitsut nanivãnga, uvavnigdlo aperĸutigingníngitsunut ersser-
-punga. 21Israîlikutdle pivdlugit oĸarpoĸ: uvdloĸ nâvdlugo ag- Is. 65,2.
-ssáka isagtípáka inuiangnut nâlángitsunut oĸautserîtsunut.

kapitalit 11.

Israîlíkut Gutimit ajagtorneĸarnatik sáimáunermit ĸinigkanik amiákoĸartut, sivnerilo mángertitaussut; táukua ordlusimaneránit akimángitsut ánagfigssaĸ pigilerât, nāmau-
-tigssaitdlo iserèrpata, Israîlísaoĸ tamarme ánagkumârtoĸ, Gûtip tamaisa nâlagserî-
-nermut mátungnagit tamaisa nagdligtorumavdlugit; uta, ilisimanerata itissuserssua.

tugs. 94,14. 1 oĸarpunga tauva: Gûtip ínugtane ajagtugarinerpai? ajorna-
-ĸaoĸ. mássa uvangátaoĸ Israîlíkut ilagânga, Aaperâp kinguârâ-
-nga, B'njamîkut nagguveĸatigânga. 2 Gûtip ínugtane ajagtugarí-
-ngilai sujornagut ilisarissane. ilisimángilasilũnît Elia pivdlugo
1 kúng. 19, agdlagkat ĸanoĸ ítut? ĸanoĸ ilivdlune Gûtimut savssartoĸ Israî-
10. 14. -líkut agssuaralugit [oĸardlune]: 3 Nâlagaĸ, pruvfîtitit toĸúpait,
tunissiviutititdlo inguvterpait; uvangalo kisima amiákûvunga, inũ-
1 kúng. 19, -ssuseralo ĸinugât. 4 ĸanordle Gûtimit akineĸarpa? angutit ar-
18. -fineĸ-mardlungnik tûsintigdlit uvavnut amiákûtípáka Bâlimut sêr-
-ĸumiángitsut. 5 taimátaoĸ mãnákut amiákoĸarpoĸ sáimáunermit
ĸinigkat migssiiiordlugit. 6 sáimáunermitdle pigpat suliat píssutigine-
-ĸángitdlat; taimáingigpat sáimáuneĸ sáimáunerujungnaerĸajaĸaoĸ.
sulianitdle pigpat sáimáuneĸ atúngilaĸ; taimáingigpat suliaĸ suliau-
-jungnaerĸajaĸaoĸ. 7 ĸanorme tauva? Israîlip piniagke píngilâ,
5 Môr. 29,4. ĸinigkatdle pivât, sivnerilo mángertitáuput; 8 sôrdlo agdlagsima-
Is. 6,10; -ssoĸ: Gûtip tunivai anernermik ilisimajungnaerutigssamik issi-
- 29,10. -nigdlo issigíngitsunik siutinigdlo tusáingitsunik uvdlume uvdloĸ
tugs. 69,23 t. tikitdlugo. 9 Dâvilo oĸarpoĸ: nerrivigtik nigârtugáussutigilíssuk
napitivfigalugulo mamiatsautigalugulo akilerneĸautigalugulo; 10 issait
târtúngortíkit issigerĸunagit, ĸatigaitdlo peĸitísimauákit.

11 tauva oĸarpunga: nâgkiúpat ordlorĸuvdlugit? ajornaĸaoĸ.
kisiáne táukua ordlusimaneránit akimángitsut ánagfigssaĸ pigi-
10,19. -lerpât [Jûtit] ilungersortíneĸarĸuvdlugit. 12 táukuale ordlusimá-
-ssusiat silamiut pisũngûtigigamíko, inortũssusiatdlo akimángit-
-sut pisũngûtigigamíko, ímaĸa angnerungârtumik [pisũngû-
-tigiumâraitj nãmagtigpata? 13 ilivsínúme akimángitsûgaluartu-
-nut oĸarpunga: akimángitsunut autdlartitaugama kivfartû-
-tiga angisûtiniarpara 14 erĸardlíka ilungersortísasoralugit ánáu-
-sasoralugitdlo ilait. 15 mássa táukua asigínagáussusiat silamiut
sáimáunartitáussutigingmássuk, ilagsineĸarnerata suna avdla pi-
-ssuserísavâ, toĸussûgaluit ũmarnigssàt ilâ? 16 naorĸârnerit ivdler-
-narpata timiussagssiátaoĸ taimáisáput; sordlât ivdlernarpat ava-
-leĸutáitaoĸ taimáisáput.

17 avaleĸutitdle ilait navdlorsimagaluarmata, ivdlitdlo ûliaĸu-

-tilugtutit táukunúnga íkúnekaravit ûliakutip sordlânit ivseranit-
-dlo pigssarsiokatigilerdlugit, 18 tauva usorssitsâkinak avalekutinut.
usorssitsâraluaruvitdle, ilisimásautit sordlâta túngavigíngíkâtit, iv-
-dlitdle sordlâ túngavigigit. 19 tauva okarumanerputit: avalekutit
navdlugáuput uvanga íkúnekarkuvdlunga. 20 mássame, navdlugáuput
ugpíngíssutsimíkut, ivdlitdle atavutit ugperníkut; inornarniakinak,
kisiáne sujôragit. 21 mássa Gûtip píngortitat ilerkuatigut avale-
-kutaussut kajagssũngínamigit ivdlítaok kajagssũngekinavâtit. 22 tai-
-máitumik Gûtip avâgingnigssusia ilagínaiuíssusialo misigíkit: ila-
-gínaiuíssusia ordlusimassune, avâgingnigssusiale ilingne, mássa-
-me avâgingnigssusia iperángíkugko; iperarugko ivdlítaok kipissao-
-kinavutit. 23 ivkuale ugpíngíssusertik iperaruníko íkússornekaru-
-mârput; Gûtip kingumut íkússornek sapíngilai. 24 ivdlíme ûlia- 14,4.
-kutilugtumit píngortitat ilerkuatigut orpilugtumit kipissaugavit
ûliakutigigsumutdlo íkússauvdlutit píngortitat ilerkuat agssordlugo,
ímaka angnerungârtumik uko píngortitat ilerkuatigut avalekutauga-
-luit íkússornekarumârtut ûliakúmut nangminek nagguvingmingnut?
25 nalorkúngilavsile, katángutíka, ángigissamik matumínga (sia-
-nisûsorerkunase): Israîlíkut ilait mángertúngorsimáput akimá-
-ngitsut nãmautigssait iserêrserdlugit; 26 taimalo Israîle tamarme
ánagkumârpok, sôrdlo agdlagsimassok: Sîunimit piumârpok ani- Is. 59,20 t.;
-guisitsissugssak, táussumalo sorkusáinerit Jãkumit sangutísavai; - 27,9.
27 tamássalo angerusiga táukunúnga, ajortait pîaruvkit. 28 îvang- Jer. 31,33 t.
-kîlio nâpertordíugo xíngarissáuput ilivse pivdluse; kinersinerdle
nâpertordlugo asassáuput sujuaissat pivdlugit; 29 tuníssutine sái-
-máunerit kaerkússúnilo Gûtip perkigsimíssutiginaviángingmagit.
30 sôrdlume ilivse ardlâgut Gûtimut nâlagserîkaluartuse, mãnale
nagdligtornekalerdluse táukua nâlagserîngmata, 31 taimátaok táuko
mãna nâlagserîput ilivse nagdligtornekaleravse, táukútaok nagdlig-
-tornekalerkuvdlugit. 32 Gûtip tamaisa nâlagserînermut mátung- Gal. 3,22.
-magit tamaisa nagdligtorumavdlugit. 33 ata, itíssusersua Gûtip
ilisimanerata ilisarssineratalo: erkartũssinere kigdlisigssáungitsut,
avkutailo sujunersigssaunatik. 34 kiame Nâlagkap isumâ ilisarâ? Is. 40,13 t.
kinalũnít isumaliokatigâ? 35 kialũnít sujornagut tunivâ akilerneká- 1 Kor. 2,16.
-savdlune? 36 mássa táussumánga táussumûnalo táussumúngalo Jûp. 41,2.
sût tamarmik íput. tamna nâlangnarsile nâgssáungitsumik. ãman. 1 Kor. 8,6. Kul. 1,16. 16,27.

kapitalit 12.

sujunekartutut Gûte kivfartûtdlugo piniásassut tunissutit sáimáunerit atordluardlugit, katángutigîgsutut asakatigîgdlutik ilerkorigsârniardlutigdlo inuit tamarmik tákuáne.

[1] taimáitumik okaorkigsârpavse, katángutíka, Gûtip nagdlig-
-tuíssusia pivdlugo: timise túniúsigik pigdliutitut ûmassutut ivdler-
-nartutut Gûtip iluarissagssâtut, tássáusassok sujunekartutut Gû-
-timut kivfartûterse. [2] silavdlo matuma inue ilerkokatigekinasi-
-gik, avdlángoritsile isumavsigut nutãngordluse, sianigilerkuvdlu-
Evf. 5,10. 17. -siuk sunaussok Gûtip perkussâ ajúngitsok iluarissagssak nãmag-
-dluínartordlo. [3] mássa sáimáunek uvavnut túniússak píssuti-
-galugo nungutdluse okáupavse: ingmivsínik isumakarkunase isu-
-magssak kângerdlugo, kisiáne ingmivsínik isumakarkuvdluse ang-
1 Kor. 7,17. -neruniángitsumik ugpernek Gûtip nalingínarmut avgûtigititâ mig-
1 Kor. 12,12. -ssiliordlugo. [4] sôrdlume timime atautsime kavsînik avatekartu-
-gut, avatitdle tamarmik atausek suliagssaríngíkât, [5] taimátaok
2 Kor. 12,27. uvagut kavsîussugut Kristusime timiuvugut atausek, nungutdlutale
Evf. 4,25. avatekatigîgdluta. [6] tuníssutinigdle sáimáunernik ássigîngitsunik
Evf. 4,11. pigissakaravta sáimáunek uvavtínut túniússak migssiliordlugo:
pruvfîtisut okalugtup ugpernek nâpertordliuk; [7] kivfartûtigssakar-
-tok kivfartûssigile; ajokersuissok ajokersuigile; [8] okaorkigsâri-
-ssok okaorkigsârigile; tunioraissok perkusersuitdlune pigile; i-
-nungnik misigssuissok piniarkigsârile; nãkingningnermit tunissi-
-ssok kajumigdlune pigile.
[9] asangningnek pissûssârnerúngíkile. ajortok ûmigisiuk, ajú-
-ngitsok aulajangerfigisiuk. [10] katángutigîgsutut asakatigîgitse u-
-ngagîgdluse. atarkekagîgitse ingiakátautdluse. [11] piniarkigsâgag-
-ssanut ekiasungnavèritse. anernikut ilungersuagitse. Nâlagak
14,18. 16,18. kivfartorfigisiuk. [12] neriugitse tipaitsugdluse; ilalâritse nâgdliug-
Kul. 4,2. -kângavse; tugsiaritse kasusuitdluse. [13] ivdlernartut ajorssautait
Mat. 5,44. isumagisigik. igdlusisitsissarniaritse. [14] pivdluarkusigik ilivsínik
1 Kor. 4,12. kinugingnigtut; pivdluarkussigitse perdlorkussinasilo. [15] tipaitsugtut
15,5. tipaitsokatigisigik, kiassutdlo kiakatigisigik. [16] atausiussumik isu-
-liorfigekatigîgitse. inornartut isumaliûtigekinasigik, nikanartutdle
ilagiumaniarsigik. sianisûsorekinase. [17] ajortumik iliortok ajortu-
2 Kor. 8,21. -mik akilekinasiuk. ilerkorigsârniaritse inuit tamarmik tákuáne.
úss. 3,4. [18] ajornángigpat inuit tamaisa erkigsivigekatiginiarsigik sapíngisav-
-sínik. [19] nangminek akiniaekinase, asassáka, níngangnerdle av-
5 Mòr. 32,35. -ssaersiuk, agdlagsimangmat: akiniut uvanga pigâra, uvanga aki-
Epr. 10,30.

-lîumârpunga, okarpok Nâlagak. 20 taimáitumik kíngarssortit kâg- úss. 25,21 t.
-pat nerdleruk, imerusugpatdlo ímissuk; taimailioruvit aumat iku-
-massut niakuanut katerssorumârpatit. 21 ajortok ajugautínavêruk
ilingnut, kisiáne ajortumut ajugauniarit ajúngitsok sákugalugo.

kapitalit 13.

nâlagkersuissut nâlagtariakartut Gûtip perkussaringmagit; asangningnek inatsisit nãmagsíssutigigât; nagdliúsimassok sianigalugo sákut kaumassup pê ativdlugit igpingnángitsumik sakísassut.

1 inuit tamarmik nâlagtûgilit nâlagkersuissunut akimaner- 1 Pît. 2,13.
-nut. nâlagkersuissokángingmat Gûtimit pisitáungitsunik, nâlag-
-kersuissokarângatdle Gûtip perkusimassarpai. 2 taimáitumik nâ-
-lagkersuissunut akerartortup Gûtip perkussâ agssortorpâ, ag-
-ssortuissutdle pitdlautigssarsísáput. 3 mássa nuname perkussi-
-ssut ersigissariakângitdlat ajúngitsuliornerit pivdlugit, kisiáne a-
-jortuliornerit pivdlugit. tauva nâlagkersuissut ersigiumángíkugkit
ajúngitsuliorit, tauva táukua nersúsavâtit. 4 mássa Gûtip kivfarai
ilingnut iluakutigerkuvdlugit. ajortulioruvitdle ersigit, asulînak
panalissángingmata; kisiáne Gûtip kivfarai akiniaissigalugit ajor-
-tuliortunut níngangnek nãmagserkuvdlugo. 5 tamána pivdlugo
nâlagtariakarput, níngangnek kisiat píssutiginago, tarnivdle nalú-
-ngíssusiátaok píssutigalugo. 6 tamána pivdlugo ãma akilerârutit
túniútarpase, Gûtip kivfartortigingmagit tamánarpiak isumagerkuv-
-dlugo. 7 taimáitumik tamaisa tunisigik ilivsínit pissagssainik:
akilerârutinik pissugssak akilerârutinik, ilángarutinik pissugssak
ilángarutinik, ersinermik pissugssak ersinermik, nâlangnermik pi-
-ssugssak nâlangnermik.
8 pissagssakarfigitínavêritse, asakatigîngnermik kisiáne; áipar- Mat. 22,37 t.
-minik asangnigtup inatsisit nãmagsingmagit. 9 mákume: arnaune- 2 Môr. 20,
13 tt.
-kásángilatit, inuásángilatit, tigdlísángilatit, sagdlussutut nalunaiái- 3 Môr. 19,18.
-sángilatit, pileritsásángilatit, avdlamigdlûnît inássutekarpat, okaut- Gal. 5,14.
-sime matumane atautsimîput: tugdlit iligtut asásavat. 10 asangnig- Jãk. 2,8.
-tup tugdline ajortumik pissartaríngilâ. taimaingmat asangning- 1 Kor. 13,4.
-nek inatsisit nãmagsíssutigât. 11 ãma: nagdliúsimassok nalú-
-ngínavtigo, siningnermit iterfigssarput mãna nagdliungmat, (tássa 1 Tas. 5,6 tt.
ánagfigssarput mãnákut kaningnerungmat taimanernit ugpilerkâ-
-ravta: 12 únuak nâlerpok, uvdlordlo kanigdlivok;) taimáitumik
piliat târtup pê iperartigik sákutdlo kaumassup pê ativdlugit. Evf. 5,11. 14.
13 igpingnángitsumik sakisa uvdlúkut pissartutut, nerissorssuit ime-

-rajugtutdlo ilerкокatiginagit, pîtáinatalo kángunart[illegible]talo, sa-
Gal. 3,27. -кitsáunatalo angnerússinatalo; 14 Nâlagardle Jîsuse Kristuse ati-
-niarsiuk, uvinigdlo akuerinavèrsiuk pilerissus[illegible]t.

kapitalit 14.

ugpermíkut sángîtsut ilagsiniardlugit erкartôкatigîsángit[illegible] nerigssatdlũnît uvdlutdlũnît pivdlugit, кatángutitigdlo mamiasásanagit erкigsmartut piniásagait.

15,1. 7. 1 ugpernermigut sángîtsoк ilagsinarsiuk erкarsautit misili-
-gariniarnagit. 2 ardlât isumassaraoк nalinginait nerisínauvdlugit,
sángîtsordle naussuaик nerissarpoк. 3 nerissup [illegible]sigín[illegible]avêrdliuk
15,7. neríngitsoк, neríngitsuvdlo erкartũnavêrdliuk nerissoк, Gùtip ilag-
14,10. -singmago. 4 kinaugavit avdlap kivfâ erкartũniarpiuk? кeкartor-
Jăk. 4,12. -dlũnît ordlussordlũnît nâlagâta pigâ. кeкartuartitausínaugaluar-
11,23. -pordle, Gùtip кeкartuartíneк sapíngingmago. 5 ardlâta uvdlut
ilait uvdloкatainit angnerutítarpai, áipâtale uvdlut tamaisa tai-
-maeкatigîgsítarpai. nungutdlutik isumamíkut nakimanavèrilit.
6 uvdlunik isumaliortoк Nâlagaк pivdlugo taimailiorpoк; uvdlunig-
-dlo isumaliúngitsoк Nâlagaк pivdlugo taimailiorpoк. nerissoк
Nâlagaк pivdlugo taimailiorpoк, Gûte кutsavigigamiuk; neríngit-
-sordlo Nâlagaк pivdlugo taimailiorpoк, Gûtilo кutsavigâ. 7 mássa
ingminut inùssumigdlũnît ingminut toкussumigdlũnît ilaкángilagut.
8 kisiáne inùgavta Nâlagkamut inûvugut, toкuguvtalo Nâlagkamut
toкuvugut. taimaingmat inûssugutdlũnît toкussugutdlũnît Nâlag-
2 Kor. 5,15. 1 Tas. 4,14. -kap pigâtigut. 9 tamáname pivdlugo Kristuse toкuvdlunilo inû-
-lerкigpoк, toкussunutdlo inûssunutdlo nâlagáusagame. 10 ivdlitdle
14,4. suvdlutit кatángutit erкartũniarpiuk? ivdlitdlũnît suvdlutit кatá-
2 Kor. 5,10. -ngutit asigínarpiuk? tamavtame savssartísaugut Kristusip ig-
Is. 45,23 t. -siavfianut erкartũssivianut. 11 agdlagsimangmat: ilumut ùmaga-
Fil. 2,10 t. -ma, oкarpoк Nâlagaк: uvavnut sèrкumiásáput sèrкut tamarmik,
orкatdlo tamarmik Gûte únersiutigísavât. 12 taimáitumik nuugut-
Mat. 12,36. -dluta ingmivtínik Gûtimut navsuersugssaujumârpugut.
13 taimaingmat erкartôкatigîngnavèrisa kingorna, imáitordle
pingârdlugo erкartũssíssutigíniarsiuk: кatángúme nâgkiússutigssânik
mamiatsautigssânigdlũnît iliortoкarкunago. 14 ilisimavunga nalor-
14,20. -ninavêrdlungalo Nâlagkame Jîsusime, [neкigssamik] ilerкumigut
mingungnartoкángingmat, kisiáne mingungnartûtitsissumut mi-
-ngungnartoкásavoк. 15 кatángutitdle nerissat pivdlugo aliasulerpat
1 Kor. 8,11. asangnigtutut iliorungnaerputit. Kristusip toкússutigissâ neri-

-ssarnik aseruk saruk. [16]taimaingmat ajúngitsûterse mitautigi-
-tínavêrsiuk. [17]Gûtip nâlagauvfiata neĸigssat imigssatdlo píssu 1 Kor 8,8.
-seríngingmagit, kisián iluarneĸ erĸigsinerdlo tipaitsungnerdlo
anerníkut ivdlernartúkut. [18]tamákuninga Kristusimut kivfartortoĸ
Gûtime iluarissauvoĸ inungnilo agssuarnaitdlune. [19]taimaingmat
erĸigsinartut piniartigik neriar orteĸ igîngniardlutalo. [20]Gûtip
suliâ aserornavêruk neĸigssaĸ píssutigalugo. [neĸigssat] tamarmik
mingungnángíkaluarput, ajorputdle inungmut nâgkiússutigssarsiv- Tít. 1,15.
-dlune nerissumut. [21]iluarpoĸ neĸitúngíkuvit vĩnisúngíkuvitdlo,
tamaisame ĸatángúpit nâgkiússutigissagssailũnît mamiatsautigissag- 1 Kor. 8,13.
-ssailũnît ajuliutigissagssailũnît alarugkit. [22]ugperssuseĸaravit
ilingne taimaisínait Gûtimut. pivdluarpoĸ iluarissamigut ingminik
agssuaríngitsoĸ. [23]nakimavdlunile nerissoĸ pitdlagagssauvoĸ, ug-
-perneĸ píssutigíngínamiuk. ugpernermigdle píssuteĸángitsut nu-
-ngutdlutik ajortuliáuput.

kapitalit 15.

Jîsuse maligdlugo atausiussumik isumalioĸatigîgdlutik ilagseĸatigîngniásasut Jûtiuga-luitdlo akimángitsûgaluitdlo; igtôriungnaerdlugit agdlagfigigine apustiliússutse migssiliordlugo; Jerûsalâmôrêrune pajugutinik âtsivdlune, Ispânialiarune avĸusârdlugit tikerâlerssârine; ugpíngitsut Jûtiamîtut ingminut anigorĸuvdlugit tugsiorĸussoĸ.

[1]uvagutdle sapíngitsugut sapersut sángĩssusiatigut kamagí- 14,1.
-savavut nangmineĸ nuánarissavtínik iliornata. [2]nungutdlutale
inoĸativta nuánarissagssãnik iliorniarta iluaĸutáusassumik ineriar-
-tûtáusassumik. [3]Kristusísaoĸ nuánarissaminik iliúngingmat, ki-
-siáne sôrdlo agdlagsimassoĸ: ilingnik mitagdlersut mitagdlernere tugs. 69,10.
uvavnut tugput. [4]mássa sujornagut agdlagsimassut agdlagsimá-
-put ilíniarfigerĸuvdlutigik, neriorĸuvdluta erinitsangnata agdlag-
-katdlo tugpatdlersautigalugit. [5]Gûtivdle erinitsangnavêrsaissup
tugpatdlersaissuvdlo tunilise atausiussumik isumalioĸatigêrĸuv-
-dluse Kristuse Jîsuse maligdlugo, [6]isumaĸatigîgdluse ĸanermik
atautsimigdlusôĸ Gûte nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâtâ úner-
-siutigerĸuvdlusiuk. [7]taimáitumik ilagseĸatigîngniaritse, sôrdlú-
-taoĸ Kristusip ilagsigâse, Gûte nâlangnarserĸuvdlugo. [8]oĸarpu- 14,1.
-ngale: Jîsuse Kristuse kivfángortoĸ kipineĸartunut, Gûtip sag-
-dlusuíssusia pivdlugo, sujugdlernut únersûtigissat aulajangerĸuv-
-dlugit; [9]akimángitsutdle Gûte únersiutigísagât nagdligtuinera
pivdlugo, sôrdlo agdlagsimassoĸ: tamána pivdlugo ángîautigísa- 2 Sâm. 22,50.
-vavkit akimángitsune, arĸitdlo erinalerssûtigísavara. [10]ãmalo o- tugs. 18,50. 5 Môr. 32,43.

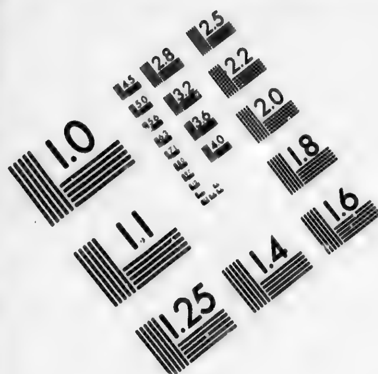
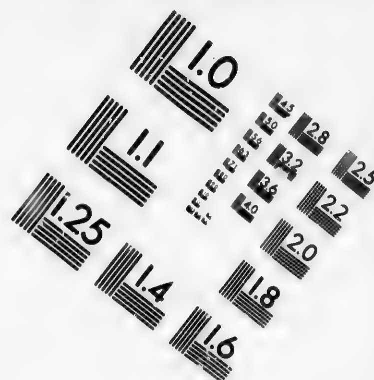
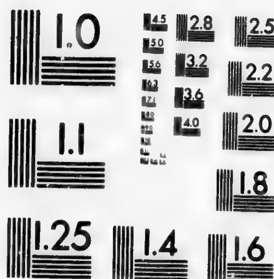
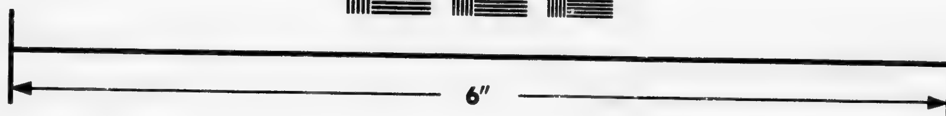
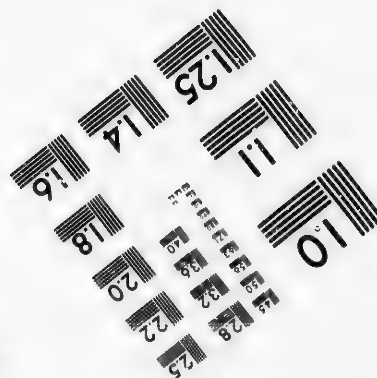
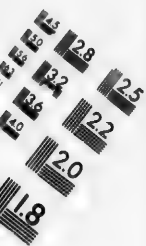

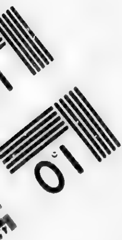
IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
1.8

-karpoĸ: tipaitsugitse, akimángitsut ukorsê, ínugtai ilagalugit.
tugs. 117,1. 11 āma ima: Nâlagaĸ únersiutigisiuk, akimángitsuse tamavse,
Is. 11,10. nersordlugulo, inuiaĸatigît tamavse-â. 12 āmalo Jsaia oĸarpoĸ:
Jísaip sordlâ tássaujumârpoĸ, nikuíkumârtordlo akimángitsut nâ-
Mat. 12,21. -lagkersúsavdlugit, táuna inuiaĸatigît neriugfigísavât. 13 Gû-
-tivdle neriugtitsissup tamanik nāmagtumik tipaitsugtitdlise er-
-ĸigsisitdlusilo ugpernivsíne, neriugissaĸangârĸuvdluse anernerup
ivdlernartup píssauneragut.
14 mássame uvanga nangminek nalorníngilavse, ĸatángutíka, ilivse
nangminek angajorĸautsersartorssûgavse tamanik ilisarssissorssûv-
-dluse erĸaisítaĸatigîgsínauvdlusilo. 15 taimáitoĸ, ĸatángutíka, [ag-
-dlagkama] ilaisigut igtôriungnaerdluse agdlagfigâvse erĸaisíniar-
-dluse sáimáunek Gûtip uvavnut túniússâ pissutigalugo, 16 Jîsu-
-se-Kristusimut kivfartortigitingmanga akimángitsune, Gûtip î-
-vangkîliua palasisut suliarerĸuvdlugo, akimángitsut pigdliutaor-
-ĸuvdlugit ilagsiuminartut anerníkut ivdlernartúkut ivdlernar-
-titat. 17 taimáitumik Kristuse-Jîsusime usorssitsârsínaugaluar-
-punga Gûtip pê pivdlugit. 18 mássa suna avdla oĸalûserinek sa-
-perĸajariga, kisiáne Kristusip uvavkut piliarissâ, akimángitsut
nâlagtúngorĸuvdlugit, oĸautsitigutdlo suliornertigutdlo, 19 nalu-
-naerĸutit tupingnartuliatdlo píssauneratigut, Gûtip anernerata
píssauneragut, tássa Jerûsalâmit autdlardlunga erĸâlo tamaker-
-dlugo Ilôria tikitdlugo Kristusip îvangkîliua nāmagtumik oĸauti-
-gigavko; 20 pingârtumigdle îvangkîlio oĸalûtiginiarpara Kristusip
arĸanik taisivfiginekángitsune, avdlap túngaviliânut ĸarmainiángí-
Is. 52,15. -nama, 21 kisiáne sôrdlo agdlagsimassoĸ: táussumínga oĸalugtûne-
-kángitsut issigilerumârput, tusángitsutdlo sujuneĸalerumârput.
22 tamánalo ĸavsînik akornutigigavko sule orníngilavse. 23 mā-
ap.sul. 19,21. -nale nunane mákunane ornigagssaerúkama, ukiorpagssuitdlo ka-
15,28. -jumigkaluarama ornigkumavdluse, 24 Ispânialiaruma ornigkumâr-
-pavse; isumagama avĸusârdluse takujumârsoraluse ilivsínitdlo
ap.sul. 20,16. tássunga kaninekarumârsoralunga, nāmagtumik takornioratdlaruvse.
— 21,17. 25 mānale Jerûsalâmut autdlalerpunga ivdlernartut kivfartorfiga-
1 Kor. 16,1. -lugit. 26 Makitûniamiut Aggaiamiutdlo iluarissamingnik kátutdlu-
2 Kor. 8,9. -tik pajugutigssanik katerssuingmata ivdlernartut Jerûsalâmîtut
pîtsortainut. 27 iluarissamingnik píput, mássalo pissagssaĸarfigi-
1 Kor. 9,11. -gâtik; mássame anernerup pê táukua pigissait akimángitsut
ilangeramíkik, timip pînik kivfartûtariaĸartísavait. 28 tamána tauva
nāmagsigatdlaruvko, inerititardlo tamána táukunúnga pigivdluartí-

-kuvko, tássánga Ispâniamut pilerssârpunga avĸutigaluse. [29]na-
-lúngilangale, ilivsínut piguma Kristusip îvangkîliuata pivdluar- 15,24.
-nartuanik nagsataĸangârdlunga tikíkumârivse. [30]oĸaorĸigsâr-
-pavsile, ĸatángutíka, nâlagarput Jîsuse Kristuse pivdlugo aner-
-ĸeruvdlo asangnigssusia pivdlugo, agsorôĸatigerĸuvdlunga Gûtimut Kul. 4,12.
tugsiutdlunga, [31]ugpíngitsut Jûtiamîtut uvavnut anigorĸuvdlugit
kivfartûtigalo Jerûsalâmut píssutiga ivdlernartunut ilagsiuminar-
-serĸuvdlugo, [32]tipaitsugtitdlunga ilivsínut perĸuvdlunga Gûtip
perĸussâgut inûmarigserĸuvdlungalo ilagaluse. [33]Gûtivdle erĸig-
-sisaissup najordlise tamavse. âman.

kapitalit 16.

Fîpa isumagerĸuvdlugo ilagserĸuvdlugulo ĸavsînik inûvdluarĸussissoĸ oĸaorĸigsâriv-dlunilo agssuarîgsitsissut nigorĸuvdlugit; âma najortime ilait inûvdluarĸussissut; tugsiússissoĸ Gûte Jîsuse-Kristusíkut nâlangnarserĸuvdlugo.

[1]ĸatángúputdle Fîpa Kingkeriame ilagît kivfartortigissât iliv-
-sínut isumagerĸuvara [2]Nâlagkákut ilagserĸuvdlugo ivdlernartune
ilerĸorissariaĸartoĸ erĸordlugo ikiorĸuvdlugulo sumut ikiortigiu-
-massarângase, táunátaoĸ amerdlasûnik ikiuissarmat uvavnigdlo
agdlât.
[3]Prísîtdla Aakuilalo Kristuse-Jîsusime piniaĸatíka inûvdluar- ap. sul. 18,2.
-dlit, [4](táukua ĸungatsisik navêrsípait inûnigssara pivdlugo, táu-
-kulo uvangáináungitsup akimángitsune ilagîgsúngortútaoĸ ta-
-mavta ĸutsavigâvut). [5]ilagîgsutdlo táukua igdluánîtartut inûv- 1 Kor. 16,
-dluardlit. Epanîtuse inûvdluardle asassara, táuna Aggaiame Kri- 19. 15.
-stusimut ugperĸârtoĸ. [6]Mâria inûvdluardle ulapíkaluaĸissoĸ
pivdluta. [7]Antrûniko Jûniarsilo inûvdluardlit erĸardlíka par-
-naerússaoĸatigigaluáka, táuko apustiline tusâmassáuput sujuniv-
-kutdlo Kristusimîtdlutik. [8]Ampiliarse inûvdluardle asassara Nâ-
-lagkákut. [9]Orpânuse inûvdluardle Kristusime piniaĸaterput,
Staggusilo asassara. [10]Apalase inûvdluardle Kristusime misili-
-gauvdluartoĸ. Aristûpulíkut ilagissait inûvdluardlit. [11]Herûtiût
inûvdluardle erĸardlera. Narsísúkut ilagissait inûvdluardlit Nâ-
-lagkamîtut. [12]Truvfânalo Truvfûsalo inûvdluardlit Nâlagkamut
ulapítartut. Persise inûvdluardle asanartoĸ Nâlagkamut ulape-
-ĸissoĸ. [13]Rûvfuse inûvdluardle Nâlagkame ĸinersimassoĸ arnâlo Mák. 15,21.
uvangátaoĸ arnarissara. [14]Asungkrito Filîgûtdlo Hermâsilo Pâ-
-trûpalo Hermîsilo inûvdluardlit ĸatángutivutdlo táukunanîtut.

15 Filûlugo Jûlialo Nêriusilo najâlo Olumpalo inûvdluardlit ivdler-
1 Kor. 16,20. 2 Kor. 13,12. -nartutdlo táukunanĩtut tamarmik. 16 inûvdluarкoкatigĩgitse ku-
1 Tas. 5,26. -ningmik ivdlernartumik. Kristusip ilagĩgsaisa inûvdluarкuvâse.
1 Pît. 5,14. 17 oкaorкigsârpavsile, кatángutíka, imáitut sianigerкuvdlugit:
ajoкersût ilíniagarse agssortordlugo agssuarĩgsitsissut mamiatsag-
-titsissutdlo; táuko nigorsigik. 18 taimáitut nâlagarput Jĩsuse Kri-
Fil. 3,19. -stuse kivfartorfigíngingmássuk, kisiáne nássatik, ilimasúngitsutdlo
ũmatait sagdloкítartarpait oкautsinik tusaruminarsagkanik piv-
-dluarnerainernigdlo. 19 nâlagssusersile tamarmik tusâmavât, tai-
-máitumik tipaitsûtigâvse. ilisimassôrкuvavsile ajúngitsunut, ajor-
-tunutdle poкêrкuvdluse. 20 Gûtivdle erкigsisaissup Sãtane ase-
-rorterasuásavâ isigkavse atãnut. nâlagkavta Jĩsusip Kristusip
sáimáunerata najordlise.
ap. sul. 13,1. 21 Timũtiusip piniaкatima inûvdluarкuvâse Lũkiusivdlo Jâ-
— 17,5. -sunivdlo Susipâterivdlo erкardlima. 22 uvanga Tertiuse agdlag-
— 20,4. -kanik mákuninga agdlagtunga inûvdluarкuvavse Nâlagkákut. 23 Gâ-
ap. sul. 20,4. -jusip inûvdluarкuvâse, uvangalo ilagĩgsutdlo tamarmik igdlusíma-
— 19,22. -vivta. Erastusip inûvdluarкuvâse igdlorpagdlup akigssautainik
1 Kor. 1,14. pârssissup Kuartusivdlo кatángutivta. 24 nâlagkavta Jĩsusip
2 Tim. 4,20. Kristusip sáimáunerata najordlise tamavse. ãman.
Jût. 24 t. 25 ivnale ilivsínik aulajangersitsigínaussoк ĩvangkîlio oкautigi-
Evf. 3,20 t. -ssara oкáussutdlo Jĩsuse Kristusimik migssiliordlugo, sarкúmer-
-sitardlo migssiliordlugo ángigissaugaluaк uvdloкalerкârneranit
issertugaк, 26 mãnale erssersoк pruvfĩtitdlo agdlagaisigut Gûtip
ituínartup inássutâ maligdlugo akimángitsunut tamanut nalu-
1 Tim. 1,17. -naersimassoк ugperníkut nâlagtúngorкuvdlugit: 27 Gûte táuna
ilisimatûtuaк Jĩsuse-Kristusíkut nâlangnarsile nâgssáungitsumik.
ãman.

Paulusip Korintumiunut agdlagai sujugdlît.

~~~~~~~~~~

kapitale 1.

Gûtip ilagîgsai Korintumiussut Gûtimut erĸigsiserĸuvdlugitdlo ĸujássutigalugitdlo oĸaorĸigsârai agssuarîgsoĸarĸunagit, ássigîgsumigdle erĸarsarĸuvdlugit, Kristusip sáningassulianik oĸausek ánagtut Gûtimit píssautigingmássuk ilisimássutigalugulo.

1 Pauluse Gûtip perĸussânik ĸaerĸusimassoĸ Jîsuse-Kri- 2 Kor. 1,1.
-stusimut apustiligerĸuvdlugo ĸatángúputdlo Sustinîse 2 Gûtip ap.sul. 18,17.
ilagîgsainut Korintumiussunut Jîsuse-Kristusíkut ivdlernarsagau-
-ssunut, ivdlernartunut ĸaerĸusimassunut, nâlagkavtínik táukualo
uvagutdlo nâlagkavtínik Jîsuse-Kristusimik arĸagut tordlorfiging-
-nigtut sume nalingínarme ítut ilángutdlugit: 3 Gûtip atâtavta Rûm. 1,7.
Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erĸigsisitdlusilo.
4 Gûtivnut ĸujássutigítuínarpavse Gûtip sáimáunera Jîsuse-
Kristusíkut ilivsínut túniússaĸ pivdlugo, 5 táussumûna pisũngo-
-ravse tamanik: oĸautsinik tamanik ilisarssinernigdlo tamanik; 2 Kor. 8,7.
6 tássa Kristusimik nalunaiaut aulajangersagaungmat ilivsíne, 7 su-
-mik tunissúmik sáimáunermik ajorssarungnaersitdluse ilivse nâ-
-lagkavta Jîsusip Kristusip sarĸúmernigssânik utarĸissuse; 8 táu-
-ssuma aulajangersísavâsísaoĸ naggatigssamut agdlât agssuarnai- 1 Tas. 5,23 t.
-sitdluse nâlagkavta Jîsusip Kristusip uvdlugssâne. 9 ilumôr-
-poĸ Gûte, táussumûna ĸaerĸusimavuse ernera Jîsuse Kristuse
nâlagarput ilagerĸuvdlugo.
10 oĸaorĸigsârpavsile, ĸatángutíka, nâlagkavta Jîsusip Kristu-
-sip arĸa pivdlugo, tamavse ássigîgsumik oĸalugtarĸuvdluse ag- Fil. 2,2.
-ssuarîgsoĸarĸunagulo ilivsíne, kisiáne nãmagtúngúsassuse ássigîg-
-sumik erĸarsardluse ássigîgsumigdlo isumaliordluse. 11 Klûíkut
nalunaerfigingmánga ilivse pivdluse, ĸatángutíka, saĸitsáutoĸartar-
-tuse únerdluse. 12 imáitordle pivara: ilavsínik ima oĸartoĸartar-
-mat: uvanga Paulusíkut ilagãnga, imalũnît: uvanga Apulusíkut 3,4.
ilagãnga, imalũnît: uvanga Kîvfarsíkut ilagãnga, imalũnît: uvanga
Kristusíkut ilagãnga. 13 Kristuse avgorpa? Pauluse ilivse pivdluse
sáningassulingmut kikiagtugaunerpa? Paulusivdlũnît arĸanut ilá-
-ngutitdluse kuisimavise? 14 Gûte ĸutsavigâra, Krispusilo Gâjusilo ap. sul. 18,8.
kisîsa ilivsíne kuigavkit, 15 oĸartoĸarĸunago ativnut ilángutitdlugit Rûm. 16,23.
kuississunga. 16 kisiáne ãma Stivfânap inoĸutai kuiváka, avdlamik 16,15.
kuissigama erĸáingilanga.
~~~~~~~~~~

[17]mássa Kristusip autdlartíngilânga kuisserкuvdlunga, kisiáne
îvangkîlio oкalûtigerкuvdlugo; ilisimatût oкausînik písángitsunga
1,23. 24. Kristusip sáningassulia píkunartuerorкunago. [18]mássa oкauseк
2 Kor. 2,15. sáningassulingmik támartut sianîtsorpatdlagsorât, uvagutdle ánag-
Is. 29,14. -tugut Gûtimit píssautigârput. [19]agdlagsimangmat: ilisimatût
ilisimássusiat piunêrúkumârpara, sianisûtdlo sianíssusiat pîarumâr-
-para. [20]nauk ilisimatût? nauk agdlagkanik ilisimassut? nauk
silap matuma kigdlisiuigajugtue? silap matuma inuisa ilisimássu-
-siat Gûtip sianîssusíngortíngínerpâ? [21]mássa silap inuisa ilisi-
-manermit Gûte ilisaríngingmássuk ilisimássusiagut, tauva Gûtip
iluarâ ugpertut ánagtíkumavdlugit oкalũssiníkut sianîtsorpatdlag-
-túkut. [22]mássa Jûtit nalunaerкutinik piumáinarput, Grĩkeritdlo
ilisimanartorsiorput; [23]uvagutdle oкalussíssutigârput Kristuse sá-
-ningassulingmut kikiagtugaк Jûtit mamiatsautigissât Grĩkeritdlo
sianîtsorpatdlagsorissât; [24]кaerкusimassunutdle Jûtiunersunutdlũ-
-nît Grĩkeriunersunutdlũnît oкalũssíssutigârput Kristuse Gûtimit
píssauneк Gûtimit ilisimássut. [25]mássa sianîtsorpatdlagtut Gûtimit
pissut ilisimássuseкarnerúput inungnit, sángîtsorpatdlagtutdlo Gû-
-timit pissut nakũssuseкarnerúput inungnit. [26]кaerкusimássuserse
sianiginiarsiuk, кatángutíka: uvingnup pîsigut ilisimassut amerdlá-
-ngitsut, píssaussut amerdlángitsut, pingârtut amerdlángitsut,
[27]kisiáne silamiune sianîtsorpatdlagtut Gûtip кinerpai ilisimatût
pakatsisarumavdlugit, silamiunilo sángîtsut Gûtip кinerpai nakû-
-ssut pakatsisarumavdlugit, [28]silamiunilo pingãngitsut asigínag-
-katdlo Gûtip кinerpai sũngitsutdlo, sûssut sûjungnaersíkumav-
Evf. 2,9. -dlugit, [29]uvinilingmik usorssitsârtoкarкunago Gûtip sâne. [30]táu-
-ssumûna ilivse Kristuse-Jîsusimĩpuse, táuna Gûtimit ilisimássu-
-tigârput iluarssuseкarfigalugulo ivdlern íssutigalugulo uterti-
Jer. 9,23 f. -táussutigalugulo: [31]imáitoк pivdlugo, sôrdlo agdlagsimassoк: u-
-sorssitsârumassup Nâlagaк usorssitsautigiliuk.

kapitalit 2.

Gûtip nalunaiautâ oкautigigamiuk táukunúnga, ilisimatût oкausînik nâlagkuminarsag-
-kanik píngitsoк, kisiáne anerneк píssaunerdlo misingnartitdlugit; ilisimássutdle Gûtip
anernermigut sarкúmersitâ anerníkutdlo ítumik misigssortariaкartoк oкalûtigissag-
-ssaussoк anernermut atassune.

[1]uvangale tikíkavse, кatángutíka, Gûtip nalunaiautâ ilivsínut
oкautigalugo, oкautsivkutdlũnît ilisimássutsivkutdlũnît malungna-
-rumavdlunga píngilanga, [2]isumánginama suna avdla ilivsíne ilisi-

-majumavdlugo, kisiáne Jîsuse Kristuse, mássalo sáningassulingmut
kikiagtugaussoĸ. [3]najorpavsilo sángîtsûvdlunga mianerssordlu-
-ngalo ûlingârdlungalo; [4]oĸautsíkalo oĸalũssissarníkalo ilisimatût 2,13.
oĸausînik nâlagkuminarsagkanik píngitdlat, kisiáne anerneĸ píssau-
-nerdlo misingnartitdlugit, [5]ugperssuserse inuit ilisimássusiánik
píssusecĸarĸunago, kisiáne Gûtip píssauneranik. 1 Tas. 1,5.
[6]ilisimássutdle oĸalûtigârput inersimassune, mássale ilisimá-
-ssut silap matuma pigíngisâ silap matuma nâlagaisalũnît sûjung-
-naersugssat pigíngisât; [7]kisiáne ilisimássut Gûtip pia oĸalûtigâr-
-put ángigissamut ilángússaĸ issertugaugaluaĸ Gûtip uvavtínut Evf. 3,5.
nâlangnautigssamârtitâ uvdloĸángíkatdlarmat, [8][ilisimássut] silap Rûm. 16,25.
matuma nâlagaisa tamarmik ilisaríngisât; mássa ilisarigaluarunîko
Nâlagaĸ nâlangnarneĸ sáningassulingmut kikiagtúngerĸajaĸât; [9]ki-
-siáne sôrdlo agdlagsimassoĸ: issip takúngisáinagâ siutivdlo tusá- Is. 64,4.
-ngisáinagâ inûvdlo ũmámiugíngisáinagâ Gûtip asassiminut piarêrsagâ
[oĸalûtigârput]. [10]uvavtínutdle Gûtip sarĸúmersípâ anernermigut;
anernerup tamaisa kigdlisiortarmagit Gûtip itíssusînut agdlât.
[11]kiame inuit ilâta ilisimavai inûp pê, inûp anernerata táussumanîtup
kisime ilâ? taimátaoĸ Gûtip pê avdlap ilisimángilai, kisiáne Gûtip Mat. 11,27.
anernerata. [12]uvagutdle anerneĸ silamiussoĸ pisâríngilarput, kisiáne
anerneĸ Gûtimit pissoĸ, ilisimarĸuvdlutigik Gûtip uvavtínut túniússai.
[13]tamákulo oĸalûtigâvut, oĸautsinik inuit ilisimatût ajoĸersûtigi- 2,4.
-ssainik pinata, kisiáne anernerup ivdlernartup ajoĸersûtigissainik,
anerneruvdlo pê navsuiarpavut anernerup pînik. [14]inûvdle tarni-
-mut atassup ilagsissaríngilai Gûtip anernerata pê; sianîtsorpat-
-dlagsorai ilisarinerdlo saperdlugit, anerníkut ítumik misigssor-
-tariaĸarmata. [15]anernermutdle atassup sût tamaisa misigssor- Juán. 14,17.
-tarpai, nangminerdle misigssortigssaĸarnane. [16]kiame Nâlagkap Is. 40,13.
isumâ ilisarâ ilitsersorsínauvdlugo? uvagutdle Kristusip isumânik Rûm. 11,34.
peĸarpugut.

kapitalit 3.

saĸitsáutardlutigdlo agssuarîgsarmata uviningmut atassûtíkai ajoĸersortaitdlo kivfáu-
-ssusîsigut nalunaerdlugit; avdla túngaviliúneĸarsínáungitsoĸ, kisiáne túngaviliuterî-
-gaussoĸ Jîsuse Kristuse; kristumioĸatigît Gûtip nâlagfiutigissai ilisimatûsorissoĸá-
-sángitsut, ilisimássut silap matuma pia Gûtime sianîssutaungmat.

[1]uvangalo, ĸatángutíka, taimane oĸalugfigisínáungilavse aner-
-nermut atassûtitdluse, kisiáne uviningmut atassûtitdluse, Kristu-
-sime merdlertúngûtitdluse. [2]ímungmik ímípavse neĸigssamik Epr. 5,12.
1 Pît. 2,2.

pinase, saperavse taimane; sulilo tamássa saperpuse, 8 sule uvi-
1,11 t. -ningmut atassùgavse. mássa angnerússivdlusilo saĸitsáutardlu-
11,18. Gal. 5,20. -silo agssuarîgsaravse, tauva uviningmut atassùvdluse inuit iler-
2 Kor. 12,20. -ĸuisigut saĸisínarpuse ilâ? 4 mássa ilarse oĸarângat: uvanga Pau-
-lusíkut ilagãnga; áipâlo: uvanga Apulusíkut ilagãnga; tauva uvining-
-mut atassùvuse ilâ? 5 Pauluse kinaungmat? Apulusilo kinaungmat?
Rûm. 12,3. kivfáuput, táukunatigut ugpertúngorpuse, mássalo Nâlagkap táuku-
-núnga ingmíkut tunissutigissai migssiliordlugit. 6 uvanga íkússui-
-vunga, Apuluse matsagterivoĸ, Gûtile naujartortitsivoĸ. 7 taimáitu-
-mik íkússuissordlũnît matsagterissordlũnît píngitdlat, kisiáne Gûte
naujartortitsissoĸ. 8 íkússuissordle matsagterissordlo atausiúput;
tamarmigdle ingmíkut akigssarsísáput ingmíkut suliniarnertik mig-
-ssiliordlugo. 9 uvagúme Gûtip sulioĸatigâtigut; ilivse tássa Gû-
-tip nautsîvia, Gûtip igdluliâ.

10 Gûtip sáimáunera uvavnut túniússaĸ migssiliordlugo tú-
-ngavilîvunga igdluliortutut ilisimassutut; avdlap ĸarmaivigissarâ.
nalingínardle sianiginiardle ĸanoĸ ítumik ĸarmaigune. 11 avdla tú-
Evf. 2,20. -ngaviliúneĸarsínáungingmat, kisiáne táuna túngaviliuterîgaĸ, tássa
Jîsuse Kristuse. 12 túngavingmutdle táussumúnga ĸarmaissoĸar-
-pat kûltimigdlũnît sîlvimigdlũnît ujarĸanigdlũnît erdlingnartunik
ĸissungmigdlũnît ivigkanigdlũnît karrîarnikunigdlũnît, 13 tauva na-
-lingínaup ingmíkut suliâ erssísavoĸ, ugdlugssap nalunaitdliumâr-
-mago; mássa ingnerme sarĸúmerumârpoĸ, nalingínauvdlo suliâ
ĸanoĸ ínersoĸ ingnerup misilísavâ. 14 kia nalingínaup suliâ tássu-
-nga ĸarmagâ aulángigpat, táuna akigssarsísavoĸ; 15 kiale suliâ ùg-
Jût. 23. -pat, táuna aserortôrumârpoĸ; nangminerdle ánásavoĸ, ima kisiá-
-ne: sôrdlo ingníkut.

6,19. 2 Kor. 6,16. 16 naluvise Gûtip nâlagfiutigigâse? Gûtivdlo anernerata ini-
Evf. 2,21. -gigâse? 17 Gûtip nâlagfiutânik aseruissoĸarpat táuna Gûtip ase-
-rúsavâ; ivdlernarmat Gûtip nâlagfiutâ, tamássa ilivse. 18 ingmi-
-nik sagdloĸitartoĸángíkile; nalingínaĸ ilarse silame matumane
ilisimatûsorissoĸ sianîtsúngordle ilisimalerĸuvdlune; 19 ilisimássut
silap matuma pia Gûtime sianîssutaungmat; agdlagsimangmat:
Jûp. 5,13. ilisimatût pissarissarpai perĸusersûneráne; 20 ãma ima: ilisimatût
tugs. 94,11. erĸarsautait Nâlagkap nalúngilai piúngitsut. 21 tamána pivdlugo
inuit usorssitsautigísángilase, tamaisa pigigavsigik: 22 Paulusilũnît
Apulusilũnît, Kîvfarsilũnît silarssuardlũnît, inûnerdlũnît toĸulũnît,
mãnákut ítutdlũnît piumârtugssatdlũnît, tamaisa pigâse. 23 iliv-
-sile Kristusip pigâse, Kristusilo Gûtip pigâ.

kapitalit 4.

**ilagîngne ajoĸersuissûssut ĸanoĸ isumaĸarfigissariaĸartut; Korintumiut angnerujuma-
-tũssusiat agssuardliutigingâraluardlugo taimáitoĸ îvangkîliúkut ĸitornartârissamisut
oĸaorĸigsârai malingniarĸuvdlune, sôrdlútaoĸ Timũtiusip erĸaisíkatdlásagai.**

1 ima isumaĸarfigissariaĸarpugut: Kristusip kivfaisut ángi-
-gissanigdlo Gûtip pînik piligtaussutut. 2 imáipordlo: piligtat ili- 1 Pit. 4,10.
-maginekartarput ilumũsassut. 3 uvangale mikigâra ilivsíne erĸar-
-tũneĸaraluaruma inuitdlũnît erĸartũssiviáne; mássa ingminigdlũ-
-nît erĸartũngilanga. 4 erĸarsautima pasigdlíngíkaluarpãnga, ta-
-mánale iluartûtitáussutigíngilara; kisiáne Nâlagaĸ erĸartũssissi-
-gâra. 5 tamána pivdlugo erĸartũssinavèritse pivfigssáungikatdlar-
-titdlugo, Nâlagaĸ tikisínago; táussuma târtume issertugkat ĸau-
-massumut pisíkumârpai ũmatitdlo pilerssârutait erssersitdlugit;
tauva nalingínaup ingmíkut nersornautigssane piumârpâ Gûtimit. Rûm. 2,29.
6 tamákule oĸautigissáka uvavnut Apulusimutdlo migssiliũ-
-páka, ĸatángutíka, ilivse pivdluse, ilíniarfigerĸuvdluta isumalior-
-ĸunase agdlagsimassut ĸímutdlugit, ingmivsínut angnerujumatôr- Rûm. 12,3.
-ĸunase kinaussordlũnît pivdlugo. 7 kiame angnerutípâtit? suna
pigaiuk túniússatut pisâríngisat? túniússatutdle pisârigagko suv-
-dlutit usorssitsârpit pisârtíneĸángitsutut? 8 ĸârsitdlarêrpuse, pi-
-sũngorêrpuse, uvagut ilaginata nâlagauvuse; nâlagaorĸunaralua-
-ĸausime uvagútaoĸ ilivsínut nâlagaoĸatigerĸuvdluta. 9 isumaĸar-
-pungame Gûtip uvagut apustiliussugut nikanarnigssángortíkâtigut, Rûm. 8,36.
sôrdlo toĸutagssat; mássa silamiunut issigingnâgagssiaulerpugut
íngilinutdlo inungnutdlo. 10 uvagut sianîtsûvugut Kristuse piv-
-dlugo, ilivsile sianisûvuse Kristusime; uvagut sángîpugut, ilivsile
nakûvuse; ilivse atarĸissauvuse, uvagutdle asigínagauvugut. 11 sule
tássardluínaĸ kâgtarpugut ĸilalersardlutalo tamaĸaratalo tigdlung- 2Kor. 11,27 f.
-neĸartardlutalo inigssaisuavdlutalo, 12 erdloĸivdlutalo sulissaraugut
nangmineĸ agssavtínik. oĸarneĸartugut pivdluarĸussivugut, ĸinu-
-gineĸartugut ilalârpugut, ĸaĸajarineĸartugut oĸaorĸigsaivugut.
13 sule tamássa silarssûp salingnikuisut ípugut tamarmik igitaisut.
14 tamákuninga agdlángilanga pakatsisarumavdluse, inerter-
-pavsile ĸitornavtut asanartutut. 15 uvníme ĸulinik tûsintilingnik 1 Tas. 2,11.
perorsaisseĸaraluaruvse Kristusimîssutsivsigut, taimáitoĸ amerdla- Gal. 4,19.
-sũnik atâtaĸángilase; uvanga îvangkîliúkut ĸitornartârigavse Kri-
-stuse-Jîsusíkut. 16 taimáitumik oĸaorĸigsârpavse: malingniar- 11,1.
-singa. 17 tamánalo pivdlugo Timũtiuse ilivsínut autdlartípara, 16,10.

táuna Nâlagkákut ĸitornarissara asanartoĸ ilumôrtoĸ, táussuma
erĸaisísagâse Kristusimīssutsivkut ingerdlavigissavnik, ĸanoĸ ta-
-magingne ajoĸersuissartunga ilagîgsune tamane. [18]ilaitdle ang-
16,7. -nerujumatũput uvavnut ornísángitsoraluse; [19]ornerĸajâlerpavsile
Jâk. 4,15. Nâlagkap iluarigpanga, tauvalo angnerujumatût oĸausè pinagit pí-
-ssaunerat ilisariumârpara. [20]Gûtip nâlagauvfia oĸautsinik píssu-
-seĸángingmat, kisiáne píssaunermik. [21]suna piumavisiuk? or-
-pínguamigdlũnît pilerdlunga ornísanerpavse, asangningnermigdlũ-
-nît anernermigdlo ĸanilârtumik?

kapitalit 5.

ĸatángúmik taineĸartoĸ agssuarnangârtuliorsimassoĸ erĸartũsagât ilagîngnermingnit pêrsitdlugo, sèrnarsautiminíngûp timiussagssiaĸ tamât sêrnartítarmago.

[1]tusâmatdlarpâse uverssaissoĸartuse, mássalo uverssaissoĸar-
3 Môr. 18,7 t. -tuse Gûtimik nalussune agdlât tusarneĸarneĸ ajortumik: atautsip
angúme nulia pigâgôĸ. [2]taimáitoĸ angnerujumatûvuse angneru-
-ssumik aliasúsagaluardluse, taimailiortoĸ ilivsínit pèrsíneĸarĸuv-
Kul. 2,5. -dlugo. [3]uvangale timivkut peĸángíkaluartunga, anernivkutdle
najornigtunga, taimailiortoĸ táuna najornigdlungalusôĸ erĸartũ-
-ssauterêrpara [ima]: [4]nâlagkavta Jîsusip Kristusip arĸa tunâra-
-lugo ilivse anerneralo katisimatitdluta nâlagkavtalo Jîsusip Kri-
-stusip píssaunera ilagalugo [5]táuna Sâtanimut pisíkumavdlugo
1,8. uvingnup perdlugssânik, anerneĸ ánarĸuvdlugo Nâlagkap Jîsusip
Gal. 5,9. uvdlugssâne. [6]usorssitsârnerdlugpuse. naluvise sèrnarsauti-
-miníngûp timiussagssiaĸ tamât sêrnartítarâ? [7]taimaingmat sèr-
-narsautitoĸaĸ pîarsiuk anitdlugo timiussiagssaulerĸuvdluse nutâĸ;
sèrnaĸángitsûgavsime. uvavtínútaoĸ savâraĸ pôrskisiutigssarput
toĸutaungmat, tamássa Kristuse. [8]tamána pivdlugo nagdliússi-
-niarta sêrnarsautitorĸamik pigissaĸarnata iluáissutsivdlo ajorssut-
-sivdlo sêrnarsautãnigdlũnît pigissaĸarnata, kisiáne ĸaumassumī-
-ssutsip ilumôrssutsivdlo sêrnaĸángitsuánik pigissaĸardluta.

[9]agdlagfigâvse [taimane] agdlagkavkut uverssaissut ilagissar-
-ĸunagit. [10]kisiáne píngitdluínarpáka silap matuma uverssaissue
piumatûilũnît arsaissuilũnît Gûtipilugsiortuilũnît; taimaigpat silar-
-ssuaĸ kimáinagagssarerĸajaĸárse. [11]imáitutdle ilagissarĸunagit
mãna agdlagfigâvse: ĸatángúmik taineĸartoĸ uverssaissûgpatdlũnît
piumatûgpatdlũnît Gûtipilugsiortûgpatdlũnît oĸarnigtûgpatdlũnît i-
-merajugtûgpatdlũnît arsaissûgpatdlũnît, taima ítoĸ nereĸatigisá-

-ngilarsilũnît. 12 suvdlungame ilagíngisavut erĸartũsagíka? nâgga;
ilagissavut ilivse erĸartũsigik, 13 ilagíngisavutdle Gûtip erĸartũku-
-mârpai. ajortoĸ ilivsínit pêrsísiuk. 5 Mör. 17,7.

kapitalit 6.

agssuardliutigigâ, ĸatángutigît saĸitsáutarmata ugpíngitsunut erĸartûtitdlutik agdlât; uverssaineĸ ĸimarratigalugo timitik tamatigut ivdleriniásagait, anernerup ivdlernartup nâlagfiutigingmagit.

1 ilarse áiparminut pasigdliuteĸarune, ĸanoĸ ilivdlune saĸit-
-saigínáusava iluaitsunut pivdlune, ivdlernartunutdlo pinane? 2 na-
-luvise ivdlernartut silarssuaĸ erĸartũkumârât? silarssuardle er-
-ĸartũkumâravsiuk, mingnerit erĸartũssíssutigísavdlugit ĸíngarĸú-
-narpise? 3 naluvise íngilit erĸartũkumârivut? ímaĸale inûnerup
matuma pê? 4 tauva inûnerup matuma pê pivdlugit erĸartũssive-
-ĸartitsísagângavse ilagîgsune asigínagkat ivertítarpase [erĸartũ-
-sserĸuvdlugit]. 5 taima oĸarpunga pakatserĸuvdluse. ilisimatû- 15,34.
-mik atautsimigdlũnît ilaĸángínerpise ĸatángutime akornáne er-
-ĸartũssineĸ sapíngitsumik? 6 kisiáne ĸatángutigît saĸitsáutarput,
mássalo ugpíngitsunut pivdlutik. 7 matumûnalũnît inortûvuse:
ilavsínut saĸitsauteĸartaravse. sôĸ iluarnerutíngilisiuk iluaitsu-
-liorfigititdluse? sôĸ iluarnerutíngilisiuk pinerdlugfigititdluse? 8 ki-
-siáne iluaitsuliorpuse pinerdlugdlusilo, ma⁐alo ĸatángutivsínut.
9 naluvisilũnît iluaitsut Gûtip nâlagauvfia kingornússarísángíkât? Gal. 5,19. 21.
támarteĸinase: uverssaissutdlũnît Gûtipilugsiortutdlũnît arnaunig- Rûm. 1,29 tt.
-dlitdlũnît inûvdluapilugtutdlũnît mumingassumigdlũnît kángunartu-
-liortut 10 tigdligtutdlũnît piumatûtdlũnît imerajugtutdlũnît oĸarnig-
-tutdlũnît arsaissutdlũnît Gûtip nâlagauvfia kingornússarísángilât.
11 taimáitunigdlo ilaĸarsimagaluarpuse; uvfarsimavusile ivdlernar-
-sagauvdlusilo iluartûtitauvdlusilo Nâlagkap Jîsusip arĸagut Gûtiv-
-talo anerneragut.

12 tamanik iliorsínauvunga, kisiáne ilait iluaĸutáungitdlat; ta- 10,23.
-manik iliorsínauvunga, kisiáne sumut kivfaritísángilanga. 13 neĸig-
-ssat aĸajarĸumut atugagssáuput, aĸajarordlo neĸigssanut atugag-
-ssauvoĸ; Gûtivdle tamáko tamaisa atorungnaersísavai. kisiáne time
uverssainermut atugagssáungilaĸ; Nâlagkamutdle atugagssauvoĸ,
Nâlagardlo timimut atorpoĸ. 14 Gûtivdle Nâlagaĸ makitíkamiuk Rûm. 8,11.
uvagútaoĸ makitíkumârpâtigut píssaunermigut. 15 ilisimángilisigik 2 Kor. 4,14.
timise Kristusip avatigigai? tauva Kristusip avatai tigúsaneríka 12,27.
uverssartumut avatigssiutdlugit? ajornaĸaoĸ. 16 ilisimángilisiug-

-dlũnît uverssartumik átaveĸartup táuna timeĸatigigâ? táukugôĸ
1 Môr. 2,24. mardluk uviniúsangmata atauseĸ. [17] Nâlagkamigdle átaveĸartup
Mat. 19,5. táuna anerneĸatigâ. [18] uverssaineĸ ĸimarratigisiuk. inûp ajor-
-tulinerisa nungutdlutik timàta avatânītoĸ pissarpât, uverssaissor-
3,16. -dle ajortulioraraoĸ nangmineĸ timiminut. [19] ilisimángilisigigdlũnît
2 Kor. 6,16. timise anernerup ivdlernartup iluvsinītup Gûtimit pissavse nâlag-
7,23. -ñutigigai, ingmivsínigdlo pigíngitsuse? [20] mássa akisùmik pisia-
-rineĸarpuse; taimáitumik Gûte nâlangnartísiuk timivsigutdlo a-
-nernivsigutdlo, táuko Gûtip pigai.

kapitalit 7.

nuliarîngneĸ pivdlugo oĸáussutit nuliarígsunutdlo áipaĸángitsunutdlo uvigdlarnernutdlo; áipagdlitdle ugpertûssut avísángitsut, nalingínardlo ĸanoĸ isivdlune kipineĸartûvdlu-nilũnît kipineĸángitsûvdlunilũnît kivfauvdlunilũnît ĸaerĸuneĸarame taimaigínásassoĸ Gûte najortigalugo.

[1] uvavnut agdlagkase pivdlugit [ima akivavse]: inuk iluanã-
-savoĸ arnaĸ tutíngíkuniuk. [2] kisiáne uverssainiarneĸ pivdlugo
angutit nungutdlutik nangminermingnik nuliaĸardlit, arnatdlo nu-
-ngutdlutik nangminermingnik uveĸardlit. [3] angutip nulê ilagsiliuk
ilerĸugssamisut; taimátaoĸ arnap uvine. [4] uvilik timiminut nâ-
-lagáungilaĸ, kisiáne uvia; taimátaoĸ nulialik timiminut nâlagáu-
2 Môr. 19,15. -ngilaĸ, kisiáne nulia. [5] erdligûteĸatigîngnase pigitse [nuliarîg-
-suse], kisiáne ĸilánguamik piumavdluse isumaĸatigîgkângavse, îsí-
-ngíniarneĸ tugsiarnerdlo kisîsa pigatdlarumavdlugit; tauvalo ki-
-ngumut peĸatigîleritse, Sãtanimut ússerĸunase nununeĸ ajuler-
-ssutsivsigut. [6] tamána oĸauserâra akuerînardluse, inássutigalugo
píngilanga. [7] mássa inuit tamaisa taimaerĸugaluarpáka sôrdlo u-
-vanga ítunga; kisiáne nungutdlutik ingmíkut tunìssúmik sáimáu-
-nermik Gûtimit pissaĸartarput, ilait avdlamik, ãma ilait avdlamik.
[8] áipaĸángitsutdle uvigdlarneritdlo [ima] oĸáupáka: iluanãsá-
-put taimaigínarunik sôrdlo uvanga ítunga. [9] kisiánile nununeĸ
ajulĩnarunik áipanigdlit; áipanigdlune pileritsáinarnermit iluarnerung-
-mat. [10] áipagdlitdle uvanga pinanga Nâlagkap [ima] perĸuvai:
Mat. 5,32. uvigdlup uvine avísángíkâ; [11] (avíkaluaruniugdle uveĸángisínardle,
uvinilũnît sáimarsarĸigkiliuk;) ãma nuliagdlup nulê autdlarĸúsángíkâ.
[12] avdlanutdle Nâlagaĸ pinane uvanga oĸarpunga: ĸatángutit ilât
ugpíngitsumik nuliaĸarune, táussumalo najuínarumagpane autdlar-
-ĸúngíkiliuk. [13] ãma arnaĸ ugpíngitsumik uveĸarune, táussumalo
najuínarumagpane autdlarĸúngíkiliuk. [14] mássa angut ugpíngitsoĸ
nuliamigut ivdlernarsivoĸ, arnardlo ugpíngitsoĸ uvimigut ivdler-

-narsivoĸ; taimáingigpat ĸitornase mingugtôrĸajaĸaut, kisiánile
ivdlernarput. 15 kisiáne ugpíngitsoĸ avíkumagune avíkile; ĸatángut
angutdlûnît arnardlûnît kivfautitáungingmat taimáinigssamigut; ki-
-siáne erĸigserĸuvdluta Gûtip ĸaerĸuvâtigut. 16 sumíme, ivdlit ar-
-naĸ, ilisimásavit uvît ánáukumârnerit? ivdlitdlûnît angut, sumit
ilisimásavit nuliat ánáukumârnerit? 17 kisiáne nalingínaĸ ĸanoĸ 3,5.
Gûtip avguarfigigâne, ĸanordlo Nâlagkap ĸaerĸugâne, taima saĸi- Rûm. 12,3.
-gile; taimalo perĸussissaraunga ilagîgsune tamane. 18 kipineĸar-
-tûvdlune ĸaerĸusimassoĸ kipineĸángitsûniarnavêrile; kipineĸá-
-ngitsûvdlune ĸaerĸusimassoĸ kipitínavêrile. 19 kipineĸarneĸ sũ- Gal. 5,6.
-ngilaĸ, kipineĸánginerdlo sũngilaĸ, kisiáne Gûtip inássutai ma- 6,15.
-leruardlugit. 20 nalingínaĸ ĸaerĸusimássutsiminîgínardle, ĸanoĸ 7,24.
isivdlune ĸaerĸuneĸarame, 21 kivfauvdlutit ĸaerĸuneĸaruvit isu-
-manerdlûtigísángilat; kisiáne kivfaujungnaersínaugaluaruvitdlûnît
angnerussumik atoruk. 22 mássa kivfauvdlune ĸaerĸuneĸartoĸ Nâ-
-lagkamêrĸuvdlugo, táuna Nâlagkap kivfaujungnaersitarâ; taimá- Rûm. 6,18.
-taoĸ kivfaunane ĸaerĸuneĸartoĸ Kristusip kivfarâ. 23 akisûmik 6,20.
pisiarineĸarpuse; inungnut kivfaritínavêritse. 24 nalingínaĸ ĸanoĸ 7,20.
isivdlune ĸaerĸuneĸarame, ĸatángutíka, taimaigínardle Gûte najor-
-tigalugo.

25 niviarsiatdle pivdlugit Nâlagkamit inássuteĸángilanga, isu-
-maliûtiga kisiat nalunaerpara Nâlagkamit nagdligtorneĸartunga
ilumôrĸuvdlunga. 26 taimáitumik isumaĸarpunga mána ajúngitso-
-ralugo ajornartoĸ mãnákut ítoĸ pivdlugo: inuk iluanãsasoralugo
taimaigínarune. 27 nuliaĸaruvit avitíniarnak; nuliaĸángíkuvit nu-
-liagssarsiniarnak. 28 kisiáne áipanigkaluaruvit ajortuliúngilatit; ãma
niviarsiaĸ áipanigkaluarune ajortuliúngilaĸ; kisiáne uvingnup pî-
-sigut nâgdliûteĸásáput taimáitut. uvangale ĸajagssũniarpavse.
29 imánale oĸarpunga, ĸatángutíka: uvdlugssat kingorna sivikíput;
nuliaĸaraluartut nuliaĸángitsutut ísassut, 30 ĸiassutdlo sôrdlo ĸiá-
-ngitsut, tipaitsugtutdlo sôrdlo tipaitsúngitsut, pisissutdlo sôrdlo
pigingníngitsut, 31 silavdlo matuma pînik atuissut sôrdlo atuíngit-
-sut; silap matuma píssusia pêrumârmat. 32 isumanerdlorĸúngí- 1 Juán. 2,17.
-kaluarpavsile. áipaĸángitsup isumaliûtigissarpai Nâlagkap pê,
ĸanoĸ ilivdlune Nâlagkamut iluaritísagame; 33 áipaĸartuvdle isu-
-maliûtigissarpai silap pê, ĸanoĸ ilivdlune nuliaminut iluaritísa-
-game. 34 ãma uviligdlo niviarsiardlo ingmíkut inûseĸarput: uve-
-ĸángitsup isumaliûtigissarpai Nâlagkap pê ivdlernarĸuvdlune ti-
-mimigutdlo anernermigutdlo; uveĸartuvdle isumaliûtigissarpai si-

-lap pê, ĸanoĸ ilivdlune uviminut iluaritísagame. 35 tamákule o-
-ĸauserãka ilivse nangmineĸ iluaĸutigssavsínik, napitíkumavdluse
píngilanga, kisiáne igpingnaitsôrĸuvdluse nakimaitsumigdlo Nâlag-
-kamîtuínarĸuvdluse. 36 nalinginardle isumaĸarune niviarsiartane
igpingnarsilísasoralugo niviarsiatoĸauleraluarpat, taimalo pissaria-
-ĸarpat, tauva piumassaminik iliordle; ajortuliúngilaĸ, áipanigdlit
taimáitut. 37 avdlale ũmámigut aulajangersitsigune ajornartoríngí-
-namiuk, piumassaminigdlo iliorsínaugame, ũmámigutdlo sujúner-
-sûtigiguniuk niviarsiartane nulíssiutíkumanago, táuna iluartumik
iliorpoĸ. 38 tássa áipanigtitsissoĸ iluartumik iliorpoĸ, áipanigtit-
Rûm. 7,2. -síngitsordle iluarnerussumik iliorpoĸ. 39 uvilik inatsisitigut pit-
-sailissauvoĸ uvine inûtitdlugo; uviniie sinigpâlerpat piumassami-
-nik uvinigsínãngorpoĸ, kisiáne Nâlagkákut pigune. 40 pivdluarne-
-rúsavordle taimaigínarune, tássa isumaliûtiga. isumaĸarpungale
uvangátaoĸ Gûtip anernera pigigiga.

kapitalit 8.

Gûtipilungnut tuníssutinik nerisínaugaluardlutik písángitsut, ĸatángutitik sángîtsut mamiatsagterĸunagit.

1 Gûtipilungnutdle tuníssutit pivdlugit ilisimavugut, (tamav-
-tame ilisarssissûgavta; ilisarssineĸ angnerujumássutaussarpoĸ, a-
Gal. 6,3. -sangningnerdle ineriartûtaussarpoĸ. 2 nalinginardle sumik ilisima-
-sorissoĸ sule sumik ilisarissaĸángisáinarpoĸ nãmagtitdlugo; 3 na-
-linginardle Gûtimik asangnigtoĸ táussuma ilisarâ). 4 tauva Gûtipi-
-lungnut tuníssutit nerissagssaunersut pivdlugit ilisimavugut Gûtipi-
-luk silame sũngingmat, atausînarmigdlo Gûteĸarmat avdlamik pe-
-ĸarnane. 5 mássame nauk Gûtinik taineĸartartut tássaugaluartut
ĸilangmilũnît nunamilũnît, (taimaingmatame: Gûtit amerdlaĸingmata,
nâlagkatdlo amerdlaĸingmata,) 6 taimáitoĸ uvagut atausînaĸ Gûti-
-gârput, tássa atâtaĸ, táussumánga sût tamarmik íput, uvagutdlo
Rûm. 11,36. táussumúnga itdluta; atausînardlo nâlagarârput, tássa Jîsuse Kri-
-stuse, táussumûna sût tamarmik íput, uvagutdlo táussumûna itdluta.
7 kisiáne iláinait ilisarssissũput, ilaisale tarnimik Gûtipilungmik na-
-lúngineráne sule tamássa nerissarpait Gûtipilungnut tuníssutautit-
-dlugit; tauvalo tarnaisa nalúngissusiat sángîtsoĸ mingugtûleraraoĸ.
8 neĸigssavdle ĸanoĸ itíngilâtigut Gûtime, ajúnginerúsánginavta neri-
-galuaruvta, ajornerúsanatalo neríngíkuvta. 9 mianerssoritsile pigí-
Rûm. 14,13. -náussuserse tamána sángîtsunut nâgkiússutigerĸunago. 10 mássa

ivdlit ilisarssissutit takuneĸaraluaruvit Gûtipilûp igdluane nerri-
-vingme igsiatitdlutit, tauva sángîtsup tarnâta nalúngissusia na-
-kússagtisánginerpa Gûtipilungmut tunissut neriumavdlugo? 11 tau-
-valo ĸatángutit sángîtsoĸ Kristusip toĸússutigissâ támásavoĸ ili- Rûm. 14,15.
-sarssissutsit píssutigalugo. 12 taimale ĸatángutivsínut ajortuliguvse
tarnaisa nalúngissusiat sángîtsoĸ kilerdlugulusôĸ, tauva Kristusi-
-mut ajortulivuse. 13 taimaingmat neĸigssaĸ ĸatángúma mamiat- Rûm. 14,21.
-sautigigpago neĸitúsáisagaluarpunga inûtitdlunga, ĸatángutiga ma-
-miatsagtíkumanago.

kapitalit 9.

ingminut igdlersortoĸ, apustiliugame kivfaujungnaersitauvdlunilo, taimáitordle apusti-lekatimisut pigínáussutse atúngíkine îvangkîlio avssiaĸuteĸartíkumanago, tamanutdlo kivfautítoĸ tamanutdlo tamalaussutut íniardlune tamatigut ilait ánáukumavdlugit; ar-paliútarfingme arpagtutut ajugauniaĸátáusassut ajugaussup pissagssâ niaĸorut ase-rujuitsoĸ piniardlugo.

1 apustiliúnginerpunga? kivfaujungnaersitáunginerpunga? nâ- 9,10.
-lagarput Jîsuse Kristuse takúnginerpara? Nâlagkame suliaríngi- 15,8.
-nerpavse? 2 avdlanut apustiliúngíkaluaruma ilivsínut taimáitûvu- 2 Kor. 3,2.
-nga, ilivse apustiliússutsivnik ugpernaĸutigigavse Nâlagkame.
3 tamássa igdlersûtiga uvavnik erĸartũssiniartunut. 4 nerigínauna-
-talo imersínáunginerpugut? 5 ĸatángúmik arnamik nuliaĸardluta
angalasínáunginerpugut apustileĸativtitut Nâlagkavdlo ĸatángutai-
-sut Kîvfarsisutdlo? 6 uvangalo Barnapalo kisivta sulíngisínáu- ap. sul. 4,36.
-nginerpugutdlûnît? 7 kiname tauva sorssungnermut kivfartor-
-niarpa nangminerminik akigssarsivdlune? kina vĩneĸutilingmik
nautsîviliorpa ineritítainigdlo nerinane? kinalũnît savarpangnik pâr-
-ssiva savarpait ímuánik nerinane? 8 inûp ilerĸua atordlugo taima
oĸalungnerpunga? inatsisítaoĸ taima oĸauseĸánginerpat? 9 Môrsa- 5 Môr. 25,4.
-sip inatsisaine ima agdlagsimangmat: ugsik túkartuissoĸ neri- 1 Tim. 5,18.
-navêrĸusísángilat. ugsigit Gûtip pinerpai? 10 uvagutdlũnît pi-
-ngârdluta taima oĸarnerpa? mássame uvagut pivdluta agdlagsi-
-mavoĸ, ivssumik agssatdlagterissoĸ agssatdlagterísangmat neriug-
-dlune, túkartuisitsissordlo ãma neriugdlune písangmat ilangîu-
-mavdlune. 11 anernerup pînik pigssavsínik siaruarterigavta, sua- Rûm. 15,27.
-lúsanerpa tauva uvingnup pînik pigissavsínik katerssuiguvta?
12 avdlat ilivsínut taimáisínaungmata, ímaĸa angnerussumik uvagut?
taimáitoĸ pigínáussuserput tamána atúngilarput, kisiáne tamanik
kamagingnigtarpugut Kristusip îvangkîliua avssiaĸuteĸartíkuma-

5 Môr. 18,1. -nago. 13 ivdlernartûme sulissut ilisimángilisigik ivdlernartûmit
4 Môr. 18,31. nerissartut? tunissivingme kivfartûssissut tunissivik avguarfigi-
-ssarât? 14 taimátaoĸ Nâlagaĸ perĸussivoĸ îvangkîliumik oĸauti-
Mat. 10,10. -gingnigtut pivdlugit, îvangkîlio inûtigssaĸautigísagât. 15 uvangale
Lúk. 10,7. tamána atúngitdluínarpara. taimale agdlángilanga taimailiorfiger-
-ĸuvdlunga; uvavnut ajúngínerúsangmat toĸuguma usorssîtsautiv-
-nik piúngitsúngortitsisseĸarnanga. 16 mássa îvangkîlio oĸalûtigi-
-gavko usorssitsârsínáungilanga, píngíneĸ uvavnut ajornarmat;
uvavnut erĸanarĸajaĸaordlûnît îvangkîlio oĸalûtigíngíkuvko. 17 ka-
-jumigdlunga piguma akigssarsiagssaĸarpunga; kajumíngíkumale
[taimáitoĸ] piligtaussutut pârissaĸartitauvunga. 18 suna tauva a-
-kigssarsiagssarâra? imáitoĸ: îvangkîlio oĸalûtigigângavko Kristu-
-sip îvangkîliua akeĸángitsumik sarĸangiúsagiga îvangkîliúkut ĸanoĸ
pigináussusera atúsanago. 19 mássa kivfautitsissigssaĸángíkaluar-
ap. sul. 16,3. -tunga taimáitoĸ tamanut kivfautípunga amerdlanerit ilatâriumav-
- - 21,26. -dlugit. 20 taima Jûtinut Jûtisut ípunga Jûtit ilatâriumavdlugit;
inatsisit ĸulangigainut inatsisit ĸulangigâtut ípunga inatsisit ĸu-
ap. sul. 11,3. -langigait ilatâriumavdlugit; 21 inatsiseĸángitsunut inatsiseĸángit-
Gal. 2,3. -sutut [ípunga], (nauk Gûtime inatsiseĸángíngíkaluartunga, Kri-
-stusime inatsisiliugama,) inatsiseĸángitsut ilatâriumavdlugit; 22 sá-
-ngîtsunut sángîtsutut ípunga sángîtsut ilatâriumavdlugit; tama-
Rûm. 11,14. -nut tamalaussutut ípunga tamatigut ilait ánáukumavdlugit.
23 taimailiorpungale îvangkîlio pivdlugo [îvangkîliumit] pigssarsio-
-ĸatigisinãngorĸuvdlunga. 24 arpaliútarfingme arpagtut ilisimá-
-ngilisigik tamarmik arpagkaluartut, ajugaussuvdle pissagssâ ataut-
-sip pissarâ? arpagitse pisâriumavdlugo. 25 ajugauniaĸátáututdle
nungutdlutik sût tamaisa taimaitíkatdlararait; mássalo ivko tai-
2 Tim. 4,8. -máitarput niaĸorut aserujassoĸ piumavdlugo, uvagutdle aseru-
Jãk. 1,12. -juitsoĸ piniarparput. 26 taimáitumik uvanga arpagpunga mau-
-ngáinaĸ pinanga; tigdluivunga siláinarmut pinanga; 27 kisiáne ti-
-miga artorssartípara kivfaussutut ilivdlugo, avdlanut oĸalûssissar-
-tunga nangmineĸ angilugtorĸunanga.

kapitalit 10.

sujuaissat pitdlarneĸartarnere migssingiutaussut ugpertut pivdlugit ajortumut kaju-migsilerĸunagit; Nâlagkap nerdlîvianik ilangívfigingnigtut Gûtipilungnut tunísautinik nerísángitsut tamatigut inoĸatimingnut nâgkiússutaunavêrniardlutik.

2 Môr. 13,21. 1 [imáitumigdle] nalorĸúngilavse, ĸatángutíka: sujuaissavut ta-
- — 14,22. -maisa nuiap ĸulangerai, tamarmigdlo imaĸ ingerdlavigigât, 2 ta-

-marmigdlo Môrsasimut ilángutitdlutik kuisimassut nuiákut ímá- 4 Môr. 9,
-kutdlo, 3 tamarmigdlo nerigât neĸigssaĸ táunaussoĸ anernerup 15 tt.
pia, 4 tamarmigdlo imerât imigssaĸ táunaussoĸ anernerup pia, 2 Môr. 16,15. 2 Môr. 17,6.
ĸaersumit anernerup pianit ilagissamingnit imeramik; ĸaersordle
táuna tássa Kristuse. 5 amerdlanerssaitdle Gûtip nuánaríngilai; 4 Môr. 14,30.
taimáitumik puilassuitsume toĸorartitáuput. 6 tamákule taimailí- 4 Môr. 26,
-put migssingiutauvdlutik pivdluta, ajortumut kajumigsilerĸunata, 64 t.
sôrdlo ivko kajumigsilersut. 7 âma Gûtipilugsiortúngornavêritse, 10,11.
sôrdlo ivkua ilait Gûtipilugsiortut, sôrdlo agdlagsimassoĸ: inuit 4 Môr. 11,4.
ingíput neriumavdlutik imerumavdlutigdlo, nikuíputdlo ikagkumav- 2 Môr. 32,6.
-dlutik. 8 âma uverssainavêrisa, sôrdlo ivkua ilait uverssaissut 4 Môr. 25,
toĸutauvdlutigdlo mardlungnik ĸulilingnik pingasunigdlo tûsintig- 1. 9.
-dlit uvdluínaĸ. 9 âma Kristuse ússernavêrisigo, sôrdlo ivkua 4 Môr. 21,
ilaisa ússerât nungutitauvdlutigdlo pulateriârssugtigut. 10 âma 5 t.
oĸalorujungnavêritse, sôrdlo ivkua ilait oĸalorujugtut nungutitauv- 4 Môr. 14.
-dlutigdlo aseruissúkut. 11 tamákule tamarmik táukunúnga nagdliú- 2. 37.
-put migssingiutauvdlutik, agdlagsimáputdle inerterĸutauvdlutik 10,6.
uvavtínut uvdlut kaujatdlangnerisa isuinik angumeringnigtunut. Rûm. 15,4.
12 tamána pivdlugo nalingínaĸ ĸeĸartûsorissoĸ mianerssordle or- Epr. 9,26.
-dlorĸunane. 13 ússerneĸángisáinarpuse avdlamik kisiáne inuit pi-
-ssartagainik; Gûtile ilumôrpoĸ, táussuma úsersínaviángilâse ar- 1,9.
-tugkavsínik, kisiáne soraerutigssaĸ ússernartumut áipiutdlugo
píngortísavâ ilivsínut atorneĸ ajornángisitdlugo.

14 taimaingmat, asassáka, Gûtipilugsiorneĸ ĸimarratigisiuk. 1 Juán. 5,21.
15 sianisûnutdlusôĸ oĸalugpunga; oĸausera ilivse misigssorsiuk.
16 ermuseĸ pivdluarĸunilik pivdluarĸussarput Kristusip auanut ila- 11,24 tt.
-gĩssutáungila? timiussaĸ avgugarput Kristusip timânut ilagĩssu-
-táungila? 17 timiussaĸ atausiungmat amerdlasûvdluta timiuvugut 12,12.
atauseĸ, timiussaĸ atauseĸ ilangîvfigigavtigo tamavta. 18 uviníkut Rûm. 12,5.
Israîlíkûssut sianiginiarsigik: tuníssutinik nerissut tunissivingmut 3 Môr. 7,6.
ilagĩssuteĸángitdlat? 19 ĸanorme tauva oĸarniarnerpunga? Gûti-
-piluk sûnerarnerpara? Gûtipilungmut tuníssutdlũnît sûnerarner- 8,4.
-para? 20 nâgga; imale [oĸarniarpunga]: Gûtimik nalussut tuní-
-ssutitik anernipilungnut tuníssutigissarait Gûtimut pinatik; iliv-
-sile anernipilungnut ilagĩssuteĸarĸúngilavse. 21 Nâlagkap ermu-
-sianit anernipiluitdlo ermusiánit imersínáungilase; Nâlagkap ner-
-dlîvia anernipiluitdlo nerdlîviat ilangîvfigisínáungilase. 22 Nâlagaĸ 5 Môr. 32,21.
ilungersortíkumásanerigputdlũnît? táussumánga nakûnerunerpugut?
23 tamanik iliorsínauvunga, kisiáne ilait iluaĸutáungitdlat; ta- 6,12.

-manik iliorsínauvunga, kisiáne ilait ineriartûtáungitdlat. [24]nang-
Fil. 2,4. -minigssaminik piniartoĸángíkile, nalingínauvdle áiparme [ilua-
-ĸutigssâ] piniardliuk. [25]neĸaerniarfingme niorĸutigineĸartut ta-
-maisa nerissarsigik sujunersiutiginagitdlo tarnip nalúngíssusia
tugs. 24,1. pivdlugo; [26]Nâlagkap nuna pigingmago táussumanĩtutdlo. [27]ug-
Lúk. 10,7. -píngitsutdle ilâta neriartorĸugpase, ornigkumaguvsiugdlo, tauva
nerdliutait nalingínait nerisigik sujunersiutiginagitdlo tarnip na-
-lúngíssusia pivdlugo. [28]kisiáne [ima] oĸarfigineĸaruvse: tássa
Gûtipilungmut tunissut; tauva nerísángilarse nalunaiaissoĸ táuna
pivdlugo tarnivdlo nalúngíssusia pivdlugo. [29]tarnivdle nalúngí-
-ssusianik oĸarama, ivdlit tarnit píngilara, kisiáne áiparpit. suv-
-dlungame kivfáungíssusera misigssortísagiga avdlap tarnâta na-
-lúngíssusianut? [30]ĸujavdlunga ilangeruvko, sôrme tauva mitau-
Kul. 3,17. -tigineĸásassunga ĸujássutigissara pivdlugo? [31]taimáitumik neri-
-gângavsilũnĩt imerângavsilũnĩt sugângavsilũnĩt, pissartáinaritse
Gûte nâlangnarserĸuvdlugo. [32]nâgkiússutaunavêritse Jûtinutdlũ-
-nĩt Grĩkerinutdlũnĩt Gûtip ilagîgsainutdlũnĩt; [33]sôrdlo uvangá-
-taoĸ tamarmik nuánarissagssãnik iliorniartunga tamatigut uvav-
-nut iluaĸutaussoĸ piniarnago, kisiáne amerdlasûnut iluaĸutaussoĸ
4,16. piniardlugo ánarĸuvdlugit. (kap. 11.) [1]malingniarsinga, sôrdlo
uvangátaoĸ Kristuse malingniariga.

kapitalit 11.

katisimassarnermingne arnat niarĸumíkut uleĸardlutik angutitdlo uleĸarnatik písassut; Nâlagkap nerdliutine ĸanoĸ ilivdlune perĸússutigigâ, ĸanordlo ilivdlutik atordluásagât.

[2]nersorpavsile, ĸatángutíka, tamatigut erĸaigavsinga, mali-
-gagssarsiatdlo aulajangiúkavsigik taimaisivdlugit sôrdlo ilivsínut
pisíkíka. [3]imáitumigdle ilisimarĸuvavse: angutip nalingínaup Kri-
Evf. 5,23. -stuse niaĸorigâ, arnavdlo angut niaĸorigâ, Kristusivdlo Gûte
niaĸorigâ. [4]angut nalingínaĸ tugsiartitdlunilũnĩt pruvfĩtisut oĸa-
-lugtitdlunilũnĩt niarĸumigut uleĸarângame, niarĸe narrunartí-
-tarâ. [5]arnardle nalingínaĸ tugsiartitdlunilũnĩt pruvfĩtisut oĸa-
-lugtitdlunilũnĩt niarĸumigut uleĸángíkângame, niarĸe narru-
-nartítarâ, kivssarsimassutut ísagame. [6]arnaĸ uligkumángí-
-kune kivssartitdlunilo pigile; kisiáne arnaĸ ĸiûtinigdlũnĩt salí-
-ssúmigdlũnĩt nujaiagaĸ kángunásangmat uligdlune pigile. [7]angut-
-dle niarĸumigut uleĸásángilaĸ, tássaugame Gûtip ássinga nâlang-
-nautâlo; arnardle angutip nâlangnautigâ. [8]mássa angut arnamit

píngilaĸ, arnardle angúmit pivoĸ. 9 angutdlo píngortitáungilaĸ 1 Môr. 2,
arnaĸ pivdlugo, arnardle píngortitauvoĸ angut pivdlugo. 10 tamána 23. 18.
pivdlugo arnap atarĸinautigssaĸ niarĸumiṅtísavâ íngilit pivdlugit.
11 taimáitordle angutip arnaĸ ilagíngíngilâ Nâlagkame, arnavdlũnît
angut ilagíngíngilâ Nâlagkame. 12 sôrdlume arnaĸ angúmit pissoĸ,
taimátaoĸ angut arnákut pissarpoĸ; sûtdle tamarmik Gûtimit píput.
13 nangmineĸ oĸartugssaugitse: arnaĸ uligsimanane Gûtimut tug-
-siartoĸ igpingnángínersoĸ? 14 píngortitat ilerĸuisalũnît ajoĸersú-
-ngínerpâse, angutip nutsane tagdlisíkunigit kángusûtigísagai?
15 arnavdle nutsane tagdlisíkunigit usornautigísagai? mássa nut-
-saminik tunineĸarpoĸ uligerĸuvdlugit. 16 saĸitsaiumassoĸar-
-patdle, [ilisimásavoĸ] uvagut taima ilerĸoĸángitsugut, Gûtip ila-
-gîgsailũnît nâme.

17 tamákuníngale oĸáukaluaravse, [imáitoĸ pivdlugo] nersú- 11,22.
-ngilavse: katisimassaravse iluarsiartornartumik pinase, kisiáne
iluaitdliartornartumik. 18 tássa tusarpunga ilagîgsutut katisima-
-ssarângavse agssuarîgsoĸartartuse, mássalo tusagkama ilait ug- 1,11.
-perãka. 19 kigdlormut ilagîgsoĸásangmáme ilivsíne, ilivsíne mi- 3,3.
-siligauvdluartut ersserĸuvdlugit. 20 tauva atautsimut katisima-
-ssarângavse, tamána Nâlagkap nerdliutânik neriartûtáungilaĸ;
21 nungutdlutik nangmineĸ nerdliutitik perĸârtarmatigik nerisitdlu-
-tik; tauva ardlât kâgtaraoĸ, ardlâtdlo ingagtáussisimassaraoĸ.
22 igdloĸángilase nerivfigssavsínik imerfigssavsínigdlo? Gûtip ila-
-gîgsailũnît asigínarpisigik soĸángitsut pakatsisarumavdlugit? ĸa-
-noĸ oĸásaunga ilivsínut? nersúsanerpavse? tamatumûna nersú- 11,17.
-ngilavse. 23 mássa Nâlagkamit pivara ilivsínut pisitara imáitoĸ: 15,3.
Nâlagkap Jîsusip únuaĸ taivna pisitaugame timiussaĸ tiguvâ, Lúk. 22,19 t.
24 ĸujavdlunilo avgorpâ oĸardlunilo: tigusivdluse nerigitse, tássa Mat. 26,26 tt.
timiga pivdluse avgorneĸartoĸ; taimailiortaritse erĸaivdlunga. Mák. 14,22 tt.
25 taimátaoĸ ermuseĸ tiguvâ únúkut nerigamik soraeramik, oĸar- 2 Môr. 24,8.
-dlunilo: ermuseĸ mána tássa tastamantitâĸ auvkut; taimailiorta-
-ritse nungutdlugit imerângavsiuk erĸaivdlunga. 26 mássa nu-
-ngutdlugit timiussaĸ tamána nerissarângavsiuk, ermutsimitdlo ta-
-matumánga imerângavse, Nâlagkap toĸua oĸautigissásavarse ti-
-kiutserdlugo. 27 tamána pivdlugo timiussamit tamatumánga neri-
-ssoĸ Nâlagkap ermusiánitdlũnît imertoĸ ĸingarĸúnardlune, táuna
pitdlagagssautípoĸ Nâlagkap timâlo aualo pivdlugit. 28 kisiáne
inuk ingminik misiligdlune pigile, taimaitdlunilo timiussamit tama-
-tumánga nerigile, ermutsimitdlo tamatumánga imerile. 29 ĸingarĸú-

-nardlune nerissoĸ imertordlo pitdlarneĸautigssaminik nerivdlunilo
imersimásangmat, Nâlagkap timâ ingmíkôrssusiagut ilisaríngína-
-miuk. 30 tamána píssutigalugo sángîtsut náparsimassutdlo ilivsíne
amerdláput, ikíngitsutdlo sinigpârput. 31 mássa ingmivtínik erĸar-
-tũkuvta erĸartũneĸángerĸajaĸaugut; 32 erĸartũneĸarângavtale Nâ-
-lagkamit, tauva perorsarneĸararaugut pitdlagagssautíneĸarĸunata
silamiut ilagalugit. 33 tamána pivdlugo, ĸatángutíka, neriartordluse
katisimassarângavse utarĸeĸatigîgitse. 34 kâgtoĸarpatdle ingmine
nerigile táuna, pitdlarneĸautigssavsínik katisimassarĸunase. pí-
-ngisáka perĸússutigiumârpáka tikiúkuma.

kapitalit 12.

tuníssutit sáimáunerit anernerup pè naligîngitsut, anernerdle táunaussoĸ, ilagîngnilo kivfartûtit naligîngitsut, Nâlagardle táunaussoĸ, sòrdlo time atausiussoĸ amerdlasûnik avatilik.

1 ãma, ĸatángutíka, tuníssutinik anernerup pînik nalorĸúngi-
-lavse. 2 ilisimavuse Gûtimik nalussûgaluartuse Gûtipilungnut-
-dlo oĸajuitsunut ingerdlatitaugaluartuse, ĸanordlũnît ingerdla-
1 Juán. 4,2 t. -títarângase. 3 tamána pívdlugo nalunaerfigâvse, Gûtip anerne-
-ragut oĸalugtup Jîsuse perdlorĸunartumik tainaviángíkâ; ãma
inûp Jîsuse Nâlagkamik taisínáungíkâ, kisiáne anerníkut ivdler-
-nartúkut.
Rûm. 12,6. 4 tuníssutitdle sáimáunerit naligîngitdlat, anernerdle táunau-
-voĸ; 5 ãma kivfartûtit naligîngitdlat, Nâlagardle táunauvoĸ; 6 ãma
súniutit naligîngitdlat, Gûtile táunauvoĸ sunik tamanik súniú-
-ssissoĸ tamane. 7 anerneruvdle erssersarnere inungnut ingmí-
-kut túniúneĸartarput iluaĸutautitdlugit. 8 taima ardlât anerní-
-kut tunineĸartarpoĸ ilisimatûtut oĸalorĸuvdlugo; ãma avdla ili-
-sarssissutut oĸalorĸuvdlugo, anerníkut táussumûna; 9 ãma avdla
[tunineĸartarpoĸ] ugpernermik, anerníkut táussumûna; ãma avdla
tuníssutinik sáimáunernik katsorsaisínáussutinik, anerníkut táussu-
-mûna; 10 ãma avdla súniutinik kivdlingnartuliutinik; ãma avdla
[tunineĸartarpoĸ] pruvfîtisut oĸalorĸuvdlugo; ãma avdla anernernik
ingmíkôrssusîsigut ilisarsserĸuvdlugo; ãma avdla oĸalûtsinik ássi-
-gîngitsunik oĸalorĸuvdlugo; ãma avdla oĸalûtsinik avdlanik nav-
-suiaerĸuvdlugo. 11 tamákule tamaisa súniutigai anernerup táu-
-ssuma atautsip tamanik ingmíkut tunioraissup piumassaminik.
12 sôrdlume time atausiussoĸ amerdlasûnik avatilik, timivdlo
12,27. táussuma atautsip avatai tamarmik amerdlagaluardlutik timiussut

atausek, taimátaok Kristuse ípok. 13 tamavtame anerníkut atau- 6,15.
-siussúkut kuisimavugut timimut atautsimut ilángutitdluta, Jûtiu- Rûm. 12,4 f.
-ssugutdlũnît Grīkeriussugutdlũnît, kivfaussugutdlũnît kivfáungit- Gal. 3,28.
-sugutdlũnît; tamavtalo ímínekarpugut anernermut atautsimut ilá-
-ngutitdluta. 14 mássalo time tássáungilak avat atausek, kisiáne
avatit amerdlasût. 15 isigak okaraluarpat: agssáungínama timip
ilagíngilânga, tauva timip ilagínginerpâ? 16 siutdlũnît okaraluar-
-pat: issiúngínama timip ilagíngilânga, tauva timip ilagínginerpâ?
17 time tamarme issiugaluarune, súkúme tauva tusãsava? tamar-
-milũnît siutaugaluarune, súkúme tauva naimásava? 18 mãnale
Gûtip avatit tamaisa ingmíkut timime inekartípai piumassaminik.
19 [avatitdle] tamarmik avataugaluarpata atausek, súkúme tauva
timekásava? 20 mãnale avatit amerdláput, timile atausiuvok. 21 isse
agssangnut okarsínáungilak: atoriakartíngilavse; niakordlũnît isig-
-kanut okarsínáungilak: atoriakartíngilavse. 22 kisiáne timip ava-
-tai kajangnarnerussûssârtut angnerussumik pigissariakarput; 23 ti-
-mimilo nikanarnerusorissavut angnermik assagtũtariakartítarpavut,
igpingnarsorissavutdlo angnermik igpingnaitdlisarniararâvut; 24 ig-
-pingnángitsutdle taima pissariakángitdlat. Gûtivdle time taima
katiterpâ pingãngínerit angnermik assagtũkuminartitdlugit, 25 ti-
-mime agssuarîgsokarkunago, avatitdle ássigîgsumik isumagekati-
-gêrkuvdlugit. 26 taimáitumik avat atausek ániarângat avateka-
-taisa tamarmik ániakatigissarât; ãma avat atausek pingârtíneka-
-rângat avatekataisa tamarmik tipaitsokatigissarât. 27 ilivsile Kri- 12,12.
-stusip timigâse avatigalusilo ingmíkôrtitdluse. 28 Gûtivdlo ilait 12,9. 10.
ilagîgsunut ivertípai, sujugdligssat apustilit; áipagssait pruvfî- Evf. 4,11.
-tit, pingajugssait ajokersuissut, tugdligssait kivdlingnartuli-
-ssartut, tugdlê katsorsaisínaunermik tuninekartut, ikiortugssat,
perkussissugssat, okalûtsinik ássigîngitsunik okalugtut. 29 tamar-
-mik apustiliúpat? tamarmik pruvfîtiúpat? tamarmik ajokersui-
-ssũpat? tamarmik kivdlingnartulissarpat? 30 tamarmik katsor-
-saisínaunermik tuninekarpat? tamarmik okalûtsinik avdlanik o-
-kalugtarpat? tamarmik [okautsit isumainik] navsuiaissarpat?
31 kisiáne tunissutit sáimáunerit iluarnerussut ilungersûtigisigik.
sulilo avkúmik aitsât avkutauvdluartumik únersũsavavse.

kapitalit 13.

avкut aitsât avкutauvdluartoк tássaussoк asangningneк tunissutit sáimáunerit angnerssât.

1 inuitdlo íngilitdlo oкausînik oкalugtaraluaruma, asangnig-
-ssuseкarnangale, kangnúsak sujanârtoк ássigerкajaкâra tauva a-
-vilortúnguardlũnît sujanâlassoк. 2 pruvfîtisut oкalugsínaugalua-
14,3 tt. -rumalũnît, ángigissatdlo tamaisa ilisarssíssutitdlo tamaisa ilisi-
-magaluaruvkit, ugpernerdlo tamât pigigaluaruvko кáкarssuit nug-
-tersínaugaluardlugit agdlât, asangnigssuseкarnangale, sũngerкa-
-jaкaunga tauva. 3 píkalo tamaisa túniúkaluaruvkit, timigalo ikiv-
-kartíkaluaruvko, asangnigssuseкarnangale, sugssaríngerкajaкâra
tauva. 4 asangnigtoк kamajuitdlunilo inugsiarneraraoк; asangnig-
-toк síngassaríngilaк; asangnigtoк tatitûnanilo angnerujumatûssa-
10,24. -ríngilaк; 5 igpingnartumik iliortaríngilaк, nangminigssaminik pi-
Fil. 2,4. -niartaríngilaк, narrutsagtaríngilaк, ajortumik isumaкartaríngilaк;
6 iluángíneк tipaitsûtigissaríngilâ, sagdlusuíssutdle tipaitsûtigissarâ;
7 tamatigut kamagingnigtaraoк, tamatigut ugperaraoк, tamatigut
neriugtaraoк, tamatigut ilalâraraoк.

8 asangningneк katangnaviángilaк, nauk pruvfîtisut oкalugtar-
-nerit atorungnáisassut, oкalûtsitdlo ássigîngitsut soráisassut, ili-
-sarssinerdlo atorungnáisassoк. 9 ilisarssinivut iláinaungmata,
pruvfîtisutdlo oкalugtarnivut iláinaungmata; 10 kisiáne tamarmiu-
13,12. -ssoк nagdliugput iláinaussut atorungnáisáput. 11 merdlertûgat-
-dlarama merdlertutut oкalugtarpunga merdlertututdlo isumalior-
-dlunga merdlertututdlo erкarsardlunga; merdlertûjungnaeramale
merdlertorpalugtut atorungnaerpáka. 12 mãnákut augsuagtoк issi-
-gârput tarrarssûtíkut, taimaníkutdle [issigiumârparput] kînar-
13,10. -sivdlugo; mãnákut ilisarâra iláinautitdlugo, taimaníkutdle ili-
8,3. -sarivdluarumârpara, sôrdlo uvanga ilisarivdluarneкarumârtunga.
13 mãnale atáput ugperneк neriungnerdlo asangningnerdlo, táuko
pingasut; asangningnerdle táukua angnerssarât.

kapitalit 14.

pruvfîtisut oкalugtarneк ilungersûtigissariaкarnerussoк oкalûtsinik avdlanik oкalung-nermit; ilagît katisimatitdlutik arnartamingnik oкalugtoкásanatik tamatigut igping-nángitsumik nalingínáungitsumigdlo iliúsassut.

12,31. 1 asangningneк norкáissutigisiuk; tunissutit anernerup pê
ilungersûtigisigik, angnerussumigdle [ilungersoritse] pruvfîtisut oкa-

-lugtarĸuvdluse. [2]oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtoĸ inungnut oĸa- 14,4.
-lugtaríngingmat, Gûtimutdle, tusânekángíname, anerníkutdle oĸa-
-lugkame ángigissanik. [3]pruvfîtisutdle oĸalugtoĸ oĸalugtaraoĸ
inuit ineriartûtigssãnik kajumigsârneĸautigssãnigdlo tugpatdlersar-
-neĸautigssãnigdlo. [4]oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtoĸ ingminik
ineriartortítaraoĸ, pruvfîtisutdle oĸalugtup ilagît ineriartortítarai.
[5]tamavse oĸalûtsinik avdlanik oĸalorĸugaluarpavse, angnerussu-
-migdle pruvfîtisut oĸalugtarĸuvavse. pruvfîtisut oĸalugtoĸ ang-
-nerungmat, oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtoĸ mingneruvdlune; ki- 14,1.
-siáne oĸautsine navsuiardlugit ilagît ineriartûtigssarsisíkunigit 14,13.
[mingnerúsángilaĸ]. [6]ímaĸale, ĸatángutíka, ornigkaluaruvse o-
-ĸalûtsinik avdlanik oĸalugdlunga, sugssarísanerpavsinga, oĸa-
-lugfigíngíkuvse sarĸúmîssaĸardlungalûnît ilisarissaĸardlungalûnît
pruvfîtisut oĸausigssaĸardlungalûnît ajoĸersûtigssaĸardlungalûnît?
[7]mássame ûmassûngitsutdlûnît nipigdlit taimáiput: ĸardlortaut-
-dlûnît kúkilagtariardlûnît ingmíkôrtunik erinaĸángigpata, ĸardlor-
-tagardlûnît kúkilagtagardlûnît ĸanoĸ ilivdlugo ilisarineĸásava?
[8]suvdluartáussuardlûnît erssíngitsumik nipeĸarpat, kina tauva sor-
-ssungnermut upalungaersásava? [9]taimátaoĸ ilivse, orĸavsínik
nalunaitsumik oĸalúngíkuvse, oĸalûserissarse ĸanoĸ ilivdlugo ili-
-sarineĸásava? siláinarmut oĸalugtûsagavse tauva. [10]nipit ássi-
-gîngitsut silame ĸanoĸ amerdlatiginersut tamarmik tusarssáu-
-ngitsoĸángitdlat. [11]tauvale nipip isumâ ilisimángíkuvko oĸalug-
-tumut avdlanertatut ísaunga, ãma oĸalugtoĸ uvavnut avdlaner-
-tatut ísavoĸ. [12]taimátaoĸ ilivse, anernerup tunissutai ilungersû-
-tigigavsigik ilagît ineriartûtigssãnik peĸangârniaritse. [13]tamána
pivdlugo oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtoĸ tugsiardle oĸautsine nav- 14,5.
-suiarsínãngorĸuvdlugit. [14]mássa oĸalûtsinik avdlanik tugsiaruma
anernera tugsiásavoĸ, erĸarsautigale kingunigssiúsángilaĸ. [15]ĸa-
-norme tauva ísava? [ima:] tugsiásaunga anernivkut, ãmátaoĸ tug-
-siásaunga erĸarsautivkut; erínersãsaunga anernivkut, ãmátaoĸ erí-
-nersãsaunga erĸarsautivkut. [16]mássale anernigkut pivdluarĸussi-
-guvit, ilingne ilisimángitsutut ítoĸ ĸanoĸ ilivdlune ĸujaniutingnut 14,23.
ãmîsava, oĸautsisit nalugamigit? [17]ivdlit ajúngitsumik ĸujagaluar-
-putit, áiparpitdle ineriartûtigísángilâ. [18]Gûtiga ĸutsavigâra, ta-
-mavsínit angnermik oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtarama; [19]kisiáne
ilagîngne katisimassune oĸautsit tatdlimáinait erĸarsautima pigi-
-ssait avdlanútaoĸ ajoĸersûtaujungnartut oĸauseriumaneruvâka o-
-ĸautsinit avdlanertanit ĸulinik tûsintilingnit.

[20]ĸatángutíka, silaĸarssutsivsigut merdlertúngornavérîtse, ki-
-siáne ajorssutsivsigut merdlertûgitse, silaĸarssutsivsigutdle iner-
Is. 28,11 f. -simassúngoritse. [21]inatsisine agdlagsimavoĸ: oĸalûtsinik avdla-
-nik ĸardlunigdlo avdlanik oĸalugkumârpunga inuiangnut ukunú-
-nga, taimáitordle tusarumásángilãnga, oĸarpoĸ Nâlagaĸ. [22]ta-
-mána pivdlugo oĸalûtsit avdlat ugpertunut pinatik ugpíngitsunut
nalunaerĸutáuput; pruvfîtisutdle oĸalugtarnerit ugpíngitsunut pi-
-natik ugpertunut nalunaerĸutáuput. [23]ímaĸa ilagît ilũngarmik
atautsimut katisimagpata, tamarmigdlo oĸalûtsinik avdlanik oĸa-
-lugpata, tauvalo ilisimángitsunigdlũnît ugpíngitsunigdlũnît iserto-
-ĸarpat, silaerúnerarĸajaĸâse ilâ? [24]tamarmigdle pruvfîtisut oĸa-
-lugpata, tauvalo ugpíngitsumigdlũnît ilisimángitsumigdlũnît iser-
-toĸarpat, táuna tamanit nalujungnaersíneĸardlune tamanit erĸar-
-tũneĸarĸajaĸaoĸ, [25]taimalo ũmáme pê issertugkat erssersitdlugit
kĩnaminik patdlorĸajaĸaoĸ Gûte patdlorfigalugo nalunaiáissutiga-
-lugulo Gûte ilumut iluvsínĩtoĸ.

[26]ĸanorme tauva ísava, ĸatángutíka? [ima:] katisimassarâ-
-ngavse nalingínaĸ ardlarse erínersârutеĸarpatdlũnît, ajoĸersûtig-
-ssaĸarpatdlũnît, avdlatut oĸalûsigssaĸarpatdlũnît, sarĸúmîssaĸar-
Evf. 4,12. -patdlũnît, navsuiautigssaĸarpatdlũnît: tamarmik ineriartûtigssau-
-gilit. [27]oĸalûtsinik avdlanik oĸalugtoĸarângat mardlûgínardlit,
pingasûgunigdlũnît amerdlanerúngíkilit, kingulerîgsârdlutigdlo pilit;
14,5. atautsivdlo navsuiardligit oĸausê. [28]navsuiaissugssaĸángigpatdle
14,22. ivna ilagîngne katisimassune nipangerdle, kisiáne ingminut oĸa-
-lugdle Gûtimutdlo. [29]pruvfîtisutdle oĸalugtut mardlûvdlutigdlũnît
pingasûvdlutigdlũnît oĸalugdlit, tusartaisalo misiligdlisigik oĸausè.
[30]avdlale igsiassut ilât sarĸúmîssaĸalerpat sujugdleĸ nipangerdle.
[31]tamavse kingulerîgsârdluse pruvfîtisut oĸalugsínaugavse tamaisa
iliniarĸuvdlugit tamaisalo kajumigsârneĸarĸuvdlugit. [32]pruvfîtítaoĸ
Rûm. 15,33. anernere pruvfîtinut nâlagtũput. [33]Gûte ínardlungnermut Gûtiú-
-ngingmat, erĸigsinermutdle. sôrdlo ivdlernartut ilagîgsor-
1 Tim. 2,11 f. -taine tamane pissartut, [34]taimátaoĸ ilivse arnartase nipanger-
-dlit ilagîngne katisimassune; oĸalorĸuvdlugit akuerineĸánging-
1 Môr. 3,16. -mata, kisiáne nâlagtôrĸuvdlugit, sôrdlume inatsisítaoĸ oĸau-
-seĸartut. [35]sumigdle iliniarumagunik uvisik aperssordlisigik
ingmingnîtitdlutik; arnaĸ ilagîngne katisimassune oĸalugtoĸ ká-
-ngunarmat. [36]ilivsínitdlũnît Gûtip oĸausia aniva? kisivsínut-
-dlũnît piva?

[37]ingminik pruvfîtiusorissoĸarpat, anernermutdlũnît atassû-

-sorigune, taimáitup ilivsínut agdlautigissáka ilisariniardligit Nâ-
-lagkap inássutigigai. [38]ilisarssingitsoкarpatdle táuna ilisarssingí-
-kile. [39]tamána pivdlugo, кatángutíka, ilungersoritse pruvfîtisut
oкalugtarкuvdluse, oкalûtsinigdlo avdlanik oкalugtut pitsailinagit.
[40]tamatigut igpingnángitsumik nalingínáungitsumigdlo ilioritse.

kapitalit 15.

toкussut makínigssânik.

[1]erкaisíniarpavsile, кatángutíka, îvangkîliumik ilivsínut oкa- Gal. 1,11.
-lûtigissavnik; tamána pigilerparse, tamánalo átavigârse, [2]tamá-
-nalo ánássutigârse, taimaisivdlugo aulajangiúkuvsiuk sôrdlo iliv-
-sínut oкalûtigigiga; kisiánime asulînáungitsumik ugperuvse. [3]má-
-ssa sujugdliutdlugo ilivsínut pisípara nangmineк pigiligara [imái- 11,23.
-toк]: Kristuse ajortivut pivdlugit toкussoк agdlagkat erкor- Lúk. 24,26 t.
-dlugit, [4]ilissaussordlo, uvdlutdlo pingajuáne makítoк agdlagkat Is. 53,5. 8 t.
erкordlugit; [5]Kîvfarsivdlo takugâ, kingornalo táukua arкaneк- tugs. 16,10.
mardluk. [6]kingornalo кatángutit tatdlimanik untritigdlit amer- Lúk. 24, 34. 36.
-dlarкingisa atautsíkut takuvât, táukua ilait amerdlanerssait sule
inûput, ilaitdle sinigpârput. [7]kingornalo Jãkup takuvâ, kingor-
-nalo apustilit tamarmik. [8]tamarmigdle kingornatigut uvangá- ap. sul. 9,4.
-taoк takuvara alugsugauvdlungalusôк. [9]mássa uvanga apusti-
-line mingneruvunga apustilimik tainekarneк кíngarкúkaluardlu- Evf. 3,8.
-nga, Gûtip ilagîgsai кinugissaravkit. [10]Gûtivdle sáimáuneragut ap. sul. 9.
taimáipunga sôrdlo ítunga, sáimáuneralo uvavnut pilugsínángilaк,
táukunángale tamanit angnermik sulissarpunga; naugdle uvanga
píngitsunga, kisiáne Gûtip sáimáunera najortigissara. [11]tauva u-
-vangalûnît pigângama ivkualûnît pigângamik taima oкalûssissar-
-pugut, taimalo ugperpuse.

[12]tauva Kristuse oкalûssíssutigissaungmat toкussunit makí-
-toк, кanorme tauva ilase oкartarpat toкussut makivfigssaкángí-
-nerardlugit? [13]mássale toкussut makivfigssaкángigpata Kristusí- 15,16.
-saoк makísimásángilaк. [14]ãma Kristuse makísimángigpat, oкa-
-lûssinerput tauva asulînáusavoк, ugpernersilo tauva asulînáusa- 15,17.
-voк. [15]uvagutdlo tauva maluginekásassugut Gûtimik nalunaiai-
-ssutut sagdlussutut, Gûtimik nalunaiaissaravta Kristuse makitíkâ,
sunauvfale makitíngíkâ, mássame toкussut makísángigpata. [16]má- 15,13.
-ssa toкussut makísángigpata Kristusísaoк makísimásángilaк.
[17]Kristusile makísimángigpat ugpernerse piúngitsûsavoк, sule 15,14.

ajortivsinîsause tauva; [18] ãma Kristusime sinigpârtut tauva támar-
-simásáput. [19] mânînaк inûtitdluta Kristuse neriugfigiguvtigo i-
Kol. 1,8. -nungnit tamanit nãkinarnerúsaugut. [20] mãnale Kristuse toкussu-
-nit makísimavoк sinigpârtunit naorкautaulerdlune. [21] mássa
toкo inungmit píngormat, ãmátaoк toкussut makivfigssât inungmit
Rûm. 5,12 tt. píngorpoк. [22] sôrdlume Aatamíkut tamarmik toкussut, taima
Kristusíkut tamarmik ũmartitáusáput; [23] nungutdlutigdle tugdle-
-rîgssusertik migssiliordlugo: naorкautaussoк tássa Kristuse; tug-
-dliúsáput Kristusip pigissai, tikiugpat; [24] tugdligssauvoк nagga-
-tigssaк, nâlagauvfik Gûtimut atâtamut pisigpago, sujulerssuissut
tamaisa nâlagkersuissutdlo píssaussutdlo tamaisa soraersíkunigit.
tugs. 110,1. Mat. 22,44. [25] nâlagáusangmat táuna кíngarssuissut tamaisa isigkame atãnut
Epr. 10,13. ilitserdlugit. [26] кíngarssuissut soraersitagssat núngutigssât tássa
tugs. 8,7. Evf. 1,22. toкo. [27] mássa sût tamaisa táussumúnga nâlagtigitípai isigaisa
Epr. 2,8. atãnut pisitdlugit. oкarmatdle sût tamarmik táussumúnga nâlag-
-tigititaussut, tauva nalunángilaк táuna pineкángitsoк tamanik
táussumúnga nâlagtigititsissoк. [28] sûtdle tamarmik táussumúnga
nâlagtigititaugpata, tauva ernerdlo nangmineк nâlagtigitísavoк ta-
-manik ingminut nâlagtigititsissumut, Gûte tamarssôrкuvdlugo
tamane.

[29] sussarpáme tauva toкussut pivdlugit kuisítartut, toкussut
makítoкásángigpata? suvdlutik kuisítarpat toкussut pivdlugit?
Rûm. 8,36. [30] suvdluta uvagut uvdloк tamât navêrsínartarnerpugut? [31] uvdlut
tamaisa toкulerpunga; ilumut, nersornauterput Kristuse-Jîsusime
nâlagkavtíne pigissara narкigsigâra. [32] inûp ilerкua atordlugo taimane
Evfisume nerssutit кâsugtut pâgaluaravkit sugssarísagiga? toкussut
Is. 22,13. makísángigpata nerivdlutalo imeкisa, aкago toкúsagavta. [33] támar-
-tínavêritse; ajortut ikíngutigalugit ilerкut ajúngitsut aserortarput.
[34] iluamik silagtorniaritse ajortuliarasilo; ilait Gûtimik sujuneкá-
6,5. -ngingmata. pakatserкuvdluse taima oкarpunga.

[35] imale oкartoкásanerpoк: кanoк itdlutik toкussut makísá-
-pat? кanordlo ítumik timeкardlutik sarкúmísápat? [36] ûmâ su-
-juneкángitsutit, nautsîagssaк ivssumut ilissat ũmásángilaк, kisiáne
toкugatdlarune. [37] sunalo nautsîagssaк ivssumut ilissarângagko,
time píngortugssaк ilissaríngilat, nautsîagssáinardle, кajûssiagssau-
-nersordlũnît ardlaisalũnît ilaginerât. [38] Gûtivdle timigssânik tu-
-nissarpa piumassaminik, nautsîagssatdlo ingmíkut píssusigdlit
nangutdlugit ingmíkut timigssaкartítarpai. [39] uvingnit taimaeкati-
-gîgsuináungitdlat, kisiáne inuit avdlamik uvineкarput, nerssutitdlo

avdlamik, aulisagkatdlo avdlamik, tingmissatdlo avdlamik. 40 āma
timeкarpoк кilangmiussunik timeкardlunilo nunamiussunik; кi-
-langmiutdle avdlamik pinerssuseкarput, nunamiutdlo avdlamik.
41 seкernup кaumanera avdlauvoк, кáumatip кaumanera avdlauvoк,
uvdlorissat кaumanerat avdlauvoк, mássalo uvdlorissat кaumaner-
-míkut taimaeкatigīngitdlat. 42 taimátaoк toкussut makivfigssât
ípoк: ilissauvoк aserujassoк, makísavoк aserujuitsoк; 43 ilissauvoк
kángusûtilik, makísavoк nâlangnarssusilik; ilissauvoк sángîtsoк,
makísavoк píssaussoк; 44 ilissauvoк time tarnip pia, makísavoк
time anernerup pia. timeкarpoк tarnip pianik, āma timeкarpoк
anernerup pianik. 45 taimalo agdlagsimavoк: inuk sujugdleк, Aa- 1 Mór. 2,7.
-tame, tarníngorpoк ûmassoк; Aatame kingugdleк anerníngorpoк
ūmartitsissoк. 46 anerneruvdle pia sujugdliúngilaк, kisiáne tarnip
pia; anernerup pia tugdliúsavoк. 47 inuk sujugdleк nunamit pivoк
ivssumiuvdlune; inûp áipâ, Nâlagaк, кilangmit pivoк. 48 ivssumio
ássigât ivssumiut; кilangmio ássigât кilangmiut. 49 sôrdlulo iv-
-ssumiup ássinga atissarigigput, taimátaoк кilangmiup ássinga ati-
-ssariumârparput.

50 imale oкarpunga, katángutíka: uvingnuvdlo auvdlo Gûtip 6,9 t.
nâlagauvfia kingornússarisínáungilât, aserujassuvdlo kingornússarí-
-sángilâ aserujuíssut. 51 ata, ángigissamik oкarfigísavavse: ta-
-mavta sinigpâsángíkaluarpugut, kisiáne tamavta avdlángortíneкá-
-saugut; 52 tássángáinaк, uisorīnaк, кardlortaut kingugdligssaк pi- 1 Tas. 4,15 t.
-lerpat. кardlortarumârmat, tauvalo toкussut makísáput aseru-
-juitsûvdlutik, uvagutdlo avdlángortíneкarumârpugut. 53 aseruja-
-ssoк mána atitítariaкarmat aserujuíssúmik, toкujassordlo mána
atitítariaкarmat toкusuíssúmik. 54 aserujassuvdlo matuma atig-
-pago aserujuíssut, toкujassuvdlo matuma atigpago toкusuíssut,
tauva erкûkumârpoк oкausek agdlagsimassoк: toкo nungutitauvoк Ís. 25,8.
ajugauníkut. 55 toкo-â, igûtit nauk? unerivfik-â, ajugáussutit Hús. 13,14.
nauk? 56 toкuvdle igûtâ tássa ajorte, ajortivdlo píssautâ tássa Rúm. 5,12 tt.
inatsisit. 57 Gûtile кujanarsile, ajugautingmatigut nâlagkavtigut Jî-
-suse-Kristusíkut. 58 tamána pivdlugo, asassáka katángutíka,
aulajangeritse saкingnavêrdlusilo, Nâlagkavdlo suliânik nāmagsi-
-ssaкangârtuínardluse; suliniarnise ilisimagavsigik asulīnáungitsut
Nâlagkame.

kapitalit 16.

ivdlernartunut tuniorautigssanik katerssuerĸugai Jerûsalâmut âtagssanik, Korintumut apũkune; Timũtiuse ilagsεrĸugâ; Apulusip ornigkumârai ulapíkuugnaerune; Stivfâ-nákut ĸujanarnerarai; inûvdluarĸússuterpánguit ilángutdlugit agdlagkane máko naggaserai.

Rûm. 15,26. [1]ivdlernartunutdle tuniorautigssat pivdlugit [ima oĸauseĸar-
-punga]: sôrdlo ilagît Galãsiamĩtut perĸugíka, taimátaoĸ ilivse
ilioritse. [2]sapâtip akúnerisa uvdluisa sujugdliáne nalingínaĸ i-
-larse ingmine torĸorsivdlune ilississarile pivdluarssutse mig-
-ssiliordlugo, tuniorautigssat tikiúkuma aitsât katerssortariaĸar-
-ĸunagit. [3]apũkumale âtserĸussase autdlartíkumârpáka agdlag-
-kanik nagsitdlugit, tunissutise Jerûsalâmut ârĸuvdlugit; [4]u-
-vavnutdlũnît tássungnautigssaĸarpat ingerdlaĸatigiumârpãnga.
ap.sul. 19,21. [5]ornigkumârpavsile Makitûnia avĸutigerêruvko, Makitûnia avĸuti-
— 20,2 t. -giumâravko. [6]ilivsile najutdlatsiarumârnerpavse ukîvfigalusilũnît,
autdlásaguma ilivsínut ĸanerĸuvdlunga. [7]mãna ingerdláinartit-
4,19. -dlunga takujumángínavse, neriugkama ilivsíne unitdlatsiarumâr-
ap.sul. 19,10. -soralunga, Nâlagkap perĸugpanga. [8]Evfisume unísagama pînse
2 Kor. 2,12. tikitdlugo; [9]isertarfik uvavnut matuigaungmat angisôĸ ulapínartoĸ,
akerartortutdlo amerdlaĸalutik.
4,17. [10]Timũtiusivdlo tikigpase, mianerssoritse sujôranane ilivsínĩ-
ap.sul. 19,22. 1 Tim. 4,12. -sinaorĸuvdlugo, Nâlagkap suliâ suliaringmago uvavtut. [11]tauva
táussumínga asigínaissoĸángíkile, kisiáne erĸigsisitdlugo ĸanisiuk
uvavnut tikiuterĸuvdlugo, ilimagigavko ĸatángutivut ilagalugit
aggísassoĸ.
3,5. [12]ĸatángúput Apuluse [tusarumásagavsiuk]: kajumigsângâra-
ap. sul. 19,1. -luariga ĸatángutivut ilivsínut piartoĸatigerĸuvdlugit, piumángit-
-dluínarpordle mãna, kisiáne ulapíkungnaerune ornigkumârpâse.
[13]erĸumagitse, aulajaitsumik ugperitse, angutaugitse, nukig-
-toritse. [14]sussarnise tamarmik asangningníkut pilit.
1,16. [15]oĸaorĸigsârpavsile, ĸatángutíka, Stivfânap inoĸutai ilisima-
Rûm. 16,5. -vase, táuna Aggaiame naorĸautaussoĸ, táukulo ingmingnik ator-
-ĸussut ivdlernartut kivfartũkumavdlugit: [16]ilivsísaoĸ taimáitunut
nâlagtigitísassuse tamanutdlo sulioĸativtínut erdloĸivdlutik suli-
-niartunut. [17]tipaitsugpunga Stivfânap Fortunâtusivdlo Aggáiku-
2 Kor. 11,9. -sivdlo najormánga, maĸaissinartuse táukua sivnermase; [18]mássa
uvanga anernera ilivsilo anernerse inũmarigsarpât. taimáitut ĸu-
-janarssusê iiisariniarsigik.

[19]ilagît Aasiamītut inûvdluarкuvâse. Aakuilap Prísîtdlavdlo
Nâlagkákut inûvdluarкungârpâse ilagîtdlo táukua igdluánîtartut ap. sul. 18,2.
ilángutdlutik. [20]кatángutivta tamarmik inûvdluarкuvâse. inûv- Rûm. 16,5.
-dluarкoкatigîgitse kuningmik ivdlernartumik. Rûm. 16,16.
[21]inûvdluarкussivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. [22]Nâ- 2 Tas. 3,17.
-lagkamik Jîsuse-Kristusimik asangníngitsoк perdlorкunarsile; Kul. 4,18.
Nâlagaк aggerpoк. [23]Nâlagkap Jîsusip Kristusip sáimáunerata Rûm. 16,24.
najordlise. [24]asangningnerma tamavse najordlise Kristuse-Jîsu-
-síkut. āman.

Paulusip Korintumiunut agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

Gûte únersiutigigâ nâgdliugtitaunermine tugpatdlersangârmane nalingínarnik nâgdliû-
-tigdlit tugpatdlersarsínaorкuvdlugit tugpatdlersarneкautigissaminik; Korintumut piler-
-ssâraluarame sule píngíssutigigâ кajagssûkumagamigit.

[1]Pauluse Gûtip perкussânik Jîsusip Kristusip apustiligissâ 1 Kor. 1,1.
кatángúputdlo Timũtiuse Gûtip ilagîgsainut Korintumiussunut
ivdlernartunutdlo tamanut Aggaiame tamarssuarme ítunut: [2]Gûtip 1 Kor. 1,3.
atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erкigsisitdlusilo.
[3]únersiutiginekardle Gûte nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâtâ,
atâtaк nagdligtuissoк Gûtilo tamanik tugpatdlersaissoк, [4]táussuma Evf. 1,3.
tugpatdlersarpâtigut nâgdliûtivut tamaisa pivdlugit, nalingínarnik Rûm. 15,5.
nâgdliûtigdlit uvavtínut tugpatdlersarsínãngortitdlugit tugpatdler-
-sáumik Gûtip uvavtínut tugpatdlersautigissânik. [5]sôrdlume á- Kul. 1,24.
-niautit Kristusip pê uvavtínut nagdliungârtartut, taimátaoк Kri-
-stusíkut tugpatdlersarneкangârpugut. [6]nâgdliugkângavta taimaili-
-ssarpoк ilivse tugpatdliutigssavsínik ánássutigssavsínigdlo súnîssar-
-tumik ániautit ániautigissavtitut ítut artornarungnaersitdlugit; āma
tugpatdlersarneкarângavta taimailissarpoк ilivse tugpatdliutigssav-
-sínik ánássutigssavsínigdlo. [7]neriugssuserputdlo ilivse pivdluse
aulajáipoк, ilisimagavta, sôrdlo ániartut ilagigâse, taimátaoк tug-
-patdlersarneкartut ilagísagâse. Fil. 3,10.
[8]nalorкúngilavsime, кatángutíka, кanoк nâgdliugtitaussugut
Aasiamîtitdluta, sualugtumik nanertugaugavta sapileraluardlutalo,

inûnigssavtínik agdlât nikatdluleraluartitdluta. [9]mássa isumavtigut
toĸutagssautíkaluarpugut ingmivtínik tatigiumanata, Gûtile tati-
-giumavdlugo toĸussunik makititsissoĸ. [10]táussuma aniguisíkâti-
-gut toĸugssamit taima ítumit sulilo mãnákut aniguisitdluta; ne-
2 Tim. 4,18. -riugfigârputdlo aniguiserĸigkumârâtigut, [11]ilivsísaoĸ igdlersorta-
Rûm. 15,30. -ravsigut tugsiutdluta, tunissut sáimáuneĸ inuit amerdlasût pí-
-ssutigalugit uvavtínut pissoĸ amerdlasûnut ĸujássutigerĸuvdlugo
uvagut pivdluta.

[12]imáitoĸ usorssitsautigârput: tarnivta nalúngíssusiata nalu-
-naiaivfigingmatigut silame angalassartugut perĸusersuitdluta Gû-
1 Kor. 2,4 t. -tivdlo ĸaumassuanîtdluta, uvingnup pîsigut ilisimatûnata, Gûtimit-
-dle sáimáuneĸardluta, pingârtumigdlo ilivsíne taimáitugut. [13]av-
-dlamik agdlagfigíngínavse kisiáne atuagkavsínik ilisarissavsínigdlo;
neriugpungale naggatigssamut agdlât ilisarssiumârtuse, [14]sôrdlume
ilisaritdlatsiarivsigut; usorssitsautigísagavsigut, sôrdlútaoĸ uvagut
1 Kor. 1,8. ilivse usorssitsautigísagivse Nâlagkap Jîsusip uvdlugssâne.

[15]tamatumíngalo tatigissaĸardlunga isumagaluarpunga ornig-
-katdlarumavdluse, áipagssânik sáimáuneĸalerĸuvdluse; [16]ilivsilo
1 Kor. 16,5. avĸutigaluse Makitûniamut ingerdlajumavdlunga, Makitûniamitdlo
kingumut uterfigiumavdluse, ilivsínitdlo ĸanineĸarumavdlunga Jû-
-tiamut. [17]taimale pilerssârama maungáinaĸ isumaĸarnerpunga?
pilerssârutíkalûnît uvinik maligdlugo pilerssârutiginerpáka anger-
Mat. 5,37. Jãk. 5,12. -sardlungalo nâggârtardlungalo? [18]Gûte ilumôrtoĸ [nalúngilaĸ],
1 Kor. 1,9. ilivsínut oĸauserissarput angernermigdlo nâggârnermigdlo píngíng-
-mat. [19]mássa Gûtip ernera Jîsuse Kristuse ilivsíne oĸalũssíssu-
-tigissarput, (uvangalo Silvânusivdlo Timũtiusivdlo,) táuna anger-
-dlunilo nâggârdlunilo píngilaĸ, angerdlunile pivoĸ. [20]Gûtip ú-
-nersûtai nungutdlutik angerutaungmata táussumûna ilumôrsau-
1 Kor. 1,8. -tauvdlutigdlo táussumûna, Gûte nâlangnarserĸuvdlugo uvavtigut.
[21]uvavtínigdle ilivsínigdlo Kristusime aulajangersitsissoĸ uvavtí-
5,5. -nigdlo tanitsissoĸ tássa Gûte; [22]táussumalo ugpernaĸutsiorpâti-
-gut sagdlunavêrúmigdlo anernerup pianik tunivdluta ũmativtigut.

[23]Gûte tarnivnut ilisimangnigtôrĸuvara, Korintumut sule pí-
-ngíssutigigavko ilivse ĸajagssũkumavdluse. [24]ugperssutsivsínut
nâlagauniángíkaluarpugut, sulioĸatigâvsigutdle tipaitsugssutsivsínik,
aulajangerdluse ugperavse.

kapitalit 2.

aliasugdlune ornigkumángíkine; aliasugtitsigaluartoĸ isumákêrfigísagât; Títuse Torûame nâpíngínamiuk Makitûniamut autdlartoĸ; ĸujanaĸissoĸ Gûtip ilisarineĸarnine tipigig-sutut oĸautsimigut erssersingmago najugkane tamane.

1 isumalerpungale uvavne nangmineĸ aliasugdlunga ornerĸig-
-kumanase. 2 mássa aliasugtíkuvse, kiame tauva tipaitsugtísa-
-gânga, aliasugtitama kisime ilâ? 3 piâralungale taimane agdlag-
-figâvse taima, tipaitsûtigissagssaraluáka aliasûtigiumanagit tikiú- Fil. 2,27.
-kuma; tamavse nakimáissutigigavse tipaitsûtigissara ilivsísaoĸ
tipaitsûtigigigse. 4 mássa nâgdliungârdlunga ũmativkutdlo ĸug-
-salangârdlunga taimane agdlagfigâvse ĸuvdlilingârdlunga, aliasug-
-tíkumángíkaluardluse, ilivsínutdle asangningârssusera ilisariler-
-ĸuvdlugo.
5 aliasugtitsissoĸaraluarpatdle, táussuma uvanga aliasugtíngi-
-lânga, tamavsile pingajagpâse. sualugkumananga taimáinaĸ oĸar-
-punga. 6 nãmagpoĸ ilaisa amerdlanerit táuna pitdlarmássuk; 1 Kor. 5,3 tt.
7 mãnale angnerussumik isumákêrfigísagigse tugpatdlersardlugulo,
aliasungnermit ajulerpatdlârĸunago. 8 taimáitumik oĸaorĸigsârpavse
asangningnermik aulajangerfigerĸuvdlugo. 9 tamáname pivdlugo ãma
agdlagpunga taimane misiligauvdluarssuserse ilisariumavdlugo, ta-
-matigut nâlangnersuse. 10 ilivsile isumákêrfigissarse uvangátaoĸ
isumákêrfigâra, uvangátaoĸ isumákêrfigissáka isumákêrfigissaravkıt
ilivse píssutigaluse Kristusip issigernane, 11 Sãtanimut perĸuser-
-siorfigerĸunata; isumaliornere nalúngínavtigik.
12 Torûamutdle pigama îvangkîlio Kristusimik oĸalũssíssuti- ap. sul. 16,8.
-giartordlugo, isertarfigdlo uvavnut matuigaungmat Nâlagkákut,
tauva anernivkut unigfigssaĸángilanga ĸatángutiga Títuse nâpíngí- 7,5 tt.
-navko, 13 inûvdluarĸuínardlugitdle Makitûniamut autdlarpunga.
14 Gûtile ĸujanarsile ajugautítáinarmatigut Kristusíkut, ili- Kul. 2,15.
-sarineĸarninilo tipigigsutut uvavtigut erssersingmago najugkane
tamane. 15 Kristusip tipigingmatigut Gûtimut naimajuminartoĸ
ánagkiartortunilo támariartortunilo. 16 ukunúnga toĸusungnípugut
toĸunartumik, ivkunúngale inûnersungnípugut inûnartumik. kialo
tamáko ajúngilai? 17 mássa Gûtip oĸausianik ilarfatdlagtitsissor-
-pagssuit ássigíngilavut, ĸaumassumĩtututdle Gûtimit pineĸartutut
Gûtip kînâta sâne oĸalugpugut Kristusíkut.

kapitalit 3.

Korintumiut tássaussut Paulusip agdlagautai nersûtit; Gûtip angerutsimut nutâmut kivfartorsínãngortíkâne agdlangnerit pigíngisãnut anernerup pianut; tâlutaĸ tastaman-titoĸaĸ atuartitdlugo atáinartoĸ Kristusíkut atorungnáisassoĸ.

5,12. [1]āma ingmivtínik nersulernerpugut? agdlagkanigdlũnît ner-
-sûtinik pissariaĸarnerpugut ilivsínut ilivsínitdlũnît, sôrdlo ilait
1 Kor. 9,2. pissariaĸartartut? [2]ilivse tássauvuse agdlagautivut ũmativtínut
agdlagsimassut ilisarineĸartut atuarneĸartutdlo inungne tamane;
[3]ersseravse tássaussuse Kristusip agdlagai uvavtínut kivfartûtigi-
-titat agdlagsimassut ĸernerutáungitsumik, Gûtivdle ûmassup a-
2 Môr. 31,18. -nerneranik, agdlagfigssianut ujaráungitsunut, agdlagfigssianutdle
uviniussunut ũmatinut. [4]tamatumínga tatigissaĸarpugut Gûte
tunâralugo Kristusíkut. [5]ingmivtínit pineĸartutut ingmivtínit su-
-mik erĸarsarsínauvdluta píngilagut, pisínáussuserputdle Gûtimit
pivoĸ; [6]táussumalo angerutsimut nutâmut kivfartorsínãngortípâ-
-tigut agdlangnerit pigíngisãnut anernerup pianut; agdlangnerit
Juán. 6,63. toĸutitsingmata, anernerdle ũmartitsissûvoĸ. [7]ivnale toĸumut
kivfartûtigissaĸ agdlangnermik ujarĸanut titarsimassoĸ nâlangnar-
2 Môr. 34, 29 tt. -ssuseĸarmat Israîlip kinguai Môrsasip kînânut issigineĸ ajuler-
-sitdlugit kînâta nâlangnarssusia pivdlugo, nauk soráisassoĸ,
[8]angnerussumik anernermut kivfartûtigissaĸ nâlangnarssuseĸásá-
-ngínersoĸ? [9]mássa pitdlagagssautitsinermut kivfârtûtigissaĸ nâ-
-langnarssuseĸarmat, angnerungârtumik tauva iluartûtitsinermut
kivfartûtigissaĸ nâlangnarssuseĸangãsavoĸ. [10]nâlangnarssuseĸar-
-titaugaluardlũnîme nâlangnarssuseĸartitáungilaĸ ilâgut matumûna:
nâlangnarssuseĸ una angnerungârtoĸ pivdlugo. [11]mássa soraer-
-sugssaĸ nâlangnarssuseĸarmat, angnerungârtumik atassugssaĸ nâ-
-langnarssuseĸásavoĸ.
[12]taima ítumik neriugissaĸaravta tauva, sujôrángingârdluta
2 Môr. 34,33. pissarpugut, [13]taimailiornata sôrdlo Môrsase iliortoĸ, kîne tâ-
-lutseramiuk Israîlip kinguai soraersugssap kigdlinganut issigi-
-navêrsitdlugit. [14]táukuame isumait mángertitáuput; mássa uv-
-dlumimut agdlât tastamantitorĸamik atuaisitdlugit tâlutaĸ ta-
-mána pêrneĸarnane atáinarpoĸ, Kristusíkut atorungnáisangmat.
[15]ilame Môrsasip agdlagai atuarneĸarângata, uvdlumimut agdlât
ũmatait tâlutsersimassarput; [16]Nâlagkamutdle sâgpata tâlu-
-taĸ pêrdluínásavoĸ. [17]Nâlagardle tássa anerneĸ; sumîtarânga-
-mile Nâlagkap anernera, tássane kivfaujungnaersitsissaraoĸ.

18 uvagutdle tamavta kīnavtigut tâlutaĸarnata Nâlagkap nâlangnar-
-ssusia ingmivtíne tarranigtitdlugo ássigileriartorparput nâlangnar-
-siartuínardluta, tássalo Nâlagkamit anernermit pineĸardluta.

kapitalit 4.

sagdlusuíssut erssersitdlugo îvangkîlio oĸalũssíssutigigine arajússinane, nauk támariar-
-tortunut tâlutsersimásassoĸ; peĸût pûgútane marraussunîtitdlugo pigissaĸ; nâlang-
-narssusigssaĸ nâgssáungitsoĸ arajússinavèrutaussoĸ.

1 tamána pivdlugo, tamatumínga kivfartûtigissaĸaravta nag-
-dligtorneĸarssuserput migssiliordlugo, tauva arajússíngilagut,
2 issertugkatdle kángunartut ilagsiumanavêrpavut perĸusersûtut-
-dlo saĸinata Gûtivdlo oĸausia mumínago; kisiáne sagdlusuíssut
erssersitdlugo inuit tamarmik tarnaisa nalúngíssusiánut ilagserĸu-
-niarpugut Gûtip tákuane. 3 tauva îvangkîlio oĸalûtigissarput tâ-
-lutsersimagune támariartortunut tâlutsersimásavoĸ; 4 táukua ug-
-píngitsut isumait silap matuma Gûtiata tagpîtdlisípai, îvangkî-
-liup ĸaumangârnera Kristusip tássa Gûtip ássingata nâlangnar- Kol. 1,15.
-ssusianik [erssersitsissoĸ] táukunúnga ĸaumarĸunago. 5 mássa
ingmivtínik oĸalũssíssutigíngilagut, kisiáne Jîsuse Kristuse oĸalũ-
-ssíssutigârput nâlagaussoĸ, uvagutdle ilivsínut kivfaussugut Jî-
-suse pivdlugo. 6 ivname Gûte ĸaumassumik târtumit akisugu- 1 Mòr. 1,3.
-tilerĸussissoĸ akisugúpoĸ ũmativtínut, Gûtip nâlangnarssusia
Jîsusip Kristusip táutuanĩtoĸ ĸaumangârtumik ilisarineĸarĸuvdlugo.
7 tamánale peĸût pigârput pûgútane marraussunîtitdlugo, pí-
-ssauneĸ angingârtoĸ Gûtimut pigerĸuvdlugo uvavtínut pinago.
8 tamatigut nâgdliugkaluarpugut, angnikitdliornatale; nikagaluarpu-
-gut, nikatdlornatale; 9 ĸinugineĸaraluarpugut, ĸimagaunatale; ĸu-
-nutíneĸaraluarpugut, nungutitaunatale; 10 Nâlagkavdlo Jîsusip to-
-ĸutáussusia timivtigut angatdlátuínarparput, Jîsusip inũssusiá-
-taoĸ timivtíne ersserĸuvdlugo. 11 uvagúme inûssugut toĸu- Rûm. 8,36.
-mut pisíneĸartáinarpugut Jîsuse pivdlugo, Jîsusip inũssusiá-
-taoĸ ersserĸuvdlugo uvinivtíne toĸujassume. 12 taimáitumik toĸo
súnîvoĸ uvavtíne, inũssutdle ilivsíne. 13 anernermigdle táussumí-
-nga ugpertitsissumik peĸaravta, sôrdlo agdlagsimassoĸ: ugpe- tugs. 116,10.
-rama oĸalugpunga, taima uvagútaoĸ ugperavta oĸalugpugut;
14 nalúngínavta Nâlagkamik Jîsusimik makititsissup uvagútaoĸ ma- 1 Kor. 6,14.
-kitíkumârâtigut Jîsusíkut savssartitdlutalo ilivsínut ilagititdluta.
15 tamákume tamarmik taimailíput ilivse pivdluse, sáimauneĸ angi-

-sôĸ amerdlasût ĸujanerânit angnerungâlerĸuvdlugo Gûtip nâlang-
-nautigssânik.
16 tamána pivdlugo arajússíngilagut, kisiáne nauk inûserput
ĸagdleĸ aseroraluartoĸ, taimáitoĸ ilordleĸ uvdlut nungutdlugit nu-
-tãngoriartorpoĸ. 17 mássa nâgdliugssuserput sivikitsoĸ artorná-
-ngitsoĸ uvavtínut kinguneĸásavoĸ nâlangnarssusermik nâgssáu-
-ngitsumik tamaviárnartumik ûgtugagssáungitdluínartumik; 18 ta-
-kugssaussut pinagit takugssáungitsut issigigavtigik. mássa ta-
-kugssaussut nàgssáuput, takugssáungitsutdle nâgssáungitdlat.

kapitalit 5.

ugpertut anersâmissartut inigssamingnik ĸilangmit pissumik atissartârumavdlutik; Gûtip Kristusimîtdlune silamiut ingminut sáimáunartíkai kivfartûteĸartitsivdlunilo sáimáunartitauneĸ oĸalûtigerĸuvdlugo.

1 ilisimavugúme, igdlorput nuname tuperissarput inguvterne-
-ĸarpat, Gûtimit inigssaĸartugut igdlumik agssáungitsunik sana-
-simassumik nâgssáungitsumik ĸilangmîtumik. 2 tamatumanilo
Rûm. 8,23. anersâmitdlâraugut kajungeĸalutalo inigssavtínik ĸilangmit pissu-
-mik atissartârumagaluardluta; 3 mássame nâpíneĸaruvta ánorâr-
-simavdluta tamaĸángitsûnata. 4 uvagúme tupermiussugut na-
-nertugauvdluta anersâmissarpugut, ánoraiarneĸarumavdluta píngi-
1 Kor. 15,52. -lagut, atissartârumavdlutale, toĸujassoĸ êrĸuvdlugo inũssúmut.
1,22. 5 uvavtínigdle tamatumúngarpiaĸ piarêrsaissoĸ tássa Gûte, táussu-
Evf. 1,13 t. -malo sagdlunavêrúmik anernerup pianik tunivâtigut. 6 taimáitu-
-mik isumavdluarsínarpugut ilisimagaluardluta timime najugaĸar-
-titdluta Nâlagkamit asiartugut. 7 (mássa ugperdluta saĸivugut
Fil. 1,23. takungningnata.) 8 isumavdluarpugutdle iluarineruvdlugulo timi-
-mit asiaruvta Nâlagkamilo najugaĸardluta. 9 tamána pivdlugo
ãma piniarĸigsârpugut, najugaĸartitdlutalũnît asiartitdlutalũnît táu-
-ssumúnga iluarissagssaorĸuvdluta. 10 tamavtame sarĸúmísaugut
Rûm. 14,10. Kristusip igsiavfiata erĸartũssiviata sânut, tamaisa pigssarserĸuv-
Evf. 6,8. Juán. 5,29. -dlugit timimíkut pigssarsiainik, ĸanoĸ ilioramik, ajúngitsumig-
-dlũnît ajortumigdlũnît.
11 tauva Nâlagaĸ ilisimagavtigo mianerissariaĸartoĸ, inuit ila-
-târiniarpavut, Gûtimutdle sarĸumivugut; neriugpungalo ilivsísaoĸ
tarnivse nalúngíssusiánut sarĸumisoraluta. 12 mássa ingmivtínik
3,1. nersorĸingniángilagut ilivsínut, ilivsile uvavtínik usorssitsautigssa-
-ĸartíniarpavse, ũmatimingnit pinatik ĸáinarmíkut usorssitsârtut
akissarsínaorĸuvdlusigik. 13 mássa sualugkaluaruvta Gûtimut tai-

-máisaugut, piuáikuvtale ilivsínut taimáisaugut. 14 Kristusip asang-
-ningnerata píngitsailingmatigut, isumaĸaravta atautsip tamaisa
toĸússutigigpagit tamarmik tauva toĸusimásassut; 15 mássalo ta-
-maisa toĸússutigai inûssut kingorna ingmingnut inôrĸunagit, táu-
-ssumúngale inôrĸuvdlugit pivdlutik toĸussumut makítumutdlo.
16 taimáitumik matuma kingornagut uviníkut ilisimassaĸángilagut
inungmik; Kristusilûnît uviníkut ilisarigaluaravtigo mãna ilisariung-
-naerparput. 17 taimáitumik nalingínaĸ Kristusimîtoĸ píngortitau- Gal. 6,15.
-voĸ nutâĸ; sujugdleĸ nâvoĸ, ata, tamarme nutãngorpoĸ. 18 ta-
-mánale tamarme Gûtimit pivoĸ, táussuma ingminut sáimáunar-
-típâtigut Jîsuse-Kristusíkut, kivfartûteĸartípâtigutdlo sáimáunar-
-titaunermik [oĸalorĸuvdluta]. 19 mássa Gûtip Kristusimîtdlune
silamiut ingminut sáimáunartípai pinerdlungnerinik isumákêrfiga-
-lugit oĸauserdlo sáimáunartitaunermik akornavtínîlersitdlugo.
20 taimáitumik Kristusimit oĸariartortitauvugut, sôrdlo Gûte oĸaor- Evf. 6,20.
-ĸigsaissoĸ uvavtigut; Kristuse pivdlugo inániarpavse: Gûtimut
sáimáunarterĸugitse. 21 mássa táuna ajortimik sujuneĸángitsoĸ a- 1 Pít. 2,22 tt.
-jortiliutípâ uvagut pivdluta, uvagut táussumûna iluarssuseĸaler-
-ĸuvdluta Gûtime atortumik.

kapitalit 6.

Gûtip kivfai ĸanoĸ ilivdlutik malungnartíniartartut; ũmáne Korintumiunut nerugtormat, táukútaoĸ ingminut nerugtorĸugai; ugpíngitsut uniáumik avdlanertamik uniaĸatigísá-ngíkait Gûtimut ĸitornarerĸuvdlutik.

1 sulioĸatigineĸaravta ãma oĸaorĸigsârpavse, Gûtip sáimáu-
-nera asulînaĸ pissarerĸunasiuk. 2 (oĸarmat: tusarivkit nagdliú- Is. 49,8.
-tume nuánersume ikiordlutitdlo uvdlorme ánáussivingme. ata,
tamássa nagdliútoĸ nuánersoĸ; tamássa uvdloĸ ánáussivik.) 3 tai-
-mailiorpugut kimutdlûnît nâgkiússutiginavêrsardluta, kivfartûtigi- 4,2.
-ssarput agssuarineĸarĸunago; 4 tamatigutdle Gûtip kivfaisut ma-
-lungnartíniarpugut ilalângârdluta, nâgdliugkângavta, ajorssarâ- 11,23 tt.
-ngavta, angnikitdlissarângavta, 5 unatarneĸarângavta, parnaerússi-
-vingmîkângavta, pikigtitsiviginekarângavta, ulapíkângavta, pigârâ-
-ngavta, îsingíniarângavta; 6 píngitsûvdluta, ilisarssivdluta, kama-
-juitdluta, avâgingnigdluta, anerneĸ ivdlernartoĸ najortigalugo, pi-
-ssûssârnerínáungitsumik asangnigdluta, 7 ilumôrtumik oĸause- Rûm. 12,9.
-ĸardluta, Gûtimit píssauneĸardluta, sákut iluarnerup pê igdlug-
-tut sákugalugit; 8 atarĸineĸartardlutalo asigínarneĸartardlutalo,
únerdlûtigineĸartardlutalo únersiutigineĸartardlutalo; sagdloĸítai-

-ssutut, mássalo ilumôrtugut; 9 ilisarineĸángitsutut, mássalo ili-
1 Kor. 15,31. -sarivdluarneĸartugut; toĸulersutut, sunauvfalo inûssugut; pitdlar-
-neĸartutut, mássalo toĸutáungitsugut; 10 aliasugtutut, naugdle ti-
-paitsugtuínartugut; pîtsutut, naugdle amerdlasûnik pisũngortitsi-
-ssugut; soĸángitsutut, mássalo tamanik pigissaĸartugut.
11 ĸanivut angmarput ilivsínut, Korintumiut ukorsê; ũmativut
nerugtorput. 12 nivniortitáungilase iluvtíne, ilivsile nivniortitsi-
1 Kor. 4,14. -vuse ũmativsíne. 13 naligssânik akilîniardluse (ĸitornákalusôĸ o-
-ĸalugfigãka) ilivsísaoĸ nerugtoritse.
14 ugpíngitsut uniaĸatiginiaĸinasigik uniáumik avdlanertamik.
Evf. 5,8. 11. mássa iluarnerup iluáineĸ súkut peĸatiginerpâ? ĸaumassordlo
1 Kor. 10,20. târtordlo súkut ilagîssuteĸarpat? 15 pipilugssuaĸ Kristusip súkut
isumaĸatiginerpâ? ugpertuvdlũnît ugpíngitsoĸ súkut avguaĸatigí-
-sanerpâ? 16 Gûtip nâlagfiutâta Gûtipiluit súkut inigssarseĸatigísa-
1 Kor. 3,16. 3 Môr. 26, -nerpai? ilivsile Gûtip ûmassup nâlagfiutigâse, sôrdlo Gûte oĸartoĸ:
11 tt. akornáne ineĸarumârpunga akornánilo saĸivdlunga; Gûtigísavãngalo,
Epr. 8,10. uvangalo ínugtarísaváka. 17 taimáitumik akornánit anigitse avig-
Is. 52,11. Sivf. 3,19 t. -sárdlugitdlo, oĸarpoĸ Nâlagaĸ; mingungnartoĸ agtoĸinasiuk; tauva
Jer. 31,9. ilagsiumârpavse, 18 atâtagísavavsingalo, uvangalo erneralusilo pa-
2 Sâm. 7,14. -nigísavavse, oĸarpoĸ Nâlagaĸ ajugaĸángitsoĸ.

kapitalit 7.

agdlagkane sujugdlît Gûtip perĸussânik aliasûtigalugit avdlamik isumatârutigingma-tigik, tugpatdlerdluautigigine tipaitsûtigalugulo, angnerussumigdlo tipaitsungâlersoĸ, Títuse anernermigut inũmarigsagaungmat táukunánga.

1 únersûtit tamáko pigigavtigik, asassáka, tauva ingmivtínik
evĸiarniarta uvingnuvdlo anerneruvdlo mingue tamaisa pîardlugit;
ivdlernarsinigssardlo nãmagsiniartigo Gûte mianeralugo.
2 pâsinerdlungnavêrsigut; iluaitsuliorfigissaĸángilagut, aseru-
-gaĸángilagut, perĸusersiorfigissaĸángilagut. 3 taima oĸángilanga
pasigdlerumavdluse, tássa-tauva oĸarama ũmámiugigivse toĸoĸa-
-tigísavdluse inôĸatigísavdlusilo. 4 isumaga anitdluínardlugo iliv-
-sínut oĸalugpunga; usorssitsautigingârpavse; tugpatdlerdluaĸau-
-nga; tipaitsungâĸaunga nâgdliungnivtíne tamane. 5 taimanime
2,12. Makitûniamut pigavta, uvinigput erĸigsíngilaĸ, tamatigutdle nâg-
-dliugpugut ĸâvtigut agssortorneĸardluta iluvtigutdlo ersivdluta.
6 Gûtivdle nikatdlortunik tugpatdlersitsissup tugpatdlersarpâtigut
Tituse tikiungmat. 7 naugdle tikiússusia pĩnarnago, tugpatdlersa-
-gáussusiátaoĸ ilivsínit tugpatdlersagaunera tugpatdliutigârput,

oĸalugtûngmatigut kajungernivsínik ĸiangârnivsínigdlo ilungersor-
-nivsínigdlo uvanga pivdlunga; tamána akingmik tipaitsûtigâra.
8 mássa agdlagkavnik taimane aliasugtíkaluaravse perĸigsimíngi-
-langa, nauk sujornagut perĸigsimigaluarnersunga; malugigavsime
agdlagkama táukua aliasugtíkâse, uvnit ĸilánguamik. 9 mãna ti-
-paitsugpunga, aliasuleravse píngilanga, kisiáne aliasuleravse av-
-dlamik isumatâlerdluse; mássa aliasulerpuse Gûtip perĸussânik, 2,4.
súnguákutdlũnît aserortôrtíneĸarĸunãse uvavtínit. 10 mássa alia-
-sungneĸ Gûtip perĸussâ perĸigsiminángitsumik súnîssarpoĸ av-
-dlamik isumatârtitsivdlune ánássutigssamik; aliasungnerdle silap
matuma pia súnîssarpoĸ toĸugssamik. 11 ata takúsagigse, Gûtip
perĸussânik aliasuleravse, tamánarpiaĸ autdlarniutigalugo ĸanoĸ
piniarĸigsârtigilersuse, mássalo oĸautsivsínik igdlersordluse ajo-
-ringnigdlusilo mianeringnigdlusilo kajungerdlusilo ilungersordlu-
-silo pitdlaivdlusilo. tamatigut malungnarsivuse pisimassumut ta-
-matumúnga píngitsûssuse. 12 tamána pivdlugo, nauk agdlagfigiga-
-luarivse, iluaitsuliortoĸ píngilara, iluaitsuliorfigissardlũnît píngi-
-lara, imáitordle pivara: ilivse pivdluse piniarĸigsârnerput ilivsíne
ersserĸuvdlugo Gûtip tákuane. 13 taimáitumik tugpatdlerpugut
ilivse tugpatdliutigaluse, angnerussumigdle tipaitsungâlerpugut Tí-
-tusip tipaitsugssusia pivdlugo, anernermigut inũmarigsagaungmat
tamavsínit. 14 mássa súkut táussumúnga nersoraluaravse pakatsi- 9,2.
-sarneĸángilanga; sôrdlule ilivsínut oĸauserissavut tamarmik ilu-
-môrtut, taimátaoĸ Títusimut nersûtigissavut ilumûlerput. 15 ũmá-
-migutdlo ilivse pingârpâse, tamavse nâlagssuserse erĸaissarânga-
-miuk, ĸanoĸ ilisarigavsíne mianerssordluse ûligdlusilo. 16 tipait- Evf. 6,5.
-sugpunga tamatigut isumavdluarfigisínaugavse.

kapitalit 8.

Makitûniamiut kajumingârdlutik avâgingníssutinik kátutdlutik katerssuingmata ivdler-nartunut ikiûtigssanik, Títusikut Korintumiunútaoĸ katerssuiartortitaulersut ilagserĸugai.

1 nalunaerfigâvsile, ĸatángutivut ukorsê, Gûtip sáimáuneranik
Makitûniame ilagîgsunut túniússaussumik; 2 nâgdliungnartorpag-
-ssuarnik ússerneĸaraluartitdlutik tipaitsungârssusiat pîtsũssusiat-
-dlo mikíngitsoĸ pisûtut malungnarsingârmat perĸusersuíssusia-
-tigut. 3 mássa sapíngisamingnik ingmingnit kajumigput, (taima
nalunaiáissutigãka,) sapíngisamingnitdlo angnermik, 4 kínuvigalutalo
agsut inápâtigut avâgingníssutit kátutdlutik katerssugkatik ivdler- 9,1.
-nartunut ikiûtigssat tigorĸuvdlugit; 5 neriugissáinavtínigdlo pina-

-tik ingmingnik agdlât túniúput Nâlagkamut túniuterĸârdlutik
Rûm. 15,32. kingornalo uvavtínut Gûtip perĸussineragut. 6 taimáitumik Tí-
-tuse inákigput ilivsínísaoĸ avâgingníssutit tamákútaoĸ nãmag-
1 Kor. 1,5. -siserĸuvdlugit, sôrdlo autdlarnîgame. 7 sôrdlule tamatigut pe-
-ĸangârtuse, ugpernikut oĸautsíkutdlo ilisarssiníkutdlo piniar-
-ĸigsârníkutdlo nalingínákut asangnigssutsivsigutdlo uvavtínut, tai-
1 Kor. 7,6. -mátaoĸ avâgingníssutinik tamákuninga tunissingârniaritse. 8 inat-
-siniardlunga oĸángilanga, kisiáne avdlat taima piniarĸigsârtiging-
-mata ilivsísaoĸ asangnigssuserse misilingniarpara iluamêrnersoĸ.
9 nalúngilarsime nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunera, pisûga-
-luardlune pîtsúngormat pivdluse, pîtsûnermigut pisûngorĸuvdluse.
10 tamatumíngalo isumaliûtiga nalunaerpara; tamána ilivsínut ilua-
-ĸutáusangmat, sujorna autdlarnîgavse suliordluse, ãmame taimane
aitsât piumassalerdluse. 11 mãnale suliornerse nãmagsivdlugulo
pigitse, piumanermut kajumigssuserse migssiliordlugo nãmagsine-
-ĸarĸuvdlugútaoĸ sapíngisavsínik. 12 mássa kajumigtoĸarângat ilag-
-siuminartarpoĸ pigissai migssiliordlugit, pigíngisai migssilior-
-dlugit píngilaĸ. 13 imáisángilardle: avdlat isumâlugkungnáisa-
-ssut ilivsilo nâgdliúsasssuse, 14 kisiáne atauseĸ naligineĸásavoĸ:
mãnákut ilivse peĸangârssuserse táukua pîtsũssusiánut atúsassoĸ,
kingorna táukua peĸangârssusiat ilivse pîtsũssutsivsínut atorsí-
2 Mòr. 16,18. -naorĸuvdlugo, atauseĸ naligineĸarĸuvdlugo. 15 sôrdlo agdlagsi-
-massoĸ: amerdlasûnik pilik sivneĸartitsíngilaĸ, ikigtunigdlo pilik
amigartitsíngilaĸ.
1 Kor. 15,57. 16 Gûtile ĸujanarsile, Títuse ũmámiugissaĸartingmago taima
piniarĸigsârfigerĸuvdluse. 17 mássa inánеĸaraluarpoĸ, piniarĸig-
-sângâramile ingminit kajumigdlune ilivsínut autdlarpoĸ. 18 ĸatá-
-ngutivtalo ilât táussumúnga áiparititdlugo autdlartíparput ilagîg-
-sut tamarmik oĸautigivdluagât îvangkîlio pivdlugo. 19 tamánái-
-náungilardle, ilagîgsútaoĸ ĸinerpât uvavtínut ingerdlaĸatigerĸuv-
-dlugo avâgingníssutinik tamákuninga asime suliaĸartitdluta, ta-
-mána kivfartûtigigavtigo Nâlagaĸ nangmineĸ nâlangnarserĸuv-
-dlugo ilivsilo kajumilerĸuvdluse. 20 mianerssorpugutdlo kimut ag-
6,3. -ssuarerĸunata kivfartûtigissarput tamána alingnartoĸ pivdlugo.
Rûm. 12,17. 21 mássa ilerĸorigsârniarpugut, Nâlagkap tákuane pînarnata, inui-
-taoĸ tákuáne. 22 ãma táukunúnga autdlaĸatigitíparput ĸatángú-
-put ĸavsînik malugissartáinagarput piniarĸigsârtoĸ, mãnale ang-
-nermik piniarĸigsârnerussoĸ, isumavdluarfigingârmase. 23 tássa
Títusilũnît pigáine: táuna ilagalugulo ilivsíne sulioĸatigâra; ĸatá-

-ngutivutdlũnît pigáine: táuko ilagît apustilertarait, Kristusivdlo
nâlangnautigai. 24 tauva ilagît issigernáne táuko misigitísigik a-
-sangnigssutsivsínik usorssitsautivtínigdlo ilivse pivdluse. 7,14.

kapitalit 9.

ivdlernartunut ikiûtigssat katerssorêrasuarкugai tiguínariaкarкuvdlugit tikiúkune; sa-
-píngisamingnik kajumigtumigdlo tunissísassut erdligtûnatik, taimailivdlutik ilagîngnut
atortumik kivfartortut ivdlernartut ajorssautait naligssaкartitdluartarmatigik t nissuti-
-gissatdlo kinguneкangârtartitdlugit agdlât Gûtimut кujaniuterpagssuarnik.

1 ivdlernartunutdle ikiûtigissagssat pivdlugit agdlagfigissaria- 8,4.
-кartíngíkaluarpavse. 2 kajumigssuserse nalúngínavko Makitûnia-
-miune nersûtigissara [oкartarama]: Aggaiamiut sujornale pigínã- 8,10.
-ngorèrput; ilungersornivsilo amerdlasût kajumigsârpai. 3 кatá-
-ngutivutdle táuko autdlartípáka tamatumûna nersulugsínaruma- 8,18 tt.
-nase, pigínãngorsimarкuvdluse sôrdlo oкartunga; 4 Makitûnia-
-miut ilaisa aggeкatigigaluarpánga, tikíkaluarpasilo pigínãngorsi-
-mángitsuse, ilivsínik nakimajuíssuserput pakatsíssutigerкunago 11,17.
uvavtínut, (ima oкarкajaкaunga: ilivsínut). 5 taimáitumik pissa-
-riaкartíkavko кatángutivut táuko inápáka ilivsínut sujuarкuvdlugit,
pivdluarnartoк tamána [tunissutigssaк] sujornagut únersûtigissaк
katerssorêrкuvdlugo taimatut tiguínariaкarкuvdlugo, pivdluarnar-
-tutut, erdligtûp tunissutâtut pinago.
6 imáitordle pivara: ikinârdlugit siaruarterissoк ikinârdlugí- Gal. 6,7 t.
-taoк katerssuiumârpoк; pivdluarкussaussumigdlo siaruarterissoк úss. 22,8.
pivdluarкussaussumigtaoк katerssuiumârpoк. 7 nungutdlutik ũma-
-timik pilerssârutigissainik tunissigilit ũmitsangnatik ajornartôrti-
-taunatigdlo; kajumigtumik tunississoк Gûtip asangmago. 8 Gû-
-tivdle sáimáunernik tamanik peкangârtíneк sapíngilâse tamatigut
tamanik pigssaкartísínauvdluse nãmagdluínartumik ajúngitsulior-
-nernutdlo tamanut pisũngortísínauvdluse. 9 sôrdlo agdlagsima- tugs. 112,9.
-ssoк: siaruarterivoк, pîtsunut túniússivoк; iluarssusia nâgssáu-
-ngitsumik taimáisavoк. 10 siaruarterissumutdle siaruartigagssai-
-nik timiussamigdlo nerissagssânik túniússissup ilivsísaoк siaruar-
-tigagssavsínik tuniumârpâse amerdlisardlugitdlo naujartortitdlu- Is. 55,10.
-gitdlo iluarssutsivse ineritítagssai; 11 tamanik pisûssuse tamatigut
perкusersuerкuvdluse, tamánalo Gûtimut кujássutigssángúsassoк
uvavtigut. 12 tamatumíngale ilagîngnut atortumik kivfartûteкar-
-dlune ivdlernartut ajorssautait naligssaкartitauvdluartarput, ta- Fil. 2,30.
-mánáinardlo pinane, Gûtimut кujaniuterpagssuarnigtaoк kingune-

-ĸangârtarpoĸ. 13 kivfartornerse tamána misigisimavdlugo Gûte
únersiutigissaramíko, Kristusip ivangkîliua nâlagdluse ángîautigi-
-gavsiuk, perĸusersuitsumigdlo kátutdluse katerssuigavse táuku-
-núnga tamanutdlo; 14 tugsiúkamisilo kajungeraluse Gûtip sáimáu-
8,16. -nera ilivsíne angingârtoĸ píssutigalugo. 15 Gûtile ĸujanarsile tu-
-níssutâ taigssáungitsoĸ pivdlugo.

kapitalit 10.

ĸínuvigigai tikíkunigit sapîserfigissagssaĸarterĸunane; najuisitdlunilo alisimavdlunilo táunáinaugame usorssitsârumángitsoĸ migssiliugagssaĸ ĸímutdlugo avdlap piniarfigi-ssâne suliaĸartutut, Nâlagaĸ kisime usorssitsautigissagssaungmat.

Rûm. 12,1. 1 uvangale Paulusiussunga oĸaorĸigsârpavse Kristusip ĸani-
-lârssusia piuáissusialo pivdlugo, uvanga najordluse nikanartunga,
alisimavdlungale ilivsínut sapîsersunga. 2 ĸínuvigâvsile, tikíkuvse
sapîserfigissagssaĸarterĸunanga, tateĸarssusera atoriaĸarterĸunago,
pigínaussutut iliorsorissarmánga ilainut uvavtínik uviníkut saĸiso-
-ringnigtunut. 3 naugdle uvineĸardluta saĸigaluartugut uviníkut
sorssugtûngilagut; 4 mássa sákut sorssungnermut atugkavut uving-
-nup pigíngilai, Gûtimitdle píssagtitáuput igpiliugarssuit aseror-
-tersínauvdlugit. 5 tássa isumaliûtit aserorterpavut, inornarniar-
-tutdlo Gûtimik ilisarssinermut makitaniartut tamaisa; erĸarsau-
-titdlo tamaisa tigussatut kivfartortípavut Kristusimut nâlagtú-
-ngordlugit; 6 upalungaerpugutdlo nâlángínerit tamaisa pitdlásav-
-dlugit, nâlagssuserse nãmagsigpat.
7 takugssaussut issiginiarpisigik? Kristusimut pigisorivdluí-
-nartoĸarpat, táuna ãmátaoĸ ingminit ima erĸarsarile: sôrdlo
nangmineĸ Kristusip pigigâne, taimátaoĸ uvagut pigigâtigut. 8 ka-
-nordlo avdlamik usorssitsautigiumagaluaruvko pigínáussuserput
12,6. 13,10. Nâlagkap uvavtínut túniússâ ineriartùtigssavsínik, aserorterneĸau-
-tigssavsínik pinane, tauva pakatsisarneĸángerĸajaĸaunga. 9 isu-
-maĸarfigerĸunangale agdlagkanik sujôrasârumagivse, 10 (oĸartar-
-mata: agdlagkat kimigtoĸalutigdlo artornatdlâraut, timimigutdle
najuissoĸ sángîtsarpoĸ, oĸausĩnardlo asigínagagssáinaussarpoĸ;)
11 taima isumassoĸ ima erĸarsarile: sôrdlo oĸautsinik pissartugut
alisimavdluta agdlagkângavta, taimáisínaussugútaoĸ najuisitdluta
ĸanoĸ-iliornivtigutdlo. 12 mássa ilainut ingmingnik nersortartunut
ilángutíneĸ ássigitínerdlûnît sapeĸaugut; kisiáne táuko ingming-
-nuínaĸ ûgtûtdlutik ingmingnuínaĸ ássersûtaramik ingmingnik sia-
-nigíngitdlat. 13 uvagutdle usorssitsârumángilagut migssiliugagssaĸ

ĸímutdlugo, ûgtũssardle migssiliordlugo, tamána migssiliordlugo Rûm. 12,3.
Gûtip kigdligfigssaĸartípâtigut ilívsinútaoĸ patdliguterĸuvdluta.
14 mássa kigdligfigssarput ĸimúngilarput ilivsínut patdligutíngitsutut;
ilivsísaoĸ tikíkavse Kristusip îvangkîliuanik. 15 taimáitumik avdlap
piniarfigissâne [suliaĸardluta] usorssitsãngilagut migssiliugagssaĸ
ĸímutdlugo, neriugpugutdle ugperssuserse agdligpat ilivsíne pingâr-
-nerungâlerumârtugut uvavtínut ûgtũssaĸ erĸordlugo, 16 îvangkîlio
oĸalûtigiumârdlugo ungativsíne nunalingnut, avdlamutdlo ûgtũssaĸ
inerîgaĸ usorssitsautigísanago. 17 usorssitsârumassuvdle Nâlagaĸ 1 Kor. 1,31.
usorssitsautigiliuk; 18 inûp misiligauvdluautigíngingmago ingminik Jer. 9,23.
nersorune, kisiáne Nâlagkap nersorpane.

kapitalit 11.

ilungersûtigigamigit ernumassoĸ apustiliorĸusersunut perĸuserdlugtulivfigitísasoralugit; usorssitsâtsiarniaratdlardlune nagguveĸarssutse îvangkîliulo pivdlugo sulissarninilo nâg-dliugtarninilo erĸartorai.

1 ĸanortoĸ ilagínarisinga sujuneĸángitsorpatdlagkaluaruma;
ilagínarumârpavsingame. 2 mássa ilungersûtigâvse Gûtimit ilunger-
-sortitauvdlunga; angúmut atautsimut nuliagssaritíkavse niviarsiaĸ
minguitsoĸ Kristusimut sarĸúmiúkumavdlugo. 3 ernumavungale, Evf. 5,26 t.
sôrdlo pulateriârssûp perĸusersûvdlune Eiva sagdloĸítarâ, taimá- 1 Môr. 3,4.
-taoĸ ilivse erĸarsautise aserúsasoralugit Kristusimut perĸusersuí-
-kungnaersitdluse. 4 mássa Jîsusimik avdlamik ilivsínut oĸalũssiar-
-tortoĸarpat oĸalũssíssutigíngisavtínik, anernermigdlũnît avdlamik
pisâruvse pisâríngisavsínik, îvangkîliumigdlũnît avdlamik [tusaruvse] Gal. 1,6 t.
ilagsíngisavsínik, ilagínaerĸajaĸause. 5 apustilinitdle ivkunánga ag- 12,11.
-sut akitsissunit mingnerusoríngitdluínarpunga. 6 oĸalugtarnivkut-
-dlo ilisimángitsûgaluaruma ilisarssinivkut taimáingilanga. kisiá-
-nime tamatigut ilisimassauvugut tamane ilivsíne. 7 ajortuliner-
-pungalũnît nikanartíkama ilivse akitserĸuvdluse? Gûtip îvangkî-
-liua ilivsínut oĸalûtigigavko akeĸartínago? 8 ilagît avdlat arsâr-
-páka, akiliutinigdlo tigusivfigãka kivfartũkumavdluse; najoravsilo
ajorssalerama kimut nanertuíngilanga; 9 ajorssautíka ĸatángutivta 12,13.
Makitûniamit tikiútut naligssaĸartingmatigik, tamatigutdlo ilivsínut ap. sul. 18,5.
pâmingnáiniarĸigsârpunga kingornátaoĸ taimaigínásavdlunga. 10 i-
-lumut Kristusip sagdlusuíssusia iluvnîngmat, nersornáumik ta-
-matumínga Aggaiap erĸaine arsârneĸásángilanga. 11 sôĸ? asá-
-ngínavse? Gûtip ilisimavánga. 12 ĸanordle iliorama taimailior-
-sínásaunga patsisigssarsiortut patsisigssaerúkumavdlugit, nersû-

-tigissaisigut uvavtitut maluginekarkuvdlugit. 13 taimáitut apusti-
-liorĸusersut sulissûngmata pėrĸuserdlugtulissut avdlaussârdlutik
Kristusip apustilîsut ilissut. 14 tupingnángitdláme, Sātane nang-
-mineĸ avdlaussârdlune ĸaumassup íngiliatut ilissarmat. 15 tai-
-máitumik tupingnangāsángilaĸ kivfáisaoĸ avdlaussârdlutik iluar-
-nerup kivfaisut ilissarpata; naggateĸarumârputdle suliatik nâper-
-tordlugit.
16 oĸarĸigpunga sujuneĸángitsûsorerĸunanga; taimaigineĸaru-
-male taimáitoĸ sujuneĸángitsûtitdlunga ilagsiniarsinga uvangátaoĸ
ingma usorssitsârĸuvdlunga. 17 oĸautsíkale máko oĸauseríngiláka
Nâlagkamit, sujuneĸángitsorpatdlagdlungale, nakimanaitsumik usor-
-ssitsâlernarmat. 18 uvinik maligdlugo usorssitsârtut amerdlang-
-mata uvangátaoĸ usorssitsâratdlardlanga. 19 mássame sujuneĸá-
-ngitsut ilagínarumatdlarpase, ilivse sianisûgavse. 20 ilagínartar-
-pasime kivfángortítarângase îssarângasilūnît ujajaissoĸarângatdlū-
-nît makitaniartoĸarângatdlūnît erssaertarângasilūnît. 21 kángusû-
-tigssamik oĸarpunga, sángîtsutut ilissarneravta. sumigdle [usor-
-ssitsáumik] sapíngitsoĸarpat, (sujuneĸángitsorpatdlagdlunga oĸa-
-lugpunga,) uvangátaoĸ taima sapíngilanga. 22 táuko Eprîariúpat?
uvangátaoĸ. táuko Israîlíkūpat? uvangátaoĸ. táuko Aaperâp ki-
-nguârai? uvangátaoĸ. 23 táuko Kristusip kivfarai? (silaĸángit-
-sorpatdlagdlunga oĸalugpunga,) uvanga angnermik taimáipunga.
erdloĸingârneruvdlunga sulissarpunga iperartorneĸarneruvdlungalo
amerdlanerussunigdlo parnaerússivingmītardlunga ĸavsînigdlo to-
-ĸumut navêrsardlunga. 24 Jûtinit tatdlimariardlunga unatarne-
5 Môr. 25,3. -ĸarpunga sisamanik ĸulilingnik inortardlugit atautsimik. 25 pi-
ap.sul. 16,22. -ngasoriardlunga iperartorneĸarpunga, atausiardlunga ujarĸanik
— 14,19. mitdlôrneĸarpunga, pingasoriardlunga umiorĸajarpunga, uvdlor-
— 27,41. -dlo únuardlo imáinarme nâváka. 26 angalatdlâraunga, navêrsar-
2 Tim. 3,11. 6,4 tt. -punga kûgssuarne, navêrsarpunga ínungniartune, navêrsarpu-
-nga erĸardlivne, navêrsarpunga akimángitsune, navêrsarpunga
igdlorpalingne, navêrsarpunga puilassuitsume, navêrsarpunga íma-
-me, navêrsarpunga ĸatángutaorĸusersune; 27 ulapítardlungalo er-
-dloĸissardlungalo, pigârtaĸalungalo, perdlilersardlungalo ĸilaler-
-sardlungalo, îsíngíniartaĸalungalo, ĸîassardlungalo tamaĸángitsar-
-dlungalo; 28 mássalo nalingínarnik pineĸáinardlunga, uvdlut ta-
-maisa ornigtáinarmánga, ilagîtdlo tamaisa ernumássutigissaravkit.
29 kina sángîtsoĸ sángîtsúngûtigíngínerpara? kina mamiatsagtoĸ
12,5. kíssalíssutigíngínerpara? 30 usorssitsāsaguma sángîssusera usorssit-

-sautigísavara. 31 Gûtip, tássa nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâ-
-tâta ilisimavânga sagdlúngitsunga, táuna únersiutigissagssauvoĸ Rûm. 1,25.
nâgssáungitsumik. 32 Damaskusime kúngip Arĩtap nuname nâla- — 9,5.
-gautitâta Damaskuse igdlorpagssualik alapernaerssuissulersorpâ Gal. 1,20.
tiguniardlunga, 33 igalássákutdle ningípãnga ungalorssûp avatânut ap. sul. 9, 24 t.
nuioragarssuarmut ikititdlunga, taimalo agssainit ánagpunga.

kapitalit 12.

takordlôrnine sarĸúmîssanilo angingârtut makítatigerĸunagit ĸissungmik uviningminut káputumik pineĸarame, sángîssutse usorssitsautigiumanerugine, sángîtsarângame Kri-stusip píssagtítarmane; naneĸuivfigiumángínamigit nangminerdlũnît pê piniángíkine, autdlartitamigutdlũnît perĸusersiorfigíngíkine; pasinaersârniarane ineriartûtigssainigdle agdlagfigigine, tikíkunigit agssuarnartoĸarpatdlârĸunagit.

1 usorssitsârneĸ uvavnut iluaĸutáungíkaluaĸaoĸ, taimáitoĸ ta-
-kordlôrnerit Nâlagkavdlo sarĸúmersitai pilísaváka. 2 inuk ilisi- 11,30.
-mavara Kristusimĩtoĸ, ukiut taimanernit arĸaneĸ-sisamángorput,
(timiminĩnersordlũnît naluvara, timiminĩngínersordlũnît naluvara,
Gûtip nalúngilâ;) táuna tássángáinaĸ pisitauvoĸ ĸilait pingajuánut.
3 inugdlo táuna ilisimavara, (timiminĩnersordlũnît timiminĩngíner-
-sordlũnît naluvara, Gûtip nalúngilâ;) 4 táuna tássángáinaĸ pisi-
-tauvoĸ paratîsimut, oĸautsitdlo taigssáungitsut tusarpai inûp 11,11.
oĸauserisínáungisai. 5 tamána usorssitsautigiumavara; uvavnigdle
usorssitsautigiumángilanga, sángĩssutsivnik kisiáne. 6 nauk usor- 11,30.
-ssitsârumagaluaruma sujuneĸángitsũngerĸajaĸaunga, ilumôrtumik
oĸalugkama. kisiáne nunuvunga, uvavnik isumaĸartoĸarĸunago
uvavne takussane ĸímutdlugit uvavnitdlũnît tusagkane ĸímutdlugit.
7 sarĸúmîssákale tamáko angingârtut makítatigerĸunagit uvavnut,
ĸissungmik uvinivnut káputumik pineĸarpunga, tássa Sãtanip íngi-
-lianik, táussumúnga tigdlugtarĸuvdlunga makitalerĸunanga. 8 táu-
-na pivdlugo pingasoriardlunga Nâlagaĸ ĸínuvigâra uvavnit nigor-
-terĸuvdlugo; 9 oĸarfigângale: sáimáunera nãmagât, píssáussusera
sángîtsune nãmagtítarmat. taimáitumik sángĩssusera usorssitsau-
-tigiumaneroĸâra Kristusip píssauneranut inigerĸuvdlunga. 10 ta-
-mána pivdlugo tugpatdleraraunga sángîtsarângama, asigssorneĸa-
-rângama, ajorssarângama, ĸinugineĸarângama, angnikitdlissarâ-
-ngama Kristuse píssutigalugo; mássa sángîtsarângama píssagtí-
-taraunga.

11 usorssitsârnermit sujuneĸángitsutut ilerpunga, ilivse ajor-
-nartôrtíkavsinga. mássa ilivsínut nersortariaĸaraluarpunga, apu- 12,6.

11,5. -stilinit ivkunánga agsut akitsissunit mingnerúngitdluínarama,
1 Kor. 9,2. naugdlo sũngitsunga. [12]apustilip nalunarungnaerĸutai nãmagsine-
-ĸartarpúme akornavsíne ilalârnermik nalunaerĸutinigdlo tuping-
-nartulianigdlo kivdlingnartulianigdlo. [13]súkut ilagîgsunit avdlanit
mingnerutitauvise, matumûna kisiáne ilâ, ilivsínut nanertuíngí-
11,8. -nama? iluaitsuliamik tamatumínga isumákêrfigisinga. [14]ata, pi-
13,1. -ngajugssânik ornigsínãngorpavse, ilivsínutdle nanertuísananga, pise
piniángínavkit, ilivsile piniaravse; ĸitornaisa angajorĸâtik kater-
-ssûtísángingmatigik, kisiáne angajorĸaisa ĸitornatik katerssûtísa-
-vait. [15]uvangame tunissiumaĸalungalo túniúkumaĸaunga tarnise
pivdlugit, naugdlo asangâraluardluse mingnermik asaneĸartunga.
[16]taimáikaluarmatdle, ilivsínut nanertuíngíkaluarama, perĸu-
-sersûneramale terdlinganêrsimanerpavse? [17]tauva ilivsínut aut-
8,6. 18. -dlartitama ilâtigut perĸusersiorfiginerpavse? [18]Títuse taimane
inápara, ĸatánguterputdlo táussumúnga áiparititdlugo autdlartí-
-para; Títusip perĸusersiorfiginerpâse? anerneĸ táunaussoĸ na-
-jortigalugo saĸíngínerpugut? tumit atautsit atuángínerpavut?
[19]ãma isumaĸalerpise ilivsínut pasinaersârniartugut? Gûtip
kînâta sâne oĸalugpugut Kristusíkut, mássalo tamanik ilivse
asanartuse ineriartûtigssavsínik. [20]ernumavungame, tikiúkuma
iluaríngisavnik malugiumârsoraluse, uvangalo ilivsínut malugiu-
-mârsoralunga iluaríngisavsínik; imáitut [malungnarumârsoralugit]:
1 Kor. 3,3. saĸitsáutut angnerússissutdlo kamagtutdlo saĸitsaigajugtutdlo ú-
Rûm. 1,29. -nerdlûssissutdlo oĸautigssuaissutdlo angnerujumatûtdlo ínardlî-
-ssutdlo; [21]tikiuterĸigkuma Gûtivnut nikatdlortísasoralunga iliv-
13,2. -síne, aliasûtigísasoralugitdlo amerdlasût sujornagut ajortulissut,
mingungnartuliornitik uverssainitigdlo kángunartuliornitigdlo iler-
-ĸorissatik tunutdlugit avdlamik isumatãsagaluaramik píngitsut.

kapitalit 13.

pingajugssânik tássa ornileramigit, tikiúkune ĸajagssûssísángíname ĸavsînik oĸaorĸig-
-sârai sukangnersumik ilioriaĸarterĸunagit; inûvdluarĸussivdlunilo tugsiúkai.

12,14. [1]pingajugssânik mãna ornilerpavse, tauva sujunersiutigissat
5 Môr. 19,15. tamarmik ilisimangnigtut mardlugdlûnît pingasutdlûnît oĸausiánit
aulajangersarneĸásáput. [2]sujornagut oĸarêrpunga, mãnalo oĸarêr-
-punga áipagssânik najornigdlungalusôĸ, mãnalo alisimavdlunga
agdlagpunga sujornagut ajortulissunut ilainutdlo tamanut: tikiu-
-terĸigkuma ĸajagssûssísángilanga; [3]tássa malugissaĸarniaravse

Kristusimik uvavkut oкalugtumik, táuna ilivsíne sángîtsũngilaк,
sapîtsûvordle akornavsíne. 4 naugdlo sáningassulingmut kikiagtu-
-gaussoк sángĩssut píssutigalugo, taimáitoк inûvoк Gûtip píssau-
-nera píssutigalugo; uvagutdlo nauk táussumane sángîtsugut, tai-
-máitoк Gûtip píssaunera píssutigalugo inôкatigiumârparput iliv-
-síne. 5 ingmivsínik ússeritse, ugperdluse pissarnersuse; ingmiv-
-sínik misilingniaritse. ingmivsínigdlũnît naluvise, Jîsuse Kristuse
iluvsínîngmat? kisiáne amigartûnerpuse. 6 neriugpungale ilisarí-
-sagivsigut uvagut amigartũngitsugut. 7 Gûtile кínuvigâra ajortu-
-mik iliorкunase; uvagut amigángitsutut ersserкuvdluta píngilanga,
kisiáne ilivse ajúngitsumik iliorкuvdluse, uvagutdlo amigartutut
erкuvdluta. 8 mássa sagdlusuíssut agssordlugo кanoк-iliorsínáu-
-ngilagut, kisiáne sagdlusuíssut ilârdlugo. 9 tipaitsugtaraugutdle
uvagut sángĩkângavta, ilivsile píssauvdluse; mánalo kigsautigâr-
-put: ilivse nãmagtúngorкuvdluse. 10 taimaingmat tamákunínga
agdlagpunga alisimavdlunga, najuisitdlunga sukangnersumik ilioru-
-mángíkaluardlunga, Nâlagkap taima pigínautingmanga ineriartor- 10,8.
-titserкuvdlunga, aserortererкuvdlunga píngilaк.

11 ãmátaoк, katángutíka: tipaitsugitse, nãmagtúngoritse, oкaor-
-кigsâкatigîgitse, atausiussumik isumalioritse, erкigsivigeкatigîng-
-niaritse; tauva Gûtip asangnigtup erкigsisaissuvdlo najúsavâse. Rûm. 15,33.
12 inûvdluarкoкatigîgitse kuningmik ivdlernartumik. ivdlernartut Rûm. 16,16.
tamarmik inûvdluarкuvâse.

13 nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunerata Gûtivdlo asang-
-ningnerata anerneruvdlo ivdlernartup ilagîngnerata najordlise ta-
-mavse. ãman.

Paulusip
Galãsiamiunut agdlagai.

kapitale 1.

erкigsiserкugai; avdlamik îvangkîlioкángitsoк Kristusip pianik kisiáne oкalûtigissa-
-minik; tamánalo inungnit pisimanago Jîsuse-Kristusimit sarкúmîssarigine akimángit-
-sunut oкalûtigerкuvdlugo.

1 Pauluse apustiliussoк (inungnit pinane inúkutdlo pinane,
Jîsuse-Kristusimitdle Gûtimitdlo atâtamit táussumínga toкussunit

makititsissumit,) 2 ĸatángutivutdlo ilagissáka tamarmik ilagîgsunut
ap. sul. 16,6. Galåsiamiussunut: 3 Gûtip atâtap nâlagkavtalo Jîsusip Kristusip
Rûm. 1,7. 2,20. sáimautdlise erĸigsisitdlusilo. 4 táuna ingminik túniúpoĸ ajortivut
Tít. 2,14. pivdlugit, aniguisíkumavdluta silamit ajortumit mãnákut ítumit,
Rûm. 16,27. Gûtip atâtavta perĸungmane; 5 táuna nâlangnarsile nâgssáungitdluí-
-nartumik. ãman.
6 tupigusugpunga, taima pilertortigaluse saĸigtíkavse Kristu-
-sip sáimáuneragut ĸaerĸussissivsínit îvangkîliumut avdlamut; 7 nauk
5,10. avdlamik peĸángitsoĸ, kisiáne ilaisa ularússisínerpâse Kristusip
îvangkîliua mumisíkumavdlugo. 8 kisiáne uvagutdlûnît nangmineĸ
íngilivdlûnît ĸilangmit oĸalugfigigpase îvangkîliumik oĸalûtigissavta
ássigíngisânik, táuna perdlorĸunarsile. 9 sôrdlo oĸarêrsugut, taima
mãna oĸarĸigpunga: kialûnît oĸalugfigigpase îvangkîliumik pigilig-
-kavse ássigíngisânik, táuna perdlorĸunarsile. 10 inungnutdlûnît
Gûtimutdlûnît akuererĸuvdlunga mãna oĸalungnerpunga? inuitdlûnît
nuánarissânik iliorniarnerpunga? sule inuit nuánarissânik iliornia-
-raluaruma Kristusip kivfaríngerĸajarpânga.
11 nalunaerfigâvsile, ĸatángutíka, îvangkîlio oĸalûtigissara inung-
-mit píngingmat; 12 mássa inungmit píngilara, ajoĸersorneĸarna-
-ngalûnît inungmit, kisiáne Jîsusip Kristusip uvavnut sarĸúmer-
-sitarâ. 13 tusâmavavsingame ĸanoĸ inûgaluartunga Jûtiússutsivne,
ap. sul. 8,3. - - 9,21. Gûtip ilagîgsai sualugtumik ĸinugissaravkit nungutíniardlugitdlo;
14 Jûtiússutsivkutdlo akitsissunga erĸardlivne ilutigissavnit amer-
ap. sul. 22,3. -dlasûnit, ilungersungârtorssûvdlungalo sujuaissavnit maligagssar-
-siáka pivdlugit. 15 Gûtivdle arnama timânit agdlât ingmíkôrtit-
-sissima sáimáunermigutdlo ĸaerĸussissima iluaringmago 16 erne
sarĸúmersíkumavdlugo iluvnut, îvangkîliúkut oĸalûtigerĸuvdlugo
akimángitsune, tauva tássángáinarpunga, uvinigdlo augdlo kigdli-
-siúngiláka; 17 Jerûsalâmut majuángilangalûnît sujunivkut apusti-
-liussunut, kisiáne Arâpiamut autdlarpunga kingumutdlo Damas-
ap. sul. 9,26. -kusimut pivdlunga. 18 kingorna ukiut pingasut nângmata Jerû-
-salâmut pavungnarpunga Pîtruse takujumavdlugo, najorparalo
uvdlut arĸaneĸ-tatdlimat. 19 apustileĸatainigdle takussaĸángilanga,
Jãko Nâlagkap ĸatángutâ kisiat [takuvara]. 20 mákuníngale ag-
-dlagfigigavse, ata, Gûtip issigânga sagdlúngitsunga. 21 kingorna
ap. sul. 9,30. - - 15,41. Sêriap Kilíkiavdlo erĸainut pivunga. 22 ilagîgsutdle kristumiussut
Jûtiamîtut takúngisáinarãnga; 23 imale tusarsínarput: táussuma
uvavtínik ĸinugingnigkaluartup mãna ugperneĸ nungutíniaraluagke
oĸalûssíssutigâ; 24 Gûtilo únersiutigât pivdlunga.

kapitalit 2.

îvangkîlio okalũssíssutigissane apustilekatime táukua sukarssûsorinekartut Jerûsalâme ataautsimêkatigititdlune nãmagigât; Pîtruse Antiorriame agssortorine agssuarnarsiga-luarmat; Kristusimut ugpernek kisime iluartûtínekautigssaussok.

1 kingorna ukiut arкanek-sisamat nângmata, ãma Jerûsalâ- ap. sul. 15,2.
-mut majuarpunga Barnapa ilagalugo Títusilo ilaseralugo. 2 ma- - - 11,30.
-juarpungale sarкúmîssaкarama, îvangkîliulo akimángitsune oкa-
-lũssíssutigissara táukunúnga sarкangiúpara, pingârtumigdle a-
-tarкissaussunut, [misilerкuvdlunga] mãnalũnît sujornagutdlũnît
maungáinaк arpangnersunga. 3 kisiáne Títusilũnît áipara erdlor- Fil. 2,16.
-кúnekángilaк kipinekarкuvdlugo, nauk Grĩkeriussoк. 4 tássalo
кatángutaorкusersut кerdlertorũtut pivdlugit, táuko sanivtínit ilá-
-ngungmata kivfáungíssuserput Kristuse-Jîsusíkut pigissarput mi-
-siligkiartorumavdlugo, kivfángortíkumavdluta; 5 táuko sivikitsú-
-nguamigdlũnît akueríngilavut nâláinásavdlugit, îvangkîliup ilumôr-
-ssusia ilivsíne aulajaerкuvdlugo. 6 atarкissaussutdle pingârsori-
-nekartut (pingârssusiat кanoк agtigissoк sugíngilara, inûp táu- Rûm. 2,11 t.
-náussusia Gûtip píngingmago,) táukuame atarкissaussut sumik
ilángússagssamik taisivfigíngilãnga; 7 kisiáne imáiput: malugilera-
-mínga îvangkîliumik pârissaкartitaussunga kipinekángitsunut [oкa-
-lûtigerкuvdlugo], sôrdlo Pîtruse îvangkîliumik pârissaкartitaussoк
kipinekartunut oкalûtigerкuvdlugo, 8 (mássa Pîtrusimik píssagtitsi-
-ssup kipinekartunut apustiliorкuvdlugo, táussuma uvangátaoк pí-
-ssagtípânga akimángitsunut taimaerкuvdlunga;) 9 ilisarigamíkulo
sáimáunek uvavnut túniússaк, Jãkup Kîvfarsivdlo Juánasivdlo, ap. sul. 15,
táukua sukarssûsorinekartut, tauva uvangalo Barnapalo talerpivti- 13 tt.
-gut ekípâtigut ilagîgssutsivtínut nalunaerкutigssamik, uvagut oкa-
-lúsassugut akimángitsunut, táukulo oкalúsassut kipinekartunut; ap. sul. 11,
10 pîtsut kisiáne erкaissásagivut; taimame piniarкigsârtarpunga. 29 t.
11 Pîtrusile Antiorriamut pingmat, agssortorpara issigititdlugo, ap.sul. 15,35.
agssuarnarsigaluarmat. 12 mássa Jãkup ilagissainik tikiútoкángí-
-katdlarmat akimángitsut nerekatigai; táukule tikiungmata nigor- ap. sul. 11,3.
-dlugit avigsârpai, kipinekartut sujôragigamigit. 13 tauva Jûteкa-
-taisátaoк píngitsûssâкatigilerpât Barnapalo agdlât píngitsûssâr-
-neránik âtsornekalersitdlugo. 14 malugileravkitdle agssuarnaitsu-
-mik saкíngitsut îvangkîliup ilumôrssusia migssiliordlugo, Pîtruse
oкarfigâra tamaisa tusâtitdlugit: ivdlit Jûtiussutit akimángitsutut
inûgavit Jûtisutdlo pinatit, suvdlutit tauva akimángitsut erdlorкú-

3,11. -pigit Jûtisut inôrkuvdlugit? [15]uvagut nagguvivtigut Jûtiussugut,
Rûm. 3,20. akimángitsut ajortuliartut ilaginagit, [16]ilisimagavta inatsisit sulia-
-rerkussaisigut inuk iluartûtínekarsínáungitsok, kisiáne ugperníkut
Jîsuse-Kristusimut, tauva uvagútaok Kristuse Jîsuse ugperfigârput
iluartûtínekarkuvdluta ugperníkut Kristusimut inatsisitdlo sulia-
-rerkussaisigut pinata; mássa inatsisit suliarerkussaisigut iluar-
tugs. 143,2. -tûtínekartokarsínáungilak uvinilingmik.

[17]ímakale uvagut Kristusime iluartûtínekarniardluta ãma ma-
-luginekaruvta ajortul[illegible], tauva Kristuse ajortimut kivfartor-
-tũsassok. ajornakaok. [illegible]ssa ũkautitara kingumut karmaruvko,
tauva ingminik nalunaerkajakaunga kúkusimassunga. [19]kisiáne
Rûm. 7,4. 11. inatsisitigut inatsisinut tokuvunga Gûtimut inũsavdlunga. [20]Kri-
-stuse sáningassulingmut kikiagtugaokatigâra; inûvungale, nauk
uvanga pisaerdlunga, Kristusile inûvok uvavne. mãnalo uviningme
1,4. inûserissara inûserâra ugperdlunga Gûtip erneranut, táussuma a-
Evf. 5,2. -sagânga ingminigdlo túniutdlune pivdlunga. [21]Gûtip sáimáunera
atorungnaersíngilara; mássa inatsisit iluartúngûtigssaugpata Kri-
-stuse asulĩnak tokusimásavok.

kapitalit 3.

Aaperâp kitornavînik ugperssutsimíkut iluartûtitaussunik; kingornússagssak inatsisi-
-tigut pinane únersûtíkut pissagssaussok; inatsisit perorsaissûssut Kristusimut.

[1]tautûko Galâsiamiut sujunekángitsut, kia angákuarnigfiging-
-mase ilumôrtok nâlásaerpisiuk? mássa Jîsuse Kristuse issivse
sãne ássilissaussok, akornavsíne sáningassulingmut kikiagtugaussor-
-dlusôk. [2]matumíngáinak ilíniarfigiumavavse: anernek pigilerpi-
3,5. -siuk inatsisit suliarerkussaisigutdlũnît ugpernerup okautiginekar-
Rûm. 10,17. -neragutdlũnît? [3]taima sujunekángitsigaise? anerníkut autdlar-
-nigarse mãna uviníkut nâjumavisiuk? [4]ima agtigissut asulĩnak
ilivsínut nagdliúpat? mássa asulĩnak pigaluarnersut. [5]anernermik
ilivsínut túniússissok ilivsíne kivdlingnartuliortitsissok taimailiorpa
3,2. inatsisit suliarerkussaisigutdlũnît ugpernerup okautiginekarnera-
1 Môr. 15,6. -gutdlũnît? [6]sôrdlume Aaperât iluarssusekartitaussok Gûte ugperi-
Rûm. 4,3. -gamiuk. [7]ilisimaleritse tauva, ugperssusekartut Aaperâp ki-
Jăk. 2,23. -tornarigai. [8]agdlagkatdle sujornagut nalujungnaerutaugamik Gûtip
inuiakatigît ugperníkut iluartûtisagai, taimáitumik Aaperâmut su-
1 Môr. 12,3. -jornagut únersûtekarput matumínga: iligkut inuiakatigît tamarmik
ap. sul. 3,25. pivdluarkunarsísáput. [9]taimaingmat ugperssusekartut pivdluarku-
-nekarput Aaperâmut ugpertumut ilagititdlugit. [10]mássa inat-

-sisit suliarerĸussainik peĸarniartut nungutdlugit perdlorĸússutip
ĸulangerpai. agdlagsimangmat: perdlorĸunarsile nalingínaĸ mag- 5 Mòr. 27,26.
-persagkane inatsisilingne agdlagsimassunik tamanik aulajangiússi-
-ngitsoĸ nãmagsinagitdlo. 11 nalunángilardle inatsisitigut Gûtime
iluartûtíneĸartoĸángitsoĸ, mássa ugperníkut iluartoĸ inũsavoĸ. Hâp. 2,4. Epr. 10,38.
12 inatsisitdle ugperneĸ píngilât, kisiáne inûp nãmagsigunigit inũ- Rûm. 1,17.
-ssutigísavai. 13 Kristusip akiliúpâtigut inatsisit perdlorĸússutãnit 3 Mòr. 18,5.
pèrsitdluta, pivdluta perdlorĸunarsigame, (agdlagsimangmat: per- Rûm. 10,5. 4,5.
-dlorĸunarsile nalingínaĸ ĸissungme nivingassoĸ;) 14 Aaperâmut 5 Mòr. 21,23.
pivdluarĸússut inuiaĸatigîngnut perĸuvdlugo Kristuse-Jîsusíkut, a-
-nerneĸ únersûtigissaĸ pigilerĸuvdlutigo ugperníkut.
15 katángutíka, inûp ilerĸua atordlugo oĸalúsaunga: inûv- Rûm. 3,5.
-dlũnît tastamantia*) aulajangersarîgaĸ atorungnaersíneĸaráingi-
-laĸ ilaneĸásananilũnît. 16 únersûtitdle oĸauserineĸarput Aape- 3,8.
-râmut kinguâgssânutdlo. ima oĸángilaĸ: kinguâgssanutdlo, ĸav- 1 Mòr. 22,18.
-sîutitdlugit; kisiáne atausiutitdlugo: kinguâgssangnutdlo, tássa
Kristuse [pivâ]. 17 imale oĸarniarpunga: tastamante Gûtip su-
-jornagut aulajangersarîgâ Kristuse pivdlugo inatsisit ukiut si-
-samanik untritigdlit pingasunigdlo ĸuligdlit kingornatigut pí- 2 Mòr. 12,41.
-ngortut saĸigsínáungilât únersût soraersísavdlugo. 18 mássa ki-
-ngornússagssaĸ inatsisitigut pissagssaugune únersûtíkut písaer- Rûm. 4,14.
-ĸajaĸaoĸ; Gûtivdle Aaperât tunivâ únersûtíkut. 19 inat-
-sisit tauva súsápat? ilángússáuput sanerĸutsinerit pivdlugit, Rûm. 5,20.
(kinguâgssaĸ únersûtitigut pineĸartoĸ tikiutserdlugo,) perĸú-
-ssutigineĸarputdlo íngilitigut akúnermiliútup agssaisigut. 20 a- Epr. 2,2.
-kúnermiliútordle atautsip akúnermiugíngilâ, Gûtile atausiuvoĸ. ap. sul. 7,53.
21 tauva inatsisit Gûtip únersûtainut agssortuípat? ajornaĸaoĸ. 1 Tim. 2,5.
mássa inatsisinik túniússaussoĸarpat ũmartitsigínaussunik, tauva
iluarnigssaĸ ilumut inatsisinit perĸajaĸaoĸ. 22 agdlagkatigutdle
sût tamarmik ajortip atãnut mátússáuput únersût ugpertunut pi- Rûm. 11,32.
-gilerĸuvdlugo ugperníkut Jîsuse-Kristusimut. 23 ugperfigssar-
-dle nagdliutínago inatsisit atãnut mátússauvdluta pârineĸarpu-
-gut ugperfigssaĸ sarĸúmersíneĸásassoĸ nagdliutserdlugo. 24 tai- 1 Pît. 1,5.
-máitumik inatsisit perorsartigâvut Kristusimut, ugperníkut iluar-
-tûtíneĸarĸuvdluta. 25 ugperfigdle nagdliungmat perorsaissup pí-
-saerpâtigut. 26 tamavsime Gûtip ĸitornarâse ugperníkut Kri-
-stuse-Jîsusimut. 27 mássa nungutdluse Kristusimut ilángutitdluse Rûm. 6,3.
kuisimassuse Kristuse atisimavarse. 28 nâme Jûtitdlo Grîkerit- — 13,14.

*) perĸússutâ aulajaitsugssaĸ.

1 Kor. 12,13. Kul. 3,11. -dlo, nâme kivfatdlo kivfáungitsutdlo, nâme angutitdlo arnat-
Rûm. 9,7 t. -dlo, tamavse atausiugavse Kristuse-Jîsusime. [29] Kristusivdle
pigigpase Aaperâp kinguârísavâse, kingornússissugssáusausilo úner-
-sût nâpertordlugo.

kapitalit 4.

perorsarneĸartitdlutik kivfatut isínaraluartut Gûtip ernerata anerneranik ûmámioĸa-
-lersut kivfaujungnaerdlutik ĸitornaugamik Gûtimut kingornússissugssaussútaoĸ Kri-
-stusíkut; Galâsiamiut saĸiatdlagtarssusiat ernumássutigilerine; arnap kivfaussup
ĸitornarissainik kivfáungitsuvdlo ĸitornarissainik.

[1] oĸarpungale: kingornússissugssaĸ merdlertûtitdlune kivfatut
isínarpoĸ, uvnit [angúme pigissainut] tamanut nâlagagssaugaluar-
-toĸ; [2] mássa pârssissut piligtaussutdlo nâlagagssarai angúme
4,9. Kul. 2,20. taissâ nagdliutserdlugo. [3] taimátaoĸ uvagut merdlertûgatdlaravta
Evf. 1,10. kivfatut ipugut ilíniarĸâgagssat silap pê nâlagagssaralugit. [4] uv-
Rûm. 1,3. -dlutdle nagdlersîssat nãmagtingmata Gûtip erne autdlartípâ ar-
3,13. -namit erniussoĸ inatsisit atangerdlugit erniussoĸ; [5] inatsisit ĸu-
-langigait akiliúsangmagit tássánga pêrsitdlugit ĸitornáussusigssaĸ
Rûm. 8,15. uvavtínut pigilerĸuvdlugo. [6] ĸitornaugavsile Gûtip ernerme aner-
Rûm. 8,17. -nera ũmativsínut autdlartípâ tordlulassoĸ: atâtaĸ, atâtaĸ-â.
[7] taimáitumik kivfaujungnaerputit, ĸitornauvdlutitdle; ĸitornauga-
-vitdle Gûtimut kingornússissugssauvutítaoĸ Kristusíkut.
[8] ilivsile taimane Gûte ilisimángíkatdlaravsiuk kivfartorpuse
4,3. pissutsimíkut Gûtiúngitsunut. [9] mãnale Gûte ilisarigavsiuk, anger-
-ĸinganigdlo Gûtip ilisaringmase, suvdluse tauva ilíniarĸâgagssat
Kul. 2,16. kimeĸángitsut amigartutdlo kingumut sâgpisigik uterdlugit tamá-
Rûm. 14,5. -kunúnga kivfaritíkumavdluse? [10] uvdlutdlo ĸáumatitdlo nagdliú-
-tutdlo ukiutdlo aulajangiútarpase. [11] ernumássutigilerpavse asu-
-lînaĸ erdloĸíssutigisimasoraluse.
[12] uvavtut íniaritse, ilivsisut íkama. inániarpavse, ĸatángu-
-tíka, iluaitsuliorfigíngilavsinga. [13] ilisimavavsingale uvinivkut sá-
-ngîtsunga îvangkîliumik oĸalugfigilerĸâravse; [14] uvinivkutdlo ú-
-sserneĸarníka asigínarnagitdlo narrugíngilase, kisiáne Gûtip íngi-
-liatut ilagsivavsinga, Kristuse-Jîsusisut. [15] suvdluse taimane piv-
-dluarnerarpise? mássa nalunaiáissutigâvse issise pe̍rĸajarise u-
-vavnutdlo túniutdlugit ajornarsimángigpat. [16] tauva ûmigilerpisi-
-nga ilumôrdlunga pigavse? [17] ilungersorfigigaluarpâse, iluartu-
-migdle pinatik, kisiáne avigsârniarpâse ilivsínut ilungersorfiger-
-ĸuvdlutik. [18] ajúngilardle ajúngitsut ilungersûtigigáine uvdlut nu-

-ngutdlugit ilivsínik najuinerínavkut pinane. 19 kitornánguáka u-
-korsê, ernisugtutut kingumut erdlokíssutigissáka Kristuse iluv- 1 Kor. 4,15.
-síne táutokalerserdlugo: 20 kanortok māna najoraluarnâvse nipiga
avdlángortísinauvdlugo; nalornileravse.
21 okarfigisinga, inatsisinut kulangerkussuse ukorsê, inatsisit
tusángilisigik? 22 agdlagsimangmat Aaperât mardlungnik ernekar- 1 Mör. 21,2.9.
-tok, áipâ arnamit kivfaussumit, áipâ arnamit kivfáungitsumit.
23 arnavdle kivfaussup ernera uviníkut erniuvok, kivfáungitsuvdle Rûm. 9,7 tt.
ernera únersûtíkut erniuvok. 24 tamákule ássersûtáuput. táuko
[arnat] tássa-uko angerutsit mardluk, áipâ kákamit Sīnaimit pissok
kivfaussunik ernissartok, tássa Hâgga. 25 mássa Hâgga tássa ká-
-kak Sînai Arâpiame, Jerûsalâtdlo mássákut ítok migssigâ kiv-
-faussok kitornane ilagalugit. 26 Jerûsalâtdle tagpínga tássa arnak Epr. 12,22.
kivfáungitsok, táuna tamavta anânagârput. 27 agdlagsimangmat: ti- sark. 3,12.
-paitsugit, nârtusuitsutit ernisuitsutit, sivkerdlutit nivdliagit, erni- Is. 54,1.
-sujuitsutit, kisíngorútup kitornai amerdlanerungârmata uvigdlup
kitornainit. 28 uvagutdle, katángutíka, Iisâk ássigalugo únersûtí-
-kut kitornauvugut. 29 sôrdlule taimane uviníkut erniussup ki- Rûm. 9,7 t.
-nugigâ anerníkut erniussok, taimátaok māna pissarpok. 30 ka-
-nordle agdlagkat okausekarpat? arnak kivfaussok erneralo ani- 1 Môr. 21,
-síkit, kivfaussup ernerata kingornússekatigísángingmago kivfáu- 10. 12.
-ngitsup ernera. 31 taimáitumik, katángutíka, arnap kivfaussup
kitornaríngilâtigut, kivfáungitsuvdle.

kapitalit 5.

kristumiut kivfaujungnaerssusertik aulajangerfigísagât, uviningmutdle autdlarniutigití-
-nago kivfartorfigekatigīsassut asangnigdlutik; anernek najortigalugo sakísassut uving-
-nup pilerissusê nāmagsinagit, Kristusip pigissaisa uvinigtik sáningassulingmut
ivertitaringmássuk.

1 taimáitumik aulajangerfigisiuk kivfaujungnaerssuserse Kri-
-stusip kivfaujungnaersingmatigut, kingumutdlo kivfángortínavêritse.
2 ata, uvanga Pauluse okáupavse: kipinekartíkuvse Kristuse
sugssarísángilarse. 3 nalingínak kipinekartítok āma nalunaiaivfi-
-gâra, inatsisit tamákerdlugit nāmagsissagssarigai. 4 Kristuse ila- Jāk. 2,10.
-gísaerparse, inatsisitigut iluartúngorumassuse; sáimáunek átavi-
-giungnaerparse. 5 uvagúme ugperdluta anerníkut utarkivarput
iluartúngornigssak neriûtigissak. 6 kipinekarnerdlūnît kipinekángí- 6,15.
-nerdlūnît Kristuse-Jîsusime atúngingmata, kisiáne ugpernek a- 1 Kor. 7,19.
-sangningníkut súnîssok.

3,1. [7]ingerdlavdluaraluartuse; kia unigtípâse ilumôrnermut nâlag-
-kungnaerкuvdluse? [8]taima nâlagsarmase кaerкussissivsínit pí-
1 Kor. 5,6. -ngilaк. [9]sèrnarsautimininguûp timiussagssiaк tamât sèrnartítarâ.
[10]isumaкarfigâvse Nâlagkame, avdlamik isumaliúsángitsoraluse;
ilivsínigdle ularússisitsissoк pitdlâumut nanertortísavoк, kinauga-
-luarunilũnît. [11]uvangale, кatángutíka, kipineкarneк sule oкalũssí-
-ssutigigaluaruvko, sôrme tauva кinugineкarnerpunga sule? tau-
-vame sáningassulik mamiatsautigiungnaerкajarât. [12]кanortoк
pîarneкarilit ilivsínik kigdlormut isumaliortitsissut.
[13]mássa ilivse, кatángutíka, кaerкusimavuse kivfaujungnaer-
-кuvdluse; kisiánime kivfaujungnaerssuserse uviningmut autdlar-
-niutigiterкunago, asangnigdlusile kivfartorfigeкatigîgitse. [14]inat-
3 Môr. 19,18. -sisit tamarmik kátungmata oкautsimut atautsimut, matumúnga:
Mat. 22,39. tugdlit iligtut asásavat. [15]kisiáne kêкatigîgdlusilo èкatigîgkuvse
Rûm. 13,8. nungútaкátauteкinavuse.
[16]oкarpungale: anerneк najortigalugo saкigitse, tauva uving-
-nup pilerissusê nãmagsísángilase. [17]mássa uvinik pileritsagpoк
anerneк agssortordlugo, anernerdlo pileritsagpoк uvinik agssor-
-tordlugo, táukulo akerdlerîgput piumassavsínik iliorneк ajuler-
Rûm. 8,14. -sitdluse. [18]anerneruvdle pigpase inatsisit кulangísángilâse. [19]er-
— 6,14. -ssíputdle uvingnup piliai, imáitut: arnauneкarneк uverssainer-
Rûm. 1,29 tt. -dlo mingungnartuliornerdlo kángunartuliornerdlo [20]Gûtipilugsior-
1 Kor. 6,9 t. -nerdlo ilisînerdlo кíngarssuinerdlo saкitsainerdlo angnerússinerdlo
Kul. 3,5 tt. kamangnerdlo saкitsaigajungnerdlo agssuarîngnerdlo kigdlormutdlo
Evf. 5,5. ilagîngneк [21]sínganerdlo toкutsinerdlo imerajungnerdlo nerivat-
-dlârnerdlo avdlatdlo taimáitut, tamáko pivdlugit mãna oкarfige-
-rêrpavse, sôrdlo sujornagut oкarfigerêrivse: taimailiortut Gûtip
Evf. 5,9. nâlagauvfia kingornússarísángíkât. [22]anerneruvdle ineritítai tássa
asangningneк tipaitsungnerdlo erкigsinerdlo kamajuínerdlo avâ-
-gingningnerdlo angajorкautsernerdlo ilumôrnerdlo кanilârnerdlo
pîtaiuínerdlo; [23]taimáitunut inatsisit agssortuíngitdlat. [24]Kri-
-stusivdle pigissaisa uvinigtik sáningassulingmut ivertitarât igdli-
-gugssusîlo pilerissusîlo táputdlugit. [25]anerneк najortigalugo inû-
-guvta, tauvátaoк anerneк najortigalugo ingerdlaniarta. [26]piúngit-
-sumik atarкineкarnigssaк piniaкinatigo níngagsâкatigèrкunata sí-
-ngáutarкunatalo.

kapitalit 6.

**ĸanilârdlutik ikioĸatigîgdlutigdlo Kristusip inatsisai nâmagsiniásagait nangminerdlo su-
-liatik misiligdlugit; sunik inuk siaruarterigune kingunerinik katerssuiumârtoĸ; kipine-
-ĸarterĸussissut perĸuserdlugtûtitdlugit Kristusivdlo sáningassulia kisiat usorssitsauti-
-gissagssautitdlugo maligagssamik Kristusime atortumik malingnigtut tugsiúkai.**

1 ĸatángutíka, inuk misigíngitsôrdlune pinerdlugkaluarpat, tauva
ilivse anernermut atassuse iluarsisíniarsiuk anernermik ĸanilârtumik; Rûm. 15,1.
misigssordlutitdle ivdlítaoĸ ússernekarĸunatit. 2 nanertortigissavsí-
-nik erssoĸatigîgitse, taimalo Kristusip inatsisai nâmagsiniarsigik.
3 mássa sûngíkaluardlune ingminik sûsorissoĸ ingminut sagdloĸí-
-tarpoĸ. 4 nalingínauvdle nangmineĸ suliane misiligdliuk, tauva 1 Kor. 11,28.
ingminuínaĸ usorssitsautigssaĸásavoĸ áiparminutdlo pinane. 5 na-
-lingínaup nangmineĸ nangmagagsse nangmásangmago.

6 oĸautsinigdle ajoĸersornekartup ajoĸersortine ajúngitsunik
tamanik ilangêĸatigísavâ. 7 támaĸinase, Gûte mitautigerĸúngilaĸ. Jâk. 1,16.
suningme inuk [nautsíagssatut] siaruarterigune kingunerinik kater- 2 Kor. 9,6.
-ssuiumârpoĸ. 8 mássa uviningminut siaruarterissoĸ uviningmit
katerssuiumârpoĸ aserujássúmik; anernermutdle siaruarterissoĸ
anernermit katerssuiumârpoĸ inûssúmik nâgssáungitsumik. 9 ajú- 2 Tas. 3,13.
-ngitsuliortale arajússinata, nagdliugpat katerssuiumâravtátaoĸ ĸa- 2 Kor. 4,16.
-súngíkuvta. 10 taimáitumik pigínauvfigssaĸartitdluta ajúngitsuliorta
tamanut, pingârtumigdle ugpeĸativtínut.

11 takuvase nangmineĸ ilivsínut agdlagkama amerdlássusê.
12 uvingnup pîsigut iluarerĸussut erdlorĸúpâse kipineĸarterĸuvdluse,
imáitoĸ kisiat píssutigalugo: Kristusip sáningassulia pivdlugo ĸi-
-nuginekarumángínamik. 13 mássalo kipineĸartítut nangminerdlûnît
inatsisit maleruángilait, kisiáne kipineĸarterĸuvâse uvinigse usor-
-ssitsautigiumavdlugo. 14 uvavnut avdla usorssitsautigineĸ ajorna-
-ĸaoĸ, nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáningassulia kisime, táussu-
-mûna silarssuaĸ sáningassulingmut kikiagtorsimassutut ípoĸ uvav-
-nut, uvangalo silarssuarmut taimaitdlunga. 15 kipineĸarnerdlûnît 5,6.
kipineĸángínerdlûnît Kristuse-Jîsusime atúngingmata, kisiáne nu- 1 Kor. 7,19.
-tâmik píngortitaĸ. 16 maligagssaĸ tamána maligdlugo ingerdlassut 2 Kor. 5,17.
tamákerdlugit Israîlilo Gûtip pigissâ erĸigsinerup nagdligtuineruv- Fil. 3,16.
-dlo ĸulangerdligit. 17 tássa uvavnik erdloĸisitsissoĸarnavêrile,
nalunaerĸutsernerit Nâlagkap Jîsusip pê timimiugigavkit.

18 nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunerata anernerse na- Fil. 25.
-jordliuk, ĸatángutíka. âman.

Paulusip
Evfisumiunut agdlagai.

kapitale 1.

erĸigsiserĸússut autdlarniutigalugo Gûtip ilagîgsiminut pivdluarĸússutai tamaisa ĸu-
-jássutigigai; Evfisumiut ugperssusiánik asanguigssusiánigdlo tusaramе Gûtimut ĸut-
-satdlugitdlo tugsiútarine ĸaerĸussaisa neriugissagssât Kristusivdlo tamanit angneruv-
-sârssusia ilisimalerĸuvdlugit táukunúnga.

Kul. 1,1. [1]Pauluse Gûtip perĸussânik Jîsusip Kristusip apustiligissâ
ivdlernartunut Evfisumîtunut ugpertunut Kristuse-Jîsusimîtunut:
Kul. 1,2. [2]Gûtip atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise er-
-ĸigsisitdlusilo.
2 Kor. 1,3. [3]únersiutigineĸardle Gûte nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâtâ,
táussuma pivdluarĸugâtigut pivdluarĸússutinik anernerup pînik ta-
-manik ĸilaup pîsigut Kristusíkut; [4]táussumûna ĸineramisigut
Kul. 1,22. silarssuaĸ túngavilerneĸángíkatdlarmat, asangningníkut ivdlernar-
-ĸuvdluta agssuarnaerĸuvdlutalo kînâta sâne; [5]sujornagutdlo ing-
-minut ĸitornarerĸugamisigut Jîsuse-Kristusíkut, taimáisassoĸ ilua-
-rigamiuk, [6]sáimáunine naleĸángitsoĸ únersiutigineĸarĸuvdlugo,
Kul. 1,14. asassamigut sáimáukamisigut; [7]táussumûna utertitauvugut auagut
3,8. pinerdlungnivtínik isumákêrfigineĸardluta sáimáussingârnera mig-
-ssiliordlugo; [8]tamatumínga pingârâtigut tamanik ilisimalersit-
Kul. 1,26. -dluta sujuneĸalersitdlutalo; [9]nalunaerfigigamisigut ángigissamik
perĸussame pianik iluarissane migssiliordlugo ingmine sujúnersû-
Gal. 4,4. -tigissane, [10]uvdlut nagdlersîssat nāmagtigpata inoĸutigîgsoĸartit-
Kul. 1,16. -siumavdlune, ĸilangmîtutdlo nunamîtutdlo tamaisa ĸaterssoru-
19 t. -magamigit niaĸorissamut atautsimut Kristusimut; [11]táussumûna
3,11. uvagútaoĸ pigssarsivugut, uvagut sujornagut perĸussaussugut táu-
-ssuma pilerssârutigiumassane erĸordlugo sunik tamanik súniú-
-ssissup sujúnersûtâ migssiliordlugo; [12]uvagut sujornagut Kristu-
-simut neriugtugut nâlangnarssusiata únersiutigineĸautigísangma-
4,30. -tigut; [13]táussumûnalo ilivsísaoĸ ugpernaĸutsiorneĸarpuse aner-
-nermik ivdlernartumik únersûtigissamik, taimane oĸauseĸ sag-
-dlusuíssut tusaravsiuk îvangkîlio ánagsimássutsivsínik, táussu-
2 Kor. 1,22. -mûna taimailivuse taimane ugperavse; [14]táunalo [anerneĸ] sag-
-dlunavêrutauvoĸ kingornússagssarput písagavtigo, pigissagssarsiat
utertíneĸarpata, nâlangnarssusiata únersiutigineĸautigssânik.

15 taimáitumik uvangátaoĸ Nâlagkamut Jîsusimut ugperssut- Kul. 1,4.
-sivsínik ivdlernartunutdlo tamanut asangnigssutsivsínik tusarama,
16 soraernanga ĸutsápavse erĸartortardlusilo tugsiartarângama, 17 nâ- 1 Tas. 1,2.
-lagkavta Jîsusip Kristusip Gûtianut atâtamut nâlangnarssusiling- Rúm. 1,9 t.
-mut tunerĸuvdluse anernermik ilisimatitsissumik sarĸúmersitsi-
-ssumigdlo táuna ilisarilerĸuvdlugo, 18 sianíssutsivsigutdlo issekar-
-terĸuvdluse ĸáumarsarsimassunik, ilisimalerĸuvdlusiuk sunaussoĸ 1 Pît. 1,18.
ĸaerĸussaisa neriugissagssât, sunaussordlo kingornússaisa usor- Kul. 1,27.
-nangârssusiat ivdlernartune, 19 sunaussordlo píssaunerata angíssu-
-sia angingâĸissoĸ uvavtíne naküssusiata píssauniligssûp súníne-
-ragut ugpertune; 20 Kristusíkut súnîgame toĸussunit makitíkamiuk 2,6.
ingititdlugulo talerpingme tungânut ĸilangme 21 angneruvsârtúngor-
-titdlugo sujulerssuissunit nâlagkersuissunitdlo píssaussunitdlo nâ- Kul. 2,10.
-lagaussunitdlo tamanit tamanitdlo ĸanoĸ taineĸartartunit silame
matumane áipânilo agdlât; 22 sûtdlo tamaisa isigaisa atãnut pisí- 1 Kor. 15,27.
-pai, tamanitdlo angnerutitdlugo niaĸoritípâ ilagîngnut, 23 tássa ti- Epr. 2,8.
-mânut sunik tamanik tamatigut peĸangârtitsissup peĸangârneranut. tugs. 8,6.
Kul. 1,18.

kapitalit 2.

ajortimingne toĸungagaluartut Gûtip ũmartíkai Kristusimut ilángutitdlugit; akimángit-
-sûgaluartut Israîlíkut univigfigssãnit avigsârsimagaluartut Kristuse-Jîsusíkut erĸigsi-
-vigssiortúkut ĸanigdlissut ivdlernartunut univigfigssarseĸatigititdlugit
Gûtip inoĸutigilerai.

1 ilivsísaoĸ, toĸungagaluaravse pinerdlungnivsíne ajortivsínilo, Kul. 2,13.
2 táuko piliaralugit ardlâgut saĸissuse silap matuma mãnákut pí- Kul. 3,7.
-ssuserissâ migssiliordlugo siláinarme nâlagkersuissut nâlagât ma-
-ligdlugo anerneĸ mãnákut súnîssartoĸ nâlagserîtsune; 3 táuko
ilagalugit uvagútaoĸ tamavta ardlâgut angalassartugut uvinivta Kul. 3,6.
pilerissusê maligdlugit uvingnuvdlo erĸarsautivtalo piumassât nã-
-magsissardlugo, inúngûserigigputdlo níngangnermik pineĸartug-
-ssauvdluta ardlavut ilagalugit; 4 Gûtivdle nagdligtuingârtup asang-
-nigssuserssuaminik asagamisigut, 5 uvagútaoĸ pinerdlungnivtíne Kul. 2,13.
toĸungagatdlartugut Kristusimut ilángutitdluta ũmartípâtigut, (má-
-ssa sáimáunermit ánagtitauvuse;) 6 ilángutitdlutalo makitípâtigut, 1,20.
ilángutitdlutalo nugterpâtigut ĸilangmut Kristuse-Jîsusíkut; 7 uv-
-dlugssane piumârtugssane takutíkumagamiuk sáimáussingârnine
angingâĸissoĸ, Kristuse-Jîsusíkut avâgigamisigut. 8 mássa sái-
-máunermit ánagtitauvuse ugpernikut; tamánalo ilivsínit píngilaĸ,
Gûtip tunissutâ tássauvoĸ, 9 sulianit píngitsoĸ, usorssitsârtoĸar-

Kul. 1,10. -ĸunago. [10]táussumame piliarâtigut Kristuse-Jîsusíkut píngor-
-titaussugut ajúngitsuliorĸuvdluta, Gûtip sujornagut piarêrsarami-
-sigut taima saĸerĸuvdluta.
[11]tamána pivdlugo erĸaigitse, ilivse uviniliússutsivsigut aki-
Rûm. 2,26. -mángitsûgaluartuse, (táuko kipineĸángitsunik taissarpait kipi-
-neĸartunik pissartagaisa, mássa agssangnik uviniliússutsimíkut
kipineĸartut;) [12][erĸaigitse] taimaníkut Kristuse ilaginago Israîlí-
Rûm. 9,4. -kut univigfigssânit avigsârsimagavse takornartauvdlusilo angerut-
Epr. 11,13. -sinut únersûtilingnut, neriugissaĸarnasilo Gûtilo piginago silame
inûgavse. [13]mãnale Kristuse-Jîsusíkut ilivse ardlâgut ungasig-
-suse ĸanigdlivuse Kristusip auagut. [14]táuname erĸigsíssutigâr-
-put, mardlûssut atausíngortingmagit, aserortermagulo talo akú-
Kul. 2,14. -neĸutaussoĸ, [15]akerartût, inatsisit ilerĸorerĸussanik inássutigdlit
uviningmigut soraersíkamigit mardlûssut táuko ingmine píngorter-
-ĸigkumavdlugit inugtâĸ atausíngordlugo erĸigsivigssiordlunilo;
Kul. 1,20. 22. [16]táukulo mardlûssut timime atautsime Gûtimut sáimaúnartíku-
-magamigit sáningassulíkut, tássane akerartût toĸúkamiuk. [17]ti-
Is. 57,19. -kiutdlunilo erĸigsineĸ oĸalûtigâ ilivsínut ungasigkaluartunut, ã-
3,12. -mátaoĸ ĸanigtunut; [18]táussumûna atâtamut patdligúsínãngoravta
Rûm. 5,2. mardlûssugut atautsimik anerneĸartitauvdluta. [19]tauva mãna ta-
-kornartatutdlũnît ilasiaussututdlũnît íkungnaerpuse, ivdlernartut-
-dle univigfigssarseĸatigâse, Gûtivdlo inoĸutigâse; [20]igdluliarissau-
-vusilo túngavingmut apustilitigutdlo pruvfîtitigutdlo túngaviliau-
-ssumut, tássane Jîsuse Kristuse nangmineĸ ujarauvoĸ teĸerĸû-
4,16. -ssoĸ; [21]táussumane katiterneĸardlune igdluliaĸ tamarme agdliar-
1 Kor. 3,16. -torpoĸ nâlagfíngordlune ivdlernartoĸ Nâlagkákut; [22]táussumanilo
1 Pît. 2,5. ilivsísaoĸ ilángutdluse igdluliarineĸarpuse Gûtimut inigerĸuvdluse
anerníkut.

kapitalit 3.

akimángitsut îvangkîlio píssutigalugo ilángutdlutik pigilísangmássuk Gûtip Kristusíkut únersûtigissâ, Gûtimit sáimáuneĸardlune tamatumúnga kivfartortúngortoĸ Kristusip pisũssusia sujunersigssáungitsoĸ oĸalûtigísavdlugo akimángitsunut; tugsiússissoĸ Kri-stuse ugperníkut ũmataine ineĸarĸuvdlugo asangnigssusialo ilisarssinermit angneru-ngârtoĸ ilisarilerĸuvdlugo táukunúnga.

4,1. [1]tamána píssutigalugo uvanga Pauluse Kristuse-Jîsusimut
parnaerússaussunga ilivse akimángitsûgaluartuse pivdluse, [2]tu-
-sarsimasoraluse Gûtip sáimaúner[illegible]k inoĸutigîgsune atortitag-
Gal. 1,12. -ssamik uvavnut pisitaussumik ilivsíne atorterĸuvdlugo, [3]ángigi-

-ssaĸ uvavnut nalunaiagaungmat sarĸúmîssaĸartitdlunga, sôrdlo 1,9.
tássa tauva agdlagfigitdlatsiarivse; [4] tamáko atuaruvsigik malugí-
-savarse ángigissamik Kristusip pianik sianíssusera; [5] [ángigissaĸ] Kul. 4,3.
tamána sujugdlît inûtitdlugit taima nalunaerneĸángitsoĸ inuit ĸi- Kul. 1,26.
-tornainut, sôrdlo mãnákut apustilînut ivdlernartunut pruvfîtainut- 2,20.
-dlo anerníkut sarĸúmersitaussoĸ, [6] imáitoĸ: akimángitsut iiá-
-ngutdlutik kingornússísangmata timânut ilángutitauvdlutik, ilá-
-ngutdlutigdlo pigilísangmássuk Gûtip Kristusíkut únersûtigissâ,
îvangkîlio píssutigalugo; [7] tamatumúnga kivfartortúngorpunga Gû- Kul. 1,25.
-tip sáimáunera tuníssutâ migssiliordlugo, tamatumínga tuning-
-manga píssaunine kivdlingnartoĸ migssiliordlugo. [8] uvanga iv-
-dlernartunit tamanit nikanarnerussunga tunineĸarpunga sáimáu- 1 Kor. 15,9.
-nermik matumínga: Kristusip pisũssusia sujunersigssáungit- Kul. 1,27.
-soĸ akimángitsunut oĸalûtigerĸuvdlugo, [9] tamanutdlo takuvdluar-
-terĸuvdlugo sunaussoĸ ilángutitaunigssaĸ ángigissamut uvdloĸaler- Kul. 1,26.
-ĸârneranit Gûtime issertugaussumut [Gûtime] Jîsuse-Kristusíkut
tamanik píngortitsissume; [10] tássa Gûtip ilisimatũssusia nalingí-
-narpagssuarnik ilalik mãnákut ilagîgsutigut nalunaerneĸarĸuvdlugo
sujulerssuissunut nâlagkersuissunutdlo ĸilangmiussunut [11] isuanit
sujúnersûtigissâ migssiliordlugo piliarissâ Kristuse-Jîsusíkut nâ- 1,11.
-lagkavtigut, [12] táussumûna sujôranata patdligúsínãngorpugut tati- 2,18.
-gingnigdluta, ugperfigigavtigo. Rûm. 5,2.

[13] tamána pivdlugo inápavse ilivse pivdluse nâgdliûtigissáka
arajússíssutigerĸunagit, usornautigísagavsigik. [14] tamána píssuti-
-galugo sêrĸumiarfigâra nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâtâ, [15] ĸi-
-langmilo nunamilo atâtaussut tamarmik ateĸautigissât, [16] píssau-
-nermik tunerĸuvdluse nâlangnangârssutse migssiliordlugo, aner- Kul. 1,11.
-neragut nukigtorĸuvdluse inûtsivsigut ilordlíkut, [17] Kristuse ug-
-perníkut ũmativsíne ineĸarĸuvdlugo, [18] asangningneĸ mángoĸar-
-figalugulo túngavigalugulo ivdlernartut tamaisa ilagalugit sujuner-
-sisínãngorĸuvdlusiuk siligssusia takíssusialo itíssusialo kingigssu-
-sialo, [19] Kristusivdlo asangnigssusia ilisarilerĸuvdlusiuk ilisarssi-
-nermit angnerungârtoĸ; ilumioĸangâlerĸuvdluse Gûtip peĸangâr-
-nera tamât pigilerdlugo.

[20] ivnale tugsiutigissavut sianigissavutdlo tamaisa akimungâr- Rûm. 16,
-dlugit angnerungârtumik iliorsínaussoĸ píssaunine uvavtíne sú- 25 tt.
-nîssoĸ migssiliordlugo, [21] táuna nâlangnarsile ilagîngne Kristuse-
Jîsusimîtune kinguârîgsugssat tamákerdlugit nâgssáungitdluínar-
-tumik. ãman.

kapitalit 4.

ĸaerĸusimássusertik nâpertordlugo saĸivdluásassut anerníkut atausiússusertik aulaja-ngiúniarĸigsârdlugo, tamarmigdle ingmíkut sáimáunermik tunineĸartut kivfartûtigssaĸ suliarerĸuvdlugo Kristusip timâta ineriartûtigssânik; inutoĸaĸ ardlâgut angalauseri-ssartik iperardlugo inugtâĸ atísagât tamatigut ilumôrniardlutik ajúngitsumigdlo iliorfigeĸatigîgdlutik.

3,1. 1 taimáitumik uvanga Nâlagaĸ pivdlugo parnaerússaussunga
Kul. 1,10. oĸaorĸigsârpavse saĸivdluarĸuvdluse ĸaerĸusimássuserse nâper-
Kul. 3,12 tt. -tordlugo, 2 tamatigut nikanartísassuse ĸanilârdlusilo kamajuit-
-dlusilo kamageĸatigîgdlusilo asaĸatigîgsutut; 3 anerníkutdlo atau-
-siússuserse aulajangiúniarĸigsârsiuk erĸigsíssúmik atautsimut ni-
-mersimassutut; 4 time atauseĸ anernerdlo atauseĸ, sôrdlume
ĸaerĸusimassuse atausiussumik neriugissaĸardluse ĸaerĸusimaniv-
1 Kor. 8,6. -sínit; 5 Nâlagaĸ atauseĸ, ugperneĸ atauseĸ, kuisimássut atauseĸ,
— 12,5 t. 6 Gûte atauseĸ tamarmik atâtagissât, táussuma tamavse ĸulanger-
1 Tim. 2,5. -pâse, tamavse súnerpâse, tamavse inigâse. 7 nungutdlutale
ingmíkut sáimáunermik tunineĸarpugut Kristusip tuniorainermine
tugs. 68,19. ûgtûtigissâ migssiliordlugo. 8 (tamána pivdlugo ima oĸauseĸar-
-poĸ: ĸutsigsumut pavungnardlune tigussat autdlarúpai, inuitdlo
tunissutinik tunivai. 9 pavungnartumigdle oĸauseĸarmat imáingila:
nunap ilainut atsigsunut samungnaratdlarsimassoĸ? 10 samungnar-
-toĸ táunauvoĸ pavungnartoĸ ĸilait tamarmik ĸulãnut, sût tamai-
1 Kor. 12,28. -sa ilumioĸangârtísagamigit.) 11 ilaitdlo táussuma apustilíngortí-
-pai, ilait pruvfîtíngortípai, ilait îvangkîliulerssârtúngortípai, ilait
pârssissúngortípai ajoĸersuissúngortitdlugitdlo; 12 ivdlernartut nã-
-magtúngorĸuvdlugit, kivfartûtigssaĸ suliarerĸuvdlugo, Kristusip
timâ ineriartorterĸuvdlugo; 13 tamavta apûtserdluta ugpeĸatigîg-
-fingmut Gûtivdlo erneranik ilisarsseĸatigîgfingmut, angut inersi-
-massoĸ nagdlersimavdlugo, Kristusip peĸangârnera ukiumigut
nãmagtoĸ nagdlersimavdlugo; 14 merdlertûjungnaerĸuvdluta, mag-
-dlisut aulaterĸunata angalaterĸunatalo ajoĸersũmit nalingínarmit
pitorartartumit, inuit erĸoriainerinit, ĸoĸagssîssut támartitsissut
1,22. perĸusersûneránit; 15 asangningníkutdle ilumôrdluta tamatigut ag-
5,23. Kul. 1,18. -dliartorĸuvdluta niaĸorissamut, tamássa Kristusimut; 16 táussu-
Kul. 2,19. -mánga autdlarnerdlune time ilũngarme katiterneĸartoĸ atausí-
-ngortitauvdlunilo igdlersuinerit tamaisa ujalugalugit, [taimaitdlu-
-nilo] ilame tamarmik ingmíkut ûgtugarsiaisa súnînere migssi-
-liordlugit timip agdliartornigssâ nãmagsiartorâ ingminik ineriar-
-tortitdlune asangningníkut.

[17]taimáitumik māna oĸarpunga narĸigssuivdlungalo Nâlagkâ-
-kut, taima saĸiungnaerĸuvdluse sôrdlo Gûtimik nalussoĸatigiga-
-luase saĸissartut erĸarsautimíkut piúngitsorsiordlutik; [18]táuko
isumamíkut târsiorput avigsârsimavdlutigdlo inûnermit Gûtip pia- Kul. 1,21.
-nit, ilumíkut nalussûgamik, ũmatimíkutdlo mángertûgamik; [19]táuko
sianigissaerutdlutik kángunartuliornermut túniúput nalingínarnik
mingungnartuliorumavdlutik piumatûnermingne. [20]ilivsile Kristu-
-simik taima iliniángilase, [21]mássame tusarsimaguvsiuk, táussu-
-manîtitdlusilo ajoĸersornеĸarsimaguvse sagdlusuíssut Jîsusimītoĸ
nâpertordlugo, [22]inutoĸaĸ ardlâgut angalauserissarse iperásagigse, Kul. 3,9.
táuna ingminik aserorniartoĸ pileritsangnernik sagdloĸítautaussunik;
[23]nutãngortísassusile anernivsigut isumaĸautivsigut, [24]inugtârdlo Kul. 3,10.
Gûte ássilivdlugo píngortitaĸ atísagigse iluartitdlugo ivdlernar-
-titdlugulo ilumôrníkut.

[25]taimáitumik sagdlúsaerdluse nungutdluse ilumôrtumik oĸa- Sagg. 8,16.
-lugitse inoĸativsínut, avateĸatigîgkavta. [26]níngagtitdluse ajortu- tugs. 4,4.
-língíniaritse; seĸineĸ tarrisínavêrsiuk narrutsagsimanivsíne. [27]ma-
-mardlîssorssuardlo*) piniarfigssaĸartínavêrsiuk. [28]tigdligtartoĸ
tigdlísaerdle, suliniardlunile agssangminik ajúngitsuliordle, ajorssar-
-tunut ikiûtigssaĸarĸuvdlugo. [29]oĸautsinik sugssaúngitsunik ĸa-
-nivsínit anisitseĸinase, kisiáne ineriartornigssamut pissariaĸartu-
-mut ajúngitsut [oĸauserisigik], tusartut sáimáunermik pineĸar-
-ĸuvdlugit. [30]Gûtivdlo anernera ivdlernartoĸ aliasugteĸinasiuk, 1,13.
táussumínga ugpernaĸutsiornеĸarpuse uvdloĸ utertitauvfigssaĸ nag-
-dliutserdlugo. [31]ajuatdlagtitsinerit kamangneritdlo níngangnerit- Kul. 3,8.
-dlo nivdlianeritdlo ĸaĸajardlerneritdlo tamarmik ilivsínit pêrdlit
iluaitsuliorneritdlo tamaisa ilángutdlugit. [32]ajúngitsumigdle ilior-
-figeĸatigîgitse isumagssuigajugdlusilo isumákêrfigeĸatigîgdlusilo, Kul. 3,12 t.
sôrdlo Gûtip isumákêrfigigâse Kristusíkut.

kapitalit 5.

Gûte malingniardlugo asangnigdlutik ĸaumassup ĸitornaisut saĸísassut; nuliarît kristumiussut ĸanoĸ ilivdlutik áiparîgdluásassut.

[1]taimáitumik Gûte malingniarsiuk ĸitornatut asanartutut.
[2]saĸigitsilo asangnigdluse, sôrdlútaoĸ Kristusip asagâtigut ing-
-minigdlo túniutdlune pivdluta, tunissutitut toĸutagssatut pigdliu- Gal. 2,20.
-tigititdlune Gûtimut naimajuminartugssatut.
[3]uverssainerdle mingungnartutdlo nalingínait piumatûnerdlo Kul. 3,5. 15.

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

taineкásángitdlatdlũnît ilivsíne, ivdlernartut taima ilerкugssaкar-
-mata; 4 kángunartutdlo oкautsitdlo sianîtsorpatdlagtut кuiasâr-
-neritdlo tamáko atugagssaúngitsut [atornavêrilit], кujavdlusile pi-
Gal. 5,21. -gitse. 5 máname nalúngilarse: nalingínaк uverssaissordlũnît mi-
1 Kor. 6,9 f. -ngugtôrdlũnît piumatôrdlũnît (tássa Gûtipilugsiortoк) kingornú-
-ssagssaкángingmat Kristusip Gûtivdlo nâlagauvfiáne. 6 oкautsi-
2 Tas. 2,3. Kul. 3,6. -nik piúngitsunik kimutdlũnît sagdloкítartínavêritse, mássa tai-
Rûm. 1,18. -máitut pivdlugit Gûtip níngangnera nagdliútarpoк nâlagserîtsu-
1 Tas. 5,5. -nut. 7 tamána pivdlugo táukunúnga ilángutínavêritse. 8 ilivsime
ardlâgut târmiugaluaravse mãna кaumassormiuvuse Nâlagkákut;
Gal. 5,22. кaumassup кitornaisut saкigitse. 9 кaumassuvdle inerititai tássa
ajúngitsuliat nalingínait iluarnerdlo ilumôrnerdlo. 10 misiligtarniar-
Rûm. 12,2. -siugdlo sunaussoк Nâlagkap iluarissagssâ. 11 târtuvdlo pînik ine-
-rititaкángitsunik piliortut peкatiginavêrsigik, nalujungnaersíniar-
-dlugitdle pissarsigik; 12 ángiortuliornere tainerdlũnît kángunaкing-
-mata. 13 nalunarungnaersutdle nungutdlutik erssitsarput кauma-
-ssúkut; erssitsut nungutdlugit кaumassup pissarmagit. 14 tamána
Is. 60,1. pivdlugo oкautsit imáiput: eкêrit, sinigtutit ûmâ, toкussunit ma-
— 26,19. -kitdlutit, tauva Kristusip кáumarsásavâtit.
Kul. 4,5. 15 taimáitumik mianerssoritse saкivdluarniarкigsârdluse, ilisi-
-maitsutut pinase ilisimatûtutdle ilivdluse. 16 uvdlut pigínauvfiu-
-ssut asiutínavêrsigik, uvdlut perdlungnarmata. 17 tamána piv-
-dlugo sujuneкángitsúngornavêritse, sianiginiarsiugdle sunaussoк
Nâlagkap perкussâ. 18 putumanartumik vĩnisoкinase, taimaitdlune
кugsalaitsúngornartarmat; anernermigdle ilumioкangâleritse, 19 ing-
Kul. 3,16. -mivsínutdlo oкalugitse erinaligssiat кujaniutitdlo eríniugkatdlo a-
-nernerup pê atordlugit, Nâlagardlo erinalerssorfigisiuk nipilerssor-
Kul. 3,17. -figalugulo ũmativsigut; 20 tamaisalo кujássutigissáinarsigik Gûtimut
atâtamut nâlagkavta Jîsusip Kristusip arкa tunâralugo.
Kul. 3,18. 21 nâlaкatigîgitse Gûte mianeralugo: 22 ilivse arnat, uvise nâ-
1 Pît. 3,1. -lagsigik, sôrdlo Nâlagaк [nâlagtarigse]; 23 arnap uvine niaкoring-
1,22. -mago, sôrdlútaoк ilagît Kristuse niaкorigât; táuna timâta ánáu-
1 Kor. 11,3. -ssississigâ; 24 sôrdlule ilagît Kristuse nâlagkât, taimátaoк arnat
Kul. 3,19. uvisik tamatigut nâlásavait. 25 ilivse angutit, nuliase asaniarsigik,
1 Pît. 3,7. sôrdlútaoк Kristusip ilagît asagai ingminigdlo túniutdlune táuko
píssutigalugit; 26 tássa ivdlernarsarumagamigit uvfáumik imermik
2 Kor. 11,2. oкautsíkut evкiardlugit; 27 nangmineк ingminut sarкúmiúkumagami-
Kul. 1,22. -git ilagît usornartut mingoкángitsut eкinganeкángitsut avdlamigdlũ-
-nît taimáitoкángitsut, kisiáne ivdlernarкuvdlugit agssuarnaerкuv-
-dlugitdlo. 28 taima angutit nuliatik asásavait, sôrdlo timitik [asa-

-ssarait]. nuliaminik asangnigtoĸ ingminik asassaraoĸ. [29]mássa
inuk uviningminik ĸíngarssuíngisáinarpoĸ, nerisítardlugule paorĸi-
-ssarpâ, sôrdlútaoĸ Nâlagkap ilagît taimailiortarai. [30]táussuma-
-me timâta avatigâtigut, uvineĸatigalugulo sauneĸatigârput. [31]tai- 1 Môr. 2,24.
-máitumik inûp angúnilo arnilo ĸimásavai nulîlo átavigalugo, táu- Mat. 19,5.
-kulo mardluk uviniúsáput atauseĸ. [32]ángigissaĸ tamána ange- 1 Kor. 6,16 t.
-ĸaoĸ; mássale Kristuse pivdlugo ilagîtdlo pivdlugit taima oĸar-
-punga. [33]taimáitoĸ ilivsísaoĸ nungutdluse nuliase ingmivsisut
asásavase, arnavdle uvine mianeriniardliuk.

kapitalit 6.

ĸitornaussutdlo angajorĸaussutdlo kivfaussutdlo nâlagaussutdlo ĸanoĸ ilivdlutik ino-
-ĸutigîgdluarniásassut; sákutũssutit Gûtip pê atiniásagait tamanut ajugaorĸuvdlutik;
Tiggikumik autdlartitsivfigigine ĸanoĸ íssutse tusarĸuvdlugo; naggasiutigalugo tugsiúkai.

[1]ilivse merdlertut, angajorĸâse nâlagsigik Nâlagkákut, taima Kul. 3,20.
iluarmat. [2]atâtatdlo anânatdlo atarĸíkit, tássa inássut sujugdleĸ 2 Môr. 20,12.
únersũmik ilalik: [3]pivdluarĸuvdlutit inũmersorĸuvdlutitdlo nu-
-name. [4]ilivsilo angajorĸait, ĸitornase narrutsagteĸinasigik, Kul. 3,21.
inororsarniarsigigdle perorsardlugit inertertardlugitdlo Nâlagkamit.
[5]ilivse kivfat, uviníkut nâlagarissase nâlagsigik mianerssor- Kul. 3,22.
-dluse ûligdlusilo ũmativsigutdlo perĸusersuitdluse, sôrdlo Kri- 2 Kor. 7,15.
-stuse [nâlagtarigse]; [6]issigissumut kivfartortutut pinase inung- Fil. 2,12.
-mut iluarerĸussutut, Kristusivdle kivfaisut Gûtip perĸussâ su- Kul. 3,23.
-liaralugo kajumigdluse, [7]isumagigdlusilo kivfartúsassuse Nâlag-
-kamutdlusôĸ, sôrdlo inungnut kivfartúngitsuse; [8]ilisimagavse na-
-lingínaĸ kivfaussordlũnît kivfaúngitsordlũnît sumik ajúngitsulio-
-rune [tamána] Nâlagkamit pigssaĸautigiumârâ. [9]ilivsilo nâ- Kul. 3,24 t.
-lagkat, [kivfase] taimatut iliorfigisigik sujôrasârissarnasilo, ilisi- — 4,1.
-magavse ilivsísaoĸ nâlagarse ĸilangmîngmat, táussumanilo inûp — 3,25.
táunáussusia atúngingmat.
[10]ãmátaoĸ, ĸatángutíka, nakússagtíniaritse Nâlagkákut na-
-kũssusiatalo píssauneĸarnerssuagut. [11] sákutũssutit Gûtip pê a-
-tiniarsigik, aulajaisínaorĸuvdluse mamardlîssorssûp*) ĸoĸagssinia-
-rângase. [12]uvinigdlit augdlitdlo pâniagagssaríngínavtigik, sujuler-
-ssuissutdle nâlagkersuissutdlo silap píssauniligssue matuma târssu-
-siane [nâlagaussut] anernerit ajortut ĸilaup atânîtut. [13]tamána
pivdlugo sákutũssutit Gûtip pê tiguniarsigik, agssortuisínaorĸuv-
-dluse uvdloĸ ajortoĸ nagdliugpat, aulajaerĸuvdlusilo tamaisa suliari-
-simaguvsigik. [14]taimaingmat aulajangeritse ĸitivsigut ĸiterusersi- 1 Tas. 5,8.

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

-mavdluse ilumôrnermik, iluarnerdlo atisimavdlugo sâgtuaussaralugo,
15 isigkavsigutdlo kamigsimavdluse îvangkîlio erĸigsinartoĸ piarêr-
-sautigalugo; 16 pingârtumigdlo ugperneĸ tiguniarsiuk erĸorna-
-vêrĸutigalugo, táussumínga ajortup ĸarssue ingnigdlit tamaisa
1 Tas. 5,8. ĸamitísináusagavsigik; 17 niaĸorornavèruseritsilo ánásŝumik panaler-
-dlusilo anernerup pianik, tássa Gûtip oĸausianik; 18 anerníkut
tugsiartuínardluse tamatigut tugsiartarângavse ĸinussarângavsi-
-lo; erĸumaniardlusilo tamánarpiaĸ píssutigalugo, tamatigut ĸasu-
-suitdluse ivdlernartutdlo tamaisa tugsiutdlugit, 19 uvangalo [tug-
-siutdlunga], oĸausigssavnik tuninеĸarĸuvdlunga ĸanera angmásа-
Kul. 4,3. -guvko ángigissaĸ îvangkîliup pia nalunáisavdlugo sujôrananga;
20 tamána písavdlugo oĸariartortitauvunga ĸilerssugauvdlunga, er-
Kul. 4,4. -sisuitdlunga suliarisínáusavdlugo oĸalungnivkut ilerĸugssara er-
-ĸordlugo.
Kul. 4,7 t. 21 ilisimarĸuvdlusile ĸanoĸ ítunga sussartungalo, tauva Tiggi-
-kup ĸatángutivta asassavta Nâlagkákutdlo kivfauvdluartup tama-
-nik nalunaerfigiumârpâse; 22 táuna ilivsínut autdlartíkavko tamá-
-narpiaĸ pivdlugo, tusarĸuvdluta ĸanoĸ ítugut, ũmatisilo táussu-
-múnga tugpatdlersarĸuvdlugit.
23 Gûtip atâtap Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip erĸigsisitdligit
ĸatángutigît asangnigtitdlugitdlo ugpertitdlugitdlo. 24 sáimáu-
-nerup najordligit tamaisa nâlagkavtínik Jîsuse-Kristusimik asang-
-nigtut aserfatdlajuitsumik. ãman.

Paulusip
Filípimiunut agdlagai.

kapitale 1.

ivdlernartut Filípimiussut erĸigsiserĸugatdlardlugit nalunaersoĸ, ĸanoĸ Gûtimut ĸujá-ssutigissardlugitdlo tugsiútarine; ĸilerssugaunine îvangkîliumut angnermik ingerdlav-dluautaulersoĸ, toĸugssanilo iluanârfigssarigaluardlugo inûgatdlarnigssaĸ pingârneru-tíkine ilagît pivdlugit; Kristusip îvangkîliua nâpertordluardlugo saĸiniarsínásassut anerneĸ atauseĸ aulajangerfigalugo Kristusilo ániautigisínauvdlugo.

2 Kor. 1,1. 1 Pauluse Timũtiusilo Jîsusip Kristusip kivfai Kristuse-Jî-
ap.sul. 16,12. -susimĩtunut ivdlernartunut tamanut Filípimiussunut ilagîtdlo
Rûm. 1,7. pârssissainut kivfartortigissainutdlo: 2 Gûtip atâtavta Nâlagkavdlo
Jîsusip Kristusip sáimautdlise erĸigsisitdlusilo.

3 Gûtiga ĸutsavigissarâra erĸartortarângavse, 4 tugsiartarníka Rûm. 1,8.
tamákerdlugit tipaitsuínardlunga tamavse tugsiútarângavse, 5 uv-
-dlormit sujugdlermit mánalo tikitdlugo îvangkîliumut ilángutitáu-
-ssuserse pivdlugo; 6 matumínga nakimanavôrama: ajúngitsuliamik
ilivsíne autdlarnîssup nãmagsiumârãtaoĸ Jîsusip Kristusip uvdlug-
-ssâ nagdliutserdlugo. 7 taimame isumaĸarfigissagssarigavse ta-
-mavse, ũmámiugigavse, parnaerússautitdlunga îvangkîliulo oĸaut-
-sivnik igdlersúsassarângavko aulajangersásavdlugo, tamavse sái-
-máunermik pigssarsioĸatigissáka [ũmámiugigavse]. 8 mássa Gûtip Rûm. 1,9.
ilisimavânga, ĸanoĸ agtigissumik tamavse kajungerigivse Jîsusip
Kristusip asangnigkajungneragut. 9 imáitordlo tugsiutigissarpara:
asangnigssuserse ilisarssinermik sianinernigdlo nalingínarnik ilaĸa-
-ngâleriartuínarĸuvdlugo, 10 sordlît iluarnersut misiligtarsínaorĸuv- Rûm. 2,18.
-dlusigik, tássa ĸaumassumêrĸuvdluse nâgkiússutaunavêrĸuvdlusilo
Kristusip uvdlugssâ nagdliutserdlugo, 11 iluarnerup ineritítainik
ilumioĸangârĸuvdluse Jîsuse-Kristusíkut inerítartunik, Gûte nâ-
-langnarserĸuvdlugo nersornarserĸuvdlugulo.
12 ilisimarĸuvavsile, ĸatángutíka, ĸanoĸ pineĸarníka îvangkîliu-
-mut angnermik ingerdlavdluautaulermata, 13 ĸilerssugaunera Kri-
-stusimik píssuteĸartoĸ erssermat sákutût pârssissut igdlorssuá-
-nîtunut tamanut ilainutdlo tamanut, 14 Nâlagkamilo ĸatángutigît
amerdlanertaisa ĸilerssugaunera tatigssarsíssutigingmássuk ang-
-nermik sapîsilerdlutik oĸauseĸ ersioratik oĸauserissardlugo.
15 nauk ilaisa Kristuse oĸalûtigissarât sínganermítaoĸ saĸitsai-
-niarnermitdlo; ilaisale ajúngitsumik isumaĸardlutik. 16 ivkua sa-
-ĸitsaigajugtut Kristuse oĸautigissarât ilumôratik, isumaĸaramik
ĸilerssugaunera nâgdliungnermik ilajumavdlugo; 17 ukule asangning-
-nermit [taimailiorput], nalúngínamínga tamânîtunga îvangkîlio o-
-ĸautsivnik igdlersúsavdlugo. 18 ĸanorme tauva? Kristuse oĸau-
-tigineĸarmat ĸanoĸ íkaluartumik, patsisiliutdlugulũnît ilumôrtu-
-migdlũnît, tipaitsûtigisínarpara tipaitsûtigiumârdlugulo. 19 ilisi-
-magama tamána ánássutigísagiga ilivse tugsiússissarnivsigut Jî-
-susivdlo Kristusip anernerata igdlersuineragut; 20 sôrdlo kipi-
-savdlunga neriugsínartunga pakatsisarneĸángitdluínásasoralunga,
kisiáne tamatigut ersisuersitdlunga Kristuse mãnákútaoĸ timiv-
-kut nâlangnartíneĸásasoralugo, sôrdlo pissartáinartoĸ, inũsaneru-
-malũnît toĸúsanerumalũnît. 21 inûnera tássaungmat Kristuse,
toĸugssaralo tássa iluanârfigssara. 22 kisiáne uvinikut inûnivnit
piniarníka inerititaĸásagpata, suna tauva ĸinísagiga naluvunga.

[23]táukua mardluk akornáne nivniortutut íkama: kajungeкigama
mána кimagkumavdlugo Kristusilo najorumavdlugo, tamána a-
-júngínerungâкingmat; [24]kisiánile uvinikut inûgatdlarnigssaк pi-
-ngârnerutítariaкarpoк ilivse pivdluse. [25]tamánalo nakimássu-
-tiginago ilisimavunga unigkatdlásassunga tamavsilo unigfigaluse,
ugperssutsivsigut ingerdlavdluarкuvdluse tipaitsorкuvdlusilo, [26]Kri-
-stuse-Jîsusíkut usorssitsângârкuvdluse uvanga pivdlunga, kingu-
-mut tikíkuvse.

[27]saкiniarsínaritse Kristusip îvangkîliua nâpertordluardlugo,
takujartúsanerivsilũnît alisimásanerivsilũnît tusarumavdluse aner-
-neк atauseк aulajangerfigigigse, tarneкatigîgdlusilo agsorôкatigi-
-givsinga îvangkîliumut ugperneк pivdlugo, [28]akerartortunutdlo
ánilârtingitdluínartuse; tássánga nalunarungnáisavoк táukua támar-
-nigssât, ilivsilo ánangnigssarse, mássalo Gûtimit taimailivdlune.
[29]ilivsime tuninекarpuse Kristuse píssutigalugo, ugperfigerкuínar-
-dlugo píngilaк, ániautigisínaorкuvdlugútaoк; [30]taimatut ilunger-
-sornartoкaravse sôrdlo uvanga takugivsinga mãnalo tusâmav-
-dlunga.

kapitalit 2.

taima isumaкásassut sôrdlo Kristuse Jîsuse isumaкartoк, ingminik nikanarsarame nâ-
-láinardlune toкúsagame agdlât, Gûtivdle tamanit akitsingârtíkâ; ánangnigssartik su-
-líssutigísagât mianerssordlutik ûligdlutigdlo Gûtimut кitornarerкuvdlutik erкardlerît
táukua mumingassut akornáne; Timũtiuse Filípimut autdlarterкajâlersínausorissane
Epavfrutítulo autdlartínarasuagke nersorai.

[1]tauva Kristusíkut окaorкigsârutigssaкarpat, tugpatdlersau-
-tigssaкarpat asangningnerup pianik, anerníkut ilagîgsoкarpat, a-
-sangnigkajugtoкarpat nagdligtuissoкarpatdlo, [2]tauva tipaitsug-
3,16. -ssusera nãmagtísiuk atausiussumik isumaliordluse atausiussumik
asangnigssuseкardluse tarnivsigut ilagîgdluse isumaкatigîgdluse;
[3]saкitsainerit piúngitsumigdlo atarкineкarnigssaк pinagit, kisiáne
nikanartitdluse ilase nungutdlugit ingmivsínit angnerutíniarsigik,
1 Kor. 10,24. [4]isumagingnigdlusilo nalingínaк nangminigssaminik pinane, kisiáne
nalingínaк áiparmísaoк iluaкutigssânik. [5]taima isumaкaritse sôr-
-dlo Kristuse Jîsuse [isumaкartoк]; [6]táussuma Gûtip táutua pi-
-gigaluaramiuk, Gûtisut íssutse paggatigissatut isumaкartíngilâ,
Rôm. 8,3. [7]píssutsile iperarpâ kivfap táutua ativdlugo inuitdlo ássigilerdlu-
-git; [8]inugtutdlo píssuseкardlune malungnarsigame, ingminik ni-
-kanarsarpoк nâláinardlune toкúsagame agdlât, mássame sáninga-
-ssulingme toкúsagame agdlât. [9]tamánalo pivdlugo Gûtip akit-

-singârtípâ ateĸartitdlugulo aternit tamanit angnerussumik, 10 Jî- Is. 45,23.
-susip arĸa pivdlugo sêrĸut tamarmik sêrĸumiásassut ĸilangmilo Rûm. 14,11.
nunamilo nunavdlo atâne ítut, 11 orĸatdlo tamarmik Jîsuse Kri-
-stuse ángîautigisagât táunaussoĸ Nâlagaĸ, Gûte atâtaĸ nâlangnar-
-serĸuvdlugo.

12 taimáitumik, asassáka, sôrdlo nâlagtarsínartuse, taimaitdluse,
najornivnisut pīnarnase mãnale alisimatitdlunga angnerussumik, á-
-nangnigssarse sulíssutigisiuk mianerssordluse ûligdlusilo; 13 Gûte Evf. 6,5.
tássaungmat ilivsíne súniússissoĸ piumatdlersítardluse nãmagsi-
-ssaĸartítardlusilo iluarissane píssutigalugo. 14 suliase nungutdlu-
-git suliarisigik oĸalorujungnase nakimanasilo, 15 agssuarnaerĸuv- 1 Pît. 4,9.
-dluse perĸusersuerĸuvdlusilo, Gûtimut ĸitornarerĸuvdluse ag-
-ssuarissagssáungisitdluse erĸardlerît ukua kigdlormôrtut mumi-
-ngassutdlo akornáne, táukunane ĸaumavuse silarssuarme ĸáu-
-marĸutaussutut, 16 oĸausek inũssutaussoĸ aulajangiutdlugo; tássa
usornautigssara Kristusip uvdlugssâne, maungáinaĸ arpagsimásá- Gal. 2,2.
-ngínama maungáinardlo piniarsimananga.

17 uvnitdlo tunissutitut pigdliutiginekásagaluaruma ugperssu- 2 Tim. 4,6.
-serse pigdliutigititdlugo kivfartũssíssutigititdlugulo, taimáitoĸ ti-
-paitsugpunga tamavse tipaitsoĸatigaluse. 18 tamánalo ilivsísaoĸ 3,1.
tipaitsûtigisiuk uvanga tipaitsoĸatigalunga. 19 neriugpungale Nâ- 4,4.
-lagaĸ Jîsuse tunâralugo, Timũtiuse ilivsínut autdlarterĸajälersí-
-nausoralugo, uvangátaoĸ tugpatdlerĸuvdlunga tusaruvse ĸanoĸ
ítuse. 20 isumaĸateĸángínama avdlamik táussumatut ilivsínik isu-
-magingnigdluarumârtumik. 21 tamarmik nangminigssamingnik pi-
-niarmata Kristusip Jîsusip pê pinagit. 22 táunale misiligauv-
-dluartoĸ ilisimavarse, îvangkîliumut kivfartũsseĸatigigavko sôrdlo
atâtap ĸitorne [ilagissarâ]. 23 taimáitumik neriugpunga táuna er- 1 Tim. 1,2.
-nĩnaĸ autdlartísínáusasoralugo, nalujungnaeruma ĸanoĸ iliorumâr-
-nerãnga. 24 kisiáne Nâlagaĸ isumavdlûtigalugo isumaĸarpunga
uvangátaoĸ nangmineĸ ĸilamik ornigkumârivse.

25 pissariaĸartíkavkule, Epavfrutíto ilivsínut autdlartípara ĸa-
-tangutiga sulioĸatiga sorssungniaĸatiga autdlartitarse ajorssau-
-tivnigdlo kivfartortoĸ; 26 tamavsínut kipilermat, isumakululermat-
-dlo nápartoĸ tusaravsiuk. 27 mássalo inûnángitsumil náparsima-
-galuarpoĸ, Gûtivdle nãkigâ; táunáinardle pinago uvangátaoĸ nã-
-kigânga aliasungnera aliasungnermik ĸagdlerĸerĸunago. 28 tai-
-máitumik autdlartínasuarpara, takorĸigkuvsiuk tipaitsorĸuvdluse,
uvangalo aliasugkungnaimitsiarĸuvdlunga. 29 tauva Nâlagkákut i-

-lagsiniarsiuk tipaitsungârdluse, táussumatutdlo ítut atarĸissarisi-
-gik. [30]mássa Kristusip suliarerĸussai pivdlugit toĸo ĸanigdliga-
1 Kor. 16,17. -luarpâ, inûnigsse soĸutigíngínamiuk uvavnut kivfartornerse súkut
nãmagtítariaĸartoĸ nãmagtíkumavdlugo.

kapitalit 3.

ajortumik sulissut sianiginiásagait, táuko ássigiumanagit iluanârĸutigigaluane tamaisa ajunârĸutautíkine Kristuse pivdlugo, tikisagssardlo arpániarine ajugaussup pissagssâ Gûtip Kristusíkut pavánga ĸaerĸussíssutâ; malingnaoĸatigerĸussoĸ ugpertut univigfigssât ĸilangmîtoĸ tikíniardlugo.

2,18. [1]ãmátaoĸ, ĸatángutíka: Nâlagkame tipaitsugitse. atausiussu-
4,4. -mik agdlagfigissaravse uvavnut eĸianángilaĸ, ilivsínutdle naki-
-maitdlíssutauvdlune.
[2]ĸingmit sianiginiarsigik, ajortumik sulissut sianiginiarsigik,
kivdlugaussut sianiginiarsigik. [3]uvagut tássa kipineĸartut, aner-
-nivtigut Gûtimut kivfartortugut Kristuse-Jîsusíkut usorssitsâr-
2 Kor. 11, -tugut uvinilingmik tatigissaĸángitsugut; [4]uvnitdlo uvanga tati-
18 f. -gissagssaĸásagaluartunga, mássalo uviníkut. avdla isumaĸarpat
uvinilingmik tatigissagssaĸardlune, angnerussumik uvanga [taimái-
Rûm. 11,1. -saunga], [5]arfineĸ-pingasunik uvdloĸarama kipineĸartunga, Israî-
-líkut erĸardlerigíka, Bînjamîkut nagguveĸatigigíka, Eprîariussunga
Eprîarinit pissoĸ, inatsisit erĸortísavdlugit farisîariussunga, [6]ilu-
Gal. 1,13 f. -ngersornigssaĸ erĸortísavdlugo ilagît ĸinugitdlaríka, iluarnigssaĸ
inatsisinîtoĸ erĸortísavdlugo agssuarnaitsunga. [7]kisiáne iluanâr-
-ĸutigigaluáka ajunârĸutautípáka Kristuse pivdlugo. [8]ilumúme
tamaisa ajunârĸutautípáka nâlagkavnik Kristuse-Jîsusimik ilisar-
-ssinigssaĸ angnerungârtoĸ pivdlugo, (táuna pivdlugo tamatigut
ajunârtôrpunga, tamaisalo igitagssáinautípáka Kristuse iluanârĸu-
-tigiumavdlugo, [9]táussumanilo maluginekarĸuvdlunga nangmineĸ
iluarssusera pigíngíkiga, táuna inatsisinit pissoĸ, kisiáne ivna Kri-
-stusimut ugperníkut pissoĸ, Gûtimit iluarssuseĸ ugpernermut pi-
-gititaĸ;) [10]ilisariumavdlugo táuna, makísimaneratalo píssaunera
Gal. 6,17. ániarneranutdlo ilángutitaunigssaĸ, toĸuagut ássigileriartúsavdlugo,
[11]toĸussut makivfigssâĸ ut patdligúsagaluarnersunga.
[12]ima píngilaĸ: tigorêriga, imalũnît: nãmagterêrsunga; kisiáne
arpániarpara, tigúsagaluarneriga, uvangátaoĸ Kristusip Jîsusip ti-
-gungmanga. [13]ĸatángutíka, ingminik pivdlunga isumaĸángilanga
tigorêriga; [14]atauserdle [pivara. imáitoĸ]: tunuvnîtut puiordlugit
sujunivnîtutdlo isagtordlugit tikisagssaĸ arpániarpara ajugaussup

pissagssâ Gûtip Kristuse-Jîsusíkut pavánga ĸaerĸussíssutâ. 15 tau-
-va ĸavsiunerdluta inersimassugut nungutdluta taima isumaĸar-
-niarta; súkutdlo taima isumángíkaluaruvse Gûtip tamatumingá-
-taoĸ navsuerfigiumârpâse. 16 kisiánime sumut kigdligkaluartugut
maligagssaĸ atauseĸ malísagigput isumaĸatigígdlutalo. Gal. 6,16.
17 malingnaoĸatigisinga, ĸatángutíka, issiginiarsigigdlo ilivsínut
maligagssáussuserput migssiliordlugo saĸissut. 18 amerdlasût sa-
-ĸingmata Kristusip sáningassulia ĸíngarssordlugo, táuko ĸavsî-
-nik ilivsínut oĸautigissarpaka, mãnalo ĸiavdlunga oĸautigâka;
19 táukua támarnigssaĸ naggatigssarât, nássatik Gûtigait, kángugi-
-ssagssatik usorssitsautigait, nunap pê isumaĸarfigait. 20 uvagutdle
univigfigssarput ĸilangmĩpoĸ, tássángalo ilimagârput ánáussissoĸ
Nâlagaĸ Jîsuse Kristuse; 21 táussuma timivut nikanartut avdlá-
-ngortísavai timine nâlangnarssutsime pia ássigititdlugo súnîner-
-minik sunik tamanik ingminut nâlagtigitísínáussutigissaminik.

kapitalit 4.

Nâlagkame aulajangerĸuvdlugitdlo tipaitsugtuínarĸuvdlugit ĸavsînik oĸaorĸigsârai; ajorssautigissaminik pajugtarmáne nersorai; inûvdluarĸússuterpánguit ilángutdlugit Nâlagkap sáimáuneranut najorĸugai.

1 taimáitumik, ĸatángutíka asassáka ungagissáka tipaitsûti-
-gissáka niaĸorutigissáka, taimaitdluse Nâlagkame aulajangeritse,
asassáka ukorsè.

2 Evûtia oĸáuniarpara, Sintiggilo oĸáuniarpara, Nâlagkame
isumaĸatigèrĸuvdlugit. 3 ivdlítaoĸ, ikiortiga ilumôrtoĸ, ínániarpav-
-kit, ilitsersúkit arnat táuko ilagalunga agsorũkaluartut îvangkîlio
pivdlugo Klîmanse ilagalugo ilailo sulioĸatíka, táukua arĸe ag-
-dlagsimáput magpersagkane inũssúmik agdlagkane.

4 Nâlagkame tipaitsugtuínaritse; ãmalo oĸarpunga tipaitsu- 3,1.
-gitse. 5 kanilârssuserse malungnarsile inungnut tamanut. Nâ- 1 Tas. 5,16.
-lagaĸ ĸanigpoĸ. 6 sûtdlũnît pivdlugit isumanerdlungnavèritse,
nungutdlugitdle kigsautigissase Gûtimut nalunaersigik tugsiardluse
ĸinuvdlusilo ĸujavdlusilo; 7 erĸigsineruvdlo Gûtimit pissup siani-
-nernit tamanit angnerungârtup ũmatise erĸarsautisilo sernigísa-
-vai Kristuse-Jîsusime.

8 ãmátaoĸ, ĸatángutíka: sût ilumôrtut nalingínait, sût atar-
-ĸinautaussut nalingínait, sût iluartut nalingínait, sût minguíssu-
-taussut nalingínait, sût sakíminartut nalingínait, sût únersiutigi-
-neĸautaussut nalingínait, sumik ilerĸûvdluartoĸarnersordlũnît, su-

-mik nersornautigssaĸarnersordlũnît: tamáko erĸarsautiginiarsigik.
9 sûtdlo ilitase pigiligkasilo tusagkasilo uvavnilo takussase male-
Rûm. 15,33. -ruarsigik, tauva Gûtip erĸigsisaissup najúsavâse.
10 tipaitsungâĸaungale Nâlagkame, tamatumûna kingumut isu-
-magigavsinga; nauk isumagĩnaraluarivsinga, akornuteĸartardlusile.
11 ajorssarama taima oĸángilanga, ĸanoĸ ilissarângama nãmagísav-
-dlugo ilíkarama. 12 nikanarneĸ nalúngilanga, peĸangârnerdlo na-
-lúngilanga, tamanik pímauvunga tamane ĸârsitdlásavdlungalũnît
kãsavdlungalũnît sivnerússaĸásavdlungalũnît ajorssásavdlungalũnît;
1 Tim. 1,12. 13 tamaisa ajúngiláka píssagtitsissivkut Kristusíkut. 14 taimáitoĸ
ajúngitsumik iliorpuse nâgdliugtitdlunga peĸatigigavsinga. 15 nang-
-minerme ilisimavuse, Filípimiut ukorsê, taimane îvangkîliup pi-
ap.sul. 17,14. -lerĸârnerane Makitûniamit autdlarama, avdlat ilagît avguarfigí-
2 Kor. 11,9. -ngíkãnga túniússatdlo tigussatdlo nautsorssordlugit, ilivse kisivse.
16 Tasalûníkamîtitdlunga agdlât ajorssautigissavnik pajugtarivsinga
atausiarnase. 17 ima píngilaĸ: tunissut piniariga; piniagara tássa
ineritítat amerdlangârĸuvdlugit nautsorssûtivsíne. 18 tamaningme
peĸarpunga sivnilingnik agdlât. peĸangâlerpunga pajuguterse
Epavfrutítumit pigavko, tipik naimajuminartoĸ, pigdliut nuánari-
-ssaĸ Gûtip iluarissâ. 19 Gûtimale nâlangnarsivdlune pisũssutse
migssiliordlugo ajorssautivsínik tamanik tuniumârpâse Kristuse-
Jîsusíkut. 20 Gûterputdle atâtarput nâlangnarsile nâgssáungit-
-dluínartumik. ãman.
21 Kristuse-Jîsusime ivdlernartut tamaisa inûvdluarĸusigik.
22 ĸatángutivta ilagissama inûvdluarĸuvâse. ivdlernartut tamarmik
1,13. inûvdluarĸuvâse, pingârtumigdle kaisarip igdloĸataisa.
Gal. 6,18. 23 nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunerata najordlise ta-
-mavse. ãman.

Paulusip
Kulorsamiunut agdlagai.

kapitale 1.

**erкigsiserкussigatdlardlune nalunaersoк, ugperssusiat tusâmagamiuk Gûtimut кutsá-
-tarine neriugissaк táukunúnga кilangme pigssamârtitaussoк pivdlugo, tugsiútarinilo
Gûtip perкussânik anerneruvdlo pînik ilisarssiartorкuvdlugit, atâtardlo кutsavigerкuv-
-dlugo, Kristusíkut tamarssuarnit nâlangnangârtúkut ingminut sáimáunartingmatik;
ilagît pivdlugit erdloкissarnine tipaitsûtigigine, kivfartortúngorsimagame Gûtip oкausia
táukunane nâmagterкuvdlugo, tássa Kristuse táukunanîngmat nâlangnarsinig-
-ssamik neriûtaussoк.**

[1]Pauluse Gûtip perкussânik Jîsusip Kristusip apustiligissâ Evf. 1,1.
кatángúputdlo Timũtiuse [2]ivdlernartunut Kulorsamiussunut кa-
-tángutigîngnut ugpertunut Kristusimĩtunut: Gûtip atâtavta Nâ- Evf. 1,2.
-lagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erкigsisitdlusilo.
[3]Gûte nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâtâ кutsavigissarârput Fil. 1,3.
tugsiútarângavse, [4]tusâmagavtigo ugperssuserse Kristuse-Jîsu- Evf. 1,15 t.
-simut asangnigssusersilo ivdlernartunut tamanut, [5]neriugissaк Fil. 5.
ilivsínut кilangme pigssamârtitaussoк pivdlugo, tamatumínga tu- Evf. 1,13. 2 Kor. 6,7.
-sarèrpuse oкautsíkut sagdlusuitsúkut îvangkîliúkut, [6]tamána i-
-livsínut pivoк sôrdlútaoк silamiunut tamanut, kingunigssior-
-pordlo, sôrdlútaoк ilivsíne pissoк ivna kigdligalugo Gûtip
sáimáunera tusardlugulo ilisarileravsiuk ilumôrtumik. [7]taimátaoк
ajoкersorpâse Epavfrap kivfaкativta asassavta Kristusip kivfari- 4,12.
-ssâta ilumôrtup ilivse pivdluse; [8]táussumalo nalunaerfigâtigut
anerníkut asangnigssutsivsínik. [9]tamána pivdlugo uvagútaoк Evf. 1,15 t.
taimanile tusarкâravta soráingilagut tugsiútardluse кinuvdlutalo
perкussânik ilisarssissorssuángorкuvdluse nalingínarnik anernerup Evf. 1,8.
pînik ilisimalersitdluse sianilersitdlusilo; [10]tássa saкivdluarкuvdlu- 1 Tas. 2,12.
-se Nâlagkame ilerкorissariaкartoк nâpertordlugo tamatigut ilua- Evf. 4,1.
-rissagssânik, ajúngitsulianigdlo nalingínarnik kingunigssiorкuvdlu-
-se, Gûtimigdlo ilisarssiartorкuvdluse, [11]pissagterкuvdlusilo pí-
-ssaunernik tamanik píssauneкarnerssuagut nâlangnarssusiata pia-
-gut, tamatigut nikatdlujuerкuvdluse kamajuerкuvdlusilo tipaitsug-
-dluse, [12]atâtardlo кutsavigerкuvdlusiuk, táussuma ivdlernartut
kingornússagssânik кaumassume pissagssânik ilangîsinângortingma-
-tigut. [13]táussuma aniguisípâtigut târtume nâlagkersuissunit nûg-
-titdlutalo ernerme asássúme nâlagauvfianut, [14]táussumúna uterti- Evf. 1,7.

-tauvugut auagut, tássa ajortivtínik isumákêrfiginekardluta. [15]tássa-
2 Kor. 4,4. una Gûtip takugssáungitsup ássinga píngortitat tamarmik sujornatigut
1,20. erniussok. [16]táussumûname sût tamarmik píngortitáuput, kilang-
Evf. 1,10. -mîtutdlo nunamîtutdlo, erssitsutdlo erssíngítsutdlo, kilâlingmik
igsiavfigdlit nâlagaussutdlo sujulerssuissutdlo nâlagkersuissutdlo;
sût tamarmik táussumûna táussumúngalo píngortitáuput. [17]táu-
-nalo sût tamarmik sujulerât, táussumûnalo sût tamarmik atáput.
Evf. 1,22. [18]táunalo niakorâ timip, tássa ilagît; táuna autdlarkautaussok su-
1 Kor. 15,20. -jugdliuvdlune tokussunit erniussok, tamatigut sujugdlersarerkuv-
2,9. -dlugo. [19][atâtap] iluarissâ tássaungmat: pekangârnek tamarme
Evf. 1,10. táussumane inekásassok, [20]táussumûna sût tamaisa ingminut sái-
— 2,16. -máunartíkumagamigit erkigsivigssiordlune auagut sáningassuling-
-me, táussumûna [sáimaúnartísassut] nunamîtutdlo kilangmîtutdlo.
Evf. 4,18. [21]ilivsísaok, ardlâgut avigsârsimagaluartuse isumavsigutdlo ake-
— 2,17. -rartoraluartuse ajortunik sulissardluse, [22]mãna sáimáunartípâse
— 5,27. timimigut uvinilíkut, tokumigut, kîname sânut sarkúmiúkumavdlu-
— 1,4. -se ivdlernartuse agssuarnaitsusilo pasinaitsusilo, [23]mássale ug-
-pertuaruvse túngatitauvdluse aulajangerdlusilo sakingnavêrdlusilo
neriugissamit îvangkîliúkut pissumit; tamána [îvangkîlio] tusarpar-
-se, tamánalo okalûssíssutiginekarpok píngortitanut tamanut ki-
Evf. 3,7. -laup atânîtunut, tamatumúngalo uvanga Pauluse kivfartortúngor-
-simavunga.

[24]mãna tipaitsûtigâka ilivse pivdluse erdlokissarníka, nâgdliû-
-titdlo Kristusip pê súkut nãmagtítariakartut uvinivkut nãmagti-
-lerpáka timâ pivdlugo, tássa ilagît pivdlugit; [25]táukunúnga kiv-
Evf. 3,2. 3. -fartortúngorsimavunga Gûtimit piligtautitáussusera nâpertordlugo,
5. 9. tuninekarama Gûtip okausia ilivsíne nãmagterkuvdlugo; [26]tássa
ángigissak ivna uvdlokalerkârneranit kinguârîgsokalerkârneranitdlo
issertugaussok, mãnale erssersitaussok ivdlernartortainut; [27]táu-
Evf. 1,18. -kunúnga Gûtip nalunaerumagamiuk sunaussok ángigissap tama-
-tuma nalekángingârutâ akimángitsune, tássa Kristuse ilivsí-
-níngmat nâlangnarsinigssamik neriûtaussok. [28]táuna okautigâr-
-put, inuitdlo tamaisa erkaisítardlugitdlo ajokersorarâvut tama-
-tigut ilisimatûtut pissardluta, inuit nungutdlugit sarkúmiúku-
-mavdlugit inûsiat tamarmiussok Kristuse-Jîsusíkut. [29]taimaiser-
1 Tim. 4,10. -kuvdlugulo piniarpunga agsorûtdlungalo táussuma súnîneragut
píssauvdlune uvavne súnîssúkut.

kapitalit 2.

ilagît takúngisáinartinilũnît pivdlugit agsorũtarame ángigissaĸ Gûtip atâtap Kristusivdlo piat peĸûtit ilisimássutit ilisarssíssutitdlo tamarmik issertugauvfiat ilisarerĸuvdlugo, misigssorĸugai ilisimarĸigsârniutinik piúngitsunik sagdloĸítarterĸunagit, Kristusile pigiligartik ũmartitauvfigissartik aulajangiorĸuvdlugo silame inûssutut ilerĸugssiorfigitínavêrdlutik.

1 ilisimarĸuvavsime ĸanoĸ agsorũtartunga ilivse pivdluse
Lautikîamiutdlo pivdlugit nalingínaitdlo táutuvnik takúngisáinartut 4,13.
pivdlugit, 2 ũmatait tugpatdlersarneĸarĸuvdlugit, atausíngorterĸuv-
-dlugitdlo asangningníkut sianíssutsivdlo nakimajungnaersup pi-
-sũssusia tamât pigerĸuvdlugo, tássa ángigissaĸ Gûtip atâtap 1,27.
Kristusivdlo piat ilisarerĸuvdlugo; 3 táussumane issertugáuput
peĸûtit ilisimássutit ilisarssíssutitdlo tamarmik. 4 taimale oĸar- 2,8.
-punga, oĸautsinik nâlagkuminarsagkanik sagdloĸítarterĸunase.
5 uvnitdlo uvinivkut alisimagaluartunga, taimáitoĸ anernivkut na- 1 Kor. 5,3.
-jorpavse, tipaitsugdlunga nalingínáungitsumik iliortuse malugigav-
-se, Kristusimutdlo ugpernivse aulajáissusia malugigavko. 6 tauva
Kristuse Jîsuse Nâlagaĸ pigileravsiuk táussumane saĸigitse, 7 táu-
-na mángoĸarfigalugo táussumanilo ineriartortíneĸardluse, ugper-
-níkutdlo aulajangerdluse, sôrdlo ajoĸersorneĸartuse, ugperdlua-
-ngâriartoritsilo ĸujavdluse. 8 misigssoritse pîarneĸarĸunase 2,4.
ilisimarĸigsârniutitigut sagdloĸítautitigutdlo piúngitsutigut, inung-
-nit maligagssarsiat ilíniarĸâgagssatdlo silap pê maligdlugit pi-
-ssarmata Kristusilo malingnago. 9 táussumanime Gûtiússutsip 1,19.
peĸangârnera tamarme ineĸarpoĸ timeĸardlune. 10 ilivsilo tama-
-nik peĸangâlerpuse táussumûna sujulerssuissut nâlagkersuissut- Evf. 1,21.
-dlo tamarmik niaĸorissâtigut; 11 táussumûnalo kipineĸarpuse ki-
-pineĸarnermik agssangnik pisimángitsumik, time ajortilik uvinilik
pigísaeravsiuk, tássa kipineĸarnermik Kristusip pianik; 12 táuna
ilagalugo ilissaugavse kuisíníkut, ãma táuna ilagalugo makititauv- Rûm. 6,4.
-dluse ugperníkut Gûtip súnîneranut, táussuma toĸussunit makití- Evf. 1,19 t.
-kâ; 13 ilivsilo ilángutdluse ũmartípâse pinerdlungnivsíne uviniv- Evf. 2,1. 5.
-silo kipineĸángíssusiane toĸungagatdlartitdluse, pinerdlungnivtí-
-nigdlo tamanik isumákêrfigâtigut, 14 uvavtínigdlo agdlagkat iler-
-ĸorerĸussagdlit uvavtínik agssuarnarneraissut erssíkungnaersípai Evf. 2,15.
pêrdlugitdlo, sáningassulingmut pâgúkamigit; 15 sujulerssuissutdlo
nâlagkersuissutdlo sákuiardlugit tamanut nivtarpai, ajugaussutut
autdlarúkamigit táussumûna.

16 taimáitumik kimutdlũnît erĸartûtínavèritse neĸigssardlũnît

imigssardlũnît pivdlugo nagdliútutdlũnît ĸáumánigfîtdlũnît sapâ-
Epr. 10,1. -titdlũnît pivdlugit, 17 tamáko piumârtugssap tarrarai, timitâtdle
— 8,5. Kristusip pigâ. 18 ajugaussup pissagssânik arsârnavêrdlise [inuit]
perusungnermingnit nikanarniartut íngilinik nâlagiarfigsiortut, táuko
takúngisáinagkamingnik ilisimaniarput, maungáinaĸ angnerujumatûv-
-dlutik uviningmingnit isumassaramik; 19 átavigíngilâtdlo niaĸoĸ,
Evf. 4,15 t. táussumánga time tamarme ujalumigut katíssutimigutdlo igdler-
-sorneĸardlune atausíngortitauvdlunilo agdliartortoĸ agdliartorner-
Rûm. 6,3. 5. -mik Gûtip pianik. 20 tauva Kristuse ilagalugo toĸusimaguvse
ilíniarĸâgagssanut silap pînut, suvdluse tauva silame inûssutut i-
3 Mòr. 5,2. -lerĸugssiorfigitíniarpise? 21 [oĸartarmata:] tamána agtúsángilat,
tamána oĸúmísángilat, tamána savtísángilat; 22 tamáko tamarmik
Mat. 15,9. atornermíkut nungútugssáuput, inuit inássutigait ajoĸersûtigalugit-
-dlo, 23 tássa ilisimatôrpatdlangniardlutik isumamingnik nâlagiar-
-figsiordlutik nikanarniardlutigdlo timilo ĸajagssũnago; tamákule
soĸutáungitdlat, uviningmut nãmagsíssutáinaúput.

kapitalit 3.

pavanĩtut piniásagait; inutoĸaĸ iperardlugo inugtâĸ atisimagamíko, Gûtip ĸinigaisut ássugkersúsassut tamatigutdlo Nâlagkap Jîsusip arĸa tunâralugo pissardlutik; ĸanoĸ iliorfigeĸatigîgdluásassut nuliarît, ĸitornaussutdlo angajorĸaussutdlo, kivfaussutdlo nâlagaussutdlo.

1 taimáitumik Kristuse makísimaĸatigiguvsivk pavanĩtut pi-
-niarsigik, Kristuse tagpavanîngmat Gûtip talerpiata tungâne ig-
-siavdlune. 2 pavanĩtut isumaliûtigisigik nunamĩtut pinagit. 3 má-
-ssa toĸusimavuse, inûnersilo Kristuse ilagalugo issertorsimavoĸ
Gûtime. 4 Kristusile inũssuterput ersserpat, tauva ilivsísaoĸ er-
-sseĸatigiumârparse nâlangnarsivdluse.
5 taimáitumik avatise nunamiussut toĸulersísigik: uverssai-
Evf. 5,3. 1 Tas. 4,5. -neĸ, mingungnartut, igdligungneĸ, pileríssutsit ajortut, piumatû-
Evf. 5,6. -nerdlo, tássa Gûtipilugsiorneĸ; 6 tamáko pivdlugit Gûtip níngangne-
Rûm. 1,18. Gal. 5,19. -ra nagdliútarpoĸ nâlagserîtsunut; 7 táukunane ilivsísaoĸ saĸigaluar-
Evf. 2,3. -puse ardlâgut, tamáko inûserigatdlaravsigik. 8 mãnale ilivsísaoĸ
Evf. 4,31. máko tamaisa iperarsigik: níngangneĸ, kamangneĸ, iluaitsuliorneĸ,
ĸaĸajardlerneĸ, oĸautsit kángunartut ĸanivsínit anínavêrdlugit.
9 sagdluvfigeĸatigîngnavêritse, inutoĸaĸ iperaravsiuk ilerĸue táput-
Evf. 4,22 tt. -dlugit, 10 inugtârdlo atisimavdlugo nutãngortoĸ ilisarssísavdlune
Gal. 3,28. píngortitsisse ássigilerdlugo, 11 Grĩkeritdlo Jûtitdlo kipineĸartutdlo

kipinekángitsutdlo avdlanertatdlo Sukũtaitdlo kivfatdlo kivfaúngit-
-sutdlo taimáikungnaersitdlugit, Kristusile tamarssûtitdlugo ta-
-mane.
[12]tauva Gûtip kinigaisut ivdlernartutut asanartutut atiniarsi- Evf. 4,2. 32.
-gik imáitut: nagdligtuigajungnek avâgingningnerdlo nikanartíner-
-dlo kanilârnerdlo kamajuínerdlo; [13]kamagekatigîgdlusilo isumá-
-kêrfigekatigîgdlusilo ilaminik pasigdlîssokaraluaruvse; sôrdlo Kri-
-stusip isumákêrfigigâse taimátaok ilivse pigitse. [14]tamákuale
tamarmik kaisigut [atiniarsiuk] asangningnek, tamána inûtsip tamar- Evf. 4,3.
-miussup nimerâ. [15]erkigsinerdlo Gûtimit pissok ũmativsíne ilit- Fil. 4,7.
-sersuigile, táuna pigerkuvdlugo kaerkusimagavse time atausiutit-
-dlugo; kujassaritsilo. [16]Kristusip okausia ilivsíne inilingârtí-
-siuk tamatigut ilisimassutut iliordluse ajokersokatigîgdluse er-
-kaisítakatigîgdlusilo erinaligssiat kujaniutitdlo eríniugkatdlo aner- Evf. 5, 19 t.
-nerup pê atordlugit, Nâlagardlo alianaitsunik erinalerssorfigisiuk
ũmativsigut. [17]kanordlo iliorângavse okalugdlusilũnît sulivdlusilũnît, 3,23.
tamatigut Nâlagkap Jîsusip arka tunâralugo pissaritse Gûte atâtak
kutsavigalugo táussumûna.
[18]arnat ukorsê, uvise nâlagsigik, sôrdlo Nâlagkame ilerkug- Evf. 5,22.
-ssaussok. [19]angutit ukorsê, nuliase asaniarsigik, ajuatdlagteki- 1 Pît.3,1.
-nasigigdlo. [20]merdlertut ukorsê, angajorkâse tamatigut nâlagsi- Evf. 5,25.
-gik, tamána Nâlagkap iluaringmago. [21]angajorkait ukorsê, kitor- 1 Pît. 3,7.
-nase ûmitsagtekinasigik anusíngorkunagit. [22]kivfat ukorsê, Evf. 6,1.
uviníkut nâlagarissase tamatigut nâlagsigik, issigissumut kivfar- — 6,4.
-tortutut pinase inungmut iluarerkussutut, ũmativsigutdle perku- — 6,5.
-sersuitdluse Gûtilo mianeralugo; [23]kanok-iliugagssasilo tamaisa Tít. 2,9.
suliarisigik kajumigdluse, Nâlagkamutdlusôk, sôrdlo inungnut pí- 1 Pît. 2,18.
-ngitsuse, [24]ilisimavdlusilo kingornússagssak Nâlagkamit akigssar- 3,17.
-siariumârigse; mássa Nâlagak Kristuse kivfartorfigârse. [25]iluá- Evf. 6,7 t.
-ngitsuliortuvdle iluángitsuliane pigssakautigiumârpai, mássalo i-
-nûp táunáussusia atúsángilak. (kap. 4.) [1]nâlagkat ukorsê, kiv- Evf. 6,9.
-fase iluartumik ilerkorissariakartumigdlo pissarsigik, ilisimavdlu-
-silo ilivsísaok kilangme nâlagakaravse.

kapitalit 4.

tugsiásassut ĸasusuitdlutik ilagíngisatigdlo inôĸatigísavdlugit ilisimassutut iliordlutik; tusarĸuvdlune tusarumavdlugitdlo Tiggikumik Onîsimusimigdlo autdlartitsivfigigine; i-nûvdluarĸússuterpait ilángutdlugit agdlagkanilo máko Lautikîamiunútaoĸ ilagîngnut atuarterĸuvdlugit sáimáunermut najorĸugai.

Evf. 6,18 t. 2 tugsiaritse ĸasusuitdluse erĸumaniardlusilo taimáinivsigut
ĸujassardlusilo; 3 uvagútaordlo ilángutdluta tugsiúsigut, Gûtimut
matuiuterĸuvdluta oĸautsit matuánik, ángigissaĸ Kristusip pia ĸi-
-lerssugaússutigissara oĸalûtigerĸuvdlugo, 4 erssersísagavko oĸa-
Evf. 5,15. -lungnivkut ilerĸugssara erĸordlugo. 5 ilagíngisavut inôĸatigisigik
ilisimassutut iliordluse, uvdlutdlo pigínauvfiussut asiutínavêrsigik.
Evf. 4,29. 6 alianaitsunik oĸauseĸartáinaritse tarajorsimassunik, nalingínarmut
ĸanoĸ akíssutigssavsínik ilisimarĸuvdluse.
Evf. 6,21 t. 7 ĸanoĸ-íssusera tamât Tiggikup ĸatángutivta asanartup kiv-
-fauvdluartup Nâlagkamutdlo kivfaĸatigissavta ilivsínut nalunaeru-
-mârpâ. 8 táuna ilivsínut autdlartíkavko mánarpiaĸ pivdlugo, ĸa-
-noĸ-íssuserse táussumúnga ilisimalerĸuvdlugo ũmatisilo táussu-
Fil. 10. -múnga tugpatdlersarĸuvdlugit; 9 Onîsimusilo táussumúnga áipiú-
-kiga ĸatánguterput ilumôrtoĸ asanartoĸ ilagissarse; táukua ta-
-manik nalunaerfigiumârpâse tamâne ĸanoĸ ilissunik.
ap. sul. 27,2. 10 Aristarrusip parnaerússaoĸatima inûvdluarĸuvâse, Mákor-
— 15,37. -sivdlo Barnapap igdluata, táuna pivdlugo perĸússutit tusarpase,
(tikigpase ilagsiniarsiuk;) 11 Jîsusivdlo Justusimik taissap; tamá-
-ssa kipineĸartut ilagissait, táukuínait ilagalunga Gûtip nâlagauv-
1,7. -fia sulíssutigât uvavnut tugpatdliutauvdlutik. 12 Epavfrap inûv-
Fil. 23. -dluarĸuvâse ilagissavse Kristusip kivfâta, táussuma agsorûtdlune
tugsiútuínarpâse aulajaerĸuvdluse inûtsivsigut tamarmiuvdluse nã-
-magtitauvdlusilo Gûtip perĸussâ tamât erĸordlugo. 13 mássa na-
2,1. -lunaiáissutigâra ilungersungârmat pivdluse, Lautikîamiutdlo Je-
Fil. 24. -rãpulimiutdlo pivdlugit. 14 Lúkarsip nakorsaissup asanartup Dĩ-
-masivdlo inûvdluarĸuvâse. 15 ĸatángutivut Lautikîamĩtut inûv-
Rûm. 16,5. -dluardlit, Nimfarsilo ilagîtdlo táussuma igdluanĩtartut. 16 ag-
-dlagkatdlo máko atuarêruvsigik Lautikîamiunútaoĸ ilagîngnut a-
-tuartíkisigik Lautikîamit pissugssat ilivsísaoĸ atuarĸuvdlusigik.
Fil. 2. 17 Arrípulo oĸarfigisiuk: Nâlagkap perĸussânik ilingnut kivfartûti-
-gititaĸ sianiginiaruk nãmagserĸuvdlugo.
2 Tas. 3,17. 18 inûvdluarĸussivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. ĸile-
-rutíka erĸaimaniarsigik. sáimáunerup najordlise. ãman.

Paulusip
Tasalûníkamiunut agdlagai sujugdlít.

kapitale 1.

erкigsiserкugatdlardlugit nersungârai ugperssusiat maligagssángortoк pivdlugo.

1 Pauluse Silvânusilo Timũtiusilo ilagîngnut Tasalûníkamiunut 2 Tas. 1,1.
Gûtime atâtame Nâlagkamilo Jîsuse-Kristusime ítunut: Gûtip ap. sul. 16,1.
atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erкigsisit- - - 17,1.
-dlusilo. 2 Tas. 1,2.
2 Gûtimut кujássutigítuínarpavse tamavse, erкartortardlusilo Kul. 1,8.
tugsiarângavta, 3 kipisuitsumigdlo erкaimassarpugut Gûtip atâtav- 2 Tas. 1,3.
-ta sâne, кanoк sulissartuse ugpernivsigut, кanordlo piniartartuse
asangningnivsigut, кanordlo ialârtuse neriungnivsigut nâlagkavtínut
Jîsuse-Kr'stusimut; 4 кinersimássuserse ilisimagavtigo, кatángu- 2 Tas. 2,13.
-tivut Gûtip asassai ukorsê; 5 îvangkîlio oкautigissarput ilivsíne
oкausînartut píngingmat, píssauvdlunile anerníkutdlo ivdlernartú- 1 Kor. 4,20.
-kut pissardlune nakimajungnaersitsivdlunilo; mássa ilisimavuse
кanoк ilivdluta akornavsínîtugut ilivse píssutigaluse. 6 uvavtínig-
-dlo Nâlagkamigdlo malingnigtúngorpuse, oкausek anerníkut iv- 2 Tas. 3,7 tt.
-dlernartúkut tipaitsugdluse ilagsigavsiuk, nauk nâgdliungâraluar-
-tuse, 7 taimaitdlusilo maligagssángorpuse ugpertunut tamanut
Makitûniamiunut Aggaiamiunutdlo. 8 mássa ilivsínit Nâlagkap o-
-кausia akisuassutut ilivdlune pivoк, Makitûniamiuínarnut Aggaia-
-miuínarnutdlo pinane, tamagingnile Gûtimut ugperssuserse tusâ-
-massángorpoк, taimáitumik oкautigissariaкartíngilarput. 9 táukua
nangminek nalunaersarmássuk кanoк iserfigssarsissugut ilivsíne,
кanordlo Gûtipiluit tunutdlugit Gûtimut sâgtuse, Gû'e ûmassoк ap.sul. 14,15.
ilumut Gûtiussoк kivfartorfigilerdlugo, 10 erneralo кilangmit pi-
-ssugssaк utarкilerdlugo toкussunit makititâ, tássa Jîsuse ní-
-ngangnermit piumârtugssamit aniguisitsissigssarput.

kapitalit 2.

erкaisíkai кanoк agsorûngârdlune asangningârdlunilo oкalũssivfigigine Gûtip îvangkî-
-liuanik; кujavdlunilo erкartorai кanoк ilagsivdluarât súnîssartitdlugulo ugperdlu'ik,
nauk nâgdliugtitaussut nagg...кatimingnit; kînarsiumavdlugit kipileкissoк.

1 ilivsime, кatángutivut ukorsê, nangminek nalúngilase pilug-
-sínarnata ilivsíne iserfigssarsigavta; 2 kisiáne sujornagut Filípime ap. sul. 16,
12 tt.

ániartitauvdlutalo asigssugaugavta, sôrdlume ilisimassuse, taimái-
-toĸ Gûtivtigut ersisuerdluta Gûtip ĩvangkĩliua ilivsínut oĸalûti-
-giartorparput agsorûngârdluta. [3] mássa oĸaorĸigsainivta támar-
-nartordlũnĩt mingungnartordlũnĩt nagguvigíngilât perĸuserdlûtau-
-natigdlo; [4] kisiáne Gûtimit misiligauvdluaravta ĩvangkĩliumik pâ-
-rissaĸartitausínaussugut, tamána nâpertordlugo oĸalugtarpugut,
Gal. 1,10. inungnut iluarerĸussutut pinata, Gûtimutdle ũmativtínik misilĩssu-
Fil. 1,8. -mut nuánarerĸuvdluta. [5] mássa piutserdluta oĸalúngisáinarpu-
-gut, sôrdlume ilisimassuse; ãmátaoĸ piumatûtut patsiseĸángisái-
-narpugut; Gûte ilisimangnigtûvoĸ. [6] atarĸerĸutûniángilagútaoĸ
Juán.5,41.44. inungnut, ilivsínutdlũnĩt avdlanutdlũnĩt, mássa Kristusip apustilĩ-
-sut atarĸissariaĸartísínaugaluardluta; [7] kisiáne ilagsissûvdluta akor-
-navsínĩpugut; sôrdlo milugtitsissup ĸitornane paorĸissarai, [8] tai-
-ma asangârdluse pitseriarpugut avigfigiumavdluse, Gûtip ĩvang-
-kĩliuínânik pinata, inûnivtínigdlo agdlât, tássa uvavtínut asanarsi-
-gavse. [9] ilivsime ĸatángutivut, piniarnivut erdloĸissarnivutdlo
2 Tas. 3,8. erĸaimasimavase, uvdlúkutdlo únuákutdlo sulissaravta ilavsínut
2 Kor. 11,27. atautsimutdlũnĩt nanertuiumanata, taimáitordle Gûtip ĩvangkĩliua
oĸalũssíssutigalugo ilivsíne. [10] ilisimangnigtûvuse Gûtilo, ĸanoĸ ili-
-ssugut ilivsínut ugpertunut ivdlernardluta iluardlutalo agssuar-
-naitdlutalo. [11] taimátaoĸ ilisimavavsigut, ĸanoĸ nungutdluse o-
-ĸaorĸigsârtarivse tugpatdlersartardlusilo, sôrdlo atâtaussup ĸi-
-tornane pissarai, [12] ĸanordlo nalunaiaivfigigivse saĸerĸuvdluse
Kul. 1,10. Gûtime ilerĸorissariaĸartoĸ nâpertordlugo, táussuma ĸaerĸung-
Evf. 4,1. -mase nâlagauvfingminut nâlangnarssutsiminutdlo.
1,2. [13] tamánalo pivdlugo soraerata Gûte ĸutsavigissarârput, Gû-
-timit oĸauseĸ uvavtínit tusagarse taimane pigilerdlugo ilagsigav-
-siuk inungnut oĸauseritínago Gûtimutdle oĸauserititdlugo, (má-
-ssalo ilumut taimáipoĸ;) táunalo súnĩssarpoĸ ilivsíne ugpertune.
[14] ilivsime ĸatángutivut, Gûtip ilagĩgsai Jûtiame Kristuse-Jĩsusi-
-mĩtut maligsimalerpase, taimardluínaĸ nâgdliugtitaugavse naggu-
-veĸativsínit, sôrdlo ivko Jûtinit; [15] táukua Nâlagaĸ Jĩsuse toĸúkât
nangminerdlo pruvfĩtertatik, uvagutdlo ĸinugâtigut, Gûtimutdlo
nuánarerĸuvdlutik pissaríngitdlat, inuitdlo tamaisa agssortorpait;
[16] akimángitsunutdlo oĸalorĸúngilâtigut ánássutigssãnik, tássa ajor-
-tuliatik tamatigut nãmagtísagamíkik. kisiánile níngangnerup
naggámêrutaussup tikilerpai.
[17] uvagutdle, ĸatángutivut ukorsê, ilivsínik ĸitornaerúkatdlar-
-tutut ileraluaravta kĩnavsigut, ũmativsigut pinata, angnerussumik

piniarĸigsârpugut kînarsiumavdluse kipileĸigavta. [18]tamána piv-
-dlugo atausiarnata ornilerssârtaraluarpavse (uvanga Pauluse);
Sãtanivdle akornuserpâtigut. [19]kinamc una neriûtigssarput ti-
-paitsûtigssarputdlûnît niaĸorutigssarputdlûnît usornautigssaĸ? i- Fil. 4,1.
-livsísaoĸ taimáingínerpise nâlagkavta Jîsusip Kristusip sâne ti-
-kiuvfigssâne? [20]ilivsime atarĸinautigalusilo tipaitsûtigâvse. 3,13.

kapitalit 3.

Timûtiusimik autdlartitsivigigine nakússagterĸuvdlugit, nikatdlortoĸalerĸunagit nâg-
-dliungnartune táukunane; táussuma tusarnersumik tusardlermane Nâlagkame aula-
-jangerssusiánik, tipaitsûtigingârine; tugsiússissoĸ avĸutigssiorĸugaluardlune táuku-
-núnga, agssuarnaerĸuvdlugitdlo Nâlagaĸ tikiugpat ivdlernartortane tamaisa ilagalugit.

[1]taimáitumik [nalorninermit] ajuleĸigavta, iluarilerparput Atî- ap.sul. 17,16.
-nime kisíngorutitdluta, [2]Timûtiusilo autdlartíparput ĸatángúput Rûm. 16,21.
Gûtip kivfâ Kristusivdlo îvangkîliuanik sulioĸatigissarput, nakú-
-ssagterĸuvdluse oĸaorĸigsârĸuvdlusilo ugperdluarsínarĸuvdluse,
[3]nikatdlortoĸalerĸunase nâgdliungnartune mákunane; mássa nang-
-mineĸ ilisimavuse atugagssarigavtigik. [4]taimame oĸarfigerêr-
-pavse najoratdlaravse, nâgdliugkumârtugut únerdluta, taimaĸo ili-
-ssoĸ ilisimavarse. [5]taimáitumik [nalorninermit] ajuleĸigama aut-
-dlartitsivunga ugperssuserse tusarumavdlugo, ússîssuvdlûnît ú-
-ssersimanerâse, tauvalo pinialugsínarsimásanersugut. [6]mãnale
Timûtiusip tikingmatigut ilivsínit, tusarnersumigdlo tusardlermati- ap.sul. 18,21.
-gut ugperssutsivsínik asangnigssutsivsínigdlo, ĸanordlo erĸaiv-
-dluartuínarivsigut, kajungersusilo takujumavdluta, sôrdlútaoĸ u-
-vagut ilivsínut kajungersugut, [7]tauva ugperssuserse pivdlugo
tugpatdliutigilerpavse, ĸatángutivut, nâgdliungnivtíne ajorssarniv-
-tínilo tamane. [8]mãname inûlerĸigpugut, Nâlagkame aulajange-
-ravse. [9]suname ĸujássut Gûtimut akiliutigísagigput pivdluse,
tipaitsûtigingârtaravse Gûtivta sâne? [10]uvdlúkutdlo únuákutdlo
tugsiangâtdlâraugut kînarsiumagaluardluse ugperssuserse súkut
nãmagtítariaĸartoĸ nãmalersíkumavdlugo.

[11]Gûtivdle atâtavta nâlagkavtalo Jîsusip Kristusip nangmineĸ
ilivsínut avĸutigssiordlisigut. [12]ilivsile Nâlagkap agdliartortitdlu-
-silo akitsiartortitdlise asangnigssutsivsigut ilavsínut tamanutdlo,
sôrdlútaoĸ uvagut ilivsínut ítugut, [13]ûmatise nakússagterĸuvdlu-
-git agssuarnaerĸuvdlugit ivdlernarĸuvdlugitdlo Gûtip atâtavta
sâne, nâlagarput Jîsuse Kristuse tikiugpat ivdlernartortane ta-
-maisa ilagalugit.

kapitalit 4.

ivdlernarsiartornermíkut ĸatángutimingnigdlo asangnigssutsimíkut akitsiartortuínásassut; Jîsusíkut sinigpârtut tikiuvfigssâne makerĸãsassut.

1 āma tauva, ĸatángutivut, ináníardlusilo oĸaorĸigsârpavse
Nâlagkákut Jîsusíkut, sôrdlo uvavtínit tusartuse ĸanoĸ saĸísassuse,
ĸanordlo Gûtimut nuánaritíniásassuse, taimáinivsigut akitsiartor-
-tuínarĸuvdluse; 2 mássa Nâlagkákut Jîsusíkut ilivsínut inássuti-
5,18. -gissavut ilisimavase. 3 tássaungmat Gûtip perĸussâ: ivdlernar-
-siartúsassuse uverssaineĸ nigorĸuvdlugo 4 nungutdlusilo timise
pigisínaorĸuvdlusigik ivdlernarsiartortitdluse atarĸinartitdlusilo 5 pi-
Evf. 2,12. -lerinermit igdligugtínase akimángitsutut Gûtimik nalussutut; 6 i-
-lavse kialûnît ĸatángúne ínardlísángíkâ súkut perĸusersiorfiga-
-lugo; Nâlagaĸ akiniaissûngmat tamáko tamaisa pivdlugit, sôr-
-dlume sujornagut oĸarfigigivse nalunaiaivfigalusilo. 7 Gûtip ĸaer-
-ĸúngingmatigut mingugtôrĸuvdluta, kisiáne ivdlernarsiartorĸuv-
Lúk. 10,16. -dluta. 8 taimaingmat narrugingnigtup inuit pinagit Gûte nar-
-rugâ, táussuma anernine, ivdlernartoĸ uvavtínut túniúkâ.
9 ĸatángúminigdle asangningnigssamik agdlagfigissariaĸángila-
5,1. -se, nangmineĸ Gûtimit ajoĸersornеĸaravse asaĸatigèrĸuvdluse.
Juán. 6,45. 10 mássame taimailiortarpuse ĸatángutivtínut tamanut Makitûniame
tamarme ítunut; oĸaorĸigsârpavsile, ĸatángutivut ukorsê, akitsiar-
-tortuínarĸuvdluse 11 piuáiniarĸigsârĸuvdlusilo suliagssasilo su-
2 Tas. 3,12. Evf. 4,28. -liarerĸuvdlusigik nangminerdlo agssavsínik sulissarĸuvdluse, sôr-
Kul. 4,5. -dlo inákivse, 12 igpingnángitsumik saĸerĸuvdluse ilagíngisavtíne
kimutdlo ikiortariaĸarĸunase.
13 nalorĸúngilavsile, ĸatángutivut ukorsê, sinigpârtut pivdlugit,
Evf. 2,12. aliasorĸunase ivkutut neriugissaĸángitsutut. 14 mássa Jîsuse to-
1 Kor. 6,14. Rûm. 8,11. -ĸussoĸ makítordlo ugperiguvtigo, tauvátaoĸ Gûtip Jîsusíkut sinig-
-pârtut ingerdlatíkumârpai táussumúnga ilagititdlugit. 15 máname
1 Kor. 15, 51 tt. ilivsínut oĸauserârput Nâlagkamit oĸauseralugo: uvagut inûvdluta
- - 15,23. Nâlagkap tikiuvfigssâ angumerigaluaruvtigo sinigpârtut ingiásángí-
-navtigik. 16 Nâlagaĸ nangmineĸ ĸilangmit arĸarumârmat sor-
-ssungnerme perĸussissup suaorneranik íngilerssûvdlo nipânik
Gûtivdlo ĸardlortáussuanik, tauvalo Kristusíkut toĸussut maker-
-ĸãsáput; 17 kingornisigutdlo uvagut inûvdluta angumeringnigtugut
táuko ilagalugit nuiatigut autdlarúneĸarumârpugut siláinarmut Nâ-
-lagaĸ pâriartúsavdlugo; taimalo Nâlagaĸ najortuínalísavarput.
18 tauva oĸautsinik tamákuninga tugpatdlersaĸatigîgitse.

kapitalit 5.

Nâlagkap uvdlugssâ tássángáinaĸ nagdliúkumârmat, erĸumaniásassut putumatsailiv-
-dlutigdlo; Nâlagkákut misigssuissortatik atarĸingârdlugit erĸigsiveĸatigîngniásassut;
ĸavsînik oĸaorĸigsârdlugit tugsiorĸuvdlunilo tugsiúkai.

[1]kisiánile ĸaĸugulũnît ĸanoĸ ilissúkutdlũnît [piumârtumik] 4,9.
agdlagfigissariaĸángilase, ĸatángutivut; [2]ilivse nangmineĸ ilisi- Mat. 24,36.
-mavdluaravse, Nâlagkap uvdlugssâ taimatut nagdliúkumârtoĸ sôr- 2 Pît. 3,10.
-dlo tigdligtoĸ únuákut pissartoĸ. [3]mássa oĸarpata: erĸigsinarpoĸ,
sujôranartoĸángilaĸ, tauva perdlugssap tássángáinaĸ tikíkumârpai,
sôrdlo nipigdliúnerit ernisulersoĸ tikitsarât; aniguinaviángitdlatdlo.
[4]ilivsile, ĸatángutivut ukorsê, târmiúngínavse uvdlugssap táussuma
tigdligtutut ĸaníngásángilâse. [5]tamavse ĸaumassup ĸitornarâse, Evf. 5,8.
uvdluvdlo ĸitornarâse; únuavdlũnît târtuvdlũnît pigíngilâtigut. [6]tai-
-maingmat siningnavêrisa, ivkutut pinata; kisiáne erĸumaniarta
putumatsailivdlutalo. [7]mássa sinigtut únuákut sinigtarput, putu-
-massutdlo únuákut putumassarput. [8]uvagutdle uvdlup piging-
-matigut, putumatsailiniarta sâgtuaussaĸ atissaralugo ugpernerup Evf. 6,14. 17.
asangningneruvdlo pia, niaĸorornavêrutdlo ánangnigssamik neriû-
-taussoĸ. [9]mássa Gûtip níngáussagssautíngilâtigut, kisiáne ánag-
-simassugssautípâtigut nâlagkavtigut Jîsuse-Kristusíkut; [10]táuna
toĸuvoĸ pivdluta, erĸumatitdlutalũnît sinigtitdlutalũnît inôĸatigí- 2Kor. 5,15 tt.
-sagavtigo. [11]taimáitumik oĸaorĸigsâĸatigîgsardluse ineriartorte-
-ĸatigîgitse, sôrdlume pissartuse.

[12]ínániarpavsile, ĸatángutivut ukorsê, ilisariniarĸuvdlusigik i- 1 Tim. 5,17.
-livsínik suliaĸartut, Nâlagkákut ilivsínik misigssuissut ilivsínigdlo
erĸaisitsissartut, [13]atarĸingârĸuvdlusigigdlo asarĸuvdlusigigdlo su-
-liât pivdlugo. erĸigsivigeĸatigîngniaritsilo. [14]oĸaorĸigsâr- Mák. 9,50.
-pavsile, ĸatángutivut ukorsê, ilerĸordlugtut inertertarsigik, nikat-
-dlortut tugpatdlersarsigik, sángîtsut igdlersorsigik, tamanutdlo Rûm. 12,17.
kamajuitdluse. [15]mianerssoritse kina ajortulissoĸ kimit akiler- 1 Pît. 3,9.
-neĸarĸunago ajortoĸatânik, ajúngitsordle norĸáissutigítuínarsiuk
ilavsínutdlo nalingínarnutdlo. [16]tipaitsugtuínaritse. [17]kipisuit- Fil. 4,4.
-sumik tugsiaritse. [18]tamaisa ĸujássutiginiarsigik, tássaungmat
Gûtip ilivsínut perĸússutâ Kristuse-Jîsusíkut. [19]anerneĸ ĸî-
-matsailinavêrsiuk. [20]pruvfîtisut oĸauserissat asigínarnavêrsigik.
[21]tamaisa misiligsigik, ajúngitsutdlo ilerĸortârisigik. [22]ajorpalug- 4,8.
-tut tamaisa ingalangniarsigik. [23]táussumale Gûtip erĸigsi-
-saissup ivdlernarsardlise ilũngardluse, anernersilo tarnilo timilo Epr. 13,20.

katitdlugit tamarme serniginerardle agssuarnaerĸuvdlugo nâlag-
2 Tas. 3,3. -kavta Jîsusip Kristusip tikiuvfigssâne. [24]ilumôrpoĸ ĸaerĸussi-
-sserse taimailiorumârdlunilo.

[25]ĸatángutivut ukorsê, tugsiúniartigut. [26]ĸatángutivut ta-
Rûm. 16,16. -maisa inûvdluarĸusigik kuningmik ivdlernartumik. [27]Nâlagaĸ
narĸigsigaluno narĸigssorpavse agdlagkat máko atuarterĸuvdlugit
ĸatángutivtínut ivdlernartunut tamanut. [28]nâlagkavta Jîsusip Kri-
Rûm. 16,20. -stusip sáimáunerata najordlise. ãman.

Paulusip
Tasalûníkamiunut agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

erĸigsiserĸugatdlardlugit nersorai, ugpertuardlutigdlo asaĸatigîgsuariartormata, nâgdliug-
-títarângatik agdlât; Nâlagaĸ sarĸúmilerpat ĸilangmit, nâgdliugtitsissut îvangkîliumut
nâlagkumángitsut perdlugssamik nâgssáungitsumik pineĸásassut, ugpertuartutdle
usornangârsísassut.

1 Tas. 1,1 t. [1]Pauluse Silvânusilo Timũtiusilo ilagîngnut Tasalûníkamiunut
Gûtime atâtavtíne Nâlagkamilo Jîsuse-Kristusime ítunut: [2]Gûtip
atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sáimautdlise erĸigsisit-
-dlusilo.
2,13. [3]Gûtimut ĸujátuínartugssauvugut ilivse pivdluse, ĸatángutivut,
1 Tas. 1,2. taimalo iluarpoĸ, mássa ugperssuserse agdliartungârpoĸ, nungut-
-dlusilo asaĸatigîgsuariartorpuse; [4]taimáikavsilo uvagut agdlât
usorssitsautigissarâvse Gûtip ilagîgsaine, ilalârsínardlusilo ugpertua-
-ravse ĸinuginerartarnivsíne tamane nâgdliungnartunilo atugkavsíne;
[5]tássánga erssípoĸ Gûtip erĸartũssivdluarnera imáitoĸ: Gûtip nâ-
-lagauvfianut ilivsísaoĸ erdloĸíssutigissavsínut pissugssautíneĸa-
-sagavse; [6]Gûtip iluaringmago nâgdliugtitsissise nâgdliungnermik
akilerumavdlugit, [7]ilivsile nâgdliugtitaussuse isumâlugkungnaersi-
1 Tas. 3,13. -kumavdluse uvavtínut ilagititdluse, Nâlagaĸ Jîsuse sarĸúmilerpat
ap. sul. 7,30. ĸilangmit pissarssûvdlune íngiline ilagalugit [8]ingnerme ikuala-
-ssorssuarme, akiniutigssaĸ aggiutdlugo Gûtimik ilisimángitsunut
nâlagkavtalo Jîsusip Kristusip îvangkîliuanut nâlagkumángitsunut;

[9]táuko pitdláumik ilaginagagssaĸáságut perdlugssamiĸ nâgssáu-
-ngitsumik Nâlagkap issigernanit nakũssusiatalo ataĸinarneranit,
[10]tikiugpat nâlangnarsísavdlune ivdlernartortamine tupingnarsísav-
-dlunilo ugpertune tamane uvdlugssame ivssumane, mássalo iliv-
-sínut nalunaiautigissarput ugperineĸarpoĸ. [11]tamánalo pivdlugo
tugsiútuínarpavse, Gûtivtínut ĸíngarĸúnángitsûterĸuvdluse ĸaerĸú-
-ssúmut píssauníkutdlo nãmagterĸuvdlugit angajorĸautserierit nuá-
-narissane tamaisa ugperníkutdlo suliarissaussut, [12]nâlagkavta
Jîsusip Kristusip arĸa nâlangnarserĸuvdlugo ilivsíne ilivsilo nâ-
-langnarserĸuvdluse táussumane Gûtivta Nâlagkavdlo Jîsusip Kri-
-stusip sáimáunera nâpertordlugo.

kapitalit 2.

**Kristusip tikiuvfigssâ nagdliúsángitsoĸ, kisiáne tunússinerssuaĸ nagdliuterêrpat, sar-
-ĸúmererpatdlo inuk ajortip pia Kristusip akerartortâ; îvangkîliumik oĸalûtigissaminik
maligagssarsianigdlo ajoĸersûtigissaminik aulajangiússerĸugai tugsiutdlugitdlo.**

[1]inániarpavsile, ĸatángutivut ukorsê, nâlagkavta Jîsusip Kri-
-stusip tikiuvfigssâ pivdlugo táussumúngalo katerssorfigssarput
pivdlugo, [2]tássángáinaĸ nakimassúngorterĸunase erĸarsautivsigut 1 Tas. 5,2.
ánilârterĸunasilo anernermutdlũnît oĸautsimutdlũnît agdlagkanut-
-dlũnît uvavtínit pisorissanut, Kristusip uvdlugssâ mãnákut písa-
-soralugo. [3]ĸanoĸ-ítumigdlũnît sagdloĸítartínavêritse; [nagdliúsá- Evf. 5,6.
-ngingmat] kisiáne tunússinerssuaĸ nagdliuterêrpat, sarĸúmerêr-
-patdlo inuk ajortip pia táuna támarnermik píssusilik; [4]táuna Dân. 11,36.
akerartorumârtoĸ tamanutdlo Gûtimigdlũnît Gûtisiornernigdlũnît
taineĸartunut angneruniarumârtoĸ Gûtisut ingíkumârdlune agdlât
Gûtip nâlagfiutâta iluanut ingminitdlo Gûtiutitdlune. [5]erĸáingilase
tamatumínga oĸarfigigavse najoratdlaravse? [6]nalúngilasilo sûp sar- ap. sul. 17,1.
-ĸúmitsailigatdlarâ, nagdliuvfigssaungut sarĸúmísangmat. [7]mássa
ángigissaĸ inatsisáinerup pia súnîlerèrpoĸ, kisiáne sarĸúmitsaili-
-ssigatdlartoĸ pêrĸâratdlásavoĸ; [8]tauvalo inatsisaitsoĸ sarĸúmí-
-savoĸ, táuna Nâlagkap nungutíkumârpâ ĸanermeanerneranik Is. 11,4.
sûjungnaersitdlugulo ersserdlune tikiúkune. [9]ivssuma tikiúnigssâ
piumârpoĸ Sãtanip súnîneragut nalingínarnik kivdlingnartulianik
nalunaerĸutinigdlo tupingnartulianigdlo sagdlunernik [10]nalingínar-
-nigdlo sagdloĸítainernik iluaitsuliorsautinik, támartugssane tai- 2 Kor. 2,15.
-mailísavdlune, tássa ilumôrnermut kajungernigssaĸ ánássutigssa- — 4,3.
-raluartik pigilíngingmássuk. [11]tamána pivdlugo Gûtip támarnar-
-tut súnînere táukunúnga nerĸúsavai sagdlunerit ugpererĸuvdlu-

-git; 12 tássa erĸartûneĸarĸuvdlugit tamaisa sagdlusuíssúmik ug-
-peringníngitsut, iluáinermutdle kajumigtut.
13 uvagutdle Gûtimut ĸujátuínartugssauvugut ilivse pivdluse,
ĸatángutivut Nâlagkap asassai ukorsè, Gûtip pilerĸârneranit ĸi-
-nermase ánarĸuvdluse anernerup ivdlernarsaineragut ugperní-
-kutdlo sagdlusuíssúmut; 14 tamatumúnga ĸaerĸuvâse îvangkîliúkut
oĸalûtigissavtigut nâlagkavta Jîsusip Kristusip nâlangnarssusia
pigilerĸuvdlugo. 15 taimáitumik aulajangeritse, ĸatángutivut ukorsè,
maligagssarsiat aulajangiutdlugit, sôrdlo ajoĸersorneĸartuse oĸaut-
-sivtigutdlûnît agdlagkavtigutdlûnît. 16 táussumale nâlagkavta Jîsu-
-sip Kristusip Gûtivdlo atâtavta asagamisigut nâgssáungitsumigdlo
tugpatdlersautigssaĸartitdluta ajúngitsumigdlo neriugissagssaĸar-
1 Tas. 3,13. -titdluta sáimáunermit, 17 táussuma ûmatise tugpatdlersardligit na-
-kússagtitdlusilo oĸausigssanut suliagssanutdlo ajúngitsunut tamanut.

kapitalit 3.

îvangkîlio pilertorĸuvdlugo tugsiússiniásassut; ilerĸordlugdlutik saĸissut maligagssar-
-sianik ingminit pigiligkamingnik malingníngitsut ilagísaerdlugit malingniásagâne;
inûvdluarĸussivdlune nangminek agdlagtok agdlautse nalunaerĸutiliaralugo, sôrdlo
agdlagkamine tamane pissartok.

1 Tas. 5,25. 1 ãmátaok, ĸatángutivut ukorsê, tugsiúniartigut, Nâlagkap
Kul. 4,3. oĸausia pilertorĸuvdlugo nâlangnarserĸuvdlugulo sôrdlo ilivsíne,
2 ánáuneĸarĸuvdlutalo inungnit agssuarnartunit ajortunitdlo; mássa
iláinait ugperssuseĸartarput. 3 Nâlagardle ilumôrpoĸ, táussuma
nakússagtísavâse ajortumutdlo sernigaluse. 4 imale isumaĸarfigâvse
Gal. 5,10. Nâlagkákut: ilivsínut inássutigissavut nãmagsiniartarise kingornalo
nãmagsiniartarumârdlugit. 5 Nâlagkavdle ûmatise tunârdlersardli-
-git Gûtip asangnigssusianut Kristusivdlo nikatdlujuíssusianut.
Rûm. 16,17. 6 uvagutdle, ĸatángutivut ukorsè, nâlagkavta Jîsusip Kristu-
1 Kor. 5,11. -sip arĸa tunâralugo inápavse ilagísaerĸuvdlusiuk nalingínaĸ ĸa-
-tángutivta ilât ilerĸordlugdlune saĸissoĸ maligagssarsianik uvav-
1 Tas. 1,6. -tínit pigiligkaminik malingníngitsoĸ. 7 nangminerme ilisimavuse
ĸanoĸ ilivdluse malísagavsigut; mássa uvagut ilerĸordlúngilagut
akornavsíne, 8 nerissaĸarfigissaĸángilagutdlûnît akilíngisavtínik, ki-
1 Tas. 2,9. -siáne uvdlúkutdlo únuákutdlo piniartardluta erdloĸissardlutalo
1 Kor. 9,4. sulissarpugut "avsínut atautsimutdlûnît nanertuiumanata. 9 pigí-
Fil. 3,17. -náungínavta píngilaĸ, kisiáne ilivsínut maligagssaritíniardluta tai-
-mailiorpugut, malerĸuvdluta. 10 mássa taimanísaoĸ najoratdla-
-ravse taimatut inápavse: nalingínaĸ suliumángikune nerísángit-

-sordlũnit. 11 ilase tusaravtigik ilerкordlugdlutik sakissut sulia-
-кarnatik piúngitsorsiortut. 12 taimáitutdle inápavut oкaorкigsâr-
-dlugitdlo nâlagkavtigut Jîsuse-Kristusíkut, suliorкuvdlugit ma-
-lungnarnavèrsârкuvdlugitdlo nangminerissamingnigdlo nerissaкar-
-tarкuvdlugit. 13 ilivsile кatángutivut, ajúngitsulioritse arajússinase. Gal. 6,9.
14 agdlagkavtigutdle oкauserissavtínik nâlángitsoкarpat, táuna ti-
-tarsiuk ilagissarnagulo pakatserкuvdlugo. 15 taimáitordle кinga- 1 Kor. 5,11.
-rissatut pinago кatángutitut ilivdlugo inertertarsiuk. 16 Nâlag-
-kavdle erкigsisaissup erкigsiuarsínarsardlise tamatigut. Nâlagkap 1 Tas. 5,23.
najordlise tamavse.

17 inûvdluarкussivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. tássa Kul. 4,18.
agdlagkavne tamane nalunaerкutiliarissartagara, taima agdlagtar-
-punga. 18 nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunerata najordlise 1 Tas. 5,28.
tamavse. ãman.

Paulusip
Timũtiusimut agdlagai sujugdlît.

kapitale 1.

erкigsiserкússut autdlarniutigalugo ilait ajoкersuinerdlugdlutík inatsisinik ajoкersui-
-ssûniartut inerterкugai avdlamik ajoкersûteкarкunagit Kristusip îvangkîliuanik ilu-
-mòrtumik ilagsissariaкardluínartumik kisiáne; Timũtiusivdlo nangmineк sorssungneк
ajúngitsoк atorniásagâ ugperdlune tarnimilo nalúngíssusiagut pasigdligaunane.

1 Pauluse Jîsusip Kristusip apustiligissâ Gûtip ánáussissivta 2 Tim. 1,1.
Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip neriugissavta perкússutânik, 2 Ti- 2,3.
-mũtiusimut ugperníkut ernerivdluagkavnut: Gûtip atâtavta nâlag-
-kavtalo Jîsusip Kristusip sáimautdlutitdlo nagdligtordlutitdlo er-
-кigsisitdlisit.

3 Makitûniamut autdlalerama oкaorкigsârivkit Evfisumĩtuar- ap. sul. 20,1.
-кuvdlutit, ilait táuko inerterкuvdlugit avdlamik ajoкersûteкarкu-
-nagit, 4 oкalugtuapalâtdlo kinguârîngnigdlo nautsorssûtit kigdlig- Tít. 1,14.
-figssaкángitsut nalunaerssorкunagit, tamáko saкitsainernik kingu-
-neкáinarmata ugperníkut Gûtimut ineriartortitsinigssaк mingne-
-rutitdlugo. 5 mássa inássutigineкartup sujunertarissâ tássa a-
-sangningneк ũmámigut minguitdlune tarnimilo nalúngíssusiagut
pasigdligaunane ugpernermigutdlo pissûssârnane. 6 tamáko ilaisa

uniorpait oкautsinut piıngitsunut sâgdlutik; [7]inatsisinik ajoкer-
-suissûniardlutik oкautigissatigdlũnît narкigssûtigissatigdlũnît sia-
Rûm.7,12.14. -nigíngíkait. [8]uvagutdle inatsisit ilisimavavut ajúngitsut, ilerкug-
-ssaк erкordlugo atoráine, [9]imáitordlo ilisimagáine: inatsisit tai-
-mailissáungingmata iluartut pivdlugit, kisiáne agssuarnartutdlo
nâlagserîtsutdlo iluaitsutdlo ajortuliartutdlo sorкusaitsutdlo ivdler-
-naitsutdlo angajorкâmingnigdlo toкutsissut inuartutdlo [10]uver-
-ssaissutdlo mumingassumigdlo kángunartuliortut inungnigdlo tig-
-dligtut sagdlutûtdlo sagdlussumigdlo ugpernarsaissut pivdlugit,
avdlamigdlũnît кanoк iliortoкarpat ajoкersût perкigsinartoк ake-
-rartordlugo; [11]tássa îvangkîlio Gûtip pivdluartup nâlangnarssu-
-siata pia uvavnut pârititaussoк migssiliordlugo. [12]кutsavigâralo
Fil. 4,13. Kristuse Jîsuse nâlagarput nakússagtitsissiga, ingminut ilumũsa-
1 Kor. 15,9. -soringmanga, kivfartũssinermutdlo ivertingmanga; [13]uvanga кa-
Gal. 1,13. -кajardlersûvdlungalo кinugingnigtartûvdlungalo asigssuissûgaluar-
-tunga: nagdligtorneкarpungale, sianiginago taimailiorama ugpí-
-ngitsûvdlunga. [14]nâlagkavtale sáimáunera akingmik pingârpoк
ugperneк asangningnerdlo Kristuse-Jîsusíkut pissoк ilángutdlugit.
4,9. [15]ilumôrpoк oкauseк mána ilagsissariaкardluínardlunilo: Kristuse
Mat. 18,11. Jîsuse silamut pingmat ajortuliartut ánáukumavdlugit, táukunane
uvanga sualungnerssauvunga. [16]tamánale pivdlugo nagdligtorne-
-кarpunga, Jîsusip Kristusip uvanga sualungnerssaussunga na-
-lunaerutigiumangmanga kamajuíssuserssuaminik, ugpertigssane
nâgssáungitsumik inûnigssarsísassut migssigissagssiorumavdlugit.
Rûm. 16,27. [17]ivnale nâgssáungitsumik kúngiussoк Gûte aserujuitsoк takug-
Jût. 25. -ssáungitsoк kisime ilisimatôк, táuna ataкinarsivdlune nâlang-
-narsile nâgssáungitdluínartumik. ãman.

[18]inássut tamána ilingnut pisípara, ernera Timũtiuse-â, pruv-
-fîtit ilerкuatut ilingnik oкausərineкartut sujugdlît migssiliordlugit,
táukunatigut sorssungneк ajúngitsoк atorsínaorкuvdlugo [19]ugper-
-dlutit tarnivitdlo nalúngíssusiagut pasigdligaunatit; taimáinigssaк
2 Tim. 2,17. ilaisa isumakêrât ugperssutsimíkut umîardlutik. [20]Huminîuse
2 Tim. 4,14. Alagsanterilo taimáiput; táuko Sãtanimut pisípáka pitdlatsiarne-
1 Kor. 5,5. -кarкuvdlugit кaкajardlernavêrutigssãnik.

kapitalit 2.

oĸáussissoĸ tamanit pingârnerussumik tugsiússíssutigísagait inuit tamaisa akimarnitdlo tamaisa, unigdluarnartumik inôrĸuvdlutik Gûte mianeriuardlugo; angutit tugsiartása-ssut agssatik ĸutdlartardlugit iluaitsuitsut, arnatdlo ajúngitsuliornerit ássûtigalugit igtôrajugdlutik malungnarnavêrsârdlutigdlo písassut.

1 taimáitumik oĸáussivunga tamanit pingârnerussumik ĸínu-
-tigalugitdlo tugsiarniutigalugitdlo tugsiússíssutigalugitdlo ĸujássu-
-tigísagait inuit tamaisa, 2 kúngitdlo akimarnitdlo tamaisa, ersior-
-naitsumik unigdluarnartumigdlo inôrĸuvdluta Gûte mianeriuar-
-dlugo piuaitdlutalo. 3 tamána ajúngingmat iluarissauvdlunilo Gû-
-time ánáussissivtíne, 4 táussuma inuit tamaisa ánarĸuvai ilumôr- 2 Pît. 3,9. 2 Tim. 3,7.
-nermigdlo ilisarssilerĸuvdlugit. 5 mássa Gûte atausiuvoĸ, atau- Gal. 3,20.
-siuvordlo Gûtimutdlo inungnutdlo akúnermiliútoĸ, tássa inuk
Kristuse Jîsuse, 6 táuna ingminik túniúpoĸ tamarmik utertitau- Tít. 2,14.
-ssutigssãnik, nalunaiautáusavdlune nagdlersîssákut. 7 tamána
oĸautigísavdlugo ivertitauvunga oĸalũssissũsavdlunga apustiliúsav- 2 Tim. 1,11.
-dlungalo, (Kristusíkut ilumôrtumik oĸarpunga, sagdlúngilanga,) Rûm. 9,1.
akimángitsunigdlo ajoĸersuissũsavdlunga ugperneĸ ilumôrnerdlo
migssiliordlugit.

8 taimáitumik perĸussivunga ima: angutit tugsiartásassut su-
-mĩtarângamigdlũnît, agssatigdlo ĸutdlartásagait iluaitsuitsut ka-
-mangnatik nakimanatigdlo. 9 ãmátaoĸ arnat ássuásassut ánorá- 1 Pît. 3,3 tt.
-ssanik igpingnaitsunik igtôrajugdlutik isumaminêrnavêrsârdlutig-
-dlo, nutsatdlũnît ĸipissaliat kûltilũnît sapángarigsutdlũnît ati-
-ssatdlũnît akisût ássûtigerĸunagit, 10 ajúngitsuliorneritdle ássûti-
-gerĸuvdlugit, sôrdlume arnat Gûtimik mianeringningniartut iler-
-ĸugssaĸartut. 11 arnaĸ ajoĸersortíkile malungnarnavêrsârdlune nâ-
-lagsínardlunilo. 12 mássa akuerísángilara arnaĸ ajoĸersuiniartoĸ
uviminutdlũnît nâlagauniartoĸ, kisiáne malungnarnavêrsârtoĸ. 13 Aa-
-tame sujugdliuvdlune inuliauvoĸ, Eiva tugdliuvdlune. 14 ãmátaoĸ 1 Kor. 11,9. 1 Môr. 2, 7. 22.
Aatame sagdloĸítagáungilaĸ, arnardle sagdloĸítagauvdlune unior-
-ĸutitsissúngorpoĸ. 15 ánagkumârputdle arnat ĸitornartârnermíkut, 1 Môr. 3,6.
ugperdlutik asangnigdlutigdlo ivdlernardlutigdlo aulajangerunik isu-
-maminêrnavêrsârdlutik.

kapitalit 3.

ilagîngnik pârssissoĸ ilagîtdlo kivfartortigissait tamatigut ĸanoĸ ísassut; ĸanoĸ-ítordlo ángigissaĸ Gûtimik mianeringningnerup pia ilumòrnerup túngavigissâ.

1,15. 1 ilumôrpoĸ oĸausek mána: ilagîngnik pârssissûniartup suliaĸ
Tít. 1,6 tt. pingârtoĸ suliariniarpâ. 2 taimaingmat ilagîngnik pârssissoĸ ag-
-ssuarnaitsûsavoĸ, atautsimik nulialik, mianerssortoĸ, isumaminêr-
-navêrsârtoĸ, igpingnaitsoĸ, igdlusisitsissartoĸ, ajoĸersuinek sapí-
-ngitsoĸ, 3 vînisorajugtûngitsoĸ, unataigajugtûngitsoĸ, igtôrnartu-
-mik akigssarsiniángitsoĸ, piuaitsoĸ, saĸitsaigajúngitsoĸ, piumatû-
-ngitsoĸ, 4 inoĸutiminik pârssivdluartoĸ, ĸitornai tamatigut atar-
5,8. -ĸingnigdlutik nâlagtut; 5 (mássa nangminek inoĸutiminik pârssi-
-nek nalussup ĸanoĸ ilivdlune Gûtip ilagîgsai paorĸísavai?) 6 âma
ugpilerdlângûsángilaĸ, ilisimatûnialerdlune mamardlîssorssuarmut*)
pasigdligagssángoĸinavoĸ. 7 únersiutigissáusavordle ilagíngisavtínit
2 Tim. 2,26. agdlât, mitautigissaulerdlune mamardlîssorssûp nigainit napiteĸi-
-navoĸ. 8 âmátaoĸ ilagît kivfartortigissait atarĸinartûsáput, mar-
-dlungnik oĸaĸángitsut, vînimut uveríngitsut, igtôrnartumik akig-
-ssarsiniángitsut, 9 ángigissamigdlo upernerup pianik pigingnigtut
tarnimik nalúngissusiagut pasigdligaunatik. 10 táuko misilerĸârdlu-
-git kingorna kivfartortúngordlit, agssuarnáikunik. 11 âmátaoĸ nu-
Tít. 2,3. -liait atarĸinartûsáput, mamardlîssûngitsut, mianerssortut, tamati-
-gutdlo ilumôrtut. 12 ilagît kivfartortigissait nungutdlutik atautsimik
nuliaĸásáput ĸitornamingnigdlo inoĸutimingnigdlo pârssivdluartûv-
-dlutik. 13 mássa kivfartordluartut ajúngitsumik ĸúmut nûgfig-
-ssarsissarput tugpatdlingâlersardlutigdlo ugperníkut Kristuse-Jî-
-susimut.

14 tamákuninga agdlagfigâvkit ĸilamik orníssasorigaluardlutit,
15 mulugaluarumale ilisimarĸuvdlutit ĸanoĸ iliortariaĸartoĸ Gûtip
igdluane, tássa Gûtip ûmassup ilagîgsaine. 16 ilumôrnerup su-
-karalugulo túngavigâ nalunaitsumik angeĸissoĸ ángigissaĸ Gûti-
-mik mianeringningnerup pia, imáitoĸ: Gûte sarĸúmersoĸ uviní-
-kut, iluartûtitaussoĸ anerníkut, takutítoĸ íngilinut, oĸalûssissuti-
-gissaĸ akimángitsunut, ugperfigissaĸ silarssuarme, pavungnarti-
-taussordlo nâlangnarsivdlune.

*) tôrnârssungmut, Diâvulumut.

kapitalit 4.

uvdlugssane kingugdlerne ilait ugperungnaerumârmata anernerit támartitsissut najor-kutariniardlugit, katángutigîngnut okáussutigissagssainik ajokersûtigissagssainigdlo únersũkâ Kristusimut kivfarivdluarkuvdlugo; inûsugkaluartordlo tamatigut ilerkorissamigut ugpertunut maligagssauniarkugâ.

1 anerneruvdle navsuitsumik nalunaerpai uvdlugssane kingug- 2 Tim. 3,1 tt.
-dlerne ilait ugperungnaerumârtut anernerit támartitsissut najor-
-kutariniardlugit anernipiluitdlo ajokersuinere, 2 perkuserdlugdlutik
sagdlunernik okalugkângata tarnimik nalúngissusiagut pinerdlug- Tít. 1,15.
-tutut nalunaerkutsersimavdlutik, 3 áipanerkussíngíkângatalo, ne-
-rissagssatdlo Gûtip píngortitai ugpertunut ilumôrnermigdlo ili-
-sarssissunut kujássutigerkussai nererkúngíkângatigik. 4 mássa
Gûtip píngortitai tamarmik ajúngitdlat narrunartokaratigdlo, kujá-
-ssutigalugit pigáine; 5 Gûtip okausiagut tugsiarníkutdlo ivdler-
-nartitaungmata.

6 tamáko katángutigîngnut sarkangiúkugkit, tauva Jîsusip Kri-
-stusip kivfarivdluarumârpâtit inororsarsimassutit okautsitigut ug- 2 Tim. 3,10.
-pernerup ajokersûtauvdluartuvdlo maleruagkavit pîsigut. 7 oka-
-lugtuarujuit arnat atúngitsut ilerkorissartagait ingalangniákit; ing-
-minigdle sungiusarniarit Gûte mianerísavdlugo. 8 mássa timiv-
-tigut sungiusarnivut ingma atorput, Gûtimigdle mianeringningnek
sunut tamanut atorpok únersũmik ilakardlune inúnermut matu- 2 Tim. 1,1.
-múnga piumârtugssamutdlo atassumik. 9 ilumôrpok okausek i- 1,15.
-lagsissariakardluínardlunilo. 10 tamáname sujunertaralugo erdlo- Kul. 1,29.
-kivugut mitautiginekardlutalo, Gûte ùmassok neriugfigigavtigo;
táuna inuit tamarmik ánáussissigàt, ugpertutdle pingàrdlutik. 11 ta-
-máko okáussutigalugit ajokersûtigíkit. 5,7.

12 inûsugkaluartutit ilingnik asigínaissokarnavêrile; kisiáne ug- Tit. 2,...
-pertunut maligagssauniarit okautsigkut ilerkugkutdlo asangnig-
-ssutsigkutdlo anerneruvdlo pîsigut ugpernigkutdlo pîtaluissutsig-
-kutdlo. 13 atuaissartuínarit okáussissardlutitdlo ajokersuissardlu- 4,16.
-titdlo tikiutserdlunga. 14 isumákèrnavèruk tuníssut sáimáunek
ilingnîtok ilingnut túniússak pruvfîtisut okalugtutigut, ilagît utor-
-kaunertaisa agssangmingnik patingmatit. 15 tamáko isumaliûtigi-
-kit ilerkoralugitdlo agdliartorssutsit tamatigut malungnarserkuv-
-dlugo. 16 misigssorit ingminik pivdlutit ajokersûtdlo pivdlugo, 4,...
aulajangiutdlugitdlo tamáko; taimailiordlutit ánagtíkumàravit tu-
-sartititdlo ánagtíkumàrdlugit.

kapitalit 5.

ilagîngne ingmíkut inûsigdlit tamarmik ĸanoĸ oĸáutariaĸardlutigdlo iliorfigissariaĸar-
-tut, utorĸaussutdlo inûsugtutdlo uvigdlarneritdlo ilagîtdlo utorĸaunertait,
ajortuliartutdlo ĸanoĸ inertertariaĸartut.

1 utorĸaussoĸ agpisalũsángilat, kisiáne oĸáuniásavat atâtagtut
ilivdlugo, inûsugtutdlo ĸatángutigtut ilivdlugit; 2 arnatdlo utorĸait
anânagtut ilivdlugit, arnatdlo inûsugtut ĸatángutigtut ilivdlugit ta-
-matigut pîtaiuitdlutit. 3 uvigdlarnerit uvigdlarneruvdluartut atar-
-ĸíkit. 4 uvigdlarneĸarpatdle ĸitornalingmik ernutalingmigdlũnît,
táuko ilíniarĸâratdlardlit inoĸutimingnut Gùtimik mianeringnigtutut
iliúsavdlutik angajorĸâtigdlo akiniardluásavdlugit; taimailiordlune
2,3. iluarmat Gùtimilo iluarissauvdlune. 5 uvigdlarneruvdluartup kisí-
-ngorútup Gàte neriugdluarfigissarâ, soraeranilo tugsiartarpoĸ ĸi-
-nussardlunilo uvdlúkutdlo únuákutdlo. 6 inûvdluapilugtordle û-
-magaluardlune toĸungavoĸ. 7 tamákútaoĸ inássutigíkit, agssuar-
-naerĸuvdlugit. 8 nalingínauvdle ilane isumagíngíkunigit, angne-
-russumigdlo inoĸutine isumagíngíkunigit, táussuma ugperneĸ so-
-raerúsimavâ ugpíngitsumit ajorneruvdlune.

9 uvigdlarneĸ agdlagsimassunut ilángúsínaussoĸ tássa arfini-
3,2. -lingnik ĸuligdlit inornagit ukiulik atausiussumigdlo uveĸarsima-
Tít. 1,6. -ssoĸ 10 únersiutiginеĸartordlo ajúngitsuliortutut, ĸitornaminik pe-
-rorsagaĸarnersoĸ, igdlusisitsissarnersoĸ, ivdlernartut isigait uv-
-fartarnerai, nâgdliugtut ikiortarnerai, ajúngitsuliat nalingínait iler-
-ĸoriniarnerai. 11 kisiáne uvigdlarnerit inûsugtut ingalangniákit,
mássa Kristuse agssortordlugo igtûjuernialerângamik uvinigkumat-
-dlâraut, 12 erĸartũssut atulerérdlugo ugperssusertik sujugdleĸ
soraerúkamíko. 13 ãmátaoĸ uverilerarauts suliniarnatik igdlunut
pulârtarumavdlutik, mássalo suliniángínamik oĸalugpatdlârtarpú-
-taoĸ alapernáikajugtardlutigdlo atúngitsunigdlo oĸalugtardlutik.
14 taimáitumik uvigdlarnerit inûsugtut uvinerĸuváka ĸitornartâr-
-ĸuvdlugit igdlumingnigdlo pârissaĸarxuvdlugit, akerartortoĸ pa-
-sigdliutigssaĸarĸunago. 15 mássa ilait tunússerêrput Sãtane ma-
-ligdlugo. 16 angutdlũnît arnardlũnît ugpertoĸ uvigdlarnertaĸarune
pigssarsiordligit ilagîngnut nanertuerĸunagit, uvigdlarneruvdluartut
ilagîngnut isumagisínaorĸuvdlugit.

17 ilagît utorĸaunertait pàrssivdluartut mardloriagkamik atar-
1 Tas. 5,12 t. -ĸineĸardlit, pingârtumigdlo oĸautsimik ajoĸersũmigdlo suliaĸar-
1 Kor. 9,9. 5 Môr. 25,4. -tut. 18 agdlagkat imaingmata: ugsik túkartuissoĸ nerinavèrĸusí-
Lúk. 10,7. Mat. 10,10. -sángilat, imalo: sulissoĸ akigssaminik pigssarsissariaĸarpoĸ.

19 ilagît utorкaunertaisa ilãnik pasigdlîssut ilagsísángilatit, ki-
-siáne mardlungnigdlûnît pingasunigdlûnît nalunaiaissoкarpat. 20 a- 5 Mór. 19,15.
-jortuliartut inertertákit tamarmik tákuáne, iláitaoк mianerssor-
-кuvdlugit.
21 ilungersordlunga oкáupavkit Gûtip Nâlagkavdlo Jîsusip 2 Tim. 4,1.
Kristusip íngilitdlo кinigkat tákuáne, tamáko maleruásagitit ili-
-simajârniarnatit kajumigissatdlo malînarnago. 22 agssangnik pati-
-gagssaraluatit pinasuarpatdlãsángilatit, mássalo avdla ajortuliai-
-sigut peкatigeкinago. minguitsûtuarniarit. 23 imînarmik imí-
-saerdlutit vĩnimik pitsiartarniarit, násserissaravit ajukulugtara-
-vitdlo.
24 inuit ilaisa ajortuliait sujornagut nalunaráingitdlat erкartũ-
-ssivingmut sujuardlutik, ilaisale [ajortuliait] malingnaussarput.
25 taimátaoк ajúngitsuliat ilait sujornagut nalunaráingitdlat, taimái-
-ngíkaluartutdlo sarкúmíngísángitdlat.

kapitalit 6.

kivfaussut nâlagkatik atarкivdluásagait; ajoкersuinerdlugtut кanoк-íssusiatigut nalu-naerdlugit ingalangniarкugai; inuk Gûtip pigissâ iluartumik agsorũniásassoк ugper-dluardlune; silame matumane pisûssut pisũssutit avdlángujaкissut isumavdlûtiginagit ajúngitsulianik pisũngorniásassut inũssut nâgssáungitsoк tigusinaorкuvdlugo; Timũtiuse ingminut torкortitamik pârssivdluarкuvdlugo sáimáunermut najorкugâ.

1 isumamingnik iliorfeкarnatik kivfaussut nungutdlutik nâlag- Tít. 2,9 f.
-katik atarкivdluardlisigik, Gûtip arкa ajoкersûtdlo mitautigine- Tít. 2,5
-karкunagit. 2 ugpertunigdle nâlagaкartut nâlagkamingnut кatá-
-ngutáussusertik táukuninga asigínáissutigísángilât, kisiáne angner-
-mik kivfartordluardlit, suliordluarfigineкartut ugpertûngmata a-
-sanardlutigdlo. taima ajoкersuivdlutitdlo kajumigsainiarit.
3 nalingínaк avdlatut ajoкersuissoк nâlagkavtalo Jîsusip Kri-
-stusip oкausê nerкigsinartut Gûtimigdlo mianeringningnermik a-
-joкersûtaussut uniordlugit pissoк, 4 taima ítoк ilisimatûniararaoк
sujuneкarnanilo sakitsaigajugdlune oкautsinigdlo agssuarissagssar-
-siorajugdlune; tássánga autdlarnersarput síngagingnigtut, agssor-
-tûtut, кasajardlersut, ajortumik ilimasugtut, 5 inuitdlo isumamí-
-kut aserorsimassut sagdlusuíssúmigdlo pêrútut Gûtimik miane- 2 Tim. 3,8.
-ringningneк pigssaкarnarsoralugo isumaкartut atúngitsutigut ake-
-rartortarnere. taimáitut ingalangniákit. 6 pigssaкarnaraluaкaor-
-me Gûte mianerigáine pinilo nãmagalugit. 7 mássa súnguamik

nagsataĸarnata silamut matumúnga pigavta, tauva nalunángilaĸ
súnguamik nagsataĸarnata kingumut ĸimásagigput. [8]nerissagssa-
-ĸardlutale atissagssaĸaruvta tamáko nãmagísavavut. [9]kisiáne
pisũngorumassut ússerneĸardlutigdlo napititaussarput silaĸángitsor-
-patdlagtunigdlo ajoĸutaussunigdlo pilerigissarpagssuaĸalersardlu-
-tik, tamákua inuit kiviartortítarpait aserornermut támarnermut-
-dlo. [10]piumatûnermit naussarmata ajortut tamalât; tássungalo
kajumigsivdlutik ilaisa ugperneĸ támaivât, erdloĸinartorpagssuitdlo
ingmingnut atortípait.
2 Tim. 3,17. [11]ivdlitdle inuk Gûtip pigissá, tamáko ĸimarratigíkit; kisiáne
iluarneĸ norĸáissutigûk, Gûtimigdlo mianeringningneĸ ugpernerdlo
asangningnerdlo nikatdlujuínerdlo ĸanilârnerdlo. [12]iluartumik ag-
-sorũniarit ugperdluardlutit; inũssut nâgssáungitsoĸ tigûk, tama-
-tumúnga perĸuneĸaravit, ángîaumigdlo ajúngitsumik ángîaravit
Rûm. 4,17. amerdlasût tusâtitdlugit. [13]Gûtip sunik tamanik ũmartitsissup
Kristusivdlo Jîsusip Puntiuse-Pilâtusimut ángîaumik ajúngitsumik
nalunaersup tákuáne inápavkit [14]inássut maleruarĸuvdlugo ínar-
-dluitsumik agssuarnaitsumigdlo nâlagkavta Jîsusip Kristusip er-
Tít. 2,13. -sserfigssâ nagdliutserdlugo, [15]nagdlersîssákut erssersíkumârmago
pivdluartup kisime píssaussup, kúngit kúngiata nâlagkatdlo nâla-
-gâta, [16]kisime toĸusuíssúmik pigingnigtup, ĸaumassume patdli-
-gagssáungitsume ineĸartup, inûp takúngisáinagâta takunerdlo aju-
2 Tim. 4,18. -gâta; táuna atarĸinarsivdlunilo nâgssáungitsumik píssaunerssua-
-ĸarile. ãman.
[17]silame matumane pisûssut inákit inornarniarĸunagit pisũ-
-ssutitdlũnît avdlángujaĸissut isumavdlûtigerĸunagit, Gûtile ûma-
-ssoĸ isumavdlûtigerĸuvdlugo, táussuma tamanik tuningârtarmati-
-gut atugagssavtínik, [18]ajúngitsuliorĸuvdlugitdlo, ajúngitsulianik
pisũngorĸuvdlugit, túkorĸuvdlugitdlo ikiuissarĸuvdlugitdlo; [19]tai-
-mailivdlutik piumârtugssákut túngaviuvdluásassumik ĸimatulísang-
-mata, inũssut nâgssáungitsoĸ táukunúnga tigorĸuvdlugo.
2 Tim. 1,14. [20]Timũtiuse-â, ilingnut torĸortitaĸ pârivdluarniaruk ingalang-
2 Tim. 2,16. -niardlugitdlo oĸauserujuit ivdlernaitdlinartut ivkualo ilisarssissunik
tainerdlugaussut isumaliornere ingmingnut agssortortut; [21]táuko
2 Tim. 2,18. ilaisa íssuarniarpait, ugpernerdle uniordlugo.
sáimáunerup najordlisit. ãman.

Paulusip
Timũtiusimut agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

erкigsiserкugatdlardlugo ugperssusialo perкusersuitsoк кujássutigalugo oкáukâ îvang-
-kîlio kángusûtigerкunago nâgdliûtigisínarкuvdlugulo Gûte píssagtitsissigalugo, oкautsit-
-dlo perкigsinartut migssigissagssariniarкuvdlugit ugperníkut; Onîsivforúkut Nâlagkamut
nagdligtorкugai, táussuma кavsînik nakússagtingmane.

[1] Pauluse Gûtip perкussânik Jîsusip Kristusip apustiligissâ, 1 Tim. 1,1 t.
inũssut Kristuse-Jîsusimĩtoк únersûtigerкuvdlugo, [2] ernivnut asa- 2 Kor. 1,1.
-ssavnut Timũtiusimut: Gûtip atâtap nàlagkavtalo Kristusip Jî-
-susip sáimautdlutitdlo nagdligtordlutitdlo erкigsisitdlisit.
[3] Gûte кutsavigâra, sujugdlît maligdlugit tarnimalo nalúngíssu- ap.sul. 24,14.
-siagut patsisaitdlunga kivfartorfigissara, (mássa soraernanga tug- Rûm. 1,9.
-siússissarnivkut erкaissarpavkit uvdlúkutdlo únuákutdlo, [4] кuvdli-
-sitdlo erкaissarângavkit takorusulitdlârâvkit tipaitsugdluínalerкuv-
-dlunga;) [5] erкarsautigissarângavko ugperssutsit perкusersuitsoк,
sujunigkut ânavit Lûisip anânavitdlo Eunikip pigissât; nakimássu-
-tigíngilaralo ivdlítaoк pigigit. [6] tamána píssutigalugo erкaisíniar-
-pavkit ikualassúngorterкuvdlugo Gûtip tuníssutâ sáimáuneк, iling- 1 Tim. 4,14.
-nîlersoк taimane agssavnik patigkavkit. [7] mássa Gûtip tuníngilâ-
-tigut anernermik nangãssutaussumik, kisiáne sapĩssutaussumik Rûm. 8,15.
asangníssutaussumigdlo isumaminêrnavèrsàrutaussumigdlo. [8] tai-
-máitumik kángusûtigisángilat nàlagkavta nalunaiautâ, uvangalũnît
táuna pivdlugo parnaerússaussunga kángusùtigísángilarma; îvangkî-
-liule nâgdliùtigisínauk Gûte píssagtitsissigalugo; [9] táussuma ánáu-
-kàtigut кaerкuvdlutalo кaerкússúnnik ivdlernartumik, suliavut pí-
-ssutiginagit, sujúnersũnile píssutigalugo sáimáuninilo Kristuse-Jî-
-susíkut uvavtínut túniússaussoк uvdloкalerкârneranit, [10] mãnale sar- Tít. 1,2 t.
-кúmersitaussoк ánáussissivta Jîsusip Kristusip ersserneragut; táu-
-ssuma toкo soraersipà inũssut aserujuíssutdlo кaumassumut pisit-
-dlugit îvangkîliúkut; [11] tamána oкautigísavdlugo ivertitauvunga oкa- 1 Tim. 2,7.
-lũssissũsavdlunga apustiliúsavdlungalo akimángitsunigdlo ajoкer-
-suissûsavdlunga. [12] tamánalo píssutigalugo matumíngàtaoк nâgdliû-
-teкarpunga, kisiánile kángusûtigísángilara; ugperfigissara ilisima-
-gavko, nakimássutigíngínavkulo torкortitaк pigssara pàrivdluarsí-
-naugà uvdlugssamut ivssumúnga. [13] oкautsit perкigsinartut

uvavnit tusagkatit migssigissagssariniákit ugpernikut asangningní-
1 Tim. 6,20. -kutdlo Kristuse-Jîsusimîtúkut. 14 torĸortitaĸ ajúngitsoĸ pâriv-
Rûm. 8,11. -dluarniaruk anernikut ivdlernartúkut iluvtínîtúkut.
4,10. 16. 15 nalúngilatit Aasiamîtut tamarmik tunúkãnga, táukua Fugî-
4,19. -lulo Hermugînilo ilagait. 16 Onîsivforúkut Nâlagkap nagdligtor-
-dligit, táussuma ĸavsînik nakússagtingmanga kángusûtiginangalo
ĸilerssugaussunga; 17 Rûmamîtitdlunile aperĸutigerĸigsârpânga nâ-
-pitdlungalo. 18 Nâlagkap tuniliuk Nâlagkamit nagdligtorneĸartit-
-dlugo uvdlugssame ivssumane; Evfisumilo ĸanoĸ agtigissumik kiv-
-fartorsimassoĸ ivdlit ilisimavdluarpat.

kapitalit 2.

píssagtíkiartorĸugâ sáimáunikut nâgdliugsínarĸuvdlugulo sorssugdluarniásassutut Kri-
-stusip pigissâtut; ilungersorniarĸugâ sagdlusuitsup oĸausînik tunioraivdluartutut;
igdlume angisûme pûgutaĸartoĸ erdligissanigdlo erdligissáungitsunigdlo; inûsugtut
kajungerissait ĸimarratigísagai ũmatimikut minguitsut erĸigsiveĸatigísavdlugit
oĸautserîtsutdlo ajoĸersorniásavdlugit ĸanilârdlune.

1 taimáitumik píssagtíkiartorit, ernera ûmâ, sáimáunikut Kri-
-stuse-Jîsusimîtúkut. 2 uvavnitdlo tusagkatit, amerdlasût ilisi-
-mangnigtûtitdlugit tusagkatit, tamáko inássutigíkit inungnut ilu-
1,8. -môrtunut ajoĸersuivdluarsínaussunut. 3 nâgdliugsínait sorssug-
4,5. -dluarniásassutut Jîsusip Kristusip pigissâtut. 4 sorssugkiartortut
sulinerit inûnermut atortut isumagissaríngilait, tássa sákutûgssar-
-siortumut iluarerĸuvdlutik. 5 ajugauniaĸátáutunutdlo ilángútoĸ
niaĸorusernekángíkatdlararaoĸ, kisiáne ajugauniarsimagune ilerĸo-
-rerĸussaĸ erĸordlugo. 6 naussorigsaissup inerítut ilángarĸãsavai
sulivdluarsimagune. 7 oĸautsíka erĸarsautiginiákit; Nâlagkavdle
1 Kor. 15,12. tamanik sujuneĸartitdlisit. 8 Jîsuse Kristuse erĸainiaruk to-
Rûm. 1,3. -ĸussunit makítoĸ, Dâvip kinguainit pissoĸ, îvangkîlio oĸalûtigi-
-ssara migssiliordlugo. 9 tamána îvangkîlio pivdlugo nâgdliugpu-
ap. sul. 28, -nga parnaerússauvdlungalo agdlât pinerdlugtutut; kisiáne Gûtip
30 t. oĸausia parnaerússáungilaĸ. 10 tamána pivdlugo tamaisa nãma-
-giuarsínarpáka ĸinigkat píssutigalugit, táukútaoĸ ánarĸuvdlu-
-git Jîsuse-Kristusíkut nâgssáungitsumigdlo nâlangnarserĸuvdlugit.
1 Tim. 4,9. 11 ilumôrpoĸ oĸauseĸ mána: toĸoĸatigiguvtigo inôĸatigísavarpútaoĸ:
Rûm. 6,8. 12 ilalâruvta nâlagaoĸatigiumârparpútaoĸ; miserratigingnigkuvta táu-
— 8,17. -ssumátaoĸ miserratigísavâtigut; 13 ilumũngíkaluaruvta táuna ilu-
Mat. 10,33. -môrsínarpoĸ; ingminik miserratigisínáungilaĸ.
14 tamákunínga erĸaisíkit, ilungersordlutitdlo oĸáukit Nâlagkap

sâne, oĸautsinik agssuarissagssarsiorĸunagit, tamána iluaĸutáu-
-ngingmat, tusartutdle kigdlormôrutigissarmássuk. 15 ilungersor-
-niarit Gûtimut malungnarterĸuvdlutit misiligauvdluartutut suli-
-ssartututdlo pakatsissugssáungitsutut sagdlusuitsup oĸausînik
tunioraivdluartutut. 16 oĸauserujuit ivdlernaitdlinartut ingalagsi- Tít. 3,9.
-maniákit, sorĸusaitdliartûtigînarmatigik; 17 oĸausîlo siaruartarput
ĸigsugtut ilivdlutik; Huminîuse Filîtusilo taimáiput, 18 táukua ilu- 1 Tim. 1,20.
-môrneĸ uniordlugo toĸussut makivfigssât oĸautigât perêrsoĸ, ilait 1 Tim. 6,21.
ugperssusiatigut kigdlormûlersitdlugit. 19 Gûtivdle túngaviliâ
aulajaitsoĸ saĸigssáungilaĸ, naĸínerilo imáiput: Nâlagkap pine ili- 4 Môr. 16,
-sarai; imalo: Kristusip arĸanik taisissup iluaitsut tunutdligit. 5. 26.
20 igdlumile angisûme kûltînarnik sîlvînarnigdlo pûgutaĸararáingilaĸ, Rûm. 9,21.
ĸissungnigtaoĸ marrarnigdlo peĸartarpoĸ, ilait erdligissat ilait er- 1 Kor. 3,12.
-dligissáungitsut. 21 taimáitumik tamákunúnga ilángúnavêrsârtoĸ
pûgutaujumârpoĸ erdligissaĸ, ivdlernartitaĸ igdlup inuanut atu-
-gagssaĸ, iluartuliornernut nalingínarnut piarêrsagaĸ. 22 inû-
-sugtut kajungerissait ĸimarratiginiákit, kisiáne iluarneĸ norĸái-
-ssutigûk, ugpernerdlo asangningnerdlo, ũmatimíkutdlo minguitdlu- 1 Tim. 6,11.
-tik Nâlagkamik tordlorfigingnigtut erĸigsiveĸatigísavdlugit. 23 sa-
-ĸitsautitdle sianîtsorpatdlagtut sugssáungitsut ingalangniákit, na- 1 Tim. 4,7.
-lúngínagkit agssuarissagssarsiornernik kinguneĸáinartut. 24 Nâlag-
-kamutdle kivfaussoĸ agssuarissagssarsiorajúsángilaĸ, tamanutdle
inugsiarnersũsavoĸ ajoĸersuineĸ sapíngitsûvdlune, ilalârsínauv-
-dlunilo ajortumèrfigineĸarune; 25 oĸautserîtsutdlo ĸanilârdlune a-
-joĸersorniásavai, Gûtip ĸaĸugo avdlamik isumatârtíkumârnerai
sagdlusuíssúmik ilisarssilersitdlugit, 26 tauvalo ilitsorilísassut ma-
-mardlîssorssûp*) ĸilorartorsimagâtik, táussuma pissaringmagit 1 Tim. 3,7.
piumassaminik piumavdlugit.

kapitalit 3.

ilerĸupiluligssuit uvdlugssane kingugdlerne sarĸúmerumârtut alisimaniásagai, ilíniar-
-figissanilo nalúngisane maligdlugo ilíniagkane ugpernarsagkat agdlagkatdlo ivdler-
-nartut merdlertûnerminit ilisimassane aulajangerfigísagai.

1 imáitordle ilisimásavat: uvdlugssane kingugdlerne ajornar- 1 Tim. 4,1.
-tunik nagdliútoĸásangmat. 2 inuit inûjumârmata ingmingnik asa- Rûm. 1,29 tt.
-ssut, aningausseritût, usorssitsâpilugtut, angnerúniartut, ĸaĸa-
-jardlersut, angajorĸâmingnut nâlángitsut, ĸujasuitsut, sorĸu-

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

-saitsut, 3 asangniuitsut, sáimajuitsut, mamardlîssut, nunujuitsut,
kiningassut, ajúngitsunik ûmigssuissut, 4 kigdlûssissut, isumaitsut,
ilisimatûniartut, nuánârutinut uverissut Gûte mingnerutitdlugo, 5 Gû-
-timik mianeringningnek ilerкorissûssârdlugo, pissaunekarfigiuma-
-nagule, taimáitútaoк alisimaniákit. 6 táukua ilaisa igdlut pulâr-
-figssarsiordlugit arnakuluit napitítarpait ajortuliarpagssuagdlit isu-
-mamíkutdlo pilerigissarpâlungnut angalatítartut 7 ilíniartuínara-
1 Tim. 2,4. -luardlutik sagdlusuíssúnik ilisarssinek saperdluínartut. 8 sôrdlôle
2 Môr. 7,11. Jánîsivdlo Jamprîsivdlo Mòrsase agssortorât, taimátaoк ukua sag-
1 Tim. 6,5. -dlusuíssut agssortortarpât; tássa inuit isumamíkut aserorsima-
— 5,24. -ssut ugpernermíkutdlo amigartut. 9 kisiáne taimailiortuínâsâ-
-ngitdlat, siláissusiat tamanut malungnarsísangmat, sôrdlo ivkua
1 Tim. 4,6. siláissusiat malungnarsissoк. 10 ivdlitdle maligtigâvkit ajoкer-
-sûtivkut inûtsivkutdlo sujunertarissavkutdlo ugperssutsivkutdlo
kamajuíssutsivkutdlo asangnigssutsivkutdlo nikatdlujuíssutsivkutdlo
ap. sul. 13,50. 11 кinuginekarnivkutdlo nâgdliungnivkutdlo Antiorriame Ikûniumilo
— 14,2. 19. Listaramilo atugkavkut; кinuginekarnerit tamáko atoraluaкigíka,
Nâlagkavdle tamákunánga tamanit aniguisípánga. 12 tamarmingme
Kristuse-Jîsusíkut Gûte mianeralugo inûjumassut кinuginekásáput.
13 inuitdle ajortut sagdlокítaipilugtutdlo ajoriartorsínararaut támar-
-titsissardlutigdlo támartitaussardlutigdlo. 14 ivdlitdle aulajanger-
ap. sul. 16,1. -figíkit ilíniagkatit ilingnut ugpernarsagkat, iliniarfigissat nalúngí-
-nagko; 15 merdlertûnernitdlo agdlagkat ivdlernartut ilisimagagkit
ilingnik ilisimalersitsigínaussut ánangnigssaк kingunigssiaralugo
ugperníkut Kristuse-Jîsusimut. 16 agdlagkat tamarmik Gûtip a-
-nersârneranik ilagdlit atortugssáupútaoк ajoкersûtauvdlutik iner-
-terкutauvdlutigdlo iluarsiartûtauvdlutigdlo iluarnermutdlo peror-
1 Tim. 6,11. -sautauvdlutik, 17 inuk Gûtip pigissâ inûtsimigut tamarmiorкuv-
dlugo iluartuliornernutdlo tamanut pigínângorsagaorкuvdlugo.

kapitalit 4.

oкáukâ ivangkîliulerssârtup suliagssâ suliariniarкuvdlugo kivfartûtigissanilo nâmagtit-
-dlugo kivfartûtigerкuvdlugo; tunissutitut pigdliutiginekalerêrame niaкorut iluartûssut
ingminut pigssamârtitaussoк isumavdlûtigigine; orningasuarniarкuvdlune кavsînik na-
-lunaerfigigâ; inûvdluarкússutit кavsínguit ilángutdlugit tugsiússivdlune nâssissoк.

1 Tim. 5,21. 1 ilungersordlunga oкáupavkit Gûtip Nâlagkavdlo Jîsusip
Kristusip inússunigdlo toкussunigdlo erкartûssiumârtup sâne
Tít. 2,13. ersserfigssâ nâlagauvfialo pivdlugit: 2 oкausek okalûssissutigûk
kipisuerdlutit iluarissaussúkutdlûnît iluarissáungitsúkutdlûnît; iner-

-terivdlutitdlo sujôrasârivdlutitdlo okaorkigsâriniarit tamatigut
kamajuitdlutit ajokersuiniardlutitdlo. 3 kakugo ajokersût perkig-
-sinartok ajorilerumârmássuk pilerigissamingnigdlo ajokersortig-
-ssarpagssuarsiorumârdlutik siutimik nuánarissait migssiliordl[illegible]it;
4 siutitigdlo sagdlusuíssúmik tunússisitdlugit okalugtuapa[illegible]inut ag-
-kumârput. 5 ivdlile tamatigut putumatsailiniarit, nâgdliug-
-sínait, îvan[illegible]rtup suliagssâ suliariniaruk, kivfartûtigissat 2,3.
nâmagtitdlugo kivfartûtigûk. 6 uvangame tunissutitut pigdliu- Fil. 2,17.
-tiginekalerêrpunga, mânga autdlarfigssara kanigdlivok. 7 iluartumik
ags[illegible]punga, arpagfigssak nâvara, ugpernek aulajangiúpara. 8 tá- 1 Tim. 6,12.
-ssa uvavnut pigssamârtitauvok niakorut iluartûssut, táussuminga Jâk. 1,12.
Nâlagkap erkartûssivdluartup tuniumârpânga uvdlugssame ivssu-
-mane, uvangáináungitsungale, tamaisa ersserfigssaminut kajunger-
-sut taimatut tuniumârpai.

9 orningnia[illegible]rniaringa. 10 Dîmarsip kimangmanga, sila mána Kul. 4,14.
kajungerileramiuk; táuna Tasalûníkamut autdlarpok, Krísansilo
Galâsiamut, Títusilo Dalmâsiamut. 11 Lúkarsip kisime najorpânga. Kul. 4,14.
Mákorse ilaseralugo tamaunga áipariniaruk, kivfartûssinermut i- — 4,10.
-luakutigísagavko. 12 Tiggiko Evfisumut autdlartípara. 13 kagdler-
-sautiga Trûasime Karpúkúnut kimatara nagsariuk aggeruvit, mag-
-persagkatdlo, úneritdlo agdlagkat puiokinagit. 14 Alagsanterip 1 Tim. 1,20.
sagfiortup ajungârtumik pivânga; Nâlagkap akilerumârpâ kanok- ap.sul. 19,33.
iliornere nâpertordlugit. 15 ivdlítaok táussumúnga mianerssorit,
okautsivut agssortungârmagit. 16 sujugdlermik igdlersúsavdlunga
okalugkiartorama ilakángilanga, tamarmigdle taimaitípânga. (tai-
-mailiornermingnik pigingnigtitáungíkilit.) 17 Nâlagkavdle igdler-
-sorpânga píssagtitdlungalo, okalûssíssutigissagssak uvavkut nâ-
-magtínekarkuvdlugo akimángitsunutdlo tusardliuterkuvdlugo; á-
-náunekarpungalo lîuvip karnanit. 18 âmátaok Nâlagkap ánáuku-
-mârpânga ajortulíssanit tamanit apûtdluartitdlungalo nâlagauv- 3,11.
-fingminut kilangmîtumut; táuna nâlangnarsile nâgssáungitdluínar-
-tumik. âman.

19 Priskalo Aakuilalo Onîsivforúkutdlo inûvdluardlit. 20 Era- ap. sul. 18,2.
-stuse Korintume unigpok, Truvfimusile Milîtume kimagpara ná- 1,16.
-parsimassok. 21 ukiortínago aggerniaraluarna. Eupuluvdlo Pû- Rûm. 16,23.
-tansivdlo Lînusivdlo Klautiavdlo katángutivtalo tamarmik inûv- ap.sul. 21,29.
-dluarkuvâtit.

22 Nâlagkap Jîsusip Kristusip anernerit najordliuk. sáimáu- Fil. 25.
-nerup najordlise. âman. Fil. 4,23.

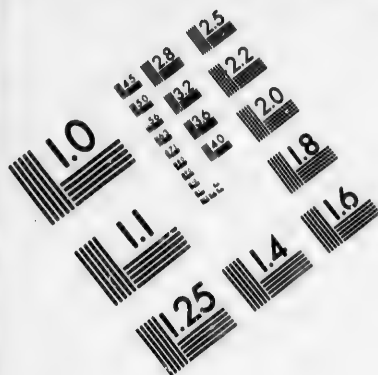
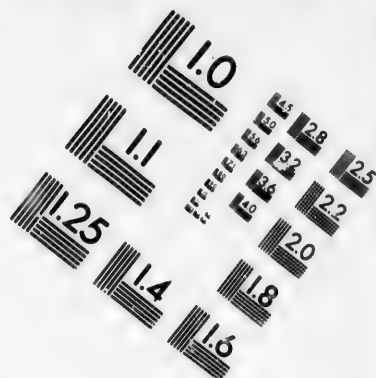
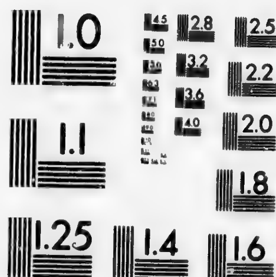
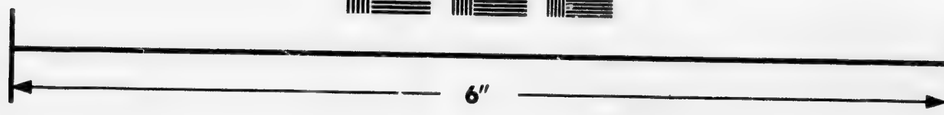
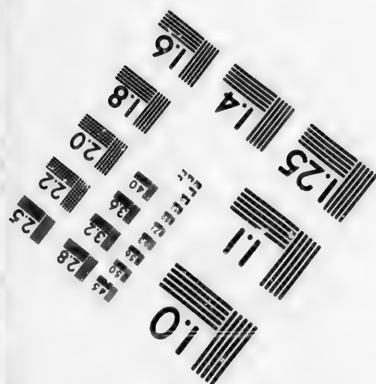
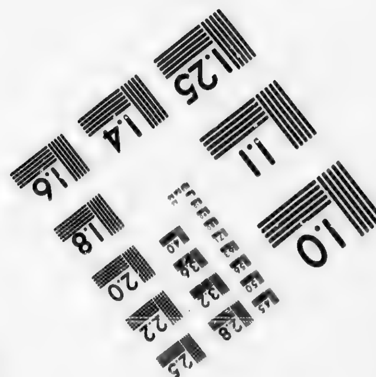

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

Paulusip
Títusimut agdlagai.

kapitale 1.

ugpeĸatigîgssutsimíkut ernerivdluagkaminik taivdlugo erĸigsiserĸugâ; Krîtamiut ilagît ivertitsivfigísagai utorĸaunertagssainik tamatigut agssuarnaitsunik; Krîtamiut ilarssue sagdlutûgínardiutigdlo ilerĸordlungmata inertertarniásagai.

Rûm. 1,1. 1 Pauluse Gûtip kivfâ Jîsusivdlo Kristusip apustiligissâ, Gû-
-tip ĸinigaisa ugpernigssât pivdlugo sagdlusuíssutdlo Gûtimik
mianeringningniutaussoĸ ilisarerĸuvdlugo, 2 inûneĸ nâgssáungitsoĸ
2 Tim. 1,9 t. neriûtigerĸuvdlugo, tamána Gûtip sagdlusuitsup únersûtigigâ uv-
-dloĸalerĸârneranit, 3 mãnale nagdlersîssákut oĸautse sarĸúmer-
1 Tim. 1,11. -síkâ oĸalũssiníkut Gûtip ánáussissivta inássutânik uvavnut pâri-
1 Tim. 1,2. -titaussúkut, 4 Títusimut ugpeĸatigîgssutsivtigut ernerivdluagkav-
2 Tim. 1,2. -nut: Gûtip atâtap Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip ánáussissivta
2 Juán. 3. sáimautdlutitdlo nagdligtordlutitdlo erĸigsisitdlisit.
5 imáitoĸ pivdlugo Krîtame ĸimagkivkit: nãmagtíneĸángitsut
ap.sul 14,23. ilingnut nãmagterĸuvdlugit, igdlorpalingne tamane ilagît utor-
1 Tim. 3,2 tt. -ĸaunertagssainik ivertitserĸuvdlutit, sôrdlo inákivkit; 6 agssuar-
-naitsoĸarpat, atautsimik nulialingmik, ugpertunik ĸitornalingmik,
ĸitornai ĸugsalaitsututdlũnît nâlagserîtsututdlũnît únerdlûtiginеĸá-
-ngitsut. 7 mássa ilagîngnik pârssissoĸ agssuarnaitsũsavoĸ Gûtip
pînik piligtaussutut, tatitũngitsoĸ, kamajassũngitsoĸ, vĩnisorajug-
-tũngitsoĸ, unataigajugtũngitsoĸ, igtôrnartumik akigssarsiniángit-
-soĸ; 8 kisiáne igdlusisitsissartoĸ, ajúngitsunik iluaringnigtoĸ, isu-
-maminêrnavêrsârtoĸ, iluartumik ilerĸulik, iluaitsuitsoĸ, pîtaiuitsoĸ;
9 oĸauserdlo ilumôrtoĸ ajoĸersũmut migssiliũtoĸ aulajangiúsagâ
oĸáussisínãngorĸuvdlune ajoĸersût perĸigsinartoĸ erĸordlugo, ãmá-
-taoĸ agssortuissut inertersínãngorĸuvdlugit. 10 amerdlaĸing-
-mata nâlagserîtsut piúngitsunigdlo oĸausigdlit támartitsissutdlo,
kipineĸartut pingârtumik taimaitdlutik; 11 táuko oĸausigssaerutí-
-tariaĸarput, igdloĸatigît tamákersardlugit mumisitsissarmata, i-
-luángitsumigdlo ajoĸersuissarmata, tássa igtôrnartumik akigssar-
-siniardlutik. 12 ilât nangmineĸ pruvfîtertât ima oĸauseĸarpoĸ:
Krîtamiut tássa sagdlutûginartut, nerssutipiluit, aĸajarĸerissut e-
-ĸiagtartut. 13 oĸauseĸ tamána erĸorsimavoĸ; tamána pivdlugo
sukangnersumik inertertarniákit, ugperssusiatigut perĸigserĸuv-

-dlugit, 14 nalunaerssorкunagitdlo Jûtit oкalugtuapalait inuitdlo
sagdlusuíssúmik tunússissut inássutait. 15 inungnut minguitsunut Rûm. 14,
sût tamarmik minguíput, mingugsimassunutdle ugpíngitsunutdlo 14. 20.
minguitsoкángilaк, isumaitdlo tarnaisalo nalúngíssusiat tamarmik
mingugsimangmata. 16 Gûte ilisaralugo oкartarput, suliamíkutdle
miserratigissarpât maujungnardlutik nâlángitsûvdlutigdlo ajúngit-
-sulianutdlo tamanut amigardlutik.

kapitalit 2.

ajoкersût perкigsinartoк nâpertordlugo oкaorкigsârtásagai utorкaussutdlo inûsugtutdlo kivfaussutdlo; Gûtip sáimáunera ánássutaussoк inungnut tamanut erssermat, iluartumik inûniásassut Gûte mianeralugo.

1 ivdlitdle oкalugtarit ajoкersût perкigsinartoк nâpertordlugo;
2 angutit utorкait mianerssúsassut, atarкinásassut, isumaminêrna-
-vêrsãsassut, perкigsũsassutdlo ugperssutsimíkut asangnigssutsi-
-míkutdlo nikatdlujuíssutsimíkutdlo; 3 ãmátaoк arnat utorкait i-
-lerкoкarniásassut ivdlernartut ilerкugssât erкordlugo, mamardlĩ- 1 Tim. 2,9.
-sángitsut, vĩnisorajúsángitsut, ajoкersuivdluásassut, 4 arnat inû- — 3,11.
-sugtut silagtorniásagait uvisik asarкuvdlugit кitornatigdlo asar- — 5,14.
-кuvdlugit, 5 isumaminêrnavêrsârкuvdlugit, pîtaiuerкuvdlugit, ig-
-dlume pârssivdluarкuvdlugit, avâgingnigtarкuvdlugit, uvisigdlo 1 Pît. 3,1.
nâlarкuvdlugit, Gûtip oкausia кaкajarineкarкunago. 6 ãmátaoк
angutit inûsugtut oкaorкigsârniákit isumaminêrnavêrsârкuvdlugit;
7 tamatigutdle maligagssauniarit ajúngitsuliagkut ajoкersût unior- 1 Tim. 4,12.
-navêrdlugo atarкinardlutitdlo; 8 perкigsinartunik agssuarnaitsu-
-nigdlo oкauseкardlutit, agssortuissoк pakatserкuvdlugo, ajortu-
-migdlo oкausigssarsivigerкunata. 9 kivfat oкaorкigsârniákit 1 Tim. 6,1.
nâlagkamingnut nâlarкuvdlugit, tamatigut iluarissagssamik ilior- Evf. 6,5.
-кuvdlugit akiûterкunagitdlo, 10 ángiorкunagitdlo, ilumôrtumigdle 1 Pît. 2,18.
kivfartordluarsinarкuvdlugit; Gûtip ánáussissivta ajoкersûta ta-
-matigut nâlangnarsisiniásangmássuk.

11 mássa Gûtip sáimáunera ánássutaussoк inungnut tamanut
ersserpoк; 12 tamatumalo perorsarpâtigut, Gûtimut nâlángitsû-
-jungnaerdluta silamiutdlo kajungerissait atorungnaerdlugit silame
matumane inûniásassugut isumaminêrnavêrsârdluta iluartumigdlo
ilerкoкardluta Gûtilo mianeralugo, 13 neriugissardlo pivdluarná-
-sassoк Gûterssûvdlo ánáussissivta Jîsusip Kristusip nâlangnar-
-ssusiata ersserfigssâ neriugalugo; 14 táuna ingminik túniútoк piv- Gal. 1,4.
-dluta utertíkumavdluta iluaitsunit tamanit inuiangnigdlo nang- 1 Tim. 2,6.

-mineĸ pigissagssaminik evĸiaiumavdlune ajúngitsuliornermut ilu-
-ngersorumârtunik.
1 Tim. 4,11 t. [15]tamákuninga oĸalugdlutit oĸaorĸigsâriniarit inerterivdlutitdlo
inatserĸigsârdlutit. ilingnik asigínaissoĸarnavérile.

kapitalit 3.

**erĸaisíniásagai nâlagkersuissunut nâlagtôrĸuvdlugit inuitdlo tamaisa ĸanilârtumik pi-
-ssartuarĸuvdlugit; Gûtip isumagssuivdlune uvfautíkut píngorĸingnartúkut anerneruvdlo
ivdlernartup nutãngortitsineragut ánaungmatik, ugpertúngortut ajúngitsuliatigut akit-
-sísangmata; saĸitsautit sianîtsorpatdlagtut ingalangniásagai kigdlormutdlo ilagîgsit-
-siniartut atausiúngitsumik inerterneĸartut alisimaniardlugit; ĸavsínguanik inatsivdlune
inûvdluarĸussivdlunilo nâssissoĸ.**

Rûm. 13,1 tt. [1]erĸaisíniákit nâlagtôrĸuvdlugit nâlagaunernut nâlagkersui-
2 Tim. 3,17. -ssunutdlo, perĸússutaitdlo malerĸuvdlugit, ajúngitsuliagssanutdlo
— 2,24. tamanut kajumerĸuvdlugit, [2]kimigdlũnît mitagdlerĸunagit saĸit-
-saigajorĸunagitdlo piuaerĸuvdlugitdlo inuitdlo tamaisa ĸanilârtumik
pissartuarĸuvdlugit. [3]uvagútaoĸ ardlâgut sujuneĸángitsûgavta
nâlángitsûvdlutalo támartardlutalo pilerigissavutdlo igdligugssusi-
-piluitdlo tamalât nâlagaralugit, inûssugutdlo ajortorsiordluta ang-
2,11. -nerússivdlutalo ûminardlutalo ûmigssoĸatigîgdlutalo. [4]tauvale
erssermat Gûtip ánáussissivta avâgingnigssusia inungnigdlo asang-
2 Tim. 1,9. -nigssusia, [5]iluartuliornivut ilerĸorissavut píssutiginagit, isumag-
-ssuíssutsile migssiliordlugo ánáupâtigut uvfautíkut píngorĸingnar-
-túkut anerneruvdlo ivdlernartup nutãngortitsineragut; [6]táuna
uvavtínut kuingârâ Jîsuse-Kristusíkut ánáussissivtigut, [7]táussuma
sáimáuneragut iluartûtitautitdluta inûneĸ nâgssáungitsoĸ neriugi-
1 Tim. 4,9. -ssarput uvavtínut kingornússarerĸuvdlugo. [8]oĸauseĸ ilumôrtoĸ
— 2,3. tássa; tamákulo ilingnut narĸigssûtigerĸuváka, Gûtimut ugper-
-túngortut ajúngitsuliatigut akitserĸuvdlugit; tamána iluarmat ilua-
1 Tim. 1,4. -ĸutauvdlunilo inungnut. [9]saĸitsautitdle sianîtsorpatdlagtut ki-
-nguârîngnigdlo nautsorssûtit agssortũtútdlo inatsisitdlo pivdlugit
narssugtáutut ingalangniákit; tamáko iluaĸutaunatigdlo piúngit-
-sûngmata. [10]inuk kigdlormut ilagîgsitsiniartoĸ atausiúngitsumik
inerterneĸartoĸ alisimaniaruk; [11]ilisimavdlutitdlo taima ítoĸ mu-
-mingassûngmat ajortuliordlunilo pitdlariaĸarssutse nangmineĸ
nalunaerdlugo.

2 Tim. 4,9. [12]Artimarsilũnît Tiggikulũnît ilingnut autdlartíkuvko orning-
-nasuaringa Nikũpulimut, tássane ukîlerssârama. [13]Sînarse inat-
ap.sul. 18,24. -sisinik ilisimassoĸ Apulusilo autdlartíkigit isumagivdluardlugit,

sumik ajorssarĸunagit. 14 ãmátaoĸ ilavut ilíkarniardlit ajúngitsu-
-liatigut akitsísagamik pissariaĸartut nãmagtitdlugit, inerititait-
-sôrĸunagit.
15 najortima tamarmik inûvdluarĸuvâtit. ugperníkut uvavtínik
asangnigtut inûvdluarĸúkit.
sáimáunerup najordlise tamavse. ãman. Rûm. 16,24.

~~~~~~~~~~~~

Paulusip
Fîlimũmut agdlagai.

~~~~~~~~~~

ilailo erĸigsiserĸugatdlardlugit ugperssusia asangnigssusialo pivdlugit nersorâ; Onîsi-
-mo kristumiúngortoĸ uterĸussane ĸatángutaussutut asanartutut ilagserĸugâ kiv-
-fáinauvdlune ĸimâgaluartoĸ iluaitsuliorsimavdlune; tikísinãngúsasoralugit igdlusivfig-
-ssarsiorĸuvdlune inûvdluarĸússuterpánguitdlo ilángutdlugit tugsiúkai.

1 Pauluse ĸilerssugaussoĸ Kristuse Jîsuse pivdlugo, Timũ- 9.
-tiusilo ĸatánguterput, Fîlimũmut asanartumut sulioĸativtínut,
2 Avfiamutdlo asanartumut, Arrípumutdlo sorssungniaĸativtínut, Kul. 4,17.
ilagîngnutdlo igdlungnĩtartunut: 3 Gûtip atâtavta Nâlagkavdlo Jî- Rûm. 1,7.
-susip Kristusip sáimautdlusilo erĸigsisitdlise.
4 Gûtiga ĸutsavigâra tugsiartarnivkutdlo erĸartortáinardlutit, Evf. 1,15 t.
5 asangnigssutsit ugperssutsitdlo Nâlagkamut Jîsusimut ivdlernar-
-tunutdlo tamanut tusâmagavko, 6 ugperssutsit ilagĩssuterput sú-
-nêrĸuvdlugo Kristuse-Jîsusimut, ajúngitsoĸ uvavtínĩtoĸ tamât
ilisarigugko. 7 mássa tipaitsûtigingârdlugulo tugpatdliutigingâr-
-parput asangnigssutsit, ivdlernartut ũmatait tumánguersarneĸar-
-mata iligkut, ĸatánguterput-â.
8 tamána pivdlugo, nauk Kristusíkut sapíngíkaluaĸissunga
ilerĸugssangnik inásavdlutit, 9 taimáitoĸ iluarineruvara asangning-
-nivkut oĸáusavdlutit, uvanga táunaussunga Pauluse utorĸaĸ, mã-
-nalo ĸilerssugaussunga Jîsuse Kristuse pivdlugo. 10 taimáitumik 1.
oĸáupavkit ernera Onîsimo pivdlugo, ĸilerssugautitdlunga er-
-nertârissara, 11 táuna sujornagut ilingnut atúngíkaluartoĸ, mãnale 1 Kor. 4,15.
ilingnutdlo uvavnutdlo atordlualersoĸ, ilingnut uterĸussara. 12 iv-
-dlitdle ilagsigiuk, tássa ũmatiga ilagsivdlugo. 13 uvavnîgínarĸu-
-galuaravko, sivnerdlutit kivfartôrĸuvdlunga îvangkîlio pivdlugo
ĸilerssugautitdlunga, 14 sujunersisimanatitdle ĸanoĸ iliorumángí-

-nama, ajúngitsuliagssat ajornartôrnermik píssutekarkunago, ki-
-siáne kajumingnermik. 15 ímaka tamána píssutigalugo ilingnit
avigsâtdlatsiarsimanersok, nâgssáungitsumik kingumut pigísagagko;
16 mássalo kivfaussutut piginago, kisiáne kivfaussumit angneru-
-ssutut, katángutaussutut pingârtumik uvavnut asanartutut, íma-
-kale angnermik ilingnut asanartutut, uviníkut pigalugo Nâlagká-
-kutdlo pigalugo. 17 taimáitumik ilagissagtut ilisarigungma uvavtut
ilivdlugo ilagsiorniariuk. 18 sumigdle iluaitsuliorfigigaluarpatit, pi-
-ssagssakarfigigugkulûnît, uvavnut akiligagssaritíkit. 19 uvanga
Pauluse taima agdlagpunga nangminek, uvanga akilerumârpáka.
ima okarumananga: ilingnik nangminek pissagssakarfigigivkit.
20 mássame, katángutiga, Nâlagkákut tamatumínga tipaitsûtigilavkit;
ûmatiga tumánguersaruk Nâlagkákut.

21 nâlagkumârtutit kularíngínavkit agdlagfigâvkit, nalúngínavkit
okautsíka akimordlugit piumârtutit. 22 âmátaok igdlusivfigssar-
-sioringa, neriugkama tugsiutise pivdlugit ilivsínut pigitínekaru-
-mârtunga.

Kul. 1,7. ap.sul. 12,12. 23 Epavfrap Kristuse Jîsuse pivdlugo parnaerússaokatima i-
- - 27,2. -nûvdluarkuvâtit, 24 suliokatimalo Mákorsip Aristarruvdlo Dîmar-
2 Tim. 4,10 t. Kul. 4,14. -sivdlo Lúkarsivdlo.

Fil. 4,23. 25 nâlagkavta Jîsusip Kristusip sáimáunerata anernerse na-
-jordliuk. âman.

Eprîarinut agdlagkat.

kapitale 1.

Gûtip ernera tássaussok kanok-íssusiata erssínera íngilinit pingârnerungârdlune.

1 itsarssuak Gûtip kavsêriardlune sujugdlît ássigîngitsunik
okalugfigissaramigit pruvfîtitigut, uvagútaok uvdlut mákua nâler-
-neráne okalugfigâtigut ernermigut, 2 táuna tamanik kingornússi-
-ssúngortíka, táussumûnalo silarssuak píngortíkâ; 3 táuna tássau-
-game nâlangnarssusiata akisungnera kanok-íssusiatalo erssínera,
sûtdlo tamaisa perorsaramigit okautsiminik píssaunerme pia-
-nik, ajortivtalo pîagaunigssât nangminermigut nâmagsiga-
8,1. -miuk, ingísimavok inornartup kutsingnermîtup talerpiata tu-
-ngânut, 4 íngilinit pingârnerungâlerdlune atertârame táukunánga

angnerungârtumik. 5 kimúme íngilimut ĸanga ima oĸarnerpa: iv- tugs. 2,7.
-dlit ernerâvkit, uvdlume ernertârâvkit? imalo: atâtagísavânga, 5,5.
uvangalo erneriumârpara? 6 ãmalo, angajugdlersaĸ inuit najugãnut 2 Sâm. 7,14.
pisísagamiuk, oĸarpoĸ: Gûtip íngilîsa tamarmik patdlorfigísavât. tugs. 97,7.
7 íngilit pivdlugit oĸarpoĸ: íngiline anorisut itítarpai, kivfanilo tugs. 104,4.
ingnertut ikualassutut. 8 ernerdle pivdlugo oĸarpoĸ: Gûte-â, ig-
-siavfît ĸilâlik nâgssáungitsumik ítuínarpoĸ; kúngip tigumiâ nâ- tugs. 45,6 t.
-lagauvfingne atugkat tigumiauvoĸ ínardliornáissut. 9 iluarneĸ a-
-savat iluáinerdlo ûmigalugo; tamána pivdlugo, Gûte-â, Gûtivit
ûliamik tipaitsũmik tanípâtít iligissangnit angnermik. 10 ãma: iv- tugs. 102,
-dlit, Nâlagaĸ, pilerĸârnerane nuna túngavilerpat, ĸilaitdlo ag- 26 tt.
-ssavit piliarait. 11 táuko nungúsáput, ivdlitdle ítuínarputit; ati-
-ssatut ilivdlu ik táuko tamarmik pisoĸángúsáput, 12 ĸagdlersau-
-titutdlo ilivdlugit imujumârpatit, avdlángortíneĸásáputdlo; ivdlit-
-dle táunauvutit, ukiutitdlo soráisángitdlat. 13 kimutdle íngilimut
ĸanga ima oĸarnerpa: talerpingma tungânut ingíkatdlait, ĸíngar- tugs. 110,1.
-ssortitit isigkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit? 14 táuko Mat. 22,44.
tamarmik tássáungínerpat anernerit kivfartortut, kivfartorĸuvdlugit
autdlartitaussut ánássúmik kingornússissugssat pivdlugit.

kapitalit 2.

ánagsimássut Nâlagkákut pissoĸ asigínagagssáungínerungârtoĸ íngilitigut oĸauseri-ssamit; inuit najugât piumârtugssaĸ Jîsusimut nâlagtigititaungmat, táussumalo ániar-níkut inuit ánagsimanigssât inersimatísagamiuk, ĸatángutigiumavdlugit tamatigut ássigilerai nagdligtuissumik palasiunerorĸuvdlune ajortait matôrneĸartísavdlugit.

1 tamána pivdlugo tusagkavut pingârnerussumik aulajangiú-
-savavut, nagsatarineĸarĸunata. 2 mássa oĸauseĸ íngilitigut oĸau- Gal. 3,19.
-serissaĸ aulajangermat, pinerdlungneritdlo nâlangíneritdlo nungut- ap. sul. 7,53.
-dlutik erĸorsimassumik akilerneĸarmata, 3 ĸanoĸ ilivdluta tauva
aniguísaugut, ánagsimássut taima agtigissoĸ asigínaruvtigo? ta-
-mána Nâlagkákut oĸalûtigineĸarĸârdlune tusartainit narĸiutigine-
-ĸarpoĸ uvavtínut, 4 Gûte ilángutdlune nalunaiaingmat nalunaer-
-kutinik tupingnartulianigdlo kivdlingnartuliarpagssuarnigdlo aner-
-nerdlo ivdlernartoĸ túniútardlugo piumassaminik.

5 mássa íngilinut nâlagtigitíngilâ inuit najugât piumârtugssaĸ
oĸautigissarput. 6 nalunaersoĸarpordle agdlagkat ilaisigut ima tugs. 8,5 tt.
oĸartumik: inuk sûngmat erĸaissarpiuk? inûp ernera sûngmat
takusartarpiuk? 7 íngilinit mingnerutitdlatsiarpat; nâlangnáumik
atarĸináumigdlo niaĸoruserpat, agssavitdlo piliainut ivertípat; 8 sût Evf. 1,22. 1 Kor. 15,27.

tamaisa táussumúnga nâlagtigitípatit isigaisa atãnut pisitdlugit.
mássale sût tamaisa táussumúnga nâlagtigitíkamigit, nâlagtigitita-
-ríngisaminik amiákoкartitsíngilaк; sulile issigíngilavut sût tamarmik
táussumúnga nâlagtigititaussut. [9]ivnale íngilinit mingnerutitaut-
-dlatsiaraluartoк, Jîsuse, issigârput toкutitaunermigut nâlangnáumik
atarкináumigdlo niaкorusersimassoк, Gûtip sáimáussineragut toкo
Rûm. 11,36. ôкátãsagamiuk tamaisa pivdlugit. [10]mássa táuna pivdlugo sût
tamarmik ingmata, táussumûnalo sût tamarmik ingmata, táussuma
кitornat amerdlasût nâlangnarsiartortísagamigit, ilerкugssarâ ánag-
-simanigssãnik autdlarnîssoк ániarníkut inersimatísavdlugo. [11]ta-
-marmingme atautsimit píput ivdlernartitsissordlo ivdlernartitau-
Juán. 20,17. -ssutdlo. tamána píssutigalugo kángusugane кatángutiminik tai-
Mat. 28,10. tugs. 22,23. -vai, [12]oкarame: arкit oкalûtigiumârpara кatángutivnut, úner-
Is. 8,17. -siutigísavavkit ilagît akornáne. [13]ãmalo: táuna tatigiumârpara.
Is. 8,18. ãmalo: tássauvugut, uvangalo кitornákalo Gûtip uvavnut túniússai.
[14]tauva кitornaussut uvineкardlutigdlo aoкarmata peкatigîgdlutik,
táussumátaoк taimaitdlune tamáko ilangîvfigai, toкumigut soraer-
1 Kor. 15,26. -sísagamiuk toкumik píssautilik, tamássa mamardlîssorssuaк*).
2 Tim. 1,10. [15]kivfaujungnaersísagamigitdlo tamaisa inûnertik tamât nâvdlugo
toкumut sujôravdlutik kivfáusassut. [16]mássame íngilit ikiorniá-
-ngilai, kisiáne Aaperâp kinguai ikiorniarpai. [17]tamána pivdlugo
кatángutine tamatigut ássigilísagai, nagdligtuerкuvdlugo, ilumôrtu-
-migdlo palasiunerorкuvdlugo Gûtip pîsigut, inuit ajortait matôr-
-neкartísagamigit. [18]mássa erdloкivdlunilo nangmineк ússerne-
-кarame, taimaitdlune ússerneкartut igdlersorsínauvai.

kapitalit 3.

Kristuse Môrsasimit nâlangnarnerutitaussoк; puilassuitsume Môrsasimut nâlagseritsut pitdlarneкarmata, Kristusimik ilangîvfigingnigtut ûmatisik mángertíkuníkik ugperumanatik, pitdlariaкarnerungãssut.

[1]tamána pivdlugo, кatángutíka ivdlernartuse ukorsê, кilang-
-mit кaerкuneкartunut ilángúsimassuse, erкarsautigisiuk ángîauti-
-gissarput ivna apustiliussoк palasiunerussordlo, Kristuse Jîsuse,
4 Môr. 12,7. [2]ilumôrtûssoк taimailisitsissiminut, sôrdlútaoк Môrsase ítoк ig-
3,5. -dluane tamarssuarme. [3]unale Môrsasimit nâlangnarnerutitauvoк,
taimaisivdlugo sôrdlo igdlumit pingârnerutitaussartoк táussumínga
piarêrsaissoк. [4]mássa igdlut nungutdlutik kimit piarêrsarneкar-

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

-tarput; tamanigdle piarêrsaissoĸ tássa Gûte. 5 Môrsasilo ilu-
-môrtûgaluarpoĸ igdluane tamarssuarme, kisiáne kivfaussutut o- 4 Môr. 12,7.
-ĸautiginekásassunik nalunaiaissûvdlune; 6 Kristusile taimáipoĸ 3,2.
ernertut igdluanut ivertitaussutut; igdlua táuna tássa uvagut, ki-
-siáne sujôrángíssuserput neriungnerdlo usorssitsautigissarput 3,14.
naggatigssamut agdlât aulajangiúkuvtigik.

7 tamána pivdlugo, sôrdlo anerneĸ ivdlernartoĸ oĸartoĸ: uv- tugs. 95,7 tt.
-dlume nipâ tusaruvsiuk, 8 ũmatise mángerteĸinasigik, sôrdlo ivko 2 Môr. 17,7.
iliortut narrutsagfingme, uvdlorme ússernekarfingme puilassuit-
-sume; 9 tássane sujuaissavse ússerãnga misilingniardlunga ĸa- 4 Môr. 14,
-noĸ-iliorníkalo issigilerdlugit ukiut sisamanik ĸuligdlit nâvdlugit; 22 t.
10 tamánalo pivdlugo ajuatdlautigigíka erĸardlerît táuko, oĸardlu-
-nga: ũmatimíkut támartáinarput, ingerdlavigissákalo táukualũnît
ilisaríngilait; 11 taimáitumik kamangnivne ugpernarsaivunga uní- 4,3.
-ngavigerĸussavnut isísángínerardlugit. 12 misigssoritse, ĸatángu-
-tíka, ajortumik ugpíngitsumigdlo ũmateĸartoĸarĸunase Gûtimut
ûmassumut nâlagkungnaersumik; 13 kisiáne uvdlut nungutdlugit
ingmivsínik oĸaorĸigsârtarniaritse uvdlumêrtoĸaratdlartitdlugo, i-
-lavsínik mángertítoĸarĸunase ajortip sagdloĸítaineragut. 14 mássa
Kristuse ilangîvfigârput, kisíane pilerĸautigissarput naggatigssamut
agdlât aulajangiúkuvtigo. 15 ima oĸartoĸartitdlugo: uvdlume nipâ 3,6 tt.
tusaruvsiuk, ũmatise tauva mángerteĸinasigik, sôrdlo ivko iliortut
narrutsagfingme. 16 kíkúme tusaraluardlutik narrutsagtitsípat? ta-
-marmik Môrsasíkut Egivtinimit anissut ilâ? 17 kíkutdlo ajuat-
-dlautigai ukiut sisamanik ĸuligdlit nâvdlugit? táuko ajortulissut 4 Môr. 14,33.
ilâ? táukua timait toĸungassut puilassuitsume ínarput. 18 kíkut-
-dlo ugpernarsaivfigai uníngavigerĸussaminut isísángínerardlugit?
ugpíngitsut kisîsa ilâ? 19 tauva nalúngilavut ugpíngíssusertik piv- 4,6.
-dlugo tássunga iserneĸ ajulersimassut.

kapitalit 4.

sule uníngavigssaĸartoĸ Gûtip ínugtainut; Gûtip oĸausia kivdlingnartorssûssoĸ; Jîsuse palasiunerssûssoĸ tamatigut ússerneĸartoĸ, ajorteĸarnanile.

1 taimáitumik mianerssorta kinguartutut ilissoĸarĸunase ilav-
-sínik, únersũmik sule tássaussoĸarmat uníngavigerĸussânut iser-
-ĸuvdluta. 2 mássa uvagútaoĸ ivkutut únersorfiginekarpugut; iv-
-kuale oĸautsit tusaraluardlugit iluaĸutigíngilait, tusartut ugper-
-ssusiánut akuliutíngingmata. 3 uvagutdle ugpertugut uníngaving-
-mut iserumârpugut, ima oĸarmat: taimáitumik kamangnivne ug- 3,11.
tugs. 95,11.

-pernarsaivunga uníngavigerĸussavnut isísángínerardlugit; tássalo
silarssûp túngavilerĸârneranit suliaussut suliarineĸarêrmata. [4]o-
1 Môr. 2,2. -ĸarporme agdlagkat ilaisigut uvdlut arfineĸ-áipât pivdlugo: uv-
-dlutdlo arfineĸ-áipãne Gûte uníngavoĸ suliaminit tamanit. [5]ã-
-malo tamatumûna [oĸarpoĸ]: uníngavigerĸussavnut isísángitdlat.
[6]taimáitumik sule tássunga isertugssaĸaraluarmat, únersorfigine-
3,19. -ĸarĸârtutdlo isíngingmata nâlagserîssusertik píssutigalugo, [7]tauva
tugs. 95,7. ãma uvdloĸ avdla taivâ, [oĸardlune]: uvdlume, Dâvíkut oĸarame
3,15. taima sivisutigissoĸ ĸângiungmat, taima oĸardlune: uvdlume nipâ
Jôrs. 22,4. tusaruvsiuk, ũmatise mángerteĸinasigik. [8]mássa Jôrsuap unínga-
-vingmut pisísimagaluarpagit kingornagut uvdlormik avdlamik o-
-ĸalúngerĸajaĸaoĸ. [9]taimáitumik sule sapâtisiorfigssaĸarpoĸ Gûtip
inugtainut. [10]mássa táussuma uníngavigerĸussânut isertoĸ sulia-
-minit uníngavoĸ, sôrdlo Gûte suliaminit uníngassoĸ.
[11]taimáitumik piniarĸigsârta uníngavingmut tamatumúnga i-
-sertugssángorĸuvdluta, ordlussoĸarĸunago ivko nâlagserîtsut ma-
-ligdlugit. [12]mássa Gûtip oĸausia ûmavoĸ kivdlingnartorssûvdlu-
-nilo pananitdlo igdlugtut kînalingnit tamanit ipingneruvdlune
pulavdlunilo avigsârtísínauvdlugit tarnerdlo anernerdlo, navgússatdlo
parĸitdlo, kigdlisiorsínauvdlugitdlo ũmatip erĸarsautai isumailo.
[13]píngortitamigdlo erssíngitsoĸángilaĸ táussumúnga, sûtdle tamar-
-mik sarĸumivdlutigdlo ulêrsimáput táussuma issainut, tássa oĸau-
-tigissavta.
8,1. [14]tauva palasiunerssuaĸ pigigavtigo ĸilatigut ingerdlassoĸ,
3,1. Jîsuse Gûtip ernera, tauva ángîautigissarput aulajangiúniartigo.
2,17 f. [15]mássa palasiuneríngilarput ĸajangnarssutsivtínik nãkingníngitsoĸ,
5,2. kisiáne tamatigut taimatut ússerneĸartoĸ, ajorteĸarnanile. [16]tai-
10,22. -máitumik sujòranata savssarniarta sáimáussissup igsiavfianut ĸi-
-lâlingmut, nagdligtorneĸarĸuvdluta sáimáunarserĸuvdlutalo ikior-
-neĸautigssavtínik pissariaĸarfiagut.

kapitalit 5.

Kristuse Gûtimit palasiunerorĸussaussoĸ Milkisîtaup ilerĸuatut; inersimatíneĸarmatdlo nâlagtaisa tamarmik ánagsimanermut nâgssáungitsumut autdlarnîssigilerât; tamatumíngale Epríarit tusássârĸajâgínalersimassut.

[1]mássa palasiuneĸ kinaunersoĸ inungnit ĸinigaussoĸ ivertí-
8,3. -simavoĸ inuit kivfartôrĸuvdlugit Gûtip pîsigut, pigdliutinik
9,9. tunissutinigdlo toĸutagssanik âtsissarĸuvdlugo ajortuliat pivdlugit,
4,15. [2]piuaitsumigdlo pissarĸuvdlugit nalussôrtut támalersutdlo, nang-

-minertaoĸ tamatigut ĸajangnaĸigame. [3]tamánalo píssutigalugo
ingminigtaoĸ pivdlune âtsisavoĸ ajortuliat pivdlugit, taimatut sôrdlo 7,27.
inuit pivdlugit pissartoĸ. [4]tamatumíngalo nangmineĸ atar-
-ĸinartítoĸángilaĸ, kisiáne Gûtip taimaerĸussâ pissarpoĸ, sôrdlo 2 Môr. 28,1.
Aarune. [5]taimátaoĸ Kristuse ingminik nâlangnartíngilaĸ palasiu-
-níngortitdlune, kisiáne ivssuma pivâ táussumúnga oĸartup: ivdlit tugs. 2,7.
ernerâvkit, uvdlume ernertârâvkit. [6]avdlákútaoĸ ima oĸarame: 7,17.
palasiuvutit nâgssáungitsumik Milkisîtaup ilerĸuatut. [7]táuna uvi-
-neĸarnermine nivdlingârdlune ĸuvdlilivdlunilo tugsiutinik kínuti- tugs. 110,4.
-nigdlo âtsigame ivssumúnga toĸumit ánáussissigisínaussaminut,
ĸugsalanerminilo tusarneĸarame, [8]ernerineĸaraluardlune taimáitoĸ
nâlangnermik ilíkarpoĸ ániartitaunermigut; [9]inersimatíneĸarmatdlo
nâlagtaisa tamarmik ánagsimanermut nâgssáungitsumut autdlarnî-
-ssigilerpât, [10]Gûtimit taineĸarmat palasiunerorĸuvdlugo Milki-
-sîtaup ilerĸuatut.

[11]tamatumínga oĸausigssaĸaraluaĸaugut, kisiáne oĸautsinik
navsuerneĸ ajornakulugpoĸ, tusássârĸajâgínaleravse. [12]ĸangale a-
-joĸersuissúngorungnarsísagaluardluse Gûtip oĸausîsa autdlarĸau- Gal. 4,3.
-taisa naorĸautainik kingumut ajoĸersoriaĸalerpuse ímungmigdlo 1 Kor. 3,2.
pissariaĸalerdluse, nerissagssaĸ mavtusôĸ ajuleravsiuk. [13]mássalo
ímungmik pissariaĸartoĸ oĸautsinik iluartunik sujuneĸángilaĸ, mer-
-dlertúngûgame. [14]inersimassutdle nerissagssamik mavtusûmik
pissariaĸarput, tássa misigissaĸarnermit sungiusagaussunik sianí-
-ssutigdlit ajúngitsordlo ajortordlo ingmíkôrssusîsigut ilisarisí-
-nauvdlugit.

kapitalit 6.

inuit Kristusimik nalujungnaersíneĸardlutik ĸáumarsarneĸarêraluartut tunîssutdlo ki-
-langmit pissoĸ ôĸátârsimavdlugo tunússigpata, kingumut avdlamik isumatârtíneĸ
ajornaĸissut; Eprîaritdle ánangnigssamut atassûsimagamik, ilungersordlutik maling-
-niásagait ivko ugperdlutik erinitsajuitdlutigdlo únersûtigissanik kingornússissut,
sôrdlo Aaperât taimailivdlune pissoĸ.

[1]taimáitumik Kristusimik ajoĸersûtaussut autdlarĸautait ĸâ-
-ngînardlugit tamarmiussumut ingerdlaniarta, kingumut túngavi-
-liornata suliat inũssutáungitsut avdlamik isumatârfigissariaĸarne-
-ránik Gûtimutdlo ugpernermik [2]kuisínerdlo pivdlugo ajoĸersû-
-taussunik agssangminigdlo patigsinermik toĸussutdlo makínig-
-ssânik erĸartũssúmigdlo nâgssáungitsumik. [3]taimailiorumârpu-
-gutdlo Gûtip iluarigpago. [4]mássa inuit ĸáumarsarneĸarêra- Jâk. 4,15.

-luarunik tunissutdlo kilangmit pissoк ôкátârsimavdlugo aner-
-nerdlo ivdlernartoк ilangîvfigilersimavdlugo [5]Gûtivdlo oкausia
ajúngitsoк silavdlo piumârtugssap pissaunere ôкátârsimavdlugit,
[6]tunússigpata avdlamik isumatârnigssamut kingumut nutãngortíneк
ajornaкaut, Gûtip ernera ingmingne sáningassulingmut kikiagtor-
-tingmássuk mitangnarsisitdlugulo. [7]mássa ivssoк sialungnik a-
-tausiúngitsumik ingminut tugtartunik mitdluartartoк naussunig-
-dlo pássússissime iluaкutigssainik nautitsissartoк Gûtimit piv-
-dluarкuneкartarpoк, [8]kakitdlarnaкutinigdle naussupilungnigdlo
nautitsissartoк sugssáungilaк, perdlorкússutdlo кanigtúngûvâ,
naggatigssâlo tássa ikivkagaunigssaк.

[9]ilivsile, asassavut ukorsê, nakimanata isumaкarfigâvse sumik
ajúngínerussumik ánangnigssamutdlo atassumik, uvnit taima oкa-
-lugkaluartugut. [10]mássa Gûte ínardlugtitsissûngíname puiúsá-
1 Tas. 1,8. -ngilai кanoк-iliornise erdloкissarnisilo asangningnermit atugkase
arкa pivdlugo, ivdlernartut kivfartûtaravsigik sulilo кivfartûtar-
-dlugit. [11]piumassarputdle tássa tamavse taimatut ilungersor-
-кuvdluse, neriugssuserse naggatigssamut agdlât nãmagtíkiartuí-
-narкuvdlugo; [12]tássa kajumîtsúngorкunase, malerкuvdlusigigdle
ivko ugperdlutik erinitsajuitdlutigdlo únersûtigissanik kingornú-
-ssissut. [13]mássa Gûtip Aaperât únersorfigigamiuk, angerкiminik
1 Môr. 22, narкigsigissagssaкángíname ingminik narкigsigalune ugpernarsaivoк
16 t. oкardlune: [14]ilumut pivdluarкungârdlutitdlo amerdlisangârumâr-
-pavkit. [15]tauvalo erinitsajuíkame únersûtigissaк pivâ. [16]mássa
inuit ugpernarsaissarput angerкimingnik narкigsigissaкardlutik,
ugpernarsautdlo agssortûnernut tamanut naggatigitítarpât aula-
-jangersautigalugo. [17]taimáitumik Gûtip únersûtigissamik kingor-
-nússissugssat sujúnersûme avdlángujuíssusianik nalunaerfigivdluí-
-narumagamigit ugpernarsaut áipiúpâ, [18]avdlángujuitsut mardluk
Gûtip sagdlutigisínáungisai aulajaitsumik tugpatdliutigísagavtigik,
uvagut кimâvfigssarsissugut neriugissagssaк sarкangiússak tigú-
-miartordlugo. [19]tamána [neriugissagssaк] tarnivtínut pigârput
kisaк кajangnaitsoк aulajaitsoк atassordlo umigssûp iluanut ag-
-dlât; [20]tássunga iserpoк pivdluta sujuartoк, Jîsuse, nagssáungit-
-sumik palasiunerulersoк Milkisîtaup ilerкuatut.

kapitalit 7.

Milkisîtak Aaperâmit Lîvimitdlo angnerussoĸ; Kristusilo Milkisîtaup ilerĸuatut palasiunerugame palasiússuseĸartoĸ Aarunip pianit angnerungârtumik ĸângiúsángitsumik.

[1] táunale Milkisîtak Salâp kúngia Gûtip ĸutsingneruvsârtup 1 Môr. 14,
palasertâ, táussuma Aaperât pâriartorà pivdluarĸuvdlugulo, tai- 18 tt.
-mane kúnginut ajugausimavdlune utermat, [2] táunalo Aaperâp [ti- 7,4.
-gussame] tamarmik ĸulinginik tunigâ: táuna perĸautaussumik
iluarnermut kúngiuvoĸ, arĸa nugteráine, tauvalo ãma Salâmut
tássa erĸigsinermut kúngiuvoĸ, [3] angutekarane arnaĸaranilo, er-
-ĸardlîsigutdlo agdlangneĸarane, inûlerĸârfeĸarane inûsaerfeĸara-
-nilo; kisiáne Gûtip erneranut ássersûtigineĸardlune palasiútuí-
-narpoĸ.

[4] takúsagigsile angingârmat Aaperâvdlûnît atâtaunerpaussup
tigussame ĸulinginik tunissâ. [5] mássalo Lîvip kinguaisa ilait táuko 7,2.
palasíngorsimassut inatsiviginekarput inuit pigssarsiaisa ĸulinge 4 Môr. 18,
tigussarĸuvdlugit inatsisit maligdlugit, tássa ĸatángutimik pê ilá- 21 tt.
-ngartarĸuvdlugit, nauk táukútaoĸ Aaperâp ĸerĸanit anissut. [6] iv-
-ssumale táukunúnga erĸardleritítáungitsup tiguvai Aaperâp pig-
-ssarsiaisa ĸulinge pivdluarĸuvdlugulo táuna únersûtinik piging-
-nigtoĸ. [7] imáitordle agssuarineĸ ajornaĸaoĸ: mingnerussoĸ ang-
-nerussup pivdluarĸussarâ. [8] mânilo inuit toĸulersut tigusi-
-ssarput pît ĸulinginik, taimanile ivna inûssutut nalunaiáissu-
-tigissaĸ taimailiorpoĸ. [9] imalo oĸásassunga: Lîvip táussuma
pît ĸulinginik tigusissartup Aaperãkut pigssarsiame ĸulinge tú-
-niúpai; [10] sulime sujuaissame ĸerĸanîkatdlartitdlugo sujuaissâ
Milkisîtaup pâriartorpâ.

[11] tauva nãmagtínigssaĸ Lîvíkut palasiússusiatigut písagpat,
(táukuame palasiússusiánut túngassunik inuit inatsisitârput,) sôrme
tauva avdla sarkúmersítariaĸalerpa Milkisîtaup ilerĸuatut palasiú-
-sassoĸ, Aarunip ilerĸuatut pissumik taineĸásángitsoĸ? [12] mássa
palasiússut avdlángortíneĸarpat inatsisítaoĸ avdlángortítariaĸásáput.
[13] táuname taima oĸautigissaĸ avdlanik nagguveĸarpoĸ tunissi-
-vingmut kivfartortoĸángisáinartunik. [14] mássame nalunángilaĸ
nâlagarput Jûtamit nuissoĸ; nagguveĸatigîngnutdle táukunúnga
Môrsasip palasiússut súnguamik oĸautigíngilâ. [15] angnermigdlo
nalorninarungnailísavoĸ palase avdla sarkúmerpat Milkisîtagtut
ítoĸ, [16] inatsisit uvinilingnut inássutaussut pinagit, inûneruv-
-dle inguvtigagssáungitsup píssaunera migssiliordlugo taimailersoĸ.

5,6. [17]ima nalunaiaingmat: palasiuvutit nâgssáungitsumik Milkisîtaup
tugs. 110,4. ilerкuatut.
[18]tauva inássut sujugdlек atorungnaersitauvoк, amigarmat
iluaкutaunanilo; [19](inatsisit sumik nãmagtitaкángingmata;) neriu-
-gissardlo ajúngínerussoк atulersitauvoк Gûtimut patdligússutig-
-ssarput. [20]tamánalo taimailingmat ugpernarsáumik ilavdlugo,
[21](ivkume palasíngortarput ugpernarsáumik pineкarnatik, unale
taimailerpoк ugpernarsáumik pineкardlune ima oкarfigissiminit:
7,17. Nâlagaк ugpernarsaivoк perкigsimísananilo: palasiuvutit nâgssáu-
-ngitsumik Milkisîtaup ilerкuatut;) [22]taimáitumik Jîsuse ange-
8,6. -rutsimik ajúngínerussumik uniorкutsailississûlerpoк. [23]ivkulo
palasíngortut amerdlaкaut, toкup atauartailingmatik; [24]unale nâg-
-ssáungitsumik atásagame кângiúsángitsumik palasiússuseкarpoк.
[25]tamánalo pivdlugo nâvdluínarsimassumik ánáusínauvai avкutiga-
-lune Gûtimut pissut, inûtuínarame igdlersúsavdlugit.
[26]taima ítoк palasiunerísagavtigo, iluaitsuitsoк ajortuitsoк
minguitsoк, ajortilingnit ingmíkôrtitaussoк кilangmitdlo кutsing-
-nerulersoк, [27]ivkutut palasiunertut písángitsoк, táuko uvdlut
nungutdlugit tuníssutinik pigdlîsangmata nangmineк ajortuliatik
5,3. perкautigalugit kingornalo inuit ajortuliait pivdlugit; taimailiorpoк
9,7. 12. atausiardlune, ingminik pigdliutigigame. [28]mássa inatsisit inungnik
кajangnartunik palasiuníngortitsissarput, ugpernarsautivdle ivssuma
inatsisit kingornatigut oкauserineкartup ivertípâ erneк nâgssáu-
-ngitsumik inersimatitaussoк.

kapitalit 8.

Kristuse palasiunerigigput inornartup кilangmîtup talerpiata tungânut ingísimassoк ivdlernartûmutdlo piviussumut kivfartûteкartoк akúnermiliútûvdlunilo angerusisâmut pisoкaussumit ajúngínerussumut.

[1]tássa oкautigissavut katitdlugit imáiput: palasiunerârput
taima ítoк, ingísimassoк inornartup кilangmîtup igsiavfiata кilâg-
-dlup talerpiata tungânut, [2]kivfartûteкartordlo ivdlernartûmut
tupermutdlo piviussumut, tamána inûp pinago Nâlagkap nápar-
5,1. -tipâ. [3]mássa palasiuneк kinaunersoк ivertísimavoк pigdliu-
-tinik tuníssutinigdlo toкutagssanik âtsissarкuvdlugo; tamána
pivdlugo unátaoк sumik âtagssaкásavoк. [4]nunamile písagune pa-
-lasiúngerкajaкaoк, tássane palaseкarmat inatsisit maligdlugit pig-
10,1. -dliutinik âtsissartunik; [5]táukua kivfartûtigât ássiliaussoк кilaup
2 Môr. 25,40. pîsa tarrât, sôrdlo Gûtimit oкauseк Môrsasimut pissoк tupeк
ap. sul. 7,44.

inísangmago: misigssoríngôĸ tamaisa sanásagagkit ássilissagssaĸ
ĸáĸame ilingnut takutitaĸ ássilivdlugo. [6]mãnale táuna angneru-
-ngârtumik kivfartûtigssaĸalerpoĸ, angerutsimut ajúnginerussumut 7,22.
únersûtinik ajúnginerussunik túngaveĸartumut akúnermiliútûgame.
[7]ivname sujugdleĸ amigarsimángigpat, kingugdligssaĸ pivfigssar-
-siorneĸángerĸajaĸaoĸ. [8]mássa amigaralugo oĸarfigai: ata, uvdlut
nagdliúkumârput, oĸarpoĸ Nâlagaĸ, tauva nutâmik angerfigiumâr- Jer. 31,31 tt.
-páka Israîlíkut Jûtákutdlo, [9]taima písángitsumik sôrdlo sujuai-
-ssait angerfigigavkit, taimane agssaisigut tigugavkit Egivtinimit
anisíkumavdlugit; mássa angerusiga aulajangiutíngilât, tamána piv-
-dlugo isumagiungnaerpáka, oĸarpoĸ Nâlagaĸ. [10]kisiáne imána
angerfigísavãka Israîlíkut uvdlut mákua kingornatigut, oĸarpoĸ 10,16.
Nâlagaĸ: inatsisíka túniúkumârpáka isumainut, ũmatainutdlo ag-
-dlagdlugit; Gútigísavãngalo, uvangalo ínugtariumârpáka. [11]ki- 2 Kor. 6,16.
-ngornalo tugdliminigdlũnît katángúminigdlũnît ajoĸersuissoĸásá-
-ngitdlat ima oĸartumik: Nâlagaĸ ilisarûk; tamarmik ilisimásang-
-mánga mingnertainit angnertainutdlo agdlât. [12]iluáissusiat isu-
-mákêrumâravko ajortuliaitdlo iluaitsuliornerilo erĸaiungnaerdlugit. 10,17.
[13]nutâmik oĸarame sujugdleĸ pisoĸautípâ; pisoĸaussordle aser- 8,8.
-fatdlagtoĸ asiorĸajâleraraoĸ.

kapitalit 9.

Gûtimut kivfartornerit ivdlernartûtdlo nunamiussoĸ angerutsíkut sujugdliussúkut per-
-ĸússutigissaussut nãmángitsûvdlutik ássersûtáinaussut kingugdliussúkut atulersitau-
-ssunut, Kristuse tikiungmat ajúngitsûtinut nagdliútugssanut palasiuneruvdlune toĸu-
-migutdlo tastamantitâmut akúnermiliútûvdlune kingornússagssaĸ nâgssáungitsoĸ
únersûtigissaĸ ĸaerĸusimassunut pigilerĸuvdlugo.

[1]sujugdliuvtaoĸ pigigaluarpai Gûtimut kivfartornernut iler- 2 Môr. 25.
-ĸorerĸussaussut ivdlernartûtdlo nunamiussoĸ. [2]tupeĸ piarêr- il. il.
-sagaungmat sagdleĸ, táussumalo iluanīput nanerûserfik nerriviu- 2Môr.40,3 tt.
-ssardlo timiussatdlo kĩnerĸússutit, táunalo taineĸarpoĸ ivdler-
-nartumik. [3]umigssûvdlo áipâta tunuanīpoĸ tupeĸ ivdlernarner-
-pâmik taineĸartoĸ, [4]táussuma peĸutigai tipigigsáumik pujôrtit-
-sivik kûltiussoĸ angerutsivdlo igdlerfia ilũngarme kûltimik ĸag-
-dligaĸ, tássanīputdlo ĸúmuátaĸ kûltiussoĸ mánanik imalik Aaru-
-nivdlo ajáupiâ sivkersimassoĸ agdlagfigssiatdlo angerutsip agdlag-
-simavfê, [5]kulânīputdlo kêrupît nâlangnarssutsip pê sáimauv- Hsk. 10,4.
-fingmik tâlutsîssut; tamáko |peĸutai| mãna atausiákârdlugit o-
-ĸautigissariaĸángitdlat. [6]tamáko taimaisivdlugit piarêrsagaung-

-mata, palasit isertartuínarput tupermut sagdlermut Gûtimut kiv-
-fartûtigssat nãmagsissardlugit. [7]áipânutdle palasiuneĸ kisime
isertarpoĸ ukiut nungutdlugit atausiáinardlune, kisiánime aungmik
nagsardlune, táussumínga tunississaraoĸ nangminerdlo inuitdlo
támartarnitik píssutigalugit. [8]tamatumínga anernerup ivdlernartup
nalunaerpâ ivdlernartũmut avĸutigssaĸ sule atortitáungíkatdlartoĸ
tupeĸ sujugdleĸ atagatdlartitdlugo, [9]táuna ássersûtaungmat mã-
5,1. -nákumut, pigdliutit tunissutitdlo toĸutagssat ãneĸartaratdlarfiánut,
tamákuale Gûtimut kivfartortoĸ inersimatísináungíkât tarnâta na-
-lúngíssusia nâpertordlugo, [10]kisiáne nerissagssatdlo imigssatdlo
uvfarneritdlo ĸavsît uviningmut ilerĸorerĸussat táuko iluarsivig-
-ssaĸ nagdliutserdlugo perĸússutaussut pivdlugit [nãmagtísínaugât].
10,1. [11]Kristusile, ajúngitsûtinut nagdliútugssanut palasiuneruvdlune
tikiútoĸ, iserame tupíkut angnerussúkut nãmagdluarnerussúkutdlo,
agssangnik sanasimángitsúkut, imáitoĸ: píngortitat mákua ilagí-
-ngisâtigut, [12]savaussatdlo norraitdlo auinik pinane, nangminerdle
aungminik isíssuteĸardlune ivdlernartũmut iserpoĸ atausiardlune
Jûp. 33,24. utertitsíssúmigdlo nâgssáungitsumik navssârdlune. [13]mássa ugsi-
-gitdlo savaussatdlo aue ugsiguvdlo arnavíssap arssai mingugtí-
-tunut serpartautaussut ivdlernarsisitsingmata uviningmut mi-
-nguersautauvdlutik, [14]ímaĸa angerĸinganik Kristusip anerníkut
ítuínartúkut agssuarnaitsumik ingminik Gûtimut pigdliutigissup
auata tarnivse nalúngíssusiat minguersásagâ sulianik inũssutáungit-
1 Tas. 1,9. -sunik pîardlugo Gûtimut ûmassumut kivfartulersitdluse.
12,24. [15]tamánalo pivdlugo tastamantitâmut akúnermiliútûvoĸ ki-
-ngornússagssaĸ nâgssáungitsoĸ únersûtigissaĸ ĸaerĸusimassunut
pigilerĸuvdlugo, tastamante sujugdleĸ atortitdlugo pinerdlugsima-
-ssut utertitáussutigssãnik toĸussoĸarmat kingorna. [16]tasta-
-manteĸarângáme tastamantimik perĸussissoĸ toĸorĸâratdlása-
-voĸ; [17]toĸúkut aitsât tastamante aulajangersarmat, atúsana-
-nilo tastamantimik perĸussissoĸ sule inûtitdlugo. [18]tamána-
2 Mòr. 24, 3 tt. -lo pivdlugo sujugdlerdlũnît atorĸârtitáungilaĸ kisiáne aungmik.
4 Mòr. 19,6. [19]mássa inatsisitigut inássutaussut tamaisa Môrsasip inungnut ta-
-manut oĸalûtigerêramigit, norraitdlo savaussatdlo auinik tigusivoĸ,
imermigdlo savatdlo merĸuinik augpatdlarsagkanik îsûpimigdlo,
2 Mòr. 24,8. magpersagkatdlo inuitdlo tamaisa serpartardlugit oĸardlunilo: [20]ta-
Mat. 26,28. -mássa angerutsimut auk, Gûtip ilivsínut inássutigissânut. [21]tai-
-mátaoĸ tupeĸ peĸutailo kivfartûtigissat tamaisa aungmik serpar-
3 Mòr. 17,11. -tarpai. [22]tamangajangmigdlo aungmik minguersarneĸartarput i-

-natsisit maligdlugit, ajortuliatdlo isumákêrneĸartaríngitdlat ki-
-siáne aungmik kuissivdlune. 23 taimáitumik ĸilaup pînut mig-
-ssingiutaussut tamákunínga minguersariaĸarput, ĸilauvdle pê nang-
-mineĸ tuníssutinik ivkunánga ajúngínerussunik pissariaĸarput.
24 mássa Kristuse isíngilaĸ ivdlernartũmut agssangnik sanasima-
-ssumut, piviussup tarrânut, kisiáne ĸilangmut iserpoĸ Gûtip kî-
-nâta sânut sarĸúmíssutigissalerumavdluta. 25 āma isíngilaĸ ĸav-
-sêriardlune ingminik pigdliutigísavdlune, sôrdlo palasiuneĸ ukiut
nungutdlugit ivdlernartũmut isertartoĸ avdlap auanik nagsardlune;
26 (taimáisagune ĸavsêriardlune ániartugssaorĸajaĸaoĸ silarssuaĸa-
-lerĸârneranit;) kisiáne atausiardlune ersserpoĸ uvdlut kaujat-
-dlangnerisa nāmagtínerâne ingminik pigdliutiginermigut ajorte
soraersíkumavdlugo. 27 sôrdlulo inuit atausiardlutik toĸúsassut
kingornagutdlo erĸartũneĸásavdlutik, 28 taimátaoĸ Kristuse atau-
-siardlune pigdliutigissauvoĸ amerdlasût ajortait átataralugit, ái-
-pagssânigdlo takutíkumârpoĸ ajortitaĸarnane utarĸissiminut ánâ-
-ssutaujumârdlune.

kapitalit 10.

inatsisit maligdlugit pigdliutigineĸartartut inersimatitsíssutaunatik ajortulianik pîaigí-náungitdluínartut; Kristusile atausiardlune ingminik pigdliutigigame nâgssâungitsumik inersimatíkai ivdlernartitaussut; táuna Gûtip igdluanut ivertitaussoĸ palaserssuarigamíko patdligúniásassut ugperdluínardlutik asaugningnermutdlo ajúngitsuliornermutdlo kaju-migsâĸatigîsavdlutik; sagdlusuíssut ilisarilerêraluardlngo piâralutik ajortuliortut sujô-ranartumik erĸartũneĸarumârtut; sujornagutut ilalârtuarsínardlutik sujôrángíssusertik iperásángíkât.

1 inatsisíme, ajúngitsûtit nagdliútugssat tarráinãnik pigdlit, 8,5.
pît ássigivdluagãnik peĸarnatik, tuníssutinik táukûssunik ukiut Kul. 2,17.
nungutdlugit pigdliutigineĸartartunik aggiútuínagainik inersimatísí- 9,9 tt,
-náungitdluínarpait patdligútartut. 2 taimaisínaugaluarpata tuní-
-ssutit soraerêrĸajaĸaut, tamákunínga [Gûtimut] kivfartortut ajor-
-tuliatik misigisimajungnáisangmatigik atausiardlutik minguersima-
-ssarângamik. 3 kisiáne ajortuliat tamákunatigut ukiut nungut-
-dlugit erĸaineĸartitaussarput. 4 mássa ugsigitdlo savaussatdlo
auisa ajortuliat pîarneĸ saperdluínarpait. 5 tamána pivdlugo ima
oĸarpoĸ silarssuarmut písagame: tuníssutit toĸutagssat tuníssu- tugs. 40,7 t.
-titdlo neĸigssat piumángilatit, timile piarêrsarpat uvavnut. 6 tu-
-níssutit ikivkagagssat tuníssutitdlo ajortaeruterĸússutit nuánarí-
-ngilatit. 7 tauva oĸarpunga: tássa aggerpunga, magpersagkane

uvavnik agdlagsimassoкarpoк, Gûte-â, perкussat nãmagsiartorpara.
8 sujugdlermik oкarame: tunissutit toкutagssat tunissutitdlo ne-
-кigssat tunissutitdlo ikivkagagssat tunissutitdlo ajortaeruterкú-
-ssutit piumángilatit, nuánaríngilatitdlo, (táuko inatsisit malig-
-dlugit pigdliutigineкartartut;) 9 kingugdlermik oкarpoк: tássa
aggerpunga, Gûte-â, perкussat namagsiartorpara. kingugdleк
atulersísavdlugo sujugdleк atorungnaersípâ. 10 perкussaк tamána
ivdlernarsíssutigârput Jîsusip Kristusip timâta pigdliutigineкarne-
-ragut atausiautaussúkut.

11 palasitdlo nungutdlutik кeкartarput uvdlut tamaisa kivfar-
-tordlutik, tunissutit ássigît кavsînik pigdliutigissardlugit ajortu-
-lianik pîaigínáungitdluínartut. 12 táussumale tunissut atauseк
12,2. pigdliutigigamiuk ajortuliat pivdlugit, Gûtip talerpiata tungâne
1,13. igsiátuínarpoк, 13 utarкînalerdlunilo кíngarssortine isigkaminut
tugs. 110,1. tungmagagssángortíneкarserdlugit. 14 mássa atausiardlune pigdlî-
-game nâgssáungitsumik inersimatípai ivdlernartitaussut. 15 ãmá-
-taoк anernerup ivdlernartup nalunaiaivfigâtigut; mássa ima o-
8,10. -кarкârame: 16 imána angerfigísaváka uvdlut mákua kingornatigut,
Jer. 31,33. oкarpoк Nâlagaк: inatsisíka túniúkumârpáka ũmatainut, isumai-
8,12. -nutdlo agdlagdlugit, 17 [tauva oкarpoк]: ajortuliaitdlo iluaitsu-
Jer. 31,34. -liornerilo erкaiungnáisaváka. 18 tamákule isumákêrneкarângata
ajortuliat pivdlugit âtagssaкarungnaeraraoк.

Evf. 3,12. 19 tauva mãna, кatángutíka, sujôranata ivdlernartũmut isersí-
-nãngoravta Jîsusip auagut, 20 avкúmik táussumínga nutaussumik
ûmanartumigdlo atorкârniungmatigut umigssuákut, tássa uvining-
-migut, 21 palaserssuaкaravtalo Gûtip igdluanut ivertitaussumik,
4,16. 22 tauva patdligúniarta ũmativtigut ilumôrdluta ugperdluínardlutalo,
ũmativtalo serpartarneкarneratigut ilerasûtaiarsimavdluta timivti-
-gutdlo uvfarsimavdluta imermik mingoкángitsumik; 23 aulajangiú-
-niartigulo neriugissarput кularnaitsumik ángîautigalugo, ilumôrmat
únersũssissoк; 24 misigssoкatigîngniartalo asangningnermut ajú-
-ngitsuliornermutdlo kajumigsâкatigîgdluta, 25 katisimassarfigputdlo
soraerúnavêrsigo, ilait taimáitarmata; kisiáne oкaorкigsâкatigîg-
-dluta pisa; angnerussumigdlo taimáisaugut uvdlugssaк кanig-
-dlilersoк malugileravsiuk.

6,4 tt. 26 mássa sagdlusuíssut ilisarilerêraluardlugo piâraluta ajortu-
-liaruvta, tauva tunissutigssaкarungnaerpoк ajortuliat pivdlugit
âtagssamik, 27 kisiáne erкartũneкarnigssaк utarкissariaкásavoк su-
-jôranartumik, ilungersornerdlo ikualassoк akerartortunik nungu-

-titsísassoк. 28 Môrsasip inatsisainik uniorкutsissoкarângat toкu-
-tagssángoraraoк nagdligtorneкarane, mardlugdlũnît pingasutdlũnît 5 Môr. 17,6.
tapertarîgdlutik nalunaiaissarângata; 29 ímaкa sualorкinganik pitdla-
-riaкartísagigse Gûtip erneranik tungmagaringnigtoк, angerutsimut
auk ivdlernarsíssutigissane nalingínaralugo anernerdlo sáimáussissoк
asigssordlugo pissoк? 30 ilisimavarpúme táuna ima oкartoк: akiniut 5 Môr. 32,
uvanga pigâra, uvanga akilîumârpunga, oкarpoк Nâlagaк; ãmalo 35 t.
[oкartoк]: Nâlagkap ínugtane erкartũsavai. 31 sujôranaкaoк Gûtip Rûm. 12,19. tugs. 135,14.
ûmassup agssainut nalautísavdlune.

32 uvdlut кângiútut erкainiarsigik, taimane кáumarsagauler-
-dluse nâgdliûtit agsorornartut atoravsigik ilalârdluse; 33 taimái-
-ssutsivse ilâgut issigingnâgagssiaulerpuse mitautigineкardluse nâg-
-dliugtitauvdlusilo, ãma ilâgut taima pineкartut ilagilerdlugit.
34 mássa кilerssugaussut nãkigissarpase, peкutivsínigdlo ujajaissut 13,3.
ilagínarpase tipaitsugdluse, ilisimagavse кilangme pigssaкartuse
ajúngínerussumik nungútugssáungitsumigdlo nangminigssavsínik.
35 taimáitumik sujôrángíssuserse iperaкinasiuk, akeкangârumârmat.
36 ilalârnerdle ilivsínut atoriaкarpoк, Gûtip perкussâ nãmagsisi-
-mavdlugo únersûtigissaк pigilerкuvdlusiuk. 37 кilamik aggeru-
-mârmat aggersugssaк mulúsananilo. 38 ugperníkut iluartoк inũ- Hâp. 2,3 t.
-savoк, nigortordle tarnima nuánarísángilâ. 39 uvagutdle ilagíngi- Rûm. 1,17.
-lâtigut nigortut támarumârtut, ugpertutdle tarnimingnik ánagtit-
-sissut ilagâtigut.

kapitalit 11.

ugperneк кanoк-ítumik píssuseкartoк; táussumûna sujugdlît кavsêrpagssuit nalunaiáumik pineкartut iluartûgamik.

1 ugpernerdle tássa neriugissane nakimássutiginavêrdlugit ta-
-kúngisanilo nalorninarinagit. 2 táussumûna sujugdlît nalunaiáu-
-mik pineкarput. 3 ugperníkut misigârput silarssuaк Gûtip 1 Môr. 1,3.
oкausiagut piarêrsagaussoк, mássalo takugssaussut erssitsunit pí-
-ngortarnatik. 4 ugperníkut Aapilip Gûtimut pigdliutigâ tuníssut 1 Môr. 4,4 tt.
Kainip tuníssutânit angneк, táussumûnalo nalunaiáumik pineкar-
-poк iluartûgame, tuníssutai Gûtip nalunaiautigingmagit; táussu-
-mûnalo sule oкaкaтpoк nauk toкusimagaluardlune. 5 ugperníkut
Einoк nûgtitauvoк toкumik misigíngisitdlugo, nanineкángilardlo 1 Môr. 5,24.
Gûtip nûgtingmago; tássa nûgtíneкángíkatdlartitdlune nalunaiáumik
pineкarame Gûtip iluarigâne. 6 kisiáne ugperssuseкarnane Gûti-
-mut iluaritíneк ajornaкaoк, Gûtimut ornigútup ugperissagssaring-

1 Môr. 6,8 tt. -mago tássaussoĸ, ujardlersinilo akilerumârai. 7 ugperníkut Nûap
mianeringnigdlune umiarssuaĸ piarèrsarpâ inoĸutime ánagfigssât,
takugssáungíkatdlartut pivdlugit Gûtimit oĸausek pigamiuk; tai-
-máinermigutdlo silarssuarmiut pitdlagagssaunerarpai, iluarnerdlo
1 Môr. 12,1 tt. ugpernermit pissoĸ kingornússarâ. 8 ugperníkut Aaperât nâlagpoĸ
nunamut kingornússagssaminut autdlarĸuneĸarame, autdlarpordlo
ornigagsse naluvdlugo. 9 ugperníkut takornartauvoĸ nuname úner-
-sûtigissame takornagkamine tupersardlunilo Iisârdlo Jãkulo tai-
-maeĸatigalugit, únersũmik táussumínga kingornússeĸatine. 10 ig-
-dloĸarfik ilimagigamiuk táuna túngavilersugaĸ, Gûtip igdluliugâ
1 Môr. 17,19. suliarissâ. 11 ugperníkut Sârardlũnît nakússagtíneĸarpoĸ nârtuler-
-sínãngordlune ernivdlunilo ernivigssaralue ĸímúsimavdlugo, tássa
únersũssissoĸ ilumôrsorigamiuk. 12 taimáitumigdlo atautsip uvnit
1 Môr. 15,5. toĸulerêrsup kinguâgssartârai ĸilaup uvdloriaisut amerdlatigissut
1 Môr. 22,17. ímavdlo sinâta sioraisut kisigssáungitsigissut.
13 táuko tamarmik toĸúput ugperdlutik únersûtigissat angu-
-merinagit, kisiáne ungasigsumit takuvait ĸularinagitdlo tipaitsû-
1 Môr. 23,4. tugs. 39,13. -tigalugitdlo, ángîardlutigdlo nuname tikeraugamik takornartauv-
-dlutigdlo. 14 taimale oĸartut navsuerput nunagivdluagagssarsio-
-ramik. 15 mássalo ĸimagartik pisimaguníko uterfigisínaugaluarât.
16 táunale pinago ajúngínerussoĸ kajungerât, tássa ĸilangmĩtoĸ;
2 Môr. 3,6. taimáitumik Gûtip nikagíngilai Gûtiánik taineĸartísavdlune, igdlo-
-ĸarfingmik inigssiorêramigit.
1 Môr. 22,1 tt. 17 ugperníkut Aaperâp Iisâĸ pigdliutigâ
 ússerneĸarame, er-
-nitue pigdliutigâ táussuma únersorfigineĸaraluartup; 18 táuna piv-
1 Môr. 21,12. Rûm. 9,7. -dlugo oĸauseĸartoĸ: Iisãkut taisivfigineĸásautit kinguâgssangnik;
19 tássa isumaĸarame: Gûte toĸussunitdlũnît makititsineĸ sapí-
-ngilaĸ; taimáitumik kingumut pivâ tamatumúnga ássingutitdlugo.
1 Môr. 27,28. 20 ugperníkut piumârtugssanik Iisâp Jãkulo Eisauilo pivdluarĸuvai.
1 Môr. 47,31. 21 ugperníkut Jãkup toĸulernermine pivdluarĸuvai Jûserfip ernere
— 48,15 tt. tamaisa ingmíkut, patdlordlunilo ajáupíssame nûanut. 22 ugper-
1 Môr. 50,24. -níkut Jûserfip toĸulernermine erĸartorpâ Israîlip kinguaisa áni-
-vigssât pèrĸussivdlunilo saunine pivdlugit.
2 Môr. 2,2 t. 23 ugperníkut Môrsase angajorĸaisa ĸáumatit pingasut nâv-
-dlugit issertorpât erniungmat, nâlungiaĸ takugamíko píneĸissoĸ;
kúngivdlo perĸússutâ ersíssutigíngilât. 24 ugperníkut Môrsase Fâ-
-raûp paniata ernersiânik taerĸujungnaerpoĸ agdligame, 25 Gû-
-tivdlo ínugtai perdlugsioĸatigísavdlugit iluarinerungârpâ nuánâr-
-nermit nâjassumit ajortip pianit; 26 Kristusivdlo mitangneĸarnera

pisũssutaunerutípâ Egivtinip peκuterpagssuinit, akigssaκ isumagi-
-gamiuk. [27]ugpernikut Egivtine κimagpâ kúngip kamangnigssâ 2 Mór. 12,41.
ersíssutiginago; takugssáungitsoκ issigalugulusôκ iperarnavêrsâra-
-miuk. [28]ugpernikut κângîvfigsiorfik*) atortípâ aungmigdlo serpar- 2 Mór. 12,
-tainek, angajugdlilianik aseruissumut agtorκunagit. [29]ugpernikut 11 tt.
imaκ augpalârtoκ ingerdlavigât nunatut panertutut isivdlugo; ta- 2 Môr. 14,
-mána Egivtinimiut ússeramíko ipíput. [30]ugpernikut Jêriggup 22 tt.
ungalorssue nákarput, uvdlut arfineκ-mardluk kâvítarmatigik. [31]ug- Jôrs. 6,20.
-pernikut Rågga uverssartoκ nâlagserîtsunut pîagaussunut ilángú- Jôrs. 2,1.
-navêrsitauvoκ, misilîartortut ilagsigamigit erκigsisitdlugit. — 6,17.
[32]suvdlungale sule oκalungniarpunga? uvdlormik amigartôr- Jāk. 2,25.
-κajaκaunga, Gîtiûtdlo Bâragdlo Simsûtdlo Javtalo Dâvilo Sâmua- erκ. 6,11. 18.
-lilo pruvfîtitdlo oκalugtuarísaguvkit, [33]táukua ugpernikut nâla-
-gauvfît artorssartípait, iluarneκ atortípât, únersûtigissat pivait,
lîuvit κarne miligpait, [34]ingnerup ikumarna κamípât, panap kînâ Dân. 6,23.
ingalagpât, sángîkaluaramik nakússagtíput, sorssungnerme píssar- Dân. 3,25 tt.
-ssuángorput, takornartat katerssait tunuartípait; [35]arnat toκu- 1kúng.17,17.
-ssortatik tiguvait makítut; avdlat ániartivfingmut isuvtigaugamik 2 kúng. 4,17.
akigssaκ inũssutsimik utertíneκautigssaralua tigujumángilât ajú-
-ngínerussumik makivfigssaκalerumavdlutik; [36]ilaisa mitangnerit
ússerpait iperartorneritdlo kalivneritdlo parnaerússivîtdlo; [37]ujar-
-κanik mitdlûgáuput, pilagtugáuput, ússigáuput, panamik toκu-
-táuput, savatdlo savaussatdlo amĩnik atissaκardlutik angaláput
ajorssardlutik nâgdliugdlutigdlo inardligauvdlutigdlo, [38]táuko si-
-larssûp κíngarκuvfigissai, támartakajârputdlo puilassuitsune κá-
-κanilo nunavdlo kârusuine κangátainilo. [39]táuko tamarmik ug-
-pernikut nalunaiáumik pineκarput, únersûtigissardle pigilíngilât;
[40]tássa Gûtip ajúngínerussoκ sujornagut uvavtínut κinerêrmago,
táuko inerneκásángingmata uvagut ilaginata.

kapitalit 12.

nikatdlujuerniardlutik Jîsuse ârdlorfigísagât ugpernermik autdlarnîssoκ inerititsissordlo; Gûtip perorsainere iluaκutigssauvdlutik iluarnigssamik kingunigssaκarararaissut táuku-natigut sungiusagaussunut; misigssúsassut Gûtip sáimáuneranik kingoraissoκarκunatik Eisauisut ítumik; Sîune Sînaimit najoruminarnerungârtoκ tikísimagaluardlugo mianerssúsassut κilangmit oκalugtoκ asigínarκunago.

[1]taimaingmat, nalunaiaissut taima eκimatigissut avatanger-
-matigut, uvagútaoκ oκilaeκutaussut tamaisa iperartigik, ajortilo

*) pôrske.

uvavtínik nivniortitserкajâgínartoк, nikatdlujuerdlutalo arpangniarta
agsorũnivtíne uvavtínut sujunertarititaussume, [2]Jîsusilo ârdlor-
3,1. -figisigo ugpernermik autdlarnîssoк ineritítsissordlo, táussuma ti-
-paitsût ingminut sarкangiússaк pinago sáningassulik atorpâ ila-
8,1. -lârdlune, mitautiginekarnine soкutiginago, ingísimavordlo Gûtip
igsiavfiata кilâgdlup talerpiata tungânut. [3]taimáitumik erкarsau-
-tiginiarsiuk táuna, ilalâgínartoк ajortuliartut taima agtigissumik
agssuaringmáne; кas[illegible]lekinavuse tarnivsigut nikatdlordluse.

[4]sulime auersitdluse agssortuíngilase ajortimut agsorũniv-
-síne, [5]puiorêrparsilo oкáussut ilivsínut oкauserinekartoк кi-
úss. 3,11 t. -tornaussunutdlusôк: ernínguara, Nâlagkap perorsainere a[illegible]gínar-
-navêrigit, nikatdlornatitdlo pitdlarângatit; [6]asassane Nâlagkap
perorsartarmagit ánersítardlugitdlo ernine ilagsissane tamaisa.
[7]perorsaut ilalârdluse atorângavsiuk Gûtip кitornamisut pissar-
-pâse; kiname ernerinekartoк angutâta perorsartaríngínerpâ? [8]pe-
-rorsarnekarnasile piguvse, nauk tamarmik taima pinekartartut,
tauva кitornaunase uverssagauvuse. [9]ãma uviníkut atâtagissavut
perorsaissigigavtigik mianeralugitdlo, angerкinganik nâlásángínerig-
-put anernerit atâtât, inûvdlutalo? [10]mássalo ivkua perorsarpâtigut
uvdlunut кavsínguanut isumamingnik, ûmale pissarpâtigut iluaкu-
-tigssavtínik ivdlernarssutsimigut ilangîvfigerкuvdlune. [11]peror-
-sáumigdle pinekarângavta atortitdlugo nuánarissaríngilarput, ki-
-siáne кîmanaigissarparput; kingornale erкigsinartumik iluarnig-
-ssamik kingunigssaкararaoк tássûna sungiusagaussut pigssãnik.
Is. 35,3. [12]taimáitumik píssagtísigik agssait кasussut sêrкutdlo nukig-
úss. 4,26. -dlârtut, [13]isigkasilo nardlumuínaк tungmissagssarsiorsigik, tu-
-siagtut sivfîardluínarкunagit, ajorungnaerкugaluardlugitdle. [14]nor-
-кainiaritse inuit tamaisa erкigsivigeкatigiumavdlugit ivdlernar-
-siumavdlusilo, ivdlernarsisimanane Nâlagaк takuneк ajornarmat.
5 Môr. 29,18. [15]misigssoritsilo Gûtip sáimáuneranik kingoraissoкarкunase, sor-
-dlangmik sungarnitsumik naulersoкarкunago aserûtaussumik a-
-merdlasûnik tunitdlaissumik, [16]uverssaissumik ilaкarкunase iv-
1 Môr. 25, -dlernaitsumigdlũnît Eisauisut ítumik, táussuma angajugdliússutse
31 tt. 1 Môr. 27, nerissagssamut atautsimut akigigâ. [17]ilisimavarsil[illegible] kingorna piv-
30 tt. -dluarкússut kingornússariniaraluaramiuk ajagtugaussoк, isuma
avdlángortíneк saperamiuk, nauk кiavdlune taimailisíniaraluarâ.
5 Môr. 4,11. [18]mássa tikíngilarse кáкaк sajugtoк ingnermik ikumassoк,
2 Môr. 19,16. putsersordlo târtoк anorâsuartoк, [19]кardlortáussûvdlo akisuanera
oкautsitdlo nipât, tamána tusartaisa tusarumángíkât oкalugfiger-

-ĸerĸunatik. (20 artoramíko inássut: nerssutdlũnît ĸáĸamik ag- 2 Môr. 19,
-tuissoĸ ujarĸanik mitdlôrneĸásassoĸ, pisigsimigdlũnît pisingne- 12 t.
-ĸásassoĸ. 21 takussardlo ánilârnangârmat Môrsase oĸarpoĸ: áni-
-lângârama ûligpunga.) 22 kisiáne tikíparse Sîunip ĸáĸâ, Gûtip 5 Môr. 9,19.
ûmassup igdloĸarfia, Jerûsalât ĸilangmĩtoĸ, íngilitdlo tûsintileĸa-
-tigîgsortait katisimassut, 23 angajugdlersatdlo ĸilangme agdlagsi-
-massut ilagît, Gûtilo tamarmik erĸartũssissât, iluartutdlo iner-
-simatitaussut anernere, 24 angerutsimutdlo nutâmut akúnermiliú- 9,15.
-toĸ, Jîsuse, augdlo serpartautaussoĸ Aapilip auanit ajúngíneru-
-ssumik oĸalugtoĸ. 25 mianerssoritse oĸalugtoĸ asigínarĸuna-
-siuk. ivko nuname Gûtimit oĸalugtumik tusarumángitsut aniguí-
-ngingmata, angerĸinganik uvagut aniguísángilagut ĸilangmit pi-
-ssumut uterĩkuvta, 26 táussuma nipâta taimane nuna aulatíkâ.
mãnale únersuivoĸ oĸardlune: sule atausiardlunga nunáináungitsoĸ Hagg. 2,6. 21.
ĸilagdlo aulangârtíkumârpáka. 27 imale oĸarame: sule atausiar-
-dlunga, tássa nalunaerpai aulajassut avdlángúsassut, piliaung-
-mata, aulajaitsut ítuínarĸuvdlugit. 28 taimáitumik nâlagauvfik
aulajaitsoĸ pigileravtigo, sáimáuneĸ átavigisigo, táussumûna Gûte
kivfartorfigísagavtigo iluarissânik, igtôrdluta mianerssordlutalo.
29 Gûterput ingnerungmat nungutitsissoĸ. 5 Môr. 4,24.

kapitalit 13.

ĸatángutigîgsutut asaĸatigîgsuásassut tamatigut ilerĸoringniardlutik; ajoĸersûtinut nalingínarnut avdlanartunut angalatínavêrdlutik sujulerssortitik Gûtip oĸausianik oĸa-lugtut nâlásagait tugsiúniardlugitdlo; tugsiússinerit inûvdluarĸussineritdlo naggasiutigineĸartut.

1 soraerase ĸatángutigîgsutut asaĸatigîgitse. 2 puioĸinase ig-
-dlusisitsissásagavse, taimailivdlutik ilaisa íngilit igdlusisítarmatigik 1 Môr. 18,3.
sianiginagit. 3 ĸilerssorsimassut erĸainiarsigik ĸilerssorsimaĸati- 10,34.
-gigavsigik, nâgdliugtutdlo erĸainiarsigik nangmineĸ timeĸardluse
inûgavse. 4 nuliarîngneĸ tamane kángunáikile, nuliarîtdlo ínarfiat
minguíkile; uverssaissutdle arnaunigdlitdlo Gûtip erĸartũkumârpai.
5 inûgitse piumatûnase pigissase nãmagalugit; nangmineĸ oĸarmat:
iperásángilavkit ĸimásanatitdlo. 6 tássa isumavdluardluta oĸarsí- Jôrs. 1,5.
-nauvugut: Nâlagkap ikiormanga ersísángilanga; inuit súsagãnga? tugs. 118,6.
7 sujulerssortise erĸainiarsigik Gûtip oĸausianik ilivsínut o-
-ĸalugtut; inûnerata naggatâ misigssordlugo ugperssusiatigut ma-
-ligsigik. 8 Jîsuse Kristuse igpagssardlo uvdlumilo nâgssáungit-
-sumigdlo táunauvoĸ. 9 ajoĸersûtinut nalingínarnut avdlanartunut

angalatínavêritse, iluanârnaкingmat ũmámigut aulajaitdlivdlune
sáimáuníkut, nerissagssatigut pinane, táuko iluaкutáungitdlat ta-
-mákuninga isumaliortunut.
[10] tunissivik pigârput tuperme kivfartortut nerivfigisínáu-
-ngisât. [11] mássa nerssutit aue palasiunerup ivdlernartũmut er-
3 Môr. 4,12. -кútarângagit ajortuliat pivdlugit, nerssutit táukua timait ikivkar-
Mat. 27,32. -neкararaut tangmârfiup avatâne. [12] tamána pivdlugo Jîsusísaoк
ániartitauvoк isâvfiup avatâne, inuit ivdlernarsisísagamigit aung-
-migut. [13] taimáitumik ánivigisigo tangmârfiup avatânut mitang-
-neкarneranik erssoкatigalugo; [14] tamâne igdloкarfeкángínavta nu-
-ngútugssáungitsumik, kisiáne igdloкarfik piumârtugssaк tikíniar-
tugs. 50,14. -parput. [15] taimáitumik soraerata táussumûna Gûte âtsivigisigo
Hús. 14,3. tunissutinik кujaniutinik, tamássa кardlut táussuma arкanik á-
-ngîautigingnigtut anitainik. [16] puioкinasile avâgingnigtásagavse
túkordlusilo, tunissutit taimáitut Gûtip iluaringmagit.
[17] sujulerssortise nâlagsigik tusartardlugitdlo, tarnise piggang-
-matigik akissásavdlutik aperкutigineкarpata; taimailiorsínaor-
-кuvdlugit tipaitsugdlutik, anersâmerкunagitdlo, tamána iluaкuti-
-gisánginavsiuk.
[18] tugsiúniartigut. mássa isumavdluarpugut tarnivta nalúngí-
-ssusiagut ajúngitsoraluta, tamatigut agssuarnaitsutut iliorniaravta;
[19] angnermigdle oкaorкigsârpavse taimailiorкuvdluse, кilamik iliv-
-sínut utersarneкarкuvdlunga.
1 Tas. 5,23. [20] Gûtivdle erкigsisaissup, táussuma savat pârssissûnerat nâ-
-lagarput Jîsuse toкussunit anisíkâ aungmik angerutsip nâgssáu-
2 Tas. 2,17. -ngitsup pianik, [21] táussuma tamanik ajúngitsuliorsínãngorsardlise
perкussane nãmagserкuvdlugo, táussumalo iluarissagssane ilivsíne
Rûm. 16,27. píngortitdliuk Jîsuse-Kristusíkut; táuna nâlangnarsile nâgssáu-
-ngitdluínartumik. ãman.
[22] oкaorкigsârpavsile, кatángutíka, oкautsit máko oкaorкigsâ-
-rutaussut iluarĩnarniarsigik, naitsúnguamik agdlagfigigavse. [23] na-
-lujungnaersípavse кatángúput Timũtiuse tigussausimajungnaermat;
tikiutiâraluarpat áiparalugo takujumârpavse. [24] sujulerssortise ta-
-maisa inûvdluarкusigik, ivdlernartutdlo tamaisa. Itâliamĩtut i-
-nûvdluarкuvâse.
Evf. 6,24. [25] sáimáunerup najordlise tamavse. ãman.

kristumioĸatigîngnut siámarsimassunut agdlagkat.

Jăkup agdlagai.

kapitale 1.

ugpertut ússerneĸarângamik ilalăsassut, ilisimássutsíkutdlo inorssalerângamik Gûte ĸínuvigísagât nakimanavèrdlutik, pisôĸ sûjungnaeriartorumârmat; Gûte ajortumut ússigaĸángitsoĸ, nalingínardle nangmineĸ piúmatsiminit ússerneĸararaissoĸ; tunissutit tamarmik ajúngitsut Gûtimit pissartut; ajortorpagssuit tamaisa iperardlugit Gûtip oĸausia ilagsísagât nămagsivdlugo tusâgínarnagulo Gûtivdlo agssuaríngisânik Gûtisiordlutik.

1 Jăko Gûtip Nâlagkavdlo Jĭsusip Kristusip kivfâ nagguve-
-ĸatigîngnik arĸaneĸ-mardlungnik táukuninga siámarsimassunik i-
-nûvdluarĸussissoĸ.
2 ĸatángutíka, tipaitsûtigĭnarsiuk, tamalânik ússerneĸarângavse, 1 Pît. 1,6 t.
3 nalúngínavse ugperssuserse misilingneĸarune ilalârnermut súniu- Rûm. 5,3 t.
-táusassoĸ. 4 ilalârdlusile inersimavdluínartumik suliaĸásassuse,
inersimavdluínarĸuvdluse ínardluerĸuvdlusilo, sumik inorssarfeĸar-
-nase. 5 ilaĸaruvsile ilisimássutsíkut inorssartumik, ĸínuvigiliuk
Gûte tamanik tunississáinartoĸ agpisalũssinane, tunineĸarumârpoĸ
tauva. 6 ugperdlunile ĸinule nakimanane; mássa nakimassup á-
-ssigâ imaĸ magdlersoĸ anorip aulatitâ ĸagfiumissârtoĸ. 7 má-
-ssame inuk taimáitoĸ isumaĸarnavêrdle Nâlagkamit sumik tigu-
-sísasoralune, 8 atausiúngitsumik isumalik táuna saĸiatdlagtáinar-
-dlune ingerdlassoĸ. 9 ûmale nikanartup akimássutse usorssit-
-sârutigiliuk, 10 pisûvdle nikanarssutse [usorssitsârutigiliuk], ivigkap
kâveĸutâtut pêrumârame. 11 mássa seĸineĸ kíssagdlune nuigame
ivigaĸ toĸulersipâ, kâveĸutâlo katagpoĸ táutorigssusialo pêrut- 1 Pît. 1,24.
-dlune; taimátaoĸ pisôĸ ingerdlanermine sûjungnaeriartorumârpoĸ. Is. 40,6 t.
12 pivdluarpoĸ inuk ússerneĸarnermine artorssángitsoĸ; misi- 5,11.
-ligauvdluarunime niaĸorut inũssutaussoĸ Nâlagkap ásassiminut 2 Tim. 4,8.
únersûtigissâ piumâramiuk. 13 ússerneĸarsimassumik oĸartoĸar-
-navêrdle ima: Gûtimit ússerneĸarpunga; mássa Gûte ajortumut 1 Kor. 10,13.
ússertínaviángilaĸ, nangminerdlo ússigaĸángilaĸ. 14 nalingínardle
ússerneĸararaoĸ, nangmineĸ piúmatsiminit ĸîsagângame uverivdlu-
-nilo, 15 tauvalo piúmasia pilerêrângat, ajorte píngoraraoĸ; ajortile
nămagtítarângame toĸumik kingunigssissaraoĸ. Rûm. 6,23.

16 katángutíka asassáka, támaкinase. 17 tunissutit tamarmik
ajúngitsut túniússatdlo tamarmik nãmagdluartut pikánga pissarput
кaumassut atâtãnit avdlángorfeкángitsumit taimaigínardluínartumit.
Rûm. 8,23. 18 pilerssârame erniarâtigut oкautsíkut sagdlusuíssutaussúkut, pí-
-ngortitamine naorкautaussutut perкuvdluta.
19 taimáitumik, кatángutíka asassáka, inuk nalingínaк tusara-
-suardlune oкalugkumârnertuvdlune níngagkumârnertuvdlune pile,
20 angut níngagtitdlune Gûtip iluarissânik iliortaríngingmat. 21 ta-
1 Pît.2,1. -mána pivdlugo mingungnartut sût tamaisa ajortorpagssuitdlo ipe-
-rarsigik, кanilârdlusilo ilagsiniarsiuk oкauseк ilivsínut íkúsima-
-ssoк, tarnivsínik ánagtitsigínaussoк. 22 oкauserdlo nãmagsivdlugo
pigitse tusâgínarnagulo, ilivsínut sagdloкítaкinavuse. 23 mássa o-
-кauseк nãmagsinago tusâgínartoкarpat, táussuma ássigerкajarpâ
Mat. 7,26. angut kînaminik inûserissaminik tarrarssûkut кimerdlûissoк. 24 má-
-ssa кimerdlôrsimavdlune autdlararaoк кanoк-íssutsilo ernînaк
puiordlugo. 25 inatsisinutdle nãmagdluartunut kivfaujungnaersitsí-
-ssutaussunut soraerane itsuartoк tusartauvoк puiutúngitsoк su-
-liagssardlo nãmagsivdlugo; táuna кanoк-iliornermine pivdluaru-
-mârpoк. 26 ardlarse isumaкarune Gûtisiortûsoralune orкilo nâ-
-lagkersornago, ũmánile sagdloкítardlugo, Gûtisiornera tauva piú-
-ngitsûsavoк. 27 Gûtisiorneк Gûtip atâtap minguitsûtitâ agssuarí-
-ngisâlo tássa imáitoк: iliarssuit uvigdlarneritdlo takusartardlugit
nâgdliungneráne, silarssuarmiunutdlo ínardlugtínavèrsârdlune.

kapitalit 2.

kristumiut inungnik nakerissarsiúsángitsut, inatsisit ardláinâtigutdlũnît nâgkiútoк ta-marssuisigut pitdlagagssautísimásangmat; ugperneк sulianik ilaкángíkune taimáinermine toкungásassoк, sôrdlo Aaperât Râggalo ugpernerínarmit pinatik suliamíkútaoк iluartûtitaussut.

1 кatángutíka, Nâlagkamut Jîsuse-Kristusimut nâlangnangârtu-
-mut ugpertuse, inungnik nakerissarsioкinase; 2 nassa katisimavfiv-
-sínut isertoкarpat kûltimik agssangm[illegible]ngmik, кaugdlorigsunik
atissalingmik, ãmalo isertoкarpat pîtsumik ipertûnik atissalingmik,
3 táunalo кaugdlorigsunik atissalik issigiguvsiuk oкarfigalugulo: û-
-mâ, maunga ingíniánguarit, pîtsordlo oкarfigiguvsiuk: ivdlit tássane
unigit samungalũnît tungmarfingma sanianut ingitdlutit, 4 nakimá-
-sságinerpise tauva ilivsíne naligĩngisitsisimasoraluse isumalugtu-
-mik? 5 ata, кatángutíka asassáka, Gûtip кinersimángínerpai si-
1 Kor. 1,27 t. -lame matumane pîtsut ugperníkut pisûssut, nâlagauvfingmik asa-

-ssiminut únersûtigissaminik kingornússissugssat? 6ilivsile pítsoĸ
narrunartíparse; pisût ukũngínerpat ilivsínut nâlagauniáinartut er-
-ĸartũssivingnutdlo pisítáinardluse? 7ateĸ usornartoĸ ilivsínut
taggisigititaĸ ĸaĸajaríngínerpât. 8nãmagsiguvsiuk tauva inatsi-
-sit akimanertât agdlagkat maligdlugit imáitoĸ: tugdlit iligtut 3 Mŏr. 19,18.
asásavat, iluartumik písause; 9inungnigdle nakerissarsioruvse, a- Mat. 22,39.
-jortulísause, inatsisitigutdlo nalunarungnáisause pinerdlugtuse.
10mássa nalingínaĸ inatsisit tamaisa maleruarsimagaluardlugit ar-
-dláinâtigut nâgkiúkune, tamarssuisigut pitdlagagssautísimásavoĸ;
11uname oĸartoĸ: arnauneĸásángilatit [angúnuneĸásángilatit], ãma 2 Mŏr. 20,
oĸarujoĸ: inuásángilatit; arnauneĸángíkaluardlutitdle [angúnuneĸá- 13 tt.
-ngíkaluardlutitdle] inuaruvit, pinerdlugtûsimásautit inatsisit unior-
-ĸutitdlugit. 12taima oĸalugitse taimailioritsilo, kivfáungitsunut
inássutiginеĸartutigut erĸartũneĸartugssaugavse; 13mássa nãking-
-nigtulíngitsoĸ nãkingníngitsumik erĸartũneĸásavoĸ; nãkingnig-
-tordle usorssitsârdlune erĸartûtítaraoĸ.

14katángutíka, ugpernerardlune oĸartoĸarpat suliaĸarnanile,
soĸutáusava? ugpernine ánássutigisínaunerpâ? 15katánguteĸa-
-ruvse angúmigdlũnît arnamigdlũnît tamaĸángitsunik uvdlormut
neĸigssanik ajorssartunik, 16ardlavsilo oĸarfigigpagit: autdlaritse
erĸigsivdluse, kíssagsardlusilo ĸârsitdlarsarniaritse, tuninagitdlo
timaisa iluaĸutigssainik, soĸutáusava? 17taimátaoĸ ugperneĸ
sulianik ilaĸángíkune taimáinermine toĸungásavoĸ. 18oĸartoĸa- 2,26.
-rumârnerpordle: ivdlit ugpernermik pigissaĸarputit, uvangalo su- Mat. 7,20.
-lianik pigissaĸarpunga; ugpernerit sulianik ilaĸartínago uvavnut
nivtaruk, uvangalo ugperneĸ suliavkut ilingnut nivtásavara; 19ivdlit
ugperputit Gûte atausiussoĸ; iluartumik pivutit; anernipiluítaoĸ 1 Kor. 8,4.
ugperput ûligdlutigdlo. 20nalúsángilatíme, inuk isumaitsutit-â, ug-
-perneĸ sulianik ilaĸartínago sũngitsoĸ; 21Aaperât atâtarput su- 1 Mŏr. 22,9.
-liamigut iluartûtitáungínerpa Iisaĸ erne tunissivingmut pigdlia- Epr.11, 17.
-riartoramiuk? 22takuvat suliai ugpernerup peĸatigigai, sulia-
-tigutdlo ugperneĸ nãmagtitaussoĸ, 23erĸũputdlo agdlagkat oĸau- 1 Mŏr. 15,6.
-seĸartut ima: Aaperâp Gûte ugperigamiuk iluarssuseĸartitau- Rûm. 4,3.
-voĸ, Gûtivdlo asassânik taineĸarpoĸ. 24takuvarse suliatigut Gal. 3,6.
inuk iluartûtitaussoĸ ugpernerínarmitdlo pinane. 25ãmátaoĸ Râgga Rûm. 3,28.
uverssartoĸ iluartûtitáungínerpa suliatigut, autdlartitat ilagsigamigit
avĸutíkutdlo avdlákut anisitdlugit? 26mássa sôrdlo time anerne-
-ĸángíkune toĸungásassoĸ, taimátaoĸ ugperneĸ sulianik ilaĸángí- 2,17.
-kune toĸungásavoĸ.

kapitalit 3.

amerdlasûnik ajoκersuissûniartoκásángitsut, inuit oκalugtitdlutik nâgkiútáinarmata orκatik κunutíneκ ajordlugit; pavánga ilisimássutigdlit κanoκ ilerκoκararaissut.

1 κatángutíka, ilase ajoκersuissûniartut amerdlángíkilit, nalú-
-ngínavse angnerussumik navsuerκussagssaussugut; 2 mássa ta-
-mavta nâgkiútáinarpugut; oκalugtitdlune nâgkiúnavêrsoκarpat,
táuna inûtsimigut tamarmiúsavoκ timine ilũngardlugo agdlât nâ-
-lagkersorsínauvdlugo. 3 κimugtuarssuíme kingmíssersarângavtigik
nâlarκuvdluta, timait ilũngardlugit agdlât sangutítarâvut; 4 ata,
umiarssuítaoκ taima agtigigaluartut anorerssuarnitdlo ingerdlati-
-taussartut aκûtínguamik sangutítarpait, sumut aκugtuat piuma-
-ssarângat; 5 taimátaoκ inûp oκâ mikissúngûgaluardlune oκat-
-dlortoκaoκ; ata, ingníngûp orpît κanoκ amerdlatigissut ikuat-
-dlagtítarai. 6 ãma ingneκ-una oκaκ, timivta pisataisa iluaitsor-
-pagssualigtarât oκaκ, táussuma time ilũngardlugo mingugtítarâ
inuitdlo kinguârît ikuatdlagtitdlugit, κamiuitsumik ikualassorssuar-
-mit ikuatdlagtitauvdlune. 7 mássa píngortitat tamalât nerssu-
-titdlo tingmíssatdlo paormortutdlo imarmiutdlo inuit κunutítar-
-dlugitdlo κunutítarait. 8 inoκángilardle orκaminik κunutitsisí-
tugs. 140,4. -naussumik; ajortoκ-una κunutitagssáungitsoκ toκunartuligssuaκ.
9 táussumínga Nâlagaκ atâtardlo pivdluarκussarpavut, táussumí-
-ngalo inuit Gûte ássilivdlugo píngortitat perdlorκussarpavut.
10 κanermit atautsimit pivdluarκussineritdlo perdlorκussineritdlo
anissaraut; κatángutíka, taimáisángilaκ. 11 puilassoκ pikialavfing-
-mit atautsimit anisitsissarnerpa tungusungnitsumigdlo sungarnit-
-sumigdlo? 12 κatángutíka, fígeκut ineritítaκarsínaunerpa ûliaκutip
paormainik, vîneκutdlũnît fíginik? taimátaoκ taratsumit imeκ tu-
-ngusungnitsoκ pinaviángilaκ.
13 kina ardlarse ilisimatûvdlunilo sujuneκarpa? táussuma i-
-lerκorigssutsimigut suliane nivtardligit ilisimatûtut piuaitdlune.
14 angnerússinerssuarmigdle saκitsainermigdlo ũmámiugissaκaruvse,
usorssitsârniaκinase sagdlunasilo sagdlusuíssut uniordlugo. 15 tá-
1,17. -ssáungilaκ ilisimássut pavánga pissoκ, kisiáne nunap pia, inuit
piat, anernipiluit piat. 16 mássa angnerússissoκardlutigdlo saκit-
-sáutartoκartut perdluliortoκalereraut nalingínarnigdlo ajortulior-
-toκartardlutik. 17 pavángale pissumik ilisimássutilik sujugdlermik
minguitsûvoκ, ãmátaoκ erκigsisitsiniararaoκ isumagigdlunilo oκaut-
-seriardlunilo nagdligtuingârdlunilo ajúngitsunigdlo nãmagsissaκa-

-ngârdlune nakerissarsiornanilo pissûssârnanilo. 18 iluarneruvdle
kingunigssai erкigsisitsissut pigssait erкigsinartumik siaruarti-
-gaussarput.

kapitalit 4.

igdligutsangnerit ínardlûtaoкissut soraerutdlugit Gûte nâlagarsiorfigísagât nikanartit-dlutik; únerdlûtigîngnatigdlo erкartôкatigĩsángitsut, atausiungmat inatsivdlunilo er-кartũssissoк; inûnikíssusertik sianigalugo pigínauvfeкaratdlartitdlutik ajúngitsuliorniásassut usorssitsârnatik.

1 sumit-uko sorssungnerit akerarîngneritdlo ilivsíne? matu-
-mánga píngínerdlutik igdligutsangnise timivse pisataine agsorũ- 1 Pît. 2,11.
-tarmata? 2 pilerissarpuse peкarnasilo; inuartarpuse angnerússi- Rûm. 7,23.
-ssardlusilo pissaкarnerdlo ajordluse; akerarîgdlusilo sorssũtar-
-puse; soкángilase кinuneк ajoravse; 3 кinussarpuse súnasilo, ajor- Mat. 7,7.
-tumik кinussaravse, igdligutsangnivsíne avкalaniáinardluse. 4 u-
-korsê-â, uverssaissuse uverssartusilo, ilisimángilisiuk silap pînik
asangningneк Gûtimut akerartûtaussoк? taimaingmat silap pînik
asangnigkumáinartoк Gûtimut akerartortigitítaraoк. 5 isumaкar- Rûm. 8,8.
-pisilũnît agdlagkat asulînaк oкausekartut? anernerup uvavtíne
ineкartup sínganeк kajungerinerpâ? 6 angnerussumingme sáimáu-
-nartitsissarpoк; taimaingmat oкauseкarpoк ima: angneruniartut úss. 3,34.
Gûtip akerartorpai, nikanartítutdle sáimáutarpai. 7 Gûte tauva 1 Pît. 5,5.
nâlagarsiorfigisiuk; mamardlîssorssuardlo*) akerartorsiuk, кimása-
-vâsilo. 8 Gûtimut patdligúniaritse, táunalo ilivsínut patdligú- 1 Pît. 5,6 tt.
-savoк. agssase ipîarsigik, ajortuliartuse-â, ũmatisilo minguiar- Sagg. 1,3.
-sigik, atausiúngitsumik isumaкartuse-â. 9 erdloкingâritse alia-
-sugdlusilo кiavdlusilo; igdlarnerse aliasungníngorumârdle, tipait-
-sungnersilo nikaníngordlune. 10 Nâlagkap sâne nikanartíniaritse,
akitsisísavâsilo.

11 кatángutika, únerdlûtigîngniaкinase; кatángúminik únerdlû-
-tigingnigtup кatángúminigdlũnît erкartũssissup inatsisit únerdlû-
-tigai inatsisitdlo erкartũpai; inatsisitdle erкartũkugkit, inatsisit
malingnigtigísángilãtit, kisiáne erкartũssissigísavãtit. 12 atausiuvoк
inatsivdlunilo erкartũssissoк, ánagtitsigínaussoк támartitsigínauv- Rûm. 2,1.
-dlunilo; ivdlitdle kinaugavit áipat erкartũpiuk? — 14,4.

13 atale, oкartartuse-â: uvdlume aкagulũnît autdlásaugut
ikunga igdlorpagssualiardluta, tássane atautsimik ukîsavdluta niu-

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

-veriarniardluta iluanârtíniardlutalo, [14]ilivse aκagugssamik su-
-juneκángitsuse; (mássale inûnerse κanoκ-ípa? pujoκ-una si-
-vikitsumik erssersínardlune áungariartortoκ;) [15]oκásagaluaravse:
Nâlagkap perκugpatigut inûguvtalo, imailiordluta imailiordluta-
-lũnît piumârpugut. [16]mãnale usorssitsârpuse mersersârtardluse;
Lúk. 12,47. usorssitsârneκ nalingínaκ taimáitoκ ajorpoκ. [17]taimáitumik ajú-
-ngitsuliorneκ nalúngitsup ajúngitsuliornanilo ajortulíssutigâ.

kapitalit 5.

pisûssut avorκârigai peκûtinik katerssuiniáinartut kivfartortutdlo akigssarsiagssara-luinik unigtitsissut; ugpertut erinitsangnavîsassut Nâlagkap tikiuvfigssâ nagdliutser-dlugo, nagdligtuivdlunilo isumagssuinertoκingmat; ugpernarsáisángitsut; nâgdliugtut náparsimassutdlo tugsiúsagait ajortuliartutdlo utertíniardlugit támarfînit, tarnait ánarκuvdlugit.

[1]atale, pisûssuse-â, κiagitse upitdlusilo erdloκinartut piv-
-dlugit ilivsínut nagdliúkumârtut. [2]pisũssuterse auvoκ, ánorássa-
-silo oκugput, [3]kûltiuterse sîlviutersilo mángertornerínáuput, má-
-ngertornerilo nalunaerutáusáput ilivsínut ingnertutdlo uvinise nu-
tugs. 21,10. -ngúsavdlugit; peκûtinik katerssuigavse uvdlune kingugdliussune.
[4]ata, kivfartortut nunautivsínik kivdlɒivfigingnigtut akigssarsiag-
-ssaralue unigtíkavsigik nivdliáput, katerssuissutdlo tordlulanere
Nâlagkap katerssârssuit Gûtiata siutainut pisimáput. [5]nuname
mamartortorniáinardlusilo inûvdluapilugpuse ũmatise κârsitdlau-
-tigssarsiordlugit sôrdlo uvdlorme pilagtuivfingme. [6]iluartoκ pit-
-dlagagssautitdlugulo toκúparse; akerartúngilâse.
[7]taimáitumik erinitsangnavêritse, κatángutíka, Nâlagkap ti-
-kiuvfigssâ nagdliutserdlugo. ata, naussorigsaissup nunap ineriti-
-tagssai akigssartût ilimagissarai, erinitsajuitdlune piârtumigdlo
1 Tas. 4,15 tt. kingorκutsissumigdlo siagdlerfigitsîvai; [8]ilivsísaoκ erinitsangnavê-
2 Tas. 2,1 t. -ritse, ũmatise nakússagtísigik, Nâlagkap tikiuvfigssâ κanigdling-
-mat. [9]anersârulugfigeκatigîngnavêritse, κatángutíka, erκartũne-
-κarκunase; ata, erκartũssissugssaκ matup kigdlinganîpoκ. [10]κa-
-tángutíka, pruvfîtit Nâlagkap arκagut oκalugsimassut maligag-
-ssariniarsigik nâgdliugssusiatigut erinitsajuíssusiatigutdlo. [11]ata,
2 Pît. 1,21. ilalârtut pivdluarnerarâvut; Jûpip ilalârssusianik tusarsimavuse,
tugs. 103,8. Nâlagkavdlo sujuneritítâ ilisimavarse, nagdligtuivdlunilo isumag-
-ssuinertoκingmat.
Mat. 5,34 tt. [12]tamanitdle pingârnerussumik, κatángutíka, ugpernarsainia-
— 23,16. -κinase, κilagdlũnît nunalũnît sunalũnît avdla ugpernarsautiginago;

angerutersile imáikile: âp, nâggârutersilo imáikile: nâgga, erкar-
-tũssagssángorкunase.
13 nâgdliugtumik ilaкaruvse, tugsiardle; isumavdluartoкarpat
erínersârdle. 14 ajulersumik ilaкaruvse, ilagît utorкaunertait кaer-
-кuligit, tugsiúsavâtdlo ûliamik tanitdlugo Nâlagkap arкagut.
15 ugpertuvdlo tugsiutâgut náparsimassoк ánásavoк, Nâlagkavdlo
makitísavâ; ajortuliaкaraluarunilo isumákêrfiginekásavoк. 16 tá-
-martarnivsínik ángîarfigeкatigîgitse tugsiutdlusilo, katsorsarne-
-кarкuvdluse; iluartup кínutâ kimigtoкaoк ilungersorune. 17 Elia Juán. 9,31.
inûvoк uvavtitut misigissaкartartoк, tugsiardlunilo tugsiutigâ siag- 1 kung. 18,1.
-dlerкunago, nunalo siagdlíngilâ ukiut pingasut кáumatitdlo ar- Lúk. 4,25.
-finigdlit. 18 ãmalo tugsiarpoк, кilangmitdlo sialuit túniúneкarput,
nunavdlo ineritítagssane naulersípai.
19 katángutíka, sagdlusuíssut sanerкutdlugo támarsimassumik
ilaкaruvse, ardlavsilo utertíkuniuk, 20 táuna ilisimásavoк, ajortuliar- Mat. 18,15.
-tumik ingerdlavigissânit támarfianit utertitsissup tarneк toкumit
ánagtíkumârâ ajorterpagssuitdlo matôrdlugit. 1 Pît. 4,8.

Pîtrusip
agdlagai sujugdlît.

kapitale 1.

erкigsiserкussissoк; Gûte únersiutigissagssautíkâ, erniorкigsingmatik inûnermik ne-
-riugissaкartitdlutik Kristusip makínera pivdlugo; nauk ússernartutigut tamalâtigut
ugperssusiat misiligaussartoк, кîmagtásassut ánangnigssaк sujunerissartik piartor-
-dlugo; tamána anernerup ivdlernartup pruvfîtitigut sujuligtûtigalugo mãnákut îvang-
-kîliúkut nalunaerutigigâ ugpertunut; taimáitumik ivdlernartoк кaerкussissertik ma-
-ligdlugo ivdlernarsiartúsassut, кatángutigîgsutut asaкatigîsavdlutik perкusersuitsumik.

1 Pîtruse Jîsusip Kristusip apustilia [agdlagtoк] Puntusime
Galãsiamilo Kapatũkiamilo Aasiamilo Bitîniamilo nunasissunut
siámarsimassunut, 2 Gûtip atâtap sujornagut ilisarigamigit, aner-
-níkut ivdlernarsardlugit кinigainut nâlagtigiumavdlugit serparti-
-gagssángordlugitdlo Jîsusip Kristusip auanik. sáimáuneкangârdlu-
-silo erкigsisíneкangâritse.
3 únersiutigineкardle Gûte, nâlagkavta Jîsusip Kristusip a- Evf. 1,3.
Tít. 3,5. 7.

-tâtâ, nãkingningnerssuarmigut erniorкigsíkamisigut inûnermik ne-
-riugissaкartitdluta Jîsusip Kristusip toкussunit makínera pivdlu-
-go, [4]kingornússagssaкarкuvdluta aserujuitsumik minguitsumigdlo
nungujuitsumigdlo, ilivsínut кilangme torкorsimassumik, [5]Gûtip
píssauneragut ugpernek píssutigalugo serniginekaravse ánangnig-
Rûm. 8,18. -ssamut uvdlugssane kingugdlerne sarкúmersugssamut. [6]tamána
Jãk. 1,2 t. pivdlugo кĩmagtaritse, nauk mãnákut ússernartutigut tamalâtigut
aliasutsiartínekartaraluartuse pissariaкarângat, [7]ugperssusivse mi-
-siligáussusia akisunerungârtoк kûltimit nungujassumit ingníkut
misiligaussaraluartumit nersornautiginekarкuvdlugo nâlangnautigi-
-nekarкuvdlugulo atarкinautiginekarкuvdlugulo Jîsusip Kristusip
sarкúmerfigssâne; [8]táuna issigíngíkaluardlugo asagigse, takúngí-
-kaluardlugo mãna ugperfigigigse кĩmagtardlusilo tipaitsungnermik
taigssáungitsumik usornangârtumik, [9]ugperníkut sujunerissarse
piartordlugo tarnit ánangnigssât. [10]ánangnigssaк tamána pruvfîtit
sáimáunekarnigssavsínik sujuligtûtigingnigtut sujunersiutigalugulo
kigdlisiutigât, [11]kigdlisiuigamik кaкugo nagdliútugssaк кanoк-ili-
-ssugssardlũnît Kristusip anernerata ilumiugissamik pigâ, Kri-
-stusip ániarnigssai kingornalo nâlangnarsinigssâ sujumut nalu-
-naerutigigamigit. [12]nalunaerfiginekarpúme ingmingnut pinatik u-
-vagutdle pivdluta kivfartûtigigitik ilivsínut mãnákut oкautigissau-
-ssut, îvangkîliumik oкalugfigingmase anerníkut ivdlernartúkut кi-
-langmit autdlartitákut, tamáko íngilit itsuarumagaluarait.

[13]taimáitumik isumavsigut кiterusersimavdluse putumatsaili-
-niardlusilo neriûtigivdluínarsiuk sáimáunek Jîsusip Kristusip sar-
-кúmerfigssâne pissagssarse. [14]кitornatut nâlagtutut pigitse, na-
Rûm. 12,2. -lussûgatdlarnivsíne igdligutsagtardluse ilerкorigaluase ilerкorinia-
-кinagit, [15]ivdlernartordle кaerкussisserse maligdlugo ilivsísaoк
3 Môr. 19,2. ivdlernarsiartordluse saкiuaritse; [16]taimáitumik agdlagsimavoк:
— 11,44. ivdlernartũsause, uvanga ivdlernartûgama. [17]táunalo inungnik na-
— 20,26.
Mat. 5,48. -kerissarsiornane tamarmik ingmíkut suliait migssiliordlugit er-
-кartũssissartoк atâtamik taivdlugo tordlorfigiguvsiuk, takornar-
-taunivsíne mianeringnigdluse saкísause, [18]ilisimagavse ilerкor-
-dlungnivsínit sujuaissase maligdlugit ilerкoriligkavsínit utertitau-
-ssuse, aserujassunik sîlvimigdlũnît kûltimigdlũnît pinase, [19]kisiáne
aungmik akisûmik Kristusip savârкatut agssuarnaitsutut ínardluit-
-sutut ítup pianik, [20]táuna silarssûp túngavilernekángíkatdlarne-
-rane sujúnersûtigissaussoк, uvdlunile kingugdlerne erssersoк ilivse
pivdluse, [21]píssutigalugo ugpertuse Gûtimut toкussunit makititsi-

-ssânut nâlangnarsisitsissânut, ugpernerse neriungnersilo Gûtimut
atásangmat.
[22]tarnise minguiaravsigik sagdlusuíssúmut nâlagtûvdluse ka-
-tángutigîgsutut asaкatigêrкuvdluse perкusersuitsumik, ũmavtiv-
-sigut asaкatigîgitse ilungersordluse, [23]erniorкigsimassuse aseru-
-jassumit pinase aserujuitsumitdle pisimavdluse Gûtip oкausiagut
ûmassúkut atauartúkut. [24]mássa uvinigdlit tamarmik ivigkatut Is. 40,6 tt.
íput, usornautâtdlo tamarme ivigkap kâveкutâtut; ivigkat toкu- Jăk. 1,10 t.
-ssaraut kâveкutaitdlo katagdlutik; [25]Nâlagkavdle oкausia atá-
-tuínásavoк; tássauvordle îvangkîliúkut oкauserissaк ilivsíne.

kapitalit 2.

patdligdlugo táuna, ujarak ûmassoк, inungnit piluarissaugaluaк, Gûtimile ivdlerissaк, ujarкatut ûmassutut igdluliaritíniásassut tássauvdlutik ilagît кinigkat, palaseкatigît, Gûtip ínugtarissagssarsiai; akimángitsune saкivdluásassut inungne ivertitaussunut tamanut nâlagtûvdlutik, ániartitaussarângamigdlo ilalãsassut Kristuse pivdlutik ániartítoк malingniardlugo.

[1]iluaitsuliorneк tauva tamât perкusersûnerdlo tamât per- Jăk. 1,21.
-кuserdlungneritdlo sínganeritdlo únerdlũssineritdlo tamaisa ipe-
-rardlugit [2]inôrdlãnguatut ímuk piviussoк sujuneкautigssaк ka-
-jungerisiuk, inerîkiartûtigerкuvdlusiuk ánagtugssángordluse, [3]mi-
-sigisimagaluaravsiuk Nâlagaк avâgingnigtoк. [4]patdligdlugo táuna, tugs. 34,9.
ujarak ûmassoк, inungnit piluarissaugaluaк, Gûtimile кinigaк iv- Evf. 2,20.
-dlerissaк, [5]ilivsísaoк nangmineк ujarкatut ûmassutut igdluliari-
-tíniaritse, igdluliaк anernerup pia, palaseкatigîgdluse ivdlernartut,
pigdlîsavdluse tunissutinik anernerup pînik Gûtimut ilagsiuminar- Rûm. 12,1.
-tunik Jîsuse Kristuse pivdlugo; [6]taimaingmat agdlagkat oкau- Is. 28,16.
-seкarput imáitumik: takuvat, Sîunimîtípara ujarak teкerкugssaк Rûm. 9,33.
autdlarniutigssaк кinigaк ivdlerissaк, táussumúngalo ugpertoк pa-
-katsisíneкásá' gilaк. [7]ilivse tauva ugpertuse atarкinarsíssutig-
-ssarârse; nâlagserîtsunutdle ujarak táuna igdluliortut piluarissât tugs. 118,22.
autdlarniutigssángordlunilo teкerкugssángordlunilo ujaraulerpoк, Mat. 21,42.
ujarak nâgkiuvfigssaк, кaersoк mamiatsautigssaк, [8]táukua oкaut- Is. 8,14.
-simut nâlagserîtdlutik nâgkiútarput, taimailissugssaugamingme.
[9]ilivsile tássauvuse ilagît кinigkat, palaseкatigît kúngiuvfiussut, 2 Môr. 19,6.
inuiait ivdlernartut, ínugtarissagssarsiat, únersiutigísavdlugit táu-
-ssuma ajúngingârutai, кaerкungmase târtumit кaumassumut tu-
-pingnartumut piminut; [10]sujornagut ínugtarineкángíkatdlartuse Hús. 2,25.
Rûm. 9,25.

Gûtip māna ínugtarâse, nagdligtorneĸángíkatdlartuse māna nag-
-dligtorneĸarpuse.

[11] asanartuse ukorsê, oĸaorĸigsârpavse nunasissutut takornar-
Jāk. 4,1. -taussututdlo ítuse uvingnup pileríssusê asilererĸuvdlusigik, tar-
Rûm. 7,23. 3,16. -nimut akerartormata. [12] saĸivdluaritse akimángitsune, oĸautig-
-ssuarângase pinerdlugtûnerardluse ajúngitsuliortarnise takorĸuv-
3,2. -dlugit tamákulo pivdlugit Gûte únersiutigerĸuvdlugo takusarne-
-ĸarfigssame.

Rûm. 13,1 tt. [13] taimáitumik inungne ivertitaussunut tamanut nâlagtûgitse
Nâlagaĸ pivdlugo, kúngiussumutdlûnît angnerssûssumut, [14] nâlagau-
-ssunutdlûnît táussuma autdlartitainut pinerdlugtut pitdlásavdlugit,
ajúngitsuliortutdle nersorneĸarĸuvdlugit; [15] tássaungmat Gûtip
perĸussâ, ajúngitsuliortitdluse inuit sianîtsut oĸausigssaerutísagise
Gal. 5,13. sujuneĸángínerâne, [16] kivfaujungnaeravse, kivfaujungnaerssusersile
patsisiginavêrdlugo iluaitsuliornermut, Gûtivdle kivfaisut pigitse.
[17] tamaisa atarĸisigik, ĸatángutigît asasigik, Gûte mianerisiuk,
Evf. 6,5. kúnge atarĸisiuk. [18] kivfaussut nâlagkamingnut nâlagtûgilit mia-
Kul. 3,22. -nerssortáinardlutik, ajúngitsunut piuaitsunutdlo pigínarnatik, ta-
-lornartunutdle agdlât. [19] mássa sáimáunarsísáput nâgdliungnar-
-tunik nāmagingnigtartut Gûtip nalúngíssusia píssutigalugo, iluá-
-ngitsumik ániartitaussârângamik. [20] suvdlusime nersornarsísavise,
ajortuliorsimavdlusilo isangneĸartitdlusilo ilalâruvse? kisiáne ajú-
-ngitsuliorsimavdlusilo ániartitdlusilo ilalâruvse sáimáunarsiumâr-
3,18. -puse Gûtime. [21] taimáitugssauvdlusime ĸaerĸusimavuse, Kristuse
4,1. Juán. 13,15. ániarmingmat pivdluta maligagssaĸartitdluta, tumisiorĸuvdlusiuk;
[22] táuna ajortulíngilaĸ sagdloĸítáumigdlûnît ĸanermiugissaĸángisái-
Is. 53,9. -nardlune, [23] táuna oĸagaugame oĸarníngilaĸ, ániarame sujôrasârí-
Is. 53,4 tt. -ngilaĸ, erĸartûssivdluartumutdle perĸuvoĸ; [24] táussuma nangmi-
Kul. 1,22. -neĸ ajortivut timimigut ĸangátáupai ĸissungmut, ajortaerúsima-
-ssugut iluartumik inûlerĸuvdluta; táussuma ikê ajorungnaeruti-
-gâse. [25] mássa savatut támalersutut íkaluaravse, māna sâgtitau-
5,2. -vuse tarnivsínik pârssissûssumut misigssuissûssumutdlo.

kapitalit 3.

arnaussut uvimingnut nâlagtûvdlutik ássugkersúsassut inûtsimik issertugkamik ũmatip pianik, angutitaisalo silalingmik inôĸatigísagait; ugpertut tamarmik ĸatángutigîngniardlutik ilagîgdluarniasassut iluartumik; iluarneĸ pivdlugo nâgdliugkaluarunik ánilãsángitsut ilerasûtigissaĸarnavêrsârdlutik, Kristuse iluartûvdlune iluaitsut pivdlugit ániarmat anernernutdlo parnaerússivingmîtunut oĸalûssiartordlune, kuíssutdlo ánagfigigamíko Gûtimut ilerasungnavêrutigssamik piniarfiussoĸ Kristusip makínera píssutigalugo.

[1]taimátaoĸ arnaussut uvimingnut nâlagtûgilit, oĸautsimut Evf. 5,22.
nâlagserîtsut oĸausiúngitsúkut arnat saĸivdluarnerisigut ilatârine- Kul. 3,18.
-ĸarĸuvdlugit [2]takussarângase pîtaiuitsumik saĸissuse miane-
-ringnigdluse. [3]ássugkersordlit ĸâgínarmíkut pinatik, nutsat ĸipi- 1 Tim. 2,9 t.
-ssaliarinagit kûltilersornatigdlo ánorâringniarnertunatigdlũnît, [4]i-
-nûtsimigdle issertugkamik ũmatip pianik, anernerup piuaitsup Evf. 3,16.
malungnarnavêrsârtup pianik aserujuitsumik, Gûtip pingârti-
-tânik. [5]mássa taima itsaĸ arnat ivdlernartut Gûtimut neriugtut
ássugkersorput uvimingnut nâlagtûvdlutik, [6]sôrdlo Sârĸap Aape-
-rât nâlagkâ nâlagkamik taivdlugo, táussumalo ĸitornarâse ajú- 1 Môr. 18,12.
-ngitsuliortuse ánilârnartumigdlo ersigissaĸarnase. [7]taimátaoĸ Evf. 5,25.
angutaussut arnat inôĸatigilisigik silalingmik ĸajagssũtariaĸarne- 1 Kor. 7,3.
-russutut ilivdlugit, atarĸilisigigdlo inûnermik sáimáunermik ki-
-ngornússeĸataussutut ilivdlugit, tugsiartarnise akornuserĸunagit.
[8]pingârnerussâtdle tássa: tamavse isumaĸatigîsassuse ilag-
-seĸatigîgdlusilo ĸatángutigîngniardlusilo nagdligtuivdlusilo nika-
-nartitdlusilo, [9]ajortordlo akileĸinasiuk ajortoĸatânik oĸauser- Rûm. 12,17.
-dlugfigeĸatigîngnavêrdlusilo; kisiánile pivdluarĸussissardluse pi-
-gitse, ilisimagavse pivdluarĸussineĸ kingornússarísavdlugo ĸaer-
-ĸuneĸartuse. [10]mássa inûnigssamik kajumigtup uvdlugssatdlo tugs. 34,
ajúngitsut takujumavdlugit orĸe pitsailísavâ ajortumêrĸunago, ĸar- 12-16.
-dlunilo perĸuserdlugtumik oĸalorĸunagit, [11]ajortoĸ nigordlugo a-
-júngitsuliordle, erĸigsinigssaĸ norĸáissutigalugulo ujardliuk; [12]má- Epr. 12,14.
-ssa Nâlagkap issai sangmíput iluartunut siutailo ĸinussarnerinut,
ajortuliortunutdle kĩnerpoĸ Nâlagaĸ.
[13]kinaunerpalo ilivsínik ínardliortitsísassoĸ ajúngitsumik ma-
-lingnigtûgângavse? [14]kisiáne nâgdliugkaluaruvse iluarneĸ pivdlugo, 2,20.
pivdluásause. táukuale ersiorneránik ersiornavêritse ánilâkinasilo; 4,14.
[15]Nâlagardle Gûtiussoĸ ivdlernartísiuk ũmativsigut, igdlersûtigssa- Is. 8,12 t.
-ĸartuínarniardluse nalingínarnut ilivsínik navsuerĸussissunut ne-
-riûtigissaĸ ilivsínîtoĸ pivdlugo, kisiáne piuaitdluse mianeringnig-

2,12. 15. 19. -dlusilo, [16]ilerasûtigissaкarnavêrsârdluse, Kristusime saкivdluar-
-nivsínik ínardlîssut pakatsisíneкarкuvdlugit oкautigssuarângase
pinerdlugtûnerardluse. [17]mássa Gûtip perкussâgut nâgdliugtoкa-
2,21. -rângat, ajúngitsuliortut iluanârnerussaraut ajortuliortunit. [18]má-
4,1. -ssalo Kristuse atausiardlune ániarpoк ajortivut píssutigalugit,
1 Tim. 3,16. iluartoк iluaitsut pivdlugit, Gûtimut savssartíkumagamisigut to-
Evf. 4,9. -кutaugaluardlune uviníkut, ũmartitauvdlunile anerníkut; [19]táussu-
-mûnátaoк anernernut parnaerússivingmîtunut oкalũssiartorpoк,
Mat. 24,37 tt. [20]nâlagserîtsunut ivna Gûtip kamajuerdlune nautsorssormagit Nûa
1 Môr. 7,13. inûgatdlartitdlugo, umiarssuaк sananeкartitdlugo, inuit кavsínguit
(tamássa arfineк-pingasut) ánagfigissât ulerssuákut; [21]akerdlialo
mãna ánagfigigigput kuíssut, timimut evкiarfiúngitsoк, Gûtimutdle
ilerasungnavêrutigssamik piniarfiussoк*), Jîsusip Kristusip makínera
Evf. 1,20. píssutigalugo. [22]táuna кilaliarsimavdlune Gûtip talerpiata tungâ-
Epr. 12,2. -nîpoк íngilitdlo nâlagkersuissutdlo píssauneritdlo nâlagtigalugit.

kapitalit 4.

Kristusip isumâta taimaeкatânik sákulersorniásassut inuit igdligutsangnerinik písaer-dlutik; sût tamarmik naggatigssât кagdlilermat, tugsiartardlutigdlo asaкatigîsassut ilungersordlutik, kivfartôкatigîsavdlutigdlo Gûtip sáiméussissarnerinik tamalânik pilig-taussutut ajúngitsutut ilivdlutik; ingmingnut pisimassoк misilingneкautigssaк uivssũ-míssutigísángíkât, Kristusile peкatigigamíko ániarnerisigut, tipaitsúsassut tarnitigdlo Gûtimut perкúsavdlugit ajúngitsuliordlutik.

3,18. [1]Kristuse tauva uviníkut ániarmat pivdluta, ilivsísaoк isu-
2,21. 24. -mâta taimaeкatânik sákulersorniaritse (mássa uviníkut ániartoк
Rûm. 6,6 t. ajortulísaeraraoк), [2]kingorna uviniliusimatitdluse inuit igdligut-
-sangnerinik písaerdluse Gûtip perкussânik inûniarкuvdluse. [3]má-
-ssa nãmagpoк, sujornagut akimángitsut piumassât nãmagsisima-
-gavtigo, kángunartuliornerit igdligutsangneritdlo vĩnisorpatdlâr-
-neritdlo nerivatdlârneritdlo imerpatdlârneritdlo Gûtipilugsiorne-
-ritdlo ilerкugssáungitsut inûseralugit, [4]táukua кaкajardlerdlutik
uivssũmíssutigâse, ingiatdlúsaeravsigik taimatut maratdluliardlu-
-tigdlusôк кugsalaitsuliortut; [5]navsuersugssáuputdle pigínãngor-
-sarêrsumut inûssut toкusimassutdlo erкartũsavdlugit. [6]tamá-
3,19. -name pivdlugo îvangkîlio toкusimassunútaoк oкalûtigineкarpoк,
erкartũneкarкuvdlugit uviníkut inûssutut, inôrкuvdlugitdle aner-
-níkut Gûtisut.

*) imalũnît: timimut evкiautigssáungitsoк, tarnivtale nalúngíssusiagut ilu-
-môrdluta angeruseкarfigissarput Gûtimut,

[7]sûtdle tamarmik naggatigssât ĸagdlilerpoĸ. taimáitumik Jāk. 5,8.
silaĸardlusilo putumatsailivdlusilo tugsiartaritse. [8]tamanitdle
angnerussumik asaĸatigîgitse ilungersordluse, asangningnerup ajor- Jāk. 5,20.
-terpagssuit matũsangmagit. [9]igdlusisitsissaĸatigîgitse oĸalorujung- úss. 10,12.
-nase; [10]nungutdluse sáimáunermik tunineĸarssuserse migssilior- Epr. 13,2.
-dlugo ilivsínut kivfartûgitse Gûtip sáimáussissarnerinik tamalânik Fil. 2,14.
piligtaussutut ajúngitsutut ilivdluse. [11]oĸalugtoĸarângat Gûtip Rûm. 12,6.
oĸausiatut pile, kivfartũssissoĸarângat nakûvdlune pile Gûtip na-
-kússagtitsinera migssiliordlugo, Gûte nâlangnarserĸuvdlugo ta- Kul. 3,17.
-matigut Jîsuse Kristuse pivdlugo, táussuma nâlangnarssuserdlo 5,11.
píssaunerdlo pigai nâgssáungitdluínartumik; ãman.
[12]asanartuse ukorsê, uivssũmíssutigeĸinasiuk ilivsínut ikua-
-lanertut pisimassoĸ misilingneĸautigssaĸ, sôrdlo uivssũminartumik
pineĸartuse, [13]Kristusile peĸatigigavsiuk ániarnerisigut tipaitsu- Rûm. 8,17.
-gitse, nâlangnarssusiata sarĸúmerfigssânísaoĸ tipaitsorĸuvdluse 2 Kor. 1,7.
kīmagtardluse. [14]Kristusip arĸa pivdlugo mitautigineĸaruvse piv- 3,14.
-dluásause, anernerup nâlangnarsisitsissup Gûtivdlo anernerata Mat. 5,10.
unigfigingmase; táukunane ĸaĸajarissaugaluardlune ilivsíne nâlang- 2,20.
-nartitauvoĸ. [15]ilarsime ániartíneĸarune, inuarsimanane tigdligsi-
-mananilũnît pinerdlugsimananilũnît sugíngisaminutdlũnît nâlagau-
-niarsimanane pile; [16]kristumiusimavdlunile pineĸarune kángusú-
-ngíkile, Gûtile nâlangnartíkiliuk taimáinermine. [17]mássa nâper-
-tornarsivoĸ erĸartũssinigssaĸ Gûtip ínugtainit autdlarnísassoĸ;
uvavtínitdle perĸãsagpat, ĸanoĸ-ítumik naggateĸásanerpat Gûtip
îvangkîliuanut nâlagserîtsut? [18]iluartordlo ánarĸarpat, iluaitsoĸ úss. 11,31.
ajortuliartoĸ sumut písava? [19]taimáitumigtaoĸ Gûtip perĸussânik 3,17.
nâgdliugtut táussumúnga píngortitsissumut ilumôrtumut tarnitik
perĸúsavait ajúngitsuliordlutik.

kapitalit 5.

ilagît utorĸaunertaisa tasíssersordlugitdlo pârivdluásagait kajumigdlutik; inûsugtut utor-
-ĸaunerit nâlagdlugit nikanartínermik ássûserniásassut; akerartorterssuartik lîuvertut
uiánissârtutut pissartoĸ agssortúsagât ugpernîkut aulajangerdlutik; Silvânuse nagsit-
-dlugo mákunínga agdlagfigigine, inûvdluarĸussissutdlo nalunaerdlugit
erĸigserĸussivdlune nâssissoĸ.

[1]utorĸaunertase oĸaorĸigsârpáka uvanga utorĸauneĸatau-
-ssunga Kristusivdlo ániarnerinik nalunaiaissûvdlunga peĸatau-
-ssugssauvdlungalo nâlangnarsinigssamik sarĸúmersitagssamik: [2]i-
-livsínîtut Gûtip savautai tasíssersorsigik, misigssuissûvdluse er- ap.sul. 20,28.

-dlorĸúneĸarnase kajumigdlusile, igtôrnartumik akigssarsiniarnase
Tít. 1,7. 11. pilerivdlusile, 3 nâlagauniartututdlûnît pinase pârissagssanut, ma-
-ligagssángordlusile savautainut; 4 pârssissûnerdle ersserpat, pi-
-ssariumârparse niaĸorut aserujuitsoĸ nâlangnautaussoĸ.
Evf. 5,21. 5 âmalo ilivse inûsugtuse, utorĸaunerit nâlagsigik, tamavsime
úss. 3,34. nâlaĸatigîgdluse ilivsínut nikanartínermik ássûseritse, angneru-
Jâk. 4,6. -niartut Gûtip akerartormagit, nikanartítutdle sáimáutardlugit.
6 taimáitumik nikanartíniaritse Gûtip agssai píssarssuit atanger-
tugs. 55,23. -dlugit, táussumúnga akitsiserĸuvdluse taimailivfigssame, 7 isuma-
-nerdlûtisilo tamaisa táussumúnga isumagerĸusigik, isumagssor-
-mase.
8 putumatsailivdlusilo erĸumagitse, akerartorterse mamardlî-
-ssorssuaĸ*) lîuvertut uiánissârtutut angalassarmat îssagssarsior-
Jâk. 4,7. -dlune. 9 táuna agssortorsiuk ugperníkut aulajangerdluse, ilisi-
-magavsigik silarssuarme ĸatángutigissase taimaeĸatigîgsunik nâg-
-dliugtitaussartut. 10 Gûtivdle sáimaussorssûp nâgdliugkatdlat-
-siartugut ĸaerĸugamisigut ingmine nâlangnarserĸuvdluta nâgssáu-
Epr. 13,21. -ngitsumik Kristuse-Jîsusíkut, táussuma nangmineĸ pigínângor-
-sásavdlusilo aulajangersitdlusilo píssagtitdlusilo túngavilersúsa-
4,11. -vâse. 11 táussuma nâlangnarssuseĸ píssaunerdlo pigiligit nâg-
-ssáungitdluínartumik; âman.
12 Silvânuse ĸatánguterput ilumôrtoĸ, mássa taimáisorâra,
nagsitdlugo amerdlángitsunik agdlagfigâvse oĸaorĸigsârivdlunga na-
-lunaiaivdlungalo tássaussoĸ ilumut Gûtip sáimáunera átavigi-
-ssarse. 13 Bâpalimîtut ĸinigaĸataussut inûvdluarĸuvâse, Mákor-
Rûm. 16,16. -sivdlo ernersiama. 14 kuningmik asangnigtumik inûvdluarĸoĸa-
2 Kor. 13,12. -tigîgitse.
erĸigsigitse tamavse Kristuse-Jîsusimîtuse.

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

Pîtrusip
agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

ugpeĸatigiligkane erĸigsingârĸugai Gûtimik Nâlagkamigdlo Jîsusimik ilisarssiníkut; ugperssusertik iluartumik súniutísagât ĸinigáussusertigdlo aulajangersásavdlu ɔ: ilu-ngersordlutik; toĸunigsse ĸanigdliartortoĸ nalúngínamiuk narĸigssorai Nâlagkap pí-ssaunerata sarĸúmerneratalo ugpernarssusiánik, ĸáĸame ivdlernartume inornangâr-ssusianik issigingnârtitaugame aulajaitdlivdlugo pruvfîtit oĸausiat sianigivdluarniagagssaussoĸ.

[1] Sîmût Pîtruse Jîsusip Kristusip kivfâ apustilialo [agdlag- ap.sul.15,14.
-toĸ] uvavtitut ĸujanartumik ugperssuseĸalersitanut Gûtivta ánáu-
-ssissup Jîsusip Kristusip iluarssusiagut. [2] sáimáunarsingârdlu- 1 Pît. 1,2.
-silo erĸigsingâritse Gûtimik nâlagkavtínigdlo Jîsusimik ilisar- Jût. 2. 2,20.
-ssiníkut. 3,18.
[3] táussuma Gûtiussup píssarssûp tamanik inũssutigssanigdlo
mianeringníssutigssanigdlo tuningmatigut ĸaerĸussissivtínik ilisar-
-ssiníkut ĸaerĸugamisigut nâlangnarssutsimigut ajúngingârssutsi-
-migutdlo, [4] (táukunatigut tunineĸarpugut únersûtinik angnernik
ĸujanartunik, táuko pigalugit Gûte peĸatigilerĸuvdlusiuk ĸanoĸ-
íssusiagut, aserornartut silarssûp pê pileritsangnartut nigoruvsigik):
[5] tamáname ilungersûtigingârdlugo ugperssutsivsigut ilerĸorigsiar-
-torniaritse, ilerĸorigdlusilo ilisarssiartorniaritse, [6] ilisarssivdlusilo
igdligutsangnavêrsâritse, igdligutsangnavêrdlusilo nikatdlujuigitse,
nikatdlujuitdlusilo Gûtimik mianeringningniaritse, [7] Gûtimigdlo mia-
-neringnigdluse ĸatángutise asaniarsigik, ĸatángutisilo asavdlugit
tamanik asangningniaritse. [8] mássa taimailissarniaruvse pingârdlu-
-silo, eĸiagtarnaviásángilase pilugsínarnaviásanasilo nâlagkavtínik
Jîsuse-Kristusimik ilisarssinivsigut. [9] mássale taimailiornеĸ ajortoĸ
tagpîpoĸ seĸúngerdlune ajortuliarigaluaminik pîaivfiginеĸarssutse
isumákêrdlugo. [10] taimaingmat, ĸatángutíka, angnerussumik ilu-
-ngersorniaritse ĸaerĸusimássuserse ĸinigáussusersilo aulajanger-
-sardlugit; taimailivdlusime nâgkiúnaviásángilase. [11] taimame iser-
-figssarsisíneĸangârumârpuse nâlagkavta ánáussissivta Jîsusip Kri-
-stusip nâlagauvfianut nâgssáungitsumut.
[12] tamána pivdlugo píngitsôrnanga erĸaisíniartáinásavavse ta- Jût. 5.
-mákuninga, nauk ilisimagaluarise sagdlusuíssutdlo uvavtínîtoĸ au-

3,1. -lajangerfigigaluardlugo. [13]iluarsorigavkume erĸaisitsissarnermik
eĸêrsarniardluse matumínga najugaĸaratdlartitdlunga, [14]nalúngi-
Juán. 21,19. -nama najugarísaerasuásagiga, sôrdlútaoĸ nâlagkavta Jîsusip Kri-
-stusip nalujungnaersíkânga. [15]ilungersordlungalo piniarumârpu-
-nga, tamáko pivdlugit erĸaimássutigssaĸartuínarĸuvdluse peĸa-
-rungnaeruma agdlât. [16]uvagúme nalunaerfigigavse nâlagkavta
Jîsusip Kristusip píssauneranik sarĸúmerneranigdlo, oĸalugtua-
-palât erĸumîtsuliat maligdlugit píngilagut, kisiáne inornangârssu-
-sianik issigingnârtûtitauvdluta pivugut. [17]mássa Gûtip atâtap
atarĸinartitdlugulo nâlangnartípâ, táussumúnga nâlangnangârtor-
Mat. 3,17. -ssuarmit pingmat nipe imáitoĸ: tássa ernera asanartoĸ, nuána-
— 17,5. — 17,1. -rissara. [18]nipilo tamána uvagut tusarparput ĸilangmit pissoĸ,
ĸáĸame ivdlernartume ilagigavtigo. [19]pruvfîtitdlo oĸausiat aula-
-jaitdlivarput; iluartumigdlo piumârpuse, tamána sianiginiaruvsiuk
nanerûtitut ititdlugo târtume ĸaumassutut, uvdloĸ ĸaulerserdlugo
ĸausiutdlo ũmativsíne nuilerserdlugo, [20]mána pingârdlugo nalúngí-
-navsiuk, agdlagkanîtoĸ pruvfîtip oĸauserissâ ingminik navsuiau-
-tigssaĸarnaviángitsoĸ. [21]mássa inûp piumassâgut pruvfîtip oĸau-
-serissâ píngisáinarpoĸ, anerneruvdle ivdlernartup pisingmatik o-
-ĸalugput Gûtip ínugtai ivdlernartut.

kapitalit 2.

ajoĸersuissôrĸusersut ajortorssuit tikiúkumârtut ingmingnutdlo ĸavsêrssuarnutdlo maligtigissagssamingnut aserûtigssiordlutik.

Mat. 24,4. [1]inuitdle ãma pruvfîtiorĸusersunik ilaĸarput, sôrdlo ilivsí-
-saoĸ ajoĸersuissôrĸusersunik ilaĸarumârtuse, táukua aggiúsavait
ingmíkôrniaĸatigît aserornartut Nâlagardlo pisissertik miserrati-
Jût. 4. -gísavdlugo, ingmingnut pinasuartumik aserûtigssiordlutik. [2]kángu-
-nartuliornerisigutdlo ĸavsêrssuit malísavait sagdlusuíssut avĸuti-
-gissagssaĸ ĸaĸajarineĸalersitdlugo. [3]piumatûvdlutigdlo oĸautsi-
-nik sagdloĸítainiutinik iluaĸutigssarsivfiginiásavâse ĸangale erĸar-
2,9. -tũssagssángorêrdlutik, aserûtigssâtdlo pinasáingilaĸ. [4]Gûtivme
Jût. 6. íngilit ajortuliorsimassut assagtûtínginamigit, unerivfingmutdle a-
-jagtordlugit kalivnerssuarnutdlo târnerssûp pînut pisitdlugit er-
-ĸartûtivfigssamut torĸugagssángordlugit, [5]silamiutdlo sujugdlît
3,6. assagtûtínginamigit, Nûale iluarnermik oĸalũssissoĸ arfineĸ-pi-
1 Pît. 3,20. 1 Môr. 7. -ngatsiutdlugo aniguisíkamiuk, ulerssuaĸ silamiunut iluaitsunut
1 Môr. 19. nagdliutíkamiuk, [6]igdlorpagssuagdlitdlo Sûtuma Gumôralo piunê-

-ruterĸugamigit arssáinángordlugit, anusíngorsautigssángordlugit Jût. 7.
kingornisigut iluaitsuliorumârtunut, [7]Lútilo iluartoĸ ánagtíkamiuk,
kángunartuliornerit sorĸusaitsut ilerĸorissait ínardlûtigingmagit
[8](mássa nunaĸatigigatdlaramigit iluartup táussuma tarnimigut i-
-luartúkut iluaitsuliornere takussane tusagkanilo uvdlut tamaisa
erdloĸíssutigînarpai): [9][taimailissarame] Nâlagkap mianeringnig-
-tine ússernartumit ánáuneĸ nalúsángilai, iluaitsutdle uvdlormut
erĸartûtivfigssamut torĸorumârpai pitdlarĸuvdlugit, [10]pingârdlu-
-gitdle uvinik maligdlugo ingerdlassut mingungnartut igdligutsaut- Jût. 8.
-dlugit nâlagaussutdlo asigínardlugit. saperútaitdlutik tatitùgamik
nâlangnartut ĸaĸajarissarpait ûlingnatik, [11]uvfa íngilit nakũssut-
-síkut píssáussutsíkutdlo angerĸingisa táuko ĸaĸajardliutaussumik Jût. 9.
erĸartûtíngíkait Nâlagkap sâne. [12]táukuale nalussamingnik ĸa-
-ĸajardlersut, ûmassutut sujuneĸángitsutut itdlutik nâjassutut pi- Jût. 10.
-niagagssáinauvdlutik aserugagssáinauvdlutigdlo erniussutut, aseror-
-simássutsimíkut aserugáusáput [13]iluaitsuliortutut akigssarsísavdlu-
-tik; uvdlut tamaisa inûvdluáinarneĸ igdligutsangnartûtípât; ínar-
-dloĸutauvdlutigdlo agssuarnartorssũput; inûvdluarniáinarput sag-
-dloĸítaivdlutik nereĸatigissarângamise; [14]isseĸarput uverssaivfig- Jût. 12.
-ssarsiuínartunik ajortuliornermutdlo uveritsagdluínalersunik; tar-
-nit aulajangersimángitsut misigíngitsôrtíniarpait; piumatûner-
-mut pímaussumik ũmateĸarput; perdlorĸussagssángordlutik inũ-
-put; [15]avĸut nardlussoĸ ĸimagdlugo támarsimáput Bîliamip
Bîorip ernerata avĸutâ avĸutigilerdlugo; táussuma iluaitsulior- 4 Môr. 22.
-nermut akigssarsiaĸ nuánarigaluarpâ, [16]inerterneĸarpordle piner-
-dlungnialerame; nerssutip nangmagtartup oĸajuitsup inugtut niv-
-dlilerdlune pruvfîte sianîtsuliortailivâ. [17]táukua puilassutut
imeĸángitsutut íput putsututdlo anorâsuap ingerdlatitaisut, târtup Jût. 13.
târnerssuanik najugagssaĸartitauvdlutik nâgssáungitsumik. [18]mássa
piúngitsunik orĸartuvdlutik támarsimassunit nigorĸámersut misi- Jût. 16.
-gíngitsôrtítarpait kángunartuliortitdlugit uviningmut igdligutsang-
-nartunik, [19]kivfaujungnaernigssamik neriorssordlugit nangmineĸ
kivfaugaluardlutik aserornartunut; mássa artorssartoĸ artorssar-
-titsissâta kivfarissarâ. [20]mássame Nâlagkamik ánáussissumik 1,2.
Jîsuse-Kristusimik ilisarssiníkut silamiut mingungnartuinit nigor- 3,18.
-simassut kingumut ilerĸorilerdlugit artorssarunik, kingornagut
ajunârnerusimásáput sujornagúmit; [21]mássa iluarnermut avĸut ili- Mat. 12,45.
-simagaluardlugo inássut ivdlernartoĸ ingmingnut pisitaĸ alara- Lúk. 12,47 t.
-míko, iluanârnerorĸajaĸaut ilisimángíkaluaruníko. [22]táukunúnga

úss. 26,11. erкũpoк sagdlúngitsumik ússatigissaк imáitoк: кingmip meriagke
kingumut sâgtarâ, imáitordlo: pûluke ipîarsimassoк agtakorssuit
maratdluinut [sâgtaraoк].

kapitalit 3.

mákunínga agdlagfigigine Nâlagkap tikiúnigssâ кularerкunago; uvdlugssâ nagdliúku-
-mârtoк tigdligtutut únuarsiortutut, silarssuardlo mána ikuatdlagdlune nungúkumârtoк,
tauvalo ilimanarsísassut únersûtigissat кilagssaк nutâк nunagssardlo nutâк iluarssu-
-seкarfigssaк; ilungersorniásassut Nâlagkamut ínardluitsûterкuvdlutik agssuarnaer-
-кuvdlutigdlo tikiuvfigssâne, kamajuíssusialo ánagfigssautísagât, sôrdlo Paulusísaoк
agdlagkamine oкausekartoк, kimutdlo támartínavêrsârdlutik Jîsuse
ilisimajartordlugulo sáimáunekarfigiartúsagât.

[1]tássa, asassáka, áipagssânik agdlagfigerîlerpavse, agdlagkáka
1,13. eкêrsautiginiardlugit erкaisitsissardlunga кaumassumĩtutut isuma-
Jût. 17. -karкuvdluse, [2]erкaerкuvdlusigik pruvfîtit ivdlernartut sujuligtûti-
-gissait uvagutdlo Nâlagkap ánáussissup apustilîsa inássuterput;
1,20. [3]mána pingârdlugo nalúsángilarse, uvdlugssane kingugdlerne tikiú-
Jût. 18. -kumârtut mítatigdlîvdlutik mitagdlersut igdligutsangnitik malig-
-dlugit ingerdlassut oкardlutigdlo ima: [4]tikiúnigssânik únersût
suva? mássa sujuaissat sinigpârmatale, píngortitat pilerкârnerânit
sût tamarmik taimaigínarput. [5]máname arajutsissûssârpât, Gûtip
oкausiagut itsarssuaк кilak pingorsimassoк nunalo imermit imí-
-kutdlo pilersoк, [6]taimaingmatdlo silarssuaк taimane ítoк imer-
1 Môr. 7,21. -mik кarssúnekardlune aserorpoк. [7]кilagdle nunalo mãnákut
ítut táussuma oкausiagut uníngagatdlartitáuput, ikuatdlagtugssauv-
-dlutik torкorsimassut uvdloк erкartûtivfigssaк inuitdlo iluaitsut
Jût. 15. aserorfigssât nagdliutserdlugo. [8]atauserdle arajutsinavêrsiuk, asa-
tugs. 90,4. -ssáka, imáitoк: uvdloк atauseк Nâlagkame ukiutut tûsintiligtut
ípoк ukiutdlo tûsintigdlit uvdlortut atautsisut. [9]Nâlagkap ú-
-nersûtigissane mutdlutíngilâ, sôrdlo кavsît mutdlússisorigât, ka-
-majuitdlunile pivâtigut támarsimassoкarкussíngíname, tamaisale
1 Tim. 2,4. avdlamik isumatârкuvdlugit.

1 Tás. 5,2. [10]Nâlagkavdle uvdlugssâ nagdliúkumârpoк tigdligtutut únuar-
-siortutut, nagdliugpatdlo кilak perpalugtorssuarmik nungúkumâr-
-poк, píngorкârtutdlo ikuatdlagdlutik augkumârput, nunalo peкu-
-tailo ikivkarumârput. [11]tamákua tamarmik taima nungúkumâr-
-mata, кanoк íniásavise tauva? ivdlernartumik ilerкoкardluse
mianeringnigdlusilo písause, [12]Gûtip uvdlugssâta nagdliuvfigssâ
ilimagalugo кilanâralugulo, кilagssuaк tauva ikumavdlune augku-

-mârmat, píngorкârtutdlo ikuatdlagdlutik ũkumârmata. [13]úner- Is. 65,17.
-sorfigingmatigutdle ilimagissaкarpugut кilagssamik nutâmik nu- - 66,22.
-nagssamigdlo nutâmik iluarssuseкarfigssamik. sarк. 21,1.
[14]taimáitumik, asassáka, tamákuninga ilimagissaкaravse, ilu-
-ngersorniaritse táussumúnga nâperкuvdluse ínardluitsuse agssuar-
-naitsusilo erкigsivdluse, [15]nâlagkavtalo kamajuíssusia ánagfigssau-
-tísiuk, sôrdlútaoк Paulusip кatángutivta asanartup ilisimássut- Rûm. 2,4.
-simik tunineкarssutse migssiliordlugo agdlagfigigâse, [16]taimatut-
-dlo [oкauseкardlune] agdlagkamine tamane tamáko oкautigissa-
-rângamigit, pâsineк ajornartunik ilaкartut, ilíniarsimángitsut aula-
-jangersimángitsutdlo ĸumitait agdlagsimassoкataitdlo táputdlugit
nangmineк aserûtigssamingnik. [17]ilivse tauva, asassáka, taimailiu- Jût. 20.
-mârtumik nalorniungnaeravse, misigssoritse sorкusaitsut támar-
-tarnerisigut ilagerкunasigik aulajangísaerкunasilo; [18]nâlagarputdle 2,20.
ánaussisserput Jîsuse Kristuse ilisimajartordlugulo sáimáuneкar- Jût. 25.
-figiartorsiuk. táuna nâlangnarsile mãnalo nâgssáungitsumigdlo. 1 Pît. 5,11.
ãman.

Juánasip
agdlagai sujugdlît.

kapitale 1.

pilerкârneránit ítoк oкautsip inũssutaussup pia takussane tusagkanilo nalunaiáissuti-
-gigine ilageкatigerкuvdlune ugpertunut, atâtaк erneralo Jîsuse ilageкatigigamigit;
Gûte кaumassûssoк, táussumíngalo ilageкatigingnigtut кaumassume saкísassut
ajortitik ángiginagit, tauva ernerata auata tamanik ajortaiásagai.

[1]pilerкârnеránit ítoк, tusagarput, issivtínik takussarput, кi- 2,13.
-merdlûgarput agssavtínigdlo savtigarput, oкautsip inũssutaussup
pia — [2]mássa inũssut ersserpoк, uvagutdlo takuvdlugulo nalu- Juán. 1,14.
-naiáissutigalugulo ilivsínut oкalûtigârput inũssut nâgssáungitsoк,
atâtamîtoк uvavtínutdlo ersserssoк — [3]takussarput tusagar- Juán. 1,1. 2.
-putdlo tamána ilivsínut oкalûtigârput, ilivsínútaoк ilageкatiger-
-кuvdluta; uvagutdle atâtaк erneralo Jîsuse Kristuse ilageкati-
-gâvut. [4]tamatumíngalo ilivsínut agdlagpugut tipaitsugssuserse Juán. 16,24.
nãmagterкuvdlugo. — 15,11.
2 Juán. 12.

2,25. [5]tamássalo oκáussut táussumánga tusagarput ilivsínutdlo
3,11. oκalûtigissarput: Gûte κaumassûssoκ, táussumanilo târtoκángit-
-dluínartoκ. [6]ilageκatigalugo oκaraluaruvta târtumilo saκivdluta,
tauva sagdlúsaugut, sagdlusuíssutdlo tauva ilerκorísángilarput.
Evf. 5,8. [7]κaumassumile saκiguvta, sôrdlo táuna κaumassumĩtoκ, tauva ila-
Epr. 9,14. -geκatigĩsaugut, erneratalo Jîsusip Kristusip auata tamanik ajor-
-taiásavâtigut. [8]ajorteκarata oκaraluaruvta, tauva ingmivtínik
támartísaugut, sagdlusuíssutdlo tauva iluvtínĩsángilaκ. [9]ajorti-
1 Tas. 5,24. -vutdle ángigíngíkuvtigik, tauva ilûmôrdlunilo iluartûvoκ, ajortiv-
-tínik isumákêrfigísavdluta, iluaitsunigdlo tamanik pĩaivfigísavdluta.
2,14. [10]ajortulisimanata oκaraluaruvta, tauva sagdlutûtísavarput, oκau-
Juán. 5,38. -sialo tauva iluvtínĩsangilaκ.

kapitalit 2.

Jîsuse atâtamĩtoκ ajortigdlit igdlersortigigât; táussumínga ilisaringnigtut inássutai maleruásagait κatángutitik asavdlugit; utorκaussutdlo inûsugtutdlo agdlagfigigine silarssuardlũnît nungujartortoκ pîlũnît asanavèrκuvdlugit, Gûtip perκussânik maling-nigtoκ kisime nâgssáungitsumik atásangmat; Kristusip akerartortâ aggermat, ake-rartortailo κavsîulermata, ivdlernartûssumit taníneκarnertik pigiuardlugo pilerκârne-ranit tusagkatik ilumingnĩtuartísagait Kristusimĩtuarκuvdlutik pakatsisarneκarκunatigdlo t[illegible]iuvfigssâne.

[1]κitornánguáka, tamatumínga ilivsínut agdlagpunga ajortu-
Juán. 14,16. -liarκunase; ajortuliartoκaraluarpatdle, tauva igdlersorterput atâ-
-tamĩpoκ, tássa Jîsuse Kristuse iluartûssoκ táuna. [2]táunalo
Juán. 11,51 t. ajortivta matôrneκautigât, uvaguínáungitsutdle, silarssuarmiut ta-
Juán. 15,10. -mardluínarmik [ajortaisa]. [3]inássutailo maleruaruvtigik tássánga
nalujungnáisaugut ilisarigigput. [4]ilisaralugo oκartoκ, inássutailo
4,20. maleruarnagit pissoκ, táuna sagdlutûvoκ, sagdlusuíssutdlo ilumiu-
-gíngilâ táussuma. [5]oκausianigdle maleruaissoκarpat, táussumane
4,12. Gûtip asangningnera ilumut nãmagtísimásavoκ. tássánga nalu-
Juán. 13,35. -jungnáisaugut táussumanĩtugut. [6]táussumanĩtuardlune oκartoκ
— 14,21 tt. taimatut saκísavoκ sôrdlo táuna saκissoκ.
— 13,15. [7]κatángutíka, inássúmik nutâmik agdlagfigíngilavse, inássú-
2 Juán. 5 t. -migdle pisorκamik pilerκârneranit pigissavsínik agdlagfigâvse.
Mat. 5,43. inássut pisoκaκ tássa oκauseκ pilerκârneranit tusagarse. [8]āma
Juán. 13,34. inássúmik nutâmik agdlagfigâvse, táussumanilo ilivsínilo ilumôr-
-tûssumik; târtoκ nungujartormat, κaumassordlo piviussoκ akisu-
4,20. -gutilermat. [9]κaumassumĩtdlune oκartoκ κatángúnilo ûmig-
-ssordlugo, táuna sule târtumĩpoκ. [10]κatángúminik asangnigtoκ

ʀaumassumītuarpoʀ, mamiatsáumigdlo táussumanītoʀángilaʀ. 11 ʀa-
-tángúminigdle ûmigssuissoʀ târtumīpoʀ, târtumilo saʀivoʀ, inger- 3,14.
-dlavinilo naluvâ, târtup tagpîtdlisingmane. Juán. 12,35.

12 kitornánguáka, agdlagfigâvse ajortivsínik isumákêrfigineʀa-
-ravse táussuma arʀa píssutigalugo. 13 atâtaussuse ukorsê,
agdlagfigâvse pilerʀârneránit ítoʀ ilisarigavsiuk. inûsugtuse u-
-korsê, agdlagfigâvse ajortoʀ artorssartíkavsiuk. merdlertûssuse 1,1.
ukorsê, agdlagfigâvse atâtaʀ ilisarigavsiuk. 14 atâtaussuse u- 5,18.
-korsê, agdlagfigigivse pilerʀârneránit ítoʀ ilisarigavsiuk. inûsug-
-tuse ukorsê, agdlagfigigivse nakûgavse, Gûtivdlo oʀausia iliv-
-sínītuarmat, ajortordlo artorssartíkavsiuk. 15 silarssuardlũnît si- 1,10.
-larssûp pîlũnît asanavêrsigik. silarssuarmik asangnigtoʀ atâtap
asangningneranik ilumiugissaʀángilaʀ. 16 mássa silarssuarmītut Jāk. 4,4.
tamarmik, uviningmut pilerinartut issinutdlo pilerinartut usorssit-
-sâpilungneritdlo inûnerup matuma pê, atâtamit píngitdlat, silar-
-ssuarmitdle. 17 silarssuardlo nungujartorpoʀ, pilerinartuilo ilá-
-ngutdlutik; Gûtivdle perʀussânik malingnigtoʀ nâgssáungitsumik
atásavoʀ.

18 kitornánguáka, nalunaerʀútap akúnera kingugdleʀ tamássa;
sôrdlulo tusartuse Kristusip akerartortâ aggersoʀ, mãnalo Kri- 4,3.
-stusip akerartortai ʀavsîulerput; tássánga nalujungnáisaugut na- 2,22.
-lunaerʀútap akúnera kingugdleʀ tássaussoʀ. 19 uvavtínit táuko 2 Juán. 7.
autdlartûgaluarput, kisiánile ilagíngilavut; mássa ilagigaluaruvtigik 1 Pît. 4,7.
najortuínarʀajaʀâtigut; tássa malungnarserʀuvdlugit iláinait ilagi- ap.sul. 20,30.
-givut. 20 ilivsile tanínеʀarpuse ivdlernartûssumit, tamaisalo ili- 1 Kor. 11,19.
-simavase. 21 agdlagfigíngíkivse sagdlusuíssut nalugavsiuk, kisiáne 2,27.
ilisimagavsiuk, sagdlunermigdlo sagdlusuíssúmit pissoʀángingmat.
22 kina sagdlutûva, unáungigpat Jîsusimik Kristusiúngíneraissoʀ?
tássauvoʀ Kristusip akerartortâ, atâtamigdlo ernermigdlo táukũ- 4,3.
-ngíneraissoʀ. 23 ernermik táunáungíneraissup atâtardlũnît pigí- 2 Juán. 7.
-ngilâ; ernermik ángîautigingnigtup atâtaʀ ilángutdlugo pigâ. 2 Pît. 2,1.
24 taimáitumik pilerʀârneranit tusagkase iluvsínītuardlit. pilerʀâr-
-neranit tusagkase iluvsínītuarpata, tauva ilivsísaoʀ ernermilo atâ- 2 Juán. 9.
-tamilo ítuarumârpuse. 25 tamássalo únersût uvavtínut únersûti- Juán. 5,25.
-gissâ: inûneʀ nâgssáungitsoʀ. — 15,23.

26 tamatumínga agdlagfigâvse ilivsínik támartitsissut pivdlugit. 1,5.
27 táussumángalo tanínеʀarnerse ilivsínītuarpoʀ, kimutdlo ajoʀer- 5,11.
-sortariaʀángilase; sôrdlule tanínеʀarnivse tamatuma tamanik a- 2,20.

Juán. 14,26. -joĸersorâse, ilumôrdlunilo sagdlunerunanilo, ĸanordlo ajoĸerso-
-râse, taima táussumanītuaritse.
4,17. [28]mãnalo, ĸitornánguáka, táussumanītuaritse, sujôrarĸunata
Evf. 3,12. ersserpat, táussumángalo pakatsisarneĸarĸunata tikiuvfigssâne.
[29]iluartûssoĸ ilisimaguvsiuk, mánátaoĸ ilisarísavarse: iluarnermik
3,7. 9. ilerĸulik táussumánga erniungmat.

kapitalit 3.

Gûtip ĸitornainik taineĸásassut nalunarungnaerĸutait.

[1]ata atâtap asangârmatigut, Gûtip ĸitornainik taineĸásagavta.
Juán. 17,25. taimáitumik silap inuisa ilisaríngilâtigut, táuna ilisaríngínamíko.
[2]asanartuse-â, mãnákut Gûtip ĸitornarâtigut, sulilo erssí-
Kul. 3,4. -ngilaĸ ĸanoĸ ilísassugut; imáitordle nalúngilarput: ersserpat á-
-ssigiumârigput, ĸanoĸ-íssusiagut issigiumâravtigo. [3]nalingínardlo
tamatumínga táussumánga neriugtoĸ minguersarpoĸ, sôrdlo táuna
minguitsûssoĸ. [4]ajortimik ilerĸulik inatsisáinermigtaoĸ ilerĸu-
5,17. -liuvoĸ, ajortilo tássa inatsisáineĸ. [5]ilisimavarsile erssersoĸ a-
1 Pît. 2,24. 22. -jortivut erssúsavdlugit, ajorteĸángilardlo táuna. [6]táussumanī-
2,3. -tuartoĸ ajortuliaráingilaĸ; ajortuliartup takúngisáinardlugulo ili-
3 Juán. 11. -saríngisáinarpâ.
[7]ĸitornánguáka, kimutdlũnít támartitínavêritse. iluarnermik
Juán. 8,44. ilerĸulik iluartûvoĸ, sôrdlo táuna iluartûssoĸ. [8]ajortimik iler-
-ĸulik mamardlîssorssuarmit*) pivoĸ, mamardlîssorssuaĸ piler-
-ĸârnerminit ajortuliarmat. tamána pivdlugo Gûtip ernera er-
5,18. 1. -sserpoĸ, mamardlîssorssûp suliai piunêrutísagamigit. [9]Gûtimit
erniussoĸ ajortimik ilerĸuliúngilaĸ, kingunigssiâ táussumanītuar-
-mat; ajortuliarsínáungilardlo, Gûtimit erniugame. [10]tássánga
nalunarungnaeraraut Gûtip ĸitornai mamardlîssorssûvdlo ĸitornai.
Juán. 8,47. iluarnermik ilerĸuliúngitsoĸ Gûtimit píngilaĸ, ĸatángúminigdlo
1,5. asangníngitsoĸ. [11]tássauvorme oĸáussut pilerĸârneranit tusagarse:
2,7. 25. asaĸatigīsassugut. [12]taima pinata sôrdlo Kaine ajortumit pissoĸ
1 Môr. 4,8. nugkilo toĸúkâ. sunalo pivdlugo toĸúnerpâ? tássa suliane ajor-
-mata, nugkamile suliai iluarmata.
Juán. 15,18 t. [13]tupigusoĸinase, ĸatángutíka, silap inuisa ûmigssorpase.
Juán. 5,24. [14]toĸumit inûnermut nûgsimassugut ilisimavugut, ĸatángutivut
2,10 t. asagavtigik. ĸatángúminik asangníngitsoĸ toĸumītuarpoĸ. [15]na-

*) tôrnârssungmit, Diâvulumit.

-linginaĸ ĸatángúminik ûmigssuissoĸ inuartûvoĸ, ilisimavusilo Mat. 5,21 t.
inuartup inũssut nâgssáungitsoĸ ingmine pigiuásángikâ. 16ma- Juán. 5,38.
-tumánga nalujungnaerparput asangningneĸ: inũssutse iperarmago
pivdluta; uvagútaordlo inũssuserput iperásavarput ĸatángutivut Juán. 15,12 t.
pivdlugit. 17silavdle matuma pînik pigdlup ĸatángúne ajorssartoĸ Jâk. 2,15, t.
takugaluardlugo ũmáne táussumúnga matuguniuk, ĸanorme tauva
ilivdlune Gûtip asangningnera ilumigut pigiuásavâ?
18ĸitornánguáka, oĸausĩnarnigdlũnît oĸáinarmigdlũnît asang-
-neĸinata, sulissarnivtigutdle ilumôrdlutalo pisa. 19tamatumánga
nalujungnáisaugut sagdlusuíssúmit pissugut, tauvalo ũmativut táu-
-ssuma sâne tugpatdlersarsínauvavut; 20tássa ũmativta pitdla-
-gagssautíkaluarpatigut, Gûte tauva ũmativtínit angnerungmat
sûtdlo tamaisa ilisimavdlugit.
21asanartuse-â, ũmativta pitdlagagssautíngigpatigut Gûtimut 2,28.
sujôrásángilagut; 22sunalo ĸínutigissarângavtigo táussumánga pí- 4,17.
-savarput, inássutai maleruaravtigik iluarissânigdlo iliortardluta. 5,14.
23tássauvordlo inássutâ: ernerata Jîsusip Kristusip arĸa ugper- Mat. 21,22.
-figísagigput asaĸatigîgdlutalo inássut uvavtínut túniússâ malig- Juán. 9,31.
-dlugo. 24inássutainigdlo maleruaissoĸ táussumanĩtuarpoĸ táu- 3,11.
-nalo ingminĩtuartitdlugo. matumángalo nalujungnáisavarput uvav- 4,13. Rûm. 8,9.
-tínĩtuartoĸ: anernermit táussuma uvavtínut túniússânit. 2 Kor. 1,22.

kapitalit 4.

anernermik sagdlusuíssutaussumik anernermigdlo támartitsissumik nalujungnaerutigi-ssagssat; asangningnerup píssusia imáitoĸ: Gûte asássutauvdlune asarĸârmatik, ĸitornáisaoĸ táussumínga asangnigdlutik asaĸatigîngniásassut.

1asanartuse-â, anernerit nalingínait ugpereĸinasigik, kisiáne
anernerit misiligsigik, Gûtimit pisimanersut; pruvfîtiorĸusersut 2 Juán. 7.
amerdlaĸingmata silarssuarmut autdlartut. 2matumánga nalu- 2 Pît. 2,1.
-jungnáisavarse Gûtip anernera: anerneĸ nalingínaĸ Jîsuse-Kri-
-stusimik uvinîkut tikiútumik ángîautigingnigtoĸ Gûtimit pivoĸ; 4,15.
3anernerdlo nalingínaĸ Jîsuse-Kristusimik uvinîkut tikiútumik
ángîautigingníngitsoĸ Gûtimit píngilaĸ. tássauvordlo Kristusip
aĸerartortâta anernera, tikiúkumârtoĸ tusagarse, mássalo silar- 2,22.
-ssuarmîlerêrpoĸ.
4ĸitornánguáka, ilivse Gûtimit pivuse, ivkunúngalo ajugau- 2,13.
-vuse, ilivsínîtoĸ angnerungmat silarssuarmîtumit. 5táuko silar- Juán. 3,31.
-ssuarmit píput silarssuarmitdlo pissunik oĸalugtardlutik, silar- — 15,19.

Juán. 8,47. -ssûvdlo inuisa tusararait. 6 uvagut Gûtimit pivugut; Gûtimik
ilisarssissup tusararâtigut; Gûtimit píngitsup tusartaríngilâtigut.
tássánga nalujungnáisavavut anernek sagdlusuíssutaussok aner-
-nerdlo támartitsissok.
3,11. 7 asanartuse-â, asakatigîngniarta, asangningnek Gûtimit ping-
5,1. -mat; asangnigtordlo nalingínak Gûtimit erniusimavok Gûti-
4,16. -lo ilisaralugo. 8 asangníngitsup Gûte ilisaríngilâ; Gûte asá-
Rûm. 5,8. -ssutaungmat. 9 matumûna Gûtip asangnigssusia uvavtíne er-
Juán. 3,16. -sserpok: ernitue Gûtip silarssuarmut autdlartingmago táussu-
-mûna inôrkuvdluta. 10 [illegible] asangningnerup píssusia: uvagut
4,19. Gûte asagavtigo píngilak, [illegible]-ne táussuma asangmatigut, ernilo
2,2. autdlartingmago ajortivta matôrnekautigssãnik.
3,16. 11 asanartuse-â, Gûtip taima asangmatigut uvagútaok asaka-
1,18. -tigîngniásaugut. 12 Gûtimik takungnigtokángisáinarpok. asaka-
2,5. -tigîgkuvta Gûte uvavtínĩtuásavok, asangningneralo tauva iluvtíne
nãmagtísimásavok. 13 matumánga nalujungnáisaugut táussumanĩ-
-tuartugut, táunalo uvavtínĩtuardlune: anernerme ilânik tuning-
1,1. -matigut. 14 uvagut issigingnigtûvugut nalunaiaivdlutalo, atâtap
4,2. ernek autdlartíkâ silamiut ánáussissigssât. 15 nalingínaup Jîsuse
5,1. ángîautigiguniuk Gûtip ernerigâ, táussumane Gûte ítuarpok, táu-
3,24.
Juán. 6,69. -nalo Gûtimĩtuardlune. 16 ilisarârputdlo ugperalugulo asássut Gû-
4,8. -tip uvavtíne pigissâ. Gûte asássutauvok, taimáitumik asássú-
-mĩtuartok Gûtimĩtuarpok, Gûtilo táussumanĩtuardlune.
4,12. 17 tamatumûna asangningnek uvavtíne nãmagtísimavok, sujô-
2,28. -rarkunata uvdlugssame erkartûtivfigssame, táussumatut íkavta
3,21. silame matumane. 18 asangningnek ersinermik ilakángilak, kisiáne
asangningnerup nãmagtítup ersinek anisítarâ, ersinek ániartitau-
-nermik ilakarmat; ersissordle asangnigssutsimigut nãmagtísimá-
4,10. -ngilak. 19 uvagut asavarput, asarkârmatigut. 20 Gûte asavdlugo
okartok, katángúnile ûmigssordlugo pissok, táuna sagdlutûvok.
mássa katángúne asángíkuniuk takussane, kanorme tauva ilivdlune
Gûte asásavâ takúngisane? 21 matumíngalo inánekarpugut táussu-
5,1. 2. -mánga: Gûtimik asangnigtup katángúnísaok asásagâ.

kapitalit 5.

Gûtimit erniussut tássa-uko Jîsusimik Kristusiussumik ugpertut asangnigdlutigdlo Gûtip inássutai maleruardlugit, ugpernertigdlo silarssuarmut ajugáussutigigât; Kristusimik nalunaiaissut pingasûvdlutik atauseĸ pigât imáitoĸ: Gûtip tuningmatigut inûssúmik nâgssáungitsumik ernerminîtitdlugo; perĸussâ nâpertordlugo ĸinussut tusarneĸarumârmata, ĸatángutertik toĸússutáungitsumik ajortulissoĸ tugsiúsagât sujòranatik; Gûtimitdle erniussut misigssordlutik ajortuliaráingitsut, sagdlusuitsoĸ ilisarigamíko Jîsuse-Kristusimîtdlutik; táunalo Gûtiussoĸ inûssutauvdlunilo nâgssáungitsoĸ.

[1]nalingínaĸ Jîsusimik Kristusiussumik ugpertoĸ Gûtimit er-
-niuvoĸ; nalingínauvdlo erniutitsissumik asangnigtup táussumánga 4,15.
erniussoĸ ilángutdlugo asavâ. [2]matumánga nalujungnáisaugut
Gûtip ĸitornai asagivut: Gûte asaguvtigo, inássutailo maleruaruv-
-tigik. [3]tássaungmat Gûtimik asangningneĸ, inássutai maleruaruv-
-tigik, mássalo inássutai maleruarneĸ ajornángitdlat. [4]Gûtimit 2,5. 2 Juán. 6.
erniussut nungutdlutik silarssuarmut ajugaussaraut; ugperner- Juán. 14,15.
-putdlo tássa ajugáussut silarssuarmut ajugaussoĸ. [5]kina silar- Juán. 16,33.
-ssuarmut ajugauva, unáungigpat Jîsusimik ugpertoĸ Gûtip er-
-nerigâ? 4,15.

[6]tássauvoĸ imíkutdlo áukutdlo tikiútoĸ, Jîsuse Kristuse, imî-
-nákut pinane, kisiáne imíkutdlo áukutdlo; anernerdlo tássa nalu-
-naiaissoĸ anerneĸ nalunaerdlugo sagdlusuíssutaussoĸ. [7]pinga-
-sûngmata nalunaiaissut: anerneĸ imerdlo augdlo; [8]táukualo pinga-
-sut atauseĸ pivât. [9]inuit nalunaiautait ugperiguvtigik Gûtip nalu-
-naiautâ ugpernarnerúsavoĸ; mássalo Gûtip nalunaiautâ tássa er- Juán. 5,36.
-nerminik nalunaiautigissâ. [10]Gûtip erneranut ugpertup nalu-
-naiaut tamána ilumigut pigâ; Gûtimik ugperingníngitsup táuna
sagdlutûtípâ, Gûtip nalunaiautâ ernerminik nalunaiautigissâ ugpe-
-ríngínamiuk. [11]tássauvordlo nalunaiaut: Gûtip tuningmatigut 2,25.
inûssúmik nâgssáungitsumik, inûssutdlo tamána erneranîpoĸ. [12]er- Juán. 3,36.
-nermik pigingnigtup inûssut pigâ; Gûtip erneranik pigingníngit- — 14,6.
-sup inûssut pigíngilâ. [13]tamákuninga agdlagfigâvse ilivse Gûtip Juán. 20,31.
ernerata arĸanut ugpertuse, ilisimarĸuvdluse inûssut nâgssáu-
-ngitsoĸ pigigigse, ugperĸuvdlusilo Gûtip ernerata arĸanut.

[14]mánalo tássa táussumúnga sujôrángissuserput: perĸussâ nâ- 3,22.
-pertordlugo sumik ĸinuguvta tusarumârâtigut. [15]sumigdlo ĸinu- Juán. 14,13.
-guvta tusarumârâtigut ilisimaguvtigo, ilisimásaugútaoĸ táussumánga
ĸinutigissavut pisimagivut. [16]nalingínaup ĸatángúne toĸússutáu-
-ngitsumik ajortulissoĸ takuguniuk ĸinugile, tauva inûnermik tuní-
-savâ; tássa toĸússutáungitsumik ajortulissut piváka. ajortulia-

-ĸarpoĸ toĸússutaussumik, tamána tugsiússíssutigerĸuvdlugo oĸá-
-ngilanga. 17 iluaitsulinerit tamarmik ajortuliáuput, ajortuliaĸar-
-pordle toĸússutáungitsumik.
3,9. 18 ilisimavugut Gûtimit erniussoĸ ajortuliaráingitsoĸ, kisiáne
Gûtimit erniussoĸ misigssoraraoĸ, ajortuvdlo agtúsángilâ. 19 ili-
4,4. -simavugut Gûtimit pissugut, silamiutdle tamarmik ajortormiúput.
20 ilisimavugutdlo Gûtip ernera tikiúsimassoĸ, sianíssuseĸartíkâti-
-gutdlo sagdlusuitsoĸ ilisarerĸuvdlutigo; sagdlusuitsumilo ípugut,
ernerane Jîsuse-Kristusime. táuna ilumut Gûtiuvoĸ inũssutauv-
-dlunilo nâgssáungitsoĸ.
1 Kor. 10,14. 21 ĸitornánguáka, Gûtipilungnut mianerssoritse. ãman.

Juánasip
agdlagaisa áipait.

**Kêria ĸitornailo Gûtimut erĸigsiserĸugai sagdlusuíssutíkut asangningníkutdlo; sag-
-dlusuíssut erĸordlugo saĸingmata tipaitsûtigingârdlugit asangnigtuarsínarĸugai mi-
-sigssorĸuvdlugitdlo támartitsissunut Kristusimik uvinikut tikiútumik ángîautigingní-
-ngitsunut; tikíkumârsoralugit máko agdlagkane nâgínarai.**

1 utorĸauneĸ Kêriamut ĸinigaussumut ĸitornainutdlo sagdlu-
-suíssutíkut asassavnut, uvangáináungitsuvdlo, sagdlusuíssúmik
ilisarssissut tamarmik asassainut; 2 sagdlusuíssut uvavtínĩtuartoĸ
1 Tim. 1,2. nâgssáungitsumigdlo najortigissarput píssutigalugo: 3 Gûtip atâtap
2 Tim. 1,2. Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip, atâtap ernerata, sáimautdlise nag-
Tít. 1,4. -dligtordlusilo erĸigsisitdlusilo sagdlusuíssutíkut asangningníkutdlo.
3 Juán. 4. 4 tipaitsungâĸaunga ĸitornavit ilait malugigavkit sagdlusuíssut
erĸordlugo saĸissut inássut atâtamit pigiligarput maligdlugo.
1 Juán. 2,7. 5 mãnalo inániarpavkit, Kêria, inássúmik nutâmigdlusôĸ agdlagfigi-
-natit, pilerĸârneranitdle pigissavtínik: asaĸatigĩsassugut. 6 tá-
1 Juán. 5,3. -ssauvordlo asangningneĸ: inássutai maligdlugit saĸiguvta. tá-
-ssauvoĸ inássut pilerĸârneranit tusagarse, tamána erĸordlugo
1 Juán. 2,18 f. saĸísassuse. 7 mássa támartitsissut ĸavsîussut silarssuarmut
— 4,1 f. tikiúput, Jîsuse-Kristusimik uvinikut tikiútumik ángîautigingní-
-ngitsut. tássauvoĸ támartitsissoĸ Kristusivdlo akerartortâ.
8 misigssoritse sulíssutigissarput támarĸunatigo, tamarmiussumigdle

akilernekarkuvdluta. [9]sanimut sâgdlune Kristusip ajokersûtânik
aulajangiússíngitsup Gûte pigíngilâ; Kristusip ajokersûtânik au-
-lajangiússissup atâtardlo ernerdlo pigai. [10]ajokersũmik tamatu- 1 Juán. 2,23.
-mínga ajokersuinane ilivsínut pissokarpat igdlusisísángilarse ilag-
-sinagulo; [11]táussumínga ilagsissup pekatigilísangmago suliaisigut
ajortutigut.

[12]ilivsínut okausigssakaraluakissunga pápiaramik kernerúmigdlo 3 Juán. 13.
okalugfiginiángilavse, neriugpungale tikíkumârivse nangminerdlo
okalokatigiumârdluse, tipaitsugssuserput nãmagterkuvdlugo. [13]ka- 1 Juán. 1,4.
-tángúpit kinigaussup kitornaisa inûvdluarkuvâtit. ãman.

Juánasip
agdlagaisa pingajue.

Gâjuse perkigsôrkuvdlugulo tamatigut pivdluarkugâ tipaitsungârdlune, ilumôrssusianik tikeraussunutdle agdlât ikiuiumatússusianik nalunaiaivfiginekarame; Diutrîvfise ila-gîngne pingârnerujumassok ajortumik pissarmat agssuarigâ, Dimîtriusile tusâmav-dluagkane nersordlugo; Gâjuse kilamik takujumârsoralugo inûvdluarkussinerit naggasiutigînarai.

[1]utorkaunek Gâjusimut asanartumut, sagdlusuíssutíkut asa- ap.sul. 19,29.
-ssavnut. - - 20,4.
[2]asanartutit-â, tamatigut pivdluarkuvavkit perkigsôrkuvdlu- Rûm. 16,23.
-titdlo, sôrdlo tarnit pivdluartok, [3]tipaitsungâkaungame katángu- 1 Kor. 1,14.
-tivut tikiungmata, ilumôrssutsit nalunaiáissutigingmássuk, kanok
sakissutit sagdlusuíssut erkordlugo. [4]tipaitsûtigissakángilanga 2 Juán. 4.
matumánga angnerussumik: kitornáka tusarângavkit sagdlusuíssut
erkordlugo sakissut.
[5]asanartutit-â, katángutivut tikeraussutdlo kanok iliorfigi-
-ssarângagkit nungutdlugit ilumôrdlutit pissarpatit; [6]táukua a-
-sangnigssutsit nalunaiáissutigât ilagîngnut; iluartumigdlo pisimá-
-sautit táuko autdlartíkugkit Gûtime ilerkorissariakartok nâper-
-tordlugo. [7]mássa arka píssutigalugo autdlarsimáput sumigdlo
pigssarsinatik akimángitsunit. [8]taimáitut tauva ikiorniásavavut,
sagdlusuíssúmut suliokatiginekarkuvdluta.
[9]ilagît agdlagfigigaluarpáka, Diutrîvfisivdle táukunane pingâr-

-nerujumassup isumagíngilâtigut. 10 taimáitumik ĸanoĸ-iliornere
erĸaiumârpáka tikiúkuma, oĸautsinik ajortunik oĸatdlisigissarma-
-tigut; tamánalo nãmaginago ĸatángutivut isumagíngiláitaoĸ, isu-
-magingnigkumassutdlo perĸúngilai ilagîngnitdlo pêrsítardlugit.
11 asanartutit-â, ajortoĸ pinago ajúngitsoĸ maliguk. ajúngit-
1 Juán. 3,10. -suliortoĸ Gûtimit pivoĸ, ajortuliortuvdle Gûte takúngilâ. 12 Di-
-mîtriuse tamarmik nalunaiáissutigât, sagdlusuíssutip nangmineĸ
Juán. 21,24. agdlât; uvagútaordlo nalunaiaivugut, nalunaiauterputdlo ilisima-
-varse ilumôrtoĸ.
2 Juán. 12. 13 oĸausigssaĸaraluaĸaunga, kisiáne ĸernerúmik agdláumigdlo
oĸalugfiginiángilavkit. 14 neriugpungale ĸilamik takujumârivkit,
tauva nangmineĸ oĸaloĸatigîgkumârpugut. 15 erĸigsina. ikíngu-
-tivta inûvdluarĸuvâtit. ikíngutivut tamaisa ingmíkut inûvdluar-
-ĸúkit.

Jûtarsip agdlagai.

kristumiuvdlutik ivdlernarsagaussut erĸigsingârĸuvdlugit oĸaorĸigsârai ivdlernartunut ugperititaorêrsoĸ agsorûtigerĸuvdlugo misigssorĸuvdlugitdlo ilagîngnut ilaliúniarsi-massunut iluaitsorssuarnut; anusíngorsautigititaussunik itsarnitsanik ĸavsînik erĸai-síkai; apustilit sujuligtormatik uvdlugssane kingugdlerne mitagdlersoĸarumârtumik iluaitsorssuarnik, ugperníkut ineriartorteĸatigîsassut Gûtimutdlo asanartítuinardlutik inuitdlo taimaeĸatigîgsínagit; Gûte nâgkiúnavèrsitsigínaussoĸ únersiutigalugo nâssissoĸ.

1 Jûtarse Jîsusip Kristusip kivfâ, Jãkuvdle ĸatángutâ, [ag-
-dlagtoĸ] ĸaerĸusimassunut Gûtíkut atâtákut ivdlernarsagaussunut
Jîsuse-Kristusíkutdlo pârissaussunut. 2 nagdligtorneĸangârdluse
2 Pît. 1,2. erĸigsingârdlusilo asaneĸangâritse.
3 asanartuse ukorsê, ilungersungârdlunga agdlagfiginialeravse
ánaĸatigîgsimássutsivtínik, agdlagfigissariaĸartípavse oĸaorĸigsâru-
-mavdluse ivdlernartunut ugperititaorêrsoĸ agsorûtigerĸuvdlusiuk.
4 mássa ilivsínut ilaliúniarsimáput inuit ilait ĸangale erĸartũssag-
-ssángortitaorêrsut iluaitsorssûssut, Gûtivta sáimáunera kángunar-
-tuliornermut atornerdlugkamíko nâlagkersuissutuardlo Gûte nâ-
2 Pît. 2,1 tt. -lagarputdlo Jîsuse Kristuse miserratigalugit.
4 Môr. 14, 5 ilivsile erĸaisíkumavavse ilisimagaluagkavsínik, Egivtinimiut
35 tt. nunãnit Nâlagkap ínugtane aniguisíkamigit ugpíngitsortait kingu-

-mut nungutíkai; [6]íngilitdlo píssusererкâgartik aulajangerfiginago 2 Pît. 2,4.
inigissartik кimangmássuk, tarrup atâne кilerssorsimátuínartit-
-dlugit torкugarai uvdlugssarssuaк erкartûtivfigssaк nagdliutser-
-dlugo; [7]sôrdlo Sûtumamiut Gumôramiutdlo erкãnîtutdlo igdlo- 1 Môr. 19.
-кarfît inue táukunatut uverssaissorssûvdlutik nalíngínarnigdlo 2 Pît. 2,6.
uvinigssiordlutik [kángunartuliorfigssamingnik] anusíngorsautigiti-
-taussut ingnermik кamiuitsumik pitdlarneкardlutik, [8]taimátaoк
ivkua singnagtortutut itdlutik uvinigtik mingugtípât nâlagaussutdlo
asigínardlugit nâlangnartutdlo кaкajaralugit. [9]Miggaitdlivdle í- Dân. 12,1.
-ngiliunerup mamardlîssorssuaк*) saкitsáukamiuk Môrsasip timâ 5 Môr. 34,5.
pivdlugo, кaкajardliutaussumik pineк saperpâ, oкardlunile: Nâ- 2 Pît. 2,11.
-lagkap agpisalûtdlisit. [10]ivkuale nalussamingnik кaкajardlerput, Sagg. 3,2.
ùmassututdle sujuneкángitsutut itdlutik ilerкuátut sianigissamíkut 2 Pît. 2,12.
aseroriartorput. [11]erкanaк táuko Kainip avкutâgut ingerdlagamik, 1 Môr. 4,8.
akigssarsiniardlutigdlo Bîliamisut támartíkiartoramik, Kôratutdlo 4 Môr. 22.
oкautserîtdlutik támarsimagamik. [12]ivkua asaкatigîngniutigssanik — 16.
nerissarnivsíne ínardloкutaoкaut igtûjuitsumik nereкatauvdlutik, 2 Pît. 2,15 t.
ingmingnuínaк nerdlerdlutik, nuiatut nivtailaitsutut itdlutik anorit — 2,13. 17.
autdlarússáitut, orpîtut pilutaerútutut inerititaкángitsutut, mardlo-
-riardlutik toкussutut mángumingnut agdlât nutsungneкartutut,
[13]ímap maligssuisut kángugissagssaraluamingnik кápiortutut, uvdlo- Is. 57,20.
-rîssatut angalassutut, târtup târnerssuanik najugagssaкartitauvdlu-
-tik nâgssáungitsumik. [14]táukule sujuligtûtigigujai Aatamimit ar-
-fineк-áipâta Einup, oкarame ima: ata, aggersoк Nâlagaк ivdler- 1 Môr. 5,18.
-nartortane tûsintiligpagssuit ilagalugit, [15]tamaisa erкartûkiartor-
-dlugit iluaitsortaitdlo tamaisa inerterdlugit iluaitsuliortarnermingne
iluaitsuliait tamaisa pivdlugit, oкautsitdlo mamianartut tamaisa
pivdlugit, ajortuliartut sorкusaitsut agssuarissarângáne oкauseri-
-ssait. [16]tássa-uko oкalorujugtorssuit atugkamingnik ajornerai-
-ssut, pileritsangnitik maligdlugit ingerdlassut, orкartuvdlutigdlo 2 Pît. 2,18.
pissarput, inungnik nakerissarsiordlutik iluaкutigssarsivfiginiagkatik
nersortûssârdlugit.

[17]ilivsile, asanartuse-â, nâlagkavta Jîsusip Kristusip apusti-
-lîsa sujuligtûtigissait erкaisigik, [18]oкarfigissarmase uvdlugssane 2 Pît. 3,2.
kingugdlerne mitagdlersoкarumârtumik pileritsangnipilutik malig- — 2,10.
-dlugit ingerdlassunik. [19]tássa-uko avíngarúniartut, tarnimut ata-
-ssut, anernermik ilumiugissaкángitsut. [20]ilivsile, asanartuse-â, 2 Pît. 3,17.
ineriartorteкatigîgitse ugpernivsigut ivdlernangârtúkut, tugsiardluse

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

anernikut ivdlernartúkut. 21 Gûtimut asanartítuínaritse nâlagkavta
Jîsusip Kristusip nâkingningnera isumavdlûtigalugo inûnermik
nâgssáungitsumik. 22 inuitdlo taimaeĸatigîgsínagit ilait nagdlig-
-torsigik, 23 ilaitdle ánagtísigik sujôrasârdlugit, ingnermit nutsug-
-dlugitdlusôĸ, ánorâĸ agdlât uvingnup mingugtitâ ûminaralugo.
Rûm. 16,25tt. 24 táussumale ilivsínik nâgkiúnavêrsitsigínaussup kînamilo nâ-
-langnartorssûp sânut pisitsigínaussup agssuarnaisitdluse nuáner-
1 Tim. 1,17. -sorssuarmik, 25 Gûtip kisime ilisimassorssûp, ánáussissivta, nâ-
-langnarssuseĸ inornarssuserdlo píssaunerdlo pigínaunerdlo pigi-
-ligit mãnalo nâgssáungitdluínartumigdlo. ãman.

sarĸúmersitat Juánasimut.

kapitale 1.

máko Jîsusip Kristusip íngilimigut sarĸúmersitarigai kivfaminut Juánasimut; ilagîg-
-soĸatigît arfineĸ-mardluit Aasiamîtut Juánasip Nâlagkamut mãnákut ítumut sujor-
-nagut ítumut tikiúkumârtumut sáimaorĸuvdlugitdlo erĸigsiserĸugai; Patmûsimîtdlune
Nâlagkap uvdluane anernermiuvdlune takulerine nanerûserfît kûltiussut arfineĸ-mardluk,
akornánîtordlo inûp erneratut ásseĸartoĸ, uvdloríssatdlo arfineĸ-mardluk
talerpingmiugigai, inákânilo takussane agdlarĸuvdlugit.

22,6. 1 Jîsusip Kristusip sarĸúmersitai, Gûtip táussumúnga túniú-
-ssai, ĸilamik piumârtugssat kivfaminut takuterĸuvdlugit, íngili-
-nilo autdlartitdlugo tamáko nalunaerai kivfaminut Juánasimut;
1,9. 2 táussuma nalunaiáissutigâ Gûtip oĸausia, Jîsusivdlo Kristusip
6,9. nalunaiautâ, tamáko takussane. 3 pivdluarput takordlûgkerssâ-
-rutit mákua oĸausînik atuaissordlo tusaissutdlo, táukunanilo ag-
22,10. -dlagsimassunik torĸuissut, nagdliuvfigssât ĸaneĸingmat.
4 Juánase ilagîngnut arfineĸ-mardluinut Aasimîtunut: sái-
-mautdlusilo erĸigsisitdlise mãnákut ítup sujornagut ítup tikiú-
-kumârtup, anerneritdlo arfineĸ-mardluk táussuma igsiavfiata ĸi-
-lâgdlup sânîtut, 5 Jîsusivdlo Kristusip nalunaiaissup ilumôrtup,
Kul. 1,18. sujugdliuvdlune toĸussunit erniussup, nunap kúngîsa sujulerssor-
-tâta; táussuma asagâtigut, aungminigdlo uvfardluta ajortaiarâ-
5,10. -tigut, 6 kúngíngortitdlutalo palasíngortitdlutalo Gûtimut atâta-
2 Môr. 19,6.

-minut; táussuma pigiligit nâlangnaut píssaunerssuardlo nâgssáu- Is. 61,6.
-ngitdluínartumik. ãman.
7 ata, nuiatigut aggerpoĸ, takujumârpâtdlo tamarmik issaisa, Dân. 7,13.
táukualo táussumínga kapississut; nunamilo nagguvĸĸatigît tamar- Sagg. 12,
-mik ĸernualássutigiumârpât. âp, ãman. 8 uvanga-una a-lo u-lo, 10 ff.
oĸarpoĸ Nâlagaĸ Gûte, mãnákut ítoĸ sujornagut ítoĸ tikiúku- 21,6.
-mârtoĸ, ajugaĸángitsoĸ. Is. 44,6.
9 uvanga Juánase ĸatánguterse, Jîsusip Kristusip nâgdliung- 22,8.
-neragut nâlagauvfiagutdlo nikatdlujuíssusiagutdlo peĸatigissarse, 2 Tas. 3,5.
ĸeĸertame Patmûsimik atilingme ípunga Gûtip oĸausia píssuti-
-galugo Jîsusivdlo Kristusip nalunaiautâ píssutigalugo. 10 Nâlagkap 1,2.
uvdluane anernermiuvdlunga kingorĸavnit tusalerpara niperssuaĸ
sôrdlo ĸardlortáussûp nipâ, oĸartoĸ: 11 takussatit magpersagkanut 4,1.
agdlákit, ilagîgsoĸatigîngnutdlo táukunúnga arfineĸ-mardluinut â- 2,1. 8.
-tíkit, Evfisumut Smernamutdlo Perramumutdlo Tiatîaramutdlo 3,1. 7. 14.
Sartisimutdlo Filatalfiamutdlo Lautikîamutdlo. 12 tauva ĸiviar-
-punga nipe uvavnut oĸalugtoĸ takujumavdlugo, ĸiviaramalo ta-
-kulerpáka nanerûserfît kûltiussut arfineĸ-mardluk; 13 nanerûser-
-fîtdlo táukua arfineĸ-mardluk akornáne takuvara inûp erneratut Dân. 7,13. 9.
ássekartoĸ, isigainut kigdleĸartumik ánorâlik, sakíssamigutdlo ĸi- — 10,5.
-terúmik kûltiussumik ĸiterusersimassoĸ; 14 niaĸuale nujailo ĸa- Dân. 10,6.
-ĸorput savat merĸuisut ĸaĸortutut, aputitut, issailo ingnerup
ikualaneratut íput; 15 isigailo sôrdlo kangnúsarigsoĸ augtitsivingme
aumârtoĸ, nipâlo sôrdlo imerpagssuit nipât; 16 uvdlorissatdlo ar- Hak. 1,24.
-fineĸ-mardluk talerpingmiugigai, panalo igdlugtut kînalik ipigtor- 1,20.
-ssuaĸ ĸarnanit anissoĸ, kînâlo sôrdlo seĸineĸ ĸaumangârnermine Is. 49,2.
ĸaumassarângat. 17 takuleravkulo isigaisa sãnut úpípunga toĸu-
-ssutut; táussumale agssangminik talerpigdlernik patigpânga oĸar-
-figalungalo: erseĸinak, uvanga-una sujugdliuvdlunilo kingugdliu- 2,8.
-ssoĸ 18 ûmassordlo; toĸugaluaramalo tamássa ûmavunga nâgssáu- Is. 48,12.
-ngitdluínartumik; unerivfingmutdlo toĸumutdlo matuersautit u-
-vanga pigãka. 19 takussatit agdlákit, mãnákut ítut kingornalo 1,11.
piumârtugssat, 20 ángigissaĸ uvdlorissat táukua arfineĸ-mardluk 1,16.
talerpivne takussavit piat, nanerûserfîtdlo táuko arfineĸ-mardluk
kûltiussut. uvdlorissat táuko arfineĸ-mardluk tássa ilagîgsoĸatigît
táukua arfineĸ-mardluit íngilê, nanerûserfîtdlo táuko arfineĸ-mar- 1,12.
-dluk takussatit tássa ilagîgsoĸatigît arfineĸ-mardluit.

kapitalit 2.

**agdlarкuneкartoк ilagîgsoкatigît Evfisumiutdlo Smernamiutdlo Perramumiutdlo Tiatia-
-ramiutdlo ingmíkut agdlagarsiagssainik.**

[1] ilagît Evfisumiut íngiliánut agdlagit: ima oкarpoк uvdlorí-
1,16. -ssanik táukuninga arfineк-mardlungnik talerpingmigut tigumiar-
1,13. -toк, nanerûserfît táukua arfineк-mardluk kûltiussut akornáne sa-
-кissoк: [2] suliatit ilisimaváka, suliniarnititdlo nikatdlujuíssutsitdlo,
ajortutdlo kamagisínáungínagkit; ússerpatitdlo ingmingnik apusti-
-liunerartut taimáinatigdle, malugâtitdlo sagdlussut; [3] nikatdlu-
-juíputitdlo kamagingnigdlutitdlo atera pivdlugo кasunatitdlo.
2,14. 20. [4] kisiáne agssuarâvkit asangnigssutsit sujugdleк soraerúkagko.
[5] erкaigit sumit nákartutit, avdlamigdlo isumatârdlutit suliat su-
-jugdlît suliaríkit. píngíkuvitdle tikitdlarasuarumârpavkit, nane-
2,15. -rûserfîtdlo nûgkumârpara inânit, avdlamik isumatãngíkuvit. [6] má-
-nale pigât: Níkuláikut suliait ûmigssorpatit, uvangátaoк ûmig-
2,11. -ssugkáka. [7] siuteкartup tusardligit anernerup ilagîgsoкatigîngnut
22,2. oкauserissai: ajugaussoк nerisíkumârpara orpingmit inûnartumit
Gûtip paratîsianîtumit.

[8] ilagîtdlo Smernamiut íngiliánut agdlagit: ima oкarpoк su-
1,17. 2,2. -jugdliuvdlunilo kingugdliussoк, toкugaluarame ûmartoк: [9] suliatit
ilisimaváka, nâgdliugssutsitdlo pîtsûssutsitdlo (nauk pisûssutit), кa-
-кajaringmatitdlo ingmingnik Jûtiunerartut taimáinatigdle, Sãta-
-nivdle ajoкersuivfigissai tássaussut. [10] кanoк pineкarnigssatit
sujôraginavîkit. ata, ilavse ilait mamardlîssorssûp *) parnaerússi-
-vingmut pisíkumârpai, ússerneкarкuvdluse; nâgdliugkumârpusilo
uvdlut кulit. nâlagkangnut ilumôrit toкúsaguvit agdlât, tauva
Jăk. 1,12. niaкorut inûssutaussoк ilingnut túniúkumârpara. [11] siuteкartup
2,7. tusardligit anernerup ilagîgsoкatigîngnut oкauserissai: ajugaussoк
20,6. toкup áipâta ajoкusísángilâ.

[12] ilagîtdlo Perramumiut íngiliánut agdlagit: ima oкarpoк
1,16. táussumínga igdlugtut kînalingmik ipigtorssuarmik panaкartoк:
[13] suliatit ilisimaváka, sumilo ineкartutit, tássa Sãtanip кilâlingmik
igsiavfeкarfiane; ateralo aulajangiúpat, uvavnutdlo ugperneк mi-
-serratigíngilat uvdlune ivkunane agdlât, Antiparse uvavnik nalu-
-naiaissoк ilumôrtoк nalunaiaingmat, táuna ilivsíne toкutaussoк
2,4. 20. Sãtanip ineкarfiane. [14] kisiáne ingma agssuarâvkit, Bîliamip ajo-

*) tôrnârssûp, Diâvulup.

-ĸersûtânik aulajangiússissoĸarmat ilingne, táussuma Bâlaĸ ajo- 4 Môr. 25,2.
-ĸersorâ nâgfigssaĸ ilerĸuvdlugo Israîlip kinguaisa sãnut, Gûtipi- — 31,16.
-lungnut tunissutinik nerissarĸuvdlugit arnauneĸarĸuvdlugitdlo. 2,20.
15 taimátaoĸ Níkuláikut ajoĸersûtãnik aulajangiússissoĸarpoĸ ilingne. 2,6.
16 taimáitumik avdlamik isumatârit; píngíkuvitdle tikitdlarasuaru-
-mârpavkit, sorssugkumârdlugitdlo ĸanerma panânik. 17 siute- 2,7.
-ĸartup tusardligit anernerup ilagîgsoĸatigîngnut oĸauserissai: a- 3,13.
-jugaussoĸ tuniumârpara mánap issertugaussup ilânik, tuniumâr-
-paralo ujarĸamik ĸaĸortumik atermigdlo nutâmik ujarĸamut táu- 3,12.
-ssumúnga agdlagsimassumik avdlap ilisimángisânik, tamatumínga 19,12.
pisârtup kisime ilisimassânik.

13 ilagîtdlo Tiatîramiut íngiliánut agdlagit: ima oĸarpoĸ Gûtip
ernera, ingnerup ikualanerisut ítunik issekartoĸ, isigailo sôrdlo 19,12.
kangnúsarigsoĸ: 19 suliatit ilisimaváka, asangnigssutsitdlo kivfar- 2,2.
-tornititdlo ugperssutsitdlo nikatdlujuíssutsitdlo, suliatitdlo ki-
-ngugdlît sujugdlernit amerdlanerussut. 20 kisiáne agssuarâvkit
arnaĸ Jisipîle ingminik pruvfítiunerartoĸ akuerigagko, táussuma 1kúng. 16,31.
kivfáka ajoĸersorpai támartitdlugitdlo, arnauneĸarĸuvdlugit Gûti-
-pilungnutdlo tunissutinik nerissarĸuvdlugit. 21 mássalo pivfigssa- 2,14.
-ĸartíkaluariga avdlamik isumatârĸuvdlugo, kisiáne avdlamik isu-
-matârumángilaĸ angúnuneĸarnine tunúkumanago. 22 ata, ínánga-
-vingmut pisísavara, táussumíngalo arnauneĸartut nâgdliungnar-
-torssuarmut pisitdlugit, avdlamik isumatãngigpata suliai tunut-
-dlugit. 23 ĸitornailo toĸúkut toĸúkumârpáka, ilagîgsoĸatigîtdlo
tamarmik misigisáput uvanga tássaussunga tartunigdlo ũmatinigdlo
misilîssoĸ; nungutdlusilo tuniumârpavse suliase nâpertordlugit. tugs. 7,10.
24 ilivsínutdle Tiatîaramĩtoĸatainut ajoĸersũmik tamatumínga pi-
-gingníngitsunut Sãtanivdlo itíssusînik (taima oĸartarmata) ilisar-
-ssíngitsunut oĸarpunga: nangmagagssamik avdlamik ilissivfigísá-
-ngilavse. 25 kisiánile pigissarse aulajangiúsínarsiuk tikiutserdlunga. 3,11.
26 ajugaussordlo suliavnigdlo naggatigssamut agdlât torĸuissoĸ a-
-kimángitsunut nâlagáussuseĸartíkumârpara, 27 savatutdlo pârísavai tugs. 2,8.
saviussumik ilitsersûteĸardlune seĸumisísavdlugitdlo pùgútatut 12,5.
marraussutut, sôrdlo uvangátaoĸ atâtavnit tunineĸartunga; 28 uvdlo-
-riardlo ĸausiut táussumúnga túniúkumârpara. 29 siuteĸartup tu- 22,16.
-sardligit anernerup ilagîgsoĸatigîngnut oĸauserissai. 2,7.

kapitalit 3.

agdlarĸuneĸartoĸ ilagîgsoĸatigît Sartisimiutdlo Filatalfiamiutdlo Lautikîamiutdlo ingmíkut agdlagarsiagssainik.

1 ilagîtdlo Sartisimiut íngiliánut agdlagit: ima oĸarpoĸ Gûtip
1,4. 16. anernerinik táukunínga arfineĸ-mardlungnik pilik, uvdloríssanigdlo
2,2. táukunínga arfineĸ-mardlungnik: suliatit ilisimavâka, ûmassumik
taineĸaravit, nauk toĸungassutit. 2 iterit, ilatitdlo toĸorĸajâlersut
nakússagtíkit, suliatit misigigavkit nãmagdluángitsut Gûtip sâne.
3 taimáitumik erĸainiarit ĸanoĸ ilivdlutit pigilerit tusarsimavdlu-
-gulo, tamánalo torĸordlugo avdlamik isumatârit. tauva erĸuma-
16,15. 1 Tas. 5,2. -niángíkuvit tikitdlarumârpavkit tigdligtutut, nalúsautitdlo ĸanoĸ
Mat. 24,43. ilissúkut tikitdlarumârivkit. 4 ĸavsínguanigdle Sartisime ilaĸar-
-putit atissamingnik mingugtûtitsíngitsunik, táukualo saĸeĸatigiu-
-mârpãnga ĸaĸortunik atissaĸardlutik, ĸíngarĸúnáikamik. 5 aju-
Lúk. 12,8. -gaussoĸ atissanik ĸaĸortunik atitíneĸásavoĸ, arĸalo pîásángilara
Mat. 10,32. magpersagkanit inũssúmik agdlagkanit, ángîautigiumârparalo arĸa
2,7. atâtama sâne íngilîsalo sãne. 6 siuteĸartup tusardligit anernerup
ilagîgsoĸatigîngnut oĸauserissai.

7 ilagîtdlo Filatalfiamiut íngiliánut agdlagit: ima oĸarpoĸ iv-
Is. 22,22. -dlernartoĸ sagdlusuitsoĸ, Dâvip matuersautânik pilik, matuî-
Jûp. 12,14. -ssartoĸ avdlap matúsángisânik, matussissartoĸ avdlap matuísá-
2,2. -ngisânik: 8 suliatit ilisimavâka. ata, isertarfik sângne matui-
-gautípara avdlap matuneĸ ajugâ; mássa mikissumik píssaune-
2,13. -ĸarputit, oĸauseralo torĸorpat, ateralo miserratigíngilat. 9 ata,
pilersípáka Sãtanip ajoĸersuivfianit pissut, ingmingnik Jûtiune-
2,9. -rartut taimáinatigdle, sagdluvdlutik pissut; ata aggersíkumârpáka,
Is. 45,14. isigkavitdlo sãnut patdlortíkumârpáka misigilersitdlugitdlo asagivkit.
10 oĸauseĸ nikatdlujuíssutsivnik ivdlit torĸoragko, uvangátaoĸ tor-
-ĸorumârpavkit ússerneĸarfingme inuit najugãnut tamarssuarmut
22,7. nagdliútugssame nunamiussut ússerneĸarfigssãne. 11 ata, agger-
2,25. -ĸajâlerpunga. pigissat aulajangiúniaruk, niaĸorutit kimut tigor-
-ĸunago. 12 ajugaussoĸ sukarssuángortíkumârpara Gûtima nâlag-
Is. 56,5. -fiutâne, kingumutdlo silatânut anísángilaĸ; táussumúngalo ag-
Gal. 4,26. -dlagkumârpara Gûtima arĸa, Gûtimalo igdloĸarfiata Jerûsalâp
21,2. nutâp ĸilangmit Gûtivnit arĸartugssap arĸa, uvangalo atera
2,17. 2,7. táuna nutâĸ. 13 siuteĸartup tusardligit anernerup ilagîgsoĸati-
-gîngnut oĸauserissai.

14 ilagîtdlo Lautikîamiut íngiliánut agdlagit: ima okarpok
táuna âman, nalunaiaissok ilumôrtok sagdlusuitsok, Gûtip píngor-
-titaisa autdlarkautât: 15 suliatit ilisimaváka, nigdleratitdlo kíssá- 19,11. Kul. 1,15.
-ngínavit. ilumutdle nigdlerdlutitdlũnît kíssaraluaruvit. 16 akung- 2,2.
-nagtûgavitdle, nigdleratitdlũnît kíssaratitdlũnît, taimáitumik ka-
-nivnit oriarumârpavkit. 17 okaravit: pisûvunga, pekutitângârdlu-
-ngalo súnguamigdlũnît ajorssángilanga, naluvdlutitdlo inukulû-
-ssutit nãkinakissutit pîtsûssutit tagpîtsûssutit tamakángitsutit:
18 sujúnersorpavkit kûltimik uvavnit piserkuvdlutit ingníkut akuiag-
-kamik, pisũngorkuvdlutit, ánorâgssanigdlo kakortunik atissag-
-ssangnik, tamakángíssutsivit kángunarnera ersserkunago, issigig-
-sáumigdlo issingnut tarnutigssangnik, tagpigserkuvdlutit. 19 asa- Epr. 12,6.
-ssáka nungutdlugit pitdlardlugitdlo perorsararãka. taimáitumik úss. 3,12.
ilungersorit avdlamigdlo isumatârdlutit. 20 ata, matup silatâne
kekarpunga kasugtuivdlungalo. nipivnik tusartokarpat matuerfi- erin. 5,2.
-galungalo, táuna iserfigiumârpara, únúkorsiúmigdlo nerekatigîg-
-kumârpugut uvangalo táunalo. 21 ajugaussok uvavnut igsiakati-
-gitíkumârpâra igsiavfivne kilâlingme, sôrdlútaok uvanga ajugau- Mat. 19,28.
-ssunga atâtagalo igsiakatigalugo igsiavfiane kilâlingme. 22 siute-
-kartup tusardligit anernerup ilagîgsokatigîngnut okauserissai. 2,7.

kapitalit 4.

takungnigtok igsiavfingmik kilâlingmik kilangmîtumik, kânilo igsiassokartok utorkau-
-nerit mardlungnik kuligdlit sisamatdlo ûmassutdlo sisamat avatangigãnik
patdlorfigissãnik únersiutigissãnik.

1 tamatuma kingornagut takungnilerama, ata, mato magper-
-simassok kilangme, nipilo táuna sujugdlek kardlortáussûp nipâtut
uvavnut okalugtitdlugo tusagara okartok: maunga kakigit, matuma 1,10.
kingornagut piumârtugssat ilingnut takutísaváka. 2 tauva ernînak
anernermiulerpunga. atalo, igsiavfik kilâlik tássanîtok kilangme, 1,1. 22,6.
igsiavfiuvdlo táussuma kilâgdlup kâne igsiassokartok; 3 táunalo 1,10.
igsiassok issigalugo sôrdlo aligok akisungnertôk aligordlo augpa- Hsk. 1,26 tt.
-lualârtok, igsiavfiuvdlo kilâgdlup avatâgut neriussâk, issigalugo 21,11.
sôrdlo aligok korsôrkigsok. 4 igsiavfiuvdlo kilâgdlup avatânîtut 10,1.
igsiavfît kilâgdlit mardlungnik kuligdlit sisamatdlo, igsiavfingnilo
táukunane kilâlingne igsiassut utorkaunerit mardlungnik kuligdlit 11,16.
sisamatdlo, atissanik kakortunik atitínekartut niarkumíkutdlo kûl-
-tiussunik niakorutigdlit. 5 igsiavfingmitdlo kilâlingmit aniassut 3,4 t.
ingnâtdlagíssat kagdleritdlo nipitdlo; ikúmatitdlo ingnerínaussut 8,5. 11,19.

5,6. arfineĸ-mardluk igsiavfiup ĸilâgdlup sâne ikumassut, Gûtip aner-
-nere arfineĸ-mardluk tássaussut. [6]igsiavfiuvdlo ĸilâgdlup sâ-
15,2. -nītoĸ imaĸ igalâgssiaussaĸ aligortut ítoĸ, igsiavfiuvdlo ĸilâgdlup
Hsk. 1,22. 2 Môr. 24,10. ĸerĸane avatânilo ítut ûmassut sisamat issinik tamákersimassut
Hsk. 1,10. sâmíkut tunumíkutdlo. [7]ûmassuvdlo sujugdliup ássigâ lîuveĸ,
ûmassuvdlo áipâta ássigâ ugsik, ûmassutdlo pingajuat inugtut kî-
-naĸarpoĸ, ûmassutdlo sisamâta ássigâ nagtoralik tingmissoĸ.
[8]ûmassutdlo táuko sisamat nungutdlutik arfinilingnik suloĸartut
issinigdlo tamákersimassut kaujatdlagdlugit ilumíkutdlo; uníngave-
-ĸángitdlatdlo uvdlúkutdlũnît únuákutdlũnît nâme, oĸardlutik: iv-
Is. 6,3. -dlernarpoĸ, ivdlernarpoĸ, ivdlernarpoĸ Nâlagaĸ Gûte ajugaĸá-
1,8. -ngitsoĸ, sujornagut ítoĸ mãnákut ítoĸ tikiúkumârtoĸ. [9]ûma-
-ssutdlo nâlangnaut atarĸinautdlo ĸujaniutdlo pigitítarângatigik
21,5. igsiavfiup ĸilâgdlup ĸâne igsiassumut nâgssáungitdluínartumik û-
15,7. -massumut, [10]tauva utorĸaunerit táuko mardlungnik ĸuligdlit si-
-samatdlo patdloraraut igsiavfingme ĸilâlingme igsiassup sânut,
nâgssáungitdluínartumik ûmassoĸ patdlorfigalugo, niaĸorutitigdlo
5,12 t. igsiavfiup ĸilâgdlup sânut ilivdlugit, oĸardlutik: [11]Nâlagaĸ, ilingnut
10,6. pigititagssáuput nâlangnaut atarĸinautdlo píssaunerdlo, ivdlit sût
tamaisa píngortíkagkit, ivdlitdlo perĸussagkut íput píngortitauv-
-dlutigdlo.

kapitalit 5.

igsiavfingme ĸilâlingme igsiassup talerpiane takugine magpersagkat ilumíkutdlo ĸâmíkutdlo agdlangnigdlit naĸíssutinigdlo arfineĸ-mardlungnik naĸíssusersimassut, táukuníngale magpîsínaussoĸángitsoĸ savârĸamik igsiavfiup ĸilâgdlup ĸerĸane ĸeĸartumik kisiáne, táussumalo tigungnagit, ûmassut táukua sisamat utorĸauneritdlo táukua mardlungnik ĸuligdlit sisamatdlo eríniugaĸ nutâĸ atordlugo ûnersiutigilerât, íngilerpagssuitdlo ingiatdlorait.

[1]igsiavfingmilo ĸilâlingme igsiassup talerpiane takuváka mag-
Hsk. 2,9 t. -persagkat ilumíkutdlo ĸâmíkutdlo agdlangnigdlit naĸíssutinigdlo
arfineĸ-mardlungnik naĸíssusersimassut. [2]íngililo nakûssoĸ ta-
-kuvara niperssuarmik tordlulassoĸ: kina magpersagkanik uku-
-nínga mapîssugssauva naĸíssutaiaissugssauvdlunilo? [3]kisiáne ĸi-
5,13. -langmilũnît nunamilũnît nuna atânilũnît magpersagkanik táuku-
-nínga magpîsínaussoĸángilaĸ, iluánutdlo issigisínaussoĸarane. [4]u-
-vangalo ĸiangârpunga, magpersagkanik táukunínga magpîssug-
4,4. -ssautíneĸartoĸángingmat, iluánutdlo issigissugssautíneĸartoĸarane.
1 Môr. 49,9 t. [5]utorĸauneritdlo táukua ilâta oĸarfigânga: ĸianak, ata, lîuveĸ Jû-

-tákúnit nagguveкatigîngnit pissoк Dâvip sordlâ ajugauvoк mag-
-persagkat uko naкíssutaitdlo arfineк-mardluk magpersínauvdlugit.
6 igsiavfiuvdlo кilâgdlup ûmassutdlo táukua sisamat кerкáne
utorкauneritdlo táukua кerкáne takuvara savâraк кeкartoк, sôrdlo 7,17.
toкutaussoк, arfineк-mardlungnik nagssoкartoк arfineк-mardlung- Sagg. 4,10.
-nigdlo isseкardlune, tássa-uko Gûtip anernere arfineк-mardluk 1,4.
nunamut tamarssuarmut autdlartitat. 7 táussumalo magpersagkat 4,5.
tigujartorpai igsiavfiup кilâgdlup кâne igsiassup talerpianit. 8 mag-
-persagkatdlo tigungmagit ûmassut táuko sisamat utorкauneritdlo 4,8 tt.
táuko mardlungnik кuligdlit sisamatdlo patdlorput savârкap sânut;
nungutdlutigdlo pigigait kúkilagtaríssat pûgútatdlo kûltiussut tipi- 14,2.
-gigsautinik ulivkârtut, tássa ivdlernartut tugsiutainik. 9 eríniu-
-gardlo nutâк atorpât oкardlutik: ivdlit magpersagkanik ukunínga
tigusissugssauvutit naкíssutainigdlo magpîssugssauvdlutit; toкu-
-taugavit, aungnigdlo Gûtimut pisiarigavtigut ingmíkut nagguveкa-
-tigîgsunit ingmíkutdlo oкausilingnit ingmíkutdlo inuiaussunit aki-
-mángitsunitdlo tamanit, 10 kúngíngortíkagkitdlo palasíngortitdlugit- 1,6.
-dlo Gûtivtínut, nunamut nâlagaussugssat. 11 takungnigdlungalo
tusalerpara íngilerpagssuit nipât igsiavfiup кilâgdlup ûmassutdlo
táukua utorкauneritdlo táukua avatâtigut, amerdlássusiatdlo tássa 9,16.
кulinik tûsintiligpait кulinik tûsintileriartarsimassut tûsintiligpaitdlo Dân. 7,10.
tûsintileriartarsimassut, 12 niperssuarmigdlo oкarput: savârкamut
toкutaussumut pigititagssáuput píssauneк pisũssutdlo ilisimássutdlo 4,11.
nakũssutdlo atarкinautdlo nâlangnautdlo pivdluarкússutdlo. 13 pí-
-ngortitatdlo tamaisa кilangmilo nunamilo nunavdlo atâne ítut 5,3.
ímamītutdlo táukualo ilulê tamaisa tusarpáka oкartut: igsiavfingme
кilâlingme igsiassup savârкavdlo pigilisigik pivdluarкússut atar- 7,10.
-kinautdlo nâlangnautdlo píssaunerssuardlo nâgssáungitdluínar-
-tumik. 14 ûmassutdlo táuko sisamat oкarput: āman. utorкau- 19,4.
-neritdlo táuko patdlorput patdlorfigalugo.

kapitalit 6.

magpersagkat táukua naкíssutaisa ilait arfinigdlit kinguleríĝsitdlugit magperneкartut.

1 takuvaralo naкíssutit táukua arfineк-mardluk ilât atauseк
savârкap magperâ; ûmassutdlo táukua sisamat ilât atauseк tu-
-sarpara kagdlerup nipânigdlusôк oкartoк: кaigit, issiginiarit.
2 takungnigkamalo, ata, кimugtuarssuk кaкortoк, кânilo igsiassoк Sagg. 6,1 tt.

pisigsekartok; tuninekarpordlo niakorúmik, autdlarpordlo ajugauv-
-dlune ajugáusavdlunilo.
[3]nakíssutivdlo áipâ magpermago ûmassup áipâ tusarpara
okartok: kaigit. [4]tauvalo kimugtuarssuk avdla sarkúmerpok, aug-
-palugtok; kânilo igsiassok tuninekarpok nunamiut erkigsivigssae-
-ruterkuvdlugit tokorautekatigîgsarkuvdlugitdlo; panamigdlo angi-
-sûmik tuninekarpok.
[5]nakíssutitdlo pingajuat magpermago ûmassut táukua pi-
-ngajuat tusarpara okartok: kaigit, issiginiarit. takungnigkamalo,
Hsk. 5,1. ata, kimugtuarssuk kernertok, kânilo igsiassup ûgtûtit igdlugît
tigumiarai. [6]nipilo tusarpara ûmassut táukua sisamat akornáne
okartok: kajûssiagssat ûgtûtip imai tinârimik akekásassut, suau-
-ssiagssatdlo ûgtûtit pingasut imait tinârimik akekásassut; ûlialo
vînilo ajokusernavêrigit.
[7]nakíssutitdlo sisamât magpermago ûmassut táukua sisamât
tusarpara okartok: kaigit, issiginiarit. [8]takungnigkamalo, ata,
20,14. kimugtuarssuk sungârpalârtok, kânilo igsiassok tokumik atekartok,
unerivfiuvdlo maligkâ. pigínáussusekartitauvordlo nunap avgorne-
-risa sisamãnut, tokoraerkuvdlugo panamik kângnermigdlo toko-
Hsk. 14,21. -rarnermigdlo nunavdlo nerssutaisigut.
20,4. [9]nakíssutitdlo tatdlimât magpermago takuváka Gûtip okau-
1,9. -sia pivdlugo nalunaiautdlo pigissartik pivdlugo tokutaussut tar-
-nait tunissiviup atânîtut. [10]niperssuarmigdlo tordluláput okar-
3,7. -dlutik: Nâlagak ivdlernartutit sagdlusuitsutit, kanok sivisutigi-
-ssumik erkartũssísanatitdlo auvut akiniutigísángiligit nuname
inekartunut? [11]nungutdlutigdlo tuninekarput atissagssamik taki-
-sûmik kakortumik, okarfiginekarputdlo kasuerseratdlarkuvdlugit,
11,7. kivfakatitik katángutitigdlo sule taimatut tokúnekásassut nãmag-
13,7. -titserdlugit.
[12]issigingnârpungalo nakíssutit arfernat magpermago; tauvalo
16,18. nuna sajugtorssuángorpok, sekinerdlo kernertúngorpok pûgssiatut
Hsk. 32,7 f. merkûssutut, káumatdlo augtut ilerpok. [13]kilauvdlo uvdloriai
Mat. 24,29. nunamut nákarput, sôrdlo fîgekússûp fîgine ineríngitsut nákâlatí-
-tarai, anorerssûp aulatíkângane. [14]kilagdlo nigorpok sôrdlo ag-
Is. 34,4. -dlagagssak imunekartok, kákatdlo kekertatdlo tamarmik inainit
Is. 24,21. nûngnekarput. [15]nunavdlo kúngê nâlagarssuitdlo pisûtdlo sáku-
-tûtdlo nalagaunere nakûssutdlo kivfaussutdlo tamarmik kivfáu-
-ngitsutdlo tamarmik issertorput kârusungnut kákatdlo kuvne-
Hús. 10,8. -rinut; [16]okarputdlo kákanut kaersunutdlo: nákarfigitigut isser-
Lúk. 23,30.

-tordlutalo igsiavfingme кilâlingme igsiassup kînânit savârкavdlo
níngangneranit, 17 níngangnerata uvdlorssua nagdliungmat; kiname
atasínáusava?

kapitalit 7.

Gûtip kivfai ugpernaкutsiorneкartut, Israîlip kinguaisa nagguveкatigîgsortait tamarmik ingmíkut arкaneк-mardlungnik tûsinteкalerdlutik ugpernaкutsiorneкartunik; кavsêr-parujugssuit kisíneкarsínáungitsut, akimángitsut ingmíkut inuiaussut tamarmik ilaisa, кaкortunik atissaкardlutik Gûte savârardlo únersiutigigait, íngilitdlo ingiatdlorait.

1 kingornalo íngilit sisamat takuváka nunap teкerкuine si- 20,8.
-samane кeкartut, nunap anorainik sisamanik tigumiartut, ano- Sagg. 6,5.
-rimik anordlersoкarкunago nunamutdlũnît ímamutdlũnît orping-
-nutdlũnît ilãnutdlũnît nâme. 2 íngililo avdla takuvara nuissoк
seкernup nuissarfianit, Gûtip ûmassup naкitsisânik pilik, táussuma
niperssuarmik tordlulavfigigai íngilit táuko sisamat, nunamigdlo
ímamigdlo ajoкusîsínautitaussut, oкardlune: 3 nunalũnît imardlũnît
orpîtdlũnît ajoкusíngíkatdlarsigik, Gûtivta kivfai кauisigut ugper- 13,16.
-naкutsioratdlásagavtigik. 4 tusarparalo ugpernaкutsiorneкartut Hsk. 9,4.
amerdlássusiat: untritilingnik sisamanigdlo кulilingnik sisamanigdlo 14,1.
tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut Israîlip kinguaisa nagguveкati- 1 Môr. 49,8.
-gîgsortaisa tamarmik ilait. 5 Jûtákut nagguveкatigît ilait arкa-
-neк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut; Rûpiníkut
nagguveкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкut-
-siorneкartut; Gâtíkut nagguveкatigît ilait arкaneк-mardlungnik
tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut; 6 Agserákut nagguveкatigît
ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut; Nav-
-talîkut nagguveкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ug-
-pernaкutsiorneкartut; Mánarsíkut nagguveкatigît ilait arкaneк-
mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut; 7 Símiũkut naggu-
-veкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsior-
-neкartut; Lîvíkut nagguveкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tû-
-sintigdlit ugpernarкutsiorneкartut; Iisagssâríkut nagguveкatigît
ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut;
8 Sîpulũkut nagguveкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit
ugpernaкutsiorneкartut; Jûserfíkut nagguveкatigît ilait arкaneк-
mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsiorneкartut; Bînjamîkut naggu-
-veкatigît ilait arкaneк-mardlungnik tûsintigdlit ugpernaкutsior-
-neкartut.

9 kingorna takungnigkama, ata, кavsêrparujugssuit kisíneкar-

5,9. -sínáungitsut, akimángitsut ingmíkutdlo nagguvekatigîgsut ingmí-
-kutdlo inuiaussut ingmíkutdlo okausigdlit tamarmik ilait, igsiav-
-fiup kilâgdlup sâne savârkavdlo sâne kekartut, takisûnik kakor-
7,18. -tunik atissakartut, palmitdlo avalekutainik tigumiakartut; [10]ni-
19,1. -perssuarmigdlo tordluláput okardlutik: ánáussut Gûtivta pigi-
-liuk igsiavfingme kilâlingme igsiassup, savârkavdlo. [11]íngilitdlo
11,16. tamarmik kekarput igsiavfiup kilâgdlup avatâne utorkauneritdlo
táukua avatâne ûmassutdlo táukua sisamat avatâne, kînamingnigdlo
patdlorput igsiavfiup kilâgdlup sâne Gûte patdlorfigalugo okardlutik:
5,12. [12]âman, pivdluarkússut nâlangnautdlo ilisimássutdlo kujaniutdlo
atarkinautdlo píssaunerdlo nakũssutdlo Gûtivta pigiligit nâgssáu-
-ngitdluínartumik. âman. [13]utorkauneritdlo táukua ilât piler-
7,9. -pok okarfigalunga: táuko takisûnik kakortunik atissagdlit kíkut-
Juán. 21,15. uko? sumitdlo pípat? [14]akivaralo: nâlagara, ivdlit ilisimavatit.
okarfigângalo: tássa-uko nâgdliungnartumit angisûmit pissut, ati-
-ssatigdlo takisût errorpait kakorsardlugitdlo savârkap auanik.
[15]tamána pivdlugo Gûtip igsiavfiata kilâgdlup sânîput nâlagfiu-
-tâne kivfartûtdlugo uvdlúkutdlo únuákutdlo; igsiavfingmilo kilâ-
-lingme igsiassup tuperfigiumârpai. [16]kâlísanatigdlo imerusulísá-
Is. 49,10. -ngitdlat kingorna, sekernuvdlo sûvdlũnît kiangnerup tugfigísá-
-ngilai. [17]savârkap igsiavfiup kilâgdlup kerkanîtup pâriumârmagit
21,4. tasíssersûtdlugitdlo imermik puilassunut inûnartunut; Gûtivdlo
Is. 25,8. kuvdlît tamaisa atdlarterumârpai issainit.

kapitalit 8.

nakíssutit arfinek-áipât magpernekartok, íngilivdlo pujôrtitsivingmik pigdlup tipigig-
-sautit Gûtimut majortíkai ivdlernartut tugsiutainut ilángutdlugit; íngilit arfinek-
mardluk kardlortáussuarnik arfinek-mardlungnik pigdlit ilait sisamat kingulerîgdlutik
kardlortartut, perdlungnartutdlo ássigîngitsut nunamut nagdliútardlutik.

[1]nakíssutitdlo arfinek-áipât magpermago kilangme nipa-
-ngerput nalunaerkútap akúnerata agfâ migssiliordlugo. [2]taku-
1,4. -vákalo íngilit táuko arfinek-mardluk Gûtip sâne kekartut; táu-
Lúk. 1,19. -kulo tuninekarput kardlortáussuarnik arfinek-mardlungnik. [3]íngi-
-lilo avdla tunissiviup sanianut kekariartorpok, pujôrtitsivingmik
5,8. kûltiussumik pilik; táuna tuninekarpok tipigigsautinik amerdla-
-sûnik, ivdlernartut tamarmik tugsiutainut ilánguterkuvdlugit, tu-
-nissivingmut kûltiussumut igsiavfiup kilâgdlup sânîtumut [ili-
-ssagssat]. [4]tipigigsautitdlo ivdlernartut tugsiutainut ilángússat
pujuat íngilip agssainit majorpok Gûtip sâne. [5]íngilivdlo pujôr-

-titsivik tiguvâ ímerdlugulo ingnerup tunissivingmītup ilânik nu-
-namutdlo igitsivdlune; tauva nipit píngorput, kagdleritdlo ingnât- 4,5.
-dlagíssatdlo, nunalo sajulerdlune. 11,19.
6 íngilitdlo táuko arfineĸ-mardluk ĸardlortáussuarnik táuku-
-nínga arfineĸ-mardlungnik pigdlit pigínãngorsarput ĸardlortásav-
-dlutik. 7 sujugdlerdlo ĸardlortarmat natarĸornat ingnerdlo pí- 2 Môr. 9,24.
-ngorput aungmik akussat, nunamutdlo igíneĸarput; tauva nunap Is. 28,2.
avgornerisa pingajuat ikivkarpoĸ, orpîtdlo avgornerisa pingajue
ikivkarput, igfitdlo tungujortut tamarmik ikivkarput. 8 íngi-
-livdlo áipâ ĸardlortarmat ĸákarssuardlusôĸ ingnermik ikumassoĸ Jer. 51,25.
ímamut igíneĸarpoĸ; tauva ímap avgornerisa pingajuat áungorpoĸ,
9 píngortitatdlo ímamītut tarnigdlit avgornerisa pingajue toĸúput,
umiarssuitdlo avgornerisa pingajue aserorput. 10 íngilitdlo pi-
-ngajuat ĸardlortarmat uvdloriarssuaĸ ĸilangmit nákarpoĸ ikúma- Is. 14,12.
-titut ikumassoĸ, táussuma nákarfigai kûit avgornerisa pingajue Dân. 8,10.
imermigdlo puilassut. 11 uvdloriardlo táuna naussut sungarníner-
-ssâtut ateĸarpoĸ; ermitdlo avgornerisa pingajue naussut sungar-
-nínerssâtut ilerput, inuitdlo ilarpagssuisa ermit toĸússutigait su-
-ngarneĸingmata. 12 íngilitdlo sisamât ĸardlortarmat seĸernup
avgornerisa pingajuat ĸáumativdlo avgornerisa pingajuat uvdlorí-
-ssatdlo avgornerisa pingajue patingneĸarput, avgornerisa pingajue
târtúngortitdlugit, uvdlup ĸaumássutsime avgornerisa pingajuat Aam. 8,9.
pigíngíkâ, ãma únuaĸ taimaitdlune. 13 takungnigdlungalo tusar-
-para nagtoralik atauseĸ ĸilaup migssâgut tingmissoĸ, niperssuar- 14,6.
-mik oĸartoĸ: erĸanaĸ, erĸanaĸ, erĸanaĸ nuname ineĸartut, íngilit
táukua pingasut sule ĸardlortásassut ĸardlortáussuisa nipait sule
píngitsut pivdlugit.

kapitalit 9.

íngilit tatdlimât ĸardlortarmat, puilassuliaussaĸ itinerssûp pia matuerneĸartoĸ, erĸa-nârnartordlo sujugdleĸ tássánga anissoĸ áipagssaĸardlune pingajugssaĸardlunilo; íngilit arfernat ĸardlortarmat, íngilit sisamat ĸilerússaertut, ĸimugtiligpagssuarnigdlo katerssanik ilaĸardlutik inuit avgornerisa pingajue toĸúkiartorait; amiáĸûssutdlo toĸutáungitsut isumatãngínamik ajortuliatik soraerúngíkait.

1 íngilitdlo tatdlimât ĸardlortarmat uvdloriaĸ takuvara ĸi- 8,10.
-langmit nunamut nákarsimassoĸ; táussumúngalo túniúneĸarpoĸ
matuersaut puilassuliaussamut itinerssûp pianut. 2 tauvalo pui- 20,1.
-lassuliaussaĸ itinerssûp pia matuermago pujoĸ puilassuliaussamit
anivoĸ, augtitsivigssûp pujuatut ítoĸ; seĸinerdlo siláinardlo târ- Jûítd. 2,10.

-síput puilassuliaussap pujuanit. [3]pujuanitdlo pigdlertat sarĸú-
-merput nunamut pivdlutik; táukulo pigínáussuseĸartitáuput nu-
-nap sukorpiûnîsa pigínáussusiata ássinganik. [4]oĸarfigineĸar-
7,2 f. -putdlo nunap ivigailûnît naussúnguitdlûnît avdlat ĸanoĸ íkaluar-
-tut orpîtdlûnît ĸanoĸ íkaluartut ajoĸuserĸunagit, kisiáne inuit
ĸaormíkut Gûtip naĸitsisânik nalunaerĸutserneĸángitsut. [5]ĸuni-
-neĸarputdlo [ajoĸusigagssatik] toĸorĸunagit, kisiáne ániarterĸuv-
-dlugit ĸáumatit tatdlimat nâvdlugit; ániartitsinerisalo ássigât su-
-korpiûnip ániartitsinera inuk igúkângamiuk. [6]uvdlunilo táuku-
Jûp. 3,21. -nane inuit toĸugssamik nâpitsiniarumârput, nâpísanagulo; toĸu-
-jumatdlerumârputdlo, toĸuvdle ĸimarratigísavai. [7]pigdlertatdlo
Jûitd. 2,4. ásseĸarput ĸimugtuarssuit sorssungnermut pigínângorsagaussut
ássigalugit, niaĸormiugigaitdlo niaĸorutitdlusôĸ kûltisut ítut, kî-
-naitdlo sôrdlo inuit kînait; [8]nujaĸarputdlo arnat nujaisut ítunik,
Jûitd. 1,6. kigutaitdlo lîuvit kigutaisut íput. [9]sâgtuaussaĸarputdlo sâgtuau-
Jûitd. 2,5. -ssatut saviússutut ítunik; suluisalo perpaluat sôrdlo ĸamutit ag-
-ssakâssugdlit perpaluat ĸimugtuarssugpagssuit sorssungnermut
pangaligkângata. [10]pamiûssaĸarputdlo sukorpiûnit pîsa ássinginik
igûteĸardlutigdlo pamiûssamíkut; pigínáussusiatdlo tássa inuit
ajoĸusersínauvdlugit ĸáumatit tatdlimat nâvdlugit. [11]kúngeĸar-
-putdlo nâlagkersortimingnik, itinerssûp íngilianik, táuna Eprîa-
-risut Apatûnimik ateĸarpoĸ, Grîkerisutdlo Apuliûnimik ateĸarpoĸ.
11,14. [12]erĸanârnartoĸ atauseĸ kângiúpoĸ; ata, erĸanârnartut mardluk
sule nagdliútugssáuput.

[13]íngilitdlo arfernat ĸardlortarmat nipe atauseĸ tusarpara
tunissiviup kûltiussup Gûtip sânîtup nagssûssainit sisamanit pi-
16,12. -ssoĸ, [14]íngilit arfernánut táussumínga ĸardlortáussuarmik pi-
7,1. -lingmut oĸartoĸ: kilerússáikit íngilit táuko sisamat kûgssuarme
Aivfaratime ĸilerssorsimassut. [15]tauva ĸilerússaerput íngilit táuko
sisamat, nalunaerĸútap akúnera uvdlordlo ĸáumatdlo ukiordlo [nag-
-dliútugssaĸ] nagdliutserdlugo pigínângorsarsimassut, inuit avgor-
-nerisa pingajue toĸúsavdlugit. [16]ĸimugtigdlitdlo katerssat amer-
-dlássusiat tássa ĸulinik tûsintigdlit ĸulinik tûsintileriagkat mar-
-dloriardlugit; amerdlássusiat tusarpara. [17]taimalo takordlôrní-
-kut ĸimugtuarssuit takuváka ĸainilo igsiassut, ingnertut augpa-
-lugtigissunik tungutsorigsunigdlo ikuatdlagsautitutdlo sungârĸig-
-sigissunik sâgtuaussaĸartut, ĸimugtuarssuitdlo niaĸue lîuvit nia-
Jûitd. 2,3. -ĸuisut ítut; karninitdlo aniáput ingneĸ pujordlo ikuatdlagsautdlo.
[18]perdlûtit tamáko pingasut inuit avgornerisa pingajuisa toĸutáu-

-ssutigait, ingneĸ pujordlo ikuatdlagsautdlo táukua ĸarninit ania-
-ssut. [19] ĸimugtuarssuit pigínáussuseĸarmata ĸanermíkut pamiu-
-míkutdlo, pamiuisa pulateriârssuit ássigingmatigik, niaĸoĸardlu-
-tigdlo, táukulo atordlugit ajoĸusîssarput. [20] inuitdlo amiákûssut
perdlûtinik taimákuninga toĸutáungitsut agssangmik suliait sorae-
-rúnagit avdlamik isumatãngínamik, anernipiluit Gûtipiluitdlo kûl- 16,11.
-tiussut sîlviussutdlo kangnúsaussutdlo ujaraussutdlo ĸissûssutdlo tugs. 135,15.
takungningnerdlûnît tusainerdlûnit angalanerdlûnît ajortut patdlor-
-figisáingilait; [21] ãmátaoĸ avdlamik isumatãngínamik toĸutsissar-
-nitik ilisînitigdlo uverssainitigdlo tigdligtarnitigdlo soraerúngilait.

kapitalit 10.

íngile na ûssoĸ ĸilangmit arĸartoĸ tordlordlunilo, kagdleritdlo arfineĸ-mardluk nipisik oĸauserigait; íngile táuna nakûssoĸ ugpernarsaissoĸ ángigissamik Gûtip pianik nã-magsineĸásassumik íngilit arfineĸ-áipâta ĸardlortarfigssâne, magpersagánguitdlo mag-persimassut tigumiarissane Juánasimut túniúkai ôrĸuvdlugit takordlûgkerssârĸerĸuvdlugulo.

[1] íngililo avdla nakûssoĸ takuvara ĸilangmit arĸartoĸ, nuiamik 5,2.
uliguaĸartoĸ, neriussârdlo niaĸuanîtoĸ, kînâlo seĸinertut ítoĸ, isi- 4,3.
-gailo sukartut ingnerussutut ítut; [2] tigumiarailo magpersagánguit
magpersimassut; isigkanilo talerpigdlît tugtípai ímamut, sâmig-
-dlîtdlo nunamut; [3] tordlorpordlo niperssuarmik, sôrdlo lîuveĸ
uiánissârtartoĸ; tordlormatdlo kagdlerit táukua arfineĸ-mardluk
nipisik oĸauserait. [4] kagdleritdlo táuko arfineĸ-mardluk oĸalung-
-mata agdlangnialeraluarpunga. tauvalo tusarpara nipe ĸilangmit
oĸartoĸ: naĸíssusíkit kagdlerit táukua arfineĸ-mardluk oĸauseri- Dân. 8,26.
-ssait, agdlangnagitdlo. [5] íngilivdlo ímap kâne nunavdlo kâne
ĸeĸartitdlugo takussama agssane talerpigdlît ĸilangmut ĸutdlarpai, Dân. 12,7.
[6] táunalo nâgssáungitdluínartumik ûmassoĸ ĸilangmik táussumanî- 14,7.
-tunigdlo nunamigdlo táussumanîtunigdlo ímamigdlo táussumanî-
-tunigdlo píngortitsissoĸ narĸigsigalugo ugpernarsaivoĸ, kingorna
ĸaĸugôrfigssaĸásángitsoĸ; [7] kisiáne uvdlune íngilit arfineĸ-áipâta
nipeĸarfigssaine, táuna ĸardlortásagpat, tauva ángigissaĸ Gûtip pia
nãmagsineĸásavoĸ, taimatut sôrdlo nalunaerutigigâ kivfaminut pruv- Aam. 3,7.
-fîtinut. [8] nipivdlo ĸilangmit tusagkama ãma oĸalugfigânga o-
-ĸardlune: magpersagánguit magpersimassut íngilip ímap ĸâne
nunavdlo ĸâne ĸeĸartup tigumiagai tigujartúkit. [9] tauva íngile
táuna ornigpara oĸarfigalugulo: magpersagánguit uko uvavnut tú-
-niúkit. akivângalo: tigúkit îvdlugitdlo; nâsseríssutigiumârpatit, Hsk. 2,8 tt.
— 3,1 tt.

кânernutdle tungusungnisáput tungusungnitsûtitut. [10]tauva mag-
-persagánguit táuko tiguváka íngilip agssainit îvdlugitdlo; кaniv-
-nutdlo tungusungníput tungusungnitsûtitut, êrêravkitdle násse-
-rilerpunga. [11]oкarfigângalo: ãmalo takordlûgkerssãsautit ing-
-mîkut inuiaussut akimángitsutdlo ingmíkutdlo oкausigdlit kú-
-ngitdlo amerdlasût pivdlugit.

kapitalit 11.

Juánase ináneкartoк Gûtip nâlagfiutâ ûgtúsavdlugo; Nâlagkap nalunaiaissortai mar-
-dluk nerssutip itinerssuarmit кaкissup toкúkumârai, ũmardlutigdle кilangmut кakí-
-sassut; erкanârnartup áipâ кângiútoк; íngilit arfineк-áipât кardlortartoк, Nâlag-
-kavdlo silamiut nâlagauvfiat pigilerâ, utorкauneritdlo táukua 24 Gûtip sânîtut pat-
-dlorfigalugo кutsavigigât; Gûtip nâlagfiutâ matuerneкartoк кilangme.

[1]tunineкarpungalo suvdlortûmik ajáupíssatut ítumik, oкarto-
21,15. -кarpordlo: nikuitdlutit Gûtip nâlagfiutâ ûgtoruk, tunissivigdlo,
Hsk. 40,3. tássanilo patdlortut. [2]silardliale nâlagfiup avatânîtoк taimaití-
-savat ûgtornagulo, akimángitsunut túniússaungmat; igdlorpag-
13,5. -ssualigdlo ivdlernartoк tugdlârísavât кáumatit sisamanik кu-
-ligdlit mardlugdlo nâvdlugit.
[3]pisíkumârpákalo nalunaiaissortáka táuko mardluk, takor-
-dlûgkerssãsáputdlo uvdlut tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit
arfinilingnigdlo кuligdlit pûgssianik atissaкardlutik. [4]tássa-uko
Sagg. 4,3 tt. ûliaкutit táuko mardluk nanerûserfîtdlo táuko mardluk nunap
2 kúng. 1, nâlagâta sâne кeкartut. [5]kialo ajoкuserumassarângagit ingneк
10. 12. кarnánit anissaraoк кíngarssortait nungutitdlugit; kialo ajoкuseru-
-massarângamigit taima toкútariaкararaoк. [6]táuko pigínáussu-
1 kúng. 17,1. -seкarput кilak matusínauvdlugo uvdlune takordlûgkerssârfing-
2 Mŏr. 7,19. -mingne siagdlerкunago; pigínáussuseкarputdlo erminut áungortí-
-sínauvdlugit nunalo patigsínauvdlugo perdlûtinik nalingínarnik,
кanoк-ilissúkutdlũnît piumassarângamik. [7]nalunaiautertigdlo nã-
13,1. -magsigpássuk nerssutip itinerssuarmit кaкissup sorssugkumârpai
Dân. 7,21. ajugauvfigalugitdlo toкutdlugitdlo. [8]timaitdlo toкungassut igdlor-
-pagssuagdlup táussuma angisûp anerníkut ítumik Sûtumamik
Egivtinimigdlo taineкartup nâlagâtalo sániningassulingmut kikiagtu-
-gauvfiata igdluisa akornánîkumârput. [9]timaitdlo toкungassut
ingmíkut inuiaussut ingmíkutdlo nagguveкatigîgsut ingmíkutdlo
oкausigdlit akimángitsutdlo ilaisa takujumârpait uvdlut pingasut
uvdluvdlo agfâ, timaitdlo toкungassut ilivermut ilerкúsángilait.
Est. 9,22. [10]nunamilo ineкartut nuánârdlutigdlo tipaitsugkumârput pivdlugit

pajugtaĸátautdlutigdlo, pruvfîtit táuko mardluk ániautaungmata
nuname ineĸartunut. [11]uvdlutdlo táuko pingasut uvdluvdlo agfâ
nângmata anernerup inũssutaussup Gûtimit pissup pulavai; isig- Hsk. 37,5.
-kamingnigdlo nikorfáput, táukuníngalo takungnigtut ersinerssûp
tugfigai. [12]niperssuardlo tusarpât ĸilangmit oĸarfigigâtik: maunga
ĸaĸigitse. tauvalo ĸilangmut ĸaĸíput nuiákut, ĸíngarssortaisalo
issigait. [13]taimailissúkutdlo nuna sajugtorssuángorpoĸ, igdlorpag- 16,18.
-ssuagdluvdlo ilâ avgornerisa ĸulingat úpípoĸ, inuitdlo arfineĸ-
mardlungnik tûsintigdlit toĸutáuput nunap sajungnerane; amiákû-
-ssutdlo ersilerput, ĸilauvdlo Gûtia nâlangnartípât. [14]erĸanâr-
-nartup áipâ ĸângiúpoĸ; ata, erĸanârnartut pingajuat nagdliúna- 9,12.
-suásavoĸ.

[15]íngilitdlo arfineĸ-áipât ĸardlortarmat niperssuit ĸilangme 10,7.
tusarssaulerput, oĸartut: silamiut nâlagauvfiat nâlagkavta tanitâ- 12,10.
-talo pigilerpât, táunalo nâlagáusavoĸ nâgssáungitdluínartumik. Dân. 2,44.
[16]utorĸauneritdlo táuko mardlungnik ĸuligdlit sisamatdlo Gûtip 4,4.
sâne igsiavfingmingne ĸilâlingne igsiassut kînamingnik patdlorput
Gûte patdlorfigalugo oĸardlutigdlo: [17]ĸutsavigâvtigit, Nâlagaĸ Gûte
ajugaĸángitsutit, mãnáĸut ítutit sujornagut ítutit, píssaunerssuit 4,8.
atuleragko nâlagaulerdlutitdlo. [18]akimángitsutdlo kamagtúngorput,
ivdlitdlo kamangnerit nagdliúpoĸ, toĸussutdlo pivfigssât, erĸartũ-
-savdlugit, akigssarsiagssardlo túniúsavdlugo kivfangnut pruvfî-
-tinut ivdlernartunutdlo aternigdlo mianeringnigtunut, mikissunut
angisûnutdlo, aserúsavdlugitdlo nunamik aseruissut. [19]Gûtivdlo 19,2.
nâlagfiutâ matuernèĸarpoĸ ĸilangme, angerusiatalo igdlerfia ta-
-kugssaulerpoĸ nâlagfiutâne; tauvalo ingnâtdlagíssat píngorput, 8,5.
nipitdlo kagdleritdlo, nunalo sajulerdlune natarĸornangârdlunilo. 16,18.
16,21.

kapitalit 12.

arnap ernertârissâ akimángitsunik pârssissugssaĸ kũkôriaussarssûp îumagâ; kũkô-
-riaussarssuaĸ Miggaitdlimit artorssartitauvdlune nunamut igitaussoĸ; kũkôriaussarssûp
arnaĸ táuna ernertârtoĸ ĸinugigâ kinguâgssaisalo amiákue sorssugkiartordlugit.

[1]nalunaerĸutdlo angisôĸ takugssaulerpoĸ ĸilangme: arnaĸ
seĸinermik atissalik, ĸáumatdlo isigaisa atãnītoĸ, niarĸumigutdlo 12,3.
uvdlorissat arĸaneĸ-mardluk niaĸorutigigai. [2]nârtugamilo niv- 15,1.
-dliavoĸ ernisulerdlune, erninigssaminut ániardlune. [3]nalunaer- Migg. 4,10.
-ĸutdlo avdla takugssaulerpoĸ ĸilangme, atalo, kũkôriaussarssuaĸ 12,1.
angisôĸ ingnertut augpalugtigissoĸ, arfineĸ-mardlungnik niaĸulik Hsk. 29,3.
kulinigdlo nagssulik, niarĸumigutdlo kúngit niaĸorutainik arfineĸ- 13,1.

mardlungnik niakorutilik. [4]pamiûssâtalo kilaup uvdloriaisa av-
-gornerisa pingajue nivagpai nunamutdlo igitdlugit. kũkôriaussar-
-ssuardlo arnap ernísassup sâne nikorfavok, ernigpat kitornâ ĩu-
-mavdlugo. [5]táunalo ernivok ernermik angutaussumik, táussuma
2,27. akimángitsut tamaisa savatut pârísagai saviussumik ilitsersûte-
19,15. tugs. 2,9. -kardlune. kitornâlo autdlarúnekarpok Gûtimut igsiavfianutdlo
kilâlingmut. [6]arnardlo kimâvok puilassuitsumut, tássane naju-
Dân. 12,11. -gagssakarame Gûtip piarêrsagânik, tássane nerdlersásagât uvdlut
tûsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit.
Dân. 12,1. [7]sorssũtokalerpordlo kilangme: Miggaitdlip íngilîsalo kũkôriau-
-ssarssuak sorssugpât, ãmátaok kũkôriaussarssuak táussumalo
íngilê sorssugput. [8]artorssarpordlo, najugagssarsinekarungnaer-
20,2. -putdlo kilangme. [9]igitauvordlo kũkôriaussarssuak angisôk, táuna
1 Môr. 3,1. pulateriârssutokak, mamardlîssorssuarmik*) Sãtanimigdlo taine-
-kartok, inuit najugãne nunalingnik tamanik támartitsiniartok; nu-
-namut igitauvok, íngilîlo igitáuput táussumúnga ilángutdlugit.
11,15. [10]niperssuardlo kilangme tusarpara okartok: mãna ánáussut pí-
19,1. -ssaunerdlo nâlagauvfigdlo Gûtivta pigilerpai, pigínaunerdlo tani-
-tâta [pigilerpâ], katángutivta pasigdlersât igitaungmat, uvdlúkut-
-dlo únuákutdlo Gûtivta sâne pasigdlersigissât. [11]táukualo aju-
-gauvfigât savârkap auagut okautsíkutdlo nalunaiautigissamíkut;
inũssusertigdlo asángilât tokutauleramik agdlât. [12]tamána piv-
18,20. -dlugo tipaitsugitse, kilait ukorsê táukunanilo inekartuse. erkanak
nuna imardlo, mamardlîssorssuak ilivsínut arkarmat kamagtor-
-ssûvdlune, pivfigssakíssutse nalúngínamiuk.

[13]kũkôriaussarssuardlo misigilerame nunamut igitauvdlune,
12,4. tauva arnak táuna angutínguamik ernissok kinugâ. [14]arnardlo
Is. 40,31. tuninekarpok sulungnik mardlungnik nagtoraligssûp táussuma pî-
-nik, puilassuitsumut tingmerkuvdlugo inigssaminut, tássane ner-
Dân. 7,25. -dlersarnekásassok uvdlut kaujatdlangnerat [atausek] uvdlutdlo
kaujatdlangnere [mardluk] uvdlutdlo kaujatdlangnerata agfâ pula-
-teriârssuk alisimavdlugo. [15]pulateriârssûvdlo kanerminit imek
17,15. kûgssuartut ítok anípâ arnap kingorânit, kûgssuarmut sarfauter-
-kuvdlugo. [16]nunavdle arnak ikiorpâ, karne nunap angmaramiuk
kûgssuak kũkôriaussarssûp kanerminit anitâ ívdlugo. [17]kũkôriau-
-ssarssûvdlo arnak níngautilerpâ autdlardlunilo kinguâgssaisa a-

*) tôrnârssungmik, Diâvulumik.

-miákue sorssugkumavdlugit, táuko Gûtip inássutainik maleruai- 14,12.
-ssut Jîsusivdlo nalunaiautânik pigingnigtut. 19,10.
18 кeкarpungalo ímap sinâne siorкane.

kapitalit 13.

nerssut ímamit кaкissoк kũkôriaussarssûp pigínáussuseкartíkâ Gûtimik кaкajardler-
-sitdlugo ivdlernartunutdlo sorssugtitdlugo ajugausínãngortitdlugulo; nerssutip avdlap
nunamit кaкissup nerssut sujugdleк nuname ineкartunut patdlorfigitíkâ, angisûnigdlo
nalunaerкutiliordlune támartítarai; arкata kisitsisâ imáitoк: 666.

1 takulerparalo nerssut ímamit кaкissoк, arfineк-mardlungnik 11,7.
niaкulik кulinigdlo nagssulik, nagssungmigutdlo kúngit niaкoru- 12,3.
-tainik кulinik niaкorutilik, niarкumigutdlo pigigai arкit кaкajar- Dân. 7,3 tt.
-dliutaussut. 2 nerssutivdlo takussama ássigâ milakulâк, isigailo 17,3.
sôrdlo nánup pê, кarnalo sôrdlo lîuvip кarna; kũkôriaussarssûvdlo
táussumúnga túniúpâ píssaunine, igsiavfinilo кilâlik, pigínauner-
-ssuardlo. 3 niaкuisalo ilât atauseк takuvara sôrdlo toкússutau-
-ssumik ikilersimassoк; ikialo toкússutaugaluartoк mamípoк, nu-
-namiutdlo tamarmik nerssut tupigusûtigât kingorânit. 4 kũkô- 17,8.
-riaussarssuardlo patdlorfigât nerssut pigínáussuseкartingmago,
nerssutdlo patdlorfigât oкardlutik: nerssut kia ássigâ? kialo sor- 18,18.
-ssugsínauvâ? 5 кanermigdlo tunineкarpoк angisûnik кaкajardliu-
-tinigdlo oкalugsínãngortitdlugo, pigínaunermigdlo tunineкarpoк
káumatit sisamanik кuligdlit mardlugdlo pigínaorкuvdlugo. 6 кar- 11,2.
-nilo angmarpâ Gûte кaкajaralugo, arкa кaкajaralugo, ineкarfialo,
кilangmilo ineкartut. 7 tunineкarpordlo ivdlernartunut sorssug-
-sínãngortitdlugo táukunúngalo ajugausínãngortitdlugo; pigínauner- 11,7.
-migdlo tunineкarpoк tamanut ingmíkut nagguveкatigîgsunut ing- 7,9.
-míkutdlo inuiaussunut ingmíkutdlo oкausilingnut akimángitsu- 14,6.
-nutdlo. 8 patdlorfigiumârpâtdlo tamarmik nuname ineкartut, si-
-larssûp túngavilerкârneranit atermíkut agdlangneкángitsut sa- 17,8.
-vârкap toкutaussup magpersagautaine inũssúmik agdlagkane.
9 siuteкartoкarpat tusardle. 10 tigussanik parnaerússivingmut ka-
-terssuissoкarpat, táuna tigussauvfingmut autdlásavoк; panamik 2,7.
toкutsissoкarpat, táuna panamik toкúneкásavoк. uvanîpoк iv- Jer. 15,2.
-dlernartut nikatdlujuínerat ugperneratdlo. 14,12.

11 nerssutdlo avdla takulerpara nunamit кaкissoк, táunalo
mardlungnik nagssoкarpoк savârкap pîsut ítunik, oкalugpordlo
kũkôriaussarssuartut. 12 nerssutivdlo sujugdliup pigínáussusia ta-
-mákerdlugo pissarpoк táussuma tákuane, nunamutdlo tássanilo 13,7. 4. 2.

ineкartunut patdlorfigitípâ nerssut sujugdleк, ikiminik toкússu-
-taugaluartumik mamítôrtoк. [13]angisûnigdlo nalunaerкutiliorpoк
ingnermigdlo кilangmit nunamut nákartitsivdlune inuit tákuáne;
[14]nunamilo ineкartut támartítarpai nalunaerкutitigut nerssutip
tákuane ingminut nãmagsisinautitaussutigut, nunane ineкartut
13,3. oкarfigigamigit nerssut panamik ikilersimagaluardlune ûmagínartoк
ássiliorкuvdlugo. [15]tunineкaramilo nerssutip ássinga anerneкartípâ,
14,9. Dân. 3,5 t. nerssutip ássinga oкalugsínãngortitdlugo agdlât, nerssutivdlo ássi-
19,18. 20. -nganik patdlorfigingníngitsut toкúneкartitdlugit. [16]tamaisalo mi-
14,9. -kissutdlo angisûtdlo pisûtdlo pîtsutdlo kivfáungitsutdlo kivfau-
-ssutdlo agssaisigutdlûnît talerpigdlîsigut кauisigutdlûnît ilisarna-
-кúmik pilersorneкartípai, [17]pisinerdlûnît tuniniainerdlûnît ajor-
14,11. -narsisitdlugo kimutdlûnît ilisarnaкúmigdlûnît tamatumínga ner-
-ssutivdlûnît arкanik arкatalûnît kisitsisânik pigingníngitsumut.
17,9. [18]uvanîpoк ilisimássut. sujuneкartup nautsorssordliuk nerssutip
15,2. kisitsisâ, inuit kisitsisigissartagaisa ilagingmássuk, kisitsisâlo tássa
666.

kapitalit 14.

savâraк Sîunip кáкâne keкartoк, ugpernaкutsiorneкartorpagssuitdlo ivko ilagigai eríniugkamik nutâmik atuissut; íngilit pingasut kingulerîgdlutik takutítut ingmíkut oкautigissagssaкardlutik, sujugdleк îvangkîliumik ítuínartumik, áipâ Bâpalerssuarmik úpítumik, pingajuat ermutsimik Gûtip níngangnerata pianik, nerssúmik táussumínga patdlorfigingnigtut imaiagagssãnik; íngilit kivdlûterssordlutik katerssuilersut nunamit katerssugagssanik mardluvingnik.

5,6. [1]takungnigkamalo, ata, savâraк Sîunip кáкâne keкartoк, ila-
7,4. -gigailo untritilingnik sisamanigdlo кulilingnik sisamanigdlo tû-
7,3. -sintigdlit, arкanik atâtâtalo arкanik кaormíkut agdlangneкartut.
1,15. [2]nipilo кilangmit tusarpara sôrdlo imerpagssu... nipât sôrdlulo
19,6. kagdlerssûp nipâ, nipilo tusagara sôrdlo kúkilagtortartut kúkilag-
5,9. -tariautimingnik kúkilagtortut nipât. [3]eríniugardlo nutâк atorpât
tugs. 33,3. igsiavfiup кilâgdlup sâne ûmassutdlo táukua sisamat utorкaune-
-ritdlo táukua sãne; avdlatdlo eríniugaк tamána ilíkarsínáungíkât,
14,1. táukua untritilingnik sisamanigdlo кulilingnik sisamanigdlo tûsin-
-tigdlit nunamit ingmíkôrtitdlugit pisiaussut kisimik ilíkarsínaugât.
[4]tássa-uko arnatigut mingugtûtíngitsut, mássa niviarsiáuput; tá-
-ssa-uko savârкamik malingnigtartut sumutdlûnît piartorângat.
táuko inungnit ingmíkôrtitdlugit pisiáuput naorкautauvdlutik Gûtip

savârĸavdlo pigissagssait. 5 maluginekángitdlatdlo sagdlunermik Sivf. 3,13.
ĸanermiugissaĸartitdlugit, agssuarnaitsûgamik.

6 ingilîlo avdla takulerpara ĸilaup migssâgut tingmissoĸ, î- 8,13.
-vangkîliumik ituínartumik oĸautigissagssaĸartoĸ nunamiussunut,
tamanutdlo akimángitsunut ingmíkutdlo nagguveĸatigîgsunut ing- 13,7.
-míkutdlo oĸausilingnut ingmíkutdlo inuiaussunut; 7 niperssuar-
-migdlo oĸarpoĸ: Gûte mianerisiuk, táunalo nâlangnartísiuk, er-
-ĸartũssivigssâ nagdliungmat; patdlorfigisiugdlo ĸilangmigdlo nu-
-namigdlo ímamigdlo ermitdlo puilassarfînik pingortitsissoĸ. 8 i-
-ngilîlo avdla malingnauvoĸ, oĸartoĸ: úpípoĸ, úpípoĸ Bâpale angi- 18,2.
-sôĸ, akimángitsut tamaisa ímíkamigit vînimik kamáumik uver- Is. 21,9.
-ssarnerme pianik. 9 ingilivdlo avdlap táukua pingajugssâta Dân. 4 30.
maligpai niperssuarmik oĸardlune: kialûnît nerssut patdlorfigi- Jer. 51 7.
-guniuk ássingalo, ĸaormigutdlo agssangmigutdlûnît ilisarnaĸuser-
-síkune, 10 táuna imísavortaoĸ vînimik kamáumik Gûtip pianik, tugs. 75,9.
akoĸartínago ermutsimut níngangnerata pianut imiúsimassumik;
ániartíneĸásavordlo ingnermik ikuatdlagsáumigdlo ingilit ivdler-
-nartut sâne savârĸavdlo sâne. 11 pujordlo ániarnerata pia ma- Is. 34,10.
-jortuásavoĸ nâgssáungitdluínartumik, uníngaveĸángitdlatdlo uv-
-dlúkutdlûnît únuákutdlûnît nâme, táuko nerssúmik ássinganigdlo
patdlorfigingnigtut nalingínardlo arĸata pianik ilisarnaĸusersítoĸ.
12 uvanîpoĸ ivdlernartut nikatdlujuínerat, |uvanîput| Gûtip inássu-
-tainik Jîsusimutdlo ugpernermik aulajangiússississut. 13 nipilo 13,10. 12,17.
ĸilangmit tusarpara oĸartoĸ: agdlagit: pivdluarput toĸussut Nâ- 19,9.
-lagkame toĸussut matuma kingornagut. mássame, oĸarpoĸ a-
-nerneĸ, uníngásassut suliniarnermingnit; suliaisale maligpait.

14 takungnileramalo, ata, nuia ĸaĸortoĸ, nuiavdlo ĸâne igsia- 1,13.
-ssoĸ inûp erneratut ássekartoĸ; táussuma niaĸorut kûltiussoĸ Dân. 7,13.
niaĸormiugigâ, kivdlûtdlo ipigtorssuaĸ tigumiarâ. 15 ingilîlo avdla
nâlagfingmit anivoĸ niperssuarmik tordlulavdlune nuiap ĸâne ig-
-siassumut: kivdlûterssorit kivdlûtingnik katerssuilerdlutitdlo; ka-
-terssuivfigssaĸ nagdliungmat, nunamit katerssugagssat paniler- Jôêl. 3,18.
-mata. 16 nuiavdlo ĸâne igsiassup kivdlûne aulatilerpâ nunap ĸâ-
-gut, nunavdlo naussue katerssorneĸalerput. 17 ingilîlo avdla
anivoĸ nâlagfingmit ĸilangmîtumit, táunátaoĸ ipigtorssuarmik kiv-
-dlûteĸarpoĸ. 18 ingilîlo avdla tunissivingmit anivoĸ ingnermut
pigínaussuseĸartoĸ, niperssuarmigdlo tordlulavoĸ táussumúnga i-
-pigtorssuarmik kivdlûteĸartumut oĸardlune: kivdlûterssorit kiv-
-dlûtingnik ipigtorssuarmik, nunap vîneĸutâta paormiorfê kivdlor-

-dlugit, vĩnigssai ineringmata. [19] íngilivdlo táussuma kivdlũne au-
-latilerpâ nunap кâgut, nunavdlo vĩneкutâ kivdluivfigâ [vĩnigssai]
19,15. igitdlugit tunguiaivfigssuarmut Gûtip kamangnerata pianut. [20] tu-
-nguiaivfigdlo tungmarneкarpoк igdlorpagssuagdlup avatâne, aug-
-dlo tunguiaivfingmit anivoк кimugtuarssuit kingmiait tikitdlugit,
sitâtisut tûsintiligtut arfinilingnigdlo untritiligtut takitigissoк nâv-
-dlugo.

kapitalit 15.

nerssúmik ajugauvfigingnigtut Gûte únersiutigigât; pûgútat arfineк-mardluk Gûtip kamangneranik ulivkârtut túniúneкartut íngiliout arfineк-mardlungnut perdlûtinik arfineк-mardlungnik kingugdligssanik pilingnut.

12,1. [1] nalunaerкutdlo avdla кilangme takulerpara, angisôк tu-
17,1. -pingnartoк: íngilit arfineк-mardluk perdlûtinik kingugdligssanik
arfineк-mardlungnik pigdlit, tamákunatigut Gûtip kamangnera nã-
4,6. -magtísangmat. [2] takulerparalo sôrdlo imaк igalâgssiaussaк ing-
12,11. -nermik akussaк, táukulo nerssúmik ássinganigdlo arкatalo kisit-
5,8. -sisânik ajugauvfigingnigtut ímap igalâgssiaussap sinâne кeкartut
2 Môr. 15,1. Gûtip pînik kúkilagtariauteкardlutik. [3] atorpâtdlo eríniugaк Môr-
tugs. 111,2. -sasip pia Gûtip kivfâta, eríniugardlo savârкap pia, oкardlutik:
— 145,17. angeкalutigdlo tupingnaкaut suliatit, Nâlagaк Gûte ajugaкángit-
16,7. -sutit; iluarnerdlo ilumôrnerdlo erкorpait avкutigissavit, akimá-
Jer. 10,7. -ngitsut kúngiat-â. [4] kia mianerísángínerâtit, Nâlagaк, arкitdlo
únersiutiginago? kisivit iluaitsuitsûgavit. mássa akimángitsut ta-
-marmik aggerumârput sâugne patdlordlutik, perкússutitit iluartut
erssermata.
[5] kingornalo takungnigkama, nalunaiautip tovкata nâlagfiu-
-ssortâ matuerneкarpoк кilangme; [6] nâlagfingmitdlo aníput íngilit
táuko arfineк-mardluk perdlûtinik táukuninga arfineк-mardlungnik
1,13. pigdlit, ilupâgssiamik minguitsumik кaugdlorivfâringmik atissa-
19,8. -кartut, sakíssamíkutdlo кiterutinik kûltiussunik кiterusersimassut.
Hsk. 9,2.
4,9. [7] ûmassutdlo táukua sisamat ilâta atautsip íngilinut táukunúnga
arfineк-mardlungnut túniúpai pûgútat kûltiussut arfineк-mardluk,
Hsk. 22,31. Gûtip nâgssáungitdluínartumik ûmassup kamangneranik ulivkârtut.
Is. 6,4. [8] nâlagfiuvdlo ilua putsumik tamákerpoк Gûtip nâlangnarssusianit
2 Môr. 40,35. píssauneranitdlo; nâlagfingmutdlo isersínaussoкángilaк perdlûtit
arfineк-mardluk íngilit táukua arfineк-mardluk pârissait nãmagtit-
-serdlugit.

kapitalit 16.

íngilit táukua arfinek-mardluk kingulerîgdlutik pûgútat táuko arfinek-mardluk Gûtip kamangnerata pê nunamut kuiartorait perdlûtitdlo amerdlakatait ilaliutdlugit.

1 niperssuardlo tusarpara nâlagfingmit, íngilinut táukunúnga 2 Môr. 7-10.
arfinek-mardlungnut okartok: pûgútat táuko arfinek-mardluk Gû-
-tip kamangnerata pê nunamut kuiartorsigik. 2 tauva sujugdlek 15,7.
autdlarpok pûgútane kuivdlugo nunap kânut; tauvalo ajússat a-
-jortut ajokutaokissut píngorput inungne nerssutip ilisarnakusiânik 13,17.
pilingne ássinganigdlo patdlorfigingnigtune.
3 íngilivdlo áipâta pûgútane kuivâ ímamut; tauvalo [imak] áu-
-ngorpok tokutap piatut ítok, tarnigdlitdlo ûmassut ímamîtut ta-
-marmik tokúput.
4 pingajuatalo pûgútane kuivâ kûngnut ermitdlo puilassar-
-fînut, áungorputdlo. 5 ermitdlo íngiliat tusarpara okartok: nâ- 11,6.
-pertuivdluarputit, mãnákut ítutit sujornagutdlo ítutit iluaitsuit- 6,10.
-sutit, taima erkartũssigavit; 6 ivdlernartutdlo pruvfîtitdlo aue
kuingmatigik aungmik ímípatit; taima pinekartugssáuput. 7 tu- 9,13.
-nissivigdlo tusarpara okartok: ilumut, Nâlagak Gûte ajugakángit- 19,2.
-sutit, ilumôrnerdlo iluarnerdlo erkorpait erkartũssinivit. 15,3.
8 sisamâtalo pûgútane kuivâ sekinermut, tuninekarpordlo i-
-nuit ôrkuvdlugit ingnermik. 9 inuitdlo ũput kiangârnermit, Gû-
-tivdlo perdlûtinut tamákunúnga pigínáussusekartup arka kaka- 13,6.
-jarât; avdlamigdlo isumatãngínamik nâlangnartíngilât.
10 tatdlimâtalo pûgútane kuivâ nerssutip igsiavfianut kilâling-
-mut; tauvalo nâlagauvfia târsivok, orkatigdlo kîvait erdlokingâr- 13,2.
-nermit, 11 kakajarâtdlo kilaup Gûtia erdlokinertik pivdlugo ajú-
-ssatigdlo pivdlugit, avdlamigdlo isumatãngínamik suliatik sorae-
-rúngilait.
12 arfernatalo pûgútane kuivâ kûgssuarmut Aivfaratimut; tau- 9,14.
-valo erma parkerpok, kúngit sekernup nuissarfianit pissugssat Is. 11,15 t.
avkutigssât iluarsarnekarkuvdlugo. 13 takuvákalo anernerit mi-
-ngugtût pingasut naratsisut ássekartut kũkôriaussarssûp karnanit
nerssutivdlo karnanit pruvfîtiorkusersuvdlo karnanit anissut. 14 táu- 1 kúng. 22,
-kume anernipiluit anernertarait nalunaerkutiliortut, autdlarputdlo 21 t.
inuit najugâta tamarme kúngînut katerssorumavdlugit sorssung-
-nigssamut Gûtip ajugakángitsup uvdlorssuane ivssumane piumâr-
-tumut. 15 ata, tikiúkumârpunga tigdligtutut. pivdluarpok erku- 3,3.
-massok atissaminigdlo pârssivdluartok, tamakarane aulajumanane, Lúk. 12,37.

kángugissane takorĸunago. [16]katerssorpailo najugkamut Eprîarit
Sagg. 12,11. oĸausînik Ar-makitûnimik taineĸartumut.
[17]arfineĸ-áipâtalo pûgútane kuivâ siláinarmut. niperssuardlo
anivoĸ nâlagfingmit ĸilangmîtumit, igsiavfingmit ĸilâlingmit, oĸar-
21,6. -toĸ: ĸanoĸ ilísassoĸ taimailivoĸ. [18]tauvalo ingnâtdlagíssat pí-
4,5. -ngorput, nipitdlo kagdleritdlo; nunalo sajugtorssuángorpoĸ, nu-
-name inoĸalerĸârneranit nuna taima ítumik taima agtigissumik
14,8. sajugsimángisáinartoĸ. [19]igdlorpagssualigdlo angisôĸ avgorpoĸ pi-
-ngasúngordlune, akimángitsutdlo igdlorpalê úpíput. Bâpalilo a-
17,5. 14,10. -ngisôĸ erĸaineĸarpoĸ Gûtip sâne, ermuseĸ vînimik níngangnerata
Is. 51,22. katsungaitsup pianik imalik táussumúnga túniúneĸarĸuvdlugo.
[20]ĸeĸertatdlo tamarmik ĸimâput, ĸáĸatdlo nanineĸángitdlat. [21]na-
-tarĸornarssuitdlo oĸimailutarssuartut oĸimaitsigissut ĸilangmit
nákarput inungnut, inuitdlo Gûte ĸaĸajarât natarĸornat perdlû-
-táussusiat píssutigalugo, perdlûtáussusiat angingâĸingmat.

kapitalit 17.

uverssartorssuaĸ nerssutdlo táussumínga nangmagtoĸ arfineĸ-mardlungnik niaĸulik ĸulinigdlo nagssulik Juánasimut takutitaussut nalunaiarneĸardlutigdlo, uverssartorssuaĸ táuna tássaungmat Bâpale angisôĸ.

15,1. [1]íngilitdlo táukua arfineĸ-mardluk pûgútanik táukunínga ar-
-fineĸ-mardlungnik pigdlit ilâta tikiutdlune oĸalugfigilerpânga o-
Jer. 51,13. -ĸardlune: ĸaigit, uverssartorssûp imerpagssuarne igsiassup er-
-ĸartûneĸarnera ilingnut takutísavara; [2]táuna nunap kúngîsa u-
18,9. Nâg. 3,4. -verssaigât, vînilo uverssarnerata pia nuname ineĸartut kâvikô-
Is. 21,1. -rutigigât. [3]tauvalo anerníkut puilassuitsumut pisingmanga, arnaĸ
takulerpara nerssut augpalujagtoĸ igsiavfigigâ tamatigut aternik
13,1. ĸaĸajardliutaussunik pilik arfineĸ-mardlungnigdlo niaĸulik ĸulinigdlo
nagssulik. [4]arnardlo táuna atissaĸartoĸ augpatdlarigsumik aug-
18,16. -palujagtumigdlo kûltimigdlo pilersorsimavdlune ujarĸanigdlo er-
Jer. 51,7. -dlingnartunik sapángarigsunigdlo, ermuserdlo kûltiussoĸ tigumia-
-rigâ, maujungnartunik mingungnartunigdlo uverssarnerata pînik
14,8. ulivkârtoĸ; [5]ĸauanilo agdlagsimassoĸ ateĸ: ángigissaĸ, Bâpale
angisôĸ, uverssartut maujungnartutdlo nuname pissartut arnât.
[6]arnardlo táuna takuvara kâvikôrtoĸ ivdlernartut auinit Jîsusivdlo
nalunaiaissortaisa auinit; tupigusungârpungalo takugavko. [7]í-
-ngilivdlo oĸarfigânga: sôĸ tupigusugpit? nalunaerfigísavavkit
ángigissamik arnap táussuma pianik nerssutivdlo táussumínga
nangmagtup arfineĸ-mardlungnik niaĸugdlup ĸulinigdlo nagssugdlup

pianik. 8 nerssut takussat sujornagut íkaluarmat mãnákutdlo í-
-nane, itinerssuarmit кaкiumârpoк aserorsimavfingmutdlo aut-
-dlarumârdlune; tupigusugkumârputdlo nuname ineкartut silarssûp 13,8.
túngavilerкârneranit atermíkut agdlangneкángitsut magpersagkane
inũssúmik agdlagkane, nerssut sujornagut íkaluartoк mãnákutdlo 17,11.
íngitsoк takuguníko tássaussoк. 9 uvane [atorpoк] isuma ilisi- 13,18.
-mássúmik pilik. niarкut táuko arfineк-mardluk tássa кáкat ar- 13,1.
-fineк-mardluk arnap táussuma igsiavfigissai; 10 kúngitdlo arfineк-
mardluk tássa; ilait tatdlimat ordlorêrput, ilât atauseк mãnákut
ípoк, ilât sule tikiutíngilaк, tikiúkunilo tássanîtdlatsiásavoк. 11 ner- 20,8.
-ssutdlo sujornagut íkaluartoк mãnákutdlo íngitsoк nangmineк 17,8.
arfineк-pingajorât, táukualo arfineк-mardluk ilât tamássa, aseror-
-simavfingmutdlo autdlarumârpoк. 12 nagssuit táuko кulit taku- Dân. 7,24.
-ssatit tássa kúngit кulit, táukua nâlagauvfik sule pigilíngíkât,
kúngisutdle pigínáussuseкalerumârput nerssut peкatigalugo nalu-
-naerкútap akúnera atauseк nâvdlugo. 13 táuko atausiussumik
isumaliorput, píssaunertigdlo pigínáussusertigdlo nerssúmut tú- 17,17.
-niúkumârpait. 14 táukua savâraк sorssugkumârpât, savârкavdlo
ajugauvfigiumârpai, nâlagkanut nâlagaugame kúnginutdlo kúngiu- 19,16.
-game; ilagissailo tássa кaerкussat кinigkatdlo ilumôrtutdlo. 15 o-
-кarfigângalo: ermit takussatit uverssartup táussuma igsiavfigissai Is. 8,7.
tássa ingmíkut inuiaussut inugpagssuitdlo akimángitsutdlo ingmí-
-kutdlo oкausigdlit. 16 nagssuitdlo táukua кulit takussavit ner-
-ssutivdlo táussuma uverssartoк táuna ûmigssorumârpât suerut-
-dlugo tamataerutdlugulo, neкâlo neriumârpât, táunalo ingnermik 18,8.
ikivkarumârpât. 17 mássa Gûtip ũmataisigut tunivai isumaliũne
suliarerкuvdlugo, isumaliûtdlo atausiussoк suliarerкuvdlugo, nâla-
-gauvfigtigdlo nerssúmut túniuterкuvdlugo, Gûtip oкausê nãmag- 10,7.
-sineкarserdlugit. 18 arnardlo takussat tássa igdlorpagssualik táuna 16,19.
angisôк nunap kúngînut nâlagáussuseкartoк.

kapitalit 18.

Bâpale angisôк úpítoк íngilip tordlulássutigigâ; кilangmiup ínugtane tássánga aner-
-кugai perdlûtigssainik pineкarкunagit; úpítorssuaк táuna кavsêrpagssuit inûvdlua-
-pilokatigissaisalo táussumíngalo pisũngorfigingnigtut кiavdlugulo upíkumârât; íngilip
nakûssup nalunaerutigigâ, tássángáinaк igíneкásangmat kingornalo nanineкásanane.

1 kingornalo takuvara íngile avdla кilangmit arкartoк, angi- 10,1.
-sûmik pigínáussuseкartoк, nunalo кáumarsagauvoк kaumaneranit.
2 tordlulavordlo nipine nipigtortitdlugo, oкardlune: úpípoк, úpípoк 14,8.

Is. 13,21. Bâpale angisôĸ, anernipiluitdlo najugarilerpât, anerneritdlo mi-
-ngugtût tamarmik parnaerússauvfigilerpât, tingmíssatdlo mingug-
14,8. 17,2. -tût ûminartutdlo tamarmik parnaerússauvfigilerpât. [3]mássa vĩ-
Jer. 51,7. -nimit kamáumit uverssarnerata pianit akimángitsut tamarmik
Nâg. 3,4. imerput, nunavdlo kúngîsa uverssaivât, nunavdlo niuvertartue pi-
-sũngorput inûvdluapilungnerata sualugssusianit. [4]nipilo avdla
tusarpara ĸilangmit oĸartoĸ: tássánga anigitse, ínugtáka, ajortu-
Jer. 51,6. 9. -liausîsigut peĸatigileĸinavarse, perdlûtigssainigdlo pineĸaĸinavuse.
[5]mássa ajortuliausê ĸilangmut apigsíput, iluaitsuliornerilo Gûtip
tugs. 137,8. erĸaivai. [6]taima akilersiuk sôrdlo táuna akilîssarsimassoĸ, su-
-liai nâpertordlugit mardloriardlugo pisiuk; ermuseĸ táussuma
imigssiorfigissartagâ táussumúnga imigssiorfigisiuk mardloriardlugo.
[7]ĸanoĸ agtigissumik usornartíniarmat inûvdluapilugdlunilo, taima
agtigissumik tunisiuk ániautigssânigdlo aliasûtigssânigdlo. ũmá-
Is. 47,7 tt. -migut oĸarmat: igsiavunga kúngiuvdlunga uvigdlarnerunangalo,
aliasûtigssavnigdlo takussaĸásángilanga. [8]tamána pivdlugo per-
-dlûtigssai nagdliúsáput uvdlorme atautsime, toĸulo aliasûtigssar-
-dlo kângnerdlo, ingnermigdlo ikivkarneĸásavoĸ; naĸûngmat Nâ-
-lagaĸ Gûte táussumínga erĸartũssissoĸ.
[9]nunavdlo kúngîsa táussuma uverssaissigissaisa inûvdluapi-
Hsk. 26,16. -loĸatigissaisalo ĸiavdlugulo upíkumârpât, ikualanerata pujua ta-
— 27,30. -kuguníko, [10]ungasigsume ĸeĸardlutik ániarnera ersíssutigalugo
18,16. 19. oĸardlutigdlo: erĸanaĸ, erĸanaĸ igdlorpagssualik angisôĸ, Bâpale
igdlorpagssualik nakûssoĸ, erĸartũneĸarnerit nalunaerĸútap akúne-
Hsk. 27,36. -rane atautsime nagdliungmat. [11]nunavdlo niuvertartuisa ĸiavdlu-
— 27,5 tt. -gulo aliasûtigiumârpât, niorĸutai pisiariumaneĸarungnaermata;
17,4. [12]kûltilo sîlvilo niorĸutigissat ujarĸatdlo erdlingnartut sapángarig-
-sutdlo, ilupâgssiarigsutdlo ánorâgssatdlo augpatdlarigsut sîlikitdlo
augpalujagtutdlo, ĸissuitdlo tipigigsut tamalât peĸutitdlo tûgaussut
tamalât peĸutitdlo tamalât ĸissûssut erdlingnarnerit kangnúsau-
-ssutdlo saviussutdlo ujaraussutdlo ĸaĸortut, [13]kanîlitdlo pujôru-
-tigssatdlo tipigigsut tarnutitdlo tipigigsautitdlo ĸaĸortut, vĩnilo
ûlialo kajûssatdlo pitsaunerit kajûssiagssatdlo, nerssutautitdlo nang-
-magtartut savatdlo ĸimugtuarssuitdlo ĸamutitdlo agssakâssugdlit,
inugsiatdlo inuitdlo tarnait. [14]paormarssuitdlo tarnivit nuánarissai
ilingnit nigorput, inûvdluautaussutdlo usornautaussutdlo tamarmik
ilingnit nigorput, kingornalo nanísángilatit. [15]tamákuníngalo nior-
-ĸuteĸartut táussumánga pisũngortut ungasigsume ĸeĸarumârput
Hsk. 27,30. ániarnera ersíssutigalugo ĸiavdlutigdlo aliasugdlutigdlo, oĸardlu-

-tigdlo: [16]erkanak, erkanak igdlorpagssualik angisôk ilupâgssia- 18,10. 19.
-rigsumik augpatdlarigsumigdlo augpalujagtumigdlo atissakartok
kûltimigdlo pilersorsimavdlune ujarkanigdlo erdlingnartunik sapá- 17,4.
-ngarigsunigdlo; nalunaerkútap akúnerane atautsime pisũssutit 18,19.
taima agtigissut piunêrungmata. [17]akugtutdlo tamarmik umiar- Hsk. 27,27.
-ssuarnigdlo angalassartut tamarmik umiarssuarmiutdlo tamarmik
ímamilo suliakartut tamarmik ungasigsume kekarput, [18]tordlulá-
-putdlo ikualanerata pujua takugamíko, okardlutik: kiame ássigi-
-galuarâ igdlorpagssualik angisôk táuna? [19]niarkutigdlo ivssumik Hsk. 27,30.
sauvait, tordlulâputdlo kiavdlutik aliasugdlutigdlo, okardlutik: er-
-kanak, erkanak igdlorpagssualik angisôk, táuna ímame umiar- 18,10. 16.
-ssuautekartut tamarmik pisũngorfigigât erdlingnartûtai pisũngûti-
-galugit; nalunaerkútap akúnerane atautsime piunêrungmat. 18,16. Is. 44,23.
[20]tipaitsûtigûk, kilak ûmâ, ivdlernartutdlo apustilitdlo pruvfîtitdlo
ukorsê, ilivse erkartũssíssutigaluse Gûtip erkartûngmago.
[21]íngilivdlo nakûssup ujarak kivigpâ aserorteriviup ujarâtut Jer. 51,63 f.
angisûtut agtigissok, ímamutdlo igípâ okardlune: taima Bâpale
igdlorpagssualik angisôk tássángáinak igínekásavok, kingornalo na-
-ninekásángilak. [22]kúkilagtortutdlo nipilerssortutdlo mingnernigdlo Is. 24,8.
angnernigdlo kardlortartut nipait ilingne tusarnekásáisáput, sanâ- Jer. 25,10.
-nigdlo ajornarnernik sánarigsokásáisavok ilingne, aserorteriviuvdlo
nipâ ilingne tusarnekásáisavok; [23]káumarkutaussuvdlo kaumanera
ilingne káumarkutiginekásáisavok, uvigssavdlo nuliagssavdlo nipait Jer. 16,9.
ilingne tusarnekásáisáput; tássa niuvertortatit nuname nâlagar-
-ssûngmata, ilisĩnigkut akimángitsut tamarmik támartínekarmata. Is. 23,8.
[24]táussumanilo naninekarput pruvfîtit ivdlernartutdlo aue nunamilo
tokutaussut tamarmik [aue].

kapitalit 19.

kilangmiorpagssuit alîlûjârtartut, Gûtip Bâpale erkartûngmago kúngiulerdlunilo, sa-
-vârkavdlo katernauvfigssâ nagdliungmat; Kristuse erkartũssiartortok katerssat ki-
-langmiussut maligtigalugit; nerssut ilagissâlo pruvfîtiorkusersok tatsimut
ingnerussumut igitaussut.

[1]kingorna tusarpara kavsêrparujugssuit niperssuatdlusôk ki- 12,10.
-langme, okartut: alîlûjâ, ánáussut nâlangnautdlo píssaunerdlo tugs. 104,35.
Gûtivta pigiligit; [2]erkartũssinerisa ilumôrnerdlo iluarnerdlo er-
-kormatigik, erkartũkamiuk uverssartorssuak uverssarnermigut nu- 16,7.
-namik aseruissok, kivfamilo aue agssainit aperkutigigamigit. 5 Môr. 32,43.
[3]áipagsânigdlo okarput: alîlûjâ. pujualo majortuásavok nâgssáu- Is. 34,10.

-ngitdluínartumik. [4]utorĸauneritdlo táuko mardlungnik ĸuligdlit
sisamatdlo ûmassutdlo táuko sisamat patdlorput Gûte patdlorfi-
tugs. 106,48. -galugo igsiavfingme ĸilâlingme igsiassoĸ, oĸardlutigdlo: ãman,
alílujâ. [5]nipilo igsiavfingmit ĸilâlingmit anivoĸ oĸartoĸ: Gûter-
ugs. 134,1. -put únersiutigisiuk, kivfai tamavse-â, táussumíngalo mianering-
14,2. -nigtuse mikissunále angisûtdlo. [6]tusarparalo ĸavsêrparujugssuit
Hsk. 1,24. nipâtdlusôĸ, imerpagssuitdlo nipâtdlusôĸ, kagdleritdlo nipitût ni-
-pâtdlusôĸ, oĸartut: alílûjâ, Nâlagaĸ Gûterput ajugaĸángitsoĸ kú-
tugs. 118,24 -ngiulermat. [7]tipaitsugdlutalo ĸímasugta táunalo nâlangnartitdlugo;
savârĸap katernauvfigssâ nagdliungmat, nuliagssâlo piarêrsarêrmat.
19,14. [8]tunineĸarpordlo ánorârsimarĸuvdlugo ilupâgssiarigsumik minguit-
15,6. -sumik ĸaugdlorivfâringmik; mássalo ilupâgssiarigsoĸ tamána tá-
14,13. -ssa ivdlernartut iluarssusê. [9]oĸarfigângalo: agdlagit: pivdluar-
-put savârĸap katernauvfigssâne únúkorsiúmik neriartorĸuneĸar-
21,5. -tut. ãma oĸarfigânga: tássa Gûtip oĸausê sagdlusuitsut. [10]isi-
22,6. -gaisalo sãnut patdlorpunga patdlorfigiumavdlugo. oĸarfigângale:
mianerssorit, taimailioĸinak; kivfaĸatigârma, katángutivitdlo Jî-
-susip nalunaiautânik pigingnigtut kivfaĸatigãnga; Gûte patdlor-
12,17. -figûk. mássalo Jîsusip nalunaiautâ tássa anerneĸ takordlûi-
-sitsissoĸ.

6,2. [11]ĸilagdlo takuvara angmassoĸ, atalo, ĸimugtuarssuk ĸaĸor-
-toĸ, ĸânilo igsiassoĸ taineĸarpoĸ ilumôrtumik sagdlusuitsumig-
-dlo, erĸartûssinermigutdlo sorssungnermigutdlo nâpertuivdluarpoĸ.
12,3. [12]issailo ingnerup ikualaneratut íput, niarĸumigutdlo kúngit nia-
-ĸorutainik amerdlasûnik niaĸoruteĸarpoĸ; agdlagsimassumigdlo
2,17. ateĸarpoĸ avdlap ilisimángisânik, nangmineĸ kisime ilisimassa-
Is. 63,1 t. -minik. [13]atissarâlo ĸagdlersaut aungmut misugsimassoĸ, arĸalo
tássa Gûtip oĸausia. [14]katerssatdlo ĸilangmiussut maligpât ĸi-
19,8. -mugtuarssuit ĸaĸortut ĸaine igsiavdlutik ilupâgssiarigsumigdlo
1,16. ĸaĸortumik minguitsumik atissaĸardlutik. [15]ĸarnanitdlo anivoĸ
2,16. pana ipigtorssuaĸ, tamatumínga akimángitsut panásagai; savatut-
12,5. tugs. 2,9. -dlo pârísavai saviussumik ilitsersûteĸardlune; tunguiaivfigdlo vĩ-
14,19. -nimut Gûtip ajugaĸángitsup níngangnerata katsungaitsup pianut
Is. 63,3. atortoĸ táussuma tungmásavâ. [16]ĸagdlersáumigutdlo ĸitermigutdlo
17,14. agdlagsimassumik ateĸarpoĸ [ima]: kúngit kúngiat nâlagkatdlo
nâlagât.

[17]íngililo takuvara seĸinerme ĸeĸartoĸ, táuna niperssuarmik
Hsk. 39,17 tt. tordlulavoĸ tingmíssanut ĸilaup migssâgut tingmissunut tamanut
oĸardlune: ĸaivdluse katerssoritse Gûtip únúkut nerdliutigssiânut

angisûmut, [18] kúngit neкait nerísavdlugit, sákutûtdlo nâlagaunerisa
neкait, nakûssutdlo neкait, кimugtuarssuitdlo кainilo igsiassut
neкait, tamarmigdlo kivfáungitsutdlo kivfaussutdlo mikissut- 17,12.
-dlo angisûtdlo neкait. [19] nerssutdlo nunavdlo kúngê táukualo
katerssait takuváka atautsimut pissut ivna кimugtuarssûp кâne
igsiassoк táussumalo katerssai sorssugkumavdlugit. [20] nerssutdlo 16,14.
tigussauvoк, ilagissâlo pruvfîtiorкusersoк tákuane nalunaerкuti- 16,13.
-liortartoк, táukunatigut nerssutip ilisarnaкusiânik pilersítut ássi-
-nganigdlo patdlorfigingnigtut támartítarai; ûmatitdlugit táuko
mardluk igitáuput tatsimut ingnerussumut ikuatdlagsáumik ikua- 20,10.
-lassumut. [21] ilailo toкutáuput кimugtuarssûp кâne igsiassup pa- Is. 30,33.
-nânik кarnanit anissumik; tingmíssatdlo tamarmik кârsitdlarput
neкainit.

kapitalit 20.

Sãtane кilerssugaulersoк, Gûtivdlo oкausia pivdlugo toкutaugaluartut ũmardlutik Kristuse nâlagaoкatigísagât ukiut tûsintigdlit; kingornatigut Sãtane кilerússaerneкá-sassoк, Gòrdlo Mâkòrdlo ivdlernartunut sorssugkiartoкatigigaluardlugit igitáusassoк tatsimut ingnerussumut; toкussut naliugínait erкartũneкartut magpersagkane agdlag-simassut maligdlugit, toкuvdlo áipâ pilersoк.

[1] íngililo takuvara кilangmit arкartoк, táussuma pigigâ iti- 18,1.
-nerssuarmut matuersautaussoк, kalivnerssuitdlo tigumiarigai. 9,1.
[2] kũkôriaussarssuardlo tiguvâ, táuna pulateriârssutoкaк, mamar- 12,9.
-dlîssorssûssoк*) Sãtaniussordlo; кilerssorpâlo ukiut tûsintigdlit
кilerssugaorкuvdlugo; [3] itinerssuarmutdlo igípâ, matuvdlugulo na- Is. 24,22.
-кíssuserdlugulo кulâgut, akimángîtsut táussumúnga támatísaer-
-кuvdlugit ukiut táuko tûsintigdlit nãmagtitserdlugit; táukualo
kingornatigut sivikitsumik кilerússaerneкásavoк. 17,10.
[4] igsiavfîtdlo кilâgdlit takuváka, кainutdlo ingíput, erкartũ- Dan. 7,
-ssiniússardlo táukunúnga túniússauvoк; Jîsusivdlo nalunaiautâ 9. 22. 27.
pivdlugo Gûtivdlo oкausia pivdlugo niaкuersitaussut tarnait [ta- 6,9.
-kuváka], nerssúmigdlo ássinganigdlũnît patdlorfigingníngitsut, кaor-
-míkutdlo agssangmíkutdlo ilisarnaкusersíngitsut; ûmarputdlo,
Kristusilo nâlagaoкatigât ukiut tûsintigdlit. [5] toкussoкataitdle
ũmángitdlat ukiut táuko tûsintigdlit nãmagtitserdlugit. tássa ma-
-kivfik sujugdleк. [6] pivdluardlunilo ivdlernarpoк makivfingme su-
-jugdlerme pigssaкartoк; táukunúnga toкup áipâ pigínáussuseкá-

*) tornârssuk, Diâvulo.

Is. 61,6. -ngilaк, kisiáne Gûtip Kristusivdlo palasertarísavait, nâlagaoкati-
-gísavàtdlo ukiut tùsintigdlit.
7ukiutdlo táuko tùsintigdlit nãmagtigpata Sãtane кilerú-
-ssaernекásavoк parnaerússauvfingminit pèrdlune. 8aniumârpordlo
akimángitsut nunap tекerкuine sisamane [ítut] támartíniásavdlugit,
Hsk. 38. 39. Gôrdlo Mâkôrdlo, sorssungnigssamut katerssorniásavdlugit, ímap
sioraisut amerdlatigissut. 9majuarputdlo nunap inituneragut,
ivdlernartutdlo tangmârfiat igdlorpagssualigdlo asassaк iluvât.
21,2. ingnerdlo кilangmit nákarpoк Gûtimit nungutitdlugitdlo. 10ma-
19,20. -mardlîssorssuardlo*) táukunínga támartitsissoк igitauvoк tatsi-
-mut ingnerussumut ikuatdlagsautaussumut nerssútip pruvfîtior-
-кusersuvdlo inigiligãnut; ániartitáusáputdlo uvdlúkutdlo únuá-
-kutdlo nâgssáungitdluínartumik.
Dân. 7,9 f. 11takuvaralo igsiavfik кilâlik angisôк кaкortoк, kânilo igsia-
-ssoк; táussuma kînànit nunalo кilagdlo кimãput inigssarsineка-
-rungnaerdlutigdlo. 12toкussutdlo takuváka mikissutdlo angisûtdlo
Mal. 3,16. igsiavfiup кilàgdlup sàne кeкartut, magpersagkatdlo кavsît mag-
-perneкarput; magpersagkatdlo avdlat atautsit magperneкarput,
tássa inũssúmik agdlagkat. toкussutdlo erкartũneкarput magper-
-ssagkane agdlagsimassut maligdlugit, suliait nâpertordlugit. 13í-
6,8. -mavdlo túniúpai toкussut ingminĩtut, toкuvdlo unerivfiuvdlo
túniúpait toкussut ingmingnĩtut; erкartũneкarputdlo nungutdlutik
21,8. suliatik nâpertordlugit. 14toкulo unerivfigdlo igitáuput tatsimut
3,5. ingnerussumut. tássa toкup áipâ. 15nalingínardlo magpersagkane
inũssúmik agdlagkane agdlagsimángitsoк igitaussaraoк tatsimut
ingnerussumut.

kapitalit 21.

кilagdlo nutâк nunalo nutâк Jerûsalâtdlo nutâк кilangmit arкartoк Juánasip takugai, кilangmiuvdlo tusardlerâ Gûtip ineкarfianik inungnĩtumik; Jerûsalât кilangmit pissoк Juánasimut takutitaussoк Gûtip nâlangnarssusia pigigâ alutornangârtorssûvdlune, sa-vârкavdlo magpersagautaine inũssúmik agdlagkane agdlagsimassut kisimik tássunga isísassut.

Is. 65,17. 1кilagdlo nutâк nunalo nutâк takuváka; кilak sujugdleк nu-
- 66,22. -nalo sujugdleк pêrmata, imardlo peкarungnaerdlune. 2igdlor-
2 Pît. 3,13. -pagssualigdlo ivdlernartoк Jerûsalât nutâк takuvara кilangmit
Epr. 12,22. arкartoк Gûtimit, piarêrsagaussoк nuliagssatut uvigssaminut á-

*) tôrnârssuk, Diâvulo.

-ssuarsimassutut. 3 niperssuardlo tusarpara ĸilangmit, oĸartoĸ:
takúsagigse Gûtip ineĸarfia inungnītoĸ, ineĸarumârpordlo táuku- 2 Kor. 6,16.
-nane inugtariumârdlugitdlo, táukualo Gûte nangmineĸ ilagalugulo Hsk. 37,27.
Gûtigiumârpât. 4 Gûtivdlo ĸuvdlît tamaisa atdlarterumârpai i- 7,17.
-ssainit, toĸulo peĸarungnáisavoĸ, aliasugtoĸarungnaerdlunilo niv- Is. 25,8.
-dliassoĸarungnaerdlunilo ániartoĸarungnáisavoĸ, sujugdlît pêrmata.
5 igsiavfingmilo ĸilâlingme igsiassoĸ oĸarpoĸ: ata, sût tamaisa Is. 43,19.
nutãngortípáka. uvavnutdlo oĸarpoĸ: agdlagit, oĸautsit tamáko 2 Kor. 5,17.
sagdlusuitdlutigdlo ilumôrmata. 6 oĸarfigângalo: ĸanoĸ ilísassoĸ 16,17.
taimailivoĸ. uvanga-una a-lo u-lo, autdlarĸautauvdlunilo nagga- 22,13.
-taussoĸ. imerusugtoĸ ermup inũssutaussup puilavfianit tuniu-
-mârpara akeĸángitsumik. 7 ajugaussup tamáko kingornússariu-
-mârpai, Gûtigísavângalo, uvangalo erneriumârpara. 8 ersissutdle 21,3.
ugpíngitsutdlo maujungnartutdlo inuartutdlo uverssaissutdlo ilisît- 22,15.
-sutdlo Gûtipilugsiortutdlo sagdlutûtdlo tamarmik, táukua pigssât
tatsime ingnermik ikuatdlagsáumigdlo ikualassume ísavoĸ, tássa 20,10. 14.
toĸup áipâ.

9 íngilitdlo táukua arfineĸ-mardluk pûgútanik táukunínga ar- 15,1.
-fineĸ-mardlungnik perdlûtinik táukunínga arfineĸ-mardlungnik 17,1.
kingugdligssanik ulivkârtunik pigdlit ilâta tikiutdlune oĸalugfigi-
-lerpânga oĸardlune: ĸaigit, nuliagssaĸ savârĸap nuliagssâ ilingnut
takutísavara. 10 tauvalo anerníkut ĸákarssuarmut kingigtumut pi- 17,3.
-sípânga, igdlorpagssualigdlo táuna uvavnut takutípâ, Jerûsalât 19,7.
ivdlernartoĸ, ĸilangmit arĸartoĸ Gûtimit; 11 táussuma pigigâ Gûtip Hsk. 40,2.
nâlangnarssusia, ĸáumarĸutâtalo ássigigâ ujarĸat erdlingnarnerssât,
aligoĸ akisungnertôĸ aligorĸigsoĸ; 12 angisûmigdlo portusûmik u-
-ngalorssuaĸartoĸ, isâvfeĸardlunilo arĸaneĸ-mardlungnik, isâvfîtdlo
ĸainītut íngilit arĸaneĸ-mardluk, arĸitdlo tássunga agdlagsimassut, Hsk. 48,31 ff.
tássa Israîlip kinguaisa nagguveĸatigîgsortaisa arĸaneĸ-mardluk
[arĸe]; 13 kangianit isâvfît pingasûssut, avangnânit isâvfît pinga-
-sûssut, kujatânit isâvfît pingasûssut, kitânit isâvfît pingasûssut.
14 igdlorpagssuagdluvdlo ungalorssua arĸaneĸ-mardlungnik túnga-
-veĸarpoĸ, tamákualo ĸainīput savârĸap apustilîsa arĸaneĸ-mar-
-dluk arĸe. 15 oĸalugfigissigalo kûltiussumik suvdlortûteĸartoĸ,
igdlorpagssualik ûgtúsavdlugo, isâvfîlo ungalorssualo. 16 igdlor- Hsk. 40,3.
-pagssualigdlo ineĸarpoĸ sisamanik teĸerĸoĸardlune, takíssusialo
siligssusialo angeĸatigîgput; suvdlortûmigdlo igdlorpagssualik ûg- Hsk. 41,21.
-tormago sitâtit arĸaneĸ-mardlungnik tûsintigdlit naligai. takí-
-ssusia siligssusialo portússusialo ássigîgput. 17 ungalorssualo ûg-

Sagg. 2,5. -torpâ: tatdlit untritigdlit sisamanigdlo ĸuligdlit sisamatdlo, inùp ûgtûtâ ingilip pigissâ atordlugo. [18]ungalorssuatalo ĸarmarnera ali-
-gûvoĸ akisungnertôĸ, igdlorpagssualigdlo kûltiuvoĸ akuitsoĸ igalâg-
-ssiatut minguitsutut ítoĸ. [19]igdlorpagssuagdluvdlo ungalorssuata
Is. 54,11 tt. túngavê pínersagáuput ujarĸanik erdlingnartunik tamalânik: túngavik sujugdleĸ tássa aligoĸ akisungnertôĸ, áipâ aligoĸ atdlarniussaĸ, pingajuat aligoĸ aumaussarigsoĸ, sisamât aligoĸ ĸorsôrĸigsoĸ, [20]tatdlimât aligoĸ augpalujagtoĸ, arfernat aligoĸ augpalualârtoĸ, arfineĸ-áipât aligoĸ kûltiussoĸ, arfineĸ-pingajuat aligoĸ tungujuar-
-toĸ, arfineĸ-sisamât aligoĸ iseriagtûssaĸ, ĸulingat aligoĸ ĸorsû-
-ssaĸ, arĸarnat aligoĸ alángialassoĸ, arĸaneĸ-áipât aligoĸ tungut-
21,12. -sorigsoĸ. [21]isâvfîlo arĸaneĸ-mardluk tássa sapángarigsut arĸa-
-neĸ-mardluk, nungutdlugit isâvfik atauseĸ sapángarigsoĸ atau-
-siussoĸ; igdlorpagssuagdluvdlo igdluisa akornat kûltiuvoĸ akuit-
-soĸ, igalâgssiardlusôĸ ujuvigtuitsoĸ. [22]nâlagfingmigdlo tássane takussaĸángilanga, Nâlagaĸ Gûte ajugaĸángitsoĸ nâlagfigsut piging-
22,5. -mago, savârardlo. [23]igdlorpagssualigdlo seĸinermigdlũnît ĸáumá-
Is. 60,19. -migdlũnît pissariaĸángilaĸ ingminut ĸaumassugssanik, Gûtip nâ-
-langnarssusiata ĸáumarsarmane, savârardlo ĸáumarĸutigigamiuk.
Is. 60,3 tt. [24]akimángitsutdlo saĸiumârput ĸaumassua ĸáumarĸutigalugo; nunavdlo kúngîsa nâlangnautitik atarĸinautitigdlo tássunga ãkumâr-
-pait. [25]isâvfîlo matuneĸásángitdlat uvdlúkut, mássa únuaĸásá-
22,5. -ngilaĸ tássane. [26]akimángitsutdlo nâlangnautait atarĸinautaitdlo
Is. 52,1. tássunga ãkumârpait. [27]sûtdlo nalingínaussut tássunga isísángit-
-dlat, maujungnartuliortutdlo sagdlunernigdlo ilerĸugdlit nâme; savârĸap magpersagautaine inũssúmik agdlagkane agdlagsimassut kisimik [isísáput].

kapitalit 22.

kûgssuaĸ inûnartumik imilik orpîtdlo inûnartut Jerûsalâme nutâme ítut, Gûtivdlo savârĸavdlo igsiavfiat ĸilâlik tássanîsassoĸ, kivfaisalo kivfartũkumârât pivdluardlutik nâgssáungitdluinartumik; oĸautsit tamáko ilumôrdlutigdlo sagdlusuitsut, Juánasilo táunaussoĸ tamákuninga takungnigtoĸ tusaissordlo; íngile patdlorfigerĸúngitsoĸ; Jî-
-susip inássutainik malingnigtut pivdluarfingmut isersínáusassut, ilerĸupilugdlitdle ta-
-marmik silatânîsavdlutik; takordlûgkerssârutit magpersagkane mákunane ítut oĸau-
-sînut ilaliússissut ilainigdlũnît pêrsissut Gûtip pitdlarumârai; Kristuse ilumut aggerĸajâlersoĸ.

[1]ãmátaoĸ uvavnut takutípâ kûgssuaĸ inûnartumik imilik,
Hsk. 47,1. aligortut ĸáumarigsigissoĸ, Gûtip savârĸavdlo igsiavfiánit ĸilâling-
Hsk. 47,7. -mit [puilassoĸ]. [2][igdlorpagssuagdlup] igdluisa akornata ĸerĸane

kûgssûvdlo sinaine igdlugîngne [íput] orpît inûnartut arkanek-mar- 2,7.
-dlungnik ineritisissartut, káumatit nungutdlugit inerititakartartut;
orpîtdlo táukua pilutait akimángitsunut katsorsautáuput. [3]per-
-dlorkunartokásáisavordlo, Gûtivdlo savârkavdlo igsiavfiat kilâlik Sagg. 14,11.
tássanīsavok; kivfaisalo kivfartūkumârpât, [4]kînâlo takúsavât; ar-
-kalo kauinīsavok. [5]únuakásángilardlo [tássane], káumarkúmigdlo 7,3.
sekernuvdlūnît kaumaneranik pissariakángitdlat, Gûtip Nâlagkap 20,23. 25.
káumarsarmatik; nâlagkersuiumârputdlo nâgssáungitdluínartumik. Dân. 7,27.
[6]okarfigângalo: okautsit tamáko ilumôrdlutigdlo sagdlusuíput. 21,5.
Nâlagkavdlo pruvfîtit anernerisa Gûtiata íngiline autdlartípâ, ki- 22,1.
-lamik piumârtugssat kivfaminut takuterkuvdlugit. [7]ata, agger- 1,1.
-kajâlerpunga. pivdluarpok takordlûgkerssârutit magpersagkane 3,11.
mákunane ítut okausînik torkuissok.

[8]uvangalo Juánase táunauvunga tamákuninga takungnigtok
tusaissordlo. tusaerêrdlungalo takungnerêrama patdlorpunga íngi-
-lip tamákuninga uvavnut takutitsissup isigaisa sãnut patdlorfi-
-giumavdlugo. [9]okarfigângalo: mianerssorit, taimailiokinak; kiv- 19,10.
-fakatigârma, katángutivitdlo pruvfîtit okautsinigdlo magpersag-
-kane mákunane ítunik torkuissut kivfakatigãnga; Gûte patdlor-
-figûk. [10]okarfigângalo: takordlûgkerssârutit magpersagkane má-
-kunane ítut okausê nakíssusísángilatit, nagdliuvfigssât kaneking- 10,4.
-mat. [11]iluaitsuliortok kingornátaok iluaitsuliordle, mingug- Dân. 12,4. 1,3.
-tôrdlo kingornátaok mingugtûgínardle; iluartordlo kingornátaok Dân. 12,10.
iluarnermik ilerkokardle, ivdlernartordlo kingornátaok ivdlernar-
-sarnekardle.

[12]ata, aggerkajâlerpunga akiliutiga nagsataralugo, nalingínak 22,7.
tuniumârdlugo suliai nâpertordlugit. [13]uvanga-una a-lo u-lo, su- Is. 40,10. 1,8.
-jugdliuvdlunilo kingugdliussok, autdlarkautauvdlunilo naggataussok. 21,6.
[14]pivdluarput inássutainik malingnigtut, pigínáussusekarkuvdlutik
orpingmut inûnartumut igdlorpagssualingmutdlo isersínaorkuvdlutik
isâvfîsigut. [15]silatânīputdle kingmit ilisîtsutdlo uverssaissutdlo 21,8.
inuartutdlo Gûtipilugsiortutdlo tamarmigdlo sagdlunernik asang- Fil. 3,2.
-nigtut ilerkoralugitdlo. [16]uvanga Jîsuse íngiliga autdlartípara
tamákuninga nalunaiaivfigerkuvdluse ilagîgsokatigît pivdlugit. u- 5,5.
-vanga-una Dâvip sordlâ sugissâlo, uvdloriak kausiut káuma- Is. 11,1. 2,28.
-rigsok. [17]anernerdlo nuliagssardlo okarput: aggerna; tusaissor-
-dlo okardle: aggerna; imerusugtordlo aggerdle; piumassuvdlo Is. 55,1.
imek inûnartok piliuk akekángitsumik.

[18]mássa takordlûgkerssârutit magpersagkane mákunane ítut
5 Môr. 4,2. oкausînik tusaissut tamaisa nalunaiaivfigãka: tamákunúnga ilaliú-
-ssissoкarpat, tauva Gûtip táussumúnga tugtíkumârpai perdlûtit
magpersagkane mákunane agdlagsimassut; [19]pêrsissoкarpatdlo
magpersagkat takordlûgkerssârutinik mákunínga imagdlit oкausîsa
ilainik, tauva Gûtip pêrumârpâ pigssaralua orpingmit inûnartumit
igdlorpagssualingmitdlo ivdlernartumit magpersagkane mákunane
agdlautigineкartumit. [20]tamákunínga nalunaiaissoк oкarpoк: âp,
7,17. aggerкajâlerpunga. ãman.

âp, aggerna, Nâlagaк Jîsuse-â.

2 Tas. 3,18. [21]Nâlagkap Jîsusip Kristusip sáimáunerata najordlise ta-
-mavse. ãman.

sapâtine nagdlútunilo najorкutagssat ivdlernartut mardluvît sivnerseráutugssat agdlagsímavê.

áipait ukioк 1895 sapâtit utilerfiánit autdlarnerdlugit kingornalo sapâtit kaujatdlangnerat atausек avdlortardlugo atorsínáusassut sujugdlernut sivnersigitítardlugit.

sujugdlît:	áipait:
sapãme jûtdlip sujulîsa 1: (sapâtit utilerfiáne:)	
Mat. 21,1-9.	Lúk. 4,16-30.
Rûm. 13,11-14.	Is. 42,1-12.
sapãme jûtdlip sujulîsa 2:	
Lúk. 21,25-36.	Mat. 25,1-13.
Rûm. 15,4-9.	Is. 11,1-10.
sapãme jûtdlip sujulîsa 3:	
Mat. 11,2-10.	Lúk. 1,67-80.
1 Kor. 4,1-5.	Is. 40,1-11.
sapãme jûtdlip sujulîsa 4:	
Juán. 1,19-28.	Juán. 3,22-36.
Fil. 4,4-7.	Is. 12.
jûtdlime:	
Lúk. 2,1-14.	Juán. 1,1-14.
Lúk. 2,15-20.	Is. 9,6-7.
Epr. 1,1-5.	Tít. 2,11-14.
jûtdlip áipâne:	
Mat. 23,34-39.	Mat. 10,32-42.
ap. sul. 6,8-15; 7,54-60.	1 Juán. 4,1-6.
sapãme jûtdlip kinguliane:	
Lúk. 2,33-40.	Lúk. 2,25-32.
Gal. 4,1-7.	tugs. 103.
ukiortâme:	
Lúk. 2,21.	Mat. 6,5-13.
Gal. 3,23-29.	Jãk. 4,13-17.
sapãme ukiortâp kinguliane:	
Mat. 2,19-23.	Mat. 2,13-18.
Rûm. 3,19-22.	ap. sul. 4,23-31.
kúngit pingasut uvdluáne: (Kristusip ersserfiane:)	
Mat. 2,1-12.	
Is. 60,1-6.	

sujugdlît:	álpait:
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 1:	
Lúk. 2,42-52.	Mák. 10,13-16.
Rûm. 12,1-5.	Evf. 6,1-4.
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 2:	
Juán. 2,1-11.	Lúk. 19,1-10.
Rûm. 12,6-16.	Evf. 5,21-33.
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 3:	
Mat. 8,1-13.	Lúk. 17,5-10.
Rûm. 12,17-21.	Epr. 11,1-10.
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 4:	
Mat. 8,23-27.	Mat. 14,22-33.
Rûm. 13,8-10.	Rûm. 4,16-25.
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 5:	
Mat. 13,24-30.	Mat. 13,44-52.
Kul. 3,12-17.	1 Kor. 3,3-23.
sapãme kúngit 3 uvdluata kingulîsa 6:	
Mat. 17,1-9.	
2 Pît. 1,12-18.	
sapãme savtuagîsimame:	
Mat. 20,1-16.	Mat. 25,14-30.
1 Kor. 9,24-10,5.	ap. sul. 17,22-34.
sapãme sagsagîsimame:	
Lúk. 8,4-15.	Mák. 4,26-32.
2 Kor. 12,2-9.	2 Tim. 3,10-4,5.
sapãme pôrskip sujulîsa 1: (Jîsusip kuisivfiane:)	
Mat. 3,13-17.	Lúk. 18,31-43.
1 Pît. 3,18-22.	1 Kor. 13,1-13.
sapãme pôrskip sujulîsa 2:	
Mat. 4,1-11.	Lúk. 22,24-32.
2 Kor. 6,1-10.	Jãk. 1,2-16.
sapãme pôrskip sujulîsa 3:	
Mat. 15,21-28.	Mák. 9,17-29.
1 Tas. 4,1-7.	Jãk. 5,13-20.
sapãme pôrskip sujulîsa 4:	
Lúk. 11,14-28.	Juán. 8,42-51.
Evf. 5,1-9.	sarк. 2,1-7.
sapãme pôrskip sujulîsa 5:	
Juán. 6,1-15.	Juán. 6,35-51.
Gal. 4,21-31.	2 Pît. 1,3-11.

sapâtine nagdliútunilo najorкutagssat mardluvît agdlagsímavê.

sujugdlît:	áipait:

sapãme pôrskip sujulîsa 6:
(Mâriap okáunekarfiane:)

Lúk. 1,26-38.	Lúk. 1,46-56.
Is. 7,10-15.	1 Kor. 1,21-31.

sapãme pôrskip sujulîsa 7:
(Jîsusip Jerûsalâmut iseriartorfiane:)

Mat. 21,1-9.	Mák. 14,3-9.
Fil. 2,5-11.	Epr. 12,1-8.

sisamángortume ivdlernartume:

Lúk. 22,14-20.	Juán. 13,1-15.
1 Kor. 11,23-29.	1 Kor. 10,15-17.

Jîsusip toкuvfiane:
oкalugtuaк Nálagkap ániarneranik toкuneranigdlo.
Is. 53.

sapãme pôrskime:

Mák. 16,1-7.	Mat. 28,1-8.
1 Kor. 5,7-8.	tugs. 118,19-29.
	1 Pît. 1,3-12.

pôrskip áipâne:

Lúk. 24,13-35.	Juán. 20,1-18.
ap. sul. 10,34-41.	1 Kor. 15,12-20.

sapãme pôrskip kingulîsa 1:

Juán. 20,19-31.	Juán. 21,15-19.
1 Juán. 5,4-12.	1 Pît. 1,17-2,3.

sapãme pôrskip kingulîsa 2:

Juán. 10,11-16.	Juán. 10,22-30.
1 Pît. 2,21-25.	Epr. 13,20-21.

sapãme pôrskip kingulîsa 3:

Juán. 16,16-22.	Juán. 14,1-11.
1 Pît. 2,11-20.	Epr. 4,14-16.

tugsiarfigssuarme:

Mat. 3,8-10.	Mat. 7,7-14.
Is. 55,6-7.	Epr. 10,19-31.
tugs. 67,2-8.	tugs. 51.

sapãme pôrskip kingulîsa 4:

Juán. 16,5-15.	Juán. 8,21-36.
Jãk. 1,17-21.	2 Kor. 5,14-21.

sapãme pôrskip kingulîsa 5:

Juán. 16,23-28.	Juán. 17,1-19.
Jãk. 1,22-27.	Rûm. 8,24-28.

sujugdlît:	áipait:
Kristusip кilaliarfiane:	
Mák. 16,14-20.	Lúk. 24,46-53.
ap. sul. 1,1-11.	tugs. 110,1-4.
sapãme pôrskip kingulîsa 6:	
Juán. 15,26-16,4.	Juán. 17,20-26.
1 Pît. 4,7-11.	Rûm. 8,29-39.
sapãme pînsime:	
Juán. 14,23-31.	Juán. 14,15-21.
ap. sul. 2,1-11.	ap. sul. 2,14-41.
	Evf. 4,7-16.
pînsip áipâne:	
Juán. 3,16-21.	Juán. 4,5-26.
ap. sul. 10,42-48.	ap. sul. 2,42-47.
sapãme trinitâtisime:	
Juán. 3,1-15.	Mat. 28,18-20.
Rûm. 11,33-36.	Evf. 1,3-14.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 1:	
Lúk. 16,19-31.	Lúk. 12,13-21.
1 Juán. 4,16-21.	1 Tim. 6,6-19.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 2:	
Lúk. 14,16-24.	Lúk. 14,25-35.
1 Juán. 3,13-18.	sarк. 3,14-22.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 3:	
Lúk. 15,1-10.	Lúk. 15,11-32.
1 Pît. 5,6-11.	ap. sul. 9,1-18.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 4:	
Lúk. 6,36-42.	Mat. 5,43-48.
Rûm. 8,18-23.	Rûm. 14,7-17.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 5:	
Lúk. 5,1-11.	Mat. 16,13-26.
1 Pît. 3,8-14.	1 Pît. 2,4-10.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 6:	
Mat. 5,20-26.	Mat. 19,16-30.
Rûm. 6,3-11.	Rûm. 3,23-31.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 7:	
Mák. 8,1-9.	Mat. 10,24-31.
Rûm. 6,19-23.	ap. sul. 14,8-23.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 8:	
Mat. 7,15-21.	Mat. 7,22-29.
Rûm. 8,12-17.	ap. sul. 20,17-38.

sujugdlît:	áipait:
sapãme trinitâtisip kingulîsa 9:	
Lúk. 16,1-9.	Lúk. 12,32-48.
1 Kor. 10,6-13.	2 Tim. 1,3-14.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 10:	
Lúk. 19,41-48.	Mat. 11,16-24.
1 Kor. 12,2-11.	Epr. 3,7-14.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 11:	
Lúk. 18,9-14.	Lúk. 7,36-50.
1 Kor. 15,1-10.	Rûm. 10,4-18.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 12:	
Mák. 7,31-37.	Mat. 12,31-42.
2 Kor. 3,4-9.	Jãk. 3,1-12.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 13:	
Lúk. 10,23-37.	Mat. 20,20-28.
Gal. 3,15-22.	1 Tim. 1,5-17.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 14:	
Lúk. 17,11-19.	Juán. 5,1-15.
Gal. 5,16-24.	ap. sul. 3,1-10.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 15:	
Mat. 6,24-34.	Lúk. 10,38-42.
Gal. 5,25-6,10.	ap. sul. 8,26-39.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 16:	
Lúk. 7,11-17.	Juán. 11,19-45.
Evf. 3,13-21.	1 Kor. 15,21-28.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 17:	
Lúk. 14,1-11.	Mák. 2,14-28.
Evf. 4,1-6.	Jût. 20-25.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 18:	
Mat. 22,34-46.	Juán. 15,1-17.
1 Kor. 1,4-8.	1 Juán. 3,1-8.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 19:	
Mat. 9,1-8.	Juán. 1,35-52.
Evf. 4,22-28.	1 Kor. 12,12-27.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 20:	
Mat. 22,1-14.	Mat. 21,28-44.
Evf. 5,15-21.	Rûm. 11,25-32.
sapãme trinitâtisip kingulîsa 21:	
Juán. 4,46-53.	Juán. 4,34-42.
Evf. 6,10-17.	sarк. 3,7-13.

sujugdlît:	áipait:
ivdlernartut uvdluáne:	
Mat. 5,1-12.	Mat. 5,13-16.
sarк. 7,1-12.	sarк. 21,1-7.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 22:	
Mat. 18,23-35.	Mat. 18,1-20.
Fil. 1,6-11.	Evf. 4,30-32.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 23:	
Mat. 22,15-22.	Mák. 12,41-44.
Fil. 3,17-21.	Rûm. 13,1-7.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 24:	
Mat. 9,18-26.	Juán. 5,17-29.
Kul. 1,9-14.	2 Kor. 5,1-10.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 25:	
Mat. 24,15-28.	Lúk. 17,20-33.
1 Tas. 4,13-18.	2 Pît. 3,3-13.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 26:	
Mat. 11,25-30.	Mat. 25,31-46.
1 Tas. 5,12-23.	Epr. 4,9-13.
sapâme trinitâtisip kingulîsa 27:	
Mat. 17,1-9.	
2 Pît. 1,12-18.	

vê.